

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANA BİLİM DALI
DİLLER VE KÜLTÜRLERARASI
ÇEVİRİBİLİM DOKTORA PROGRAMI**

DOKTORA TEZİ

**ÇEVİRİ YOLUYLA KANUN YAPMAK:
1858 TARİHLİ OSMANLI CEZA KANUNU’NUN
1810 TARİHLİ FRANSIZ CEZA KANUNU’NDAN
ÇEVİRİLMESİ**

**SENEM ÖNER
10726202**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. AYŞE BANU KARADAĞ**

**İSTANBUL
2013**

**T.C.
YILDIZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
BATI DİLLERİ VE EDEBİYATLARI ANA BİLİM DALI
DİLLER VE KÜLTÜRLERARASI
ÇEVİRİBİLİM DOKTORA PROGRAMI**

DOKTORA TEZİ

**ÇEVİRİ YOLUYLA KANUN YAPMAK:
1858 TARİHLİ OSMANLI CEZA KANUNU’NUN
1810 TARİHLİ FRANSIZ CEZA KANUNU’NDAN
ÇEVİRİLMESİ**

**SENEM ÖNER
10726202**

**TEZ DANIŞMANI
DOÇ. DR. AYŞE BANU KARADAĞ**

**İKİNCİ TEZ DANIŞMANI
PROF. DR. MEHMET TEVFİK ÖZCAN**

**İSTANBUL
2013**

ÖZ

‘ÇEVİRİ YOLUYLA KANUN YAPMA’*: 1858 TARİHLİ OSMANLI CEZA KANUNU’NUN 1810 TARİHLİ FRANSIZ CEZA KANUNU’NDAN ÇEVİRİLMESİ

Hazırlayan: Senem Öner

Ocak, 2013

‘Çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunu konu edinen bu tezde, Osmanlı İmparatorluğu Tanzimat Dönemi’nde, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun çevrilmesi yoluyla oluşturulan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vaka olarak incelenmiştir. Tezde, modern Osmanlı/Türk ceza hukukunu şekillendiren ve çeviribilim alanından bir araştırmacı tarafından incelenmemiş olan Kanun bağlamında, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun çeviribilim içine dâhil edilmesi ve çeviribilim çerçevesinde geliştirilen yöntem ve yaklaşımlar aracılığı ile ele alınması gerekliliğini ortaya koymak ve çeviri üst söyleminin önemli konularından biri olan özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığını 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vakası özelinde yeniden düşünmek amaçlanmıştır.

Özgün-çeviri ikili karşıtlığı başta olmak üzere, çeviri üst söylemine ait ikili karşıtlıkların, teze konu olan vakada nasıl tezahür ettiği; 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu ile 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu arasında nasıl bir çeviri ve eşdeğerlik ilişkisi olduğu; 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’un içinde üretildiği tarihsel koşulların, metnin oluşturulmasında kullanılan çeviri stratejilerini nasıl şekillendirdiği sorularına cevaplar aranmıştır.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu metninin betimleyici çözümleme yöntemi kullanılarak 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu metni ile karşılaştırılması, bu Kanun’un çeviri yoluyla oluşturulmasında birden fazla çeviri stratejisinin izlendiğini, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun farklı bölümlerinin farklı stratejilerle, ancak belli bir düzenlilik yaratacak şekilde çevrilmiş olduğunu göstermiştir. Kanunların, suç ayrımı açısından karşılaştırılması, 1810 tarihli Kanun’da bulunan suç ayrımının 1858 tarihli Kanun’a aynen aktarıldığını, suç-ceza denkleminin ise değiştirilerek alındığını ve cezaların sistemli biçimde hafifletildiğini ortaya koymuştur. Kanunların ceza tanımları, cezaların infazı ve dönüştürülmesi konularına ilişkin maddelerinin karşılaştırılması, Kanunlar arasında yeterlik kutbu ile kabul edilebilirlik kutbu arasında konumlanan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğunu göstermiştir. Devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve ilgili cezalar açısından yapılan karşılaştırma, Kanunlar arasında yeterlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğunu; şahıslara karşı suçlar ve ilgili cezalara ilişkin karşılaştırma ise Kanunlar arasında kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğunu göstermiştir.

Kanun metinlerinin karşılaştırılmasından çıkan sonuçlar, İslam hukuku ile örfi-sultani hukuktan oluşan mevcut Osmanlı hukuk dizgesinin, Osmanlı batılılaşması ile

* Tezde, kullanılan kaynaklardan aynen alınan bilgiler ile çeviribilim terimcesi, çift tırnak içinde (“...”), yazara ait tanımlar, tek tırnak içinde (‘...’) verilmiştir.

özdeşleştirilen Tanzimat Dönemi'nde geçirdiği dönüşüm bağlamında değerlendirilmiş; 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun üretilmesi sırasında alınan çeviri kararlarının, rastgele değil, bilinçli şekilde alındığı ortaya konmuştur. Kanunlar arasında, şahıslara karşı suçlar bölümünde görülen, kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan eşdeğerlik ilişkisi, bütün suç ve cezaları batılı bir kanuna göre tanımlamaya çalışan doğulu bir kanunun, şer'i hukuk ağırlıklı mevcut hukuk dizgesinden bir anda kopamamasının sonucu olarak değerlendirilmiştir. Devlete karşı suçlar bölümünde gözlemlenen, yeterlik kutbuna yaklaştığı belirlenen eşdeğerlik ilişkisi ise Osmanlının modern, merkezi bir devlete dönüşme amacıyla hukuka yüklediği işlevin yansıması olarak değerlendirilmiş, 1858 tarihli Kanun'un, bu amaç doğrultusunda, mevcut Osmanlı hukuk dizgesindeki boşluğu doldurmak üzere kullanıldığı ve Osmanlı-Türk 'hukuk çoğuldizgesi' içinde oluşan 'çeviri hukuk' dizgesine ait olduğu ileri sürülmüştür.

Ulaşılan bulgular ışığında, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun, kaynak ve sadakat odaklı geleneksel çeviri yaklaşımının ikili karşıtlıkları ile açıklanamayacak bir çeviri olduğu görüşü ortaya konmuştur. Bu durum da çeviri yoluyla yapılmış herhangi bir kanunun, çeviri olsa bile, erek-dizgede çeviri olmak/çeviri olarak sunulmak ve algılanmak üzere üretilmemiş bir çeviri olmasından kaynaklanmaktadır. Dolayısıyla, özgün-çeviri ikili karşıtlığının, 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusunda geçersiz hale geldiği; çeviri yoluyla yapılan bir kanunun, erek dizgede hukukun kendisi olması itibarıyla, aynı anda hem özgün hem de çeviri olduğu savunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: 'Çeviri yoluyla kanun yapma', özgün-çeviri ilişkisi, 'hukuk çoğuldizgesi' 'çeviri hukuk', kabul edilebilirlik, yeterlik, eşdeğerlik

ABSTRACT

LAWMAKING THROUGH TRANSLATION: TRANSLATION OF THE 1858 OTTOMAN PENAL CODE FROM THE 1810 FRENCH PENAL CODE

Prepared by Senem Öner

January, 2013

The subject of the thesis is ‘lawmaking through translation’. The thesis investigates the case of the 1858 Ottoman Penal Code which was made through translating the 1810 French Penal Code in the Ottoman Tanzimat Era. Focusing on the 1858 Ottoman Penal Code, which has not been studied by a translation studies scholar to this day, the thesis aims at putting forth the necessity of including the phenomenon of ‘lawmaking through translation’ in translation studies and exploring the phenomenon via the methods and approaches of translation studies. The thesis also aims to re-think the original-translation binary opposition in the context of the 1858 Ottoman Penal Code.

The thesis pursues the answers to the following questions: How are the basic binary oppositions, especially the original-translation binary opposition, manifest in the case in question? What kind of a translation and equivalence relationship does exist between the 1858 Ottoman Penal Code and the 1810 French Penal Code? How did the historical context of the Ottoman Code shape the translation strategies deployed in the production of the Code?

The comparison of the 1858 Ottoman Penal Code and the 1810 French Penal Code by using the descriptive analysis method has shown that more than one translation strategy was used and that different parts of the source code were translated with different strategies and considerations, not in a chaotic way but so as to create a regularity. The comparison of the codes in terms of the classification of crimes has revealed that the classification of crimes in the source code was literally translated into the target code, while indicating a change in the translation of the crime-punishment equation and a systematic moderation of the crimes in the source code. The comparison of the codes in terms of the definition and execution of the punishments has indicated an equivalence relationship between the codes in question, which is positioned between adequacy and acceptability. The comparison of the codes in terms of the crimes against the state has displayed an equivalence relationship closer to adequacy whereas the comparison of the codes in terms of the crimes against persons has displayed an equivalence relationship closer to acceptability.

The results of the comparison of the codes have been evaluated in the context of the transformation of the Ottoman penal law system, which consisted of Islamic law and customary law, in the Tanzimat Era identified with Ottoman westernization/modernization and the translation decisions made during the translation of the target code have been concluded to be conscious, rather than random. The equivalence relationship closer to acceptability, observed in the articles on crimes against persons has been argued to stem from the anxiety of the lawmakers/translators, who were to produce an eastern penal code which regulated all the crimes and punishments according to a western penal code. On the other hand, the equivalence relationship closer to adequacy, observed in the articles on

crimes against the state, has been argued to be the result of the role the target code was expected to play in the transformation of the Ottoman State into a modern, central one. It has also been argued that, the Ottoman Code, in this particular context, was used to fill a vacuum in the existing Ottoman legal system and that the Code belonged to the ‘translated law’ system in the Ottoman ‘legal polysystem’.

In the light of the obtained findings, it has been put forward that the 1858 Ottoman Penal Code is a translation that cannot be explained by means of the source/faithfulness-oriented traditional translation approach. This stems from the fact that the Code is a translation, which was not produced to be a translation/to be presented or perceived as a translation in the target system. Hence, it has been claimed that the original-translation binary opposition becomes invalid in this case of ‘lawmaking through translation’ where the translated code is the law itself and thus is both original and translation at the same time.

Keywords: ‘Lawmaking through translation’, original-translation relationship, ‘legal polysystem’, ‘translated law’, acceptability, adequacy, equivalence

ÖNSÖZ

Bu çalışma pek çok kişinin katkılarıyla gerçekleştirildi. Öncelikle çalışmamın her aşamasında sonsuz desteğini benden esirgemeyen, bilgisini ve zamanını benimle cömertçe paylaşan, öğrencisi olmaktan onur duyduğum danışmanım Doç. Dr. Ayşe Banu Karadağ'a ve hukuk alanının kapılarını bana açan, önerileri, eleştirileri, derin bilgisi ile yolumu aydınlatan, çalışmamı büyük bir ilgi ve içtenlikle destekleyen ikinci danışmanım Prof. Dr. Mehmet Tevfik Özcan'a şükranlarımı sunuyorum.

Lisans eğitimimden bu yana öğrencisi olduğum, hem çeviribilime hem hayata yepyeni açılardan bakmamı sağlayan, zor zamanlarda elimden tutup hiç bırakmayan, hakkını ne yapsam ödeyemeyeceğim sevgili hocam Prof. Dr. Işın Bengi-Öner'e sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Doktora eğitimim boyunca beni içtenlikle destekleyen, yardımlarını benden esirgemeyen sevgili hocam Prof. Dr. Füsün Ataseven'e çok şey borçluyum.

Çalışmam sırasında bilgisi ve deneyimi ile bana yol gösteren, zorlukları aşmama vargüciyle yardımcı olan, beraber çalışmaktan büyük mutluluk ve onur duyduğum sevgili hocam Yrd. Doç. Dr. Nesrin Bakırcı'ya şükranlarımı sunuyorum.

Çalışmama ilişkin değerli görüşlerini benimle paylaşan sevgili hocalarım Doç. Dr. Ayşe Nihal Akbulut ve Prof. Dr. Alev Bulut'a müteşekkirim.

Çalışmam boyunca beni destekleyen, cesaretlendiren, değerli görüşlerini benimle paylaşan sevgili dostum Meral Camcı'ya çok teşekkür ediyorum.

Çalışmamın heyecanını benimle paylaşan, titizlikle yaptığı çeviriyazısı çalışmasıyla teze büyük katkı sunan Fatih Odunkıran'a, Fransızca'dan yaptığım çevirileri gözden geçirmeyi kabul eden Barkın Asal'a ve tezin formatı ile ilgili teknik konularda bana yardımcı olan Murat Sirkecioğlu'na çok teşekkür ediyorum.

Doktora eğitimim boyunca benden desteklerini esirgemeyen Yıldız Teknik Üniversitesi Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim Doktora Programı'ndaki değerli hocalarıma, tez çalışmam sırasında ulaşılması zor kaynaklara ulaşmama yardımcı olan İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Kütüphanesi çalışanları ile İstanbul Arel Üniversitesi Kütüphanesi çalışanlarına, her türlü sorunun çözümünde bana yardımcı olan Yıldız Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü çalışanlarına ve çalışmama verdiği destek için Sibylle Kalkhof-Rose Vakfı'na teşekkürlerimi sunuyorum.

Beni ben yapan değerleri borçlu olduğum, sınırsız sevgi ve desteklerini her an hissettiğim sevgili anneme ve babama, heyecanlarımı paylaşan, varlıkları ile beni mutlu eden, umutlandıran kardeşlerim Hüseyin ve Seray'a sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAY SAYFASI	
ÖZ	iii
ABSTRACT	v
ÖNSÖZ	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ	x
1. GİRİŞ	1
1.1 Tezin Konusu ve Önemi	1
1.2 Amaçlar ve Araştırma Soruları	2
2. ÇEVİRİ-ÖZGÜN İLİŞKİSİ/KARŞITLIĞI BAĞLAMINDA BİR KURAM VE YÖNTEM TARTIŞMASI	9
2.1. Özgün-Çeviri İlişkisi/Karşıtlığı ve İki Bin Yıllık Güncel Bir Kavram Olarak Sadakat	9
2.2. Çeviriye Erek-Odaklı Yaklaşım	12
2.2.1 Betimleyici Çeviribilim ve Varsayımsal Çeviri'nin Önemini Yeniden Düşünmek	12
2.2.2. Çoğuldizge Kuramı	16
2.2.3. Çeviri Yoluyla Kanun Yapmak ve Skopos	17
2.3. Özgünün Yerinden Edilişi: Çeviri Kuramında 'Sonrası' Açılımları	19
2.3.1. Özgünü Yemek İstemek: Eşitsiz İktidar İlişkileri, Sömürgecilik ve Çeviri	19
2.3.2. 'Özgün Olarak Avrupa'dan 'Özgün Olarak Erkek'e: Toplumsal Cinsiyet ve Çeviri	21
2.3.3. "İz" Olarak Özgün: Derrida ve Çeviri	23
2.4. Sonuç	25
3. 1858 TARİHLİ OSMANLI CEZA KANUNU METNİNİN 1810 TARİHLİ FRANSIZ CEZA KANUNU METNİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI	26
3.1. KM ile EM Arasındaki Çeviri İlişkisinin İzini Sürmek	26
3.1.1. KM ile EM'de Ad, Uzunluk ve Bölümlendirme	27
3.1.1.1. KM ile EM'nin Adları	27
3.1.1.2. KM ile EM'de Uzunluk ve Bölümlendirme: Matriks Normlar ..	28
3.1.2. EM'nin 1. Maddesi ve Kanunun Skoposu	29
3.1.3. KM ile EM'nin Suç Ayrımı ile Cezaların Tanımları Açısından Karşılaştırılması: Metin-içi Normlar	30
3.1.3.1. KM ile EM'de Suç Ayrımı: 'Sistemli Sapma' Stratejisi	31
3.1.3.2. KM ile EM'de Cezaların Tanımları: Yeterlik ile Kabul Edilebilirlik Ortasında Bir Eşdeğerlik	39
3.1.4. KM ile EM'nin Devletin İç ve Dış Güvenliğine Karşı Suçlar ve İlgili Cezalar Açısından Karşılaştırılması: Yeterlik	59

3.1.5. KM ile EM'nin Şahıslara Karşı Suçlar ve İlgili Cezalar Açısından Karşılaştırılması: Kabul Edilebilirlik	66
3.2. Sonuç	79
4. ÇEVİRİ YOLUYLA KANUN YAPMAK: SUÇ VE CEZANIN 'ÇEVİRİLMESİ'	83
4.1. 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun Bağlamı: Tanzimat, Osmanlı'da Hukuki Dönüşüm ve 'Çeviri Hukuk'	84
4.1.1. Osmanlı Ceza Hukukuna Genel Bir Bakış: Tanzimat Öncesi ve Sonrası ...	85
4.1.2. 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu ve 'Çeviri Hukuk'	90
4.2. Adlandırma Sorunsalı: 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'na Çeviribilim İçinden Bakmak	95
4.2.1. Adlandırmaların Anlamları	97
4.3. Çeviri Yoluyla Kanun Yapmak: Özgün Konumundaki Çeviri	104
4.4. Sonuç	109
5. SONUÇ	110
KAYNAKÇA	115
EKLER	121
Ek. 1. 1810 Tarihli Fransız Ceza Kanunu	122
Ek. 2. 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu Çeviriyazısı	144
Ek. 3. 1810 Tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun İngilizce Çevirisi	163
ÖZGEÇMİŞ	192

TABLÖLAR LİSTESİ

	Sayfa No
Tablo 1: KM ve EM’de Suç Ayrımı	32
Tablo 2: KM ve EM’de Ağır Suçlar ve Cezaları	34
Tablo 3: KM ve EM’de Suçlar ve Cezaları	36
Tablo 4: KM ve EM’de Kabahatler ve Cezaları	37
Tablo 5: KM ve EM’de Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi.....	39
Tablo 6: KM ve EM’de Ölüm Cezası	40
Tablo 7: KM ve EM’de Hamile Kadınlara Verilen Ölüm Cezasının İnfazı	43
Tablo 8: KM ve EM’de Kürek Cezası	44
Tablo 9: KM ve EM’de Cezanın İnfazı ve Özel Günler.....	46
Tablo 10: KM ve EM’de Kalebentlik/Ağır Hapis Cezası	47
Tablo 11: KM ve EM’de Sürgün Cezası	49
Tablo 12: KM ve EM’de Hapis Cezası	50
Tablo 13: KM ve EM’de Medeni Haklardan Mahrumiyet Cezası	51
Tablo 14 : KM ve EM’de Cezalara İlişkin Kararların Halka İlanı Konusunun Düzenlenişi	55
Tablo 15 : KM ve EM’de İrade Dışı Hallerde İşlenen Suçlar	57
Tablo 16: KM ve EM’de Cezaların Dönüştürülmesi	58
Tablo 17: KM ve EM’de Devlete Karşı Silah Kullanma Suçu ve Cezası	60
Tablo 18: KM ve EM’de Devlete Karşı Yabancı Güçlerle İşbirliği Yapma Suçu ve Cezası	62
Tablo 19: KM ve EM’de Casusların Saklanması Suçu ve Cezası	63
Tablo 20: KM ve EM’de İç Savaş/İsyan Çıkarma ve Halkı Birbirine Karşı Silahlandırma Suçu ve Cezası	64
Tablo 21: KM ve EM’de Halkı Suç İşlemeye Tahrik Etme Suçu ve Cezası	65
Tablo 22: KM ve EM’de Öldürme ve Taammüden Öldürme Suçu	67
Tablo 23: KM ve EM’de Öldürme ve Taammüden Öldürme Suçunun Cezası.....	69
Tablo 24: KM ve EM’de Yaralama veya Darp Suçunun Cezası	71
Tablo 25: KM ve EM’de Kasıtsız Adam Öldürme veya Yaralama Suçunun Cezası.....	72
Tablo 26: KM ve EM’de Meşru Müdafaa	74

Tablo 27: KM ve EM’de Eşlerin Birbirini Öldürmesi Suçu ve Zina	75
Tablo 28: KM ve EM’de Çocuk Düşürme/Düşürtme Suçunun Cezası	77
Tablo 29. İncelenen KM ve EM Maddeleri Arasındaki İlişki	79

1. GİRİŞ

Bu bölümde, tezin konusu, önemi, amacı, araştırma soruları sunulacak, tezin bölümlerine ilişkin bilgi verilecektir.

1.1. Tezin Konusu ve Önemi

Bu tezin konusu ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusudur. Söz konusu olguyu incelemek üzere, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun çevrilmesi yoluyla oluşturulan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vakası seçilmiştir. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun seçilmesinin iki ana nedeni vardır. Bunlardan ilki, Kanun’un, ceza hukuku alanında Osmanlı İmparatorluğu’ndaki modern anlamda ilk kodlaştırma faaliyeti olması; ikincisi ise Türkiye Cumhuriyeti döneminde de devam eden, Batılı kanunların çevrilmesi geleneğinin ikinci¹ örneğini teşkil etmesidir.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun çeviri yoluyla oluşturulması, Osmanlı İmparatorluğu’nda Tanzimat Dönemi ile başlayan batılılaşma ve reform sürecinin önemli adımlarından birisidir. Tanzimat öncesi dönemde İslam hukukuna ve örfi hukuka dayanan Osmanlı ceza hukuku, Tanzimat ile dönüşüm geçirmeye başlamıştır. Vatandaşların kanun önünde eşitliği ilkesinin ilk defa ilan edildiği 1839 tarihli Gülhane Hattı Hümayunu’nda bir ceza kanununun yapılması öngörülmüş ve 3 Mayıs 1840 tarihinde, kanunun uygulanması bakımından eşitlik ilkesini getiren 1840 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu yürürlüğe girmiştir. Osmanlı reform sürecinin ikinci önemli adımı olan 1856 tarihli Islahat Fermanı’nda ise her din ve mezhepten vatandaşlar için uygulanacak yeni bir ceza kanununun yapılması gerektiği ifade edilmiştir. Bu sürecin sonucu olarak “doğrudan doğruya hükümet aleyhine işlenen suçların yanı sıra, kişilere karşı işlenen suçların da, genel asayiş i ihlal ettiği takdirde devlet tarafından cezalandırılacağı” (Ünal Özkorkut, 2003, 149) hükme bağlayan 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu, 9 Ağustos 1858 tarihinde yürürlüğe

¹ Batılı kanunların çevrilmesi geleneğinin ilk örneği, 1807 tarihli Fransız Ticaret Kanunu’nun çevrilmesi yolu ile oluşturulan 1850 tarihli Kanunname-i Ticaret’tir.

konmuştur. Dolayısıyla, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun çevrilmesi yoluyla oluşturulan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, Osmanlı modernleşmesi/batılılaşmasından ayrı düşünülemez ve söz konusu değişim sürecinin önemli kilometre taşlarından birisidir.

1858 tarihli Kanun, bugüne kadar hukuk araştırmalarına konu olsa da çeviribilim çerçevesinde incelenmemiştir. Kanun'un öncelikle ve özellikle bir çeviri vakası olarak ele alınmasının çeviribilim araştırmalarına özgün bir katkıda bulunabileceğine inanılmaktadır. Bu doğrultuda belirlenen amaçlar ve araştırma soruları aşağıda sunulmuştur.

1.2. Amaçlar ve Araştırma Soruları

Bu tezin amacı 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusunun çeviribilim içine dâhil edilmesi gerekliliğini ortaya koymak ve çeviri üst söyleminin önemli konularından biri olan özgün-çeviri ilişkisini/karşıtlığını 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vakası özelinde yeniden düşünmektir.

Çevirinin hukuk bağlamında toplumların planlamasında oynadığı etkin rolün, çeviri araştırmalarında ilgi görmediğini belirten José Lambert, hukuk araştırmalarında ise özellikle yasama/kanun yapma ediminin bir bileşeni olarak çevirinin, "ilginç ama marjinal bir bileşen"² olarak ele alındığını ileri sürmektedir (Lambert, 2009, 76-77). Bu görüşten hareketle, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nu çeviribilim kapsamı içinde ele alırken tez, söz konusu Kanun'u teknik anlamda bir hukuk metni çevirisi değil, öncelikle ve özellikle 'çeviri yoluyla yapılmış bir kanun' olarak ele alacaktır. Ancak bu ayrım, her iki çeviri edimi arasında önemli yakınlıklar olmadığı anlamına gelmemelidir. Çeviri araştırmalarında, bir çeviri türü olarak hukuk metni çevirisinin de ihmal edildiğini ileri süren Susan Šarčević, çevirmenler için yararlı, uygulama odaklı bir hukuk metni çevirisi kuramı ortaya koymak üzere kaleme aldığı kapsamlı çalışmasında (Šarčević, 2000, 56), hukuk metni çevirisinin, diğer özel-amaçlı metinlerin çevirisinden farklı olduğunu iddia etmektedir (5). Konuya ilişkin tartışmaların sadece terminoloji sorununa odaklandığını söyleyen Šarčević'e göre, hukuk metinlerinin çevirisinde önem arz eden tek sorunsal terimlerin nasıl çevrileceği değil, aynı zamanda metinsel ve pragmatik unsurlar ile hukuk metinlerinin iletişimsel

² Tezde, İngilizce kaynaklardan yapılan alıntıların çevirisi, aksi belirtilmedikçe, bana aittir.

işlevidir (2-5). Yazar, hukuk metni çevirisinde, kaynak hukuk dizgesinden erek hukuk dizgesine yapılan bir “hukuk aktarımının” (legal transfer) söz konusu olduğunu, çevirisi yapılan hukuk metninin türünün/statüsünün, kaynak hukuk dizgesi ile erek hukuk dizgesi arasındaki farkların ve çevirinin işvereni olan kurumların, hukuk metinlerinin çevrilmesinde kullanılan stratejileri şekillendirdiğini belirtmektedir (12-13).

Çalışmasında, özellikle İsviçre, Kanada ve Belçika’daki çok dilli hukuk uygulamalarına odaklanan yazar, hukuk metinlerinin çevirisine ilişkin görüşlerin ve uygulamaların, tarihsel süreç içerisinde nasıl dönüşüm geçirdiğini anlatmaktadır. Buna göre, örneğin Doğu Roma İmparatoru Jüstinyen, hazırlattığı büyük Roma hukuku külliyatı *Corpus Iuris Civilis*’in Yunanca’ya ancak ve ancak “kelimesi kelimesine” çevrilmesine izin vermiş, ortaçağ ve hatta 20. yüzyılın başına kadar, kaynak hukuk metninin içeriğine, biçimine, anlamına hatta söz dizimine mutlak bir biçimde sadık kalınması ve metinlerin “aynen/birebir çeviri” (literal translation) yolu ile çevrilmesi meşru sayılmıştır (25). Šarčević, kaynak metne mutlak sadakat odaklı bu geleneğin, ancak uluslaşma akımları ve özellikle iki dilli ülkelerdeki eşit dil hakları tartışmalarıyla sarsıldığını; “hukuki eşdeğerlik” (legal equivalence) (47) ile eşit hukuki etkinin/sonucun/anlamın sağlanması amacının, kaynak metnin aynen çevrilmesi şeklindeki amacın yerini aldığını belirtmektedir (71-72). Bu bağlamda, yukarıda vurgulandığı üzere, 1858 tarihli Kanun’u çeviri yoluyla yapılmış bir kanun olarak ele alan tezin amaçlarından biri, hukuk metinlerinin çevirisine özgü dinamiklerin 1858 tarihli vakada nasıl işlediğini anlamaya çalışmak olacaktır.

1858 tarihli Ceza Kanunu’nu doğrudan ya da dolaylı olarak inceleme konusu yapan çeşitli çalışmalar bulunmaktadır. Ulaşılan çalışmaların hepsi Kanun’u çeviri açısından değil hukuk bilimi/tarihi çerçevesinde ele almış, Kanun ile kaynağı olan Fransız Ceza Kanunu’nu ayrıntılı biçimde karşılaştırmamıştır. Söz konusu çalışmaların tamamı hukuk alanından araştırmacılar tarafından yapılmış; konu, çeviribilim alanından bir araştırmacı tarafından incelenmemiştir.

1858 tarihli Kanun’u konu alan çalışmalardan biri, Kanun’u ilk defa yeni harflerle yayınlayan Ahmet Akgündüz’ün *Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyatı* adlı eseridir. Akgündüz’ün bu eserde Kanun ile ilgili değindiği noktalar çarpıcıdır. Akgündüz, eserinin “Ceza Hukuku” bölümünde, İslam ve Osmanlı Ceza

Hukuku konusunda genel bilgiler verdikten ve “Kanunî”den Cumhuriyet devrine kadar, ihtiyaç duyulan sahalarda, şer-i şerifin esaslarına uygun olarak hazırlanan birçok ceza kanunu” (Akgündüz, 1986, 805) arasından eserine aldığı üç ceza kanununu kısaca anlattıktan sonra 1858 tarihli Kanun’u eserine dâhil edip etmeme konusunda yaşadığı kararsızlığı ve nihayet Kanun’u esere dâhil etme kararını şu şekilde açıklamaktadır:

“1274/1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu’na gelince, bu kanun tamamen İslam Hukuku menşeli olmadığı için önce eserimize almamayı düşündük. Zira eserden amacımız, İslam Hukuku veya İslam Hukuku menşeli Osmanlı hukuku ile alakalı hukuki düzenlemeleri (veya benzerlerini) derlemektir. Ancak eserin daha çok yararlı olması, bu Kanunun da tamamen batı menşeli yani 1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun basit bir tercümesi ve kopyası olmayışı ve yüzde yetmiş yakın hükümlerinin İslama ve eski Osmanlı Ceza Kanunlarına dayandığı sebepleriyle sonradan eserimize idhal etmeye karar verdik.

1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayununun, tamamen lâik bir ceza kanunu olup şer’î hükümlerin yerine geçtiği kanaatinde değiliz. Zira kanunun birinci maddesi bu çeşit bir düşüncüyü nakzeder. Kanun ‘şer’-i şerifin’ tayin ve icrasını zamanın yasama organına (ulûl-emre) bıraktığı tazir suç ve cezaları ile doğrudan doğruya devlet aleyhine işlenen ve kamuyu ilgilendiren suç ve cezalara müteallik hükümleri ihtiva etmektedir. Şer’-i şerif tarafından belirlenmiş olan suç ve cezaları ihlal edici bir hüküm mevcut değildir (Md. 1). Ancak konunun tatbikata da dayanılarak tetkiki gerekir (Krş: Md. 171, 172, 177, 180)” (806).

Akgündüz’ün 1858 tarihli Kanun konusunda yaşadığını belirttiği kararsızlık ve Kanun’un “1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun basit bir tercümesi ve kopyası” olmadığını ileri sürmesi bu tezin sorduğu sorular açısından önemlidir. “Basit bir tercüme ve kopya” ifadesi ile Akgündüz’ün nasıl bir çeviri tanımından hareket ettiğini ve 1858 tarihli Kanun’un hangi metinsel özelliklerinin, Akgündüz’e Kanun’un, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun “basit bir tercüme ya da kopyası” olmadığını düşündürmüş olabileceğini anlamaya çalışmak tezin hedeflerinden biri olacaktır.

1858 tarihli metin üzerine kaleme alınmış bir başka inceleme olan “1858 Osmanlı Ceza Kanununun Kaynağı Üzerindeki Tartışmalar ve Bu Kanuna Ait Bir Taslak Metnin Bir Kısımıyla İlgili Değerlendirmeler” başlıklı çalışmada Mehmet Gayretli de Akgündüz’ün savına benzer görüşler ileri sürmüştür. Tanzimat sonrası Osmanlı kanunlaştırma çalışmalarını “dini/milli kanunlar, iktibas edilen kanunlar, karma nitelikli kanunlar” (Gayretli, 2011, 1) şeklinde üçe ayıran Gayretli, 1858 tarihli Kanun’u iktibas edilen kanunlar değil de karma nitelikli kanunlar kategorisi altında değerlendirmiştir. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun esas kaynağının 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu olduğu konusunda hemen hemen görüş birliği bulunduğunu ancak Fransız Ceza Kanunu’nun iktibasının veya bu Kanun’dan istifadenin boyutu

konusunda farklı görüşler olduğunu belirten yazar, söz konusu görüşlerden bazılarına yer vermiştir:

“Bazı müelliflere göre 1858 tarihli Ceza Kanunname-i Hümayunu, Fransa ceza kanununun hatalar ihtiva eden bir tercümesidir, hemen hemen aynen iktibasıdır. Buna karşılık kanunun İslam hukukuna açıkça aykırılık taşımayan bir niteliğe sahip olduğunu söyleyenler de vardır. Bazı müellifler de ‘kanunun esasları Fransız Ceza Kanunundan alınmış olmakla birlikte büyük değişiklikler ve ilaveler yapıldığı’ şeklinde orta görüştedirler. Ahmet Cevdet Paşa ise, bu kanunun hazırlığında Fransız Ceza Kanunundan bahsetmez. Ancak hazırlık çalışmalarında yaşanan bazı tartışmaları aktardığı satırlardan ‘Avrupa kanunlarından’ istifade edildiği sonucunu çıkarabiliriz” (2).

Bütün bu farklı görüşleri aktardıktan sonra Gayretli’nin kendisi de 1858 tarihli Kanun’un “Fransız Ceza Kanununun aynen tercümesi olduğu veya aynen iktibas edildiği şeklinde bir görüşün isabetli olmadığını” ileri sürmüştür (3). Akgündüz’ün yaklaşımına benzeyen bu görüşte de “aynen tercüme veya aynen iktibas” ifadesi dikkat çekicidir. 1858 tarihli Kanun’u, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu karşısında konumlandırmada yaşanan bu ‘sıkıntı’, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusuna içkin bir çelişkiyi ve çatışmayı işaret ediyor olabilir. Söz konusu olguya hukuk içinden bakmak ile çeviribilim içinden bakmanın farklı soruları gündeme getireceği, dolayısıyla farklı sonuçlar doğuracağı kestirilebilir. Bu bağlamda, söz konusu adlandırma karmaşası ve bu karmaşanın ardında yatan çeviri nosyonu, tezde izi sürülecek, birbiri ile bağlantılı iki konudur.

1858 tarihli Kanun’un 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile ilişkisinin hukuk araştırmacıları tarafından nasıl algılandığına dair bir başka örnek, Ahmet Gökçen’in *Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri* adlı eseridir. Önce 1858 tarihli Kanun’un “1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun tercümesi” (Gökçen, 1989, 26) olduğunu söyleyen Gökçen, daha sonra 1858 tarihli Kanun’un me’hazının Fransız Kanunu olmakla birlikte içinde İslam Hukukundan gelen hükümlerin” (27) de bulunduğunu belirtmiştir. Gökçen, 1858 tarihli Kanun’daki şer’i hükümlerin 1, 9, 171, 172, 177, 180, 181, 182, 183, 185, 192 ve 206. maddenin zeylinde bulunduğunu, diğer hükümlerin ise Fransız Kanunu’ndan alındığını söyleyerek 1858 tarihli Kanun’daki hükümleri şer’i olanlar - şer’i olmayanlar şeklinde ikiye ayırmıştır. Gökçen’e göre kabul edilmesi gereken bir gerçek, “batılı hukuk sistemine bu kanun ile girilmiş oldu[ğudur]” (28). Gökçen’in bu “gerçeğin kabul edilmesi” gerektiğini söylemesi ilginçtir ve ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun

tarihsel bağlam ile ilişkisinin izini sürmek açısından, bu tezin izleyeceği önemli ipuçlarından birisidir.

Burada ele alınan örneklerin üçü de 1858 tarihli Kanun’u konu alan hukuk araştırmalarında çeviri sorunsalı açısından heyecan verici boşluklar bulunduğunu göstermektedir. Bu araştırmaların hiçbiri, şüphesiz anlaşılır biçimde, söz konusu olguya öncelikle bir çeviri olgusu olarak bakmamaktadır. Bu nedenle tezin amaçlarından birisi, söz konusu olgunun çeviribilim çerçevesinde, öncelikle ve özellikle bir çeviri olgusu/vakası olarak incelenmesi olacaktır.

Genel olarak ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunu ele alan hukuk araştırmacılarının söyleminde, söz konusu olgunun adlandırılmasına ilişkin olarak, çeviribilim penceresinden bakıldığında dikkat çeken bir eğilim bulunduğu görülmektedir. Yabancı bir ülkenin kanununun çevrilmesi yoluyla yeni bir kanun yapma durumundan söz edilirken çeviri eylemine her zaman çeviri denmemektedir. Bu tür bir edim için en sık kullanılan adlandırmalar olan “resepsiyon” teriminin yanı sıra “benimseme”, “iktibas”, “alma”, “transplantasyon”, “adaptasyon” terimleri de kullanılmaktadır (Özcan, 2004; Miller, 2000). Örneğin 1858 tarihli Ceza Kanunu, kimi hukuk araştırmacılarına göre bir “tercüme” (Gökçen, 1989, 26), kimilerine göre ise “esasları Fransa’dan alınan ve çok büyük değişiklik ve ilavelerin yapıldığı” (Şentop 2006, 89) bir kanun ya da mevcut Osmanlı Ceza Kanunu’nun “1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu örnek alınarak düzenlenen” halidir (Ortaylı, 1995,162). Bu bağlamda, 1858 tarihli metnin hukuk araştırmacıları tarafından nasıl adlandırıldığı ve farklılık gösteren adlandırmaların ne anlama geldiği, nasıl bir çeviri nosyonuna dayandığı, genelde ise kanun düzeyinde yapılan çevirilerin ne ölçüde çeviri olarak sunulduğu, çeviri oldukları gerçeğinin ne ölçüde vurgulandığı tezin cevap aradığı ana soru gruplarından biri olacaktır.

Bir dilden başka bir dile, aynı dilin içinde ya da göstergeler arasında gerçekleşen aktarımları (Jakobson, 2000, 114) kapsayan çeviri kavramını konu alan kuramsal yaklaşımlar, çevirinin iki yanlı, yani iki dilli, iki kültürlü, iki toplumlu ve iki dizgeli bir edim olmasının etkisiyle “kelimesi kelimesine çeviri - anlamın çevirisi” “sadık çeviri - serbest çeviri” gibi ikili karşıtlıklar içermiştir. Bu ikili karşıtlıkların kendisinden türediği en temel ikili karşıtlığın, özgün-çeviri ikili karşıtlığı olduğu söylenebilir. Aslında çeviriye ilişkin bütün çalışmalarda söz konusu ikili karşıtlığa

ilişkin açık ya da üstü kapalı varsayımlar olduğu söylenebilir. Modernist, olgucu bakış açısına sahip çalışmalar, özgün ve çeviriyi eşit birer taraf olarak görmekten ziyade özgün olanın asıl, çevirinin ise kopya olduğu fikrinde buluşmaktadır. Postmodernist bakış açısına göre ise özgün'ün özgünlüğü tartışmalıdır ve çeviri ile özgün iki eşit taraftır.

Özgün ve çeviri arasında kurgulanan/kurulan bu ilişki, çeviri üst söyleminde genellikle edebiyat metinleri bağlamında tartışılmıştır. Bu ikili karşıtlıkların, çeviri yoluyla yapılmış bir kanun durumunda nasıl tezahür ettiği ya da nasıl tartışılması gerektiğini konu alan bir çalışma yoktur. Dolayısıyla, bu tezde özgün rolünü oynayan 1810 tarihli Fransız Kanunu ile çeviri rolünü oynayan 1858 tarihli Osmanlı Kanunu arasındaki ilişkinin nasıl tanımlandığı/algılandığı ile çeviriyi konu alan kuramsal yaklaşımlara damgasını vuran diğer ikili karşıtlıkların teze konu olan vakada nasıl tezahür ettiği irdelenecek konular arasında yer alacak ve ikinci ana soru grubunu gündeme getirecektir: 'Çeviri yoluyla kanun yapma' faaliyetinde "kelimesi kelimesine çeviri" mi üretmek söz konusudur, yoksa "anlamın çevirisi" mi esas alınmaktadır, "serbest çeviri" mi yoksa "sadık çeviri" mi tercih edilmektedir? Çeviri metnin üreticisi çevirmen, özgün metnin üreticisi yazar ise, başka bir ülkenin kanunlarını, bir başka ülkede kullanılmak üzere çevirenlere çevirmen mi denmiştir? Kanun düzeyinde yapılan çeviriler, kanun çevirileri ne ölçüde çeviri olarak sunulur ya da çeviri olduğu gerçeği ne ölçüde vurgulanır? Çeviri yoluyla yapılmış kanunlar bağlamında çeviri ile özgün arasındaki ilişki nasıldır?

Tezin cevap arayacağı üçüncü ana soru grubu, 1858 tarihli metnin metinsel-dilsel malzemesi ile ilgilidir. Tezde, 1858 tarihli Kanun 1810 tarihli Kanun ile karşılaştırmalı olarak incelenecek ve şu sorulara cevap aranacaktır: 1858 tarihli metin ile 1810 tarihli metin arasında nasıl bir çeviri ilişkisi vardır? 1858 tarihli metin oluşturulurken eklemeler ya da çıkarmalar yapılmış mıdır? Suç ve ceza ayrımı ile suç ve ceza tanımları her iki metinde farklılık göstermekte midir? İzlenen çeviri stratejileri nelerdir, tutarlı mıdır ve düzenlilik içermekte midir?

Yukarıda belirtilen sorulara cevaplar aramak üzere tezin 2. Bölümünde kuramsal tartışma ve yöntem sunulacak; 3. Bölümde 1858 tarihli Kanun metni 1810 tarihli Kanun metni ile karşılaştırmalı betimleyici çözümlemeye tabi tutulacak; 4. Bölümde ise metinlerin karşılaştırılmasından çıkan sonuçlar ile incelenen çeviri

vakasının tarihsel bağlamı arasındaki ilişki, ‘çeviri yoluyla kanun yapma olgusu’ çerçevesinde değerlendirilecektir.

Bu çalışmanın nihai hedefi ise insanlık tarihine, Osmanlı ve Türkiye örneklerinde görüldüğü gibi kimi zaman bütün bir hukuk dizgesine şekil veren, en temel dil ve kültür faaliyetlerinden biri olan çevirinin, dünyadaki hukuk dizgelerinin oluşmasında, değişmesinde ve diller ve kültürler arası yolculuğunda oynadığı tarihsel rolün fark edilmesine ve incelenmesine katkıda bulunmak; ‘çeviri yoluyla kanun yapmanın’, çeviribilimin alt araştırma alanlarından biri olarak tanımlanması gerektiğini savunmak; kanunların, diller, kültürler, medeniyetler ve ülkeler arasında çeviri kanalıyla yaptığı yolculuğa, çeviriyi bir yan tema gibi görerek değil, merkeze oturtarak ve çeviribilim çerçevesinde geliştirilmiş kuramsal yaklaşımlar, yöntemler ve sorgulamalarla bakarak, çeviribilim araştırmalarının sınırlarını genişletmek, çeviriye yönelik mevcut kuramsal yaklaşımlara yeni boyutlar eklemek ve çeviriye dair yeni sorular sor(dur)maktadır.

2. ÖZGÜN-ÇEVİRİ³ İLİŞKİSİ/KARŞITLIĞI BAĞLAMINDA BİR KURAM VE YÖNTEM TARTIŞMASI

*‘Kuram’ dan en genel anlamıyla benim
anladığım, alışılmış akademik yolla sunulan
bir görünüme ilişkin bir takım
varsayımlardır. Bir kuram, varsayımlar
‘bilimsel olarak’ sağlam temellere oturtulmuş
ve öyle sunulmuşsa, ‘bilimsel’ olarak
adlandırılır. ‘Bilimsel’ kültüre-özgü bir
kavramdır.*

- Hans J. Vermeer (2008, 2)

‘Çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunu çeviribilim çerçevesinde ele almak amacıyla yürütülen tez çalışmasının bu bölümünde, tezin konusu ile ilgili görülen kuramsal yaklaşımlar, özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığı bağlamında tartışılacaktır. Teze konu olan çeviri vakasının incelenmesinde açıklayıcı rol oynadığına inanılan özgün-çeviri ilişkisinin/karşıtlığının tanımlanmasında/algılanmasında dönüşüm yaratan iki ana yaklaşım olarak erek-odaklı çeviri yaklaşımı ile modernizm/yapısalcılık/sömürgecilik-sonrası düşünüşten etkilenen çeviri yaklaşımı belirlenmiştir. Bu bölüm, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’ndan çevrilmesi vakasının, çeviribilim araştırmalarına dâhil edilmesini sağlayan ve bu süreci şekillendiren kuramsal ve yöntemsel çalışmalara yapılan tarihsel bir yolculuk olarak okunabilir.

2.1. Özgün-Çeviri İlişkisi/Karşıtlığı ve İki Bin Yıllık Güncel Bir Kavram Olarak Sadakat

Susan Bassnett ve Harish Trivedi, *Post-Colonial Translation* (Sömürgecilik-Sonrası Çeviri) adlı kitaba yazdıkları önsöze, 16. yüzyılda, şimdiki Brezilya’daki Tupinambà

³ Bu tezde çeviri, erek metin ile aynı anlama gelecek şekilde, özgün ise hem özgün (original) kavramı hem de kaynak metin ile aynı anlama gelecek şekilde, çevirisi yapılan/çevirisi yapıldığı söylenen her tür metin için kullanılmaktadır.

kabilesinin, misyonerlik faaliyeti için yaşadıkları yere gelen Hristiyan bir papazı yemesini anlatarak başlarlar (Bassnett ve Trivedi, 1999, 1). Rahibin yenmesinin söz konusu kültürde bir tür saygı ifadesi olduğunu söyleyen yazarların bu hikâyeyi seçmelerinin nedeni, Brezilyalı de Campos kardeşlerin geliştirmiş olduğu çeviri yaklaşımına gerçek dünyadan bir örnek sunmaktır. Çevirinin bir tür yamyamlık olduğunu ileri süren, çevirmen olarak bir yamyam gibi hareket ettiklerini vurgulayan de Campos kardeşlerin yaklaşımı, çevirinin etrafını saran iktidar ilişkilerinin sorgulanması olarak özetlenebilecek sömürgecilik-sonrası çeviri yaklaşımlarının en çarpıcı örneklerinden biri olmanın yanı sıra çeviri-özgün ilişkisine/karşıtlığına ve çeviride sadakat anlayışına getirilmiş en radikal, Edwin Gentzler’in deyimiyle “provokatif” (Gentzler, 2002, 215) yorumlardan biridir.

Sadakatin nesnesi olarak özgün, çeviri tartışmalarının ve çeviriyi konu alan kuramsal yaklaşımların merkezinde yer ala gelmiştir. Uyulması beklenen bir davranış biçimi, erişilmesi gereken bir amaç, hatta bir ülkü olarak sadakatin, çevirmenlerin ve çeviri üzerine söz söyleyenlerin edim ve düşüncelerini yönlendiren en etkili kavramlardan biri olduğu söylenebilir. “Sadık çeviri - serbest çeviri” ikiliğinde olduğu gibi sıklıkla özgürlük ile karşıtlık ilişkisi içinde düşünülen sadakat, tarihsel süreçte tek parçalı bir kavram olmaktan çıkmış, sadakatin tam olarak hangi konuda ve düzeyde sağlanması gerektiği tartışılmaya başlanmıştır. Çeviri yaparken özgün metnin içeriğine mi yoksa biçimine mi sadık kalınması gerektiği konusu, söz konusu tartışmanın odağında yer almıştır. Çeviride sadakat bağlamında içerik-biçim ayrımının kökleri, M.Ö. 1. yüzyıla, batı çeviri kuramının kurucusu sayılan Marcus Tullius Cicero’nun sözcüğü sözcüğüne çeviri ile anlamın çevirisi arasında kurduğu ayrıma⁴ kadar uzanır (Robinson, 1997, 9).

İçerik-biçim ayrımı, çeviri üzerine düşünüşün hem en eski kurgularından biridir hem de güncelliğini hiç yitirmemiştir. Bu ayrımın, batı metafiziğinin temel

⁴ Douglas Robinson Cicero’nun Latincesi “non converti ut interpres sed ut orator” (I did not convert/turn [them] as a translator, but as an orator) olan ünlü ifadesinin çoğunlukla yanlış anlaşıldığını, *interpres* kelimesinin Cicero için kaynak metni mümkün olduğunca aynı şekilde çeviren, aynen aktaran çevirmen (literal translator) olduğunu, *orator*’un ise tam doğruluktan ziyade sözlerinin erek kitle üzerindeki etkisi ile ilgilendiğini, Cicero’nun özellikle “anlamın çevirisinden” bahsetmediğini, bu ifadenin daha sonra Saint Jerome tarafından, Cicero’nun “kelimesi kelimesine” ifadesinden yola çıkarak üretildiğini, ancak Cicero’nun bu tür bir anlamı kastettiğinin düşünüldüğünü söyler (Robinson 1997:9). Ancak Cicero’nun özel olarak “anlamın çevirisi” ifadesini kullanmaması, böyle bir ayrım yapmadığı anlamına gelmez.

ayrımından olan ruh-beden ayrımının bir tür uzantısı olarak düşünebileceği, bunun da güncelliğini ve gücünü korumasında etkili olduğu söylenebilir.

Sadakat, özgün metnin içeriğine (ruhuna/özüne/iletisine) mi yoksa biçimine (bedenine) mi yönelecektir? Bugüne kadar çeviri tartışmalarında sıklıkla sorulmuş bu soru, içerik ile biçimin birbirinden kesin bir çizgi ile ayrılabilmesi önvaryasına dayanır. Bu varsayım, ileride tartışılacağı üzere post-modernist, yapısalılık-sonrası yaklaşımlar ile yapı söküm yaklaşımı çerçevesinde sorgulanmıştır. İçerik-biçim ayrımının, çeviri bağlamında sadakat kavramını ilginç kılan yönü, batıda çeviri üzerine söylemin oluşmaya başladığı andan itibaren bu ayrımın, sadakat kavramı ile birlikte gündeme gelmiş olmasıdır. Sadakat, kendisiyle beraber kelimesi kelimesine çeviri ya da anlamın çevirisi gibi bir ayrımı da beraberinde getirmiş, böylece özgün metne ayrımsız, bütünsel bir sadakatin mümkün olamayacağını imasını içinde taşımıştır. Kendi kendini daha doğuşunda yapı sökümüne uğratan sadakat kavramını yaklaşık iki bin yıl boyunca gündemde tutan ve bugünde tutmaya devam eden en büyük etken ise çeviri söyleminde özgüne/özgünlüğe atfedilen üstün konum olmuştur. Yapısalılık-sonrası ve sömürgecilik-sonrası yaklaşımların etkisi ile çeviri karşısındaki üstünlüğü sorgulanmaya başlayan ve ciddi biçimde sarsılan özgün, çeviri tartışmalarının odağını oluşturmaya devam etmektedir. Özgün kavramının ve özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünün gücünü korumaya devam etmesinin nedenleri, özgün kavramı ile büyük bir hesaplaşmaya giren yapısalılık/sömürgecilik-sonrası çeviri yaklaşımlarının irdelenmesi sonucu belli ölçüde anlaşılabilecektir.

Yapısalılık/sömürgecilik-sonrası çeviri yaklaşımları, çeviribilimi zenginleştirmiş, çeviribilimin sınırlarını genişletmiştir. Ancak bu yaklaşımlardan önce dikkatle üzerinde durulması gereken, çeviribilimi ‘bilim⁵’ yapan kurucu yaklaşım, yani erek-odaklı çeviri yaklaşımıdır. Zira özgün kavramı ile büyük bir hesaplaşmaya giren yaklaşım yapısalılık/sömürgecilik-sonrası yaklaşım olsa da dikkatleri yazardan çevirmene, kaynak dil/kültür/kitle/dizgeden erek dil/kültür/kitle/dizgeye, dolayısıyla özgünden çeviriye asıl olarak yönelten yaklaşım, erek-odaklı çeviri yaklaşımıdır. Bu nedenle, şimdi, de Campos kardeşlerin çeviriye yamyamlık olarak tanımlamalarıyla doruk noktasına ulaşan hikâyenin başına dönmek, çeviri olgusunu bilimsel biçimde ele almamızı mümkün kılan yaklaşımı irdelenmek gerekmektedir.

⁵ Bilim kelimesinin tırnak içinde verilmesinin nedeni bilimin varlığına/var olabilirliğine dair duyulan şüphe değil, üzerinde mutabakata varılmış tek bir bilim tanımının mevcut olmamasıdır.

2.2. Çeviriye Erek-Odaklı Yaklaşım

1970’lerde çeviribilime bugünkü çehresini kazandıran erek-odaklı yaklaşım, kendisini önceleyen yaklaşık iki bin yıllık kaynak-odaklı ve kuralcı yaklaşımın yerini almış (Bengi-Öner, 1999, 117) ve bu teze konu olan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun, çeviribilimin sınırları içerisinde araştırılabilmesinin temellerini atmıştır. Erek-odaklı yaklaşım bu bölümde Gideon Toury, Hans J. Vermeer ve Itamar Even-Zohar’ın görüşleri bağlamında tartışılacaktır.

2.2.1 Betimleyici Çeviribilim ve Varsayımsal Çeviri’nin Önemi Yeniden Düşünmek

Gideon Toury ve geliştirdiği betimleyici çeviribilim, çeviri araştırmalarına çok boyutlu katkılar sağlamıştır. Toury tarafından ileri sürülen kuramsal ve yöntemsel görüşler büyük yankı uyandırmış, bununla beraber olumsuz eleştirilerin de nesnesi olmuştur. Örneğin Toury, çalışmalarında çeviriyi saran eşitsiz iktidar ilişkilerine yer vermediği (Niranjana, 1992, 60) ve insan-çevirmeni yeterince hesaba katmadığı (Pym, 1998, 2009) gerekçesiyle eleştirilmiştir. Bir diğer eleştiri kolu ise Toury’nin “görgücü” (empricist) olduğu ve çalışmalarının nesnellik iddiası taşıdığı yönündeki eleştirilerden oluşmaktadır (Pym, 1999, 107; Robinson, 1999, 119-120; Gentzler, 2001, 129, Crisafulli, 2002, 30-32). Söz konusu eleştirilerde haklılık payı bulunsa da, eleştirileri dile getiren yazarların, Toury’nin görüşlerini ileri sürdüğü tarih döneminin koşullarını hesaba katmadıkları ve anakronizme düştükleri görülmektedir. Toury’e yöneltilen bu eleştirilerde, kuramcının asıl amacı ve kaygısının ne olduğu yeterince göz önüne alınmamaktadır. Toury’nin 1970’li yıllarda betimleyici çeviribilimi geliştirdiği sırada henüz çeviribilim adında bir bilim dalının yerleşmiş/kurumsallaşmış olmadığı, çeviribilimin bağımsız bir bilim dalı haline gelme mücadelesi verdiği, Toury’nin temel amacının, bu bilimleşme mücadelesine katkı sunmak olduğu göz ardı edilmektedir. Bu bağlamda önemi/işlevi/etkisi en çok göz ardı edilen kavramın varsayımsal çeviri olduğu söylenebilir.

Toury, çeviribilimin bir bilim dalı haline gelmesinin koşulunun betimleme faaliyeti olması gerektiği görüşünden hareket etmiş, bu bilim dalı çerçevesinde incelenecek araştırma nesnesinin nasıl seçileceği sorunsalı üzerine düşünmüş, çözüm olarak varsayımsal çeviri kavramını öne sürmüştür. “Varsayımsal çeviriler” yani çeviri olarak sunulan bütün metinler çeviribilimin meşru araştırma nesneleridir (Toury,

1995a, 32, 1995b). Toury, bir metnin varsayımsal çeviri olarak çeviribilim kapsamında incelenmesi için üç konut (postulate) gerekli olduğunu belirtmiştir. Bunlar, varsayımsal çeviri olarak incelenecek metni, kronolojik ve mantıksal olarak önceleyen başka bir metnin varlığının varsayılmasını mümkün kılan kaynak-metin konutu (source-text postulate), varsayımsal çevirinin üretilmesi sürecinde, varsayımsal kaynak metinden aktarımın gerçekleştiği varsayımına dayanan aktarım konutu (transfer postulate) ve üçüncü olarak varsayımsal çeviriyi varsayımsal kaynak metne bağlayan açıklanabilir bir ilişkinin var olmasına dayanan ilişki konutudur (relationship postulate) (32-35).

Varsayımsal çeviri kavramının öneminin altını çizen Ayşe Nihal Akbulut, kavramın çeviri araştırmaları açısından işlevini şu sözlerle açıklamaktadır: “[Ö]nsel olarak belirlenmiş, tümdengelimli bir çeviri tanımı gerçek yaşamı tüm aykırılıklarıyla kavrayamayacağı gibi betimleyici ve dolayısıyla açıklayıcı çalışmalara olumsuz ket vuracaktır. Dolayısıyla, yaşamın bu değişkenliğini içerebilecek, ince ayrımları, uzam içinde, ekinlerarası çeşitlilikleri ve sürem içinde, geçen zamanla oluşan kavram değişikliklerini içine alabilecek bir tanıma gereksinme duyulmaktadır. Yapılacak araştırmaların önceden sınırlanması olasılığını ortadan kaldırmak ve bir sıçrama yapamayan, hep aynı sınırlar içinde akıl yürütme sakıncasını göz önünde tutan Toury ‘varsayımsal çeviri’ tanımını üç konuta dayandırıyor” (Akbulut, 2004, 24-25). Theo Hermans ise, Toury’nin varsayımsal çeviri kavramının, “cesur, kararlı ve özgürleştirici” bir hamle olduğunu, “binlerce olmasa bile birkaç düzine araştırma programını tetiklediğini” ve araştırmacıları, çeviri araştırması yapabilmek için “çeviri olanı, çeviri olmayandan ayırma kaygısı”ndan kurtardığını söylemektedir (Hermans, 1999, 49).

Varsayımsal çeviri kavramı ile çevirinin ne olduğu/olması gerektiği tartışmasının ötesine geçilmiş, çeviri olarak sunulan, adlandırılan, kabul edilen metinlerin, çeviribilimin meşru araştırma nesnesi olarak görülebileceği ve incelenebileceği ortaya konmuştur. Çevirinin ne olduğu/olması gerektiği konusu ile biricik, evrensel ve kesin bir çeviri tanımına ulaşıp ulaşılamayacağı sorusu, Toury’nin öncelikli kaygılarından biri olmamıştır. Hatta Toury, aslında çeviri olmayan ama çok çeşitli nedenlerden dolayı çeviri olarak sunulan metinlerin de çeviribilim çerçevesinde incelenebileceğini iddia etmiş ve bu tür metinleri “sözde-çeviri” olarak adlandırmıştır (40).

Çeviri araştırmalarına yapmış olduğu bu önemli epistemolojik ve yöntemsel katkı, Toury'nin çalışmalarını yönlendiren ana kaygıya da açıklık getirmektedir. Varsayımsal çeviri kavramı, özellikle Toury'e getirilen nesnelcilik ve evrenselcilik eleştirilerini yeniden düşünme açısından önemlidir. Çünkü varsayımsal çeviri kavramı ile Toury, çeviriyi kesin ve evrensel biçimde, tüm zaman ve mekânlarda geçerli olmak üzere, bir kereliğine tanımlamaktan özellikle kaçınmıştır. Toury'nin öncelikli kaygısı, çevirinin ne olduğu/olması gerektiğini evrensel(cı) biçimde belirlemekten ziyade çeviribilimin bir bilim haline gelmesi için çözülmesi gereken araştırma nesnesi sorunsalıyla baş etmeye çalışmak olmuştur. Bu nedenle kendisine getirilen nesnelci-evrenselci şeklindeki eleştirilerin, varsayımsal çeviri bağlamında yeniden düşünülmesi gerekmektedir.

Çeviribilim, sadece belli bir çeviri tanımına uygun olan çevirilerin incelenmesiyle sınırlı kalmış olsaydı, bu tezin bütüncesini oluşturan 1858 tarihli Kanun metni meşru bir araştırma nesnesi sayılamayabilirdi. Tezin ileri safhalarında tartışılacak metin-içi özellikler ve metnin adı/adlandırılması konusundaki ihtilaflı görüşler nedeniyle söz konusu metin kolaylıkla çeviribilimin sınırları dışına itilebilirdi. Bu noktada ironik olan, 1858 tarihli metnin, bu tezin araştırma nesnesi olarak seçilmesinin en önemli nedenlerinden ikisinin tam da metnin i özelliklerinin, odağını sadakatin oluşturduğu geleneksel çeviri tanımına uymaması ve söz konusu metnin, tezin giriş bölümünde belirtildiği üzere, hukuk araştırmacıları tarafından farklı şekillerde adlandırılması, hatta kimi zaman çeviri olarak adlandırılmakla beraber çoğu zaman çeviri olarak adlandırılmamasıdır. Hatta bu tezde sorgulanan konulardan biri, farklı hukuk araştırmacılarının aynı metni farklı şekillerde adlandırmalarıdır. Çünkü adlandırma konusundaki bu belirsizlik/kargaşa, çeviribilimci için izi sürülmesi gereken önemli bir göstergedir. Bu izi sürebilmek 1858 tarihli metne çeviribilim içinden bakmakla mümkündür, 1858 tarihli metne çeviribilim içinden bakmak ise varsayımsal çeviri kavramı sayesinde mümkün olmuştur.

Varsayımsal çeviri ile betimleyici çeviribilim, yukarıda da vurgulandığı üzere bir metnin çeviri olup olmadığı ya da “iyi” bir çeviri mi yoksa “kötü” bir çeviri mi olduğu türünden sorgulamaların ötesine geçmiş, böylece çeviribilimin sınırları hiç olmadığı kadar genişlemiştir. Çevirinin erek kültürün gerçekliği (Toury, 1995, 29), kaynak dizgeden ayrı bir gerçeklik (Akbulut içinde Toury, 2004, 17) olduğu ileri

süren Toury, odağında kaynak metin, yani özgün metin olan kaynak-odaklı yaklaşımı temelinden sarsmış, dikkatleri erek dil/kültür/kitle/dizgeye çekmiştir. Touryci düşünüşün, bu tezin sorguladığı özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığı açısından taşıdığı önem de bu noktada açık hale gelmektedir.

Toury'nin çeviri araştırmalarına yaptığı katkılardan bir diğeri normlar temelinde kurguladığı eşdeğerlik kavramına getirdiği yeni bakış açısıdır. Çevirinin en az iki dil ve iki kültür geleneğini, dolayısıyla hem kültür hem de dil düzeyinde iki farklı norm dizgesini içeren bir etkinlik olduğu görüşünden (Rifat içinde Toury, 2004, 236) hareketle, betimleyici çeviribilim, çeviri ürünlere normlar çerçevesinde yaklaşır. Toury'ye göre “[N]ormlar sadece çevirinin bütün türleri için değil, aynı zamanda çeviri sürecinin her aşaması için de geçerlidir; bu nedenle de ortaya çıkacak ürünün her düzeyine yansması beklenebilir” (239). Çeviride geçerli olan normları süreç öncesi çeviri normları ve çeviri süreci normları olarak iki grupta toplayan Toury'e göre, çevrilecek metnin seçimini ilgilendiren çeviri politikası ile çevirinin doğrudanlığına ilişkin normlar süreç öncesi çeviri normları grubuna dâhildir. Çeviri süreci normları ise çeviri edimi sırasında verilen kararları yönlendiren normlar olarak düşünülmüştür. Bunlar, kaynak dil malzemesinin yerini alacak erek dil malzemesinin varlığını yönlendiren “matriks” normlar ile erek metni oluşturacak malzemenin seçimini yönlendiren metinsel-dilsel normlardan oluşur (239-240).

Toury, süreç öncesi çeviri normları ve çeviri süreci normları dışında öncül normlardan da bahseder. Öncül norm, ya özgün metne ve onun gerçekleştirdiği normlara ya da erek kültürde etkin olan normlara bağlı kalma şeklinde iki seçimi içerir ve “kaynak normlarına uyum, çevirinin kaynak metne ilişkin yeterliliğini belirlerken, erek kültür kaynaklı normlara bağlı kalmak da çevirinin kabul edilebilirliğini belirler” (237). Kabul edilebilirlik ile yeterlik, Toury'nin normların çeviri edimi üzerindeki etkisini açıklarken ileri sürdüğü iki nosyondur. Çeviri alanındaki en tartışmalı kavramlardan biri olan eşdeğerliğe⁶ yeni bir bakış açısı getiren Toury'e göre eşdeğerlik, yeterlik ve kabul edilebilirlikten oluşan, tarihsel, değişken, soyut bir kavramdır ve betimleyici alanda yapılacak araştırmalarda sorulması gereken soru, kaynak metin ile erek metin arasında eşdeğerlik olup olmadığı değil, kaynak metin ile

⁶ Susan Bassnett, *Translation Studies* adlı kitabında eşdeğerlik konusuna ayırdığı bölümde farklı kuramcılarının farklı eşdeğerlik sınıflandırmalarını tartışmış, çeviride eşdeğerliğin, aynılık olarak ele alınmaması gerektiğini ileri sürmüştür. Bassnet'in bu tartışmada Toury'nin eşdeğerlik yaklaşımına değinmemesi ilginçtir (Bassnett 2002: 30-36).

erek metin arasındaki eşdeğerliğin türünün ve derecesinin ne olduğudur (Toury, 1980, 64; Bengi, 2001, 118).

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile karşılaştırmalı olarak betimleneceği bu tezde, yukarıda söz edilen norm sınıflandırması temel alınacak, 1858 tarihli metin öncelikle, “çeviri süreci başladıktan sonraki kararlara ilişkin normlar” (Akbulut, 2004, 27) olan çeviri süreci normları açısından incelenecek, 1858 tarihli metnin çevrilmesi sürecinde geçerli olan çeviri süreci normlarının izi sürülerek öncül normlar ortaya çıkarılacaktır.

Betimleyici çeviribilim, Işın Bengi-Öner’in deyimiyle odağı olması gerekenden olana kaydırmış, çeviriyi bağlamı içinde ele almanın kritik önemini vurgulamış ve dikkatleri “neden” sorusuna çekmiştir (Bengi-Öner, 1999, 118-119). Bu gerçekten yola çıkarak, 1858 tarihli Kanun’un 1810 tarihli Kanun ile karşılaştırmalı olarak incelenmesi ve 1858 tarihli metni oluşturan çeviri kararlarının yeniden oluşturulması sürecinde, ekleme ve çıkarmalar, kanun metinleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilip betimlenecek, çeviri kararlarının düzenlilik (*regularity*) oluşturup oluşturmadığı (Toury, 1995, 66) araştırılacak, ulaşılan sonuçlar 1858 tarihli Kanun’un tarihsel bağlamı ile ilişkilendirilerek tartışılacaktır.

2.2.2. Çoğuldizge Kuramı

Tezin kuramsal altyapısı için önemli olan bir diğer çeviri kuramcısı Itamar Even-Zohar’dır. Even-Zohar, geliştirdiği çoğuldizge kuramı açısından olduğu kadar Toury’nin betimleyici çeviribilimi geliştirmesi için hazırladığı zemin açısından da önemlidir. Even-Zohar, sadece “çevrilmiş yazınsal yapıtların toplamı” gibi uzun bir ifadenin kısaltılmış biçimi olarak değil, “yapısı ve işleviyle bir dizge olan metinler topluluğu” anlamında kullandığını söylediği (Rifat içinde Even-Zohar, 2004, 192) “çeviri yazın” terimi ile çevrilmiş eserlere edebiyat çoğuldizgesi içinde bir dizge olarak bakmayı önermiştir. Even-Zohar’a göre “[Ç]oğuldizge kuramının bilgimizi ilerletmesinin nedeni, daha önce hemen hemen hiç araştırılmayan alanlarda ilişkiler görebilmemizi sağlamasından, aynı zamanda bu ilişkilerin işleyişini ve dolayısıyla edebiyatın tarihsel varlığı içinde yazınsal ‘tıp’lerin özgül konumunu ve işlevini açıklayabilmemize yardımcı olmasından ileri gelir” (193).

Çeviri yazın terimi, salt yazınsal çeviri eserlerinin oluşturduğu bir dizgeyi ifade etmektedir. Ancak belli bir alandaki çeviri ürünler topluluğunun bir dizge oluşturduğu, çeviri yazın dizgesinin, diğer dizgelerle devingen ilişkiler içinde olduğu ve tarih içinde edebiyat çoğuldizgesinde merkez-çevre konumları arasında yer değiştirebildiği görüşünün (192-196), hukuk bağlamında da kullanılabileceği söylenebilir. Osmanlı İmparatorluğu ile Türkiye Cumhuriyeti arasında bir devamlılık olduğu, bu devamlılığın hukuk dizgesi açısından da geçerli olduğu göz önüne alındığında, çeviri yoluyla oluşturulan kanunların, “yapısı ve işleviyle bir dizge olan metinler topluluğu” (Rifat içinde Even-Zohar, 2004, 192), yani “çeviri hukuk” olarak tanımlanabileceği ve 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun, Osmanlı/Türk ‘hukuk çoğuldizgesi’ içindeki ‘çeviri hukuk’ dizgesini oluşturan ürünlerden biri olduğu sonucuna varılabilir. Böylece 1858 tarihli Kanun’un çeviri yoluyla oluşturulmasına tekil, olumsal bir edimden ziyade benzerleri ve devamı olan, bilinçli bir edim olarak yaklaşmak mümkün olabilir. Ayşe Banu Karadağ, Osmanlı/Türk tarihinde modernliğe doğru yaşanan süreci Even-Zohar’ın kuramı çerçevesinde inceleme konusu yapan çeviri tarihi araştırmacılarının, bu kuramı “çevirirken” ve kullanırken sadece Even Zohar’ın temel aldığı kültür kavramına bağlı kaldıklarını, ancak medeniyet kavramına özel bir vurgu yapılmadığını gözlemlemiş ve “Batılılaşma olgusu nedeniyle, ‘kültür’ün yanı sıra, ‘medeniyet’ odaklı yaklaşımın benimsenmesinin de açıklayıcı olabileceğini” (Karadağ, 2008, 104) ileri sürmüştür. Bu görüşe uygun olarak, 1858 tarihli Kanun’un Osmanlı/Türk tarihinde modernliğe doğru yaşanan süreçteki önemli adımlardan biri olduğu kabul edildiğinden, tezde, çoğuldizge kuramı, medeniyet kavramı ile genişletilerek kullanılacaktır.

2.2.3. Çeviri Yoluyla Kanun Yapmak ve Skopos

İşlevsel yaklaşım çerçevesinde geliştirdiği skopos kuramı ile çeviri araştırmalarına büyük katkı sunan bir diğer çeviri kuramcısı Hans J. Vermeer’dir. Vermeer skopos kuramını, her eylemin bir kalkış noktasını öngördüğü, amaç-odaklı olduğu, eyleyen kişinin yaptığı seçimlerin bilincinde olabileceği ya da olmayabileceği, seçim nedenlerini açıkça belirtebileceği ya da belirtmeyebileceği, her çevirmenin de bir eylem, amaç-odaklı yürütülen bir işlem olduğu savlarından hareket ederek geliştirmiştir (Vermeer, 2008, 9-11).

Akbulut'a göre "[Ç]eviri tanımının bir karar verme süreci olarak yapıldığı ve toplumsal ekinsel tarihsel bir bağlama oturtulması gereken bir eylem olduğunun belirtildiği" (Akbulut, 2004, 27-28) skopos kuramı, Vermeer'in sözleriyle "çeviriyi bütünüyle, bir erek kültürde erek-kültür alıcıları için bir işlev gören bir metin açısından ele alır" (46). Bu sözlerden açıkça anlaşıldığı gibi, Vermeer'in kuramı, çeviri üzerine düşünüşe 1970'li yıllara kadar damgasını vurmuş olan kaynak-odaklı yaklaşımı sarsmış, çeviriyi, kaynak metne sadakat açısından değil, erek dizgedeki işlevi açısından odağa almıştır. Bu bakış açısı değişikliği, özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığı bağlamında son derece önemlidir. Böylece özgünün mutlak bir sadakatle aktarılması sonucu ortaya çıkan ürün olarak çeviri düşüncesinin yerini, çevirinin erek dizgede oynaması istenen/amaçlanan role göre üretilmesi düşüncesi almıştır. Toury'nin, çevirinin erek kültürün gerçekliği olduğunu söyleyerek güçlendirdiği erek-odaklı düşünce çizgisi, Vermeer'in çeviride skopos kavramı ile bir kat daha sağlamlaşmıştır.

Skopos kavramının tez için önemi, kavramın, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'ndan çevrilmek suretiyle oluşturulması vakasının anlaşılmasında/anlamlandırılmasında ve çeviribilim çerçevesinde açıklanmasında oynayacağı roldür. Bu noktada, başka bir dil/kültür/dizge/toplum/ülkede belirli bir işlev görmek üzere üretilen 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun, yani kaynak metnin çevrilmesi sürecinde, asıl kaygının, kaynak metne sadakatten ziyade 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun erek dil/kültür/dizge/toplum/ülkede göreceği işlev olduğu ve çevirinin söz konusu işleve göre yapıldığı varsayılmaktadır. Bu varsayımın yerinde olup olmadığı ise 1858 tarihli Kanun'un 1810 tarihli Kanun ile karşılaştırılması sonucu açıklığa kavuşabilecektir.

Erek-odaklı yaklaşımın kurucu isimlerinin ilgili görüşlerine yer veren yukarıdaki tartışma, söz konusu yaklaşımın, 1858 tarihli Kanun'un çeviribilim çerçevesinde araştırılabilmesinin temellerini attığını göstermeye çalışmıştır. Dikkat çekilmek istenen bir diğer önemli nokta, çeviribilimin bağımsız bir bilim dalı haline gelmesi ile kaynak-odaklı çeviri yaklaşımının üstünlüğünün erek-odaklı yaklaşım tarafından sarsılması arasındaki anlamlı ilişkidir. Özgün kavramının çeviri karşısındaki üstünlüğünün sarsılması ise aşağıdaki bölümün konusu olacaktır.

2.3. Özgünün Yerinden Edilişi: Çeviri Kuramında ‘Sonrası’ Açılımları

‘Özgünlük bir hastalıktır’ kendisini devamlı yeni bir şeymiş gibi görmeyi arzulayan bir modernitenin hastalığı.

- Carlos Fuentes (Bassnett ve Trivedi içinde Fuentes, 1999, 3)

Yaklaşık iki bin yıllık kaynak-odaklı çeviri yaklaşımı geleneğinin yerini alan erek-odaklı çeviri yaklaşımı, dikkatleri kaynak metinden erek metne çevirmiş, kaynak metnin, çeviri metin karşısındaki üstünlüğünü dolaylı olarak yerinden etmiştir. Ancak özgün kavramını ve özgünün çeviri karşısındaki üstün konumunu sarsıcı biçimde sorgulayan yaklaşım, yapısalcılık/sömürgecilik-sonrası çeviri yaklaşımıdır ve bu nedenle tezin kuramsal tartışma kısmına dâhil edilmiştir. Özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığının sorgulanması açısından, yapısalcılık/sömürgecilik-sonrası yaklaşımların, birbiriyle bağıntısız olmayan iki temel düşünce çizgisinde ilerlediği söylenebilir. Bunlardan ilki, özgün kavramının ve özgün kavramına atfedilen üstünlüğün, etnik eşitsizlik/sömürgecilik bağlamındaki imaları üzerinden hareket eden düşünce çizgisi, ikincisi ise aynı üstünlüğün, toplumsal cinsiyet bağlamındaki imaları üzerinden hareket eden düşünce çizgisidir. Her iki çizginin bulunduğu nokta, eşitsiz/bakışsız iktidar ilişkileridir.

2.3.1. Özgünü Yemek İstemek: Eşitsiz İktidar İlişkileri, Sömürgecilik ve Çeviri

Yapısalcılık/sömürgecilik-sonrası çeviri yaklaşımlarının gündeme getirdikleri en önemli sorunsal, çevirinin etrafını saran eşitsiz iktidar ilişkileri ve çevirinin, bu iktidar ilişkilerinden nasıl etkilendiği ve/veya bu iktidar ilişkilerini nasıl etkilediğidir. Örneğin, yukarıda belirtildiği üzere, Niranjana Toury’i, çalışmalarında iktidar kavramına hiç yer vermediği, çeviriyi (eşitsiz) iktidar ilişkilerinin etkisinden azadeymiş gibi ele aldığı gerekçesiyle eleştirmiştir (Niranjana, 1992, 60). Toury’nin bu bağlamda neden mazur görülebileceği yukarıda açıklanmaya çalışılmıştır, ancak bu, Niranja’nın tespitinin yerinde olmadığı anlamına gelmemelidir. Gerçekten de belli bir tarihsel döneme kadar iktidar, çeviri tartışmalarında odağı oluşturmamış, çeviri-iktidar ilişkisi açıkça dillendirilmemiştir. Çevirinin masumiyeti hiç sorgulanmamıştır.

Susan Bassnett ve Harish Trivedi, *Post-Colonial Translation* adlı kitaba yazdıkları önsöze yukarıda anlatılan yamyamlık hikâyesiyle başladıktan hemen sonra çevirinin masumiyeti konusunu gündeme getirmiş, çevirinin masum, şeffaf bir etkinlik

olmadığını ve çeviri bağlamında metinler, yazarlar ya da dizgeler arası eşitlikten neredeyse hiç bir zaman bahsedilemeyeceğini ileri sürmüşlerdir (Bassnett ve Trivedi, 1999, 2). Bassnett ve Trivedi'ye göre çeviribilim alanında çalışma yapan herkesin yüzleşmek durumunda olduğu bir sorun, özgün olarak adlandırılan metin ile bu metnin çevirisi arasındaki ilişkidir. Çünkü özgünün, çeviriden üstün olduğuna inanılmış, çeviri ise, başka bir dilde de olsa, bir kopya muamelesi görmüştür. Bassnett ve Trivedi, çeviri tarihi araştırmalarının, bu algının ortaya çıkışının çok da eski olmadığını gösterdiğine dikkat çekmişlerdir. Ortaçağda yazarların ya da çevirmenlerin bu tür bir kaygı taşımadıklarını, özgünün üstünlüğünün ise matbaa ve okuryazarlığın yaygınlaşması sonucu gündeme geldiğini ve metnin sahibi olarak yazar fikrinin ortaya çıkışıyla bağlantılı olduğunu söylemişlerdir. Yazarların altını çizdiği en çarpıcı noktalardan biri ise özgün fikrinin, Avrupa'nın sömürgeci yayılmasının ilk dönemlerine tekabül ettiği ve “güçlü özgün” eleştirisinin de çoğunlukla eski sömürgelerden araştırmacılar tarafından dillendirildiğidir (2).

Özgün kavramının çeviri karşısındaki üstünlüğünün sorgulanmasının, daha çok eski sömürge ülkelerinden kuramcılar tarafından gerçekleştirilmesi kuşkusuz tesadüf değildir ve çeviri faaliyetinin, sömürgeleştirmede kullanılmış olduğu görüşü ile ilintilidir. Örneğin Vicente Rafael, Filipinlerdeki İspanyol sömürgeciler açısından çevirinin, yerli dili ve kültürü sömürgeci müdahalenin erişilebilir nesnelere indirgeme meselesi olduğunu söyler (Bassnett ve Trivedi içinde Rafael, 1999, 3). Benzer şekilde Bassnett ve Trivedi, Ömer Hayyam'ın Rubailer'ini İngilizceye çeviren Edward Fitzgerald'ın, Farsların sanatta yetkin olmadıklarını ve şiirlerinin, ancak İngilizceye çevrildiğinde sanat haline geldiğini söylediğini aktarmışlardır (6). Böylece sözü edilen kuramcılar, çeviri edimine iktidar ilişkileri çerçevesinde bakmak durumunda kalmış, çevirinin sömürgeci güçler tarafından nasıl araçsallaştırıldığını irdelenmişlerdir. Bu bakış açısının, özgünün üstünlüğünün sorgulanmasına nasıl evrildiği konusu ise aşağıda tartışılacaktır.

De Campos kardeşlerin çeviri faaliyeti için kullandıkları yamyamlık metaforunun ilham kaynağı, Oswald de Andrade'nin 1928 yılında yayımlanan ve Brezilya kültürünün kendine dayatılardan kurtulmasının tek yolunun Avrupa'yı “yemek” olduğunu ileri süren *Manifesto Antropófago* adlı kitabıdır. Bassnett ve Trivedi, buradaki “yemek” metaforunun hem Avrupalı kodların ihlal edilmesi hem de bu kodlara saygı gösterilmesi anlamlarını içerdiğini söylemişlerdir. Yamyamlık

metaforu daha sonra çevirmenlerin özgün metne nasıl “davranacaklarını” göstermek için kullanılmaya başlamıştır. Haraldo de Campos, çevirinin kan nakline benzetilebileceğini, asıl olanın ise çevirmenin sağlığı ve beslenmesi olduğunu söylemiştir. De Campos’a göre çeviri bir diyalogdur ve çevirmen mutlak güce sahip bir okur ve özgür bir fail olarak yazardır (5). De Campos’un geliştirdiği bu çeviri/çevirmen tanımının, sömürgecilik-sonrası yaklaşımların, özgünün üstünlüğünün sarsılmasına nasıl katkıda bulunduklarına dair gösterilebilecek en çarpıcı örneklerinden biri olduğu söylenebilir.

Yapısalcılık/sömürgecilik-sonrası yaklaşıma sahip kuramcıların, bir yandan kendi çeviri edimlerini yeniden yazma, yaratma, hatta de Campos kardeşler örneğindeki gibi, yamyamlık olarak tanımlamaları, bir yandan da geçmişte çevirinin sömürgeci güçler tarafından araçsallaştırıldığını, kullanıldığını, sömürgeleştirilen toplumlara ait özgün metinlere sömürgeci güçler tarafından saygı gösterilmediğini, bu metinlerdeki kaynak kültüre özgü öğelerin silindiğini ileri sürmeleri ve bunu eleştirmeleri ilk bakışta çelişkili gibi görünebilir. Ancak, sömürgecilik bağlamında, Avrupalı sömürgeci güçlerin kendilerini özgün, sömürgeleştirdikleri kültürleri, ‘özgün olarak Avrupa’nın bir kopyası olarak kur(gu)lamaları ve bu doğrultuda sömürgeleştirilen kültürlere ait özgün metinlere özgün muamelesi yapmamaları düşünüldüğünde, bu çelişkili tepkisellik anlaşılabilir. Şimdi de sömürgecilik-sonrası yazarlar, bir yandan sömürgecilik sırasında kendi kültürlerine ait özgün eserlere ‘özgün muamelesi yapılmamasını’ kıyasıya eleştirmekte, bir yandan da artık kendilerinin de Avrupalı özgün eserleri sadakatle değil mutlak güce sahip okurlar ve özgür failer/yazarlar olarak çevireceklerini hatta yiyeceklerini ilan etmekte, özgünün üstünlüğünü bu bağlamda sarsmaktadırlar.

2.3.2. ‘Özgün Olarak Avrupa’dan ‘Özgün Olarak Erkek’e: Toplumsal Cinsiyet ve Çeviri

Özgünün üstünlüğünün sorgulanmasını hedefleyen ikinci düşünce çizgisi, çeviri ve özgün arasında kurulmuş olan hiyerarşik ilişkiye toplumsal cinsiyet açısından bakan kuramcılara aittir. Çeviri-özgün ilişkisinin/karşıtlığının yeniden düşünülmesinde, bu düşünce çizgisinden kuramcıların önemli katkıları olmuş, kuramcıların görüşleri, çeviri karşısında/aleyhinde özgüne atfedilen üstünlüğün ve bu üstünlüğün zamana karşı direncinin nedenlerinin anlaşılmasında açıklayıcı rol oynamıştır.

Çevirinin temsil edilişindeki toplumsal cinsiyet ile ilgili imaları çarpıcı biçimde gösteren Lori Chamberlain, özgün ve yaratıcılık kavramlarının sürekli babalık ve otorite ile ilişkilendirilerek kurulduğunu ileri süren feminist yaklaşıma gönderme yaparak, yazma ve çevirme arasındaki ayrımın, ilkinin özgün ve eril, ikincisini türevsel ve dişil olarak yansıttığını söylemiştir. Sömürgecilik-sonrası yaklaşıma çok benzer şekilde, özgünün doğal, haklı, yasal olmakla özdeşleştirildiğini, kopyanın ya da kopya olarak çevirinin ise yapaylık, yanlış ve ihanetle özdeşleştirildiğini ileri sürmüştür (1992, 57-58).

Chamberlain'ın tartıştığı örneklerden biri hukuk alanındandır. Yazar, özgün ile çeviri arasında kurulan ilişkinin, sadakat konusundaki çeviri söylemi ile zina konusundaki hukuk söyleminde açığa çıktığını tespit etmiştir. Nasıl ki özgün-çeviri ilişkisinde sadakatten sadece çevirmen sorumlu ise, evlilikte zinayı düzenleyen geçmiş yasalarda da, örneğin Roma Hukuku ya da eski Fransız Ceza Kanunu'nda, sadakatten koca değil, sadece karı sorumludur. Chamberlain ayrıca ünlü "les belles infidèles" sözü üzerinde durmuş, çevirinin cinsiyetlendirilmesinin en bilinen örneğinin bu söz olduğunu söylemiştir. Yazara göre, bu sözün bu kadar uzun süre yaygın olarak benimsenip kullanılmasının nedeni, çeviride sadakat ile evlilikte sadakatin birbirine benzer şekilde kurulmuş olmasıdır. Chamberlain'e göre bu söz (kadın olarak) çeviri ile (koca, baba ya da yazar olarak) özgün arasındaki örtük sözleşmede tanımlanan sadakat kavramını yansıtmaktadır (Chamberlain, 1992, 58).

Yukarıda sömürgecilik-sonrası çeviri yaklaşımı ile toplumsal cinsiyet bağlamında çeviri yaklaşımının ortak paydasının eşitsiz iktidar ilişkileri olduğu belirtilmişti. Özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğü, sömürgecilik-sonrası yaklaşımda Avrupa ile ötekisi arasındaki eşitsiz ilişki bağlamında sorgulanmış, konuyu toplumsal cinsiyet açısından ele alan yaklaşımda ise erkek ile 'ötekisi olarak kadın' arasındaki eşitsiz ilişki bağlamında ele alınmıştır. İki yaklaşımı birbirine en çok yaklaştıran, kolaylıkla bir arada düşünebilmemizi sağlayan şey, örneğin sömürgeleştireceği toprakları, sömürgeci güçleri bekleyen bakire bir kadın gibi kurgulayan sömürgecilik dilinin erkek-egemen özelliğidir.

Özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğü sorunsalı ile en çok uğraşmış ve bu konu ile ilgili çarpıcı görüşler dile getirmiş olan kuramcılardan biri Rosemary Arrojo'dur. Özgün-çeviri ilişkisini/karşıtlığını, okuma ve yazma, özgünlük ve

yeniden-üretim arasında kurulan geleneksel özcü karşıtlık bağlamında ele alan yazar, çevirinin sadece ikincilik ve başarısızlık ile değil, kötülük, küfür, ahlaksızlık ve günah ile ilişkilendirildiğini söylemiştir (1995, 21). Arrojo'nun görüşü, yukarıda bahsedilen, sömürgecilik bağlamındaki özgünlük algısı ile toplumsal cinsiyet bağlamındaki özgünlük algısı ile uyum içerisindedir. Gerek sömürgecilik söyleminde gerekse erkek-egemen söylemde özgün, güçlü, muktedir, yaratıcı olandır, merkezdedir, ben'dir, sömürgeleştirilen toplum ya da kadın olarak çeviri ise güçsüz, itaatkâr, türevsel olandır, çevrededir, ötekidir. Neden? Bu soruyu cevaplamak üzere yapılmış en etkili çalışmanın, dolayısıyla özgünlüğün kurgulanmış üstünlüğüne indirilen en sert darbenin Jacques Derrida'ya ait olduğu söylenebilir.

2.3.3. “İz” Olarak Özgün: Derrida ve Çeviri

XX. yüzyıl düşünce dünyasına büyük katkılar yapmış, son derece üretken ve etkili bir düşünür olan Derrida'nın düşüncesini bu tezin sınırları içerisinde bütün boyutlarıyla ele almak mümkün değildir. Dolayısıyla tezde, Derrida'nın çeviri ile ilgili belli görüşlerine tezin ana sorunsalı olan özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığı bağlamında yer vermekle yetinilecektir. Derrida'nın çeviriye ilişkin önemli görüşlerinden biri, çevrilebilirlik konusu ile ilgilidir. Anlamanın sabit olamayacağını ileri süren Derrida'ya göre, Batı felsefesinin temelinde mutlak çevrilebilirliğe duyulan inanç yatar, anlamanın eksiksiz aktarımına ve mutlak çevrilebilirliğe duyulan inancın temelinde ise “çoksesliliği bastırma” arzusu (1981, 20; 1985, 120). Yazarın iddialarından bir diğeri, anlamanın bir dilden diğerine “bozulmadan” aktarılamayacağıdır. Metin kavramını özel bir önemle ele alan Derrida, “metin dışında hiçbir şeyin olmadığını”, metin ile kastettiğinin ise “‘gerçek’, ‘ekonomik’, ‘tarihsel’ ‘toplumsal-kurumsal’ tüm yapılar, kısaca tüm muhtemel göndergeler (referent)’ olduğunu söylemiştir (Derrida, 1988, 148).

Yukarıda özgünün üstünlüğüne indirilen en sert darbelerden birinin Derrida'ya ait olduğu belirtilmişti. Bu darbe ise temelini “her gösterilenin aynı zamanda bir gösteren olduğu” görüşünden almaktadır (Derrida, 1981, 20). Çünkü geleneksel çeviri söylemine damga vuran özgüne sadakat görüşü/arzusu ile taban tabana zıt bir görüştür bu. Eğer her gösterilen aynı zamanda bir gösteren ise, dolayısıyla nihai bir gösterilene ulaşmak mümkün değilse ve elimizde kalan tek şey “gösterenlerin sonsuz oyunu” ise mutlak ve sabit bir anlamdan, dolayısıyla özgünden söz etmek imkânsız hale

gelecektir, anlamın mutlak biçimde bir dilden diğerine aktarılmasından söz etmek de. Böylece, çeviri ve özgün arasındaki kati ayrım bulanıklaşacak ve özgünün kurgulanmış üstünlüğü şüpheli hale gelecektir.

Derrida'nın, özgünlüğe duyulan inancın sarsılmasına yol açacak şekilde kullandığı kavramlardan biri *différance*'dir. Derrida, sözün/konuşmanın yazı karşısındaki üstünlüğüne duyulan inanç olarak söz-merkezciliğin gücünü sarsmak üzere, Fransızcada farklılık anlamına gelen "difference" kelimesindeki ikinci "e" harfinin yerine "a" harfini koymuştur. Böylece "farklı kılmak" ve "ertelemek" anlamlarına gelen "differer" fiilinden hem farklılık hem erteleme anlamına gelen *différance* kelimesini (t)üretmiştir. Derrida burada yazılışları farklı olan Fransızca "difference" ile "différance" kelimelerinin okunuşlarının aynı olduğunu, söz konusu okunuşu duymanın kelimenin hangi anlamıyla kullandığını tespit etmeye yetmediğini ve bunun için yazıya ihtiyaç duyulduğunu göstererek, Batı metafiziğine damga vurmuş olan söz-merkezciliğe güçlü bir eleştiri getirmiştir. *Différance* ile görünür kılınan şey dilin, dolayısıyla metnin kendi kendini nasıl yapı söküne uğrattığı, anlamın sabitlenebilirliği fikrinin bir yanılsama olduğudur. Yukarıda da vurgulandığı üzere anlamın sabitlenemezliğinin en doğrudan sonuçlarından biri özgünlüğün de bir yanılsama olmasıdır. Bu durumda herhangi bir özgünden ya da bir "ilk özgünden" bahsetmek mümkün olamamaktadır. Derrida'nın, özgünün yerine koyduğu kavram ise "iz"dir. En başta iz vardır ve izler, sonsuza kadar, sadece yeni izlere götürür (Derrida, 1999, 187).

Yukarıda sunulan görüşler, Derrida'nın neden özellikle çevrilebilirlik üzerinde durduğunu belli ölçüde açıklamaktadır. Konuya daha da açıklık getirmek üzere, Derrida'nın çeviri konusundaki düşünceleri üzerine çalışmış olan Kathleen Davis'in, Derrida'nın çevrilebilirlik tartışması ile ilgili okumasına yer vermek yerinde olacaktır. Çünkü bu okuma, çeviri-özgün ilişkisi/karşıtlığının ve özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünün zamana karşı direnci ve yukarıda söz edilen onca eleştiriye rağmen hükmünü sürdürmekte olmasının nedenlerine dair önemli ipuçları içermektedir. Derrida'nın metin, anlam, çeviri konularındaki görüşlerinden yola çıkan Davis, çevrilebilirlik arzusunun aslında hükmetme, yönetme arzusu olduğunu, ötekilere hakikat-dizgeleri dayatmanın da insanlık tarihindeki şiddetin kaynağı olduğunu ileri sürmüştür (Davis, 2001, 46).

Söz konusu arzunun, tezin kuramsal tartışması açısından önemi, anlamın sabit olduğuna ve bir dilden diğerine aynen/sadakatle taşınabileceğine duyulan inancın altında mutlak çevrilebilirlik arzusunun yatması, bu arzunun da özgün ve çeviri arasındaki hiyerarşik ikili karşıtlığı, özgün lehine ve çeviri aleyhine olarak sürekli yeniden-üretmesidir. Yani, özgün-çeviri ikili karşıtlığında ve özgünün üstünlükle özdeşleştirilmesindeki asıl sorun, bir ‘hakikat iddiası’ sorunudur. Anlamın bir dilden diğerine ‘tamamen ve bozulmadan’ aktarılabilmesine inanmak, anlamın sabitlenebilirliğine inanmaktır. Anlamın sabitlenebilirliğine inanmak ise tek, biricik ve sabit bir hakikatin olabirliğine inanmaktır, yani tek bir ‘hakikat’e inanmaktır. Ancak Deborah Cameron’ın da dile getirdiği gibi, ‘hakikat iddiaları’ çoğu zaman “saf akılcılıktan çok iddia sahiplerinin otoritesine dayanır” (Cameron, 1992, 11).

Sonuç olarak, özgün kavramının sömürgecilik bağlamında Avrupa/Batı, toplumsal cinsiyet bağlamında erkek ile özdeşleştirilmesi ve bu iki söylemsel kurgunun buluştuğu noktanın eşitsiz iktidar ilişkileri olması tesadüf değildir. Özgün-çeviri ilişkisindeki/karşıtlığındaki sorunun kaynağı budur. Özgün ile çeviri arasındaki ilişki bir iktidar ilişkisidir. Özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğü de bir ‘hakikat’ değil, bir ‘hakikat iddiasıdır’ ve geçerliliği iddia sahiplerinin iktidarı ile doğru orantılıdır.

2.4. Sonuç

Bu bölümde çeviri-özgün ilişkisinin algılanışı açısından çeviri araştırmaları alanında ilk büyük dönüşümü yaratmış olan erek-odaklı yaklaşım ile bu dönüşümü daha da derinleştiren ve özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünü, eşitsiz iktidar ilişkileri bağlamında sorgulayan sömürgecilik/yapısalcılık-sonrası yaklaşımlar ve toplumsal cinsiyet odaklı yaklaşım ile Derrida’nın görüşleri tartışılmıştır. Ortaya çıkan sonuç, çeviri-özgün ikili karşıtlığının altında iktidar sorununun yattığı, özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünün bir ‘hakikat iddiası’ olduğudur. Tezin ileriki bölümlerinde, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’ndan çevrilerek oluşturulması vakası, bu bölümde çizilen kuramsal ve yöntemsel çerçeve, yer verilen görüşler ve varılan sonuçlar bağlamında incelenecektir.

3. 1858 TARİHLİ OSMANLI CEZA KANUNU METNİNİN 1810 TARİHLİ FRANSIZ CEZA KANUNU METNİ İLE KARŞILAŞTIRILMASI

Osmanlı İmparatorluğunda yürürlükte bulunan Ceza Hukuku, Müslüman Ceza Hukuku doktrini ile Fransız Hukukunun, milli hukukun ve keyfiliğin garip bir halitasıdır (Gökçen içinde Garraud, 1989, 27).

Kanunname (1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu) ile ilgili son ve kendi kanaatimizi belirten cümle ise şudur: ‘Kendi yürüyüşünü terk etmiş, başkasının yürüyüşünü ise öğrenememiştir’ (Akgündüz, 2009, 46).

Bu bölümde, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun betimleyici çözümleme yoluyla yapılan karşılaştırması sunulacaktır. Fransız Ceza Kanunu, Kaynak Metin (KM), Osmanlı Ceza Kanunu ise Erek Metin (EM) olarak anılacaktır. KM ile EM ‘ad, uzunluk ve bölümlendirme’, ‘suç ayrımı ile cezaların tanımları’, ‘devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ile ilgili cezalar’ ve ‘şahıslara karşı suçlar ile ilgili cezalar’ olmak üzere dört açıdan karşılaştırılacak ve sonuçlar değerlendirilecektir

3.1. KM ile EM Arasındaki Çeviri İlişkisinin İzini Sürmek

Bu bölümde amaç, EM’nin oluşturulması sürecinde geçerli olan çeviri süreci normlarının izini sürerek, öncül normları ortaya çıkarmaktır. EM’yi oluşturan çeviri kararlarının araştırılacağı bu bölümde, her iki kanun metnindeki dilsel öğeler tek tek karşılaştırılmayacak, EM’ye yapılan eklemeler, KM’den çıkarılan öğeler, kanun metinleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilip betimlenecek, çeviri kararlarının düzenlilik (*regularity*) oluşturup oluşturmadığı (Toury, 1995, 66) araştırılacak, ulaşılan sonuçlar 1858 tarihli Kanun’un tarihsel bağlamı ile ilişkilendirilerek tartışılacaktır. KM ile EM arasındaki çeviri ilişkisini ortaya koymak

üzere önce, kanunların adları ve kanun metinleri arasındaki biçim ilişkisi, ardından, bir ceza kanununun belirleyici özelliklerinden olan suç ayrımı ile genel ceza hukukunun kapsamına giren ceza tanımlarının her iki metinde nasıl düzenlendiği, son olarak özel ceza hukukunun kapsamına giren iki temel alan olan devlete karşı suçlar ve şahıslara karşı suçlar ile bu suçların cezalarının metinlerde nasıl düzenlendiği ve düzenlemelerin birbiri ile ilişkisi, ilgili bölümlerde “amaçlı örneklem” tekniğine göre (Babbie, 2004, 183) seçilen EM maddeleri ile bu maddelerin ilişkili olduğu tespit edilen KM maddelerinin karşılaştırılarak betimlenmesi yoluyla incelenecektir.

3.1.1. KM ile EM’de Ad, Uzunluk ve Bölümlendirme

Bu bölümde KM ile EM önce ad, sonra uzunluk ve bölümlendirme açısından karşılaştırılacak ve karşılaştırmadan çıkan sonuçlar değerlendirilecektir.

3.1.1.1. KM ile EM’nin Adları

Tezde KM olarak incelenen Kanun’un adı “Code Pénal De L’empire Français”, Fransa İmparatorluğu Ceza Kanunu’dur (Code Pénal De L’empire Français, 1810). Kanun, 1810 tarihinde, Fransa’da Napolyon Bonaparte’ın kendini imparator ilan ettiği 1804 tarihinden 6 yıl sonra ilan edilmiştir. EM olarak incelenen Kanun’un adı ise “Cezā Qānun-nāme-i Hümāyūnu”, yani Devlet Ceza Kanunu’dur (Ceza Kanun-name-i Hümayunu, 1858). Kanun, 1858 tarihinde Osmanlı İmparatorluğu’nda Sultan 1. Abdülmecid döneminde ilan edilmiştir⁷. KM ve EM’nin adlarında, metinlerin türüne dair kullanılan kelimeler “code” ve “qānun-nāme”dir. “Code” kelimesi Fransızcada ve İngilizcede “büyük kanun”, “ana kanun”, “kanunnameler külliyatı” (Gayretli, 2008, 5) anlamlarına gelmektedir. İçinde Farsça’da kitap anlamına gelen “name” kelimesini barındıran ve Osmanlıdaki mevcut kullanım olan “Qānun-nāme” ise “kanun kitabı” anlamına gelmektedir. KM ile EM’nin adları konusunda dikkat çeken fark, KM’nin adının Fransız vurgusunu taşıması, EM’nin adında ise “Osmanlı” kelimesinin geçmeyip, sadece “hümayun” kelimesinin geçmesidir. Bilindiği gibi Osmanlı, kendisini “imparatorluk” olarak adlandırmamış, resmi devlet yazışmalarında “Devlet-i ‘Aliyye-i Osmaniyye”, yani Yüce Osmanlı Devleti adını kullanmıştır. Ancak EM’nin

⁷ Kanun, dokuz kişilik bir heyet tarafından hazırlanmıştır. Heyette, Ahmet Cevdet Paşa (başkan), Meclis-i Ali-i Tanzimat Reisi Kıbrıslı Mehmet Paşa, Mehmed Rüşdü, Ahmed Celal, Şevket, Mustafa Hıfzı, İsmail Paşa, Mahmud Paşa ve İbrahim Eldem yer almıştır (Gayretli 2008: 148).

adında “Devlet-i ‘Aliyye-i Osmaniyye” geçmemektedir. “Hümāyūn” kelimesi “sultanla ilgili” ya da “devletle ilgili” anlamlarına gelmektedir (Devellioğlu, 2002).

Her iki kanunun adlarının karşılaştırılması, KM’de “code”, EM’de ise “kod” kelimesi yerine erek dizgede yaygın kullanım olan “kanunname” kelimesinin kullanıldığını, KM’nin adındaki ulusal vurgunun yerini, EM’de devlet/sultan vurgusunun aldığını göstermektedir.

3.1.1.2. KM ile EM’de Uzunluk ve Bölümlendirme: Matriks Normlar

KM, 484 maddeden, EM, 264 maddeden oluşmaktadır. Aradaki 220 maddelik farkın, EM’nin KM’nin çevirisi olup olmadığına ilişkin tartışmanın önemli nedenlerinden biri olduğu söylenebilir. Aradaki bu farkın önemi yadsınamaz olsa da KM ile EM arasındaki ilişki hakkında, kanun maddelerinin içeriğini göz önünde bulundurmadan, sadece bu farka dayanarak hüküm vermek yanıltıcı olabilir.

KM ve EM’de kullanılan alt başlıklar ve sınıflandırma hem birbirine benzer hem de birbirinden farklı özellikler taşımaktadır. KM, kitaplardan önce bulunan bir “Dispositions Préliminaires” (Başlangıç Hükümleri) bölümü ile 4 Kitaptan oluşmaktadır. EM ise bir Mukaddime ile 3 Bap’tan oluşmaktadır.

KM’nin 1. Kitabı (livre) “Des Peines En Matière Criminelle Et Correctionnelle, Et De Leurs Effets” (Ağır Suç ve Islah Konularındaki Cezalar ve Bunların Hususları) başlığını; 2. Kitap “Des Personnes Punissables, Excusables Ou Responsables, Pour Crimes Ou Pour Délits” (Ağır Suçlar Ya Da Suçlar ile Cezalandırılabilir, Affedilebilir Ya Da Sorumlu Tutulabilir Kişiler) başlığını; 3. Kitap, “Des Crimes, Des Délits Et De Leur Puniton” (Ağır Suçlar, Suçlar ve Cezaları) başlığını; 4. Kitap ise “Contraventions De Police Et Peines” (Polise Karşı Kabahatler ve Cezaları) başlığını taşımaktadır.

EM’de, KM’nin kitap bölümlerine karşılık geldiği söylenebilecek birim olan baplar 3 tanedir. 1. Bap, “Zararı ‘Ām Olan Cināyet ve Cünḥa ile Mucāzāt-ı Müterettibeleri Beyānındadır” (Zararı Umumi Olan Cinayet ve Cünhalar ile Bunlara İlişkin Cezaların Düzenlenmesi Hakkındadır) başlığını; 2. Bap, “Eşḥāş Hakkında Vuḳū‘ Bulan Cināyet ve Cünḥalarla Mucāzāt-ı Müterettibeleri” (Şahıslar Hakkındaki Cinayet ve Cünhalarla ile Bunlara İlişkin Cezaların Düzenlenmesi) başlığını; 3. Bap, “Umūr-ı Taḥaffuẓiyye ve Tanẓīfiyye ve Zābitaya Muḥālif Hareket Eden Aşḥāb-ı

Ḳabāyihiñ Cezāları Beyānı[da]dır” (Temizlik, Koruma ve Zaptiye ile İlgili Kabahatlerin Cezaları Hakkındadır) başlığını taşımaktadır.

KM’deki kitaplardan ilk üçü alt bölümlere ayrılmıştır. 1. Kitap dört Fasıldan (chapitre) (Âkil Aksan, 1964, 38) oluşmaktadır. 2. Kitap bölümlendirilmemiştir. 3. Kitap iki Bap (titre) (14) içermekte; 1. Bap üç Fasıldan, 2. Bap iki Fasıldan oluşmaktadır. 4. Kitapta iki Fasil bulunmaktadır. Fasılların bazıları Bölümlere (section) ayrılmıştır. EM’de ise dört fasıldan oluşan bir Mukaddime yer almaktadır ve ilk iki bap fasıllara ayrılmıştır. 1. Bap on altı Fasil, 2. Bap on iki Fasil içermektedir. 3. Bap ise bölümlendirilmemiştir.

KM ile EM’nin ana bölümlendirme birimleri olan kitap-bap açısından karşılaştırılması, her iki metin arasında gerek bölümlendirme sistemi gerekse bölüm ve alt bölümlerin içerdiği konular açısından farklılık olduğunu ortaya koymuştur. KM, EM’ye göre daha ayrıntılı bir bölümlendirme içermekte, metin önce genel olarak cezaları ve ilgili hususları, sonra cezalandırılacak kişileri, ardından suçları, ağır suçları ve bunların cezalarını, son olarak da kabahatleri düzenlemektedir. EM’de ise önce zararı genel olan suçlar, ağır suçlar ve cezaları, ardından şahıslar aleyhine suçlar, ağır suçlar ve cezaları, son olarak da temizlik, koruma ve zaptiye işleri ile ilgili kabahatler ve cezaları düzenlenmektedir. KM ile EM’nin uzunlukları ile içerdikleri bölümlendirme, matriks normlar açısından değerlendirildiğinde, EM ile KM arasında önemli bir uzunluk farkı olduğu, KM’nin EM’ye göre daha ayrıntılı ve farklı bir bölümlendirme içerdiği, dolayısıyla EM’nin oluşturulması sırasında KM’nin matriks normlarına bağlı kalınmamış olduğu görülmüştür.

3.1.2. EM’nin 1. Maddesi ve Kanunun Skoposu

EM’nin Mukaddimesi’nin “Ale’l-‘umüm Cürm ve Cezālarıñ Merātib ve Derecātıyla Ba’z Uşūl-i ‘Umūmiyye Beyānındadır” (Herkes İçin Geçerli Olan Suç ve Cezaların Kademeleri ve Dereceleriyle Bazı Genel Kurallar Hakkındadır) başlığını taşıyan ilk Fasılının 1. maddesi, KM ile EM arasındaki çeviri ilişkisinin araştırılması açısından özel bir önem taşımaktadır. KM’de herhangi bir karşılığı bulunmayan ve sadece EM’ye özgü, yani metne doğrudan eklenmiş olan bu madde şöyledir:

EM:

“**Birinci Mâdde:** Toğrudan toğruya hükümet ‘aleyhine vukû‘ bulan cerâyimiñ icrâ-yı mücâzâtı devlete ‘â’id olduğu gibi bir şahş ‘aleyhinde vukû‘ bulan cerâyimiñ âsâyiş-i ‘umûmîyi ihlâl eylemesi ciheti daği kezâlik devlete ‘â’id olduğundan ta’yîn ve icrâsı şer‘ân emr-i ülû’l-emre ‘â’id olan ta‘ziriñ ta’yîn-i derecâtını daği işbu kânûn-nâme mütekeffil ve mutazammın olub ancak her hâlde şer‘ân mu‘ayyen olan hukûk-ı şahsiyyeye hâlel gelmeyecektir.” (Cezâ Kânun-nâme-i Hümâyûnu Çeviriyazısı: 1*).

Bu maddede hükümet aleyhine vuku bulan suçlarla beraber, genel güvenliği ihlal etmesi yönüyle, şahıslar aleyhine vuku bulan suçların cezalandırılmasının da bu kanunda düzenlendiğini ilan edilmektedir. Ayrıca, bu madde ile Kanun, şer’i olarak cezalandırma yetkisi hükümdara ait olan tazir cezalarının derecelerinin belirlenmesini de Kanun’un tayin edeceğini ilan etmektedir.

EM’den önce örfî hukuk ile şer’î hukuk olmak üzere iki ayrı yapıdan oluşan Osmanlı ceza hukuku dizgesi, EM ile büyük ölçüde tekli bir yapı haline gelmiş; bütün suçlar ve cezalar tek bir metinde toplanmış ve tek bir şekilde sınıflandırılmıştır. Ceza hukuku alanında Osmanlı İmparatorluğu’ndaki ilk modern kodlaştırma örneği olan EM ile birlikte, devlete ve şahıslara karşı suçlar ve bunlara karşılık gelen cezalar, tek bir metinde düzenlenmiş ve kodlaştırılmıştır. Ne var ki Osmanlı ceza hukuku dizgesindeki dönüşüm bağlamında çok önemli olan, bir bakıma Kanun’un “skoposunu” ifade ettiği söylenebilecek 1. maddenin sonundaki ifade ilginç bir durum yaratmaktadır. Maddenin başında suç ve ceza sınıflandırmasının tektipleştirildiği ilan edilirken sonunda şer’î olarak tanınan şahsi hakların saklı tutulduğu belirtilmektedir.

Bir yandan bütün suç ve cezaların tek bir metinde toplandığını, diğer yandan şahsi haklar bağlamında Osmanlı hukuk dizgesindeki ikili yapının devam ettirileceğini ilan eden bu madde, EM’nin içinde olduğu ve alımlandığı Tanzimat Dönemi Osmanlısındaki batılılaşma çabalarının yarattığı sancı ve çelişkiyi yansıtmaktadır.

3.1.3. KM ile EM’nin Suç Ayrımı ile Cezaların Tanımları Açısından Karşılaştırılması: Metin-içi Normlar

Bu bölümde, KM ve EM’de yer alan

* EM’den yapılan alıntılarda Kanun’un Fatih Odunkıran tarafından yapılan ve EK 2’de yer alan çeviriyazısındaki sayfa numaraları esas alınmaktadır.

- a) suç ayrımını,
- b) ağır suçlar, suçlar ve kabahatler ile bunların cezalarını,
- c) suçta ve cezada kanunilik ilkesini,
- d) ölüm cezası ve infazını,
- e) kürek cezası ve infazını,
- f) cezaların infazı ile ilgili özel gün kısıtını,
- g) ağır hapis/kalebentlik cezası ve infazını,
- h) sürgün cezası ve infazını,
- ı) hapis cezası ve infazını,
- i) cezalara ilişkin kararların halka ilanını,
- j) irade dışı hallerde işlenen suçları ve
- k) cezaların dönüştürülmesini düzenleyen maddelerin karşılaştırılması sunulacaktır.

Böylece, bir ceza kanununun belirleyici özelliklerinden olan suç ayrımı ile genel ceza hukukunun temel hususları olan ceza türleri, cezaların infazı ve cezaların dönüştürülmesi/affına ilişkin maddelerin, KM’de ve EM’de nasıl düzenlendiğine ve bu düzenlemeler arasındaki ilişkiye dair kapsamlı bir değerlendirme yapmak mümkün olacaktır.

3.1.3.1. KM ile EM’de Suç Ayrımı: ‘Sistemli Sapma’ Stratejisi

Suç ayrımı, KM’nin 1. maddesinde düzenlemiştir. EM’de ise suç ayrımı, 2., 3., 4. ve 5. maddelerde düzenlenmiştir.

KM’nin 1. maddesinde kusurlar (infraction), kabahat (contravention), suç (délit) ve ağır suç (crime)⁸ olmak üzere üçe ayrılmıştır. Kabahatten ağır suça doğru giden üçlü ayırmada, kabahatler, polis cezaları ile cezalandırılacak kusurlar; suçlar, ıslah cezaları ile cezalandırılacak kusurlar; ağır suçlar, acı verici ya da onur kırıcı cezalar ile cezalandırılacak kusurlar olarak tanımlanmıştır. Suç ayrımını düzenleyen 1. madde, KM’de 1. Kitap’tan önceki “Dispositions Préliminaires” bölümünde yer almıştır. Burada suçların ayrımı yapılmış, suçlara karşılık gelen cezaların açıklanmasına girilmemiştir. Aşağıda görüleceği gibi, cezaların türleri ve ayrıntılı tanımlarına dair hükümler KM’nin ilerideki maddelerinde yer almıştır.

⁸ Bu suç ayrımı günümüz Fransasında da kullanılmaktadır (Weston 1990: 119).

EM’de suç ayrımını düzenleyen 2., 3., 4., ve 5. maddeler, kanun metninin “Muḳaddime” başlığı altında “‘Ale’l-‘umūm Cürm ve Cezālarıñ Merātib ve Derecātıyla Ba‘z Uşūl-i ‘Umūmiyye Beyānındadır” (Herkes İçin Geçerli Olan Suç ve Cezaların Kademeleri ve Dereceleriyle Bazı Genel Kurallar Hakkındadır) başlığını taşıyan “Birinci Faşl” içinde düzenlenmiştir. EM’de de KM’deki üçlü suç ayrımının aynısını görmek mümkündür. Burada da suçlar (cerāyim), cināyet (ağır suç), cünha⁹ (suç) ve ḳabāḥat (kabahat) olarak üçe ayrılmıştır. Ağır suçlar, “mücāzāt-ı terhībīyye” (korkutucu cezalar) ile cezalandırılacak suçlar; suçlar, “mücāzāt-ı te’dībīyye” (ıslah edici cezalar) ile cezalandırılacak suçlar; kabahatler, “mu‘āmele-i tekdīriyye” (azarlama) ile cezalandırılacak suçlar olarak tanımlanmıştır. Ancak KM’deki durumun aksine, EM’de suçlar ağırdan hafife doğru sıralanmıştır. Yine KM’deki düzenden farklı olarak, EM’de her bir suç türü ayrı maddede düzenlenmiş ve ilgili suçlara karşılık gelen cezaların neler olduğu aynı maddede verilmiştir. Ancak, aşağıda görüleceği üzere, cezaların türleri ve bunların ayrıntılı tanımlarına dair maddeler KM’nin ileri kısımlarında bulunmaktadır.

Yukarıda belirtildiği gibi, KM’nin 1. maddesi kabahat, suç ve ağır suçtan oluşan üçlü suç ayrımını ve her bir suç türüne karşılık gelen cezaları belirlemiştir, EM’nin 1. maddesinde ise bambaşka bir konu ele alınmıştır. Kanunların 1. maddeleri arasındaki bu ‘ilişkisizliğin’ hemen ardından ise EM’nin, suç ayrımını ve ilgili cezaları düzenleyen maddeleri gelmekte ve EM ile KM arasındaki ilişki görünür hale gelmeye başlamaktadır.

EM’nin 2. maddesi, KM’nin 1. maddesinin bir kısmına karşılık gelmektedir. KM’nin 1. maddesinde üçlü suç ayrımı ve bunlara karşılık gelen cezalar düzenlenirken, EM’nin 2. maddesinde sadece üçlü suç ayrımı yapılmış, cezalardan bahsedilmemiştir. Söz konusu maddeler Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1: KM ve EM’de Suç Ayrımı

KM: “ Art. 1. L’infraction que les lois punissent des peines de police est une <i>contravention</i> . L’infraction que les lois punissent de peines correctionnelles est un <i>délit</i> .”

⁹ “Cinayet”, adam öldürme, adam öldürme derecesinde ağır suç; “cünha”, kabahatten ağır ve cinayetten hafif olan suçtur (Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük).

L'infraction que les lois punissent d'une peine afflictive ou infamante est un *crime*." (Code Pénal De L'empire Français, 1810: 1)

[ARTICLE 1. The offence which the laws punish with penalties of police is called a CONTRAVENTION (*contravention*.)

The offence which the laws punish with correctional penalties is called a DELICT (*délit*.)

The offense which the laws punish with afflictive or infamous penalty is called a CRIME (*crime*.)] (The Penal Code of France, 1819, 1)

[1. md. Kanunların polis cezaları ile cezalandırdığı kusurlar, *kabahattir*.

Kanunların ıslah cezaları ile cezalandırdığı kusurlar, *suçtur*.

Kanunların acı verici ya da onur kırıcı cezalar ile cezalandırdığı kusurlar, *ağır suçtur*.]*

EM:

“**İkinci Mādde:** Kānūnen mūcāzāt olunan cerāyim üç nev‘dir. Birincisi cināyet, ikincisi cūnha, üçüncüsü kabāhatdir.” (agkm. 1)

EM’nin 2. maddesinde belirtilen üç suç türüne karşılık gelen cezalar, EM’nin 3., 4. ve 5. maddelerinde düzenlenmiştir. 3. maddede ağır suçlara karşılık gelen cezaların genel adı ve bu cezaların neler olduğu, 4. maddede suçlara karşılık gelen cezaların genel adı ve bu cezaların neler olduğu, 5. maddede ise kabahatlere karşılık gelen cezaların genel adı ve bu cezaların neler olduğu belirtilmiştir.

EM’nin 2., 3., 4. ve 5. maddeleri konu itibariyle KM’nin 6., 7., 8. ve 9. maddeleri ile ilişkilidir. EM’deki, ağır suça karşılık gelen cezaların ve bu cezaların mahiyetinin açıklandığı 3. maddenin, KM’nin 1., 6. ve 7. maddelerinin bir tür birleşimi olduğu görülmektedir. Benzer şekilde, EM’deki, suça karşılık gelen cezaların ve bu cezaların mahiyetinin açıklandığı 4. maddenin, KM’nin 1. ve 8. maddelerinin bir tür birleşimi olduğu, yine EM’deki, kabahatlere karşılık gelen cezaların ve bu cezaların mahiyetinin açıklandığı 5. maddenin de KM’nin 1. ve 9. maddelerinin bir tür birleşimi olduğu görülmektedir. Bu ilişkinin daha net görülebilmesi için ağır suçlar ve bunların cezalarını düzenleyen KM maddeleri ile bu maddelerin birleştirilmesi suretiyle oluşturulduğu gözlemlenen EM maddeleri Tablo 2’de verilmiştir:

* Fransız Ceza Kanunu’ndan yapılan çeviriler, Kanun’un İngilizce çevirisinden yararlanarak tarafımdan yapılmış ve İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi Hukuk Felsefesi ve Sosyolojisi Anabilim Dalı Araştırma Görevlisi Barkın Asal tarafından gözden geçirilmiştir.

Tablo 2: KM ve EM’de Ağır Suçlar ve Cezaları

KM:

Art. 1....L’infraction que les lois punissent d'une peine afflictive ou infamante est un *crime*.... (agkm. 1)

[ARTICLE 1. ... The offense which the laws punish with afflictive or infamous penalty is called a CRIME (*crime*)....] (agkm. 1)

[1. md....Kanunların acı verici ya da onur kırıcı cezalar ile cezalandırdığı kusurlar, *ağır suçtur*]

6. Les peines en matière criminelle sont ou afflictives et infamantes, ou seulement infamantes. (agkm. 1)

[6. The penalties in criminal matters are either afflictive and infamous, or merely infamous.] (agkm. 3)

[6. Suç konularındaki cezalar ya acı verici ya da onur kırıcıdır ya da sadece onur kırıcıdır.]

7. Les peines afflictives et infamantes sont,

1° La mort;

2° Les travaux forcés à perpétuité;

3° La déportation;

4° Les travaux forcés à temps;

5° La réclusion.

La marque et la confiscation générale peuvent être prononcées concurremment avec une peine afflictive, dans les cas déterminés par la loi. (agkm. 2)

[7. Afflictive and infamous penalties are:

1st Death.

2d Hard labour (travaux forcés) in perpetuity.

3d Transportation (deportation).

4th Hard labour for time

5th Solitary imprisonment (réclusion.)

Branding and general confiscation may be pronounced concurrently with an effective penalty, in cases determined by the law.] (agkm. 3)

[7. Acı verici ve onur kırıcı cezalar şunlardır:

1° Ölüm; 2° Müebbet kürek; 3° Sürgün; 4° Geçici kürek; 5° Ağır hapis. Damgalama ve genel haciz cezalarına, kanunda belirlenen durumlarda, acı verici ceza ile birlikte hükmolunabilir.]
EM: Üçüncü Madde: Cināyet, mücāzāt-ı terhībiyyeyi istilzām eden ef’āldir. Mücāzāt-ı terhībiyye; katl ve ma‘a’t-teşhīr, mü’ebbeden yā muvaqqāten kürege kōnmaḵ ve ḵal‘a-bend olmaḵ māddeleleriyle nefy-i ebed ve mü’ebbeden rütbe ve me’mūriyyetden maḵrūmiyyet ve ḥuḵūḵ-ı medeniyyeden isḵāt māddeleleridir. (agkm. 1)

Tablo 2’de görüldüğü üzere, EM’nin 3. maddesinin 1. cümlesi, KM’nin 1. maddesinin 3. cümlesine karşılık gelmekte, korkutucu cezalar (mücāzāt-ı terhībiyye) ile cezalandırılacak suçları ağır suç (cināyet) olarak tanımlamaktadır. KM’de ise ağır suçlar (crime), acı verici ya da onur kırıcı cezalar (une peine afflictive ou infamante) ile cezalandırılacak kusurlar olarak tanımlanmıştır.

Ağır suçların cezaları KM’de ölüm (la mort), müebbet kürek cezası (les travaux forcés à perpétuité), sürgün (la déportation), geçici kürek cezası (les travaux forcés à temps) ve ağır hapis (la réclusion) olarak tanımlanmıştır. Ağır suçların cezaları, EM’de ise 3. maddenin 2. cümlesinde açıklanmaktadır. Bu cezalar, ölüm (katl), teşhir (ma‘a’t-teşhīr), müebbet ya da geçici kürek ve kalebentlik (mü’ebbeden yā muvaqqāten kürege kōnmaḵ ve ḵal‘a-bend olmaḵ), müebbet sürgün (nefy-i ebed), müebbeden rütbeden ve memuriyetten mahrumiyet (mü’ebbeden rütbe ve me’mūriyyetden maḵrūmiyyet) ve medeni haklardan mahrumiyet (ḥuḵūḵ-ı medeniyyeden isḵāt) olarak belirlenmiştir.

KM’den EM’ye, ağır suçlara verilecek cezalar olarak, ölüm, sürgün, müebbet ve geçici kürek cezaları alınmış, ağır hapis cezası kalebentlik olarak alınmış, ayrıca teşhir, müebbeden rütbeden ve memuriyetten mahrumiyet ve medeni hukuktan ıskat cezaları eklenmiştir. Ancak burada ekleme kelimesi yanlış anlaşılmamalıdır, ironik şekilde, tezde KM olarak incelediğimiz 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’ndan önce

Osmanlı ceza hukukunda Fransız ceza hukukundaki teşhir, müebbeden rütbeden ve memuriyetten mahrumiyet ve medeni hukuktan ıskat cezaları bulunmamaktadır, bu cezalar hukuk dizgesine KM ile girmiştir. Burada ekleme ile kastedilen, söz konusu cezaların, KM'nin ilgili maddesinde bulunmamasına rağmen EM'deki maddeye, dolayısıyla EM'nin kendisi için üretildiği erek hukuk dizgesine eklenmesidir. Söz konusu cezaların bazıları, Tablo 3'te görüleceği üzere, KM'nin 8. maddesinde, suçlara karşılık gelen cezalar olarak tanımlanmıştır.

Tablo 3: KM ve EM'de Suçlar ve Cezaları

KM: Art. 1....L'infraction que les lois punissent de peines correctionnelles est un <i>délit</i>.... (agkm. 1) [ARTICLE 1. ... The offence which the laws punish with correctional penalties is called a DELICT (<i>délit</i>)...] (agkm. 1) [1. md....Kanunların ıslah cezaları ile cezalandırdığı kusurlar, <i>suçtur</i>....] 8. Les peines infamantes sont, 1° Le carcan; 2° Le bannissement; 3° La dégradation civique. (agkm. 2) [8. Infamous penalties are: 1st The Pillory (carcan) 2d Banishment (bannissement) 3d Civic degradation.] (agkm. 3) [8. Onur kırıcı cezalar şunlardır: 1° Boyunduruk; 2° Uzaklaştırma; 3° Medeni haklardan mahrumiyet.]
EM: Dördüncü Madde: Cünha, mücâzât-ı te'dîbiyyeyi müstelzim olan ef'âldir. Mücâzât-ı te'dîbiyye bir haftadan ziyâde habs ve muvakkâten nefy ve me'mûriyyetden t'ard ve cezâ-yı nakdî mâddeleridir. (agkm. 2)

Tablo 3'te görüldüğü gibi, EM'nin 4. maddesinin 1. cümlesi, KM'nin 1. maddesinin 2. cümlesine karşılık gelmekte, “ıslah edici cezalar” (mücâzât-ı te'dîbiyye)

ile cezalandırılacak suçlar, “suç” (cünha) olarak tanımlanmaktadır. KM’de ise “suçlar” (délit), “ıslah cezaları” (les peines correctionnelles) ile cezalandırılacak kusurlar olarak tanımlanmıştır.

Suçların cezaları KM’de “boyunduruk” (le carcan), “uzaklaştırma” (le bannissement), “medeni haklardan mahrumiyet” (la dégradation civique) olarak belirlenmiştir. Suçların cezaları, EM’de ise 4. maddenin 2. cümlesinde açıklamaktadır. Bu cezalar, “bir haftadan fazla hapis” (bir haftadan ziyâde habs), “geçici sürgün” (muvaqqâten nefy), “memuriyetten uzaklaştırma” (me’mûriyyetden ıard) ve “para cezası” (cezâ-yı nakdî) olarak belirlenmiştir.

Söz konusu EM maddesinde, suçlar için KM’den farklı cezalar belirlenmiştir. Ancak EM’nin 3. maddesindeki gibi, EM’nin 4. maddesinde belirlenen ceza türleri de Fransız hukuk dizgesinde bulunmaktadır; sadece KM’nin, suçların cezaları ile ilgili maddesinde bulunmamaktadır. Söz konusu cezalar, Tablo 4’te görüleceği üzere, KM’nin 9. maddesinde, kabahatlere karşılık gelen cezalar olarak tanımlanmıştır.

Tablo 4: KM ve EM’de Kabahatler ve Cezaları

KM:

Art. 1....L’infraction que les lois punissent des peines de police est une *contravention* (agkm. 1)

[ARTICLE 1. ...The offence which the laws punish with penalties of police is called a CONTRAVENTION (contravention.)...] (agkm. 1)

[1. md....Kanunların polis cezaları ile cezalandırdığı kusurlar, *kabahattir*....]

9. Les peines en matière correctionnelle sont,

1° L’emprisonnement à temps dans un lieu de correction;

2° L’interdiction à temps de certains droits civiques, civils ou de famille;

3° L’amende. (agkm. 2)

[9. Penalties in correctional matters are:

1st Imprisonment for time in a house of correction (Maison de force)

2d Interdiction, for time, from certain civil or family rights

3d Fine (l’amende).] (agkm. 3)

[9. Islah konularındaki cezalar şunlardır:

1° Bir ıslahevinde geçici hapis;

2° Belli medeni ve ailevi haklardan geçici süre ile mahrumiyet; 3° Para cezası.]
EM: “Beşinci Mâdde: Kabāḥat, mu‘āmele-i tekdīriyyeyi istilzām eden ef‘āl ve ḥarekâtıdır. Mu‘āmele-i tekdīriyye; yigirmi dört sâ‘atden bir haftaya kadar ḥabs ve nihāyet yüz guruşa kadar mücāzāt-ı nakdiyyedir.” (agkm. 2)

Tablo 4’te görüldüğü üzere, EM’nin 5. maddesinin 1. cümlesi, KM’nin 1. maddesinin 1. cümlesine karşılık gelmekte, “azarlama” (mu‘āmele-i tekdīriyye) ile cezalandırılacak suçları “kabahat” (kabāḥat) olarak tanımlamaktadır. KM’de ise kabahatler (contravention), “polis cezaları” (les peines de police) ile cezalandırılacak kusurlar olarak tanımlanmıştır.

Kabahatlerin cezaları KM’de bir ıslahevinde geçici süreli hapis (l’emprisonnement à temps dans un lieu de correction), belli medeni ve ailevi haklardan geçici süre ile mahrumiyet (l’interdiction à temps de certains droits civiques, civils ou de famille) ve para cezası (l’amende) olarak belirlenmiştir. Kabahatlerin cezaları, EM’de 5. maddenin 2. cümlesinde açıklamaktadır. Bu cezalar, yirmi dört saatten bir haftaya kadar hapis (yigirmi dört sâ‘atden bir haftaya kadar ḥabs) ile yüz kuruşa kadar para cezası (yüz guruşa kadar mücāzāt-ı nakdiyye) olarak belirlenmiştir.

Kabahatlere verilecek cezalar olarak, EM, KM’den geçici hapis cezasını almış; ancak zaman üst sınırını bir hafta ile sınırlandırmıştır. Aynı şekilde, EM, KM’den para cezasını almış; ancak alınacak para miktarının en fazla yüz kuruş olacağını belirtmiştir.

Tablo 2, Tablo 3 ve Tablo 4’te görüldüğü gibi, EM KM’yi madde madde izlemese de, bir ceza kanununun önemli özelliklerinden olan suç ayrımı, suç türlerine karşılık gelen ceza türleri ve bu cezaların neler olduğu konularında KM’nin içeriğine bağlı kalmıştır. KM’deki üçlü suç ayrımı, EM’ye aynen alınarak Osmanlı ceza hukukuna getirilmiş; söz konusu ayrım Fransız hukuk dizgesinden Osmanlı hukuk dizgesine ‘çevrilmiştir’.

KM ile EM’nin suç ayrımı açısından karşılaştırılması, EM’nin KM’den saptığını (deviation), ancak bunun ‘çeviri hatası’ nedeniyle ya da rastgele değil, sistemli biçimde yapıldığını göstermektedir. Ağır suçlara verilecek cezaların düzenlenmesinde, EM, KM’nin ağır suçlar için öngördüğü belli cezaları almış, ancak

bunlara, KM'nin suçlar için öngördüğü cezalardan bazılarını da eklemiştir. Benzer şekilde, suçlara verilecek cezaların düzenlenmesinde EM, KM'nin suçlar için öngördüğü belli cezaları almış, ancak bunlara, KM'nin kabahatler için öngördüğü cezalardan bazılarını eklemiştir. Kabahatlere verilecek cezaların düzenlenmesinde ise, EM, KM'nin kabahatler için öngördüğü belli cezaları almış, ancak KM'de süresi belirsiz bırakılan geçici hapis cezasının süresini ve miktarı belirsiz bırakılan para cezasının miktarını belirlemiştir. Buraya kadar yapılan karşılaştırmada, EM'nin ağır suçlar, suçlar ve kabahatler için düzenlediği cezaların, KM'dekilerden belli ölçüde daha 'hafif' olduğu söylenebilir.

3.1.3.2. KM ile EM'de Cezaların Tanımları: Yeterlik Kutbu ile Kabul Edilebilirlik Kutbunun Ortasında Bir Eşdeğerlik

Suçların ve cezaların KM'de ve EM'de nasıl tanımlandığına geçmeden önce ceza hukukunun önemli ilkelerinden olan suçta ve cezada kanunilik ilkesinin her iki metinde nasıl düzenlendiği incelenecektir. Bu konu, KM'nin, "Dispositions Préliminaires" bölümünde yer alan 4. maddesinde, EM'de ise 15. maddede düzenlenmiştir. Söz konusu maddeler Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5: KM ve EM'de Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi

KM: 4. Nulle contravention, nul délit, nul crime, ne peuvent être punis de peines qui n'étaient pas prononcées par la loi avant qu'ils fussent commis. (agkm. 1) [No contravention, delict, or crime can be punished with any penalty not pronounced by the law before the commission thereof.] (agkm. 1) [Hiçbir kabahat, suç ya da ağır suç, işlenmeden önce kanunda ilan edilmemiş bir ceza ile cezalandırılmaz.]
EM: On beşinci Mâdde: Her cināyet ve cünha ve kabāhatiñ taraf-ı hükümetden zāhire iħrāc olunduğu veyā müdde'îsi zuhūr eylediği zamānda mer'î olan kânûn ve nizām ile te'dîbi icrâ olunub mu'aħḥar olan kânûn ile mücāzâtı icrâ olunamaz. (agkm. 3)

KM'nin 4. maddesi, hiçbir kabahat, suç ya da ağır suçun, söz konusu suçlar işlenmeden önce kanunda ilan edilmemiş bir ceza ile cezalandırılmayacağını belirtmektedir. EM'nin 15. maddesine göre ise tüm ağır suç, suç ve kabahatlerin

cezası, söz konusu suçlar, yetkililer tarafından ortaya çıkarıldığı ya da iddia sahibi ortaya çıktığı zamanda geçerli olan kanun uyarınca verilebilecektir. Yine bu maddeye göre, suçlar, suçların işlenmesinden sonra çıkan kanun ile cezalandırılmayacaktır. Her iki maddedeki ifade biçimi birbirinden farklı olsa da, iki maddenin anlamı aynıdır. Her iki madde de, bir suça ceza verilebilmesi için, o cezanın, suç işlendiği sırada kanunda önceden ilan edilmiş olması gerektiğini şart koşmakta ve hiçbir suçun, suç işlendiği sırada kanunda önceden ilan edilmemiş olan bir ceza ile cezalandırılmayacağını belirtmektedir.

Sonuç olarak, ceza hukuku ilkeleri olan suçta ve cezada kanunilik ilkesi ile cezanın geriye dönük işletilememesi konularının düzenlenmesinde, EM, KM’yi aynen izlemiş, söz konusu madde çiftinde, aynı konu, aynı biçimde düzenlenmiştir.

Ağır suçların ve bunların cezalarının tanımları, KM’nin “Des Peines en matière criminelle” (Ağır Suç Konularındaki Cezalar) başlığını taşıyan 1. Faslı’nda, EM’de ise “Cināyete Maḥṣūṣ Olan Cezālarıñ Tafṣīlātı Beyānındadır” (Ağır Suçların Cezalarının Ayrıntıları Hakkındadır) başlığını taşıyan 2. Fasil’da düzenlenmektedir.

KM’nin 1. Kitabının 1. Faslında yer alan ilk madde olan 12. madde, ölüm cezasının şeklini düzenlemektedir. Bu maddeyi izleyen 13. ve 14. maddeler de ölüm cezasına ilişkin ayrıntıları düzenlemektedir. EM’nin 2. Faslında yer alan ilk iki madde olan 16. ve 17. maddeler de ölüm cezası ile ilgilidir. Ancak, konu açısından aynı olan KM’nin söz konusu üç maddesi ile EM’nin söz konusu üç maddesi, ayrıntılarda farklılaşmaktadır. Durumun daha net görülebilmesi için ilgili KM maddeleri ile bu maddelere karşılık gelen EM maddeleri Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6: KM ve EM’de Ölüm Cezası

KM:

12. Tout condamné à mort aura la tête tranchée. (agkm. 2)

[12. Every person condemned to death shall be beheaded.] (agkm. 4)

[12. Ölüm cezasına çarptırılan kişinin boynu vurulur.]

13. Le coupable condamné à mort pour parricide, sera conduit sur le lieu de l'exécution, en chemise, nu-pieds, et la tête couverte d'un voile noir. Il sera exposé sur l'échafaud pendant qu'un huissier fera au peuple lecture de l'arrêt de

condamnation; il aura ensuite le poing droit coupé, et sera immédiatement exécuté à mort. (agkm. 2)

[13. The person condemned to death for parricide, shall be conducted to the place of execution in a shirt, barefooted, and with his head covered by a black veil.

He shall be exposed upon the scaffold, whilst a serjeant (huissier) shall read to the people the sentence of condemnation; he shall then have his right hand cut off, and immediately be pit to death. (agkm. 4)

[13. Ana babasını öldürmek suçundan ölüm cezasına çarptırılan kişi infaz edileceği yere üzerinde gömlekle, çıplak ayakla ve kafası siyah bir örtü ile sarılı biçimde getirilir. Muhafız hükmü halka okurken, kişi iskele üzerinde sergilenir, daha sonra sağ eli kesilir ve hemen öldürülür.]

14. Les corps des suppliciés seront délivrés à leurs familles, si elles les réclament, à la charge par elles de les faire inhumer sans aucun appareil. (agkm. 2)

[14. The bodies of those who are executed shall be delivered to their families, if their families require them, upon condition of having them interred without any public ceremony.] (agkm. 4)

[14. Ailenin talep etmesi halinde, infaz edilenlerin cesetleri, cenaze töreni yapmamaları şartıyla aileye verilir.]

EM:

On altıncı Mâdde: İ'dām zırde muḥarrer olan mevāddda ta'yīn olunan cināyetler aṣḥābı ḥaqqında cārīdir. Bu cezāya müstaḥaḳ olacak cānīniñ cināyetiniñ sübütunu ve ḥükmünü ḥāvī bālāsı tuḡrā-yı ḡarrā ile muvaṣṣaḥ olarak ṣādır olan emr-i 'ālī evvel emrde meydān-ı siyāsetde 'alenen kırā'at olunmadıkça ol cānī katl olunmaz.

On yedinci Mâdde: Maḳtūlūñ cesedi vereseşi olmadığı ḥâlde mensūb olduğu milleti ma'rifetiyle defn etdirilir. (agkm. 4)

Tablo 6'da görüldüğü gibi, KM'nin 12. maddesi ölüm cezasına çarptırılanların boynunun vurulacağını belirtmektedir. 13. maddede ise ana babasını öldürmek suçundan ölüm cezasına çarptırılan kişinin cezasının ne şekilde infaz edileceği anlatılmaktadır. Buna göre, ana babasını öldürmek suçundan ölüm cezasına çarptırılan kişi, infaz edileceği yere üzerinde gömlekle, çıplak ayakla ve kafası siyah bir örtü ile sarılı biçimde getirilecektir. İnfaz görevlisi hükmü halka okurken, kişi bir iskele üzerinde sergilenecek; daha sonra sağ eli kesilecek ve hemen öldürülecektir. 14.

madde ise ölüm cezasına çarptırılan kişinin cesedinin nasıl defnedileceği konusunu düzenlemektedir. Bu maddeye göre, ailenin talep etmesi halinde infazdan sonra ceset aileye verilecektir, ancak ailenin cenaze töreni yapması yasaktır.

EM'nin 16. maddesinde önce ölüm cezasının kanunda belirlenen ağır suçları işleyenler için geçerli olduğu; bu cezaya çarptırılan suçlunun, suçunun ispatını ve verilen hükmü içeren ve yüce tuğrayı taşıyan emir cezanın infaz edileceği meydana (meydan-ı siyaset) okunmadan infaz edilmeyeceği belirtilmektedir. 17. maddede ise infaz edilen kişinin cesedinin nasıl defnedileceği konusu düzenlemektedir. Bu maddeye göre infaz edilen kişinin mirasçısı yoksa kişi, ait olduğu milletin defin usulüne göre defnedilecektir.

Kanun metni içindeki konumları ve düzenledikleri konu açısından birbirine benzer olan yukarıdaki maddeler, içerdikleri ayrıntılar açısından birbirinden farklıdır. Örneğin, kaynak metinde ana babasını öldürenler için ayrı bir infaz töreni şart koşulurken, böyle bir suç EM'de yer almamaktadır. EM'de genel olarak ölüm cezasının infazı için sadece ilgili suçun ispatını, kararı ve emri içeren yazının meydana okunması şart koşulmaktadır. KM ile EM arasındaki bir başka fark, ölüm cezasının nasıl infaz edileceği konusundadır. KM, ölüm cezasına çarptırılan kişinin boynunun vurulacağını belirtirken, EM'de ceza, idam cezası olarak düzenlenmiş; infazın nasıl gerçekleştirileceği ise söylenmemiştir. KM ile EM arasında hem benzerlik hem de farklılık gösteren bir diğer konu da ölüm cezasına çarptırılan kişinin cesedinin nasıl defnedileceğidir. KM, cesedin, istemesi halinde aileye verileceğini belirtmekte ama cenaze töreni yapmayı yasaklamaktadır. EM'de ise, bir bakıma KM'deki uygulamanın tam tersine, cesedin normal koşullarda aileye verileceği, infaz edilen kişinin ailesi olmaması durumunda ise cesedin, kişi hangi millete mensupsa o milletin defin geleneğine göre defnedileceği ifadesi yer almaktadır.

EM'nin ölüm cezasını düzenleyen son maddesi olan 18. maddede hamile kadınların idamı düzenlenmektedir. KM'nin yukarıda incelenen maddelerinde böyle bir konu yer almamaktadır. Ancak, KM'nin ilerideki maddeleri incelendiğinde, KM'nin hamile kadınların idamı konusunu 27. maddede düzenlediği görülmektedir. İlgili KM ve EM maddeleri Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7: KM ve EM’de Hamile Kadınlara Verilen Ölüm Cezasının İnfazı

KM: “27. Si une femme condamnée à mort se déclare et s'il est vérifié qu'elle est enceinte, elle ne subira la peine qu'après sa délivrance.” (agkm. 4) [If a woman, condemned to death, declare herself, and be proved to be with child, she shall not undergo the penalty until after her delivery.] (agkm. 6) [27. Ölüm cezasına çarptırılan bir kadın hamile olduğunu söyler ve kadının hamile olduğu teyit edilirse, kadın, bebeğini doğurana kadar infaz edilmez.]
EM: On sekizinci Mādde: İ‘dām cezāsına müstahak olan ıarı hāmile olduğunu lede’l-ifāde hamlı taḥakkuk ve kesb-i sübüt eylediği taqdīrde cezāsı vaż’-ı haml etdikden-şoñra icrā olunur. (agkm. 4)

EM’nin 18. maddesi ile aynı olan KM’nin 27. maddesine göre, ölüm cezasına çarptırılan kadın hamile olduğunu söyler ve kadının gerçekten hamile olduğu ortaya çıkarsa, kadın doğumdan sonra infaz edilecektir.

KM ve EM’nin ölüm cezasını düzenleyen maddelerinin karşılaştırılması, EM’nin, KM’yi, maddelerde ele alınan konular açısından yakından izlediğini ancak metin-içi bölümlendirmelerin, KM ve EM’de birbirinin aynısı olmadığını göstermektedir.

Ölüm cezası dışında ağır suçlara verilecek cezalar ile suçlara verilecek cezalar, KM’nin 1. Faslında, yukarıda tartışılan 12., 13. ve 14. maddelerden sonra gelen maddelerde düzenlenmiştir. EM’de ise 18. maddeden sonra gelen maddeler sadece ağır suçlara verilecek cezaları düzenlemektedir. Kabahatlere verilecek cezalar ise KM’nin 3. Faslında düzenlenmiştir. KM’de ağır suçların ve suçların cezaları bir birimde, kabahatlerin cezaları ayrı bir birimde yer alırken, EM’de, ağır suçların cezaları başka bir birimde, suçların ve kabahatlerin cezaları başka bir birimde yer almıştır. Bölümlendirme ile ilgili bu farklılık, ilgili KM ile EM maddeleri arasındaki ilişkiyi oldukça karmaşık hale getirmektedir.

Örneğin ölüm cezası ile ilgili maddelerden hemen sonra gelen ve kürek cezasını düzenleyen EM’nin 19. maddesi, KM’nin, kürek cezasını düzenleyen 15. maddesi ve geçici kürek cezasını düzenleyen 22. maddesi ile ilişkilidir. Bu ilişkinin

daha net görülebilmesi için ilgili KM ve EM maddeleri aşağıdaki Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8: KM ve EM’de Kürek Cezası

KM:

15. Les hommes condamnés aux travaux forcés seront employés aux travaux les plus pénibles; ils traîneront à leurs pieds un boulet, ou seront attachés deux à deux avec une chaîne, lorsque la nature du travail auquel ils seront employés le permettra. (agkm. 2)

[15. Male persons condemned to hard labour shall be employed in the most severe works; a cannon ball shall be chained to the feet of each such person; or the convicts shall be chained together two and two, whenever the kind of work in which they are employed will permit.] (agkm. 4)

[15. Kürek cezasına çarptırılan erkek mahkûmlar en ağır işlerde çalıştırılırlar; mahkûmların her iki ayağına güllerle bağlanır ya da yapacakları işin uygun olması durumunda mahkûmlar ikişer ikişer birbirlerine bağlanırlar.]

22. Quiconque aura été condamné à l'une des peines des travaux forcés à perpétuité, des travaux forcés à temps, ou de la réclusion, avant de subir sa peine, sera attaché au carcan sur la place publique: il y demeurera exposé aux regards du peuple durant une heure; au-dessus de sa tête sera placé un écriteau portant, en caractères gros et lisibles, ses noms, sa profession, son domicile, sa peine et la cause de sa condamnation. (agkm. 3)

[22. Whoever shall be condemned to perpetual hard labour; to hard labour for time; or to solitary imprisonment; shall, before he undergo his punishment, be set in the pillory in the market-place, and shall remain there exposed to the view of the people for one hour; above his head shall be placed a label, containing, in large and legible characters, his name, profession, dwelling-place (domicile), his punishment, and the cause of his condemnation.] (agkm. 6)

[22. Müebbet kürek, geçici kürek ya da ağır hapis cezasına çarptırılan bütün mahkûmlar, cezalarını çekmeye başlamadan önce, meydanda bir boyunduruğa koyulurlar, bir saat boyunca orada tutulurlar, mahkûmun başının üzerinde kalın ve büyük harflerle adı, işi, ikamet ettiği yer, cezası ve suçu yazılır.]

EM:

On tokuzuncu Mâdde: Kürek, ayaklarında temir olduğu hâlde hıdemât-ı şâkkada kullanılmaktadır. Kürek cezâsına müstahak olan şahş hakkında teşhîr uşûlü dahî icrâ

olunur. Şöyle ki cezāya hükm eden dīvān mazbatasının bir hülāşası gāyet kalın hurūf ile yazılıb mücāzāt olunacak şahş bulunduğu şehirde bir meydāna veya memerr-i nās olan bir mahalle götürölüp işbu hülāşa göğsüne konularak iki sā‘at orada tevķīf ve halka irā‘e olunduktan-şoñra ayaklarına demir konularak mahall-i mücāzātına gönderilir. On sekiz yaşından aşāğı olan ve yetmiş yaşından ziyāde bulunan aşhāb-ı cināyet işbu teşhīr kā‘idesinde mi‘āf tutulur. (agkm. 4)

Tablo 8’de görüldüğü gibi, KM’nin 15. maddesi kürek cezasının ne şekilde infaz edileceğini anlatmaktadır. Buna göre, kürek cezasına çarptırılan erkek mahkûmlar en ağır işlerde çalıştırılacaklardır. Mahkûmların her iki ayağına gülle bağlanacak ya da yapacakları iş uygunsa, mahkûmlar ikişer ikişer birbirlerine bağlanacaklardır. 15. madde erkek mahkûmlar ile ilgilidir. KM, kürek cezasına çarptırılan kadınların durumunu ise ayrı bir maddede düzenlemektedir.

Bir bakıma KM’nin 15. ve 22. maddelerinin birleşimi olan EM’nin 19. maddesinde de kürek cezasının nasıl infaz edileceği düzenlenmektedir. EM’nin 19. maddesinin 1. cümlesi, konu ve konunun düzenlenişi açısından KM’nin 15. maddesine çok yakındır. KM’deki gibi, EM’de de kürek cezasına çarptırılan mahkûmlar zor işlerde kullanılacak ve ayaklarına demir bağlanacaktır. Burada dikkat çeken farklılık KM’deki “en ağır işler” ifadesinin EM’de “zor işler” olarak karşımıza çıkmasıdır. Bu maddeler açısından KM ile EM arasındaki farklardan bir diğeri ise erkek mahkûm-kadın mahkûm ayrımının KM’de yapılması, EM’de yapılmamasıdır.

EM’nin 19. maddesinde kürek cezasının yanında verilen teşhir cezasının nasıl infaz edileceği düzenlenmektedir. Buna göre, ceza kararını içeren divan mazbatasının bir özeti çok kalın harflerle yazılacak; mahkûm, bulunduğu şehirde bir meydana veya insanların geçeceği bir yere götürölüp bu özet göğsüne konularak iki saat orada alıkoyulacak ve halka teşhir edilecek; sonra ayaklarına demir bağlanarak cezasını çekeceği yere gönderilecektir. Yine bu maddeye göre on sekiz yaşından küçük ve yetmiş yaşından büyük olan mahkûmlar bu teşhir kuralından muaf tutulacaktır.

KM’nin 22. maddesinde de teşhir konusu düzenlenmektedir. Ancak, KM’nin 22. maddesi, kürek cezasının yanında verilen teşhir cezasını düzenleyen EM’den farklı olarak, teşhirin, müebbet kürek, geçici kürek ya da ağır hapis cezasına çarptırılan bütün mahkûmlara uygulanacağını belirtmektedir. Maddede, teşhirin nasıl

gerçekleştirileceği de ayrıntılarıyla anlatılmaktadır. Buna göre teşhir edilecek mahkûm, cezasını çekmeye başlamadan önce, çarşıda bir boyunduruğa koyulacak; bir saat boyunca orada tutulacak; başının üzerinde kalın ve büyük harflerle adı, işi, ikamet ettiği yer, cezası ve suçu yazılacaktır. Yine KM'nin 22. maddesinde, EM'nin 19. maddesinden farklı olarak, teşhir uygulamasına herhangi bir yaş sınırı getirilmemektedir.

KM ile EM'nin kürek cezası açısından karşılaştırılması, bu cezayı düzenleyen EM maddelerinin oluşturulmasında, ilgili KM maddelerindeki içeriğin alındığını, ancak örneğin teşhirin esasları gibi belli ayrıntıların, KM'den farklı şekilde düzenlendiğini göstermektedir.

İdam ve teşhir cezalarının infazı konusu, EM'nin 22. maddesinde de yer almaktadır. İnfazın hangi günlerde gerçekleştirilmeyeceğini düzenleyen bu madde, KM'nin aynı konuyu düzenleyen 25. maddesine karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9: KM ve EM'de Cezanın İnfazı ve Özel Günler

KM: 25. Aucune condamnation ne pourra être exécutée les jours de fêtes nationales ou religieuses, ni les dimanches. (agkm. 4) [25. No condemnation can be executed on any of the days of national or religious feasts, nor on a Sunday.] (agkm. 6) [25. Hiçbir infaz milli ya da dini özel günlerde ya da Pazar günü gerçekleştirilmez.]
EM: Yigirmi ikinci Mâdde: İ'dām ve teşhîr cezâları, şāhib-i cināyetiñ mûte'allik olduğu dîn ve mezhebiñ eyyām-ı maḥşûşasında icrâ olunmaz. (agkm. 5)

KM'nin 25. maddesine göre hiçbir infaz milli ya da dini özel günlerde ya da Pazar günü gerçekleştirilmeyecektir. EM'nin 22. maddesine göre ise idam ve teşhir cezaları, mahkûmun ait olduğu din ve mezhebin özel günlerinde infaz edilmeyecektir.

KM ile EM'nin idam ve teşhir cezalarının infazı açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin düzenledikleri konu açısından birbirine benzediğini, belli ayrıntılar açısından birbirinden farklılaştığını göstermektedir. Maddelerin birbirinden

farklılaştığı noktalardan birincisi, KM’de infazı özel günlerde yasak olan cezaların neler olduğunun maddede belirtilmemesi, EM’de ise söz konusu cezaların idam ve teşhir olduğunun belirtilmesidir. Maddeler arasındaki ikinci farklılık ise infazın gerçekleşmeyeceği günlerin belirlenmesine ilişkindir. KM’de bu günler milli ve dini özel günler ile hristiyanlar için kutsal olan pazar günü olarak belirlenmiştir. Burada din vurgusunun yanında milli vurgu da açıktır. EM’de ise sadece din vurgusu vardır; ancak tek bir din öne çıkarılmamış, örneğin müslümanlar için kutsal olan cuma günü özel olarak belirtilmemiştir. İmparatorluğun çok dinli/milletli yapısına uygun şekilde, birden fazla din ve mezhebin özel günleri eşit şekilde tanınmıştır.

Kalebentlik cezası, EM’de 23., 24. ve 25. maddelerde ele alınmıştır. Bu maddeler, konu açısından, ağır hapis cezasını düzenleyen KM’deki 21. maddeye karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10: KM ve EM’de Kalebentlik/Ağır Hapis Cezası

KM: 21. Tout individu de l'un ou de l'autre sexe, condamné à la peine de la réclusion, sera renfermé dans une maison de force, et employé à des travaux dont le produit pourra être en partie appliqué à son profit, ainsi qu'il sera réglé par le gouvernement. La durée de cette peine sera au moins de cinq années, et de dix ans au plus. (agkm. 3) [21. Every individual of either sex, condemned to the penalty of solitary imprisonment, shall be confined in a House of Correction, and shall be employed in some work, the produce of which may be applied in part for the prisoner's benefit, according to the discretion of the government. The duration of this punishment shall be not less than five years, nor more than ten years.] (agkm. 5) [21. Kadın ya da erkek, ağır hapis cezası ile cezalandırılan tüm mahkûmlar bir tutukevinde (maison de force) tutulurlar ve belli işlerde çalıştırılırlar, yetkili makamların kararı ile mahkûmların buradaki üretimlerinin bir kısmı mahkûmların yararına kullanılabilir. Bu cezanın süresi en az beş, en fazla on yıldır.]
EM: Yigirmi üçüncü Mâdde: Mü’ebbed kal’a-bendlik devletce ta’yîn olunan kal’aların birinde mücrimiñ ilā-vefâtihi maḥbûsen tevķîf olunmasıdır. Yigirmi dördüncü Mâdde: Muvakḫaten kal’a-bendlik kezâlik devletce ta’yîn olunan

kal'aların birinde üç seneden on beş seneye kadar mahbûsen tevķîf olunmaķdır.

Yigirmi beşinci Mâdde: Kal'a-bendlik, habs ile nefy cezâlarını cāmi' bir cezâ olub kal'a-bend olan şahş zabtîyye nizâmâtınıñ cevâz verdiği derecede dâhil ve hâric-i kal'ada bulunanlar ile muhâbere edebilir. (agkm. 5)

KM'nin 21. maddesine göre, kadın ya da erkek, ağır hapis cezası ile cezalandırılan mahkûmlar bir tutukevinde (maison de force) tutulacak ve belli işlerde çalıştırılacaklardır. Aynı maddeye göre, yetkili makamın kararı ile mahkûmların buradaki üretimlerinin bir kısmı kendilerinin yararına kullanılabilecektir. Cezanın süresi ise en az beş, en fazla on yıl olmak üzere belirlenmiştir.

EM'nin 23. maddesine göre, müebbet kalebentlik (ölünceye dek bir kalede tutulma) devletçe belirlenen kalelerin birinde mahkûmun ölene dek hapsedilmesidir. 24. maddede geçici kalebentlik cezası düzenlenmekte ve bu cezanın süresinin en az üç, en fazla on beş yıl olacağı belirtilmektedir. 25. maddede ise kalebentliğin hapis ve sürgün (nefy) cezalarını içeren bir ceza olduğu, kalebent olan kişinin zaptiye kurallarının izin verdiği ölçüde, kalenin içindekiler ya da dışındakiler ile görüşebileceği söylenmektedir.

KM ile EM'nin kalebentlik ve ağır hapis cezasına ilişkin maddelerinin karşılaştırılması, kalebentlik/ağır hapis cezasının düzenlenmesi açısından EM'nin KM'yi önceki örneklerdeki kadar yakından izlemediğini göstermektedir. EM, KM'den ağır hapis cezasını almıştır; ancak KM'deki tutukevi ifadesi EM'de kalebentliğe dönüşmüştür. KM'de, mahkûmların cinsiyetinin, cezanın infazını etkilemeyeceği ifadesi varken, EM'de cinsiyetten bahsedilmemektedir. Yine KM'de mahkûmların tutukevinde çalıştırılacakları belirtilirken EM'de kale içinde çalışmadan bahsedilmemektedir. KM'de tutukevinde kalmanın süresi en az beş, en fazla on yıl olarak belirlenmiştir ve müebbet ağır hapis cezası - geçici hapis cezası ayrımı yapılmamıştır. EM'de ise söz konusu ayrım yapılmış ve geçici kalebentliğin süresi en az üç, en fazla on beş yıl olarak belirlenmiştir. KM'de ağır hapis cezasına çarptırılan mahkûmların başkalarıyla görüşmelerine dair bir düzenleme yer almamış, EM'de ise görüşme konusu düzenlenmiştir. Sonuç olarak, kalebentlik/ağır hapis cezası ile ilgili yukarıdaki maddelerde EM'nin KM ile içerik ilişkisi kurduğu, ancak sözü edilen ayrıntıları KM'den farklı şekilde düzenlendiği görülmektedir.

Bir başka ceza türü olan sürgün, EM'nin 28. maddesinde, KM'nin ise 17. maddesinde düzenlenmiştir. Söz konusu maddeler Tablo 11'de verilmiştir.

Tablo 11: KM ve EM'de Sürgün Cezası

KM: 17. La peine de la déportation consistera à être transporté et à demeurer à perpétuité dans un lieu déterminé par le gouvernement, hors du territoire continental de l'empire. Si le déporté rentre sur le territoire de l'empire, il sera, sur la seule preuve de son identité, condamné aux travaux forcés à perpétuité. Le déporté qui ne sera pas rentré sur le territoire de l'empire, mais qui sera saisi dans des pays occupés par les armées françaises, sera reconduit dans le lieu de sa déportation. (agkm. 3) [17. The penalty of transportation shall consist in being removed to, and in remaining for life at, a place fixed upon by the government out of the continental territory of the empire. If the transported person be found within the territory of the empire, he shall be condemned, on the mere proof of his identity, to perpetual hard labour. The transported person who shall be taken in any country occupied by the French armies, not within the territory of the empire, shall be sent back to the place of his transportation.] (agkm. 4-5) [17. Sürgün cezası, devletin imparatorluk sınırları dışında belirlediği bir yere gönderilmek ve ölünceye kadar orada kalmaktır. Sürgün edilen kişi imparatorluk topraklarına döner ve burada görülürse müebbet kürek cezasına çarptırılır. Sürgün edilen kişi imparatorluk topraklarına dönmez ama Fransız ordusu tarafından ele geçirilen yerlere girerse sürgün yeri yeniden belirlenir.]
EM: Yigirmi sekizinci Mādde: Nefy-i ebed, bir şahsıñ devletce ta'yın olunan bir maħalle mü'ebbeden gönderilib ikāmet etdirilmesidir. Bu hālde familyasınıñ daħi ol maħalle naħlini ister ise müsā'ade olunur. (agkm. 6)

KM'nin 17. maddesine göre, sürgün cezası (la peine de la déportation) imparatorluk sınırları dışında devletin belirlediği bir yere gönderilmek ve ölünceye kadar orada kalmaktır. Bu maddeye göre, sürgün edilen kişi imparatorluk toprakları içinde görülürse müebbet kürek cezasına çarptırılır. Ayrıca, sürgün edilen kişi imparatorluk topraklarına dönmez ancak Fransız ordusu tarafından ele geçirilen

yerlere girerse sürgün yeri yeniden belirlenir. EM'nin 28. maddesine göre ise müebbet sürgün (nefy-i ebed) bir kişinin devlet tarafından tayin edilen bir yere gönderilmesi ve bu kişinin ölünceye dek orada ikamet ettirilmesidir. Kişinin ailesinin de kendi gönderildiği yere nakledilmesini talep etme hakkı vardır.

EM ile KM'nin müebbet sürgün cezasının düzenlenişi açısından karşılaştırılması, EM'nin KM'yi çok yakından izlemediğini göstermektedir. Her iki madde de müebbet sürgünü konu edinse de arada önemli farklar bulunmaktadır. Bunlardan biri sürgün yerinin belirlenmesidir. KM'de sürgün edilecek kişinin imparatorluk sınırları dışına gönderileceği belirtilirken, EM'de sürgün yeri ile ilgili herhangi bir açıklama yapılmamakta, sadece sürgün yerinin devlet tarafından belirleneceği söylenmektedir. Dolayısıyla, KM'de yer alan ceza dönüşümü, EM'de yer almamaktadır. İki metin arasındaki bir diğer fark, sürgün cezası verilen kişilerin aileleri ile ilgilidir. KM'de böyle bir konu yer almazken, EM, kişinin istemesi durumunda ailesinin de kendisiyle beraber sürgün yerine nakledilebileceğini belirtmektedir. Sonuç olarak, bu iki madde çiftinde aynı konu, farklı biçimde düzenlenmiştir.

Hapis cezası, EM'nin 34. maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde, KM'nin 40. maddesi ile yakından ilişkilidir. Söz konusu maddeler Tablo 12'de verilmiştir.

Tablo 12: KM ve EM'de Hapis Cezası

KM:

40. Quiconque aura été condamné à la peine d'emprisonnement, sera renfermé dans une maison de correction: il y sera employé à l'un des travaux établis dans cette maison, selon son choix.

La durée de cette peine sera au moins de six jours, et de cinq années au plus; sauf les cas de récidive ou autres où la loi aura déterminé d'autres limites.

La peine à un jour d'emprisonnement est de vingt-quatre heures;

Celle à un mois est de trente jours. (agkm. 5)

[40. Whoever shall have been condemned to the penalty of imprisonment, shall be confined in a House of Correction: he shall be there employed in one of the works established in such house, according to his own choice.

The duration of this penalty shall be not less than six days, and not more than five years; except in cases of relapse (recidive), or others in which the law has fixed different periods.

Twenty-four hours are reckoned one day of imprisonment, thirty days one month.]
(agkm. 8)

[40. Hapis cezasına çarptırılan kişi bir ıslah evinde tutulur, oradaki işlerden istediği bir tanesinde çalışır.

Bu cezanın süresi, yeniden suç işleme durumu dışında ya da kanunen farklı süreler belirlenmediği durumda en az altı gün, en fazla beş yıldır.

Yirmi dört saat bir gün hapse, otuz gün bir ay hapse karşılık gelir.]

EM:

Otuz dördüncü Mādde: Habs cezāsı, devlet habs-ḥānelerinde müddet-i maḥkūme içinde tevķīf olunmaqdır. Ve işbu habs cezāsının müddeti mücrimin ḥabse dūḥūlū tārīhinden i’tibāren yigirmi dört sâ’atden nihāyet üç senedir. Bu maḥūle maḥbūsların devletce ta’yīn olunan uşūl ve nizāma ve ḥāllerine göre ve kendilerinin isti’dādı olan münāsib işler ile işgāl olunurlar. (agkm. 8)

KM’nin 40. maddesi hapis cezasına çarptırılan kişinin ıslah evinde tutulup, oradaki işlerden istediği bir tanesinde çalışacağını ve bu sürenin en az altı gün, en fazla beş yıl olduğunu belirtmektedir. KM’nin 40. maddesi ile aynı konuyu düzenleyen EM’nin 34. maddesine göre ise hapis cezası, devlet hapishanelerinde mahkûm olunan süre içinde tutulmaktır. Hapis cezasının süresi mahkûmun hapse girdiği tarihten itibaren yirmi dört saatten üç seneye kadardır. Mahkûmlar, devlet tarafından belirlenen kurallara göre yeteneklerine uygun işlerle meşgul olacaklardır.

KM ile EM’nin hapis cezasının düzenlenişi açısından karşılaştırılması, ilgili maddeler arasında cezanın süresine ilişkin farklılıklar bulunsa da EM’nin, KM’yi yakından izlediğini ve söz konusu madde çiftinde aynı konunun, benzer biçimde düzenlendiğini göstermektedir.

Medeni haklardan mahrumiyet cezası, EM’de 29., 30., 31. ve 32. maddelerde düzenlenmiştir. Bu maddeler, KM’deki 18. ve 34. maddelere karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 13’te verilmiştir.

Tablo 13: KM ve EM’de Medeni Haklardan Mahrumiyet Cezası

KM:

18. Les condamnations aux travaux forcés à perpétuité et à la déportation, emporteront mort civile.

Néanmoins le gouvernement pourra accorder au déporté, dans le lieu de la déportation, l'exercice des droits civils, ou de quelques-uns de ces droits. (agkm. 3)

[18. Condemnation to perpetual hard labour, and transportation shall carry with it the civil death of the person condemned.

Nevertheless, the government shall have power to allow to the transported person, in the place of his transportation, the exercise of civil rights, or of some of them. (agkm. 5)

[18. Müebbet kürek cezası ve sürgün cezası almış kişiler medeni haklardan mahrum edilirler.

Ancak, devlet sürgün edilmiş kişinin sürgüne gönderildiği yerde medeni haklarını ya da bu hakların bir kısmını kullanmasına izin verebilir.

34. La dégradation civique consiste dans la destitution et l'exclusion du condamné de toutes fonctions ou emplois publics, et dans la privation de tous les droits énoncés en l'article 28. (agkm. 4)

[34. Civic degradation consists in the deprivation of, and exclusion from, all public offices or employments; and in the deprivation of all the rights expressed in article 28.] (agkm. 7)

[34. Medeni haklardan mahrumiyet tüm memuriyet ve kamu görevlerinden ve 28. maddede sözü edilen hakların tamamından mahrum edilmektir.]

EM:

Yigirmi tokuzuncu Mâdde: Mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cezâsı mücrimiñ fî-mâ-ba'd devletce gerek toğrudan toğruya ve gerek iltizâm tarîkiyle büyük ve küçük hıdmetde bulunmağdan ve rütbe ve ma'âşa nâ'il olmağdan ve nişân takmağdan mahrûm olması ve aşhâb-ı rütbe ve me'mûriyyetden ise evvel emrde rütbe ve me'mûriyyet ve ma'âşınıñ ref olunmasıdır.

Otuzuncu Mâdde: Haklarında mü'ebbeden ve muvaqqâten kürek ve mü'ebbeden kal'a-bendlik ve nefy-i ebed cezâları hükm olunanlar sâlifü'z-zıkr mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cezâsına müstahâk olur. Ammâ muvaqqâten kal'a-bendlik eger cezâ-yı mahşûş olarak hükm ve ta'yîn olunmuş ise bu cezâyı müstahâk olan şahş müddet-i cezâsında işbu mahrûmiyyet cezâsına dañi müstahâk olub müddet-i cezâsınıñ tekmiilinden soñra devletce işlâh-ı nefis eylediği ta'ayyün eder ise tarîk ve istiḥdâm kâbiliyyetiniñ i'âdesi câ'iz olub faqat kal'a-bendlik müddeti ne-kadar ise nişfi mertebesi geçmedikçe işbu i'âde kâbil olamaz. Ve eger kürekden bedel olarak

ta'yîn buyurulmuş ise ol-vakt kal'a-bend kılınan şahş kürek cezâsında bulunanlar gibi mü'ebbeden işbu rütbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cezâsına müstahak olur.

Otuz birinci Mâdde: Hukûk-ı medeniyyeden mü'ebbeden iskât cezâsı evvelâ yigirmi toközuncu maddede mezkûr olan mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cez[â]sına müstahak olmak ve sâniyen kâffe-i hukûk-ı belediyyeden ya'nî memleketce ve milletce ve eşnâfca bir me'mûriyyet-i resmiyyede bulunmaktan mahrûm olmak ve sâlisen bir mekteb hâceliginde kullanılmamak ve râbi'ân icrâ-yı tahkîkâtta kullanılmamak ve bir da'vâda kendisinden istîzâh-ı keyfiyyet lâzım geldiği takdirde ifâdesi bayağı ma'lûmât hükmünde kabûl olunub da'vâca hükmsüz tutulmak ve bir da'vâda vekâlet edememek ve hâmisen vaşî olamamak ve sâdisen silâh taşımağa şâlih olmamak husûşlarından 'ibâretidir.

Otuz ikinci Mâdde: Yigirmi toközuncu ve otuz birinci maddelerde mezkûr ref'-i rütbe ve hukûk-ı medeniyyeden iskât cezâları ba'zân mü'ebbed ve muvaqqat kürek ve kal'a-bendlik ve nefy-i ebed cezâlarıyla berâber ve ba'zân da'hi mahşûş ve müstakîl cezâ olarak hüküm olunur. Böyle cezâ-yı mahşûş olarak hüküm olunduğu takdirde üç seneden ziyâde olmamak üzere habs cezâsı da'hi birlikde hüküm olunur. (agkm. 6-7)

Tablo 13'te görüldüğü üzere, medeni haklardan mahrumiyet cezası EM'de, KM'den daha ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. KM'nin 18. maddesine göre müebbet kürek cezası ve sürgün cezası almış kişiler aynı zamanda medeni haklardan mahrum edilirler. Ancak, devlet sürgün edilmiş kişinin sürgüne gönderildiği yerde medeni haklarını ya da bu hakların bir kısmını kullanmasına izin verme hakkına sahiptir. KM'nin 34. maddesinde ise medeni haklardan mahkûmiyetin (civic degradation) içeriği açıklanmaktadır. Buna göre, söz konusu cezaya çarptırılan kişi hiçbir kamu görevi yapamaz ve KM'nin 28. maddesinde sözü edilen hakların tamamından mahrum olur. Yukarıdaki Tablo'da yer almayan 28. madde şöyledir:

KM:

“28. Quiconque aura été condamné à la peine des travaux forcés à temps, du bannissement, de la réclusion ou du carcan, ne pourra jamais être juré, ni expert, ni être employé comme témoin dans les actes, ni déposer en justice autrement que pour y donner de simples renseignements.

Il sera incapable de tutelle et de curatelle, si ce n'est de ses enfants et sur l'avis seulement de sa famille.

Il sera déchu du droit de port d'armes et du droit de servir dans les armées de l'empire.” (agkm. 4)

[28. Whoever shall have been condemned to the penalty of hard labour for time, banishment, solitary confinement, or the pillory, cannot afterwards be a juryman (juré), or a viewer (expert), an attending witness (témoin dans les actes), or an evidence in a court of justice, except only to give information (pour y donner de simples renseignements).

He shall be incompetent to act as a guardian (incapable de tutelle), or committee (de curatelle), except of his own children, and then only with the consent of his family.

He shall be deprived of the right of bearing arms, and of the right of serving in the armies of the empire.] (agkm. 6)

[28. Geçici kürek cezası, uzaklaştırma, ağır hapis ya da boyunduruk cezası almış olan kişiler daha sonra jüri üyesi, uzman olamaz, kovuşturmalarda tanıklık edemez, mahkemede basit bilgiler haricindeki konularda tanıklık edemez.

Bu kişiler, kendi çocukları hariç kimseyi himaye edemez, kimseye vasi olamaz.

Bu kişiler silah taşıma ve imparatorluğun ordularında hizmet etme haklarını kaybeder.]

EM'nin 29. maddesi müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyet cezasını düzenlemektedir. Buna göre, söz konusu cezaya çarptırılan kişi devlet tarafından, büyük ve küçük hizmette bulunmaktan, rütbe ve maaş almaktan, nişan takmaktan mahrum edilir. Kişinin hâlihazırda rütbesi ve maaşının olduğu durumlarda ise bunlar geçersiz kılınır.

EM'nin 30. maddesine göre, müebbet ve geçici kürek, müebbet kalebentlik ve sürgün cezası verilen kişiler 29. maddede belirtilen müebbet rütbe ve memuriyetten mahrumiyet cezasına çarptırılır. Yine 30. maddeye göre, geçici kalebentliğin özel bir ceza olarak verildiği durumlarda bu cezaya çarptırılan kişi, cezasının infazı boyunca bu mahrumiyet cezasına çarptırılır, cezasının infazının tamamlanmasından sonra devletçe “nefsini ıslah ettiği”ne kanaat getirilirse, hizmet yeteneği iade edilir. Ancak hizmet yeteneği, kalebentlik cezasının infaz süresinin yarısı geçmedikçe iade edilmez. Geçici kalebentlik cezasının kürek cezasının karşılığı olarak verildiği durumda ise kalebent edilen kişi kürek cezası verilenler gibi müebbeden rütbe ve memuriyetten mahrumiyet cezasına çarptırılır.

EM'nin 31. maddesinde medeni hukuktan müebbeden mahrumiyet cezası düzenlemekte, 30. maddede olduğu gibi 29. maddeye atıf yapılmaktadır. 31. maddeye göre, medeni haklardan müebbeden mahrumiyet cezası, önce 29. maddede belirtilen rütbe ve memuriyetten müebbeden mahrumiyet cezasına çarptırılmak, sonra bütün bir belediye hukukundan yani memleket, millet ve esnaf düzeyinde bir resmi memuriyette bulunmaktan mahrum olmak, okul hocalığında görevlendirilmemek, soruşturma sırasında kullanılmamak ve bir davada kendisinden bir şeyin içyüzü hakkında bilgi istenmesi gerektiği takdirde ifadesi sıradan malumat hükmünde kabul edilip davada hükümsüz kabul edilmek, bir davada vekâlet edememek ve vasi olamamak, silah taşıma yetkisine sahip olamamaktan ibarettir. İçerdiği mahrumiyetler açısından bu maddenin KM'nin 28. maddesi ile ilişkili olduğu görülmektedir.

EM'nin 32. maddesine göre ise 29. ve 31. maddelerde sözü edilen rütbenin elinden alınması ve medeni haklardan mahrumiyet cezaları, kimi zaman müebbet ve geçici kürek, kalebentlik, müebbet sürgün cezalarıyla beraber kimi zaman da özel ve bağımsız ceza olarak verilecek ve özel ceza olarak verildiği durumda, cezaya üç yıldan fazla olmamak üzere hapis cezası da eklenir.

KM ile EM'nin medeni haklardan mahrumiyet cezası açısından karşılaştırılması, ilgili maddeler arasında içeriğin maddelere yerleştirilmesi açısından farklılıklar bulunduğunu, buna rağmen EM'nin, KM'yi yakından izlediğini ve söz konusu maddelerde aynı konunun, benzer biçimde düzenlendiğini göstermektedir.

Çeşitli cezalara ilişkin kararların halka nasıl ilan edileceği konusu, EM'nin 33. maddesinde düzenlenmektedir. KM'de bu konuyu düzenleyen madde ise 36. maddedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 14'te verilmiştir.

Tablo 14: KM ve EM'de Cezalara İlişkin Kararların Halka İlanı Konusunun Düzenlenişi

KM:

36. Tous arrêts qui porteront la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité ou à temps, la déportation, la réclusion, la peine du carcan, le bannissement, et la dégradation civique, seront imprimés par extrait.

Ils seront affichés dans la ville centrale du département, dans celle où l'arrêt aura été rendu, dans la commune du lieu où le délit aura été commis, dans celle où se fera l'exécution, et dans celle du domicile du condamné. (agkm. 5)

[36. An extract shall be printed of every sentence of death; of perpetual hard labour; of hard labour for time; of transportation; of solitary imprisonment; of the pillory; of banishment; or of civic degradation.

Such extract shall be posted up in the central town of the department; in that where the sentence shall have been pronounced; in the township (commune) where the delict has been committed; in that where the sentence shall be executed; and in that where the condemned person shall have his residence (domicile).] (agkm. 7)

[36. Ölüm, müebbet kürek cezası, geçici kürek cezası, sürgün, ağır hapis, boyunduruk, uzaklaştırma ve medeni haklardan mahrumiyet cezalarına ilişkin tüm kararlar basılır. Bu yazı, kararı veren birimin bulunduğu şehir merkezinde, suçun işlendiği yerde, cezanın infaz edileceği yerde ve mahkûmun ikamet ettiği yerde asılır.]

EM:

Otuz üçüncü Mâdde: Zıkr olunan i'dām ve mü'ebbed veyāhūd muvaḳḳat pranḳa ve ḳal'a-bendlik ve nefy-i ebed ve ref'-i rütbe ve isḳāt-ı hūḳūk-ı medeniyye cezāları i'lāmlarının hūlāşaları i'lāmın tanzīm olunduğu eyālet merkezinde ve cināyetiñ vukū'-bulduğu ḳazāda ve i'lāmın icrā olunacağı maḥallde ve mücrimiñ sākin olduğu mevḳi'de i'lān ḳılınıb şöyle ki Der-sa'ādet'de bāb-ı zabṭiyye ve taşralarda hükümet konağı kapısı önüne ta'līḳ olunur. (agkm. 5-6)

KM'nin 36 maddesi ile aynı konuyu düzenleyen EM'nin 33. maddesine göre idam, müebbet ya da geçici pranga, kalebentlik, müebbet sürgün, rütbenin alınması, medeni haklardan mahrumiyet cezalarının karar yazılarının özetleri, karar yazısının düzenlendiği eyalet merkezinde, suçun işlendiği kazada, cezanın infaz edileceği yerde ve mahkûmun ikamet ettiği yerde ilan edilir, İstanbul'da zaptiye kapısı ve taşralarda hükümet konağı kapısı önüne iliştilir.

KM ile EM'nin cezalara ilişkin kararların halka ilanı açısından karşılaştırılması, ilgili maddelerde aynı konunun aynı biçimde düzenlendiğini göstermektedir.

İrade dışı hallerde işlenen suç konusu EM'nin 41. ve 42. maddelerinde düzenlenmektedir. EM'nin söz konusu maddeleri, aynı konuyu düzenleyen KM'nin 64. maddesi ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 15'te verilmiştir.

Tablo 15: KM ve EM’de İrade Dışı Hallerde İşlenen Suçlar

KM: 64. Il n'y a ni crime ni délit, lorsque le prévenu était en état de démence au temps de l'action, ou lorsqu'il a été contraint par une force à laquelle il n'a pu résister. (agkm. 9) [64. There can be no crime, or delict, where the accused was in a state of madness at the time of the action; or when he has been constrained by a force which he had not the power to resist.] (agkm. 14) [64. Suç işlediği sırada kişinin akli sağlığı yerinde değilse ya da kişi karşı koyması mümkün olmayan bir güç tarafından zorlanmışsa, ağır suç ya da suç oluşmaz.]
EM: ¶Kırk birinci Mādde: Mücrimiñ bir cürmü, h̄īn-i irtikābında cinnet hālinde bulunduğu sābit olur ise mücāzāt-ı k̄ānūniyyeden ma‘fuvv t̄utulur. ¶Kırk ikinci Mādde: Bir kimse bir cürmü aşlen rızāsı olmayarak mecbūren işlemiş olduğu sābit olursa kezālīk mücāzāt-ı k̄ānūniyyeden ma‘fuvv t̄utulur. Ancak bu bābda mu‘teber olan mecbūriyyet-i cürmüñ derecātına göre ol kimseyi şī‘ār-ı t̄ohmetden bütün bütün berī’ü’z-zimme gösterecek bir keyfiyyet ve kendisiniñ muḳāvemet edemeyeceği bir zarūret olmak lāzım gelib ebeveyniñ evlāda ve efendiniñ h̄ıdmet-kāra emri gibi ta‘zīm ve ihtirāmdan neş’et eden h̄āller mecbūriyyet ‘add olunmaz. (agkm. 10)

KM’nin 64. maddesinde, kişinin akıl sağlığının yerinde olmadığı ya da karşı koyması mümkün olmayan bir güç tarafından zorlandığı durumda ağır suç ya da suçun oluşmayacağı belirtilmektedir. EM’nin 41. maddesinde ise bir kişinin bir suçu işlediği sırada cinnet halinde bulunduğu sabit olduğunda kişinin yasadaki cezadan muaf tutulacağı belirtilmektedir. 42. maddede ise bir kimsenin bir suçu aslında rızası olmayarak, mecburen işlemiş olduğu sabit olduğunda kişinin yasadaki cezadan muaf tutulacağı belirtilmekte ancak bir sınırlama getirmektedir. Buna göre, muafiyet için kişinin tamamen aklanmasını gerektirecek bir durum ya da kişinin karşı koyamayacağı bir zorunluluk olması şarttır ve anne babanın evladına, efendinin hizmetçiye emri gibi hürmet ve saygıdan dolayı oluşan haller zorunluluk olarak kabul edilmez.

KM ile EM’nin irade dışı hallerde işlenen suçlar açısından karşılaştırılması, KM ve EM maddeleri arasında hem benzerlik hem de farklılık bulunduğunu göstermektedir. Her iki metinde de cinnet/akıl sağlığının yerinde olmaması durumu ile zorlanma durumunda işlenen suç, suç sayılmamaktadır. Ancak EM, suça zorlayan

kişilerin niteliği üzerinde dururken, KM’de böyle bir ayrıntı yer almamaktadır. Bu durumda, EM’nin KM’yi konu ve konunun düzenlenişi itibariyle yakından izlediği ama vurgu noktalarında KM’den ayrıldığı söylenebilir.

Cezaların dönüştürülmesi konusu EM’nin 4. Faslının son maddesi olan 47. maddede düzenlenmektedir. Bu madde, KM’nin 65. maddesi ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler Tablo 16’da verilmiştir

Tablo 16: KM ve EM’de Cezaların Dönüştürülmesi

KM: 65. Nul crime ou délit ne peut être excusé, ni la peine mitigée, que dans les cas et dans les circonstances où la loi déclare le fait excusable, ou permet de lui appliquer une peine moins rigoureuse. (agkm. 9) [65. No crime or delict can be excused, nor the penalty of it mitigated, except in the cases or circumstances in which the law declares the fact excusable, or permits the application of a less severe penalty.] (agkm. 14) [65. Kanunun affedilebilir saydığı haller ve durumlar ile daha hafif bir cezayı uygun gördüğü durumlar haricinde hiçbir ağır suç ya da suç affedilmez ve hiçbir ceza hafifletilmez.]
EM: Kırk Yedinci Mâdde: İ‘dām cezāsının kürege ve kürek cezāsının qal‘a-bendlige ve mü’ebbed qal‘a-bendlighiñ nefy-i ebede ve muvaqqat qal‘a-bendlik ile ħabsiñ nefy-i muvaqqata tebdili mutlakā irāde-i maḥşūsa-i pâdişāhiye menūtdur. Ve ber-vech-i muharrer irāde-i seniyye-i maḥşūsa olmadıkça ve kânün-nāmede şarāḥat bulunmadıkça bir vech-ile bir cezāniñ ‘afvı veyāḥūd tebdil ve tahfifi cā’iz degildir. (agkm. 11)

KM’nin 65. maddesinde kanunun affedilebilir saydığı haller ve durumlar ile daha hafif bir cezayı uygun gördüğü durumlar haricinde hiçbir ağır suçun ya da suçun affedilmeyeceği ve hiçbir cezanın hafifletilmeyeceği belirtilmektedir. EM’nin 47. maddesinde ise idam cezasının kürek cezasına, kürek cezasının kalebentliğe, müebbet kalebentliğin müebbet sürgüne, geçici kalebentlik ile hapsin geçici sürgüne dönüştürülmesinin kesin olarak padişahın özel iradesine bağlı olduğu, padişahın yüce iradesi olmadıkça ve kanunda açık bir şekilde belirtilmedikçe, herhangi bir sebeple bir cezanın affının ya da değiştirilmesi ve hafifletilmesinin mümkün olmadığı belirtilmektedir.

KM ile EM'nin cezaların dönüştürülmesi açısından karşılaştırılması, ilgili maddelerde aynı konunun benzer biçimde düzenlendiği göstermektedir. Aradaki en önemli fark, EM'deki padişah vurgusudur. KM'de ise bu vurgunun karşılığı bulunmamaktadır. Suçların affedilmesi ya da cezaların hafifletilmesi/dönüştürülmesi, KM'de tamamen kanunda böyle bir hükmün bulunması şartına bağlanırken, aynı konu EM'de öncelikle padişahın özel iradesine bağlanmıştır. Bu durumda, EM'nin KM'yi konu ve konunun düzenlenişi açısından yakından izlediği ama vurgu noktasında KM'den ayrıldığı söylenebilir.

KM ile EM'nin ceza tanımları, cezaların infazı ve dönüştürülmesi konularına ilişkin maddelerinin karşılaştırılmasından çıkan genel sonuç, söz konusu maddeler bağlamında EM ile KM arasında, yeterlik kutbu ile kabul edilebilirlik kutbu arasında konumlanan bir eşdeğerlik ilişkisinin var olduğudur. Ceza türlerinin belirlenmesi ve bu ceza türlerinin infazının düzenlenmesini ele alan EM maddelerinin oluşturulması sırasında, KM normlarına bağlı kalınmış, ancak belli ayrıntıların düzenlenmesinde KM'den sapılmıştır. Örneğin KM'deki teşhir cezası EM'ye alınmış, KM'de olduğu gibi, müebbet ve geçici kürek cezasına çarptırılan mahkûmların teşhir edileceği EM'de de ilan edilmiştir ancak KM'deki teşhir cezasının içerdiği damgalama cezası EM'ye alınmamıştır. Dolayısıyla, genel hukuk kapsamına giren yukarıdaki maddeler bağlamında, EM'nin öncelikle yeterli bir çeviri olmak üzere üretildiği ancak erek hukuk dizgesindeki toplumsal, idari ve tarihsel koşulların etkisiyle erek dizge normlarına da bağlı kalındığı, böylece ilgili bölümlerin zaman zaman kabul edilebilirlik niteliği kazandığı söylenebilir.

3.1.4. KM ile EM'nin Devletin İç ve Dış Güvenliğine Karşı Suçlar ve İlgili Cezalar Açısından Karşılaştırılması: Yeterlik

Bu bölümde, KM ve EM'de yer alan

- a) devlete karşı silah kullanma suçunun cezasını,
- b) devlete karşı yabancı güçlerle işbirliği yapma suçunun cezasını,
- c) casusların saklanması suçunun cezasını,
- d) iç savaş/isyan çıkarma ve halkı birbirine karşı silahlandırma suçunun cezasını ve

e) halkı suç işlemeye tahrik etme suçunun cezasını düzenleyen maddelerin karşılaştırılması sunulacaktır.

Böylece, özel ceza hukukunun alanlarından biri olan devlete karşı suçlar konusunun alt başlıklarından olan devletin iç ve dış güvenliğine ilişkin suçlar ve bu suçlara karşılık gelen cezalara ilişkin maddelerin KM’de ve EM’de nasıl düzenlendiğine ve bu düzenlemeler arasındaki ilişkiye dair bir değerlendirme yapmak mümkün olacaktır.

Her iki kanun metninde de suçlar ve cezalar genel olarak tanımlandıktan sonra devlete karşı işlenen suçlar bölümüne geçilmekte ve bu konu, ayrı birimlerde düzenlenmektedir. Devlete karşı işlenen suçlar, KM’de “Des Crimes, Des Délits Et De Leur Punition” (Ağır Suçlar, Suçlar ve Cezaları) başlığını taşıyan 3. Kitabın “Crimes Et Délits Contre La Chose Publique” (Devlete Karşı Suçlar) başlığını taşıyan 1. Kısımının “Crimes Et Délits Contre La Sûreté De L’état” (Devletin Güvenliğine Karşı Suçlar) başlığını taşıyan 1. Faslında, “Des Crimes Et Délits Contre La Sûreté Extérieure De L’état” (Devletin Dış Güvenliğine Karşı Suçlar) başlığını taşıyan 1. Bölüm ve “Des Crimes Contre La Sûreté Intérieure De L’état” (Devletin İç Güvenliğine Karşı Suçlar) başlığını taşıyan 2. Bölümde düzenlenmiştir.

Aynı konu EM’de ise “Zararı ‘Âm Olan Cināyet ve Cünḥa İle Mucāzāt-ı Müterettibeleri Beyânındadır” (Zararı Genel Olan Ağır Suçlar, Suçlar ile Bunların Cezalarının Düzenlenmesi Hakkındadır) başlığını taşıyan 1. Bap’ın “Devlet-i ‘Aliyye’niñ Emniyyet-i Hâriciyyesini İhlâl Eden Cināyet ve Cünḥalar” (Yüce Osmanlı Devleti’nin Dış Güvenliğini İhlâl Eden Ağır Suçlar ve Suçlar) başlığını taşıyan 1. Faslı ile “Devlet-i ‘Aliyye’niñ Emniyyet-i Dâhiliyyesini İhlâl Eden Cināyet ve Cünḥalar” (Yüce Osmanlı Devleti’nin İç Güvenliğini İhlâl Eden Ağır Suçlar ve Suçlar) başlığını taşıyan 2. Faslında düzenlenmiştir.

Devletin dış güvenliğine karşı suçlar konusu, EM’nin 1. Faslı’nın ilk maddesi olan 48. maddede düzenlenmiştir. Bu madde KM’nin 75. maddesi ile aynıdır. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 17’de verilmiştir

Tablo 17: KM ve EM’de Devlete Karşı Silah Kullanma Suçu ve Cezası

KM:

75. Tout Français qui aura porté les armes contre la France, sera puni de mort.

Ses biens seront confisqués. (agkm. 11) [75. EVERY Frenchman, who shall have borne arms against France, shall be punished with death. His property shall be confiscated.] (agkm. 17) [Fransa'ya karşı silah kullanan her Fransız ölümle cezalandırılır. Bu kişinin mülküne el konulur.]
EM: Kırk sekizinci Mâdde: Teba'a-i Devlet-i 'Aliyye'den her kim olur ise olsun saltanat-ı seniyyeniñ düşmanlarıyla berâber olarak 'aleyhine silâh tutar ise i'dâm olunur. (agkm. 11)

KM'nin 75. maddesine göre Fransa'ya karşı silah kullanan her Fransız ölümle cezalandırılacaktır ve bu kişinin mülküne el konulacaktır. EM'nin 48. maddesine göre ise Osmanlı Devleti tebaasından her kim “yüce saltanatın” düşmanlarıyla beraber olup devletin aleyhine silah kullanırsa idam edilecektir. Maddelerde sözü edilen “suçu işleyen kişinin mülkü” ifadesi sadece KM'de yer almış, EM'ye alınmamıştır. Ayrıca EM'de “düşmanlarıyla beraber olarak” ifadesi ilgili maddeye eklenmiştir. KM ile EM arasındaki bir diğer fark, KM'de “Fransız” kelimesinin kullanılması, dolayısıyla milli bir vurgu yapılması, EM'de ise herhangi bir milli vurgu bulunmaması, bunun yerine “Devleti Aliye tebaasından her kim” ifadesinin kullanılmasıdır. Bu farklara rağmen EM'nin, KM'nin aynen çevirisi olduğu söylenebilir.

KM ile EM'nin, devlete karşı silah kullanma suçu ve cezası açısından karşılaştırılması, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ edimine dair ilginç bir noktaya ışık tutmaktadır. Tezin giriş bölümünde belirtildiği üzere EM'nin KM'nin çevirisi olup olmadığı konusunda çelişkili görüşler bulunmaktadır ve EM'nin, KM'nin çevirisi olmadığını söyleyenler tarafından ileri sürülen görüşlerden biri EM'nin, KM'nin maddelerinin “çevrilmesi” yoluyla değil, “uyarlanması” yoluyla oluşturulduğu yönündedir. Ancak, örneğin EM'nin 48. maddesinin, KM'nin 75. maddesinin çevirisi değil, uyarlaması olduğunu düşünmek, ‘çeviri yoluyla kanun yapmanın’ kendi özel bağlamını ve skoposunu gözden kaçırmak olacaktır. KM'nin 75. maddesindeki “Français” (Fransız) ve “la France” (Fransa) kelimeleri, EM'nin 48. maddesinde **doğal olarak** “Teba'a-i Devlet-i 'Aliyye” (Osmanlı Devleti tebaası) ve “saltanat-ı seniyye”ye (yüce saltanat) dönüşmüştür. Bir hukuk dizgesinde/ülkede yerini

almak/kullanılmak amacıyla başka bir ülkenin kanununun çevrilmesi yoluyla oluşturulan bir kanunda, bu değişikliğin olması ne şaşırtıcı olmalı, ne de ortaya çıkan metni çeviri olarak değerlendirmeyi engellemelidir. Bu değişiklik ayrıca, özgün olana mutlak ve ülküsel bir sadakat/eşdeğerlik bekleyen geleneksel çeviri tanımının, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunda yeterli/yararlı olamayacağının açık bir göstergesidir.

Devlete karşı düşmanca faaliyette bulunmak üzere yabancı güçlerle işbirliği yapma suçu ve ilgili ceza, EM’nin 49. maddesinde düzenlenmektedir. Bu madde, aynı konuyu düzenleyen KM’nin 76. maddesine karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18: KM ve EM’de Devlete Karşı Yabancı Güçlerle İşbirliği Yapma Suçu ve Cezası

KM: 76. Quiconque aura pratiqué des machinations ou entretenu des intelligences avec les puissances étrangères ou leurs agents, pour les engager à commettre des hostilités ou entreprendre la guerre contre la France, ou pour leur en procurer les moyens, sera puni de mort, et ses biens seront confisqués. Cette disposition aura lieu dans le cas même où lesdites machinations ou intelligences n'auraient pas été suivies d'hostilités. (agkm. 11) [76. Whoever shall have practiced any machinations, or kept up any understanding with foreign powers, or their agents, to induce them to commit hostilities, or undertake war against France, or to procure them the means of doing so, shall be punished with death, and his property shall be confiscated. This disposition shall take place, even in the case where the above machinations or understanding, shall not have been followed by hostilities.] (agkm. 17-18) [76. Yabancı güçleri ya da onların ajanlarını Fransa’ya karşı düşmanca faaliyetlerde bulunmak ya da savaş açmak üzere sevk etmek amacıyla bunlarla birlikte entrikalar çeviren ya da istihbarat paylaşan ya da bunlara gerekli araçları tedarik eden herkes ölüm cezası ile cezalandırılır ve bu kişinin mülküne el konulur. Yukarıda sözü edilen entrikalar ya da istihbaratlar sonucunda düşmanca faaliyetler gerçekleşmemiş olsa bile bu hüküm uygulanır.]
EM: Kırk Tokuzuncu Mâdde: Teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyye’den her kim düvel-i ecnebiyyeyi, Devlet-i ‘Aliyye’ aleyhinde icrâ-yı harekât-ı haşm-âneye veyâ harb u kıtâle tahrîk ve teşvîk eylemek veyâhûd Devlet-i ‘Aliyye’ aleyhinde icrâ-yı harekât-ı haşm-âne ve

muḥārebe etmeleriniñ sebep ve tarīkını anlara istiḥşāl edivermek zımnında düvel-i ecnebiyye veyāḥūd anlarıñ me'mûrları ile icrā-yı muḥābere ve fesāda taṣaddī eder ise bu maḳûle ef'āl-i fesādiyyesi gerek ḥarekāt-ı ḥaşm-āne vuḳū'unu müntic olsun ve gerek olmasın kezālik i'dām olunur. (agkm. 11-12)

Yukarıda görüldüğü üzere, EM'nin 49. maddesinin içeriği, KM'nin 76. maddesinin içeriği ile örtüşmektedir. KM'deki "entrika" kelimesinin yerini EM'de "fesat" kelimesinin alması ve KM'deki mülke el koyma konusunun EM'ye alınmaması gibi farklılıklar dışında, ilgili maddeler aynı konuyu aynı biçimde düzenlemekte, her iki kanun da yabancı güçlerle devlet aleyhine hareket etme suçunu ölüm cezası ile cezalandırmaktadır.

Casusların saklanması suçu ve ilgili ceza, EM'nin 54. maddesinde düzenlenmektedir. Bu madde, KM'nin 83. maddesine karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 19'da verilmiştir.

Tablo 19: KM ve EM'de Casusların Saklanması Suçu ve Cezası

KM: 83. Quiconque aura recélé, ou aura fait receler les espions ou les soldats ennemis envoyés à la découverte et qu'il aura connus pour tels, sera condamné à la peine de mort. (agkm. 12) [83. Whoever shall have concealed, or caused to be concealed, any spy or soldier of the enemy, sent to reconnoiter, and whom he shall have known so to be, shall be condemned to the penalty of death.] (agkm. 19) [83. Keşif yapmak için gönderilmiş bir düşman askeri ya da casusunu ne iş yaptığını bildiği halde gizleyen ya da gizlenmesine neden olan kişi ölüm cezası ile cezalandırılır.]
EM: Elli dördüncü Mādde: Teba'a-i Ḥāzret-i Şāhāne'den her kim düşman tarafından keşf ü taḥkīk-i ahvāl zımnında gönderilmiş olan cāsüsları cāsūs olduklarını bilerek ketm ü ihfā eder ise veyāḥūd ketm ü ihfā etdirir ise mü'ebbeden kürege konulur. (agk. 13)

Casusların saklanması suçu ve bu suçun cezasını düzenleyen EM'nin 54. maddesinin içeriği, KM'nin 83. maddesinin içeriği ile örtüşmektedir. Ancak bu bölümde karşılaştırılan diğer madde çiftlerinden farklı şekilde, bir kişinin casus olduğunu bile bile o kişiyi saklamak her iki madede de suç sayılsa da bu suç için

verilecek ceza konusu maddelerde farklı şekilde belirlenmekte, KM, söz konusu suç ölüm cezası ile cezalandırırken EM’de aynı suçun cezası müebbet kürek olarak belirlenmektedir.

İç savaş çıkarma ve halkı birbirine karşı silahlandırma suçları ve ilgili ceza EM’nin 56. maddesinde düzenlenmektedir. Bu maddeler, KM’nin 91. maddesine karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20: KM ve EM’de İç Savaş/İsyan Çıkarma ve Halkı Birbirine Karşı Silahlandırma Suçu ve Cezası

KM: 91. L’attentat ou le complot dont le but sera, soit d’exciter la guerre civile en armant ou en portant les citoyens ou habitants à s’armer les uns contre les autres, Soit de porter la dévastation, le massacre et le pillage dans une ou plusieurs communes, Seront punis de la peine de mort, et les biens des coupables seront confisqués. (agkm. 13) [91. Every attempt or plot, the object of which shall be, either to excite civil war, by arming or inducing the citizens or inhabitants to arm themselves against one another, Or to carry devastation, massacre, and pillage into one or more communes, Shall be punished with death; and the property of the offenders shall be confiscated.] (agkm. 20) [91. Amacı, vatandaşları ya da mukimleri birbirlerine karşı silahlandırarak iç savaş çıkarma ya da bir ya da daha fazla komünü yakıp yıkma, yağmalama ve buralarda katliam yapma olan her suikast ya da komplo ölüm cezası ile cezalandırılır ve suçluların mülküne el konulur.]
EM: Elli altıncı Mâdde: Her kim Memâlik-i Maḥrûse ahâlisini yek-dîgeri ‘aleyhinde silâhlandırarak muḳâteleye taḥrîk ve iğrâya veyâḥûd ba‘zmaḥallerde ğaşb u ğâret ve taḥrîb-i memleket ve qatl-i nüfûs ef’âlini ıḳâ’a mütecâsir olub da qazîyye-i fesâd tamâmiyle fi’le çıkar yâḥûd mādde-i fesâdın icrâsına başlanmış olur ise ol kimse kezâlik i’dâm olunur. (agkm. 14)

Tablo 20’de görüldüğü üzere, KM’nin 91. maddesi ile EM’nin 55. maddesi benzer suçları ve cezaları tanımlamıştır. Vurgu, KM’de iç savaş ya da katliam amaçlı

suikast ve komplo üzerindeyken, EM’de “iç savaş”, “suikast, komplo” ifadeleri yer almamıştır.

Söz konusu farklara rağmen, KM ile EM’nin, iç savaş/isyan çıkarma ve halkı birbirine karşı silahlandırma suçu ve cezası açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin içeriğinin örtüştüğünü göstermektedir.

Devlete karşı suçlar bölümünde karşılaştırılacak olan son madde çifti, her iki kanun metninde halkı suç işlemeye tahrik etme suçunu düzenleyen maddelerdir. Halkı bu fasılda (devlete karşı suçlar) belirtilen suçları işlemeye tahrik etme suçu, EM’nin 66. maddesinde düzenlenmektedir. Bu madde, KM’nin 102. maddesine karşılık gelmektedir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 21’de verilmiştir.

Tablo 21: KM ve EM’de Halkı Suç İşlemeye Tahrik Etme Suçu ve Cezası

KM:

102. Seront punis comme coupables des crimes et complots mentionnés dans la présente section, tous ceux qui, soit par discours tenus dans des lieux ou réunions publics, soit par placards affichés, soit par des écrits imprimés, auront excité directement les citoyens ou habitants à les commettre.

Néanmoins, dans le cas où lesdites provocations n'auraient été suivies d'aucun effet, leurs auteurs seront simplement punis du bannissement. (agkm.15)

[102. Those who, either by discourses pronounced in public places or meetings, or by bills posted up, or by printed writings, shall have directly excited the citizens or inhabitants to commit the crimes and plots mentioned in the present section, shall be punished as guilty of those crimes or plots.

Nevertheless, in the cases where these incitements shall not have been followed by any effect, the actors thereof shall only be punished with banishment.] (agkm. 23)

[102. Halka açık yerlerde ya da toplantılarda konuşmak ya da afiş asmak suretiyle vatandaşları ya da ahaliyi bu bölümde bahsedilen suçları işlemeye ya da komploları düzenlemeye doğrudan kışkırtanlar, bu suç ve komploları işlemişler gibi cezalandırılır. Bununla birlikte, bu kışkırtmaların ardından hiçbir eylemin gerçekleşmemesi halinde failler sadece uzaklaştırma ile cezalandırılır]

EM:

Altmış altıncı Mâdde: Her kim meydân ve esvâķda ve mecma‘-i nâs olan maħallerde gerek nuţķ ĩrâd ederek ve gerek yafta yapışdırarak veyâħūd maţbū‘ varaķa neşr eyleyerek ahālī ve sekeneyi işbu faşlda beyân olunan cinâyetleri işlemege toğrudan

toğruya tahrik eder ise ol cināyetleriñ fi‘len mürtekibi gibi mücāzāt olunur. Faķať zıkr olunan tahrikātıñ bir gūne eser-i fi‘liyyesi zuhūr etmez ise nefy-i ebed cezāsıyla mücāzāt kılınır. (agkm. 17)

Yukarıda görüldüğü üzere, her iki kanun da aynı fiilleri aynı şekilde suç saymakta, yani “kışkırtma”yı “suç”un kendisi gibi kabul etmekte ve söz konusu suç işleyen kişinin, ölüm cezası ile cezalandırılmasını öngörmektedir. Kışkırtma eyleminin ayrıntıları açısından KM’nin 102. maddesini çok yakından takip ettiği gözlemlenen EM’nin 66. maddesi, KM’den sadece suçun gerçekleşmemesi durumunda verilecek ceza konusunda ayrılmakta; KM’de uzaklaştırma cezası ile cezalandırılacağı belirtilen suçun cezasını “ebedi sürgün” olarak belirlemektedir.

KM ile EM’nin, halkı suç işlemeye tahrik etme suçu ve cezası açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin aynı konuyu benzer biçimde düzenlediğini göstermektedir.

KM ile EM’nin devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve cezalarına ilişkin maddelerinin karşılaştırılmasından çıkan genel sonuç, söz konusu maddeler bağlamında EM ile KM arasında, yeterlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisinin var olduğudur. Hangi fiillerin devletin iç ve dış güvenliğine karşı suç sayılacağı ve belirlenen suçlara verilecek cezaların neler olacağı KM’den EM’ye aynen alınmıştır. Aynı fiilleri suç sayan ve bu suçları aynı cezalarla cezalandıran KM ile EM arasındaki ilişkinin en güçlü hale geldiği bölümün bu bölüm olduğu ve EM’nin söz konusu bölümünün yeterlik niteliği kazandığı iddia edilebilir.

3.1.5. KM ile EM’nin Şahıslara Karşı Suçlar ve İlgili Cezalar Açısından Karşılaştırılması

Bu bölümde, KM ve EM’de yer alan

- a) öldürme ve taammüden öldürme suçunun tanımlanmasını,
- b) öldürme ve taammüden öldürme suçlarının cezasını,
- c) yaralama ve darp suçunun cezasını,
- d) kasıtsız adam öldürme ve yaralama suçunun cezasını,
- e) meşru müdafaa konusunu
- f) eşlerin birbirini öldürmesi suçu ve zinayı ve

g) çocuk düşürme/düşürtme suçunun cezasını düzenleyen maddelerin karşılaştırılması sunulacaktır.

Böylece, özel ceza hukukunun önemli alanlarından biri olan şahıslara karşı suçlar ve bu suçlara karşılık gelen cezalara ilişkin maddelerin KM’de ve EM’de nasıl düzenlendiğine ve bu düzenlemeler arasındaki ilişkiye dair bir değerlendirme yapmak mümkün olacaktır.

Her iki kanun metninde de devlete karşı suçlar ve bunların cezaları tanımlandıktan sonra şahıslara karşı suçlar bölümüne geçilmektedir. Şahıslara karşı suçlar ve ilgili cezalar, KM’de “Des Crimes, Des Délits Et De Leur Punition” (Ağır Suçlar, Suçlar ve Cezaları) başlığını taşıyan 3. Kitap’ta düzenlenmiştir. Aşağıda incelenecek KM maddeleri de aynı bölümün, “Crimes et Délits Contre Les Particuliers” (Bireylere Karşı Suçlar) başlığını taşıyan 1. Kısımının “Crimes et Délits Contre Les Personnes” (Şahıslara Karşı Suçlar) başlığını taşıyan 1. Faslında düzenlenmiştir.

Aynı konu EM’de ise “Eşhâş Hakkında Vukû‘ Bulan Cināyet ve Cünhalarla Mücāzāt-ı Müterettibeleri” (Şahıslar Karşı Ağır Suçlar ve Suçlar ile Bunlara İlişkin Cezaların Düzenlenmesi) başlığını taşıyan 2. Bap’ta düzenlenmiştir.

Şahıslara karşı suçlar ve ilgili cezaları düzenleyen maddeler bağlamında EM ile KM arasındaki ilişki, suçların ve cezalarının tanımlanması konusu ile devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve bunların cezalarını düzenleyen EM ve KM maddeleri arasındaki ilişkiden farklıdır. Aşağıda sunulan betimlemede görüleceği gibi, şahıslara karşı suçlar bölümü, EM ile KM arasındaki ilişkinin en zayıf hale geldiği bölümdür.

Öldürme ve taammüden öldürme suçu, EM’nin şahıslara karşı suçlar konusunu düzenleyen 1. Faslının ilk maddesi olan 168. ve 169. maddelerinde tanımlamaktadır. Bu maddeler KM’nin 295., 296. ve 297. maddeleri ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 22’de verilmiştir

Tablo 22: KM ve EM’de Öldürme ve Taammüden Öldürme Suçu

KM:

295. L’homicide commis volontairement est qualifié meurtre. (agkm. 45)

[295. HOMICIDE, committed wilfully, is denominated murder.] (agkm. 61)

[Taammüden gerçekleştirilen öldürme, kasten öldürmedir] 296. Tout meurtre commis avec préméditation ou de guet-apens, est qualifié assassinat. (agkm. 45) [296. Every murder, committed with premeditation, or with lying in wait, is denominated <i>assassination</i>.] (agkm. 61) [Tasarlayarak ya da pusu kurarak kasten öldürme suikasttir.]
EM: Yüz altmış sekizinci Mâdde: Kâtl gerek silâh ile ve gerek temsîm ile ve gerek şuver-i uhṛâ ile bir şahşı i‘öldürmektir. Yüz altmış toḳuzuncu Mâdde: Ta‘ammüden kâtl, bir kimse kâtl fi‘lini îḳâ‘dan muḳaddem zihninde taṣavvur ve taṣmîm etmiş bulunmasıdır. (agkm. 46)

EM’nin 168. maddesinde “katl”ın tanımı yapılmıştır. KM’nin 295. maddesinde ise “öldürme” (homicide) ile “kasten öldürme” (meurtre) arasındaki ayrım açıklanmıştır. KM’de “öldürme” ile “kasten öldürme” arasında yapılan ayrım, EM’de “katl” ve “öldürme” kelimelerinin kullanılmasıyla ortaya konmuştur. Çünkü “kasten öldürme” anlamına gelen “taammüden öldürme” EM’de 169. maddede, yani ayrı bir maddede tanımlanmış ve bu tanımın içerisine “tasarlayarak öldürme” ifadesi eklenmiştir. Oysa KM’de “tasarlayarak öldürme”, “kasten öldürme” tanımının içerisine alınmamış, ayrı bir madde olan 296. maddede, “kasten öldürme” suçunu “suikast” (assassinat) suçuna dönüştüren bir nitelik olarak, bağımsız şekilde düzenlenmiştir.

EM ile KM’nin, her iki metinde de şahıslara karşı suçlar bölümünün ilk maddesinde düzenlenen öldürme ve taammüden öldürme suçunun tanımlanması açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin aynı konuyu düzenlediğini ancak konunun düzenlenmesinde birbirinden ayrıldığını göstermektedir.

Öldürme ve taammüden öldürme suçlarının cezaları, EM’nin 170., 171. ve 173. maddelerinde tanımlanmaktadır. Bu maddeler KM’nin 302., 303. ve 304. maddeleri ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 23’te verilmiştir

Tablo 23: KM ve EM’de Öldürme ve Taammüden Öldürme Suçunun Cezası

KM:

302. Tout coupable d'assassinat, de parricide, d'infanticide et d'empoisonnement, sera puni de mort, sans préjudice de la disposition particulière contenue en l'article 13, relativement au parricide. (agkm. 46)

[302. Every person guilty of assassination, parricide, infanticide, or poisoning, shall be punished with death; without prejudice to the special disposition contained in article 13, relative to parricide.] (agkm. 62)

[302. Suikast, ana baba katli, çocuk katli ya da zehirlemeden suçlu bulunan kişi ölüm cezası ile cezalandırılır, 13. maddedeki ana baba katli ile ilgili maddede bulunan özel hüküm saklı tutulur.]

303. Seront punis comme coupables d'assassinat, tous malfaiteurs, quelle que soit leur dénomination, qui, pour l'exécution de leurs crimes, emploient des tortures ou commettent des actes de barbarie.

(agkm. 46)

[303. All malefactors, of whatever denomination, who, for the execution of their crimes, make use of tortures, or commit acts of barbarity, shall be punished as guilty of assassination.] (agkm. 62)

[303. Yukarıdaki suçlardan herhangi birini işlemiş suçlulardan suçu işlerken işkence yapmış ya da canavarca eylemlerde bulunmuş olanlar suikast suçlusı olarak cezalandırılır.]

EM:

Yüz yetmişinci Mâdde: Bir kimseniñ ta‘ammüden kâtil olduğı kânûnen taḥakkuk eyler ise kânûnen i‘dāmına hüküm olunur.

Yüz yetmiş birinci Mâdde: Hüküm-i kânûnî, hukuḳ-ı şahsiyyeyi iskât edemeyeceginden maqtûlûñ veresesi var ise anlarıñ iddi‘âları üzerine hukuḳ-ı şahsiyye da‘vâsı mihâkeme-i şer‘iyyeyye havâle olunur.

Yüz yetmiş üçüncü Mâdde: Bir kimse cinâyet ve şekâvet-i müstemirre aşḥâbından olup bir cinâyet-i ‘azîmeyi işlemek için dīger eşḥâşa işkence veyâḥūd pek ziyâde ğaddâr-âne şüretle eziyyet eder ve bunuñ sâbıkalı olduğı taḥakkuk ve ta‘ayyün eyler ise siyâseten kâtil cezâsıyla hüküm olunur. (agkm. 46-47)

EM'nin 170. maddesine göre, taammüden adam öldürme suçunun kanunen doğrulanması durumunda bu suç ölüm cezası ile cezalandırılacaktır. Taammüden adam öldürme suçunun cezasını düzenleyen bu madde, KM'nin 302. maddesi ile ilişkilidir ancak iki madde arasında önemli farklar bulunmaktadır. KM'nin 302. maddesi, tasarlayarak öldürmeyi niteleyen suikast, ana baba katli, çocuk katli ya da zehirlenme suçlarını ayrıntılı olarak maddede belirtilmiş ve bunların ölüm cezası ile cezalandırılacağını ilan etmiştir. EM'nin 170. maddesinde ise söz konusu ayrıntılar yer almamıştır.

EM'nin 171. maddesi ise KM'nin ilgili bölümünde ya da diğer herhangi bir bölümündeki hiçbir maddeye karşılık gelmemektedir. EM'nin 1. maddesi gibi, bu madde de metne doğrudan yapılmış bir eklemedir. Bu madde, öncelikle kanun hükmü ile özel hukuk arasında bir ayırım olduğunu ve kanun hükmünün özel hukuku düşürmeyeceğini belirtmektedir. Maddeye göre, öldürülen kişinin mirasçıları isterlerse, davanın aynı zamanda şeriat mahkemesinde görülmesini talep edebilirler.

EM'nin 173. maddesi, bir ağır suç işlemek için diğer kişilere işkence ya da canavarca eziyet eden kişinin suçunun kesinleşmesi halinde, İslam hukukuna ait bir ceza türü olan “siyaseten katl¹⁰” cezası ile cezalandırılacağını belirtmektedir. Bu madde, KM'nin 303. maddesi ile ilişkilidir. KM'nin 303. maddesinin konusu da “işkence ya da canavarca eylemler”dir. KM, bu tür eylemlerin eşlik ettiği adam öldürme suçunu suikast olarak nitelemekte, dolayısıyla ölüm cezası ile cezalandırmaktadır.

EM ile KM'nin, öldürme ve taammüden öldürme suçunun cezası açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin aynı konuyu düzenlediğini ancak konunun düzenlenmesinde birbirinden ayrıldığını göstermektedir.

Yaralama ve darp suçlarının cezaları, EM'nin 177. ve 178. maddelerinde tanımlanmaktadır. Bu maddeler KM'nin 309. ve 310. maddeleri ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 24'te verilmiştir

¹⁰ Ahmet Mumcu, siyaseten katlin, “sathî bir şekilde” şu şekilde tarif edilebileceğini belirtmektedir: “Siyaseten katl, İslam hükümdarının mutlak otoritesine dayanarak verdiği en ağır cezadır” (Mumcu 1963: 2).

Tablo 24: KM ve EM’de Yaralama ve Darp Suçunun Cezası

KM:

309. Sera puni de la peine de la réclusion, tout individu qui aura fait des blessures ou porté des coups, s'il est résulté de ces actes de violence une maladie ou incapacité de travail personnel pendant plus de vingt jours. (agkm. 47)

[309. Every individual, who shall have given any wounds or blows, shall be punished with solitary imprisonment, if there shall have resulted from such acts of violence, a sickness or inability to work, for more than twenty days.] (agkm. 63)

[309. Başkasını yaralayan ya da darp eden kişi, bu tür şiddet eylemleri neticesinde yirmi günden fazla süren bir hastalık ya da iş görememe ortaya çıkması durumunda ağır hapis cezası ile cezalandırılır.]

310. Si le crime mentionné au précédent article a été commis avec préméditation ou guet-apens, la peine sera celle des travaux forcés à temps. (agkm. 47)

[310. If the crime, mentioned in the preceding article, has been committed with premeditation, or with lying in wait, the penalty shall be that of hard labour for time] (agkm. 63)

[310. Bir önceki maddede belirtilen ağır suç tasarlanarak ya da pusu kurularak işlenmişse, geçici kürek cezasına hükmolunur.]

EM:

Yüz yetmiş yedinci Mâdde: Bir kimse bir şahşı cerh yâ darb ile bir ‘užvunu kaç’ yâ ta‘îl eder ise meşârif-i cerrâhiyyesi ve hükm olunacak diyeti istîfâ olunmasıyla berâber üç sene müddetle kürege konulur. Ve eger bu cinâyeti evvelce taşavvur ve taşmîm ederek işlemiş olduğu tebeyyün eyler ise kürek cezâsı on seneye kadar temdîd olunur.

Yüz yetmiş sekizinci Mâdde: Bir kimse bir şahşı yigirmi günden ziyâde işinden kalmasını yâhûd hastalanmasını mücib olacak şüretle cerh yâ darb eyler ise iki aydan iki seneye kadar habs olunur. Ve meşârif-i cerâhiyyesiyle mecrûh ve mađrûbuñ hâl-i şihhatinde kesb edeceği ticâret ve ücretiniñ misli kendisinden alınıb mecrûh ve mağrûba verilir. Ve eger bunu evvelce taşavvur ve taşmîm ederek yapmış olduğu tebeyyün eder ise habs müddeti üç aydan üç seneye kadar temdîd olunur. (agkm. 47)

EM’nin 177. maddesi, yaralama ya da darp ya da bir kişinin bir organını kesme ya da kullanılamaz hale getirme suçunun cezasını üç yıl süreyle kürek cezası olarak

düzenlemiştir. Ancak kürek cezasından önce “diyetin” kararlaştırılacağını ve alınacağını maddeye eklemiştir. Şer’i hukuka ait bir ceza türü olan “diyet”, doğal olarak KM’de bulunmamaktadır ve metne doğrudan yapılmış bir ekleme niteliğindedir. Aynı maddede, söz konusu suçların tasarlanarak işlenmesi durumunda kürek cezasının on yıla kadar uzatılacağı da belirtilmiştir.

EM’nin 178. maddesine göre ise bir kişiyi yirmi günden fazla işinden kalmasına ya da hastalanmasına sebep olacak şekilde yaralayıp, darp etmenin cezası iki aydan iki yıla kadar hapis cezası olarak belirlenmiştir. Maddeye göre ayrıca hastane masrafları ile yaralının sağlıklı iken elde edeceği kazanç suçludan alınıp yaralıya verilecektir. Söz konusu suçun tasarlanarak işlenmesi durumunda ise hapis cezasının üç aydan üç yıla kadar uzatılacağı belirtilmiştir.

EM’nin 177. ve 178. maddesi ile KM’nin 309. ve 310. maddesi arasındaki ilişki ilginçtir. EM’nin 177. ve 178. maddelerinin, KM’nin 309. ve 310. maddelerinin bir tür birleşimi olduğu düşünülebilir, ancak bu birleşim madde madde gerçekleştirilmemiştir. Başkasını yaralayan ya da darp eden kişinin, mağdurda yirmi günden fazla süren bir hastalık ya da iş görememeye neden olması durumunda ağır hapis cezası ile cezalandırılacağını belirten 309. madde, kısmen EM’nin 178. maddesinin karşılığıdır. EM’nin 178. maddesinde “yirmi gün” süresi KM’nin 309. maddesinden doğrudan alınmıştır, ancak suçun cezası farklı şekilde düzenlenmiştir ve maddeye KM’nin 310. maddesindeki tasarlama unsuru eklenmiştir.

EM ile KM’nin, yaralama ve darp suçunun cezası açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin aynı konuyu düzenlediğini ancak konunun düzenlenmesinde birbirinden ayrıldığını göstermektedir.

Kasıtsız adam öldürme ve yaralama suçlarının cezaları, EM’nin 182. ve 183. maddelerinde tanımlanmaktadır. Bu maddeler KM’nin 319. ve 320. maddeleri ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 25’te verilmiştir.

Tablo 25: KM ve EM’de Kasıtsız Adam Öldürme ve Yaralama Suçunun Cezası

KM:

319. Quiconque, par maladresse, imprudence, inattention, négligence ou inobservation des règlements, aura commis involontairement un homicide, ou en aura

involontairement été la cause, sera puni d'un emprisonnement de trois mois à deux ans, et d'une amende de cinquante francs à six cents francs. (agkm. 48-49)

[319. Whoever, by unskilfulness, imprudence, heedlessness, negligence, or non-observance of rules, shall have been involuntarily the cause of it, shall be punished with an imprisonment of from three months to two years, and a fine of from 50 to 600 francs.] (agkm. 65)

[319. Her kim maharetsizlik, tedbirsizlik, gaflet, ihmal ya da kuralları gözetmemekten dolayı istemeden adam öldürme suçunu işlerse ya da buna sebep olursa üç aydan iki yıla kadar hapis ve 50 franktan 600 franka kadar para cezası ile cezalandırılır.]

320. S'il n'est résulté du défaut d'adresse ou de précaution que des blessures ou coups, l'emprisonnement sera de six jours à deux mois, et l'amende sera de seize francs à cent francs. (agkm. 48-49)

[320. If only wounds or blows have resulted from such want of skill or caution, the imprisonment shall be from six days to two months, and the fine from 16 to 100 francs.] (agkm. 65)

[320. Yaralanma ve darpin beceri ya da dikkat eksikliğinden kaynaklanması durumunda ise hapis cezasının süresi altı günden iki aya kadar, para cezasının miktarı 16 franktan 100 franka kadardır.]

EM:

Yüz seksen ikinci Mādde: Bir kimse bir şahsı ḥaṭā'en itlāf eder yāḥūd bi-ḡayr-ı ḡaşdin telef-i nefsine sebep olur ise verese-i maḡtūlūñ ḥuḡūḡ-ı şer'iyyesi bi'l-muḡākeme istīfā olunduḡdan şoñra eger bu ḡatl keyfiyyeti diḡḡatsizlikden ve niḡāmāta ri'āyetsizlikden neş'et etmiş ise altı aydan iki seneye ḡadar ḡabs ile mücāzāt olunur.

Yüz seksen üçüncü Mādde: Bir kimse bir şahsı ḥaṭā'en cerḡ ve ḡarb eder yāḥūd bi-ḡayr-ı ḡaşdin yaralanmasına yā berelenmesine sebep olur ise meşārif-i cerrāḡiyyesi ve bir 'uḡvuñ ḡaṭ' ve ta'ḡilini mücib olduḡu taḡdīrce diyet-i şer'iyyesi istīfā olunduḡdan şoñra eger bu cerḡ ve ḡarb keyfiyyeti diḡḡatsizlikden ve niḡāmāta ri'āyetsizlikden neş'et etmiş ise bir haftadan iki aya ḡadar ḡabs daḡi olunur. (agkm. 48-49)

EM'nin 182. maddesine göre hata ile ya da kasıtsız olarak bir kişinin ölümüne sebep olan kişi, altı aydan iki yıla kadar hapis cezası ile cezalandırılır. Şahıslara karşı

suçlar bölümünde incelenmiş olan diğer maddelere benzer şekilde, bu maddeye de şer'i hukuk ifadesi eklenmiş ve kanunda belirlenen hapis cezasından önce şer'i hukukun gereğinin yerine getirileceği belirtilmiştir. Aynı durum 183. madde için de geçerlidir. Bu maddeye göre bir kişiyi hatalı olarak yaralayan, döven ya da kasıtlı olarak o kişinin yaralanmasına sebep olan kişiden hastahane masrafları alınacak, bir organın kesilmesinin gerektiği durumda ise önce “şer'i diyeti” alınacak, ardından söz konusu yaralama, dövme eyleminin dikkatsizlikten, düzene uymamaktan ortaya çıkmış olması durumunda kişi, bir haftadan iki aya kadar hapis cezası ile cezalandırılacaktır. Maddelerdeki “şer'i hukuk” ve “şer'i diyet” ifadeleri metne doğrudan eklenmiştir.

KM'nin 319. maddesinde ise sadece kasıtsız adam öldürme suçu ve cezası düzenlenmektedir. Kasıtsız yaralama ve darp ise KM'nin 320. maddesinde düzenlenmiştir. KM'de kasıtsız işlenen adam öldürme ve yaralama suçları, sırasıyla üç aydan iki yıla kadar hapis ve 50 franktan 600 franka kadar para cezası ve altı günden iki aya kadar hapis ve 16 franktan 100 franka kadar para cezası ile cezalandırılmıştır. Para cezası EM'nin ilgili maddelerinde yer almamıştır.

EM ile KM'nin, kasıtsız adam öldürme ve yaralama suçunun cezası açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin aynı konuyu düzenlediğini ancak konunun düzenlenmesinde birbirinden ayrıldığını göstermektedir.

Meşru müdafaa konusu EM'nin 186. maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde, KM'nin 328. maddesi ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 26'de verilmiştir.

Tablo 26: KM ve EM'de Meşru Müdafaa

KM:

328. Il n'y a ni crime ni délit, lorsque l'homicide, les blessures et les coups étaient commandés par la nécessité actuelle de la légitime défense de soi-même ou d'autrui. (agkm. 50)

[328. There is neither crime nor delict, when the homicide, wounds, and blows, were commanded by the actual necessity of lawful self-defence, or defence of another person.] (agkm. 66)

[328. Meşru kendini müdafaa ya da başkasını müdafaanın zorunlu kıldığı adam öldürme, yaralama ve darp, ağır suç ya da suç teşkil etmez.]
EM: Yüz seksen altıncı Mâdde: Müdâfa‘a ve muhâfaza-i nefis ve ‘ırz için vukû‘ bulan katl ve cerh fi‘lleri mu‘âfdir. (agkm. 49)

EM’nin 186. maddesi ile KM’nin 328. maddesi düzenlediği konu açısından birbirinin aynısıdır. Ancak, KM, kişinin hem kendisini hem de bir başkasını meşru olarak müdafaa etme durumundaki adam öldürme ve yaralamanın ağır suç ya da suç teşkil etmeyeceğini belirtirken, EM’ “nefs” ve “ırz”ın müdafaa ve muhafazası için meydana gelen adam öldürme ve yaralamanın “muaf” olacağını belirtmektedir.

EM ile KM’nin, meşru müdafaa açısından karşılaştırılması, söz konusu maddelerin aynı konuyu düzenlediğini ancak konunun düzenlenmesinde birbirinden ayrıldığını göstermektedir.

Eşlerin birbirini öldürmesi ve zina konusu EM’nin 188. maddesinde düzenlenmiştir. Bu madde, KM’nin 324. maddesi ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 27’de verilmiştir.

Tablo 27: KM ve EM’de Eşlerin Birbirini Öldürmesi Suçu ve Zina

KM: 324. Le meurtre commis par l'époux sur l'épouse, ou par celle-ci sur son époux, n'est pas excusable, si la vie de l'époux ou de l'épouse qui a commis le meurtre n'a pas été mise en péril dans le moment même où le meurtre a eu lieu. Néanmoins, dans le cas d'adultère, prévu par l'article 336, le meurtre commis par l'époux sur son épouse, ainsi que sur le complice, à l'instant où il les surprend en flagrant délit dans la maison conjugale, est excusable. (agkm. 49) [324. Murder, committed by the husband, upon his wife, or by the wife, upon her husband, is not excusable, if the life of the husband or wife, who has committed such murder, has not been put in peril, at the very moment when the murder has taken place. Nevertheless, in the case of adultery, provided for by article 336, murder committed upon the wife as well as upon her accomplice, at the moment when the husband shall have caught them in the fact, in the house where the husband and wife dwell, is excusable.] (agkm. 65-66)

[324. Karının ya da kocanın hayatının tehlikeye atılmış olmaması durumunda kocanın karısını ya da karının kocasını kasten öldürmesi, affedilmez.

Ancak, 336. maddede belirlenen zina durumunda, karının ve karının zina ettiği kişinin koca tarafından, karının ve kocanın ikamet ettiği evde, zina sırasında yakalanması halinde affedilebilir.]

EM:

Yüz seksen sekizinci Mādde: Bir kimse zevcesini yāhūd dīger mahāriminden birini bir şahş ile fi‘l-i şenī‘ icrā ederken görüb de ikisini birden katl eylese kezālik ma‘zūrdur. (agkm. 50)

EM’nin 188. maddesine göre bir kimse “karısını” ya da “mahreminden birini” bir kişi ile “fi‘l-i şenī” (kötü ve bayağı fiil) yaparken görür ve ikisini de öldürürse “mazur” sayılır.

Aynı konu KM’nin 324. maddesinde çok daha ayrıntılı biçimde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, karının ya da kocanın hayatının tehlikeye atılmış olmaması durumunda, yani ‘normal koşullar altında’, kocanın karısını ya da karının kocasını kasten öldürmesi affedilemez. Ancak, yine bu maddeye göre, kocanın öldürme eylemi KM’nin “336. maddesinde belirlenen zina durumunda, karının ve karının zina ettiği kişinin koca tarafından, karının ve kocanın ikamet ettiği evde, zina sırasında yakalanması halinde” affedilebilir.

KM’nin 324. maddesinde düzenlenen eşlerin birbirini öldürmesi konusu, EM’nin ilgili maddesinde bulunmamaktadır. Daha ziyade EM’deki maddede bu konuya ilişkin suçun istisnasını teşkil eden zina durumunda eşlerin, daha doğrusu “kocanın” “karıyı” öldürmesinin düzenlendiği ve bu düzenlemenin KM’deki düzenleme ile çok benzer olduğu görülmektedir.

KM ile EM’nin eşlerin birbirini öldürmesi suçu ve zina açısından karşılaştırılması, ilgili KM ve EM maddeleri arasında içeriğin maddelere yerleştirilmesi açısından doğrusal olmayan bir ilişki olduğunu ancak özellikle zina/ “fi‘l-i şenī” durumunda her iki kanunun da koca lehine, birbirine çok benzer bir düzenleme yaptığını göstermektedir.

Çocuk düşürme/düşürtme suçunun cezası, EM'nin 192. ve 193. maddelerinde düzenlenmiştir. Bu madde, KM'nin 317. maddesi ile ilişkilidir. Söz konusu maddeler aşağıdaki Tablo 28'de verilmiştir.

Tablo 28: KM ve EM'de Çocuk Düşürme/Düşürtme Suçunun Cezası

KM:

317. Quiconque, par aliments, breuvages, médicaments, violences, ou par tout autre moyen, aura procuré l'avortement d'une femme enceinte, soit qu'elle y ait consenti ou non, sera puni de la réclusion.

La même peine sera prononcée contre la femme qui se sera procuré l'avortement à elle-même, ou qui aura consenti à faire usage des moyens à elle indiqués ou administrés à cet effet, si l'avortement s'en est ensuivi.

Les médecins, chirurgiens et autres officiers de santé, ainsi que les pharmaciens qui auront indiqué ou administré ces moyens, seront condamnés à la peine des travaux forcés à temps, dans le cas où l'avortement aurait eu lieu. (agkm. 48)

[317. Whoever, by reason of substances to be swallowed, either solid or liquid; by medicines; by violence; or by any other means; shall have caused the miscarriage of a woman with child, whether she has consented to it or not, shall be punished with solitary imprisonment.

The same penalty shall be awarded against the woman who shall have procured her own miscarriage, or shall have consented to make use of the means prescribed to her, or administered for that purpose, if the miscarriage has actually ensued therefrom.

The physicians, surgeons, and other officers of health, who shall have prescribed or administered such means, shall be condemned to hard labour for time, if the miscarriage has actually taken place.] (agkm. 64)

[317. Her kim, kadının kendi rızası olsun olmasın, yutulan katı ya da sıvı maddeler, ilaçlar, şiddet ya da başka eylemler yoluyla hamile bir kadının çocuğunu düşürmesine neden olursa, ağır hapis cezası ile cezalandırılır.

Kendi kendine çocuğunu düşüren ya da kendisine kullanması söylenen ya da kullandırılan yolları kendi rızasıyla kullanan kadın da düşüğün sebebinin gerçekten söz konusu yollar olması durumunda, aynı ceza ile cezalandırılır.

Söz konusu yolların kullanılmasını söyleyen ya da bu yolları kullandıran doktorlar, cerrahlar ve diğer sağlık görevlileri, çocuğun düşmesi durumunda, geçici kürek cezası ile cezalandırılır.]

EM:

Yüz  oksan ikinci M dde: Bir kimse  arb y h d s 'ir güne bir fi'l ile bir h mile h t nu  is   -ı cen n eylesine sebep olur ise diyet-i  er'iyyesi ist f  olunduktan sonra eger bu ta'add si 'an ka din olmuş ise muva katen kürege konulur.

Yüz  oksan    nc  M dde: Bir h mile h t nu  gerek r z s  olsun ve gerek r z s  olmasın is   -ı cen n ettirmek için 'il c i irib y h d esb b ve ves 'ilini ta'rif edib de eseriyle çocuğu d   r l r ise bu a sebep olan kimse altı aydan iki seneye kadar h bs olunur. Ve eger bu a sebep olan tab b ve cerr h ve eczacı ise muva katen kürege konulur. (agkm. 51)

EM'nin 192. maddesine göre hamile bir kad n n çocuğunu d   rmesine kasıtlı olarak sebep olmanın cezası geçici k rektir. Bu cezaya ayrıca  er'i diyet de eklenmiştir. 193. maddeye göre ise hamile bir kadına çocuğunu d   rmesi için il c içermenin ya da yöntem tarif etmenin cezası normal kişiler için altı aydan iki seneye kadar hapis, doktor, cerrah ya da eczacı için geçici k rektir. Her iki durumda da hamile kad n n kendi r zas n n olup olmaması cezayı de i tirmez.

Aynı konu KM'nin 317. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre ise hamile bir kad n n çocuğunu d   rmesine sebep olmanın cezası ağır hapistir. Hamile kad n n kendi r zas yla, kendisine söylenen yolları kullanarak çocuğunu d   rmesi de aynı ceza ile cezalandırılmı tır. Söz konusu yolların kullanılmasını söyleyen ya da kullandıran doktorlar, cerrahlar ve diğer sağlık görevlileri de geçici kürek ile cezalandırılırlar.

KM ile EM'nin  ocuk düşürme/d   rtme suçunun cezası açısından karşılaştırılması, ilgili maddeler arasında cezanın türüne ilişkin farklılıklar buluns  da EM'nin, KM'yi yakından izlediğini ve söz konusu madde çiftinde aynı konunun, benzer biçimde düzenlendiğini göstermektedir.

KM ile EM'nin şahıslara karşı suçlar ve cezalarına ilişkin maddelerinin kar ıla tırılmasından çıkan genel sonuç, söz konusu maddeler bağlamında EM ile KM arasında, kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan bir e de erlik ilişkisinin var olduğudur. EM,  ahıslara karşı suçlar bağlamında hangi fiillerin suç sayılacağı konusunda KM'yi yakından izlese de, suç tanımlarının ayrıntılarında, özellikle de belirlenen suçlara verilecek cezalar konusunda KM'den ayrılmaktadır. Bu bölümdeki çarpıcı bulgu,

şahıslara karşı suçlara verilecek cezaların belirlenmesinde, KM kadar erek hukuk dizgesinde var olmaya devam eden şer'i hukukun da kendini güçlü biçimde hissettirmiş olduğudur. EM'nin 1. maddesinde 'verilen sözün' tutulduğunu gördüğümüz bu bölümde metne, "diyet", "siyaseten katl" gibi KM'de hiçbir karşılığı bulunmayan ceza türlerinin doğrudan eklendiği görülmüştür. Dolayısıyla, KM ile EM arasındaki ilişkinin en zayıf hale geldiği bölümün bu bölüm olduğu ve EM'nin söz konusu bölümünün kabul edilebilirlik niteliği kazandığı iddia edilebilir.

3.2. Sonuç

Bu bölümde KM ile EM maddeleri, dört kategoride karşılaştırılmıştır. KM ile EM, birinci kategoride ad, uzunluk ve bölümlendirme açısından, ikinci kategoride suç ayrımı ile cezaların tanımları açısından, üçüncü kategoride devletin güvenliğine karşı suçlar ile ilgili cezalar açısından, dördüncü kategoride ise şahıslara karşı suçlar ile ilgili cezalar açısından karşılaştırılmıştır. Karşılaştırma, KM'nin EM'ye göre daha uzun olduğunu, daha ayrıntılı bir bölümlendirme içerdiğini; ayrıca bölüm ve alt bölümlerin başlıklarının, her iki metinde birbiri ile doğrusal ilişki içinde olmadığını göstermiştir. KM'nin çevrilmesi yoluyla EM'nin oluşturulması sırasında KM'deki madde sıralamasına uyulmamış; KM, madde madde çevrilmemiştir. Dolayısıyla, incelenen KM maddeleri ile EM maddeleri arasındaki ilişki de doğrusal değildir. Bu bağlamda, EM'nin üretilmesi sırasında kaynak matriks normlarına bağlı kalınmamış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu bölümde sunulan 28 adet tablonun içerdiği KM maddeleri ile EM maddeleri arasındaki ilişkinin karmaşıklığı aşağıdaki Tablo 29'da net biçimde ortaya çıkmaktadır.

Tablo 29: İncelenen KM ve EM Maddeleri Arasındaki İlişki

KM	EM	
1. Madde → 2. Madde		Tablo 1. KM ve EM'de Suç Ayrımı
1. Madde 6. Madde → 3. Madde 7. Madde		Tablo 2. KM ve EM'de Ağır Suçlar ve Cezaları
1. Madde 8. Madde → 4. Madde		Tablo 3. KM ve EM'de Suçlar ve Cezaları
1. Madde 9. Madde → 5. Madde		Tablo 4. KM ve EM'de Kabahatler ve Cezaları
4. Madde → 15. Madde		Tablo 5. KM ve EM'de Suçta ve Cezada Kanunilik İlkesi
12. Madde		

13. Madde → 14. Madde	16. Madde 17. Madde	Tablo 6. KM ve EM’de Ölüm Cezası
27. Madde →	18. Madde	Tablo 7. KM ve EM’de Hamile Kadınlara Verilen Ölüm Cezasının İnfazı
15. Madde 22. Madde →	19. Madde	Tablo 8. KM ve EM’de Kürek Cezası
25. Madde →	22. Madde	Tablo 9. KM ve EM’de Cezanın İnfazı ve Özel Günler
21. Madde →	23. Madde 24. Madde 25. Madde	Tablo 10. KM ve EM’de Kalebentlik/Ağır Hapis Cezası
17. Madde →	28. Madde	Tablo 11. KM ve EM’de Sürgün Cezası
40. Madde →	34. Madde	Tablo 12. KM ve EM’de Hapis Cezası
18. Madde → 34. Madde	29. Madde 30. Madde 31. Madde 32. Madde	Tablo 13. KM ve EM’de Medeni Haklardan Mahrumiyet Cezası
36. Madde →	33. Madde	Tablo 14. KM ve EM’de Cezalara İlişkin Kararların Halka İlanı Konusunun Düzenlenişi
64. Madde →	41. Madde 42. Madde	Tablo 15. KM ve EM’de İrade Dışı Hallerde İşlenen Suçlar
65. Madde →	47. Madde	Tablo 16. KM ve EM’de Cezaların Dönüştürülmesi
75. Madde →	48. Madde	Tablo 17. KM ve EM’de Devlete Karşı Silah Kullanma Suçu ve Cezası
76. Madde →	49. Madde	Tablo 18. KM ve EM’de Devlete Karşı Yabancı Güçlerle İşbirliği Yapma Suçu ve Cezası
83. Madde →	54. Madde	Tablo 19. KM ve EM’de Casusların Saklanması Suçu ve Cezası
91. Madde →	56. Madde	Tablo 20. KM ve EM’de İç Savaş/İsyan Çıkarma ve Halkı Birbirine Karşı Silahlandırma Suçu ve Cezası
102. Madde →	66. Madde	Tablo 21. KM ve EM’de Halkı Suç İşlemeye Tahrik Etme Suçu ve Cezası
295. Madde → 296. Madde	168. Madde 169. Madde	Tablo 22. KM ve EM’de Öldürme ve Taammüden Öldürme Suçu
302. Madde → 303. Madde	170. Madde 171. Madde 173. Madde	Tablo 23. KM ve EM’de Öldürme ve Taammüden Öldürme Suçunun Cezası
309. Madde → 310. Madde	177. Madde 178. Madde	Tablo 24. KM ve EM’de Yaralama veya Darp Suçunun Cezası
319. Madde → 320. Madde	182. Madde 183. Madde	Tablo 25. KM ve EM’de Kasıtsız Adam Öldürme veya Yaralama Suçunun Cezası
328. Madde →	186. Madde	Tablo 26. KM ve EM’de Meşru Müdafaa
324. Madde →	188. Madde	Tablo 27. KM ve EM’de Eşlerin Birbirini Öldürmesi Suçu ve Zina
317. Madde →	192. Madde 193. Madde	Tablo 28. KM ve EM’de Çocuk Düşürme/Düşürtme Suçunun Cezası

Karşılaştırmadan çıkan bir diğer sonuç, EM’nin oluşturulması sırasında tek bir çeviri stratejisinin benimsenmemiş olduğu ve KM’nin farklı bölümlerinin farklı stratejilerle çevrilmiş olduğudur. KM ile EM’nin metin-içi normlar bağlamında suç

ayrımı açısından karşılaştırılması, her iki metin arasındaki biçim boyutundaki ilişkiden farklı bir ilişkiye işaret etmektedir: KM’de kullanılan ağır suç, suç ve kabahatten oluşan üçlü suç ayrımı EM’ye aynen aktarılmıştır. Söz konusu suç türlerine verilecek cezaların belirlenmesinde ise EM, KM’den sistemli biçimde sapmış, KM’deki suç-ceza denklemini değiştirerek almış ve üç suç türüne karşılık gelen cezaları sistemli biçimde ‘hafifletmiştir’.

KM ile EM’nin ceza tanımları, cezaların infazı ve dönüştürülmesi konularına ilişkin maddelerinin karşılaştırılması ise ilgili maddelerde EM ile KM arasında çoğu zaman güçlü bir içerik ilişkisi kurulduğunu, ceza türlerinin belirlenmesi, cezaların infazının düzenlenmesi konularında KM’nin çoğu zaman yakından izlendiğini, yani kaynak metin normlarına bağlı kalındığını ancak özellikle cezaların infazına yönelik belli konularda erek normların ağırlık kazandığını göstermiş, böylece söz konusu maddeler açısından KM ile EM arasında yeterlik kutbu ile kabul edilebilirlik kutbu arasında konumlanan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğu sonucuna ulaşılmıştır.

İki metin arasındaki ilişkinin en güçlü hale geldiği bölüm olan devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve ilgili cezalar bölümündeki maddelerde ortaya çıkan durum ise yukarıdaki tespitlerden farklıdır. Bu maddelerde, EM, KM’yi gerek maddelerin düzenlediği ana konular, gerekse ayrıntılarda çok yakından izlemiş, kaynak metin normlarına bağlı kalmıştır. Devletin iç ve dış güvenliğine karşı suç sayılacak fiiller, KM’den EM’ye aynen alınmıştır. KM, hangi fiilleri suç saymışsa EM de aynı fiilleri suç saymış ve bu suçları çoğu zaman KM’deki cezaların aynısı ile cezalandırmıştır. Dolayısıyla, bu bölümde EM ile KM arasında, yeterlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğu sonucuna varılmıştır.

Devlete karşı suçlara ilişkin maddelerde görülen durumun aksine, KM ile EM’nin şahıslara karşı suçlar ve bunların cezaları açısından karşılaştırılması, ilgili maddeler açısından KM ile EM arasında zayıf bir ilişkinin olduğunu göstermiştir. Bu maddelerde sıklıkla ve düzenli olarak ortaya çıkan strateji, şahıslara karşı işlenen suçlara karşılık verilen cezaların, KM’de belirlenen cezaların belli bölümlerinin alınmasının yanında 1858 öncesi Osmanlı hukukunu büyük ölçüde oluşturan İslam hukuku öğelerinin de eklenmesi ile düzenlenmesidir. Bu bölümdeki maddelerde kullanılan ekleme stratejisi, 1. madde hariç, incelenen diğer EM maddelerinin hiçbirinde bulunmamaktadır. Dolayısıyla, bu bölümdeki maddeler açısından kaynak

metin normlarından ziyade erek dizge normlarına baēlı kalındıēı ve EM ile KM arasında, kabul edilebilirlik kutbuna yaklaēan bir eēdeēerlik iliēkisi bulunduēu sonucuna varılmıētır.

ēahıslara karēı suēlar bōlōmōnde gōzlemlenen durum, EM'nin 1. maddesi baēlamında deēerlendirilebilir. KM'de karēılıēı bulunmayan bu maddede, bir yandan KM'nin yaptıēı gibi bōtōn suē ve cezaları kendisinde topladıēını belirten EM, bir yandan da ēer'i hukuk ēerēevesinde ēahıslara tanınmıē olan haklara “halel” gelmeyeceēini ilan etmiē, bir bakıma sōz vermiētır. Bu sōz, ēahıslara karēı suēlar bōlōmōndeki maddelerin ēevrilmesinde kullanılan strateēi ile tutulmuētır.

ēimdi sıra bu bōlōmde ulaēılan sonuēların EM'nin iēinde oluētuēu tarihsel ve hukuki baēlam ile iliēkilendirilmesine ve ‘ēeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun kendine ōzgō dinamiklerini belirlemek ūzere tartıēılmasına gelmiētır.

4. ÇEVİRİ YOLUYLA KANUN YAPMAK: SUÇ ve CEZANIN ‘ÇEVİRİLMESİ’

Tanzimat Dönemi 11. yüzyıldan beri Batı ile ilişkide olan, çarpışan bir toplumun, iktisadi, sınaî Batı uygarlığı karşısındaki bir direnişidir. Örnek yoktu, bu alanda da ecdadımız bir öncülük yapmak ve yeni dünyanın şartlarına uymak zorundaydı. Bu tenkit edilen batılılaşmadan kendini kurtarabilen bir Doğu toplumu da yoktur. Ama Tanzimat bir imparatorluk geleneği içinde yürütülen bir hareketti; gelişmeler, istensin istenmesin bu gelenekten gelen yöneticiler tarafından göğüslenmiştir. Uzun ve sancılı bir asır halen sürmektedir. Hüküm vermek tarihçi için zordur, çünkü Tanzimat devri tarihi her şeye rağmen önemli bir dünya parçasının bir geniş coğrafya üzerindeki kavimlerin tarihidir; kapanmış bir bilinç değildir, dramatik gelişmelerle halen yaşayan bir tarihtir (Ortaylı, 1995, 245).

Bu bölümde, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlar, tarihsel bağlam çerçevesinde tartışılacaktır. İlk olarak, Tanzimat öncesi dönemde şer’i hukuk ile örfi hukuktan oluşan Osmanlı ceza hukuku ile ilgili genel bilgi verilecek; 1858 tarihli Kanun’un ait olduğu Tanzimat Dönemi Osmanlısında hukuk alanında yaşanan dönüşüm ele alınacaktır. Daha sonra 1858 tarihli Kanun’un hukuk araştırmacıları tarafından adlandırılma biçim(ler)i sorunsallaştırılacak ve söz konusu adlandırmaların altında yatan çeviri tanım(lar)ı araştırılacaktır. Son olarak, çeviri söyleminin temel ikili karşıtlıkları, özellikle özgün-çeviri ikili karşıtlığı, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusu bağlamında yorumlanacaktır.

4.1. 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun Bağlamı: Tanzimat, Osmanlı'da Hukuki Dönüşüm ve 'Çeviri Hukuk'

Çevirinin her zaman belirli bir bağlam içinde üretildiği/alımlandığı, çeviribilim araştırmalarında sıklıkla vurgulanmaktadır; çeviri tarihi çalışmalarına katkı sunmak amacıyla kaleme aldığı makalesinde Lieven D'hulst'un üzerinde durduğu sorulardan, çevirinin neden, nasıl ve ne zaman üretildiği soruları da teze konu olan çeviri vakasını anlamak açısından önemlidir (D'hulst, 2000, 28-29). 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu da belirli bir bağlam içinde üretilmiştir. Tanzimat Dönemi Osmanlısında yapılan ceza kanunlarını inceleyen Ahmet Gökçen, 1858 tarihli Kanun'un 1856 tarihinde ilan edilen Islahat Fermanı'nda bulunan aşağıdaki talimat gereğince çıkarıldığını belirtmektedir.

“... mücazat ve ticaret kanunlarıyla muhtelif divanlarda icra olunacak usul ve nizamat-ı mürafaat mümkün mertebe süratle ikmal olunarak ve zapt ü tedvin kılınarak memalik-i mahrusa-i şahanemde müstamel olan elsine-i muhtelifeye tercüme ile neşr ü ilan olunması ve hukuk-ı insaniyeyi hukuk-ı adalet ile tevfiğ etmek için mazanne-i sui olanların veyahut tedibat-ı cezaiyeye müstahak bulunanların hapis ve tevkiflerine mahsus olan kâffe-i mahbes ve mahall-i sairede usul-i habsiyenin mümkün mertebe müddet-i kalile zarfında ıslahına mübaşeret olunması ve herhalde hapishanelerde bile canib-i saltanat-ı seniyemden vaz kılınan nizamat-ı inzibatiyeye muvafık olan muamelattan maada hiçbir gûnâ mücazat-ı cismaniye ve eziyet ve işkenceye müşabih kâffe-i muamele dahi kâmilan lağv ve iptal kılınması ve bunun hilafında vuku bulacak hareket şediden men ve zecr olunacağından maada bunun icrasını emreden memurin ile bilfiil icra eyleyen kesânın dahi ceza kanunnamesi iktizasınca tekdîr ve tedip olunması...” (Gökçen, 1989, 13, vurgu bana ait).

Şerif Mardin'in sözleriyle, Tanzimat'ı başlatan Gülhane Hatt-ı Hümayunu'nun ikinci bir aşaması görünümünde olan ve “o zamana kadar ‘millet-i hâkime’ olan Müslümanlardan bu imtiyazı alan, din farkı gözetmeksizin bir ‘Osmanlı’ vatandaşlığı kurmaya çalışan” (Mardin, 1994, 14) Islahat Fermanı'nın yukarıdaki alıntıda vurgulanan kısmında, ceza, ıslah ve ticarete ilişkin yasaların ve mahkemelerde izlenecek prosedürlerin en kısa zamanda yazılı halde bir araya getirilerek (“zapt ü tedvin¹¹ kılınarak”) ilan edilmesi ve imparatorlukta kullanılan bütün dillere çevrilerek yayımlanması emredilmektedir. Mehmet Gayretli, Osmanlı Devleti'nin son ceza kanunu olan 1858 tarihli Kanun'un, 1856 Islahat Fermanı'na dayanılarak hazırlandığını, Islahat Fermanı'nın uygulanmasını sağlamak üzere bir komisyon kurulduğunu, 30 Mart 1856'da toplanan danışma meclisinde, yapılacak ıslahatlar arasında öncelikle can, mal ve namus dokunulmazlığının sağlanmasının

¹¹ Mehmet Gayretli, tedvinin kelime olarak “düzene sokmak, kitap yazmak, kaydetmek, defterleri bir araya getirmek” anlamına, terim olarak “bir ilim dalının dağınık haldeki konularını tasnif ederek düzene sokmak, bunları belli bap ve kitaplar halinde birleştirmek” anlamına geldiğini, bazen de tedvinin kanunlaştırma olarak tanımlandığını belirtmektedir (Gayretli 2008: 8).

kararlaştırıldığını, toplantıda, “bunun için çıkarılacak nizamnamelerin uygulanması, Avrupa’dan ve bilhassa Fransa’dan kanunlar tercüme edilmesinin” karara bağlandığını anlatmaktadır (Gayretli, 2008, 139-140). Tanzimat’ın Türk hukuk tarihinde oldukça önemli bir yeri olduğunu vurgulayan Gülnihal Bozkurt, bu dönemde İslam hukuku ile eş zamanlı şekilde batıdan “alınan” (adopt) kanunların da geçerlik kazandığını ve bu dönemde mevcut hukuk dizgesine yeni kavram ve normların girdiğini belirtmektedir (Bozkurt, 1992, 115).

1858 tarihli Kanun, Osmanlı’nın Tanzimat Döneminde, özellikle hukuk alanında geçirdiği büyük dönüşümün bir parçasıdır, hatta Kanun’un, söz konusu dönüşümün aynı anda hem sonucu hem de aracı olduğu söylenebilir. Bu görüşten hareketle aşağıda önce Tanzimat öncesi dönemdeki Osmanlı ceza hukuku dizgesi genel hatlarıyla ele alınacak, ardından Tanzimat döneminde 1858 tarihli Kanun’dan önce yapılan iki ceza kanununa değinilecek ve 1858 tarihli Kanun, ilgili hukuki ve tarihsel bağlam çerçevesinde değlendirilecektir.

4.1.1. Osmanlı Ceza Hukukuna Genel Bir Bakış: Tanzimat Öncesi ve Sonrası

Tanzimat ile dönüşüm geçirmeye başlayan Osmanlı hukuku, İslam hukukundan ve kanunnamelere dayanan örfi-sultani hukuktan oluşmaktaydı. Coşkun Üçok, “Ukubat” olarak adlandırılan İslam ceza hukukuna göre insanların işledikleri eylemlerin farz olan eylemler, vacib olan eylemler, sünnet olan eylemler, mustahab olan eylemler, mubah olan eylemler, haram olan eylemler ve mekruh olan eylemler şeklinde yediye ayrıldığını ve İslam ceza hukukunun, bu eylemlerin haram olanları ile uğraştığını belirtmektedir (Üçok, 1946, 126-127). Yazara göre, İslam ceza hukukuna göre cezalandırılması gereken haram eylemler aşağıdaki şekilde sıralanabilir:

“İnsanın ‘akl’ına karşı işlemiş olduğu eylemler. Msl. sarhoş edici içki içmek ve sarhoşluk gibi). Neseb’e karşı işlenmiş eylemler; zina gibi.
Başka birisinin malına karşı işlenmiş olan eylemler. Msl. hırsızlık ve yol kesme gibi.
Başkasının ırz ve şerefine karşı işlenmiş olan eylemler; zina iftirası (Kazf) gibi.
Başkasının canına yahut vücut sağlığına karşı işlenmiş olan eylemler; öldürme ve yaralama gibi.
Dar-ül İslam’da oturanların genel olarak rahat ve barış içinde yaşamalarına karşı işlenmiş olan eylemler; yalan yere tanıklık, küfür, dövme vsr. gibi” (128).

Tezin amacı açısından önemli bir nokta, suçların İslam ceza hukukunda nasıl sınıflandırıldığıdır. Üçok, suçların ya Hakk Allah’ı ya da Hakk-ı Ademi’yi ya da her ikisini ihlal edebileceğini, fıkıhçıların suçları, şu şekilde taksim ettiğini belirtmektedir:

- “1) Yalnız Hakk Allah’a giren suçlar. Bunlar İslam camiasının menfaatlerine dokunan suçlardır, zina işlemek, şarap içmek, sarhoş olmak ve yol kesme gibi....
2) Yalnız Hakk-ı Ademi’ye giren suçlar....
3) Hem Hakk Allah’a hem de Hakk-ı Ademi’ye giren suçlar...
a) Daha çok Hakk Allah’ı ihlal etmiş olmakla beraber Hakk-ı Ademi’yi de ihlal etmiş olan suçlar. Msl. zina iftirası (Kazf) gibi...
b) Daha çok Hakk-ı Ademi’yi ihlal etmiş olmakla beraber Hakk Allah’ı de ihlal etmiş olan suçlar. Msl. kısasa uyruk olan suçlar gibi...” (129).

İslam hukukundaki cezaların ise ya Kur’an, Sünnet veya İcma-i Ümmet ile tespit edilmiş ve değişmez cezalar olduğunu ya da tayini İslam devleti reisine veya onun atadığı, onun yerine yargı işlerine bakan yargıçlara bırakılan ve tazir denilen cezalar olduğunu, tazir cezalarının, suçlunun durumuna ve suçun işleniş şekline göre değişebildiğini ancak ilk gruptaki suçların asla değişmeyeceğini vurgulayan (130) yazar, suçlara verilen cezalar için şu taksimi sunmaktadır: “Hakk Allah’a giren belli ve değişmez cezalar; bunlar zina, zina iftirası, şarap içme, sarhoşluk, hırsızlık ve yol kesmeden ötürü verilen cezalardan (Hadd) ibarettir. 2) Hakk-ı Ademi’ye giren belli ve değişmez cezalar; bunlar ise kısas ve diyetdir.” (130). Değişmez (hadd, kısas, diyet) ve değişir (tazir) cezalar ise şunlardır: “Suçlunun suçu işlemiş olduğunu yüzüne karşı söylemek. Suçluyu yalnızca azarlamak veya kulağını çekmek, teşhir etmek vsr. ile birlikte azarlamak. Mali cezalar. Sürgün. Hapis. Sopa dayığı. El, ayak veya her ikisini birden kesme. İdam (kılıçla, taşlayarak veya salbederek). Mirastan mahrumiyet.” (130).

İslam ceza hukukunda, suçların had cezasını gerektiren, kısas ve diyet gerektiren ve taziren cezalandırılan suçlar olarak tasnif edildiğini söyleyen Gökçen, had kelimesinin “sınır, tarif ve bazen de mânia ve engel anlamına” (4), kısasın “esasen eşitlik manasında olup cinayette ödeşme, misli ile ceza” (5) anlamına geldiğini, diyetin “bizzat mağdura veya varislerine tazminat olarak verilmesi gereken mal” (6) olduğunu, tazir kelimesinin ise “sözlükte; men, red, icbar, tahkir, tedip, yardım, takviye, ta’zim” (6) anlamlarına geldiğini, hukuk bakımından ise tazirin “hakkında hadd-i şer’i mevcut olmayan cürümlerden dolayı tatbik edilecek ceza” olduğunu belirtmektedir (Gökçen, 1989, 4-6).

Tazir cezasının “nasihat ve ihtar gibi en hafif cezalarla başlayıp hapis, dövme hatta ölüme kadar uzanan birçok cezadan ibaret olup hangi fiillere karşı uygulanacağını önceden tespit edilmediğini” vurgulayan yazar, tazir cezalarının suçta ve cezada kanunilik prensibine aykırı olduğunu söylediğini ancak bu iddianın doğru

olmadığını dile getirmektedir. Ceza hukukunda kanunilik prensibinin metin halinde ilk olarak Avrupa’da 1789 tarihli İnsan ve Vatandaş Hakları Bildirisi’nin 8. maddesinde ifade edildiğini söyleyen yazar, söz konusu prensibin İslam hukukunda, “batıdan asırlarca önce Kur’anı Kerim’in inzali ile birlikte, Hakkullah’a ve Hakkı ademi’ye karşı işlenen suçlar bakımından” uygulandığını iddia etmektedir (8). Yazar, ayrıca Osmanlı İmparatorluğu devrinde çıkarılan kanunların (buradaki kanunlar, Tanzimat Dönemi’nde çıkarılan 1840, 1851 tarihli kanunlar ile tezin konusu olan 1858 tarihli kanundur), özellikle de 1840 tarihli Kanun’un, “ülû’l-emr’in taziren cezalandırma yetkisine dayandırılarak, bu yetkinin sınırını tayin etmek ve bu konudaki belirsizlikleri ortadan kaldırmak üzere çıkarılmış” olduğunu belirtmekte, Osmanlı İmparatorluğu döneminde, “1840 tarihli kanunnameyi den sonra kanunilik prensibine - hiç olmazsa mevzuat olarak - tamamen uyulduğunu söylemek mümkündür” demektedir (8). Bir bakıma, Tanzimat dönemi öncesi Osmanlı ceza hukukunda suçta ve cezada kanunilik ilkesine ‘tamamen’ uyulmamış olduğu fikrini doğursa da tezin amaçları açısından, yazarın söz konusu ilkeye tam olarak Tanzimat Dönemi kanunlarında uyulmaya başladığını belirtmesi ilginçtir. Bu bağlamda tezin 3. bölümünde yapılan karşılaştırmada Fransız Ceza Kanunu’nun ilgili ilkeyi düzenleyen 4. maddesi ile Osmanlı Ceza Kanunu’nun 15. maddesi arasındaki ‘yakın ilişki’ anlam kazanmaktadır.

Osmanlı İmparatorluğu’nda şer’i hukuk dışında gelişen hukuk düzeni, örfe dayanmakta; özel manasında örf, “hükümdarın sırf kendi iradesine dayanarak şeriatın şumulüne girmeyen sahalarda kanun koyma yetkisi” olarak tanımlanmaktadır (9). Örfi hukuk alanında ceza hukuku ile ilgili olarak birçok kanun çıkarılmıştır. Bunlar arasında en önemlilerinin Fatih Kanunnamesi, II. Beyazıt dönemi kanunnamesi, Kanuni Sultan Süleyman döneminde çıkarılan kanunname ve IV. Mehmet Kanunnamesi olduğu söylenmektedir (10-11).

Tanzimat Dönemi’nde ise Osmanlı İmparatorluğu’nda ceza hukuku alanında, 1858 tarihli Kanun haricinde iki kanun çıkarılmıştır. Bunlar, 1840 tarihli Kanun ile 1851 tarihli Kanun’dur.

1839 tarihli Tanzimat Fermanı’nda kanun önünde eşitlik ve cezaların eşitliği konusunda hükümler yer aldığını belirten Gökçen, bunların temini için özellikle bir ceza kanunu yapılmasının istendiğini, Tanzimat Fermanı’nın ilanından altı ay sonra da 1840 tarihli Kanun’un ilan edildiğini söylemektedir (12). Şerif Mardin, Gülhane Hatt-ı

Hümayunu’nda, bütün tebaanın hayat, mülkiyet ve şeref haklarının dokunulmazlığının sağlandığının resmen ilan edildiğini, bunun, “söz konusu hakların nasıl başarılabacağını gösteren bir yasanın kaleme alınmasına” yol açtığını ve Hatt’ın ilanından altı ay sonra 1840 tarihli Kanun’un ilan edildiğini belirtmekte, sonuç bölümünde Kanun’un “sadece Osmanlı devletinin kamu görevlilerine değil, hukukun genellik ilkesi uyarınca, bütün bireylere tatbik edileceğini[n]” bildirildiğinin altını çizmektedir (Mardin, 1994, 132-133). Osmanlı’da kamu hukuku alanında şer’i hukuktan ve örgütlenmeden ayrılmanın 1840 tarihli Ceza Kanunu’nun ilanı ile başladığını ileri süren İlber Ortaylı’ya göre, 1851’de yeniden düzenlenen bu Kanun, sınıf, mezhep ve din farkı gözetmeksizin bütün Osmanlılara uygulanmak üzere hazırlanmıştır (Ortaylı, 1995, 162).

Tanzimat Dönemi’nde ilan edilen ikinci kanun, 1851 tarihli Ceza Kanunu’dur ve yedi yıl yürürlükte kalmıştır. 1851 tarihli Kanun’un, 1840 tarihli Kanun’un eksiklerini ortadan kaldırmak amacıyla ilan edildiği, 1840 tarihli Kanun’da yer almayan bazı suçların ve cezaların 1851 tarihli Kanun’a eklendiği, ayrıca şer’i cezalara 1851 tarihli Kanun’da daha çok ağırlık verildiği ileri sürülmektedir (Gökçen, 1989, 13).

1840 tarihli Kanun, bir mukaddime, 13 fasıl ve bir hatimeden (son söz) oluşmakta her fasıldaki madde numaraları birden başlamakta, fasıllarda fasıl başlıkları bulunmamaktadır. Kanun, toplamda 42 madde ile bir mukaddime ile bir hatimeden oluşmakta ve genel olarak İslam ceza hukukundan gelen hükümler içermekte, ceza müeyyideleri de kürek cezası hariç İslam hukukundan gelmektedir (19). Gökçen’in hemen hepsinin tazir türünde olduğunu söylediği bu müeyyideler, kısas-ı şer’i, siyaseten katl, kürek, hapis, nefy ve tağrip (sürgün ve uzaklaştırma), tekdir ve tevbih (azarlama), rütbelerin hat ve tenzili ve memuriyetten azildir (22).

Tanzimat Dönemi’nde çıkarılan ikinci kanun olan ve bir mukaddime ile 43 maddeden oluşan 1851 tarihli Kanun’un ise 1840 tarihli Kanun’un tekrarı mahiyetinde olduğunu belirten Gökçen, 1851 tarihli Kanun’un daha fazla şer’i hüküm içerdiğini, bununla beraber azmettirme ve iştirak ile ilgili hükümler koyduğunu vurgulamaktadır (23). 1851 tarihli Kanun’daki ceza müeyyideleri şunlardır: kısas ve diyet, had cezası, siyaseten katl, kürek cezası, hapis cezası, nefy ve tağrip, tekdir ve tevbih, dayak, rütbelerin had ve tenzili ile memuriyetten azil, meslekten çıkarma (25). Bu kanundaki cezaların 1840 tarihli Kanun’daki cezalardan daha fazla olduğunu söyleyen Gökçen,

tazir cezalarının yanında had cezaları ile kısas ve diyet cezalarının kanuna eklendiğinin altını çizmektedir (26).

1840 tarihli Kanun ve 1851 tarihli Kanun’u, Osmanlı hukuk dizgesinin Tanzimat Dönemi’nde geçirmekte olduğu dönüşüm bağlamında değerlendiren Ruth A. Miller, Tanzimat Dönemi’nde özellikle ceza hukuku alanında yaşanan dönüşümün ve yasama/kodlaştırma çalışmalarının odak noktasını bürokrasinin tanımlanması ve düzene sokulmasının oluşturduğunu iddia etmekte, 13 fasıldan¹² oluşan 1840 tarihli Kanun’un 6 faslının devlet suçları ya da bürokratik suçlar ile ilgili olduğunu söylemektedir (Miller, 2005, 27). Miller’a göre, Tanzimat’ın en başından beri Osmanlı reformcuları, reformun birincil hedefinin “soyut, merkezileşmiş bir devlet iktidarı” yaratmak olduğunu açıkça savunmaktaydılar ve hukuku, bu iktidarın bir simgesi olarak kullanmak istediler (33). Miller, 1851 tarihli Kanun’un ise yeni bir kanun değil, 1840 tarihli Kanun’u tamamlayıcı nitelikte bir kanun olduğunu belirtmekte, 1851 tarihli Kanun’u, “otoriteryen bir Osmanlı ceza kanununun yaratılmasına yönelik dev bir adım” olarak tanımlamakta (42) ve bu kanunun, monarşinin temsil ettiği geleneksel mutlakiyetçilikten devletin temsil ettiği modern otoriteryenizme doğru bir hareketi gösterdiğini iddia etmektedir (43).

Tanzimat Osmanlısında, 1858 tarihli Kanun’dan önce yapılan iki ceza kanunu ile ilgili yukarıdaki görüş ve saptamalar, Kanun’un ortaya çıkışını hazırlayan tarihsel sürecin, Kanun metninin, tezin 3. bölümünde tartışılan özellikleri ile ilişkisini anlamak açısından önemlidir. Tanzimat Dönemi reformlarını başlatan ve derinleştiren iki fermanın ikisinde de hukuk, özellikle de ceza hukuku konusundaki vurgu, mevcut hukuk dizgesinin değiştirilmesine duyulan ihtiyaç, Osmanlı’nın Batı karşısında aldığı/almak istediği konum ve şer-i hukuk - örfi hukuktan oluşan mevcut hukuk dizgesinde yaratılmak istenen dönüşüm için 1840 ve 1851 tarihli Kanunların yeterli olmaması, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’ndan çevrilerek oluşturulmasını mümkün kılan tarihsel koşullardır. 1858 tarihli Kanun, ‘kendiliğinden’ değil, bütün bu koşullar altında çeviri yoluyla yapılmıştır. Tam da bu noktada söz konusu koşulların, 1858 tarihli Kanun ile 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu arasındaki çeviri ilişkisini nasıl şekillendirdiği tartışılmalıdır.

¹² Miller, çalışmasında “article” kelimesini kullanmaktadır, ancak 1840 tarihli Kanun, 42 madde ile 13 fasıldan oluştuğundan, burada “article” kelimesi “madde” yerine “fısı” olarak çevrilmiştir.

4.1.2. 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu ve ‘Çeviri Hukuk’

Bir  lke d hiline aynı şahsa, aynı zamanda esasları birbirinden tamamıyla ayrı, hatta birbirine zıt iki kanunu tatbik etmenin ne kadar mantıksız ve tehlikeli olduğunu izaha lüzum yoktur (Gökçen içinde Kantar, 1989, 27)

Tanzimat Dönemi’nde çıkarılan     nc  kanun olan 1858 tarihli Kanun’un, “bugünkü hukuk anlayışına göre yapılmış olan 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun tercümesi olduğundan her yönüyle ilk iki kanundan (1840 ve 1851 tarihli Kanunlar) farklı” olduğunu ileri süren Gökçen, Kanun’un, devlete karşı suçları cezalandırmakla beraber, genel asayiş bozması sebebiyle şahıslara karşı suçları da cezalandırdığını belirtmekte; şer’i hukuk tarafından suç ma duruna tanınan şahsi hakların saklı tutulacağını ilan eden 1. maddenin, Kanun’un uygulama boyutunda yarattığı ikili i anlatırken ise şunları söylemektedir: “[B]azı suçlar için fail, Fransız Kanunundan gelen hükümlere göre nizamiye mahkemelerinde yargılanır, ayrıca şahsi haklarla ilgili olarak aynı suçtan şer’iye mahkemelerine de gitmek zorunda kalabilirdi... Şahsi haklar, Hukuk-ı Şahsiye davası ile talep edilebilir. Hukuk-ı Şahsiye davasını açıp açmamakta maktulün veresesi serbesttir. Hukuk-ı Umumiye davasını ise savcılar açmak zorundadır. Hukuk-ı Umumiye davası, sanığın ölümü ile sona erdiği halde, Hukuk-ı Şahsiye sona ermez, miras larına karşı devam eder. Bu iki dava birlikte de görülebilir.” (26- 27).

Aynı ülkede, bir tarafta “Fransız Kanunundan gelen hükümlere göre” bir taraftan da, şahsi haklar için, mevcut şer’i hukuka göre yargılamanın yapıldığını anlatan bu tablo, 1858 tarihli Ceza Kanunu’nun içinde vücuda geldiği sancılı tarih dönemini işaret etmesi bakımından önemlidir. 1858 tarihli Kanun’un “Fransız hukukunun, milli hukukun ve keyfilili in garip bir halitası (karışımı)” (Gökçen içinde Garraud, 1989, 27) şeklinde eleştirilmesinin nedeni de 1858 tarihli Kanun ile meydana gelen söz konusu ikili hukuk yapısıdır. Bu noktada, Gayretli’nin Kanun’un uygulanmasına ilişkin aktardığı şu görüş önemlidir: “Gerçekten hukuki bakımdan bütün mesele bir Batı kanununu aynen ve tamamen iktibas ettikten sonra, aynı zamanda İslam hukukunu uygulamaya çalışmaktan çıkıyordu” (Gayretli, 2008, 145). Milen V. Petrov ise 1858 tarihli Kanun’un birbirinden farklı iki yargı normunu bir araya getirmeye çalışmasının “ elişkili ve uygulanmaz” gibi görünse de söz konusu iki sistemin uygulamada istikrarlı bir hukuk ortamı yarattığını ve Kanun ile ortaya çıkan

ikili yargılama sisteminin, kamusal iddialar ile şahıslara ait iddialar arasındaki köklü çatışmayı ortadan kaldırdığını ileri sürmektedir (Petrov, 2004, 737-738).

1858 tarihli Kanun'un 1. maddesi, Ahmet Uysal ve Nurgül Bozkurt tarafından, Halife ünvanı taşıyan Müslüman bir hükümdarın, gayrimüslim bir ülkeden laik bir kanun almış olmayı (adopt) "haklı çıkarmaya" çalışmasının bir sonucu olarak değerlendirilmekte; 1858 tarihli Kanun'un, şer'i hukuk içerisindeki alanlara ilişkin cezalandırma gücünü, hükümdarın kendisine şer'i hukuk tarafından verilen tazir yetkisine dayandığını, böylece Kanun'un hem şer'i hukuk uygulamalarını sınırlandırdığını, hem de kendisini şer'i hukuk ile haklı çıkardığını iddia etmektedirler (Uysal ve Bozkurt, 2008, 51).

1858 tarihli Kanun için "kendi yürüyüşünü terk etmiş, başkasının yürüyüşünü de öğrenememiştir" (Akgündüz, 2009, 46) ifadesini kullanan Akgündüz, Osmanlı'nın başlangıçtan 1858 tarihine kadar "her hususta İslam Ceza Hukukunun hükümlerini, yani Ukubat ahkâmını uyguladığını", ceza hukuku alanında en önemli değişikliğin 1858 tarihli Ceza Kanunu ile olduğunu, 1858 tarihine kadar yapılan bütün hukuki düzenlemelerin sadece tazir suç ve cezalarını düzenlediklerini, İslam Ceza Hukukunun "en önemli bölümü" olan kısas ve diyet cezaları ile had cezalarına ait hükümlerin fıkıh hükümleri (ahkâmı) olduğu halde, 1858 tarihli Kanun'un önceki düzenlemelerden "ayrı gittiğini", kısas ve diyet cezaları yani şahsa karşı suç ve cinayetlere ilişkin hükümleri "açıkça 'Şer'i Şerife havale ettiğini" ancak had cezaları konusunda "aynı hassasiyeti göstermediğini" belirtmiştir (45).

Osmanlı'nın 1859¹³ tarihinde 1810 tarihli Ceza Kanunu'nu aldığını (adopt), bu olayda Osmanlı'nın giderek soyut hale gelen hukuk dizgesinin ve "söylemsel ceza" (discursive crime) kavramının öne çıkmasının etkili olduğunu, böylece bu tür "otoriter" bir kanunun alınmasının hiç de şaşırtıcı olmadığını iddia eden Miller, 1. maddede Kanun'un öncelikli işlevinin, devlete ve kamu düzenine karşı suçları cezalandırmak olduğunun açıkça belirtildiğini vurgulamaktadır (54-55). Napolyon kanununun (1810 tarihli Ceza Kanunu), liberal ya da demokratik düşüncenin hâkim olduğu bir kanun olmadığının altını çizen yazar, Osmanlı kanununun, devlet ve

¹³ Miller, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'ndan 1859 tarihli Kanun olarak bahsetmektedir, ancak Kanun'un kendisi de dâhil, rastlanan diğer tüm kaynaklarda Kanun'un 1858 tarihinde çıkarıldığı açıktır.

devletin korunması konusuna, Fransız kanununa göre daha “çok ilgi gösterdiğini” iddia etmektedir (55).

“Otoriteryen Fransız kanununda” yasal ilginin konusu olarak birey ve devlet arasında bir denge bulunduğunu, Osmanlı kanununda ise kurbanlara (victim) ya da mülkiyete karşı suçlar ile ilgili maddelerin, kanunun dörtte birinden daha az yer kapladığını, hatta şahıslar ile ilgili maddelerin çoğunlukla İslam hukukunun etkisinde ve muğlâk olduğunu, devlete karşı işlenen suçlar ile ilgili maddelerin ise “ayrıntılı ve incelikli” olduğunu ve 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nu görmüş olsa “Napolyon’un çok etkileneceğini” (!) söylemektedir (58).

Bu tespitleri sunarken, yazarın her iki kanundaki maddelere ilişkin metinsel-dilsel düzeyde ayrıntılı bir karşılaştırma sunmadığının altı çizilmelidir. Bu eksikliğe rağmen, Miller’ın özellikle devlete ve şahıslara karşı suçların 1858 tarihli Osmanlı Kanunu’ndaki durumuna ilişkin tespiti, tezin 3. bölümünde varılan sonuçlara uygun görünmektedir. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile devlete ve şahıslara karşı suçlar ve ilgili cezalar açısından karşılaştırılmasıyla elde edilen sonuçlar, devlete karşı suçların çevrilmesinde 1810 tarihli Fransız Kanunu’nun çok yakından izlendiğini ve her iki metin arasında yeterli kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi var olduğunu; şahıslara karşı suçların çevrilmesinde ise Fransız kanunundan sapmalar olduğunu ve her iki metin arasında kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi var olduğunu göstermişti. Bu durum, Miller’ın atıfta bulunduğu hukuki, siyasi ve tarihsel bağlamın, yani Osmanlı devletinin modern, merkezi bir devlete dönüşmesi sırasında hukuka yüklediği işlevin, 1858 tarihli Kanun’a nasıl yansıdığını göstermesi açısından önemlidir.

Bir kanunlaştırma hareketi olarak 1858 tarihli Kanun’un üretilmesini şekillendiren tarihsel koşullar, Tanzimat Dönemi’nin koşulları ve gereksinimleridir. Kanunlaştırma ediminin, “önceden mevcut ve birbiriyle bağdaşmayan tüm örf ve adet kuralları ile teamüllerin yerini almak üzere, toplumsal yaşayışın belli bir bölümünün, her yanını kapsayan tek biçim hukuk kurallarıyla düzenlenmesi” (Gayretli içinde Hirsch, 2008, 6-7) ve “merkezi yasama kuvvetinin, yerel ve bölgesel hukuku bertaraf ederek, birleştirici ve bütünleyici yasama faaliyetinde bulunması” (Gayretli içinde Schwarz, 2008, 7) şeklindeki tanımlarından, özellikle “merkezi kuvvetlendirici” (7) niteliğinden hareketle, Gayretli, Tanzimat Dönemi’nde yapılan kanunlaştırma

hareketinin “hukukun, batı sistematığıyla yeniden ifade edilmesi” olduğunu belirtmekte, “cumhuriyet dönemi Türkiye’sinde yapılan kanunlaştırmaların da bu nitelikte olduğunu” ileri sürmektedir (7).

Söz konusu edim için kodlaştırma terimini kullanan Mehmet Tevfik Özcan’ın kodlaştırmaya ilişkin aşağıdaki uzun alıntıda yer verilen görüşleri, 1858 tarihli Kanun’un üretilme koşullarının anlaşılması açısından önemlidir:

“[K]odlaştırma, **modernleşmeyi özel bir politika olarak benimseyen ülkelerin tercih ettiği bütüncül bir yasama tasarrufudur**. Kodlaştırmada, yasa yapma konusunda belli bir somut ihtiyacın karşılanmasından daha ileri şekilde, ülkenin hukuk düzeninin bütün birikiminin sistemleştirilmesi söz konusudur. Ya da, ülkemizde olduğu gibi, kodlaştırma yabancı hukukun bir sistem olarak alınması biçiminde yaşandığında, söz konusu olan, yeni alınan sistemin hâlihazırda mevcut olan hukukun bütün olarak ilga edilmesi suretiyle yürürlüğe konulmasıdır. **Bu bakımdan kodlaştırma olağan bir yasama faaliyeti değildir; tamamıyla otorite sahibi hukukçuların sürece egemen olduğu ve yasama organının büyük ölçüde bir onay makamına dönüştüğü faaliyettir**. Kodun kaynakları uzun dönemli bir hukuk uygulamasında (bu yerli veya yabancı olabilir) yatar; oysa olağan koşullardaki yasama politikanın hukuk haline getirilmesi süreci içinde yer alır. ... Sadece, Türkiye’de cumhuriyet devrimini izleyen şekilde gerçekleştirilen Avrupa hukukunun alınmasında değil, aynı zamanda tarihte kalmış olan, Roma hukukunun *ius commune* olarak Avrupa’da benimsenmesinde veya günümüzde Türkiye’de Avrupa Birliği müktesebatının yasalaştırılmasında da aynı özellikleri görürüz. Kodlaştırmaların tamamı teknokratik faaliyetlerle olgunlaştırılmış ve yasama organı tarafından onaylanmış şekilde yasama geçirilir. Bu bakımdan, kodlaştırma demokratik temsile dayalı kamusalığın meşruluk tanımları içinde olağan sayılabilecek bir yasama faaliyeti değildir; başarısı ve meşruiyeti sadece yapılış amaçlarının yerindeliği üzerinden tartışma konusu yapılabilir” (Özcan, 2010, 539-540, vurgu bana ait).

Tanzimat’ın hukuk alanında önemli reformlar yapmayı hedeflediğini, bu bağlamda önemli bir boyutun da “Fransız Devrimi ile ortaya çıkan ulus devletlerin ülke sınırları içinde tek bir hukuk sisteminin uygulanmasını sağlayarak, merkezi otoritenin daha güçlü hale gelmesini temin etmek” olduğunu vurgulayan Gayretli, söz konusu konjonktürün, “milletler topluluğu olan Osmanlı Devleti için ciddi problemler meydana getirmesinin yanında ülke sınırları içinde hukuk birliğini sağlamak adına önemli bir fırsat doğurduğunu” ve böylece azınlıklara uygulanan farklı hukukun bazı istisnalar dışında kaldırıldığını, din farkı gözetmeksizin bütün vatandaşlara uygulanan bir hukukun oluşmasına zemin hazırlandığını ileri sürmektedir (14).

Bu bağlamda, İslam hukuku ile örfi-sultani hukuktan oluşan mevcut Osmanlı hukuk dizgesinin, Tanzimat Fermanı ile geçirmeye başladığı dönüşümün en büyük aşamalarından birinin, 1858 tarihli Kanun ile gerçekleştirildiği söylenebilir. Dolayısıyla, 1858 tarihli Kanun, bir boşluk içinde var olmamış ancak bir boşluğu doldurmuştur. Söz konusu boşluk, değişmek, batılılaşmak, kendini yeniden tanımlamak ve modernleşmek, merkezi bir yapı kazanmak isteyen bir devletin ihtiyaç

duyduğu bir kanun metninin boşluğudur. Boşluk, batılı bir devletin ceza kanunun ‘çevrilmesi’ yoluyla doldurulmuştur.

Çevirinin Tanıklığında Medeniyetin Dönüşümü adlı eserinde, medeniyet kelimesinin Tanzimat Dönemi’nde kazandığı anlam(lar)ın izini süren Ayşe Banu Karadağ, Tanzimat Dönemi’nde kullanılmaya başlayan “medeniyet” kavramıyla dikkat çekilmek istenen temel noktanın değişim olduğunu, söz konusu değişim sürecinin de “Osmanlı’nın ‘medeniyet’ algısında, üstü kapalı olarak da olsa, iç müdahaleyi gerektiren dış kaynaklı bir zorunluluğa işaret ettiğini” belirtmektedir (Karadağ, 2008, 60). Osmanlı’nın son dönemine damgasını vurduğu gibi, Türkiye Cumhuriyeti’nin erken dönemindeki siyasi, kültürel ve toplumsal tartışmaların odağı haline gelen medeniyet kavramının, “Batı(lılaşıma)” ve “modernleşme” ile eş anlamlı hale geldiğini, özellikle Tanzimat Dönemi’nde “medeniyet” kavramı ile “kültür” kavramı arasındaki farkın yok sayıldığını vurgulayan Karadağ, söz konusu dönemi ele alan tarihsel çeviri araştırmalarında ise (özellikle kültür-odaklı bir yaklaşım olan çoğuldizge kuramının kullanılmasının etkisiyle) sadece “kültür” kavramına odaklanıldığını, ancak açıklayıcı rol oynayabilecek “medeniyet” kavramından bahsedilmediğini ileri sürmüştür (103-104).

Ahmet Hamdi Tanpınar’ın “[İ]mparatorluk, asırlardır içinde yaşadığı bir medeniyet dairesinden çıkarak, mücadele halinde olduğu başka bir medeniyetin dairesine girdiğini ilan ediyor, onun değerlerini açıkça kabul ediyordu (Karadağ içinde Tanpınar, 2008, 62) diyerek tanımladığı bir tarihsel dönem içerisinde çevrilen 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, Osmanlı İmparatorluğu’nun “kendi medeniyet dairesinden” “başka bir medeniyet dairesine” doğru attığı adımların en önemlilerinden biri sayılabilir. Bu bağlamda, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun, 19. yüzyıl Osmanlısında başlayıp, 20. yüzyıl Türkiye’sinde devam eden ve Osmanlı/Türk tarihine damga vuran batılılaşma süreci ile koşutluk içinde olan ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ geleneğinin¹⁴ bir örneğini teşkil ettiği ve böylece Osmanlı-Türk ‘hukuk çoğuldizgesi’ içinde oluşan ‘çeviri hukuk’ dizgesine ait olduğu sonucuna varılabilir.

¹⁴ Mehmet Gayretli, “kamu hukuku alanında adli yapıyı düzenleyen ve yeni mahkemelerin kuruluşunu sağlayan kanunlar (1879) ile Usul-i Muhakemat-ı Cezaiye (1879) ve Usul-i Muhakeme-i Ticaret (1861) Kanunları, Fransız hukuk mevzuatından iktibas edilen kanunlardır. Kanun-i Esasi (1876), Usul-i Muhakematı Hukukiye (1879) ile son Ceza Kanunu (1858) karma nitelikli kanunların başında gelmektedir. Özel hukuk alanında ise Ticaret Kanunnamesi (1850) ile Ticaret-i Bahriye Kanunnamesi (1863) iktibas edilen kanunlardır” demektedir. Osmanlı dönemi ile ilgili bu tespitlere ek olarak, Cumhuriyet döneminde de 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu’nun 1912 tarihli İsviçre Medeni

Söz konusu değişim ve yeni bir hukuk dizgesinin şekillenmesi sürecinde üretilen 1858 tarihli Kanun ile birlikte, şahıslara karşı suçlara ilişkin cezaları düzenleyen belli maddelerde varlığını sürdüren, diyet, kısas gibi şer'i hukuk öğeleri dışarıda tutulursa, yukarıda genel hatları ile ele alınan 600 yıllık şer'i hukuk ile örfi hukuk arasındaki ayırım ortadan kalkmış, suçlar ve cezalar, İslam hukukuna ait suç ve ceza sınıflandırmasından farklı şekilde sınıflandırılmış ve tanımlanmış, örneğin “haram eylem”, “Hakk Allah’a giren suçlar” ya da “Hakk-ı Ademiye giren suçlar”, had cezasını gerektiren, kısas ve diyet gerektiren ve taziren cezalandırılan suçlar gibi sınıflandırmalar yerini “ağır suç” (cinayet¹⁵), “suç (cünha)” ve “kabahat”ten oluşan üçlü suçlu ayırımına bırakmış; hatta tezin 3. bölümünde betimlendiği üzere, suç ve cezalar Fransız hukuk dizgesinden Osmanlı hukuk dizgesine doğrudan ‘çevrilmiştir’.

Tezin 3. bölümünde, Osmanlı Ceza Kanunu ile Fransız Ceza Kanunu metinlerinin karşılaştırılması, iki metin arasında güçlü bir çeviri ilişkisinin olduğunu göstermiştir. Bu bölümde tartışılan hukuki ve tarihsel koşullar da bu ilişkinin neden ‘güçlü’ olduğunu anlamayı kolaylaştırmaktadır. Tam bu noktada, 1858 tarihli Kanun’un, bu kanunu ele alan hukuk araştırmalarında çeviri olarak adlandırılmamış olması daha da merak uyandırıcı hale gelmektedir.

4.2. Adlandırma Sorunsalı: 1858 Tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’na Çeviribilim İçinden Bakmak

Giriş bölümünde, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunu ele alan hukuk araştırmacılarının söyleminde, çeviribilim penceresinden bakıldığında dikkat çeken bir eğilim bulunduğu belirtilmişti. Bu eğilim, yabancı bir ülkenin kanununun çevrilmesi suretiyle yeni bir kanun yapılması eyleminin ve/veya bu eylem sonucu ortaya çıkan

Kanunu’ndan, 1926 Türk Ceza Kanunu’nun 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanunu’ndan, 1926 tarihli Türk Ticaret Kanunu’nun Alman Ceza Kanunu’ndan çevrildiği bilinmektedir. Burada adı geçen kanunların hiçbirinin henüz çeviribilim araştırmacıları tarafından “bir çeviri olgusu” olarak incelenmediğinin altı çizilmelidir.

¹⁵ Ahmet Gökçen, “cinayet” teriminin İslam hukukunda yalnız Hakk-ı Ademiye ihlal eden haram fiiller için kullanıldığını, bu fiillerin öldürme ve müessir fiiller olduğunu belirtmektedir (Gökçen 1989:5). 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nda ise “cinayet”, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’ndaki “crime” teriminin karşılığı olarak, ağır suç anlamında kullanılmış, böylece terim, İslam hukukundaki anlamını yitirmiştir. Modern bir terim olarak cinayet ise “adam öldürme” ve “adam öldürme derecesinde ağır suç” anlamlarına gelmektedir (Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük).

ürünün her zaman ‘çeviri¹⁶’ olarak adlandırılmamasıdır. Tezin konusu olan 1858 tarihli Ceza Kanunu için de durumun böyle olduğu görülmektedir.

Örneğin Ahmet Gökçen, çalışmasında 1858 tarihli Kanun’u önce “tercüme” olarak adlandırmaktadır (Gökçen, 1989, 26), daha sonra ise 1858 tarihli Kanun’un “me’hazının Fransız Kanunu olmakla birlikte içinde İslam Hukukundan gelen hükümlerin” de bulunduğunu belirtmektedir (27). Mustafa Şentop Kanun’u, “esasları Fransa’dan alınan ve çok büyük değişiklik ve ilavelerin yapıldığı” (Şentop, 2006, 89) bir kanun olarak, İlber Ortaylı ise mevcut Osmanlı Ceza Kanunu’nun “1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu örnek alınarak düzenlenen” hali olarak adlandırmaktadır (Ortaylı, 1995,162). Ahmet Akgündüz ise Kanun’u, “1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun basit bir tercümesi ve kopyası olmayan” bir kanun olarak adlandırmaktadır (Akgündüz, 1986, 806).

Mehmet Gayretli’ye göre 1858 tarihli Kanun, “karma nitelikli” kanun kategorisindedir. Gayretli, konu ile ilgili olarak yaptığı açıklamada, 1810 tarihli Ceza Kanunu’nun esas kaynağının 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu olduğu konusunda hemen hemen görüş birliği bulunduğunu ancak Fransız Ceza Kanunu’nun “iktibasının” veya bu Kanun’dan “istifadenin” boyutu konusunda farklı görüşler olduğunu belirtmiş ve açıklamasında “iktibas” ve “istifade” terimlerini kullanmıştır (Gayretli, 2011, 1). Söz konusu farklı görüşlerde karşılaşılan adlandırmalar ise 1858 tarihli Kanun’un “Fransa ceza kanunun hatalar ihtiva eden bir tercümesi” ya da “hemen hemen aynen iktibas” olduğu” ya da kanunun “esasları Fransız Ceza Kanunundan alınmış olmakla birlikte büyük değişiklikler ve ilaveler yapıl[an]” bir kanun olduğu şeklindedir. Gayretli ayrıca 1858 tarihli Kanun’un “Fransız Ceza Kanununun aynen tercümesi olduğu veya aynen iktibas edildiği şeklinde bir görüşün isabetli olmadığını” ileri sürmüştür (3).

1858 tarihli Kanun’a için kullanılan adlandırmaları sıralarsak ortaya aşağıdaki gibi çarpıcı bir liste çıkmaktadır:

1. tercüme olan Kanun
2. me’hazı (kaynağı) Fransız Kanunu olan Kanun
3. esasları Fransa’dan alınan ve çok büyük değişiklik ve ilaveler yapılan Kanun
4. esasları Fransız Ceza Kanunundan alınmış olmakla birlikte büyük değişiklikler ve ilaveler yapılan Kanun

¹⁶ Burada “çeviri” terimi ile “tercüme” terimi, arada bir tanım farkı ima etmeksizin, birbiri ile aynı anlama gelecek şekilde kullanılmaktadır.

5. Fransız Ceza Kanunu'ndan "ıktibas" edilen veya bu Kanun'dan "istifade" edilen Kanun
6. 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu örnek alınarak düzenlenen Kanun
7. Fransa Ceza kanunun hemen hemen aynen ıktibas olan Kanun
8. karma nitelikli Kanun
9. Fransa Ceza kanunun hatalar ihtiva eden bir tercümesi olan Kanun
10. 1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun basit bir tercümesi ve kopyası olmayan Kanun
11. Fransız Ceza Kanununun aynen tercümesi olmayan veya bu Kanundan aynen ıktibas edilmemiş olan Kanun

Giriş bölümünde, 1858 tarihli Kanun'u adlandırmada ve 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu karşısında konumlandırmada yaşanan ve yukarıda açıkça görülebilen 'sıkıntının' 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusuna içkin bir çelişkiyi/çatışmayı işaret ediyor olabileceği, ortaya çıkan terim karmaşası ile bu karmaşayı yaratan terimlerin ardında yatan çeviri nosyonunun irdelenmesi gerektiği belirtilmişti.

Yukarıda görülen terim ve adlandırma karmaşasının, 1858 tarihli Kanun'a öncelikle bir çeviri olgusu olarak bakmayan hukuk araştırmalarında irdelenmeye değer bir konu olarak görülmemiş olması anlaşılırdır. Ancak söz konusu olguya çeviribilim içinden bakma iddiasında olan bu tez için, ortaya çıkan adlandırma sorununun tartışılması önemlidir.

4.2.1. Adlandırmaların Anlamları

Yukarıda sunulan 11 adlandırmadan 9'u, 1858 tarihli Kanun'un ne olduğunu, 2'si de ne olmadığını ifade etmeye çalışmaktadır. Kanun, "tercüme" olarak sadece bir kere adlandırılmıştır ve bunun, netlik taşıyan tek adlandırma olduğunu söylenebilir. Çünkü kalan 10 adlandırmanın hiçbirinde Kanun'un tam olarak "ne olduğu" açıkça ortaya çıkmamaktadır. Örneğin, "me'hazı Fransız Kanunu olan Kanun" ifadesinden tam olarak ne anlaşılması gerektiği açık değildir. Birbirine çok benzer olan, "esaları Fransa'dan alınan ve çok büyük değişiklik ve ilaveler yapılan Kanun" ile "esaları Fransız Ceza Kanunundan alınmış olmakla birlikte büyük değişiklikler ve ilaveler yapılan Kanun" şeklindeki iki adlandırma da muğlâk olmasının yanı sıra başka bir sorunu/soruyu gündeme getirmektedir. Hem bir ceza kanununun "esalarının" başka bir kanundan alınması hem de bu kanunda büyük değişik ve ilave yapılması tam olarak ne demektir, örneğin söz konusu büyük değişiklikler, esaları da kapsamamakta mıdır? Benzer muğlâklık 1858 tarihli Kanun'un "1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu örnek alınarak düzenlenen" bir kanun olarak adlandırılmasında da mevcuttur ve bu adlandırma ile 1858 tarihli Kanun'un tam olarak "ne olduğu" anlaşılamamaktadır.

Adlandırmaların üçünde “ödünç alma” anlamına gelen “iktibas” kelimesi kullanılmıştır. Bu kelimenin kullanıldığı ifadelerden biri “Fransız Ceza Kanunu’ndan “iktibas” edilen veya bu Kanun’dan “istifade” edilen Kanun şeklindedir. Yabancı bir kanunun “ödünç alınması” ya da yabancı bir kanundan istifade edilmesi ifadeleri de diğer ifadeler gibi netlik taşımamaktadır. Durumu daha da karmaşık hale getirecek şekilde, bir adlandırma da 1810 tarihli Kanun’u “Fransa Ceza kanunun hemen hemen aynen iktibası olan” kanun olarak nitelemektedir. Buradaki “hemen hemen aynen” ifadesi ile ödünç almanın derecesi belirtilmeye çalışılmakta ancak “aynen” ile “hemen hemen aynen” arasındaki farkın ne olduğu kafa karıştırmaktadır. Bir başka adlandırma ise “karma nitelikli Kanun” şeklinde olup, yukarıdakilere benzer bir muğlâklık taşımaktadır. Bir başka örnek ise 1858 tarihli Kanun’u “Fransa Ceza kanunun hatalar ihtiva eden bir tercümesi” olarak niteleyen adlandırmadır. Burada, 1858 tarihli Kanun’un “tercüme” olduğu kabul edilmekte, ancak “hatalar içerdiği” iddia edilmektedir.

Yukarıda sunulan adlandırmalar arasında en ilginç iki adlandırmanın ise, 1858 tarihli Kanun’un “ne olmadığını” vurgulayan, “1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun basit bir tercümesi ve kopyası olmayan Kanun” ile “Fransız Ceza Kanununun aynen tercümesi olmayan veya aynen iktibas edilmemiş olan Kanun” şeklindeki iki ifade olduğu söylenebilir. Bunlardan ilkinde, 1858 tarihli Kanun’un, Fransız Kanunu’nun “basit bir tercümesi ve kopyası” olmadığı vurgulanmaktadır. Burada “basit” kelimesi ile ne kastedildiği anlaşılamamaktadır. Ayrıca, yine aynı adlandırmada “tercüme” ile “kopya” kelimesinin bir arada, hatta birbiri ile eş anlamlı şekilde kullanıldığını görmek ilginçtir. Buna çok benzer olan ikinci adlandırmada kullanılan “aynen tercümesi olmayan veya aynen iktibas edilmemiş olan” ifadesinde de vurgu “aynen” kelimesinin üzerindedir ve burada da “tercüme ile iktibas” kelimesinin birbiri ile aynı anlama gelecek şekilde kullanıldığı görülmektedir. Ele alınan adlandırmalardaki en ilginç özellik “tercüme” kelimesini kullanma konusundaki isteksizliktir, bu kelimenin kullanıldığı durumlarda ise söz konusu “tercümenin”, “basit” ya da “aynen” olmadığı ifade edilmektedir.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun niteliği üzerine kaleme aldığı “1858 Osmanlı Ceza Kanunun Kaynağı Üzerindeki Tartışmalar ve Bu Kanuna Ait Bir Taslak Metnin Bir Kısmıyla İlgili Değerlendirme” adlı makalesinde Mehmet Gayretli, 1858 tarihli Kanun’un kaynakları arasında, Kanun’un mazbatasına göre, rüşvet ve zimmet

suçları konusunda 1855 tarihinde hazırlanan 30 maddelik Men-i İrtikâp Kanunnamesi'nin, 1840 tarihli Kanun'un ve 1851 tarihli Kanun'un yer aldığını, kanun tasarısı hazırlandıktan sonra tasarının şeyhülismalığa gönderildiğini söylemekte, hemen arkasından ise 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun, 1858 tarihli Kanun'un “esas kaynağı olduğunda hemen hemen görüş birliği” bulunduğunu belirtmektedir (Gayretli, 2011, 1-2). Gayretli'nin, 1858 tarihli Kanun'u 1810 tarihli Fransız Kanunu karşısında konumlandırırken yaşadığı sıkıntıyı gösterebilmek üzere yazarın görüşlerine aşağıdaki uzun alıntıda yer verilmiştir:

“...Ahmed Cevdet Paşa ise, bu kanunun hazırlığında Fransız Ceza Kanunundan bahsetmez. Ancak hazırlık çalışmalarında yaşanan bazı tartışmaları aktardığı satırlardan ‘Avrupa kanunlarından’ istifade edildiği sonucunu çıkarılabiliriz.

Hukuk tarihi metinlerinin hemen hepsinde her ne kadar bu kanunun Fransa Ceza Kanunundan istifade edildiği zikredilse de, bunun yalın bir ‘iktibas’ olduğunu söylemek o kadar kolay görünmemektedir. Bir defa Fransa Ceza Kanunu 484 maddedir. Osmanlı Ceza Kanunu ise 264 maddedir. Ayrıca bu kanuna, İslam hukukuna ve Osmanlı uygulamasına uygunluk açısından bazı maddelerin de eklendiğini dikkate alırsak Osmanlı Ceza Kanununun mehzaz kanuna yakın sayıda, hatta daha fazla madde içeriyor olması gerekirdi ve arada 220 maddelik bir fark olmazdı. Ayrıca diğer kanunlarla birlikte 1858 tarihli Osmanlı ceza kanunu da Fransızcaya tercüme eden ve Fransız ceza kanunundan alınan maddeleri de gösteren George Young'un tespitlerini esas alırsak, Osmanlı ceza kanununda sadece 126 maddede alıntı yapılmıştır. **Buna göre Osmanlı ceza kanunu maddelerinin büyük bir kısmı Fransız ceza kanunundan farklı kaynaklara dayanmaktadır.**

Osmanlı kanunlaştırmaları üzerinde Fransa etkisinin yoğunluğunun bilinmesine ve ceza kanununun hazırlanmasında da tabii olarak buradan istifade edileceğinin akla gelen ilk düşünce olmasına rağmen **Cevdet Paşa'nın sözlerinden, üzerinde çalışılan metnin Fransız Ceza Kanunu olduğu sonucunu çıkarmak kolay değildir.** Tespit edebildiğimiz kadarıyla Cevdet Paşa, Tezâkir'de bu kanundan sadece iki yerde bahsetmektedir. İlki hükümdara suikastta bulunanların cezasının idam olması gerektiğini, bu hususun Avrupa kanunlarında da böyle olduğunu, kanun layihasının da bu yolda tanzim edildiğini, ancak kanun müzakereleri esnasında ‘kanuna yazıp ilan ederek insanların aklına böyle bir düşüncenin getirilmesinin münasip olmayacağı’ gerekçesiyle metinden çıkarıldığını yazmaktadır. Diğer yerde ise Cevdet Paşa Avrupa kanunlarından hiç bahsetmez. **Eğer esas metin Fransız Ceza Kanununa ait olsaydı, Mecelle çalışmalarında olduğu gibi, burada da Cevdet Paşa'nın bundan söz etmesinde bir engel olmadığını söyleyebiliriz.**

Bizim yukarıda yaptığımız değerlendirmelerin amacı, 1858 tarihli Ceza Kanununun, Fransız Ceza Kanununun **aynen tercümesi olduğu veya aynen iktibas edildiği şeklinde bir görüşün isabetli olmadığını ifade etmektir.** Söz konusu kanundan büyük ölçüde istifade edildiği gerçeğine rağmen aşağıda görüleceği üzere, hazırlanan kanun taslağı ve müsveddesi ile nihai metin arasında büyük farklar bulunduğu, taslak üzerinde çok çalışıldığı da bir gerçektir” (2-3, vurgu bana ait).

Yukarıdaki alıntıda görüldüğü üzere, Gayretli, önce 1858 tarihli Kanun'u hazırlayan komisyonun başkanı olan Ahmet Cevdet Paşa'nın “kanunun hazırlığında Fransız Ceza Kanunundan bahsetme[diğini]” söylemekte, hemen ardından ise yine Ahmet Cevdet Paşa'nın “hazırlık çalışmalarında yaşanan bazı tartışmaları aktardığı satırlardan ‘Avrupa kanunlarından’ istifade edildiği” sonucunun çıkarılabileceğini belirtmektedir. Gayretli daha sonra ilgili hukuk araştırmalarının hepsinde 1858 tarihli

Kanun'dan bahsedildiğini dile getirmekte, ancak Kanun'un "yalın bir iktibas" olmadığı savını öne sürmekte, bu savı 1858 tarihli Osmanlı Kanunu ile 1810 tarihli Fransız Kanunu arasındaki madde farkı ve George Young'un "sadece 126 maddede alıntı yapılmış olduğu tespiti" ile gerekçelendirmeye çalışmakta ve böylece "Osmanlı ceza kanunu maddelerinin büyük bir kısmı Fransız ceza kanunundan farklı kaynaklara dayanmaktadır" şeklindeki sonuca varmaktadır.

Daha da çarpıcı biçimde, Osmanlı kanunlaştırmaları üzerinde Fransa etkisinin yoğun olduğunu ve doğal olarak Fransa'dan istifade edileceğinin "akla gelen ilk düşünce olduğunu" söyleyen Gayretli, "Cevdet Paşa'nın sözlerinden, üzerinde çalışılan metnin Fransız Ceza Kanunu olduğu sonucunu çıkarma[nın]" kolay olmadığını belirtmektedir. Bu iddianın hemen ardından ise Cevdet Paşa'nın bu kanundan bahsettiğini, hatta hükümdara suikast ile ilgili maddenin kanun metnine eklenip eklenmemesi konusunun tartışılıp eklenmemesinin uygun görüldüğünü söylediğini aktarmakta ve "eğer esas metin Fransız Ceza Kanununa ait olsaydı, Mecelle çalışmalarında olduğu gibi, burada da Cevdet Paşa'nın bundan söz etmesinde bir engel olmadığını söyleyebiliriz" diyerek savını gerekçelendirmektedir. Bütün bu değerlendirmelerini sunduktan sonra ise amacının "1858 tarihli Ceza Kanununun, Fransız Ceza Kanununun aynen tercümesi olduğu veya aynen iktibas edildiği şeklinde bir görüşün isabetli olmadığını ifade etmek" olduğunu belirtmekte, 1810 tarihli Kanun'dan "büyük ölçüde istifade" edildiğinin gerçek olduğunu ama buna rağmen "hazırlanan kanun taslağı ve müsveddesi ile nihai metin arasında büyük farklar bulunduğunu, taslak üzerinde çok çalışıldığını" da sözlerine eklemektedir.

Gayretli, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun varlığını ve etkisini aynı anda hem inkâr hem de kabul etmekte, ister istemez kendisiyle çelişmektedir. Bir yandan Kanun'u hazırlayan komisyonun başkanının sözlerinden, kaynak kanunun Fransız Ceza Kanunu olmadığının anlaşılabileceğini iddia etmekte bir yandan da hükümdara suikast düzenleme suçuna ilişkin maddelerin (1810 tarihli Fransız Kanunu'nun 86., 87., 88., 89. ve 90. maddeleri) Osmanlı Ceza Kanunu'na eklenip eklenmemesi tartışmasını gündeme getirerek kaynağın Fransız Ceza Kanunu olduğunu, farkında olmadan, ispat etmektedir. Tartışmasının sonunda ise asıl amacının, ortadaki edimin "aynen tercüme" ya da "aynen iktibas" olmadığını vurgulamak olduğunu ifade etmektedir. Gayretli'nin Osmanlı Ceza Kanunu ile Fransız Ceza Kanunu arasındaki

ilişkiyi açıklamaya çalışırken içine düştüğü bu çelişki, yazarın sahip olduğu sadakat-odaklı “çeviri nosyonu”nu görünür hale getirmektedir.

1858 tarihli Kanun’un niteliği konusunu ele alan çalışmasında Ahmet Akgündüz ise şunları söylemektedir:

“...Yani bu Kanunun, her ne kadar kendine göre, İslam hukukuna aykırı olmamak şartıyla, Avrupa kanunlarından istifade ettiği ve hatta bazı maddelerinin aynen iktibas edildiği en yetkili ağızlar tarafından bile ifade edilmişse de, bazılarının iddia ettiği gibi sadece 1810 tarihli Fransız Ceza Kanununun yanlış bir tercümesi değildir. Sadece söz konusu kanuna dayanmamaktadır. Belki mazbatasında ifade olunduğu üzere, daha önce hazırlanan Men’-İrtikâb kanunnamesi ‘ıslah ve tashih ile’ aynen kanuna alındığı gibi, 1256/1840 ve 267/1851 tarihli kanunlardan ve de Şeyhülislamlık makamının tavsiye ettiği maddelerden de yararlanılmıştır (45).

Her ne kadar Mazbatada ve diğer arşiv malzemelerinde açıkça zikredilmese bile, 1274/1858 tarihli Ceza Kanununun Avrupa kanunlarından, özellikle 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunundan da önemli derecede yararlandığı şüphesizdir. Ancak bu yararlanma kanaatimizce, hatalı bir tercüme ve nakil yoluyla değil, sistem, tertip ve tahkik yoluyla iktibas şeklindedir. Bir yazarın da haklı olarak belirttiği gibi Tanzimat devri kozmopolittir. Kanunun vasfını da bu atmosfer içinde bulmak gerekir. Avrupai kanunlar mı yoksa yerli kanunlar mı münakaşasının zirvede yapıldığı ve yerli kanunlar fikrinin mimarı olan Ahmet Cevdet Paşa’nın Komisyon başkanlığını yaptığı bir zeminde, şer’i hükümlere açıkça aykırı bir ceza kanununun hazırlanması düşünülemez.

Ancak 1858 tarihli Ceza Kanunnamesi hazırlanırken Avrupalı kanunlara müracaat edildiği ve hatta tazir cezaları alanındaki düzenlemenin de had cezalarının yerine geçebilecek kadar geniş tutulduğunu bizzat Ahmet Cevdet Paşa da itiraf etmektedir” (35-36, vurgu bana ait).

Akgündüz, Gayretli’den farklı şekilde, 1858 tarihli Kanun’un, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun “yanlış bir tercümesi” olmadığını vurgulamakta, 1858 tarihli Osmanlı Kanunu ile 1810 tarihli Fransız Kanunu arasındaki güçlü ilişkiyi açık ve net biçimde kabul etmekte, Kanun’un, İslam hukukuna aykırı olmayacak şekilde, mevcut hukuk dizgesindeki diğer kanun metinlerinden de yararlanılarak “hatalı bir tercüme ve nakil yoluyla değil, sistem, tertip ve tahkik yoluyla iktibas” edildiğini ileri sürmektedir. Bu görüş, aslında, tezin 3. bölümünde ulaşılan sonuçlarla uyum içindedir. Ancak, adlandırma sorunsalı, Kanun ile ilgili en tutarlı açıklamayı yaptığı söylenebilecek Akgündüz’ün söyleminde de kendini göstermekte, “hatalı tercüme”den kasıtın ne olduğu anlaşılamamakta ve “tercüme” ile “iktibas” arasındaki muğlâk ayrım varlığını korumaktadır.

Yukarıdaki tartışmanın ortaya koyduğu üzere, ortada ciddi bir karmaşa/kargaşa/kararsızlık/belirsizlik/çelişki mevcuttur. Bu noktada, tezin 3. bölümünde, 1810 tarihli Fransız Kanunu ile karşılaştırılan 1858 tarihli Ceza Kanunu’nun hangi metinsel-dilsel özelliklerinin bu adlandırma karmaşasına yol açmış olabileceğinin üzerinde durmak gerekmektedir.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun "tercüme/çeviri" olarak adlandırılması konusundaki isteksizliğin önemli nedenlerinden birinin her iki kanun arasındaki 220 maddelik fark olduğu söylenebilir; ilk bakışta, 264 maddeden oluşan Osmanlı Ceza Kanunu'nu, 484 maddeden oluşan Fransız Ceza Kanunu'nun "tercümesi" olarak değerlendirmenin, özellikle hukuk araştırmacıları açısından, zor olabileceği ortadadır. Söz konusu isteksizliğin bir diğer önemli nedeninin ise Osmanlı Ceza Kanunu'nun Fransız Ceza Kanunu'nu "madde madde" izlememesi olduğu söylenebilir. Tezin 3. bölümünde görüldüğü üzere, Osmanlı Ceza Kanunu, Fransız Ceza Kanunu'nu zaman zaman yakından izlemiş, zaman zaman Fransız Kanunu'ndan sapmış, zaman zaman Fransız Kanunu'ndaki içeriği farklı biçimde yerleştirmiş, belli durumlarda da (örneğin, Osmanlı Ceza Kanunu'nun 1. maddesi ya da şahıslara karşı suçlara verilecek cezalar arasında yer alan diyet, kısas gibi şer'i hukuk öğelerinin metne eklenmesi gibi) Fransız Kanunu'ndan mevcut olmayan içeriği metne eklemiştir. Bu durumun, 1858 tarihli Kanun'un hukuk araştırmalarında neden "tercüme/çeviri" olarak adlandırılmadığını/adlandırılmak istenmediğini belli ölçüde açıkladığı düşünülebilir. Bu düzeyde, söz konusu karmaşa anlaşılabilir, çünkü hukuk araştırmacıları tarafından 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile bu tezin 3. bölümünde yapılan karşılaştırmaya benzer biçimde hiç karşılaştırılmamıştır; dolayısıyla yukarıdaki adlandırmalar da kanun metinleri arasındaki metinsel-dilsel ilişkinin ayrıntıları göz önünde bulundurulmaksızın yapılmıştır. Ne var ki çeviribilimci için öncelikle bakılması gereken, tartışmaya konu olan metinlerin kendileridir. Bu doğrultuda 3. bölümde, varsayımsal çeviri kavramı ile adına çeviri denen bütün ürünleri, kaynak-metin, aktarım ve ilişki konutlarının sağlanması üzerine, çeviri olup olmadıklarını tartışmaksızın meşru araştırma nesnesi kabul eden erek-odaklı betimleyici çeviribilim çerçevesinde gerçekleştirilen betimleyici karşılaştırma ile 1858 tarihli Kanun'un, 1810 tarihli Ceza Kanunu'nun çevirisi olduğu ortaya çıkarmıştır.

Ancak, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'na ilişkin adlandırma karmaşasının, yalnızca tartışma konusu kanun metinlerinin birbiri ile karşılaştırılmaması yüzünden ortaya çıktığını iddia etmek yeterli olmayacaktır. Çünkü bu karmaşanın bir başka önemli nedeninin daha olduğu söylenebilir. Bu neden, özellikle 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun ne olmadığını ifade etmeye çalışan iki adlandırmada ortaya çıktığı üzere, çevirinin, geleneksel sadakat söylemi içerisinden, dar şekilde tanımlanmasıdır. Özellikle tercüme-yi kopya ile eş tutan adlandırmada kendini en açık şekilde belli eden

bu yaklaşım, 1858 tarihli Kanun'un "çeviri/tercüme" terimleriyle değil, çeşit çeşit, birbirinden muğlâk adlandırılmalarla nitelenmeye çalışılmasını açıklar niteliktedir.

Çeviri ürünleri ya da çeviri edimini adlandırmak üzere kullanılan terimlerin bağlama, zamana ve kültüre bağlı olduğunu, belli bir mekân, zaman ve kültürde çeviri ürünlerini ya da edimini ifade etmek için kullanılan terimlerin, başka bir mekân, zaman ve kültürde kullanılanlarla aynı olmadığı/aynı metin üretim şeklini ifade etmediği çeviribilim araştırmacıları tarafından dile getirilen önemli bir gerçektir (Paker, 2002; 2006). 1858 tarihli Kanun'un adlandırılmasına ilişkin sorun ise, çeviri/tercüme teriminin kapsamı ve içeriğinin zamana ve mekâna göre değişmesi ile doğrudan ilgili değildir. Buradaki sorun daha ziyade, "tercüme/çeviri" teriminin kendisinden, adeta bir tabuymuş (Robinson, 1996) gibi, kaçınılmasıdır¹⁷. Bu durum, çeviri söz konusu olunca, kaynak metnin 'aynısını' görmek isteyen sadakat/kaynak-odaklı geleneksel çeviri yaklaşımının ve tezin 2. bölümünde, bir yanılsama olduğu ileri sürülen 'aynılık' beklentisinin adlandırmalardaki yansımaları göstermesi açısından önemlidir¹⁸. Bu beklentinin, yabancı bir ülkenin kanununun başka bir ülkede

¹⁷ Jean-Baptist Bigirimana, iki dilli Burundi Anayasalarının, çeviri yoluyla oluşturulmasını ele aldığı çalışmada, ortaya çıkan hukuk metinlerinin kaynağının "yabancı" olduğunun bilinmesinin/belirtilmesinin, yasa yapıcının otoritesine gölge düşürebileceği şeklinde bir kaygının olduğunu belirtmektedir (Bigirimana 2009: 194). Brunudi ayrıca, çevrinin merkezi rol oynadığı kanunlaştırmalar bağlamında, "çeviri" kelimesi kullanılsa bile, ortaya çıkan metnin kullanıcılarının/vatandaşların, milli bir hukuk metni okuyor olduklarına inandıklarını ileri sürmektedir (209). Bigirimana, söz konusu kanunlaştırmalarda mevcut olan özgün-çeviri ilişkisine, kanunlaştırmaların erek kitle tarafından nasıl algılandığı açısından yaklaşmaktadır. Ancak bu tezde, özgün-çeviri ilişkisi, çevirinin erek-dizgede yerine getirmesi beklenen işlev ile çevirinin üretilmesi sırasında verilen çeviri kararları arasındaki koşutluk açısından ele alınmaktadır.

¹⁸ Bir başka çeviri yoluyla kanun yapma örneği olan ve 1912 tarihli İsviçre Medeni Kanunu'ndan çevrilen 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'nun adlandırılmasında da benzer bir durum vardır. Ruth Miller, 1926 tarihli Kanun'u "sadece bir çeviri" ya da "basit bir çeviri" olmayan bir kanun olarak adlandırmakta, hatta Kanun'un Türk toplumu tarafından benimsenmesini tam da Kanun'un "basit bir çeviri" olmayıp, "esnek bir uyarılma" olmasına bağlamaktadır (Miller 2000: 336). Miller, Türk Medeni Kanunu'nun İsviçre Medeni Kanunu'ndan çevrilerek oluşturulmasında, kaynak kanundaki soyut kavramların alınıp, içlerinin erek kültür, özellikle de İslami öğelerle doldurulmuş olduğunu, bu yüzden de Türk Medeni Kanunu'nun "basit bir çeviri" olmadığını iddia etmektedir. "Modernleşme ve Medeni Hukuk: Türk Medeni Kanunu'nun Resepsiyonu ve Bu Olayın Politik Cephesi" adlı makalede aynı konuyu inceleyen Mehmet Tevfik Özcan da 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'nun "basit bir çeviri" olmadığını, "İsviçre Medeni Kanunu'nun Türkiye'nin toplumsal hayatına mümkün olduğu kadar uyarlanmış olduğunu" söylemektedir (Özcan 2004: 473). Miller'dan farklı olarak söz konusu uyarılmanın "doğal olduğunu" vurgulayan Özcan, 1926 tarihli Kanun'u, yabancı kanunların alınması faaliyeti için hukuk dilinde en sık kullanılan terim olan ve "bir ülkenin, yabancı bir ülkenin hukuk sistemini tamamen veya kısmen kabul ederek benimsemesi" anlamına gelen ve Türk hukuk dilinde "seçerek almak, tam olarak almak anlamına gelen 'iktibas' sözcüğü ile karşılanan (Gayretli 2008: 9) "resepsiyon" terimi ile adlandırmaktadır. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu da, Fransız ceza hukukunun "resepsiyonu" bağlamında 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun çevrilmesi yoluyla oluşturulmuş bir Kanun olarak değerlendirilebilir. Ancak hiçbir koşulda, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun ya da çeviri yoluyla yapılmış herhangi bir kanunun "basit bir çeviri" olmasının beklenemeyeceğinin altı çizilmelidir. Dahası, her çeviri sürecine amaçlı, bilinçli bir karar alma süreci

kullanılmak üzere çevrilmesi durumundaki geçersizliği ise tezin 3. bölümünde ortaya çıkmıştır.

Tezin 3. bölümünde gözlemlendiği üzere, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, aslında kendisi için kullanılan bütün adlandırmaları kapsayacak şekilde 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun 'çevirisi'dir. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun kaynağı Fransız Kanunu'dur, esasları Fransız Ceza Kanunu'ndan alınmış ama değişiklikler ve ilaveler yapılmıştır, Fransız Ceza Kanunu'ndan iktibas edilmiş ve bu Kanun'dan istifade edilerek oluşturulmuştur, Fransız Ceza Kanunu örnek alınarak düzenlenmiştir, Fransa Ceza Kanunu'nun hemen hemen aynen iktibasidir, karma niteliklidir, Fransız Ceza Kanununun basit bir tercümesi ve kopyası ya da aynen tercümesi değildir ya da aynen iktibas edilmemiştir. Yani yukarıdakilerin hepsidir: 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun, yukarıdaki adlandırmaların tamamını kapsayacak şekilde çevirisidir. Çelişkili gibi görünen bu durum, 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusunun kendine özgü karmaşasına uygundur. Çünkü böylesi bir olguda sadakat ve kaynak odaklı geleneksel çeviri söyleminin griye yer bırakmayan, siyah-beyaz ikiliklerinin işlemesi beklenmemelidir. Bu olguda, diğer ikilikler yanında en gri hale gelen ikilik ise özgün-çeviri ikiliğidir.

4.3. Çeviri Yoluyla Kanun Yapmak: Özgün Konumundaki Çeviri

*Çeviribilim alanında çalışma yapan herkesin
yüzleşmek durumunda olduğu bir sorun, özgün olarak
adlandırılan metin ile bu metnin çevirisi arasındaki
ilişkidir.*

- Susan Bassnett ve Harish Trivedi (1999, 2).

Giriş bölümünde, çevirinin iki yanlı, yani iki dilli, iki kültürlü, iki toplumlu bir edim olmasının etkisiyle, çeviri üzerine oluşan söylemin genellikle ikili karşıtlıklar üzerinden kurulduğu ve sürdürüldüğü, "kelimesi kelimesine çeviri - anlamın çevirisi", "sadık çeviri - serbest çeviri" gibi ikili karşıtlıkların ana kaynağının ise özgün-çeviri ikili karşıtlığı olduğu belirtilmiş, söz konusu karşıtlıkların 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusunda nasıl tezahür ettiğinin araştırılması gerektiğinin altı çizilmiştir.

olarak, her çeviri ürününe de bu sürecin/bağlamın ürünü olarak bakan ve hiçbir çevirinin "basit bir çeviri" olamayacağını tartışan çeviribilim içinden değerlendirildiğinde, "basit bir çeviri" ile ne kastedildiğini anlamak/açıklamak mümkün değildir. 1926 tarihli Türk Medeni Kanunu'nun 1810 tarihli İsviçre Medeni Kanunu ile nesebi sahih çocuklara ilişkin maddeler açısından karşılaştırılmasını konu alan çalışma için bkz. Öner, Senem (2009).

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile karşılaştırılmasından çıkan sonuçlara göre, 1858 tarihli Kanun'un üretilmesinde, çeviri söylemine damgasını vuran ikili karşıtlıkların hiçbirinin ikili karşıtlık niteliğinde olmadığı söylenebilir. 1858 tarihli Kanun'un tezin 3. bölümünde incelenen maddeleri ne "kelimesi kelimesine" çevirinin ürünüdür, ne de "anlamın çevirisi" esas alınarak üretilmiştir. Söz konusu maddeler, ne "serbest çeviri" stratejisinin sonucu gibi görünmektedir ne de "sadık çeviri" stratejisinin. Yani, bu ikili karşıtlıklar, tezin konusu olan kanun metninde açıklayıcı rol oynamamaktadır.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu ile 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu arasındaki çeviri ilişkisini Toury'nin kullandığı şekliyle eşdeğerlik bağlamında değerlendirmek ise sonuçları anlamlandırmaya yardımcı olmaktadır. Tezin 3. bölümünde tespit edildiği üzere, ceza türleri, cezaların infazı ve dönüştürülmesi konularını kapsayan genel hukuka ilişkin maddelerde, 1858 tarihli Kanun ile 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu arasında yeterlik kutbu ile kabul edilebilirlik kutbu arasında konumlanan bir eşdeğerlik ilişkisi vardır. 1858 tarihli metinde, söz konusu eşdeğerlik ilişkisini yeterlik kutbuna yaklaştıran çeviri kararları bulunduğu gibi, kabul edilebilirlik kutbuna yaklaştıran çeviri kararları da bulunmaktadır. Devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve cezalarına ilişkin maddelerde, 1858 tarihli Kanun ile 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu arasında yeterlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi vardır. Devletin iç ve dış güvenliğine karşı suç sayılacak fiiller ile bunlara verilecek cezalar, 1810 tarihli Kanun'dan aynen alınmıştır. Şahıslara karşı suçlar ve cezalarına ilişkin maddelerde ise 1858 tarihli Kanun ile 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu arasında kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi vardır¹⁹. 1858

¹⁹ Toury'nin, yeterlik kutbu ile eşdeğerlik kutbunun soyut birer kavram olduğunu ve her çevirinin hem kaynak hem de erek dizgeden izler taşıyacağını ve çevirilerin "iki kutup arasındaki sürem üzerindeki yerlerinin metnin daha ağırlıklı olarak yakınlık gösterdiği kutba göre belirlenebileceğini" söylediğinin altını çizen Işın Bengi-Öner, William Shakespeare'in 66. Sonesinin iki farklı çevirmen tarafından yapılmış çevirilerini incelemesi sonucunda, yeterlik ve eşdeğerlik kutupları arasındaki sürem üzerinde belirlenen yerin, çevirilerin gerçeğini yansıtmadığını, sorunun ise söz konusu kutuplarda, "yani bu 'ikili zıtlıkta' yattığını' ileri sürmüştür. Bengi-Öner, incelediği çevirilerle ilgili şunları söylemiştir: "Bozkurtların çevirisi bazı yönleriyle belki *yeterli*, ancak bunu şiirin başka yönlerine ilişkin, çevirmenlerin aldıkları kararları göz ardı edersek söyleyebiliriz. Etmezsek zaten nasıl tanımlayacağımızı bilemeyeceğiz. Oysa metnin bir çeviri olduğunu tabii ki kabul ediyoruz. Yücel'in çevirisi ise, her ne kadar metnin çeviri olup olmadığı tartışılıyorsa da, tabii ki bir çeviri (hatta örnek alınacak bir çeviri). Ancak, kutuplara yakınlık açısından baktığımızda bu metin bence ya HEM *kabul edilebilir* HEM *yeterli*, ya da NE *kabul edilebilir* NE DE *yeterli*. Yani çeviride bu ikili zıtlık açısından kişiye 'kararsız' bırakacak pek çok öğe var. Belki de çevirileri çeviri yapan 'kararsızlık'a neden olan öğeler (Bengi-Öner, 2001, 100-101, vurgular yazara ait). Kabul edilebilirlik-yeterlik ikili karşıtlığının "gerçek" bir karşıtlık olamayacağını haklı olarak savunan yazarın görüşleri ışığında, bir bütün olarak

tarihli Kanun'un incelenen maddeleri arasında, Kanun'un önceleyen hukuk dizgesine ait ögelerin, yani şer'i hukuka ait cezaların yer aldığı bölüm de şahıslara karşı suçlar bölümüdür.

Bütün bu tespitlerden çıkan genel sonuç ise, yukarıda da belirtildiği gibi, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanun'un 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun çevirisi olduğu, ancak üretilmesi sırasında doğrusal, statik ve tek parçalı bir çeviri stratejisinin benimsenmediği, kaynak metnin farklı bölümlerinin/birimlerinin farklı stratejilerle çevrildiğidir. Kaynak metindeki içeriğin erek metne tamamen aktarılmadığı bir gerçektir, ancak çarpıcı olan, çıkarmalardan ziyade eklemelerdir. Ekleme kararlarının, 1858 tarihli Kanun aracılığıyla Osmanlıdaki İslam hukuku ağırlıklı mevcut hukuki düzenden ayrılma, modern, batılı bir kanun yapma amacı doğrultusunda hareket eden yasa-yapıcı/çevirmenler tarafından, Kanun'un erek kitlede yaratacağı rahatsızlığı azaltmak üzere alındığı söylenebilir. Bu amaç, genel hukuka ilişkin maddeler ile devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar bölümünde gözlemlenen yeterlik ilişkisini de açıklar niteliktedir. 1858 tarihli Kanun'un çevirisinde farklı stratejiler kullanılmıştır, ancak bu stratejiler, karmaşa içinde değil, belli bir düzen içinde/belli bir düzenlilik (regularity) yaratacak şekilde, bilinçli olarak kullanılmıştır.

Çeviriye, çevirinin erek-dizgede, erek-dizgenin alıcıları için gördüğü işlev ya da erek dizgede oynaması amaçlanan rol açısından yaklaşan ve çevirinin amaç-odaklı bir eylem olduğu görüşünden hareket eden skopos kuramı açısından bakıldığında, 1858 tarihli Kanun'un çevirisinde kullanılan stratejiler, alınan kararlar ve değişken eşdeğerlik ilişkisi, Kanun'un, Osmanlı erek dizgesinde oynaması istenen role göre düzenlendiğini göstermektedir. Sonuçlara göre, Fransa'da, Fransız dizgesi için üretilen 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun, Osmanlıda, Osmanlı dizgesi için üretilen 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu olarak çevrilmesinde, erek metni şekillendiren ana kaygının, erek metnin Osmanlı dizgesinde sahip olması istenen işlev olduğu ileri sürülebilir.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun hem kabul edilebilir, hem yeterli, ya da ne kabul edilebilir ne de yeterli olarak değerlendirilmesi mümkündür. Ancak, söz konusu kutuplar arasındaki ayrımın, 1858 tarihli Kanun'un özellikle devlete karşı suçlar bölümü ile şahıslara ilişkin suçlar bölümündeki maddelerde gözlemlenen çeviri ilişkisini açıklar nitelikte bir kuramsal araç olduğu açıktır. Bu nedenle, tezde, kabul edilebilirlik kutbu ile yeterlik kutbu arasındaki ayrım, bu ayrımın "gerçek" bir ayrım olmadığının farkında olunarak, bilinçli biçimde korunmuş ve kullanılmıştır.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun teknik anlamda bir "hukuk metni çevirisi" değil, öncelikle ve özellikle 'çeviri yoluyla yapılmış bir kanun' olarak ele alınması gerekliliği de bu noktada açık hale gelmektedir. Hukuk metni çevirisini konu alan çalışmada Susan Šarčević'in ortaya koyduğu üzere, teknik anlamda hukuk metinlerinin çevirisine ilişkin tartışmalarda, bu metinlerin, "iletişimsel işlev" göz önünde bulundurularak çevrilmesi gerektiği şeklindeki yaklaşım giderek yaygınlaşmaktadır (Šarčević, 2000, 2-5). Ne var ki, tezin konusunu oluşturan çeviri vakasında, çeviri stratejilerini yönlendiren skoposun, "iletişimsel işlev" olduğunu söylemek güçtür. Burada söz konusu olan, kaynak hukuk dizgesi ile erek hukuk dizgesi arasında "iletişim kurmak" değil, daha ziyade kaynak metni, erek hukuk dizgesi için işlevsel kılmak, yani bir araç olarak kullanmaktır. Bu durum, betimleyici çeviribilim çerçevesinde savunulan, çevirinin erek kültürün gerçekliği (Toury, 1995, 29), kaynak dizgeden ayrı bir gerçeklik (Akbulut içinde Toury, 2004, 17) olduğu görüşü ile uyumludur.

Hukuk metni çevirisi ile 'çeviri yoluyla kanun yapma' edimi arasındaki bir diğer fark ise hukuk metinleri çevirisine ilişkin çağdaş uygulamalarda kaynak metin/özgün ile erek metin/çeviri arasındaki ilişki ile ilgilidir. Aynı metnin farklı dillerdeki çevirilerinin "eşit şekilde geçerli" (equally authentic) (Avrupa Birliği Terimleri Sözlüğü, 2009, 31) olarak kabul edildiği ve farklı dillerdeki metinlerin çevirilerinin, hepsinin tek bir şekilde yorumlanmasını ve uygulanmasını sağlayacak şekilde yapılmasının istendiği (Šarčević, 2000, 121) çok dilli hukuk uygulamalarında, kaynak hukuk metni ile erek hukuk metni arasındaki statü farkının ortadan kalktığını belirten Šarčević, hukuk metni çevirisine ilişkin yaklaşımın eşit dil hakları tartışmalarının etkisi ile geçirdiği dönüşümün çevirmen kimliğini de dönüşüme uğrattığını, artık çevirmenin kanun yapma sürecine dâhil edildiğini ve erek metnin yanında kaynak metinden de sorumlu hale geldiğini vurgulamaktadır (95-97). Šarčević'in çok dilli hukuk uygulamaları kapsamında hukuk metinleri çevirisi ile ilgili olarak yaptığı bu tespitin doğruluğuna rağmen, 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusunda durum farklıdır. Çünkü çeviri yoluyla yapılmış bir kanun, "eşit derecede geçerli" gibi bir nitelemeye ihtiyaç duymamakta, kaynağı olan metin ile herhangi bir statü yarışına girmemektedir. Dolayısıyla, aynı anda birden fazla dilde üretilen ve "eşit derecede geçerli" metinlerin üreticileri, yetkileri artmış, erek metnin yanında kaynak metinden de sorumlu çevirmenlerdir, yani doğal olarak hala çevirmen olarak anılmaya

devam etmektedirler. Ancak çeviri yoluyla yapılmış bir kanunun üreticileri “çevirmen” olarak değil, resmi yetki ile kanunu hazırlayan görevliler/heyet olarak anılmaktadırlar. Bu durum da ortaya çıkan metnin erek dizgede, çeviri değil, özgün bir metin olarak sunulmak ve alınılanmak üzere üretilmesi ile doğrudan ilgilidir.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun bu çalışmada tespit edilen kendine has özelliklerini taşıyan, sadakat/kaynak-odaklı geleneksel çeviri söyleminin araçları ve ikili karşıtlıkları ile açıklanamayacak bir çeviridir. Kanun’un adlandırılmasına ilişkin yaşanan kargaşanın nedenlerinden biri de, yukarıda söz edilen hukuk araştırmacılarının olguya yaklaşırken sadakat/kaynak-odaklı çeviri söyleminin etkisinde olmalarıdır. Dahası, ‘normal’ koşullarda, bir çeviri metnin üreticisine çevirmen denmektedir, ancak 1858 tarihli Kanun’u üretenlerden çevirmen olarak söz edilmemektedir. Söz konusu kişiler öncelikle, kodlaştırmanın olağan bir yasama faaliyeti olmadığını ileri süren Özcan’ın deyimiyle “tamamıyla otorite sahibi hukukçulardır” (Özcan, 2010, 539). Kanun’un adı, “Ceza Kanunname-i Hümayunu”dur. Kanun’u sadrazamlık makamına sunan Komisyon Tutanağı ile sadrazamlık makamının Arz Tezkeresi’nde (Akgündüz 1986: 832-833) ya da kanun metninin herhangi bir bölümünde Kanun’un çeviri olduğu yazmaz, yazması da beklenemez. Kanun, çeviri olarak sunulmaz, çeviri olduğu gerçeği vurgulanmaz. Çünkü 1858 tarihli Kanun, çeviri olsa bile, çeviri olmak/çeviri olarak sunulmak ve algılanmak üzere üretilmemiş bir çeviridir. Başka bir kanunun çevrilmesi yoluyla yapılmış olsa da, Kanun, özgün bir kanun olarak, erek dizgede özgün metin konumunda yer alacak şekilde üretilmiştir. Böylece, yukarıda söz edilen diğer ikili karşıtlıklarla birlikte, özgün-çeviri ikili karşıtlığı da bu olguda geçersiz hale gelmiştir, çünkü çeviri yoluyla yapılan bir kanun, çeviri konumuna değil, özgün konumuna yerleşen bir çeviridir. Dolayısıyla, 1858 tarihli Kanun, aynı anda hem özgün hem çeviridir.

Tezin kuramsal tartışma bölümünün sonunda, özgün ile çeviri arasındaki ilişkinin bir iktidar ilişkisi, özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünün de bir ‘hakikat’ değil, bir ‘hakikat iddiası’ olduğu görüşü ortaya konmuştu. 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun çevrilmesi yoluyla oluşturulan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vakasında ortaya çıkan özgün-çeviri ilişkisi, bu görüşü desteklemektedir. Bu vakada, Osmanlı’nın kendini değiştirerek içine girmek istediği batı medeniyetinin mensubu olan Fransız İmparatorluğu ile Osmanlı İmparatorluğu arasında, ilki lehine bir iktidar

ilişkisi bulunsa da 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu arasında benzer bir iktidar ilişkisi yoktur. Tanzimat Dönemi Osmanlısı açısından Fransız İmparatorluğu, Osmanlı İmparatorluğu'na göre daha 'üstün' bir konumda bulunsa da, Fransız Ceza Kanunu, Osmanlı Ceza Kanunu'na göre daha 'üstün' bir konuma sahip değildir. Çünkü çeviri yoluyla oluşturulan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, erek dizge olan Osmanlı dizgesinde, çeviri bir metin değil, hukukun kendisidir. Kanun'un, kendi iktidarı vardır, bu da hukukun iktidarıdır.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun ortaya koyduğu bu tablo, özgünün üstünlüğünün zamana, mekâna ve duruma bağlı olduğunu, özgünün tüm zamanlarda, mekânlarda ve durumlarda aynı üstünlüğü taşımayabileceğini çarpıcı biçimde göstermektedir.

4.4. Sonuç

Bu bölümde, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile karşılaştırılmasından çıkan sonuçlar, 1858 tarihli Kanun'un üretildiği dönemin tarihsel ve hukuki koşulları bağlamında değerlendirilmiş, daha sonra hukuk araştırmalarında Kanun'a ilişkin kullanılan adlandırma biçimleri çeviribilim açısından tartışılmış ve çeviri söyleminin ana ikili karşıtlıkları ile özgün-çeviri ikili karşıtlığı, 'çeviri yoluyla kanun yapma' olgusu bağlamında yorumlanmıştır.

5. SONUÇ

Bu tezin konusu, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusudur. Söz konusu olguyu çeviribilim çerçevesinde geliştirilen yöntem ve yaklaşımlar aracılığı ile ele almak ve özgün-çeviri ilişkisi/karşıtlığını bu olgu bağlamında değerlendirmek amacıyla yürütülen tez çalışmasında, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vaka olarak incelenmiştir. 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun çevrilmesi yoluyla oluşturulan ve modern Osmanlı/Türk ceza hukukunu şekillendiren 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, hukuk araştırmalarına konu olsa da çeviribilim alanından bir araştırmacı tarafından incelenmemiştir. Aslında, genel anlamda ‘çeviri yoluyla kanun yapma olgusu’, çeviri araştırmalarında hak ettiği ilgiyi henüz görmemiştir. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun özellikle bir çeviri vakası olarak ele alınmasının, hem çeviribilim araştırmalarına hem de hukuk araştırmalarına özgün bir katkıda bulunacağı düşüncesiyle yapılan çalışmanın 1. Bölümünde tezin konusu, önemi, amacı ve araştırma soruları sunulmuş, 2. Bölümde kuramsal ve yöntemsel çerçeve çizilmiş, 3. Bölümde 1858 tarihli Kanun metni, 1810 tarihli Kanun metni ile karşılaştırılmış, 4. Bölümde metin karşılaştırmasından çıkan sonuçların tarihsel bağlam ile ilişkisi, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusu çerçevesinde tartışılmıştır.

Tezin kuramsal çerçevesini oluşturmak üzere, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun çeviribilim çerçevesinde ele alınmasını mümkün kıldığı düşünülen erek-odaklı çeviri yaklaşımını oluşturan betimleyici çeviribilim, skopos kuramı, çoğuldizge kuramı ile modernizm/yapısalcılık/sömürgecilik-sonrası düşünüşten etkilenen çeviri yaklaşımı, özgün-çeviri ikili karşıtlığı bağlamında tartışılmıştır. Çeviri-özgün ilişkisinin algılanışı açısından çeviri araştırmaları alanında ilk büyük dönüşümü, erek-odaklı yaklaşımın yarattığı ileri sürülmüş, bu dönüşümün, özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünü eşitsiz iktidar ilişkileri bağlamında sorgulayan modernizm/sömürgecilik/yapısalcılık-sonrası yaklaşım tarafından daha da derinleştirildiği vurgulanmıştır.

1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile karşılaştırmalı olarak betimlendiği tezde, 1858 tarihli metin, çeviri süreci normları açısından incelenmiş, 1858 tarihli metnin çevrilmesi sürecinde geçerli olan çeviri süreci normlarının izi sürülerek öncül normlar ortaya çıkarılmıştır. KM ile EM arasındaki çeviri ilişkisini ortaya koymak, EM'yi oluşturan çeviri kararlarını araştırmak üzere, EM'ye yapılan eklemeler, KM'den çıkarılan ögeler, kanun metinleri arasındaki benzerlik ve farklılıklar tespit edilip betimlenmiş, çeviri kararlarının düzenlilik oluşturup oluşturmadığı incelenmiştir.

Teze konu olan kanunların adları, kanun metinleri arasındaki biçim ilişkisi, suç ayrımı, genel ceza hukukunun kapsamına giren ceza tanımları ile özel ceza hukukunun kapsamına giren iki temel alan olan devlete karşı suçlar ve şahıslara karşı suçlar ile bu suçların cezalarının metinlerde nasıl düzenlendiği ve düzenlemelerin birbiri ile ilişkisi, ilgili EM maddeleri ile bu maddelerin ilişkili olduğu tespit edilen KM maddelerinin karşılaştırılarak betimlenmesi yoluyla incelenmiştir. Betimleyici çalışma sonucunda 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile karşılaştırılmasından elde edilen sonuçlar, 1858 tarihli Kanun'un ait olduğu Tanzimat Dönemi Osmanlısında hukuk alanında yaşanan dönüşüm bağlamında değerlendirilmiştir.

Varsayımsal çeviri olarak incelenmeye başlanan 1858 tarihli Kanun metni ile 1810 tarihli Kanun metninin, 'ad, uzunluk ve bölümlendirme', 'suç ayrımı ile cezaların tanımları', 'devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ile ilgili cezalar' ve 'şahıslara karşı suçlar ile ilgili cezalar' olmak üzere dört kategoride karşılaştırılması, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu'nun çeviri yoluyla oluşturulmasında birden fazla çeviri stratejisinin izlenmiş olduğunu, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu'nun farklı bölümlerinin farklı stratejilerle, ancak belli bir düzenlilik yaratacak şekilde çevrilmiş olduğunu göstermiştir. 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu ile arasında kayda değer biçim ve yapı farkları bulunan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanun'un üretilmesinde kaynak matriks normlara bağlı kalınmadığı görülmüştür.

Suç ayrımı açısından yapılan karşılaştırma, 1810 tarihli Kanun'da bulunan suç ayrımının 1858 tarihli Kanun'a aynen aktarıldığını, ceza sınıflandırmasının aktarımında ise 'sistemli sapma' stratejisinin kullanıldığını, 1810 tarihli Kanun'daki suç-ceza denkleminin 1858 tarihli Kanun'a değiştirilerek alındığını ve cezaların

sistemli biçimde ‘hafifletildiğini’ göstermiştir. Kanunların ceza tanımları, cezaların infazı ve dönüştürülmesi konularına ilişkin maddelerinin karşılaştırılması, Kanunlar arasında yeterlik kutbu ile kabul edilebilirlik kutbu arasında konumlanan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğunu, söz konusu maddelerin üretilmesinde alınan kararların, hem kaynak normlar hem de erek normlara yaklaştığını göstermiştir. Devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve ilgili cezalara ilişkin maddelere odaklanan karşılaştırma ise Kanunlar arasında yeterlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğunu, ilgili maddelerin üretilmesinde, kararların, erek dizge normlardan çok kaynak metin normları göz önünde bulundurularak alındığını ortaya koymuştur. Son karşılaştırma düzlemi olan şahıslara karşı suçlar ve ilgili cezalara ilişkin karşılaştırma, Kanunlar arasında kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan bir eşdeğerlik ilişkisi bulunduğunu, ilgili maddelerin üretilmesinde, çeviri kararlarının, kaynak metin normlarından çok erek metin normları göz önünde bulundurularak alındığını göstermiştir.

Kanun metinlerinin karşılaştırmasından çıkan sonuçların, İslam hukuku ile örfi-sultani hukuktan oluşan mevcut Osmanlı hukuk dizgesinin, Osmanlı batılılaşması ile özdeşleştirilen Tanzimat Dönemi’nde geçirdiği dönüşüm bağlamında değerlendirilmesi, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun üretilmesi sırasında alınan çeviri kararlarının rastgele olmadığı sonucunu ortaya koymuştur. Kanunlar arasında, şahıslara karşı suçlar ve ilgili cezalara ilişkin maddelerde bulunan, kabul edilebilirlik kutbuna yaklaşan eşdeğerlik ilişkisi, yaşanan tarihsel dönüşümün, eskinin yerine yeniyi koyma çabasının yarattığı sancının bir tür yansıması olarak yorumlanmış, bütün suç ve cezaları batılı bir kanuna göre tanımlamaya çalışan ‘doğulu’ bir kanunun, şer’i hukuk ağırlıklı mevcut hukuk dizgesinden bir anda kopamamasının sonucu olarak değerlendirilmiştir. Devletin iç ve dış güvenliğine karşı suçlar ve ilgili cezalara ilişkin maddelerde görülen ve yeterlik kutbuna yaklaşan eşdeğerlik ilişkisinin ise Osmanlının modern, merkezi bir devlete dönüşme amacıyla hukuka yüklediği işlevin yansıması olarak değerlendirilmiş, 1858 tarihli Kanun’un, bu amaç doğrultusunda, mevcut Osmanlı hukuk dizgesindeki boşluğu doldurmak üzere kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Bu görüşten hareketle, 1858 tarihli Osmanlı Kanunu’nun, Osmanlı/Türk batılılaşması ile koşutluk içinde olduğu düşünülen ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ geleneğinin bir örneğini oluşturduğu, Osmanlı-Türk ‘hukuk çoğuldizgesi’ içinde oluşan ‘çeviri hukuk’ dizgesine ait olduğu ileri sürülmüştür.

Bütün bu tespitler ışığında, geleneksel çeviri yaklaşımının etkisiyle, “çeviri”yi “özgünün kopyası” olarak algılayan hukuk araştırmacıları tarafından çeviri olarak adlandırılmak istenmeyen 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu’nun, dolayısıyla, çeviri yoluyla yapılmış bir kanunun, kaynak ve sadakat odaklı geleneksel çeviri söyleminin ikili karşıtlıkları ile açıklanamayacak bir çeviri olduğu, bunun da özel olarak çeviri yoluyla yapılmış herhangi bir kanunun, çeviri olsa bile, çeviri olmak/çeviri olarak sunulmak ve algılanmak üzere üretilmemiş bir çeviri olmasından kaynaklandığı ileri sürülmüş; çeviri yoluyla yapılmış bir kanunun, özgün bir kanun olarak, erek dizgede özgün metin konumunda yer alacak şekilde üretildiği; özgün-çeviri ikili karşıtlığının ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunda geçersiz hale geldiği; çeviri yoluyla yapılan bir kanunun, erek dizgede hukukun kendisi olması itibariyle, aynı anda hem özgün hem de çeviri olduğu savunulmuştur.

Tezde, özgün ile çeviri arasındaki ilişkinin bir iktidar ilişkisi, özgünün çeviri karşısındaki üstünlüğünün de bir ‘hakikat iddiası’ olduğu görüşü ortaya konmuş, 1810 tarihli Fransız Ceza Kanunu’nun çevrilmesi yoluyla oluşturulan 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vakasında ortaya çıkan özgün-çeviri ilişkisinin de bu görüşü desteklediği sonucuna varılmıştır. Osmanlı’nın değişerek/modernleşerek içine girmek istediği batı medeniyetinin mensubu olan Fransız İmparatorluğu ile Osmanlı arasında, ilki lehine bir iktidar ilişkisi bulunsa da teze konu olan Fransız Ceza Kanunu ile Osmanlı Ceza Kanunu arasında benzer bir iktidar ilişkisi bulunmadığı, Fransız Ceza Kanunu’nun, Osmanlı Ceza Kanunu’na göre daha üstün bir konuma sahip olmadığı ileri sürülmüştür. Çünkü çeviri yoluyla oluşturulmuş olsa da, 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, Osmanlı erek dizgesinde, çeviri bir metin değil, kendi iktidarı olan özgün bir metindir, hukukun kendisidir. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu vakası, böylece, özgünün üstünlüğünün zamana, mekâna ve duruma bağlı olarak değişkenlik gösterdiğini ortaya koymuştur.

‘Çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun çeviribilim çerçevesinde ele alınmasına yönelik bir model sunma amacı taşımış olan bu tezin sonuçları, ‘çeviri yoluyla kanun yapma’ olgusunun, çeviribilimin alt araştırma alanlarından biri olarak kabul görmesinin önemini ortaya koymaktadır. 1858 tarihli Osmanlı Ceza Kanunu, örneklerden sadece bir tanesidir. Osmanlı İmparatorluğu’nda/Türkiye’de ve dünyada buna benzer vakalar, çeviri sorunsalını merkeze alarak incelenebilir. Konunun, çeviribilim araştırmacıları tarafından sahiplenilmesi ve araştırılması, çeviribilimin

sınırlarını genişletebilir ve çeviri alanındaki mevcut yaklaşımları daha da derinleştirerek, bizleri, çeviri ediminin, insanlık tarihinin şekillenmesinde oynadığı rolü anlamaya bir adım daha yaklaştırabilir.

KAYNAKÇA

- Akbulut, Ayşe Nihal. 2004. **Söylenceden Gerçekliğe, Çeviri Eğitime İlişkin Düşünce, Gözlem ve Uygulamalar**. İstanbul: Multilingual.
- Akgündüz, Ahmet. 1986. **Mukayeseli İslam ve Osmanlı Hukuku Külliyyatı**. Diyarbakır: Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları. No. 6.
- _____. 2009. **İslam Hukuku ve Osmanlı Tatbikatı Araştırmaları**. İstanbul: OSAV.
- Âkil, Aksan. 1964. **Türkçe-Fransızca Hukuk Terimleri ve Yardımcı Deyimler**. İstanbul: Sanat Basımevi.
- Altay, Ayfer. 2002. İngilizce ve Türkçe Hukuk Dillerinin Özellikleri: Karşılaştırmalı Bir Çalışma, **Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi**. c.1 191. s.21:13-32.
- Arrojo, Rosemary. 1995. The ‘Death’ of the Author and the Limits of the Translator’s Visibility. (Aktaran: Mary Snell-Hornby, Zuzana Jettmarova ve Klaus Kaandil. ed. **Translation as Intercultural Communication Selected Papers From the EST Congress – PRAGUE 1995**. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.)
- _____. 1997. Assymetrical Relations of Power and the Ethics of Translation. **Text Context** 11=NF 1.
- Avrupa Birliği Terimleri Sözlüğü**. 2009. T.C. Avrupa Birliği Genel Sekreterliği. http://www.abgs.gov.tr/files/Sozluk/glossary_for_the_european_union.pdf [05.11.2012]
- Babbie, Earl. 2004. **The Practice of Social Research**. 10. bs. Australia, Canada, Mexico, Singapore, Spain, United Kingdom ve United States: Thomson.
- Bassnett, Susan. 2002. **Translation Studies**. London ve New York: Routledge.
- Bassnett, Susan and Harish Trivedi. ed. 1999. **Post-Colonial Translation**. London ve New York: Routledge.
- Bengi-Öner, Işın. 1999. **Çeviri Bir Süreçtir... Ya Çeviribilim?** İstanbul: Sel.
- _____. 2001. **Çeviri Kuramlarını Düşünürken....** İstanbul: Sel.

- Bigirimana, Jean-Baptist. 2009. Translation as a Dynamic Model in the Development of Burundi Constitution(s). (Aktaran: Olsen Frances, Lorz, A. ve Stein, D. ed. **Translation Issues in Language and Law**. Basingstoke/New York: Palgrave Macmillan.)
- Bozkurt, Gülnihal. 1992. Review of the Ottoman Legal System. **Ankara Üniversitesi Osmanlı Tarihi Araştırma ve. Uygulama Merkezi Dergisi**. s. 3: 115-128.
- Cameron, Deborah. 1992. **Feminism & Linguistic Theory**. 2. bs. Londra: MacMillan.
- Ceza Kanun-name-i Hümayunu**. 1858. Başbakanlık Osmanlı Arşivi. Dosya Usulü No: 65/1-3.
- Crisafulli, Edoardo. 2002. The Quest for an Eclectic Methodology of Translation Description. (Aktaran: Theo Hermans. ed. **Crosscultural Transgressions, Research Models in Translation Studies II Historical and Ideological Issues**. Manchester: St. Jerome.)
- Code Pénal De L’empire Français**. 1810. Édition Conformea Celle De L’impiummui Imperiale. Paris.
- Devellioğlu, Ferit. 2002. **Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lugat: Eski ve Yeni Harflerle**. ed. Aydın Sami Güneyçal. Ankara: Aydın.
- Derrida, Jacques. 1981. **Positions**. çev. Alan Bass. Chicago: University of Chicago.
- _____. 1982. **Margins of Philosophy**. çev. Alan Bass. Chicago: University of Chicago.
- _____. 1985. **The Ear of the Other Otobiography, Transference, Translation**. Christie, McDonald. ed. çev. Peggy Kamuf. Lincoln and London: University of Nebraska.
- _____. 1988. **Afterword**. çev. Samuel Weber. Limited Inc, Evanston, IL: Northwestern University.
- _____. 1999. Japon Bir Dosta Mektup. **Toplumbilim** s. 10. Ağustos: 186-187.
- Even-Zohar, Itamar. 1978. The Position of Translated Literature Within the Literary Polysystem. (Aktaran: James S. Holmes, José Lambert ve Raymond van den Broeck. ed. **Literature and Translation: New Perspectives in Literary Studies**, Leuven: ACCO.)
- D’hulst Lieven. 2000. Why and How to Write Translation Histories. (Aktaran: John Milton. ed. **Emerging Views on Translation History in Brazil (Crop no. 6)**. São Paulo: Humanitas FFLCH/USP.

Gayretli, Mehmet. 2008. Tanzimat Sonrasından Cumhuriyete Kadar Olan Dönemde Kanunlaştırma Çalışmaları. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü İlahiyat Anabilim Dalı İslam Hukuku Bilim Dalı, İstanbul.

_____. 2011. 1858 Osmanlı Ceza Kanununun Kaynağı Üzerindeki Tartışmalar ve Bu Kanuna Ait Bir Taslak Metnin Bir Kısmıyla İlgili Değerlendirmeler. <http://www.e-akademi.org/makaleler/mgayretli-2.pdf>. [05.11.2012]

Gentzler, Edwin. 2001. **Contemporary Translation Theories, Second Revised Edition**. Clevedon, Buffalo, Toronto, Sydney: Multilingual Matters.

_____. 2002. Translation, Poststructuralism and Power. (Aktaran: Tymoczko, Maria and Gentzler, Edwin. ed. **Translation and Power**. Amherst & London: University of Massachusetts.)

Gökçen, Ahmet. 1989. **Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Kanunları ve Bu Kanunlardaki Ceza Müeyyideleri**. İstanbul.

Hermans, Theo. 1999. **Translation in Systems. Descriptive and Systemic Approaches Explained**. Manchester: St. Jerome.

İnalcık, Halil. 2005. **Osmanlı'da Devlet, Hukuk, Adalet**, İstanbul: Eren.

Jakobson, Roman. 2000. On Linguistic Aspects of Translation. (Aktaran: Lawrence Venuti. ed. **The Translation Studies Reader**. London ve New York: Routledge.)

Karadağ, Ayşe Banu. 2008. **Çevirinin Tanıklığında 'Medeniyet'in Dönüşümü**. İstanbul: Diye.

Lambert, José. 2009. The Status and Position of Legal Translation: a Chapter in the Discursive Construction of Societies. (Aktaran: Olsen Frances, Lorz, A. ve Stein, D. ed. **Translation Issues in Language and Law**. Basingstoke/New York: Palgrave Macmillan.)

Lewis, Philip E. 1985. The Measure of Translation Effects. (Aktaran: Joseph F. Graham. ed. **Difference in Translation**. Ithaca ve London: Cornell University.)

Mardin, Şerif. 1994. **Türk Modernleşmesi**. İstanbul: İletişim.

Miller, Ruth. 2000. The Ottoman and Islamic Substratum of Turkey's Swiss Civil Code. **Journal of Islamic Studies**. Oxford Centre for Islamic Studies, Oxford: Oxford University.

_____. 2005. **Legislating Authority, Sin and Crime in the Ottoman Empire and Turkey**, London ve New York: Routledge.

Morawetz, Tom. 2000. **Law and Language (International Library of Essays in Law and Legal Theory)**. Ashgate: Vermont.

Mumcu, Ahmet. 1963. **Osmanlı Devletinde Siyaseten Katl**, Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Yayınları, No: 180.

Niranjana, Tejaswini. 1992. **History, Post-Structuralism, and The Colonial-Context**. Berkeley: University of California Press.

Ortaylı, İlber. 1995. **İmparatorluğun En Uzun Yüzyılı**, 3. Bs. İstanbul: Hil.

Öner, Senem. 2009. Lawmaking through/as Translation. Tracing the Concept of Translation in Law. Institut für Kulturforschung Heidelberg.
<http://www.kulturforschunghd.de/de/publikationen/audio/schluessel/index.htm>
[05.11.2012]

Özcan, Mehmet Tefik. 1999. Kanunla Düzenlenen Monarşik Yapı. **Hürriyet Gösteri** 212: 26-33.

_____. 2004. Modernleşme ve Medeni Hukuk: Türk Medeni Kanunu'nun Resepsiyonu ve Bu Olayın Politik Cephesi. (Aktaran: Öget Öktem Tanör. ed. **Bülent Tanör Armağanı**, İstanbul: Legal.)

_____. 2010. Yasama Faaliyetinin Sınırı Olarak Hukuk Devleti. **Prof.Dr. Tunçer Karamustafaoğlu'na Armağan**. Adalet: Ankara.

Paker, Saliha. 2002. Translation as Terceme and Nazire: Culture-bound Concepts and their Implications for a Conceptual Framework for Research on Ottoman Translation History. (Aktaran: Theo Hermans. ed. **Crosscultural Transgressions, Research Models in Translation Studies II Historical and Ideological Issues**. Manchester: St. Jerome.)

_____. 2006. Ottoman Conceptions of Translation and its Practice, The '1897 Classics Debate' as a Focus for Examining Change. (Aktaran: Theo Hermans. ed. **Translating Others Volume II**. Manchester, UK & Kinderhook, USA: St. Jerome.

Peters, Rudolph. 2005. **Crime and Punishment in Islamic Law: Theory and Practice from the Sixteenth to the Twenty-First Century (Themes in Islamic Law)**. Cambridge: Cambridge University Press.

Petrov, Milen V. 2004. Everyday Forms of Compliance: Subaltern Commentaries on Ottoman Reform, 1864-1868. **Comparative Studies in Society and History**. c. 46. s. 4:730-759.

Pym, Anthony. 1998. **Method in Translation History**. Manchester: St. Jerome.

_____. 1999. Okay, So How Are Translation Norms Negotiated A Question for Gideon Toury and Theo Hermans. (Aktaran: Christina Schäffner. ed. **Translation and Norms**. Clevedon, Philadelphia, Toronto, Sydney, Johannesburg: Multilingual Matters.)

_____. 2009. Humanizing Translation History. **Hermes** 42: 23-48.

Rifat, Mehmet. 2004. **Çeviri Seçkisi – 2 Çeviribilim Nedir? Başkasının Bakışı**. İstanbul: Dünya.

Robinson, Douglas. 1996. **Translation and Taboo**. Illionis: Northern Illionis University.

_____. 1999. Looking Through Translation: A Response to Gideon Toury and Theo Hermans. (Aktaran: Christina Schäffner. ed. **Translation and Norms**. Clevedon, Philadelphia, Toronto, Sydney, Johannesburg: Multilingual Matters.)

_____. 1997. **Western Translation Theory: From Herodotus to Nietzsche**. Manchester: St. Jerome.

Šarčević, Susan. 2000. **New Approach to Legal Translation**. The Hauge, London, Boston: Kluwer Law International.

Şentop, Mustafa. 2006. **Tanzimat Dönemi Osmanlı Ceza Hukuku**, İstanbul.

The Penal Code of France. 1819. London.

Toury, Gideon. 1980. **In Search of a Theory of Translation**. The Porter Institute for Poetics and Semiotics, Tel Aviv: Tel Aviv University.

_____. 1995a. **Descriptive Translation Studies and Beyond**, Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.

_____. 1995b. The Notion of ‘Assumed Translation’, An Invitation to a New Discussion. (Aktaran: Henri Bloemen, Erik Hertog ve Winibert Segers. ed. **Letterlijkheid, woordelijkheid: Literality, Verbality**. Antwerpen, Harmelen: Fantom

Türk Dil Kurumu Güncel Türkçe Sözlük. <http://www.tdk.gov.tr/> [05.11.2012]

Uysal, Ahmet ve Bozkurt, Nurgül. 2008. Crime in the Late Ottoman Empire. **Research Journal of Social Sciences**. s. 3: 49-59.

Üçok, Coşkun. 1946. Osmanlı Kanunnamelerinde İslam Ceza Hukukuna Aykırı Hükümler-I. **Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi**. c.3. s.1.

Ünal Özkorkut, Nevin. 2003. Savcılık, Avukatlık ve Noterlik Kurumlarının Osmanlı Devletine Girişi. **Ankara Hukuk Fakültesi Dergisi**, c. 52. s.4.: 147-154.

Vermeer, Hans J. 2000. Skopos and Commission in Translational Action. (Aktaran: Lawrence Venuti. ed. **The Translation Studies Reader**. London ve New York: Routledge.

_____. 2008. **Çeviride Skopos Kuramı**, çev. Ayşe Handan Konar. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Weston, Martin. 1990. **An English Reader's Guide to the French Legal System.** Berg: New York, Oxford.

White, James Boyd. 1990. **Justice as Translation: An Essay in Cultural and Legal Criticism.** Chicago: University of Chicago Press.

Young, Georg. 1906. **Corps de droit Ottoman: recueil des codes, lois, règlements, ordonnances et actes les plus importants du droit intérieur, et d'études sur le droit coutumier de l'Empire Ottoman.** c. VII. Clarendon: Oxford.

EKLER

Code pénal de l'empire français, édition conforme à celle de l'imprimerie impériale.... 1810.

1/ Les contenus accessibles sur le site Gallica sont pour la plupart des reproductions numériques d'oeuvres tombées dans le domaine public provenant des collections de la BnF. Leur réutilisation s'inscrit dans le cadre de la loi n°78-753 du 17 juillet 1978 :

*La réutilisation non commerciale de ces contenus est libre et gratuite dans le respect de la législation en vigueur et notamment du maintien de la mention de source.

*La réutilisation commerciale de ces contenus est payante et fait l'objet d'une licence. Est entendue par réutilisation commerciale la revente de contenus sous forme de produits élaborés ou de fourniture de service.

Cliquer [ici pour accéder aux tarifs et à la licence](#)

2/ Les contenus de Gallica sont la propriété de la BnF au sens de l'article L.2112-1 du code général de la propriété des personnes publiques.

3/ Quelques contenus sont soumis à un régime de réutilisation particulier. Il s'agit :

*des reproductions de documents protégés par un droit d'auteur appartenant à un tiers. Ces documents ne peuvent être réutilisés, sauf dans le cadre de la copie privée, sans l'autorisation préalable du titulaire des droits.

*des reproductions de documents conservés dans les bibliothèques ou autres institutions partenaires. Ceux-ci sont signalés par la mention Source gallica.BnF.fr / Bibliothèque municipale de ... (ou autre partenaire). L'utilisateur est invité à s'informer auprès de ces bibliothèques de leurs conditions de réutilisation.

4/ Gallica constitue une base de données, dont la BnF est le producteur, protégée au sens des articles L341-1 et suivants du code de la propriété intellectuelle.

5/ Les présentes conditions d'utilisation des contenus de Gallica sont régies par la loi française. En cas de réutilisation prévue dans un autre pays, il appartient à chaque utilisateur de vérifier la conformité de son projet avec le droit de ce pays.

6/ L'utilisateur s'engage à respecter les présentes conditions d'utilisation ainsi que la législation en vigueur, notamment en matière de propriété intellectuelle. En cas de non respect de ces dispositions, il est notamment passible d'une amende prévue par la loi du 17 juillet 1978.

7/ Pour obtenir un document de Gallica en haute définition, contacter reutilisation@bnf.fr.

CODE PÉNAL
DE L'EMPIRE
FRANÇAIS.

2133

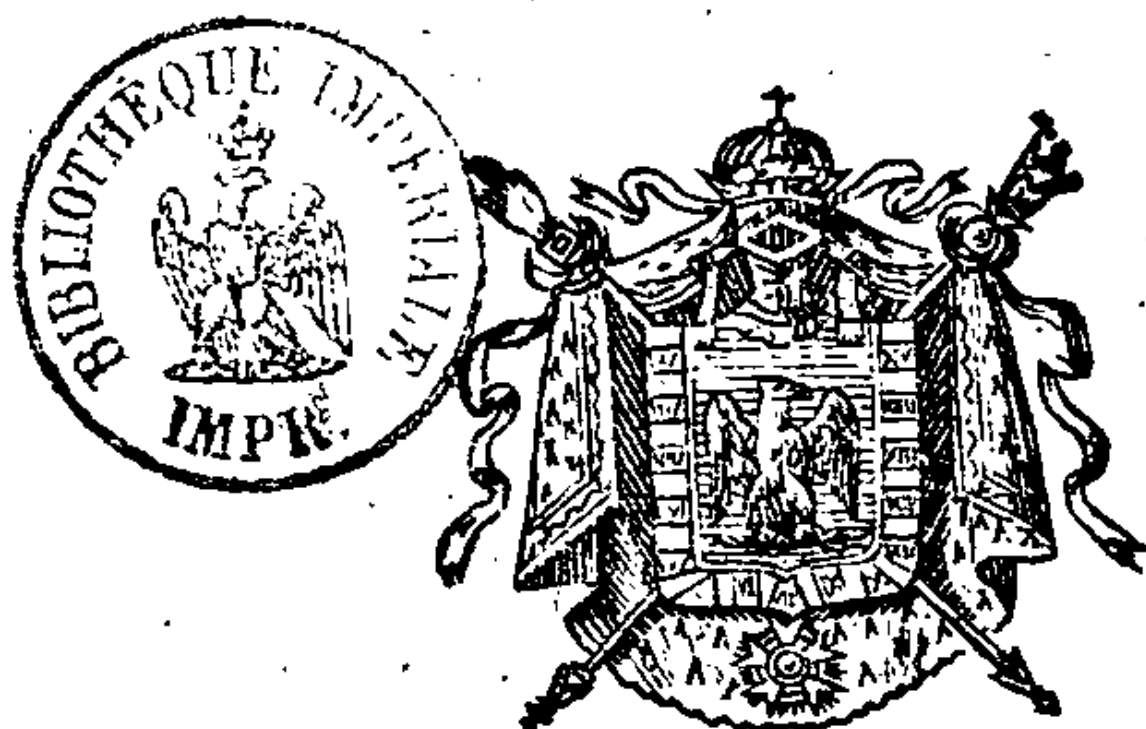
F

31898

CODE PÉNAL DE L'EMPIRE FRANÇAIS.

ÉDITION CONFORME A CELLE DE L'IMPRIMERIE
IMPÉRIALE.

Prix, 60 centimes, broché.

A PARIS,

Chez {
PRIEUR, Libraire, rue des Noyers, n.° 45.
BELIN fils, Libraire, rue Saint-Jacques, n.° 41.
MERLIN, Libraire, quai des Augustins, n.° 29.
RONDONNEAU, Libr., place du Palais de justice.

1810.

CODE PÉNAL.

(N.º I.º) Loi du 12 Février 1810.

DIPOSITIONS PRÉLIMINAIRES.

ART. I.º L'infraction que les lois punissent des peines de police est une *contravention*.

L'infraction que les lois punissent de peines correctionnelles est un *délit*.

L'infraction que les lois punissent d'une peine afflictive ou infamante est un *crime*.

2. Toute tentative de *crime* qui aura été manifestée par des actes extérieurs, et suivie d'un commencement d'exécution, si elle n'a été suspendue ou n'a manqué son effet que par des circonstances fortuites ou indépendantes de la volonté de l'auteur, est considérée comme le *crime* même.

3. Les tentatives de *délits* ne sont considérées comme *délits*, que dans les cas déterminés par une disposition spéciale de la loi.

4. Nulle contravention, nul délit, nul crime, ne peuvent être punis de peines qui n'étaient pas prononcées par la loi avant qu'ils fussent commis.

5. Les dispositions du présent Code ne s'appliquent pas aux contraventions, délits et crimes *militaires*.

LIVRE PREMIER.

Des Peines en matière criminelle et correctionnelle, et de leurs effets.

6. Les peines, en matière criminelle, sont ou afflictives et infamantes, ou seulement infamantes.

Code Pénal.

A

7. Les peines afflictives et infamantes sont,

- 1.º La mort;
- 2.º Les travaux forcés à perpétuité;
- 3.º La déportation;
- 4.º Les travaux forcés à temps;
- 5.º La reclusion.

La marque et la confiscation générale peuvent être prononcées concurremment avec une peine afflictive, dans les cas déterminés par la loi.

8. Les peines infamantes sont,

- 1.º Le carcan;
- 2.º Le bannissement;
- 3.º La dégradation civique.

9. Les peines en matière correctionnelle sont,

- 1.º L'emprisonnement à temps, dans un lieu de correction;
- 2.º L'interdiction à temps de certains droits civiques, civils ou de famille.
- 3.º L'amende.

10. La condamnation aux peines établies par la loi, est toujours prononcée sans préjudice des restitutions et dommages-intérêts qui peuvent être dus aux parties.

11. Le renvoi sous la surveillance spéciale de la haute police, l'amende, et la confiscation spéciale, soit du corps du délit, quand la propriété en appartient au condamné, soit des choses produites par le délit, soit de celles qui ont servi ou qui ont été destinées à le commettre, sont des peines communes aux matières criminelle et correctionnelle.

CHAPITRE PREMIER.

Des Peines en matière criminelle.

12. Tout condamné à mort aura la tête tranchée.

13. Le coupable condamné à mort pour parricide, sera conduit sur le lieu de l'exécution, en chemise, nu-pieds, et la tête couverte d'un voile noir.

Il sera exposé sur l'échafaud pendant qu'un huissier fera au peuple lecture de l'arrêt de condamnation; il aura ensuite le poing droit coupé, et sera immédiatement exécuté à mort.

14. Les corps des suppliciés seront délivrés à leurs familles, si elles les réclament, à la charge par elles de les faire inhumer sans aucun appareil.

15. Les hommes condamnés aux travaux forcés seront employés aux travaux les plus pénibles; ils traîneront à leurs pieds un boulet, ou seront attachés deux à deux avec une chaîne, lorsque la nature du travail auquel ils seront employés le permettra.

16. Les femmes et les filles condamnées aux travaux forcés n'y seront employées que dans l'intérieur d'une maison de force.

17. La peine de la déportation consistera à être transporté et à demeurer à perpétuité dans un lieu déterminé par le Gouvernement, hors du territoire continental de l'Empire.

Si le déporté rentre sur le territoire de l'Empire, il sera, sur la seule preuve de son identité, condamné aux travaux forcés à perpétuité.

Le déporté qui ne sera pas rentré sur le territoire de l'Empire, mais qui sera saisi dans des pays occupés par les armées françaises, sera reconduit dans le lieu de sa déportation.

18. Les condamnations aux travaux forcés à perpétuité et à la déportation, emporteront mort civile.

Néanmoins le Gouvernement pourra accorder au déporté, dans le lieu de la déportation, l'exercice des droits civils, ou quelques-uns de ces droits.

19. La condamnation à la peine des travaux forcés à temps sera prononcée pour cinq ans au moins, et vingt ans au plus.

20. Quiconque aura été condamné à la peine des travaux forcés à perpétuité, sera flétri, sur la place publique, par l'application d'une empreinte avec un fer brûlant sur l'épaule droite.

Les condamnés à d'autres peines ne subiront la flétrissure que dans les cas où la loi l'aurait attachée à la peine qui leur est infligée.

Cette empreinte sera des lettres T. P. pour les coupables condamnés aux travaux forcés à perpétuité; de la lettre T. pour les coupables condamnés aux travaux forcés à temps, lorsqu'ils devront être flétris.

La lettre F. sera ajoutée dans l'empreinte, si le coupable est un faussaire.

21. Tout individu de l'un et de l'autre sexe, condamné à la peine de la reclusion, sera renfermé dans une maison de force, et employé à des travaux dont le produit pourra être en partie appliqué à son profit, ainsi qu'il sera réglé par le Gouvernement.

La durée de cette peine sera au moins de cinq années, et de dix ans au plus.

22. Quiconque aura été condamné à l'une des peines des travaux forcés à perpétuité, des travaux forcés à temps, ou de la reclusion, avant de subir sa peine, sera attaché au carcan sur la place publique: il y demeurera exposé aux regards du peuple durant une heure; au-dessus de sa tête sera placé un écriteau portant, en caractères gros et lisibles, ses noms, sa profession, son domicile, sa peine, et la cause de sa condamnation.

23. La durée de la peine des travaux forcés à temps, et de la peine de la reclusion, se comptera du jour de l'exposition.

24. La condamnation à la peine du carcan sera exécutée de la manière prescrite par l'article 22.

25. Aucune condamnation ne pourra être exécutée les jours de fêtes nationales ou religieuses, ni les dimanches.

26. L'exécution se fera sur l'une des places publiques du lieu qui sera indiqué par l'arrêt de condamnation.

27. Si une femme condamnée à mort se déclare et s'il est vérifié qu'elle est enceinte, elle ne subira la peine qu'après sa délivrance.

28. Quiconque aura été condamné à la peine des travaux forcés à temps, du bannissement, de la reclusion ou du carcan, ne pourra jamais être juré, ni expert, ni être employé comme témoin dans les actes, ni déposer en justice autrement que pour y donner de simples renseignements.

Il sera incapable de tutelle et de curatelle, si ce n'est de ses enfans, et sur l'avis seulement de sa famille.

Il sera déchû du droit de port d'armes et du droit de servir dans les armées de l'Empire.

29. Quiconque aura été condamné à la peine des travaux forcés à temps ou de la reclusion, sera de plus, pendant la durée de sa peine, en état d'interdiction légale; il lui sera nommé un curateur pour gérer et administrer ses biens, dans les formes prescrites pour la nomination des curateurs aux interdits.

30. Les biens du condamné lui seront remis après qu'il aura subi sa peine, et le curateur lui rendra compte de son administration.

31. Pendant la durée de la peine, il ne pourra lui être remis aucune somme, aucune provision, aucune portion de ses revenus.

32. Quiconque aura été condamné au bannissement, sera transporté, par ordre du Gouvernement, hors du territoire de l'Empire.

La durée du bannissement sera au moins de cinq années, et de dix ans au plus.

33. Si le banni, durant le temps de son bannissement, rentre sur le territoire de l'Empire, il sera, sur la seule preuve de son identité, condamné à la peine de la déportation.

34. La dégradation civique consiste dans la destitution et l'exclusion du condamné de toutes fonctions ou emplois publics, et dans la privation de tous les droits énoncés en l'article 28.

35. La durée du bannissement se comptera du jour où l'arrêt sera devenu irrévocable.

36. Tous arrêts qui porteront la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité ou à temps, la déportation, la reclusion, la peine du carcan, le bannissement et la dégradation civique, seront imprimés par extrait.

Ils seront affichés dans la ville centrale du département, dans celle où l'arrêt aura été rendu, dans la commune du lieu où le délit aura été commis, dans celle où se fera l'exécution, et dans celle du domicile du condamné.

37. La confiscation générale est l'attribution des biens d'un condamné au domaine de l'Etat.

Elle ne sera la suite nécessaire d'aucune condamnation : elle n'aura lieu que dans les cas où la loi la prononce expressément.

38. La confiscation générale demeure grevée de toutes les dettes légitimes jusqu'à concurrence de la valeur des biens confisqués, de l'obligation de fournir aux enfans ou autres descendans une moitié de la portion dont le père n'aurait pu les priver.

De plus, la confiscation générale demeure grevée de la prestation des alimens à qui il en est dû de droit.

39. L'Empereur pourra disposer des biens confisqués, en faveur, soit des père, mère ou autres ascendans, soit de la veuve, soit des enfans ou autres descendans légitimes, naturels ou adoptifs, soit des autres parens du condamné.

CHAPITRE II.

Des Peines en matière correctionnelle.

40. Quiconque aura été condamné à la peine d'emprisonnement, sera renfermé dans une maison de correction ; il y sera employé à l'un des travaux établis dans cette maison, selon son choix.

La durée de cette peine sera au moins de six jours, et de cinq années au plus ; sauf les cas de récidive ou autres où la loi aura déterminé d'autres limites.

La peine à un jour d'emprisonnement est de vingt-quatre heures ;

Celle à un mois est de trente jours.

41. Les produits du travail de chaque détenu pour délit correctionnel, seront appliqués, partie aux dépenses communes de la maison, partie à lui procurer quelques adoucissemens, s'il les mérite, partie à former pour lui, au temps de sa sortie, un fonds de réserve ; le tout ainsi qu'il sera ordonné par des réglemens d'administration publique.

42. Les tribunaux, jugeant correctionnellement, pourront, dans certains cas, interdire en tout ou en partie, l'exercice des droits civiques, civils et de famille suivans :

- 1.° De vote et d'élection;
- 2.° D'éligibilité;
- 3.° D'être appelé ou nommé aux fonctions de juré ou autres fonctions publiques, ou aux emplois de l'administration, ou d'exercer ces fonctions ou emplois;
- 4.° De port d'armes;
- 5.° De vote et de suffrage dans les délibérations de famille;
- 6.° D'être tuteur, curateur, si ce n'est de ses enfans, et sur l'avis seulement de la famille;
- 7.° D'être expert ou employé comme témoin dans les actes;
- 8.° De témoignage en justice, autrement que pour y faire de simples déclarations.

43. Les tribunaux ne prononceront l'interdiction mentionnée dans l'article précédent, que lorsqu'elle aura été autorisée ou ordonnée par une disposition particulière de la loi.

CHAPITRE III.

Des Peines et des autres Condamnations qui peuvent être prononcées pour Crimes ou Délits.

44. L'effet du renvoi sous la surveillance de la haute police de l'Etat, sera de donner au Gouvernement, ainsi qu'à la partie intéressée, le droit d'exiger, soit de l'individu placé dans cet état, après qu'il aura subi sa peine, soit de ses père et mère, tuteur ou curateur, s'il est en âge de minorité, une caution solvable de bonne conduite, jusqu'à la somme qui sera fixée par l'arrêt ou le jugement : toute personne pourra être admise à fournir cette caution.

Faute de fournir ce cautionnement, le condamné demeure à la disposition du Gouvernement, qui a le droit d'ordonner, soit l'éloignement de l'individu d'un certain lieu, soit sa résidence continue dans un lieu déterminé de l'un des départemens de l'Empire.

45. En cas de désobéissance à cet ordre, le Gouvernement aura le droit de faire arrêter et détenir le condamné, durant un intervalle de temps qui pourra s'étendre jusqu'à l'expiration du temps fixé pour l'état de la surveillance spéciale.

46. Lorsque la personne mise sous la surveillance spéciale du Gouvernement, et ayant obtenu sa liberté sous caution, aura été condamnée par un arrêt ou jugement devenu irrévocable, pour un ou plusieurs crimes, ou pour un ou plusieurs délits commis dans l'intervalle déterminé par l'acte de cautionnement, les cautions seront contraintes, même par corps, au paiement des sommes portées dans cet acte.

Les sommes recouvrées seront affectées de préférence aux

restitutions, aux dommages - intérêts et frais adjugés aux parties lésées par ces crimes ou ces délits.

47. Les coupables condamnés aux travaux forcés à temps et à la reclusion, seront de plein droit, après qu'ils auront subi leur peine, et pendant toute la vie, sous la surveillance de la haute police de l'Etat.

48. Les coupables condamnés au bannissement, seront, de plein droit, sous la même surveillance, pendant un temps égal à la durée de la peine qu'ils auront subie.

49. Devront être renvoyés sous la même surveillance, ceux qui auront été condamnés pour crimes ou délits qui intéressent la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat.

50. Hors les cas déterminés par les articles précédens, les condamnés ne seront placés sous la surveillance de la haute police de l'Etat que dans le cas où une disposition particulière de la loi l'aura permis.

51. Quand il y aura lieu à restitution, le coupable sera condamné en outre, envers la partie, à des indemnités dont la détermination est laissée à la justice de la cour ou du tribunal, lorsque la loi ne les aura pas réglées; sans qu'elles puissent jamais être au-dessous du quart des restitutions, et sans que la cour ou le tribunal puisse, du consentement même de la partie, en prononcer l'application à une œuvre quelconque.

52. L'exécution des condamnations à l'amende, aux restitutions, aux dommages-intérêts et aux frais, pourra être poursuivie par la voie de la contrainte par corps.

53. Lorsque des amendes et des frais seront prononcés au profit de l'Etat, si, après l'expiration de la peine afflictive ou infamante, l'emprisonnement du condamné, pour l'acquit de ces condamnations pécuniaires, a duré une année complète, il pourra, sur la preuve acquise par les voies de droit, de son absolue insolvabilité, obtenir sa liberté provisoire.

La durée de l'emprisonnement sera réduite à six mois, s'il s'agit d'un délit; sauf, dans tous les cas, à reprendre la contrainte par corps, s'il survient au condamné quelque moyen de solvabilité.

54. En cas de concurrence de l'amende ou de la confiscation avec les restitutions et les dommages-intérêts, sur les biens insuffisans du condamné, ces dernières condamnations obtiendront la préférence.

55. Tous les individus condamnés pour un même crime ou pour un même délit, sont tenus solidairement des amendes, des restitutions, des dommages-intérêts et des frais.

CHAPITRE IV.

Des peines de la Récidive pour Crimes et Délits.

56. Quiconque, ayant été condamné pour crime, aura commis un second crime emportant la dégradation civique, sera condamné à la peine du carcan :

Si le second crime emporte la peine du carcan ou le bannissement, il sera condamné à la peine de la reclusion ;

Si le second crime entraîne la peine de la reclusion, il sera condamné à la peine des travaux forcés à temps et à la marque ;

Si le second crime entraîne la peine des travaux forcés à temps ou la déportation, il sera condamné à la peine des travaux forcés à perpétuité ;

Si le second crime entraîne la peine des travaux forcés à perpétuité, il sera condamné à la peine de mort.

57. Quiconque, ayant été condamné pour un crime, aura commis un délit de nature à être puni correctionnellement, sera condamné au *maximum* de la peine portée par la loi, et cette peine pourra être élevée jusqu'au double.

58. Les coupables condamnés correctionnellement à un emprisonnement de plus d'une année, seront aussi, en cas de nouveau délit, condamnés au *maximum* de la peine portée par la loi, et cette peine pourra être élevée jusqu'au double : ils seront de plus mis sous la surveillance spéciale du Gouvernement pendant au moins cinq années, et dix ans au plus.

(N.º II.) Loi du 13 Février 1810.

LIVRE II.

Des personnes punissables, excusables ou responsables, pour Crimes ou pour Délits.

59. Les complices d'un crime ou d'un délit seront punis de la même peine que les auteurs mêmes de ce crime ou de ce délit, sauf les cas où la loi en aurait disposé autrement.

60. Seront punis comme complices d'une action qualifiée crime ou délit, ceux qui, par dons, promesses, menaces, abus d'autorité ou de pouvoir, machinations ou artifices coupables, auront provoqué à cette action, ou donné des instructions pour la commettre ;

Ceux qui auront procuré des armes, des instrumens, ou tout autre moyen qui aura servi à l'action, sachant qu'ils devaient y servir ;

Ceux qui auront, avec connaissance, aidé ou assisté l'auteur ou les auteurs de l'action, dans les faits qui l'auront préparée ou dans ceux qui l'auront consommée; sans préjudice des peines qui seront spécialement portées par le présent Code contre les auteurs de complots ou de provocations attentatoires à la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat, même dans le cas où le crime qui était l'objet des conspirateurs ou des provocateurs, n'aurait pas été commis.

61. Ceux qui, connaissant la conduite criminelle des malfaiteurs exerçant des brigandages ou des violences contre la sûreté de l'Etat, la paix publique, les personnes ou les propriétés, leur fournissent habituellement logement, lieu de retraite ou de réunion, seront punis comme leurs complices.

62. Ceux qui, sciemment, auront recélé, en tout ou en partie, des choses enlevées, détournées ou obtenues à l'aide d'un crime ou d'un délit, seront aussi punis comme complices de ce crime ou délit.

63. Néanmoins, et à l'égard des recéleurs désignés dans l'article précédent, la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité, ou de la déportation, lorsqu'il y aura lieu, ne leur sera appliquée qu'autant qu'ils seront convaincus d'avoir eu, au temps du recélé, connaissance des circonstances auxquelles la loi attache les peines de ces trois genres: sinon, ils ne subiront que la peine des travaux forcés à temps.

64. Il n'y a ni crime ni délit, lorsque le prévenu était en état de démence au temps de l'action, ou lorsqu'il a été contraint par une force à laquelle il n'a pu résister.

65. Nul crime ou délit ne peut être excusé, ni la peine mitigée, que dans les cas et dans les circonstances où la loi déclare le fait excusable, ou permet de lui appliquer une peine moins rigoureuse.

66. Lorsque l'accusé aura moins de seize ans, s'il est décidé qu'il a agi *sans discernement*, il sera acquitté; mais il sera, selon les circonstances, remis à ses parens, ou conduit dans une maison de correction, pour y être élevé et détenu pendant tel nombre d'années que le jugement déterminera, et qui toutefois ne pourra excéder l'époque où il aura accompli sa vingtième année.

67. S'il est décidé qu'il a agi *avec discernement*, les peines seront prononcées ainsi qu'il suit:

S'il a encouru la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité, ou de la déportation, il sera condamné à la peine de dix à vingt ans d'emprisonnement dans une maison de correction;

S'il a encouru la peine des travaux forcés à temps, ou de la reclusion, il sera condamné à être renfermé dans une

maison de correction, pour un temps égal au tiers au moins et à la moitié au plus de celui auquel il aurait pu être condamné à l'une de ces peines.

Dans tous ces cas, il pourra être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police, pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

S'il a encouru la peine du carcan ou du bannissement, il sera condamné à être enfermé, d'un an à cinq ans, dans une maison de correction.

68. Dans aucun des cas prévus par l'article précédent, le condamné ne subira l'exposition publique.

69. Si le coupable n'a encouru qu'une peine correctionnelle, il pourra être condamné à telle peine correctionnelle qui sera jugée convenable, pourvu qu'elle soit au-dessous de la moitié de celle qu'il aurait subie s'il avait eu seize ans.

70. Les peines des travaux forcés à perpétuité, de la déportation et des travaux forcés à temps, ne seront prononcées contre aucun individu âgé de soixante-dix ans accomplis au moment du jugement.

71. Ces peines seront remplacées, à leur égard, par celle de la reclusion, soit à perpétuité, soit à temps, et selon la durée de la peine qu'elle remplacera.

72. Tout condamné à la peine des travaux forcés à perpétuité ou à temps, dès qu'il aura atteint l'âge de soixante-dix ans accomplis, en sera relevé, et sera renfermé dans la maison de force pour tout le temps à expirer de sa peine, comme s'il n'eût été condamné qu'à la reclusion.

73. Les aubergistes et hôteliers convaincus d'avoir logé, plus de vingt-quatre heures, quelqu'un qui, pendant son séjour, aurait commis un crime ou un délit, seront civilement responsables des restitutions, des indemnités et des frais adjugés à ceux à qui ce crime ou ce délit aurait causé quelque dommage, faute par eux d'avoir inscrit sur leur registre le nom, la profession et le domicile du coupable; sans préjudice de leur responsabilité dans le cas des articles 1952 et 1953 du Code Napoléon.

74. Dans les autres cas de responsabilité civile qui pourront se présenter dans les affaires criminelles, correctionnelles ou de police, les cours et tribunaux devant qui ces affaires seront portées, se conformeront aux dispositions du Code Napoléon, liv. III, tit. IV, chapitre II.

(N.º III.) Loi du 15 Février 1810.

LIVRE III.

Des Crimes, des Délits et de leur punition.

TITRE PREMIER.

Crimes et Délits contre la chose publique.

CHAPITRE I.º

Crimes et Délits contre la sûreté de l'État.

SECTION I.º

Des Crimes et Délits contre la sûreté extérieure de l'État.

75. Tout Français qui aura porté les armes contre la France, sera puni de mort.

Ses biens seront confisqués.

76. Quiconque aura pratiqué des machinations ou entretenu des intelligences avec les puissances étrangères ou leurs agents, pour les engager à commettre des hostilités ou entreprendre la guerre contre la France, ou pour leur en procurer les moyens, sera puni de mort, et ses biens seront confisqués.

Cette disposition aura lieu dans le cas même où lesdites machinations ou intelligences n'auraient pas été suivies d'hostilités.

77. Sera également puni de mort et de la confiscation de ses biens, quiconque aura pratiqué des manœuvres ou entretenu des intelligences avec les ennemis de l'État, à l'effet de faciliter leur entrée sur le territoire et dépendances de l'Empire français, ou de leur livrer des villes, forteresses, places, postes, ports, magasins, arsenaux, vaisseaux ou bâtimens appartenant à la France, ou de fournir aux ennemis des secours en soldats, hommes, argent, vivres, armes ou munitions, ou de secourir les progrès de leurs armes sur les possessions ou contre les forces françaises de terre ou de mer, soit en ébranlant la fidélité des officiers, soldats, matelots ou autres, envers l'Empereur et l'État, soit de toute autre manière.

78. Si la correspondance avec les sujets d'une puissance ennemie, sans avoir pour objet l'un des crimes énoncés en l'article précédent, a néanmoins eu pour résultat de fournir aux ennemis des instructions nuisibles à la situation militaire ou politique de la France ou de ses alliés, ceux qui auront

entretenu cette correspondance seront punis du bannissement, sans préjudice de plus fortes peines dans le cas où ces instructions auraient été la suite d'un concert constituant un fait d'espionnage.

79. Les peines exprimées aux articles 76 et 77 seront les mêmes, soit que les machinations ou manœuvres énoncées en ces articles aient été commises envers la France, soit qu'elles l'aient été envers les alliés de la France, agissant contre l'ennemi commun.

80. Sera puni des peines exprimées en l'article 76, tout fonctionnaire public, tout agent du Gouvernement, ou toute autre personne qui, chargée ou instruite officiellement ou à raison de son état, du secret d'une négociation ou d'une expédition, l'aura livré aux agents d'une puissance étrangère ou de l'ennemi.

81. Tout fonctionnaire public, tout agent, tout préposé du Gouvernement, chargé, à raison de ses fonctions, du dépôt des plans de fortifications, arsenaux, ports ou rades, qui aura livré ces plans ou l'un de ces plans à l'ennemi ou aux agents de l'ennemi, sera puni de mort, et ses biens seront confisqués.

Il sera puni du bannissement, s'il a livré ces plans aux agents d'une puissance étrangère, neutre ou alliée.

82. Toute autre personne qui, étant parvenue, par corruption, fraude ou violence, à soustraire lesdits plans, les aura livrés ou à l'ennemi ou aux agents d'une puissance étrangère, sera punie comme le fonctionnaire ou agent mentionné dans l'article précédent, et selon les distinctions qui y sont établies.

Si lesdits plans se trouvaient, sans le préalable emploi de mauvaises voies, entre les mains de la personne qui les a livrés, la peine sera, au premier cas mentionné dans l'article 81, la déportation;

Et au second cas du même article, un emprisonnement de deux à cinq ans.

83. Quiconque aura recélé, ou aura fait receler les espions ou les soldats ennemis envoyés à la découverte, et qu'il aura connus pour tels, sera condamné à la peine de mort.

84. Quiconque aura, par des actions hostiles non approuvées par le Gouvernement, exposé l'Etat à une déclaration de guerre, sera puni du bannissement; et, si la guerre s'en est suivie, de la déportation.

85. Quiconque aura, par des actes non approuvés par le Gouvernement, exposé des Français à éprouver des représailles, sera puni du bannissement.

SECTION II.

Des Crimes contre la sûreté intérieure de l'État.§. Ier*Des Attentats et Complots dirigés contre l'Empereur et sa famille.*

86. L'attentat ou le complot contre la vie ou contre la personne de l'Empereur, est crime de lèse-majesté ; ce crime est puni comme parricide, et emporte de plus la confiscation des biens.

87. L'attentat ou le complot contre la vie ou la personne des membres de la famille impériale ;

L'attentat ou le complot dont le but sera,

Soit de détruire ou de changer le Gouvernement, ou l'ordre de successibilité au trône,

Soit d'exciter les citoyens ou habitants à s'armer contre l'autorité impériale,

Seront punis de la peine de mort et de la confiscation des biens.

88. Il y a attentat dès qu'un acte est commis ou commencé pour parvenir à l'exécution de ces crimes, quoiqu'ils n'aient pas été consommés.

89. Il y a complot dès que la résolution d'agir est concertée et arrêtée entre deux conspirateurs ou un plus grand nombre, quoiqu'il n'y ait pas eu d'attentat.

90. S'il n'y a pas eu de complot arrêté, mais une proposition faite et non agréée d'en former un pour arriver au crime mentionné dans l'article 86, celui qui aura fait une telle proposition sera puni de la réclusion.

L'auteur de toute proposition non agréée tendant à l'un des crimes énoncés dans l'article 87, sera puni du bannissement.

§. II.

Des Crimes tendant à troubler l'État par la guerre civile, l'illégal emploi de la force armée, la dévastation et le pillage public.

91. L'attentat ou le complot dont le but sera, soit d'exciter la guerre civile en armant ou en portant les citoyens ou habitants à s'armer les uns contre les autres,

Soit de porter la dévastation, le massacre et le pillage dans une ou plusieurs communes,

Seront punis de la peine de mort, et les biens des coupables seront confisqués.

92. Seront punis de mort et de la confiscation de leurs

biens, ceux qui auront levé ou fait lever des troupes armées, engagé ou enrôlé, fait engager ou enrôler des soldats, ou leur auront fourni ou procuré des armes ou munitions, sans ordre ou autorisation du pouvoir légitime.

93. Ceux qui, sans droit ou motif légitime, auront pris le commandement d'un corps d'armée, d'une troupe, d'une flotte, d'une escadre, d'un bâtiment de guerre, d'une place forte, d'un poste, d'un port, d'une ville;

Ceux qui auront retenu, contre l'ordre du Gouvernement, un commandement militaire quelconque;

Les commandans qui auront tenu leur armée ou troupe rassemblée, après que le licenciement ou la séparation en auront été ordonnés,

Seront punis de la peine de mort, et leurs biens seront confisqués.

94. Toute personne qui, pouvant disposer de la force publique, en aura requis ou ordonné, fait requérir ou ordonner l'action ou l'emploi contre la levée des gens de guerre légalement établie, sera punie de la déportation.

Si cette réquisition ou cet ordre ont été suivis de leur effet, le coupable sera puni de mort, et ses biens seront confisqués.

95. Tout individu qui aura incendié ou détruit, par l'explosion d'une mine, des édifices, magasins, arsenaux, vaisseaux, ou autres propriétés appartenant à l'Etat, sera puni de mort, et ses biens seront confisqués.

96. Quiconque, soit pour envahir des domaines, propriétés ou deniers publics, places, villes, forteresses, postes, magasins, arsenaux, ports, vaisseaux ou bâtimens appartenant à l'Etat, soit pour piller ou partager des propriétés publiques ou nationales, ou celles d'une généralité de citoyens, soit enfin pour faire attaque ou résistance envers la force publique agissant contre les auteurs de ces crimes, se sera mis à la tête de bandes armées, ou y aura exercé une fonction ou commandement quelconque, sera puni de mort, et ses biens seront confisqués.

Les mêmes peines seront appliquées à ceux qui auront dirigé l'association, levé ou fait lever, organisé ou fait organiser les bandes, ou leur auront, sciemment et volontairement fourni ou procuré des armes, munitions et instrumens de crime, ou envoyé des convois de subsistances, ou qui auront, de toute autre manière, pratiqué des intelligences avec les directeurs ou commandans des bandes.

97. Dans le cas où l'un ou plusieurs des crimes mentionnés aux articles 86, 87 et 91 auront été exécutés ou simple-

ment tentés par une bande, la peine de mort avec confiscation des biens sera appliquée, sans distinction de grades, à tous les individus faisant partie de la bande et qui auront été saisis sur le lieu de la réunion séditieuse.

Sera puni des mêmes peines, quoique non saisi sur le lieu, quiconque aura dirigé la sédition, ou aura exercé dans la bande un emploi ou commandement quelconque.

98. Hors le cas où la réunion séditieuse aurait eu pour objet ou résultat l'un ou plusieurs des crimes énoncés aux articles 86, 87 et 91, les individus faisant partie des bandes dont il est parlé ci-dessus, sans y exercer aucun commandement ni emploi, et qui auront été saisis sur les lieux, seront punis de la déportation.

99. Ceux qui, connaissant le but et le caractère desdites bandes, leur auront, sans contrainte, fourni des logemens, lieux de retraite ou de réunion, seront condamnés à la peine des travaux forcés à temps.

100. Il ne sera prononcé aucune peine, pour le fait de sédition, contre ceux qui, ayant fait partie de ces bandes sans y exercer aucun commandement, et sans y remplir aucun emploi ni fonction, se seront retirés au premier avertissement des autorités civiles ou militaires, ou même depuis, lorsqu'ils n'auront été saisis que hors des lieux de la réunion séditieuse, sans opposer de résistance et sans armes.

Ils ne seront punis, dans ce cas, que des crimes particuliers qu'ils auraient personnellement commis; et néanmoins ils pourront être renvoyés, pour cinq ans ou au plus jusqu'à dix, sous la surveillance spéciale de la haute police.

101. Sont compris dans le mot *armes*, toutes machines, tous instrumens ou ustensiles tranchans, perçans ou contondans.

Les couteaux et ciseaux de poche, les cannes simples, ne seront réputés armes qu'autant qu'il en aura été fait usage pour tuer, blesser ou frapper.

Disposition commune aux deux Paragraphes de la présente Section.

102. Seront punis comme coupables des crimes et complots mentionnés dans la présente section, tous ceux qui, soit par discours tenus dans des lieux ou réunions publiques; soit par placards affichés, soit par des écrits imprimés, auront excité directement les citoyens ou habitans à les commettre.

Néanmoins, dans le cas où lesdites provocations n'auraient été suivies d'aucun effet, leurs auteurs seront simplement punis du bannissement.

SECTION III.

De la révélation et de la non-révélation des Crimes qui compromettent la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat.

103. Toutes personnes qui, ayant eu connaissance de complots formés ou de crimes projetés contre la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat, n'auront pas fait la déclaration de ces complots ou crimes, et n'auront pas révélé au Gouvernement, ou aux autorités administratives ou de police judiciaire, les circonstances qui en seront venues à leur connaissance, le tout dans les vingt-quatre heures qui auront suivi ladite connaissance, seront, lors même qu'elles seraient reconnues exemptes de toute complicité, punies, pour le seul fait de non-révélation, de la manière et selon les distinctions qui suivent.

104. S'il s'agit du crime de lèse-majesté, tout individu qui, au cas de l'article précédent, n'aura point fait les déclarations qui y sont prescrites, sera puni de la reclusion.

105. A l'égard des autres crimes ou complots mentionnés au présent chapitre, toute personne qui, en étant instruite, n'aura pas fait les déclarations prescrites par l'article 103, sera punie d'un emprisonnement de deux à cinq ans, et d'une amende de cinq cents francs à deux mille francs.

106. Celui qui aura eu connaissance desdits crimes ou complots non révélés, ne sera point admis à excuse sur le fondement qu'il ne les aurait point approuvés, ou même qu'il s'y serait opposé, et aurait cherché à en dissuader leurs auteurs.

107. Néanmoins, si l'auteur du complot ou crime est époux, même divorcé, ascendant ou descendant, frère ou sœur, ou allié aux mêmes degrés, de la personne prévenue de réticence, celle-ci ne sera point sujette aux peines portées par les articles précédens; mais elle pourra être mise, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance spéciale de la haute police, pendant un temps qui n'excédera point dix ans.

108. Seront exemptés des peines prononcées contre les auteurs de complots ou d'autres crimes attentatoires à la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat, ceux des coupables qui, avant toute exécution ou tentative de ces complots ou de ces crimes, et avant toutes poursuites commencées, auront les premiers donné aux autorités mentionnées en l'article 103, connaissance de ces complots ou crimes et de leurs auteurs ou complices, ou qui, même depuis le commencement des poursuites, auront procuré l'arrestation desdits auteurs ou complices.

Les coupables qui auront donné ces connaissances ou procuré ces arrestations, pourront néanmoins être condamnés à rester pour la vie ou à temps sous la surveillance spéciale de la haute police.

CHAPITRE II.

*Crimes et Délits contre les Constitutions de l'Empire.*SECTION Ire*Crimes et Délits relatifs à l'exercice des Droits civiques.*

109. Lorsque, par attroupement, voies de fait ou menaces, ou aura empêché un ou plusieurs citoyens d'exercer leurs droits civiques, chacun des coupables sera puni d'un emprisonnement de six mois au moins et de deux ans au plus, et de l'interdiction du droit de voter et d'être éligible pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

110. Si ce crime a été commis par suite d'un plan concerté pour être exécuté soit dans tout l'Empire, soit dans un ou plusieurs départemens, soit dans un ou plusieurs arrondissemens communaux, la peine sera le bannissement.

111. Tout citoyen qui, étant chargé, dans un scrutin, du dépouillement des billets contenant les suffrages des citoyens, sera surpris falsifiant ces billets ou en soustrayant de la masse, ou y en ajoutant, ou inscrivant sur les billets des votans non lettrés des noms autres que ceux qui lui auraient été déclarés, sera puni de la peine du carcan.

112. Toutes autres personnes coupables des faits énoncés dans l'article précédent, seront punies d'un emprisonnement de six mois au moins et de deux ans au plus, et de l'interdiction du droit de voter et d'être éligibles pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

113. Tout citoyen qui aura, dans les élections, acheté ou vendu un suffrage à un prix quelconque, sera puni d'interdiction des droits de citoyen et de toute fonction ou emploi public, pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

Seront en outre, le vendeur et l'acheteur du suffrage, condamnés chacun à une amende double de la valeur des choses reçues ou promises.

SECTION II.

Attentats à la Liberté.

114. Lorsqu'un fonctionnaire public, un agent ou un préposé du Gouvernement, aura ordonné ou fait quelque acte arbitraire et attentatoire, soit à la liberté individuelle, soit aux droits civiques d'un ou de plusieurs citoyens, soit aux constitutions de l'Empire, il sera condamné à la peine de la dégradation civique.

Si néanmoins il justifie qu'il a agi par ordre de ses supérieurs, pour des objets du ressort de ceux-ci, et sur lesquels

il leur était dû obéissance hiérarchique, il sera exempt de la peine, laquelle sera, dans ce cas, appliquée seulement aux supérieurs qui auront donné l'ordre.

115. Si c'est un ministre qui a ordonné ou fait les actes ou l'un des actes mentionnés en l'article précédent, et si, après les invitations mentionnées dans les articles 63 et 67 du sénatus-consulte du 28 floréal an 12, il a refusé ou négligé de faire réparer ces actes dans les délais fixés par ledit sénatus-consulte, il sera puni du bannissement.

116. Si les ministres prévenus d'avoir ordonné ou autorisé l'acte contraire aux constitutions, prétendent que la signature à eux imputée leur a été surprise, ils seront tenus, en faisant cesser l'acte, de dénoncer celui qu'ils déclareront auteur de la surprise; sinon, ils seront poursuivis personnellement.

117. Les dommages-intérêts qui pourraient être prononcés à raison des attentats exprimés dans l'article 114, seront demandés, soit sur la poursuite criminelle, soit par la voie civile, et seront réglés, eu égard aux personnes, aux circonstances et au préjudice souffert, sans qu'en aucun cas, et quelque soit l'individu lésé, lesdits dommages-intérêts puissent être au-dessous de vingt-cinq francs pour chaque jour de détention illégale et arbitraire, et pour chaque individu.

118. Si l'acte contraire aux constitutions a été fait d'après une fausse signature du nom d'un ministre ou d'un fonctionnaire public, les auteurs du faux et ceux qui en auront sciemment fait usage, seront punis des travaux forcés à temps, dont le *maximum* sera toujours appliqué dans ce cas.

119. Les fonctionnaires publics chargés de la police administrative ou judiciaire, qui auront refusé ou négligé de déférer à une réclamation légale tendant à constater les détentions illégales et arbitraires, soit dans les maisons destinées à la garde des détenus, soit partout ailleurs, et qui ne justifieront pas les avoir dénoncées à l'autorité supérieure, seront punis de la dégradation civique, et tenus des dommages-intérêts, lesquels seront réglés comme il est dit dans l'article 117.

120. Les gardiens et concierges des maisons de dépôt, d'arrêt, de justice ou de peine, qui auront reçu un prisonnier sans mandat ou jugement, ou sans ordre provisoire du Gouvernement; ceux qui l'auront retenu ou auront refusé de le représenter à l'officier de police ou au porteur de ses ordres, sans justifier de la défense du procureur impérial ou du juge; ceux qui auront refusé d'exhiber leurs registres à l'officier de police, seront, comme coupables de détention arbitraire, punis de six mois à deux ans d'emprisonnement, et d'une amende de seize francs à deux cents francs.

121. Seront, comme coupables de forfaiture, punis de la

dégradation civique, tout officier de police judiciaire, tous procureurs généraux ou impériaux, tous substituts, tous juges, qui auront provoqué, donné ou signé un jugement, une ordonnance ou un mandat, tendant à la poursuite personnelle ou accusation, soit d'un ministre, soit d'un membre du Sénat, du Conseil d'Etat ou du Corps Législatif, sans les autorisations prescrites par les constitutions; ou qui, hors le cas de flagrant délit ou de clameur publique, auront, sans les mêmes autorisations, donné ou signé l'ordre ou le mandat de saisir ou arrêter un ou plusieurs ministres, ou membres du Sénat, du Conseil d'Etat ou du Corps Législatif.

122. Seront aussi punis de la dégradation civique, les procureurs généraux ou impériaux, leurs substituts, les juges ou les officiers publics qui auront retenu ou fait retenir un individu hors des lieux déterminés par le Gouvernement ou par l'administration publique, ou qui auront traduit un citoyen devant une cour d'assises ou une cour spéciale, sans qu'il ait été préalablement mis légalement en accusation.

SECTION III.

Coalitions des Fonctionnaires.

123. Tout concert de mesures contraires aux lois, pratiqué, soit par la réunion d'individus ou de corps dépositaires de quelque partie de l'autorité publique, soit par députation ou correspondance entre eux, sera puni d'un emprisonnement de deux mois au moins et de six mois au plus, contre chaque coupable, qui pourra de plus être condamné à l'interdiction des droits civiques, et de tout emploi public, pendant dix ans au plus.

124. Si, par l'un des moyens exprimés ci-dessus, il a été concerté des mesures contre l'exécution des lois ou contre les ordres du Gouvernement, la peine sera le bannissement.

Si ce concert a eu lieu entre les autorités civiles et les corps militaires ou leurs chefs, ceux qui en seront les auteurs ou provocateurs seront punis de la déportation; les autres coupables seront bannis.

125. Dans le cas où ce concert aurait eu pour objet ou résultat un complot attentatoire à la sûreté intérieure de l'Etat, les coupables seront punis de mort, et leurs biens seront confisqués.

126. Seront coupables de forfaiture, et punis de la dégradation civique,

Les fonctionnaires publics qui auront, par délibération, arrêté de donner des démissions dont l'objet ou l'effet serait

d'empêcher ou de suspendre, soit l'administration de la justice, soit l'accomplissement d'un service quelconque.

SECTION IV.

Empiétemens des Autorités administratives et judiciaires.

127. Seront coupables de forfaiture, et punis de la dégradation civique,

1.º Les juges, les procureurs généraux ou impériaux, ou leurs substituts, les officiers de police, qui se seront immiscés dans l'exercice du pouvoir législatif, soit par des réglemens contenant des dispositions législatives, soit en arrêtant ou en suspendant l'exécution d'une ou de plusieurs lois, soit en délibérant sur le point de savoir si les lois seront publiées ou exécutées;

2.º Les juges, les procureurs généraux ou impériaux, ou leurs substituts, les officiers de police judiciaire, qui auraient excédé leur pouvoir, en s'immiscant dans les matières attribuées aux autorités administratives, soit en faisant des réglemens sur ces matières, soit en défendant d'exécuter les ordres émanés de l'administration, ou qui, ayant permis ou ordonné de citer des administrateurs pour raison de l'exercice de leurs fonctions, auraient persisté dans l'exécution de leurs jugemens ou ordonnances, nonobstant l'annulation qui en aurait été prononcée, ou le conflit qui leur aurait été notifié.

128. Les juges qui, sur la revendication formellement faite par l'autorité administrative, d'une affaire portée devant eux, auront néanmoins procédé au jugement avant la décision de l'autorité supérieure, seront punis chacun d'une amende de seize francs au moins et de cent cinquante francs au plus.

Les officiers du ministère public qui auront fait des réquisitions ou donné des conclusions pour ledit jugement, seront punis de la même peine.

129. La peine sera d'une amende de cent francs au moins et de cinq cents francs au plus, contre chacun des juges qui, après une réclamation légale des parties intéressées ou de l'autorité administrative, auront, sans autorisation du Gouvernement, rendu des ordonnances ou décerné des mandats contre ses agens ou préposés prévenus de crimes ou délits commis dans l'exercice de leurs fonctions.

La même peine sera appliquée aux officiers du ministère public ou de police, qui auront requis lesdites ordonnances ou mandats.

130. Les préfets, sous-préfets, maires et autres administrateurs qui se seront immiscés dans l'exercice du pouvoir législatif, comme il est dit au n.º 1.er de l'article 127, ou qui

se seront ingérés de prendre des arrêtés généraux tendant à intimé des ordres ou des défenses quelconques à des cours ou tribunaux, seront punis de la dégradation civique.

131. Lorsque ces administrateurs entreprendront sur les fonctions, judiciaires, en s'ingérant de connaître de droits et intérêts privés du ressort des tribunaux, et qu'après la réclamation des parties ou de l'une d'elles, ils auront néanmoins décidé l'affaire avant que l'autorité supérieure ait prononcé, ils seront punis d'une amende de seize francs au moins et de cent cinquante francs au plus.

(N.º IV.) Loi du 16 Février 1810.

CHAPITRE III.

Crimes et Délits contre la paix publique.

SECTION Ire

Du Faux.

§. Ier

Fausse Monnaie.

132. Quiconque aura contrefait ou altéré les monnaies d'or ou d'argent ayant cours légal en France, ou participé à l'émission ou exposition desdites monnaies contrefaites ou altérées, ou à leur introduction sur le territoire français, sera puni de mort, et ses biens seront confisqués.

133. Celui qui aura contrefait ou altéré des monnaies de billon ou de cuivre ayant cours légal en France, ou participé à l'émission ou exposition desdites monnaies contrefaites ou altérées, ou à leur introduction sur le territoire français, sera puni des travaux forcés à perpétuité.

134. Tout individu qui aura, en France, contrefait ou altéré des monnaies étrangères, ou participé à l'émission, exposition ou introduction en France de monnaies étrangères contrefaites ou altérées, sera puni des travaux forcés à temps.

135. La participation énoncée aux précédens articles ne s'applique point à ceux qui, ayant reçu pour bonnes des pièces de monnaie contrefaites ou altérées, les ont remises en circulation.

Toutefois celui qui aura fait usage desdites pièces après en avoir vérifié ou fait vérifier les vices, sera puni d'une amende triple au moins et sextuple au plus de la somme représentée par les pièces qu'il aura rendues à la circulation, sans que cette amende puisse, en aucun cas, être inférieure à seize francs.

136. Ceux qui auront eu connaissance d'une fabrique ou d'un dépôt de monnaies d'or, d'argent, de billon ou cuivre ayant cours légal en France, contrefaites ou altérées, et qui

n'auront pas, dans les vingt-quatre heures, révélé ce qu'ils savent aux autorités administratives ou de police judiciaire, seront, pour le seul fait de non-révélation, et lors même qu'ils seraient reconnus exempts de toute complicité, punis d'un emprisonnement d'un mois à deux ans.

137. Sont néanmoins exceptés de la disposition précédente, les ascendans et descendans, époux même divorcés, et les frères et sœurs des coupables, ou les alliés de ceux-ci aux mêmes degrés.

138. Les personnes coupables des crimes mentionnés aux articles 132 et 133, seront exemptes de peines, si, avant la consommation de ces crimes et avant toutes poursuites, elles en ont donné connaissance et révélé les auteurs aux autorités constituées, ou si, même après les poursuites commencées, elles ont procuré l'arrestation des autres coupables.

Elles pourront néanmoins être mises pour la vie, ou à temps, sous la surveillance spéciale de la haute police.

§. II.

Contrefaçon des Sceaux de l'État, des Billets de Banque, des Effets publics, et des Poinçons, Timbres et Marques.

139. Ceux qui auront contrefait le sceau de l'État ou fait usage du sceau contrefait ;

Ceux qui auront contrefait ou falsifié, soit des effets émis par le trésor public avec son timbre, soit des billets de banques autorisées par la loi, ou qui auront fait usage de ces effets ou billets contrefaits ou falsifiés, ou qui les auront introduits dans l'enceinte du territoire français,

Seront punis de mort, et leurs biens seront confisqués.

140. Ceux qui auront contrefait ou falsifié, soit un ou plusieurs timbres nationaux, soit les marteaux de l'État servant aux marques forestières, soit le poinçon ou les poinçons servant à marquer les matières d'or ou d'argent, ou qui auront fait usage des papiers, effets, timbres, marteaux ou poinçons falsifiés ou contrefaits, seront punis des travaux forcés à temps, dont le *maximum* sera toujours appliqué dans ce cas.

141. Sera puni de la reclusion, quiconque s'étant indûment procuré les vrais timbres, marteaux ou poinçons ayant l'une des destinations exprimées en l'article 140, en aura fait une application ou usage préjudiciable aux droits ou intérêts de l'État.

142. Ceux qui auront contrefait les marques destinées à être apposées au nom du Gouvernement sur les diverses espèces de denrées ou marchandises, ou qui auront fait usage de ces fausses marques ;

Ceux qui auront contrefait le sceau, timbre ou marque d'une

autorité quelconque, ou d'un établissement particulier de banque ou de commerce, ou qui auront fait usage des sceaux, timbres ou marques contrefaits,

Seront punis de la reclusion.

143. Sera puni du carcan, quiconque s'étant indûment procuré les vrais sceaux, timbres ou marques ayant l'une des destinations exprimées en l'article 142, en aura fait une application ou usage préjudiciable aux droits ou intérêts de l'Etat, d'une autorité quelconque, ou même d'un établissement particulier.

144. Les dispositions des articles 136, 137 et 138, sont applicables aux crimes mentionnés dans l'article 139.

§. III.

Des Faux en écritures publiques ou authentiques, et de commerce ou de banque.

145. Tout fonctionnaire ou officier public qui, dans l'exercice de ses fonctions, aura commis un faux,

Soit par fausses signatures,

Soit par altération des actes, écritures ou signatures,

Soit par supposition de personnes,

Soit par des écritures faites ou intercalées sur des registres ou d'autres actes publics, depuis leur confection ou cloture,

Sera puni des travaux forcés à perpétuité.

146. Sera aussi puni des travaux forcés à perpétuité, tout fonctionnaire ou officier public qui, en rédigeant des actes de son ministère, en aura frauduleusement dénaturé la substance ou les circonstances, soit en écrivant des conventions autres que celles qui auraient été tracées ou dictées par les parties, soit en constatant comme vrais des faits faux, ou comme avoués des faits qui ne l'étaient pas.

147. Seront punies des travaux forcés à temps, toutes autres personnes qui auront commis un faux en écriture authentique et publique, ou en écriture de commerce ou de banque,

Soit par contrefaçon ou altération d'écritures ou de signatures,

Soit par fabrication de conventions, dispositions, obligations ou décharges, ou par leur insertion après coup dans ces actes,

Soit par addition ou altération de clauses, de déclarations ou de faits que ces actes avaient pour objet de recevoir et de constater.

148. Dans tous les cas exprimés au présent paragraphe, celui qui aura fait usage des actes faux sera puni des travaux forcés à temps.

149. Sont exceptés des dispositions ci-dessus, les faux commis dans les passe-ports et feuilles de route, sur lesquels il sera particulièrement statué ci-après.

§. IV.

Du Faux en écriture privée.

150. Tout individu qui aura, de l'une des manières exprimées en l'article 147, commis un faux en écriture privée, sera puni de la reclusion.

151. Sera puni de la même peine celui qui aura fait usage de la pièce fausse.

152. Sont exceptés des dispositions ci-dessus, les faux certificats de l'espèce dont il sera ci-après parlé.

§. V.

Des Faux commis dans les Passe-ports, Feuilles de route et Certificats.

153. Quiconque fabriquera un faux passe-port ou falsifiera un passe-port originairement véritable, ou fera usage d'un passe-port fabriqué ou falsifié, sera puni d'un emprisonnement d'une année au moins et de cinq ans au plus.

154. Quiconque prendra, dans un passe-port, un nom supposé, ou aura concouru comme témoin à faire délivrer le passe-port sous le nom supposé, sera puni d'un emprisonnement de trois mois à un an.

Les logeurs et aubergistes qui, sciemment, inscriront sur leurs registres, sous des noms faux ou supposés, les personnes logées chez eux, seront punis d'un emprisonnement de six jours au moins et d'un mois au plus.

155. Les officiers publics qui délivreront un passe-port à une personne qu'ils ne connaîtront pas personnellement, sans avoir fait attester ses noms et qualités par deux citoyens à eux connus, seront punis d'un emprisonnement d'un mois à six mois.

Si l'officier public, instruit de la supposition du nom, a néanmoins délivré le passe-port sous le nom supposé, il sera puni du bannissement.

156. Quiconque fabriquera une fausse feuille de route, ou falsifiera une feuille de route originairement véritable, ou fera usage d'une feuille de route fabriquée ou falsifiée, sera puni, savoir :

D'un emprisonnement d'une année au moins et de cinq ans au plus, si la fausse feuille de route n'a eu pour objet que de tromper la surveillance de l'autorité publique.

Du bannissement, si le trésor public a payé au porteur de

la fausse feuille des frais de route qui ne lui étaient pas dus ou qui excédaient ceux auxquels il pouvait avoir droit, le tout néanmoins au-dessous de cent francs ;

Et de la reclusion, si les sommes indûment reçues par le porteur de la feuille s'élèvent à cent francs ou au delà.

157. Les peines portées en l'article précédent seront appliquées, selon les distinctions qui y sont posées, à toute personne qui se sera fait délivrer, par l'officier public, une feuille de route sous un nom supposé.

158. Si l'officier public était instruit de la supposition de nom lorsqu'il a délivré la feuille, il sera puni, savoir :

Dans le premier cas posé par l'article 156, du bannissement ;

Dans le second cas du même article, de la reclusion ;

Et dans le troisième cas, des travaux forcés à temps.

159. Toute personne qui, pour se rédimmer elle-même ou en affranchir une autre d'un service public quelconque, fabriquera, sous le nom d'un médecin, chirurgien ou autre officier de santé, un certificat de maladie ou d'infirmité, sera punie d'un emprisonnement de deux à cinq ans.

160. Tout médecin, chirurgien ou autre officier de santé qui, pour favoriser quelqu'un, certifiera faussement des maladies ou infirmités propres à dispenser d'un service public, sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans.

S'il a été mû par dons ou promesses, il sera puni du bannissement : les corrupteurs seront, en ce cas, punis de la même peine.

161. Quiconque fabriquera, sous le nom d'un fonctionnaire ou officier public, un certificat de bonne conduite, indigence ou autres circonstances propres à appeler la bienveillance du Gouvernement ou des particuliers sur la personne y désignée, et à lui procurer places, crédit ou secours, sera puni d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

La même peine sera appliquée, 1.º à celui qui falsifiera un certificat de cette espèce, originairement véritable, pour l'approprier à une personne autre que celle à laquelle il a été primitivement délivré ; 2.º à tout individu qui se sera servi du certificat ainsi fabriqué ou falsifié.

162. Les faux certificats de toute autre nature, et d'où il pourrait résulter soit lésion envers des tiers, soit préjudice envers le trésor public, seront punis, selon qu'il y aura lieu, d'après les dispositions des paragraphes 3 et 4 de la présente section.

Dispositions communes.

163. L'application des peines portées contre ceux qui ont
Code pénal.

fait usage de monnaies, billets, scéaux, timbres, marteaux, poinçons, marques et écrits faux, contrefaits, fabriqués ou falsifiés, cessera toutes les fois que le faux n'aura pas été connu de la personne qui aura fait usage de la chose fausse.

164. Dans tous les cas où la peine du faux n'est point accompagnée de la confiscation des biens, il sera prononcé contre les coupables une amende dont le *maximum* pourra être portée jusqu'au quart du bénéfice illégitime que le faux aura procuré ou était destiné à procurer aux auteurs du crime, à leurs complices ou à ceux qui ont fait usage de la pièce fausse. Le *minimum* de cette amende ne pourra être inférieur à cent francs.

165. La marque sera infligée à tout faussaire condamné soit aux travaux forcés à temps, soit même à la reclusion.

SECTION II.

De la Forfaiture et des Crimes et Délits des Fonctionnaires publics dans l'exercice de leurs fonctions.

166. Tout crime commis par un fonctionnaire public dans ses fonctions, est une forfaiture.

167. Toute forfaiture pour laquelle la loi ne prononce pas de peines plus graves, est punie de la dégradation civique.

168. Les simples délits ne constituent pas les fonctionnaires en forfaiture.

§. Ier

Des Soustractions commises par les Dépositaires publics.

169. Tout percepteur, tout commis à une perception, dépositaire ou comptable public, qui aura détourné ou soustrait des deniers publics ou privés, ou effets actifs en tenant lieu, ou des pièces, titres, actes, effets mobiliers qui étaient entre ses mains en vertu de ses fonctions, sera puni des travaux forcés à temps, si les choses détournées ou soustraites sont d'une valeur au-dessus de trois mille francs.

170. La peine des travaux forcés à temps aura lieu également, quelle que soit la valeur des deniers ou des effets détournés ou soustraits, si cette valeur égale ou excède soit le tiers de la recette ou du dépôt, s'il s'agit de deniers ou effets une fois reçus ou déposés, soit le cautionnement, s'il s'agit d'une recette ou d'un dépôt attaché à une place sujette à cautionnement; soit enfin le tiers du produit commun de la recette pendant un mois, s'il s'agit d'une recette composée de rentrées successives et non sujette à cautionnement.

171. Si les valeurs détournées ou soustraites sont au-dessous de trois mille francs, et en outre inférieures aux mesures

exprimées en l'article précédent, la peine sera un emprisonnement de deux ans au moins et de cinq ans au plus, et le condamné sera de plus déclaré à jamais incapable d'exercer aucune fonction publique.

172. Dans les cas exprimés aux trois articles précédens, il sera toujours prononcé contre le condamné une amende dont le *maximum* sera le quart des restitutions et indemnités, et le *minimum* le douzième.

173. Tout juge, administrateur, fonctionnaire ou officier public qui aura détruit, supprimé, soustrait ou détourné les actes et titres dont il était dépositaire en cette qualité, ou qui lui auront été remis ou communiqués à raison de ses fonctions, sera puni des travaux forcés à temps.

Tous agens, préposés ou commis, soit du Gouvernement, soit des dépositaires publics, qui se seront rendus coupables des mêmes soustractions, seront soumis à la même peine.

§. II.

Des Concussions commises par des Fonctionnaires publics.

174. Tous fonctionnaires, tous officiers publics, leurs commis ou préposés; tous percepteurs des droits, taxes, contributions, deniers, revenus publics ou communaux, et leurs commis ou préposés, qui se seront rendus coupables du crime de concussion, en ordonnant de percevoir ou en exigeant ou recevant ce qu'ils savaient n'être pas dû, ou excéder ce qui était dû pour droits, taxes, contributions, deniers ou revenus, ou pour salaires ou traitemens, seront punis, savoir: les fonctionnaires ou les officiers publics, de la peine de la réclusion; et leurs commis ou préposés, d'un emprisonnement de deux ans au moins et de cinq ans au plus.

Les coupables seront de plus condamnés à une amende dont le *maximum* sera le quart des restitutions et des dommages-intérêts, et le *minimum* le douzième.

§. III.

Des Délits de Fonctionnaires qui se seront ingérés dans des Affaires ou Commerces incompatibles avec leur qualité.

175. Tout fonctionnaire, tout officier public, tout agent du Gouvernement, qui, soit ouvertement, soit par actes simulés, soit par interposition de personnes, aura pris ou reçu quelque intérêt que ce soit, dans les actes, adjudications, entreprises ou régies dont il a ou avait, au temps de l'acte, en tout ou en partie, l'administration ou la surveillance, sera puni d'un emprisonnement de six mois au moins, et de deux ans au plus, et sera condamné à une amende qui

ne pourra excéder le quart des restitutions et des indemnités, ni être au-dessous du douzième.

Il sera de plus déclaré à jamais incapable d'exercer aucune fonction publique.

La présente disposition est applicable à tout fonctionnaire ou agent du Gouvernement qui aura pris un intérêt quelconque dans une affaire dont il était chargé d'ordonnancer le paiement ou de faire la liquidation.

176. Tout commandant des divisions militaires, des départemens ou des places et villes, tout préfet ou sous-préfet, qui aura, dans l'étendue des lieux où il a droit d'exercer son autorité, fait ouvertement, ou par des actes simulés, ou par interposition de personnes, le commerce des grains, grenailles, farines, substances farineuses, vins ou boissons, autres que ceux provenant de ses propriétés, sera puni d'une amende de cinq cents francs au moins, de dix mille francs au plus, et de la confiscation des denrées appartenant à ce commerce.

§. IV.

De la Corruption des Fonctionnaires publics.

177. Tout fonctionnaire public de l'ordre administratif ou judiciaire, tout agent ou préposé d'une administration publique, qui aura agréé des offres ou promesses, ou reçu des dons ou présens pour faire un acte de sa fonction ou de son emploi, même juste, mais non sujet à salaire, sera puni du carcan, et condamné à une amende double de la valeur des promesses agréées ou des choses reçues, sans que ladite amende puisse être inférieure à deux cents francs.

La présente disposition est applicable à tout fonctionnaire, agent ou préposé de la qualité ci-dessus exprimée, qui, par offres ou promesses agréées, dons ou présens reçus, se sera abstenu de faire un acte qui entraînait dans l'ordre de ses devoirs.

178. Dans le cas où la corruption aurait pour objet un fait criminel emportant une peine plus forte que celle du carcan, cette peine plus forte sera appliquée aux coupables.

179. Quiconque aura contraint ou tenté de contraindre par voies de fait ou menaces, corrompu ou tenté de corrompre par promesses, offres, dons ou présens, un fonctionnaire, agent ou préposé, de la qualité exprimée en l'article 177, pour obtenir, soit une opinion favorable, soit des procès-verbaux, états, certificats ou estimations contraires à la vérité, soit des places, emplois, adjudications, entreprises ou autres bénéfices quelconques; soit enfin tout autre acte du ministère du fonctionnaire, agent ou préposé, sera puni des mêmes peines que le fonctionnaire, agent ou préposé corrompu.

Toutefois, si les tentatives de contrainte ou corruption n'ont eu aucun effet, les auteurs de ces tentatives seront simplement punis d'un emprisonnement de trois mois au moins et de six mois au plus, et d'une amende de cent à trois cents francs.

180. Il ne sera jamais fait au corrupteur restitution des choses par lui livrées, ni de leur valeur : elles seront confisquées au profit des hospices des lieux où la corruption aura été commise.

181. Si c'est un juge prononçant en matière criminelle, ou un juré qui s'est laissé corrompre, soit en faveur, soit au préjudice de l'accusé, il sera puni de la reclusion, outre l'amende ordonnée par l'article 177.

182. Si, par l'effet de la corruption, il y a eu condamnation à une peine supérieure à celle de la reclusion, cette peine, quelle qu'elle soit, sera appliquée au juge ou juré coupable de corruption.

183. Tout juge ou administrateur qui se sera décidé par faveur pour une partie, ou par inimitié contre elle, sera coupable de forfaiture et puni de la dégradation civique.

§. V.

Des Abus d'autorité.

Ire CLASSE.

Des Abus d'autorité contre les Particuliers.

184. Tout juge, tout procureur général ou impérial, tout substitut, tout administrateur ou tout autre officier de justice ou de police, qui se sera introduit dans le domicile d'un citoyen, hors les cas prévus par la loi, et sans les formalités qu'elle a prescrites, sera puni d'une amende de seize francs au moins et de deux cents francs au plus.

185. Tout juge ou tribunal, tout administrateur ou autorité administrative, qui, sous quelque prétexte que ce soit, même du silence ou de l'obscurité de la loi, aura dénié de rendre la justice qu'il doit aux parties, après en avoir été requis, et qui aura persévéré dans son déni, après avertissement ou injonction de ses supérieurs, pourra être poursuivi, et sera puni d'une amende de deux cents francs au moins et de cinq cents francs au plus, et de l'interdiction de l'exercice des fonctions publiques depuis cinq ans jusqu'à vingt.

186. Lorsqu'un fonctionnaire ou un officier public, un administrateur, un agent ou un préposé du Gouvernement ou de la police, un exécuteur des mandats de justice ou jugemens, un commandant en chef ou en sous-ordre de la force publique, aura, sans motif légitime, usé ou fait user de violence envers les personnes, dans l'exercice ou à l'occasion

de l'exercice de ses fonctions, il sera puni selon la nature et la gravité de ses violences, et en élevant la peine suivant la règle posée par l'article 198 ci-après.

187. Toute suppression, toute ouverture de lettres confiées à la poste, commise ou facilitée par un fonctionnaire ou un agent du Gouvernement ou de l'administration des postes, sera punie d'une amende de seize francs à trois cents francs. Le coupable sera, de plus, interdit de toute fonction ou emploi public pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

IIe CLASSE.

Des Abus d'autorité contre la chose publique.

188. Tout fonctionnaire public, agent ou préposé du Gouvernement, de quelque état et grade qu'il soit, qui aura requis ou ordonné, fait requérir ou ordonner l'action ou l'emploi de la force publique contre l'exécution d'une loi ou contre la perception d'une contribution légale, ou contre l'exécution soit d'une ordonnance ou mandat de justice, soit de tout autre ordre émané de l'autorité légitime, sera puni de la reclusion.

189. Si cette réquisition ou cet ordre ont été suivis de leur effet, la peine sera la déportation.

190. Les peines énoncées aux articles 188 et 189, ne cesseront d'être applicables aux fonctionnaires ou préposés qui auraient agi par ordre de leurs supérieurs, qu'autant que cet ordre aura été donné par ceux-ci pour des objets de leur ressort, et sur lesquels il leur était dû obéissance hiérarchique : dans ce cas, les peines portées ci-dessus ne seront appliquées qu'aux supérieurs qui les premiers auront donné cet ordre.

191. Si, par suite desdits ordres ou réquisitions, il survient d'autres crimes punissables de peines plus fortes que celles exprimées aux articles 188 et 189, ces peines plus fortes seront appliquées aux fonctionnaires, agents ou préposés coupables d'avoir donné lesdits ordres ou fait lesdites réquisitions.

§. VI.

De quelques Délits relatifs à la tenue des Actes de l'état civil.

192. Les officiers de l'état civil qui auront inscrit leurs actes sur de simples feuilles volantes, seront punis d'un emprisonnement d'un mois au moins et de trois mois au plus, et d'une amende de seize à deux cents francs.

193. Lorsque, pour la validité d'un mariage, la loi prescrit le consentement des pères, mères ou autres personnes, et que l'officier de l'état civil ne se sera point assuré de l'existence de ce consentement, il sera puni d'une amende de seize

francs à trois cents francs, et d'un emprisonnement de six mois au moins et d'un an au plus.

194. L'officier de l'état civil sera aussi puni de seize francs à trois cents francs d'amende, lorsqu'il aura reçu, avant le terme prescrit par l'article 228 du Code Napoléon, l'acte de mariage d'une femme ayant déjà été mariée.

195. Les peines portées aux articles précédens, contre les officiers de l'état civil, leur seront appliquées, lors même que la nullité de leurs actes n'aurait pas été demandée, ou aurait été couverte; le tout sans préjudice des peines plus fortes prononcées en cas de collusion, et sans préjudice aussi des autres dispositions pénales du titre V du livre Ier du Code Napoléon.

§. VII.

De l'Exercice de l'Autorité publique illégalement anticipé ou prolongé.

196. Tout fonctionnaire public qui sera entré en exercice de ses fonctions sans avoir prêté le serment, pourra être poursuivi, et sera puni d'une amende de seize francs à cent cinquante francs.

197. Tout fonctionnaire public révoqué, destitué, suspendu ou interdit légalement, qui, après en avoir eu la connaissance officielle, aura continué l'exercice de ses fonctions, ou qui, étant électif ou temporaire, les aura exercées après avoir été remplacé, sera puni d'un emprisonnement de six mois au moins et de deux ans au plus, et d'une amende de cent francs à cinq cent francs. Il sera interdit de l'exercice de toute fonction publique pour cinq ans au moins et dix ans au plus, à compter du jour où il aura subi sa peine: le tout sans préjudice des plus fortes peines portées contre les officiers ou les commandans militaires, par l'article 93 du présent Code.

Disposition particulière.

198. Hors les cas où la loi règle spécialement les peines encourues pour crimes ou délits commis par les fonctionnaires ou officiers publics, ceux d'entre eux qui auront participé à d'autres crimes ou délits qu'ils étaient chargés de surveiller ou de réprimer, seront punis comme il suit:

S'il s'agit d'un délit de police correctionnelle, ils subiront toujours le *maximum* de la peine attachée à l'espèce de délit;

Et s'il s'agit de crimes emportant peine afflictive, ils seront condamnés, savoir:

A la reclusion, si le crime emporte contre tout autre coupable la peine du bannissement ou du carcan;

Aux travaux forcés à temps, si le crime emporte contre tout autre coupable la peine de la reclusion;

Et aux travaux forcés à perpétuité, lorsque le crime emportera contre tout autre coupable la peine de la déportation ou celle des travaux forcés à temps.

Au-delà des cas qui viennent d'être exprimés, la peine commune sera appliquée sans aggravation.

SECTION III.

Des Troubles apportés à l'ordre public par les Ministres des cultes dans l'exercice de leur ministère.

§. 1.er

Des Contraventions propres à compromettre l'état civil des Personnes.

199. Tout ministre d'un culte, qui procédera aux cérémonies religieuses d'un mariage, sans qu'il lui ait été justifié d'un acte de mariage préalablement reçu par les officiers de l'état civil, sera, pour la première fois, puni d'une amende de seize francs à cent francs.

200. En cas de nouvelles contraventions de l'espèce exprimée en l'article précédent, le ministre de culte qui les aura commises, sera puni, savoir :

Pour la première récidive, d'un emprisonnement de deux à cinq ans ;

Et pour la seconde, de la déportation.

§. II.

Des Critiques, Censures ou Provocations dirigées contre l'Autorité publique, dans un discours pastoral prononcé publiquement.

201. Les ministres des cultes qui prononceront, dans l'exercice de leur ministère, et en assemblée publique, un discours contenant la critique ou censure du Gouvernement, d'une loi, d'un décret impérial ou de tout autre acte de l'autorité publique, seront punis d'un emprisonnement de trois mois à deux ans.

202. Si le discours contient une provocation directe à la désobéissance aux lois ou autres actes de l'autorité publique, ou s'il tend à soulever ou armer une partie des citoyens contre les autres, le ministre du culte qui l'aura prononcé sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans, si la provocation n'a été suivie d'aucun effet ; et du bannissement, si elle a donné lieu à désobéissance, autre toutefois que celle qui aurait dégénéré en sédition ou révolte.

203. Lorsque la provocation aura été suivie d'une sédition ou révolte dont la nature donnera lieu contre l'un ou plusieurs des coupables à une peine plus forte que celle du bannisse-

ment, cette peine, quelle qu'elle soit, sera appliquée au ministre coupable de la provocation.

§. III.

Des Critiques, Censures ou Provocations dirigées contre l'Autorité publique, dans un écrit pastoral.

204. Tout écrit contenant des instructions pastorales, en quelque forme que ce soit, et dans lequel un ministre de culte se sera ingéré de critiquer ou censurer, soit le Gouvernement, soit tout acte de l'autorité publique, emportera la peine du bannissement contre le ministre qui l'aura publié.

205. Si l'écrit mentionné en l'article précédent contient une provocation directe à la désobéissance aux lois ou autres actes de l'autorité publique, ou s'il tend à soulever ou armer une partie des citoyens contre les autres, le ministre qui l'aura publié sera puni de la déportation.

206. Lorsque la provocation contenue dans l'écrit pastoral aura été suivie d'une sédition ou révolte dont la nature donnera lieu contre l'un ou plusieurs des coupables à une peine plus forte que celle de la déportation, cette peine, quelle qu'elle soit, sera appliquée au ministre coupable de la provocation.

§. IV.

De la Correspondance des Ministres des cultes avec des Cours ou Puissances étrangères, sur des matières de religion.

207. Tout ministre d'un culte qui aura, sur des questions en matières religieuses, entretenu une correspondance avec une cour ou puissance étrangère, sans en avoir préalablement informé le ministre de l'Empereur chargé de la surveillance des cultes, et sans avoir obtenu son autorisation, sera, pour ce seul fait, puni d'une amende de cent francs à cinq cents francs, d'un emprisonnement d'un mois à deux ans.

208. Si la correspondance mentionnée en l'article précédent a été accompagnée ou suivie d'autres faits contraires aux dispositions formelles d'une loi ou d'un décret de l'Empereur, le coupable sera puni du bannissement, à moins que la peine résultant de la nature de ces faits ne soit plus forte, auquel cas cette peine plus forte sera seule appliquée.

SECTION IV.

Résistance, Désobéissance et autres Manquemens envers l'Autorité publique.

§. Ier

Rébellion.

209. Toute attaque, toute résistance avec violence et

voies de fait envers les officiers ministériels, les gardes champêtres ou forestiers, la force publique, les préposés à la perception des taxes et des contributions, leurs porteurs de contraintes, les préposés des douanes, les séquestres, les officiers ou agents de la police administrative ou judiciaire, agissant pour l'exécution des lois, des ordres ou ordonnances de l'autorité publique, des mandats de justice ou jugemens, est qualifiée selon les circonstances, crime ou délit de rébellion.

210. Si elle a été commise par plus de vingt personnes armées, les coupables seront punis des travaux forcés à temps; et s'il n'y a pas eu port d'armes, ils seront punis de la reclusion.

211. Si la rébellion a été commise par une réunion armée de trois personnes ou plus, jusqu'à vingt inclusivement, la peine sera la reclusion; s'il n'y a pas eu port d'armes, la peine sera un emprisonnement de six mois au moins et de deux ans au plus.

212. Si la rébellion n'a été commise que par une ou deux personnes, avec armes, elle sera punie d'un emprisonnement de six mois à deux ans; et si elle a eu lieu sans armes, d'un emprisonnement de six jours à six mois.

213. En cas de rébellion avec bande ou attroupement, l'article 100 du présent Code sera applicable aux rebelles sans fonctions ni emplois dans la bande, qui se seront retirés au premier avertissement de l'autorité publique, ou même depuis, s'ils n'ont été saisis que hors du lieu de la rébellion, et sans nouvelle résistance et sans armes.

214. Toute réunion d'individus pour un crime ou un délit, est réputée réunion armée, lorsque plus de deux personnes portent des armes ostensibles.

215. Les personnes qui se trouveraient munies d'armes cachées, et qui auraient fait partie d'une troupe ou réunion non réputée armée, seront individuellement punies comme si elles avaient fait partie d'une troupe ou réunion armée.

216. Les auteurs des crimes et délits commis pendant le cours et à l'occasion d'une rébellion, seront punis des peines prononcées contre chacun de ces crimes, si elles sont plus fortes que celles de la rébellion.

217. Sera puni comme coupable de la rébellion quiconque y aura provoqué, soit par des discours tenus dans des lieux ou réunions publics, soit par placards affichés, soit par écrits imprimés.

Dans le cas où la rébellion n'aurait pas eu lieu, le provocateur sera puni d'un emprisonnement de six jours au moins et d'un an au plus.

218. Dans tous les cas où il sera prononcé, pour fait de rébellion, une simple peine d'emprisonnement, les coupables pourront être condamnés en outre à une amende de seize francs à deux cents francs.

219. Seront punies comme réunions de rebelles, celles qui auront été formées avec ou sans armes, et accompagnées de violences ou de menaces contre l'autorité administrative, les officiers et les agents de police, ou contre la force publique,

1.º Par les ouvriers ou journaliers, dans les ateliers publics ou manufactures;

2.º Par les individus admis dans les hospices;

3.º Par les prisonniers prévenus, accusés ou condamnés.

220. La peine appliquée pour rébellion, à des prisonniers prévenus, accusés ou condamnés relativement à d'autres crimes ou délits, sera par eux subie, savoir:

Par ceux qui, à raison des crimes ou délits qui ont causé leur détention, sont ou seraient condamnés à une peine non capitale ni perpétuelle, immédiatement après l'expiration de cette peine;

Et par les autres, immédiatement après l'arrêt ou jugement en dernier ressort, qui les aura acquittés ou renvoyés absous du fait pour lequel ils étaient détenus.

221. Les chefs d'une rébellion, et ceux qui l'auront provoquée, pourront être condamnés à rester, après l'expiration de leur peine, sous la surveillance spéciale de la haute police, pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

§. II.

Outrages et Violences envers les Dépositaires de l'Autorité et de la Force publique.

222. Lorsqu'un ou plusieurs magistrats de l'ordre administratif ou judiciaire auront reçu dans l'exercice de leurs fonctions, ou à l'occasion de cet exercice, quelque outrage par paroles tendant à inculper leur honneur ou leur délicatesse, celui qui les aura ainsi outragés sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans.

Si l'outrage a eu lieu à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, l'emprisonnement sera de deux à cinq ans.

223. L'outrage fait par gestes ou menaces à un magistrat dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, sera puni d'un mois à six mois d'emprisonnement; et si l'outrage a eu lieu à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, il sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans.

224. L'outrage fait par paroles, gestes ou menaces à tout officier ministériel, ou agent dépositaire de la force publique, dans l'exercice ou à l'occasion de l'exercice de ses fonctions, sera puni d'une amende de seize francs à deux cents francs.

225. La peine sera de six jours à un mois d'emprisonnement, si l'outrage mentionné en l'article précédent a été dirigé contre un commandant de la force publique.

226. Dans le cas des articles 222, 223 et 225, l'offenseur pourra être, outre l'emprisonnement, condamné à faire réparation, soit à la première audience, soit par écrit; et le temps de l'emprisonnement prononcé contre lui ne sera compté qu'à dater du jour où la réparation aura eu lieu.

227. Dans le cas de l'article 224, l'offenseur pourra de même, outre l'amende, être condamné à faire réparation à l'offensé; et s'il retarde ou refuse, il y sera contraint par corps.

228. Tout individu qui, même sans armes, et sans qu'il en soit résulté de blessures, aura frappé un magistrat dans l'exercice de ses fonctions, ou à l'occasion de cet exercice, sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans.

Si cette voie de fait a eu lieu à l'audience d'une cour ou d'un tribunal, le coupable sera puni du carcan.

229. Dans l'un et l'autre des cas exprimés en l'article précédent, le coupable pourra de plus être condamné à s'éloigner, pendant cinq à dix ans, du lieu où siège le magistrat, et d'un rayon de deux myriamètres.

Cette disposition aura son exécution à dater du jour où le condamné aura subi sa peine.

Si le condamné enfreint cet ordre avant l'expiration du temps fixé, il sera puni du bannissement.

230. Les violences de l'espèce exprimée en l'article 228, dirigées contre un officier ministériel, un agent de la force publique, ou un citoyen chargé d'un ministère de service public, si elles ont eu lieu pendant qu'ils exerçaient leur ministère ou à cette occasion, seront punies d'un emprisonnement d'un mois à six mois.

231. Si les violences exercées contre les fonctionnaires et agens désignés aux articles 223 et 230, ont été la cause d'effusion de sang, blessures ou maladie, la peine sera la reclusion: si la mort s'en est suivie dans les quarante jours, le coupable sera puni de mort.

232. Dans le cas même où ces violences n'auraient pas causé d'effusion de sang, blessures ou maladie, les coups seront punis de la reclusion, s'ils ont été portés avec préméditation ou guet-apens.

233. Si les blessures sont du nombre de celles qui portent le caractère de meurtre, le coupable sera puni de mort.

§. III.

Refus d'un Service dû légalement.

234. Tout commandant, tout officier ou sous-officier de la force publique, qui, après en avoir été légalement requis par l'autorité civile, aura refusé de faire agir la force à ses

ordres, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à trois mois, sans préjudice des réparations civiles qui pourraient être dues aux termes de l'article 11 du présent Code.

235. Les lois pénales et réglemens relatifs à la conscription militaire continueront de recevoir leur exécution.

236. Les témoins et jurés qui auront allégué une excuse reconnue fausse, seront condamnés, outre les amendes prononcées pour la non-comparution, à un emprisonnement de six jours à deux mois.

§. IV.

Évasion de détenus, Recèlement de criminels.

237. Toutes les fois qu'une évasion de détenus aura lieu, les huissiers, les commandans en chef ou en sous ordre, soit de la gendarmerie, soit de la force armée servant d'escorte ou garnissant les postes; les concierges, gardiens, geoliers, et tous autres préposés à la conduite, au transport ou à la garde des détenus, seront punis ainsi qu'il suit.

238. Si l'évadé était prévenu de délits de police, ou de crimes simplement infamans, ou s'il étoit prisonnier de guerre, les préposés à sa garde ou conduite seront punis, en cas de négligence, d'un emprisonnement de six jours à deux mois; et en cas de connivence, d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

Ceux qui, n'étant pas chargés de la garde ou de la conduite du détenu, auront procuré ou facilité son évasion, seront punis de six jours à trois mois d'emprisonnement.

239. Si les détenus évadés, ou l'un d'eux, étaient prévenus ou accusés d'un crime de nature à entraîner une peine afflictive à temps, ou condamnés pour l'un de ces crimes, la peine sera, contre les préposés à la garde ou conduite, en cas de négligence, un emprisonnement de deux mois à six mois; en cas de connivence, la reclusion.

Les individus non chargés de la garde des détenus, qui auront procuré ou facilité l'évasion, seront punis d'un emprisonnement de trois mois à deux ans.

240. Si les évadés ou l'un d'eux sont prévenus ou accusés de crimes de nature à entraîner la peine de mort ou des peines perpétuelles, ou s'ils sont condamnés à l'une de ces peines, leurs conducteurs ou gardiens seront punis d'un an à deux ans d'emprisonnement, en cas de négligence; et des travaux forcés à temps, en cas de connivence.

Les individus non chargés de la conduite ou de la garde, qui auront facilité ou procuré l'évasion, seront punis d'un emprisonnement d'un an au moins et de cinq ans au plus.

241. Si l'évasion a eu lieu ou a été tentée avec violence ou

bris de prison, les peines, contre ceux qui l'auront favorisée en fournissant des instrumens propres à l'opérer, seront, au cas que l'évadé fût de la qualité exprimée en l'article 238, trois mois à deux ans d'emprisonnement; au cas de l'art. 239, deux à cinq ans d'emprisonnement; et au cas de l'article 240, la reclusion.

242. Dans tous les cas ci-dessus, lorsque les tiers qui auront procuré ou facilité l'évasion, y seront parvenus en corrompant les gardiens ou geoliers, ou de connivence avec eux, ils seront punis des mêmes peines que lesdits gardiens et geoliers.

243. Si l'évasion avec bris ou violence a été favorisée par transmission d'armes, les gardiens et conducteurs qui y auront participé seront punis des travaux forcés à perpétuité; les autres personnes, des travaux forcés à temps.

244. Tous ceux qui auront connivé à l'évasion d'un détenu, seront solidairement condamnés, à titre de dommages-intérêts, à tout ce que la partie civile du détenu aurait eu droit d'obtenir contre lui.

245. A l'égard des détenus qui se seront évadés ou qui auront tenté de s'évader par bris de prison ou par violence, ils seront, pour ce seul fait, punis de six mois à un an d'emprisonnement, et subiront cette peine immédiatement après l'expiration de celle qu'ils auront encourue pour le crime ou délit à raison duquel ils étaient détenus, ou immédiatement après l'arrêt ou jugement qui les aura acquittés ou renvoyés absous dudit crime ou délit; le tout sans préjudice de plus fortes peines qu'ils auraient pu encourir pour d'autres crimes qu'ils auraient commis dans leurs violences.

246. Quiconque sera condamné, pour avoir favorisé une évasion ou des tentatives d'évasion, à un emprisonnement de plus de six mois, pourra, en outre, être mis sous la surveillance spéciale de la haute police, pour un intervalle de cinq à dix ans.

247. Les peines d'emprisonnement ci-dessus établies contre les conducteurs ou les gardiens en cas de négligence seulement, cesseront lorsque les évadés seront repris ou représentés, pourvu que ce soit dans les quatre mois de l'évasion, et qu'ils ne soient pas arrêtés pour d'autres crimes ou délits commis postérieurement.

248. Ceux qui auront recélé ou fait receler des personnes qu'ils savaient avoir commis des crimes emportant peine afflictive, seront punis de trois mois d'emprisonnement au moins et de deux ans au plus.

Sont exceptés de la présente disposition les ascendans ou descendans, époux ou épouse même divorcés, frères ou sœurs des criminels recelés, ou leurs alliés au même degré.

§. V.

Bris de scellés et Enlèvement de pièces dans les Dépôts publics.

249. Lorsque des scellés apposés, soit par ordre du Gouvernement, soit par suite d'une ordonnance de justice rendue en quelque matière que ce soit, auront été brisés, les gardiens seront punis, pour simple négligence, de six jours à six mois d'emprisonnement.

250. Si le bris de scellés s'applique à des papiers et effets d'un individu prévenu ou accusé d'un crime emportant la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité, ou de la déportation, ou qui soit condamné à l'une de ces peines, le gardien négligent sera puni de six mois à deux ans d'emprisonnement.

251. Quiconque aura, à dessein, brisé des scellés apposés sur des papiers ou effets de la qualité énoncée en l'article précédent, ou participé au bris des scellés, sera puni de la reclusion; et si c'est le gardien lui-même, il sera puni des travaux forcés à temps.

252. A l'égard de tous autres bris de scellés, les coupables seront punis de six mois à deux ans d'emprisonnement; et si c'est le gardien lui-même, il sera puni de deux à cinq ans de la même peine.

253. Tout vol commis à l'aide d'un bris de scellés, sera puni comme vol commis à l'aide d'effraction.

254. Quant aux soustractions, destructions et enlèvements de pièces ou de procédures criminelles, ou d'autres papiers, registres, actes et effets, contenus dans des archives, greffes ou dépôts publics, ou remis à un dépositaire public en cette qualité, les peines seront, contre les greffiers, archivistes, notaires ou autres dépositaires négligens, de trois mois à un an d'emprisonnement, et d'une amende de cent francs à trois cents francs.

255. Quiconque se sera rendu coupable des soustractions, enlèvements ou destructions mentionnés en l'article précédent, sera puni de la reclusion.

Si le crime est l'ouvrage du dépositaire lui-même, il sera puni des travaux forcés à temps.

256. Si le bris de scellés, les soustractions, enlèvements ou destructions de pièces ont été commis avec violence envers les personnes, la peine sera, contre toute personne, celle des travaux forcés à temps; sans préjudice de peines plus fortes, s'il y a lieu, d'après la nature des violences et des autres crimes qui y seraient joints.

§. VI.

Dégradation de monumens.

257. Quiconque aura détruit, abattu, mutilé ou dégradé

des monumens, statues et autres objets destinés à l'utilité ou à la décoration publique, et élevés par l'autorité publique ou avec son autorisation, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans, et d'une amende de cent francs à cinq cents francs.

§. VII.

Usurpation de titres ou fonctions.

258. Quiconque, sans titre, se sera immiscé dans des fonctions publiques, civiles ou militaires, ou aura fait les actes d'une de ces fonctions, sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans, sans préjudice de la peine de faux, si l'acte porte le caractère de ce crime.

259. Toute personne qui aura publiquement porté un costume, un uniforme ou une décoration qui ne lui appartenait pas, ou qui se sera attribué des titres impériaux qui ne lui auraient pas été légalement conférés, sera punie d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

§. VIII.

Entraves au libre exercice des cultes.

260. Tout particulier qui, par des voies de fait ou des menaces, aura contraint ou empêché une ou plusieurs personnes d'exercer l'un des cultes autorisés, d'assister à l'exercice de ce culte, de célébrer certaines fêtes, d'observer certains jours de repos, et, en conséquence, d'ouvrir ou de fermer leurs ateliers, boutiques ou magasins, et de faire ou quitter certains travaux, sera puni, pour ce seul fait, d'une amende de seize francs à deux cents francs, et d'un emprisonnement de six jours à deux mois.

261. Ceux qui auront empêché, retardé ou interrompu les exercices d'un culte, par des troubles ou désordres causés dans le temple ou autre lieu destiné ou servant actuellement à ces exercices, seront punis d'une amende de seize francs à trois cents francs, et d'un emprisonnement de six jours à trois mois.

262. Toute personne qui aura, par paroles ou gestes, outragé les objets d'un culte, dans les lieux destinés ou servant actuellement à son exercice, ou les ministres de ce culte dans leurs fonctions, sera punie d'une amende de seize francs à cinq cents francs, et d'un emprisonnement de quinze jours à six mois.

263. Quiconque aura frappé le ministre d'un culte dans ses fonctions, sera puni du carcan.

264. Les dispositions du présent paragraphe ne s'appliquent qu'aux troubles, outrages ou voies de fait dont la nature ou les circonstances ne donneront pas lieu à de plus fortes peines, d'après les autres dispositions du présent Code.

SECTION V.

Association de malfaiteurs, Vagabondage et Mendicité.

§. Ier

Association de malfaiteurs.

265. Toute association de malfaiteurs envers les personnes ou les propriétés, est un crime contre la paix publique.

266. Ce crime existe par le seul fait d'organisation de bandes ou de correspondance entre elles et leurs chefs ou commandans, ou de conventions tendant à rendre compte ou à faire distribution ou partage du produit des méfaits.

267. Quand ce crime n'aurait été accompagné ni suivi d'aucun autre, les auteurs, directeurs de l'association, et les commandans en chef ou en sous-ordre de ces bandes, seront punis des travaux forcés à temps.

268. Seront punis de la reclusion tous autres individus chargés d'un service quelconque dans ces bandes, et ceux qui auront sciemment et volontairement fourni aux bandes ou à leurs divisions, des armes, munitions, instrumens de crime, logement, retraite ou lieu de réunion.

§. II.

Vagabondage.

269. Le vagabondage est un délit.

270. Les vagabonds ou gens sans aveu sont ceux qui n'ont ni domicile certain, ni moyens de subsistance, et qui n'exercent habituellement ni métier ni profession.

271. Les vagabonds ou gens sans aveu qui auront été légalement déclarés tels, seront, pour ce seul fait, punis de trois à six mois d'emprisonnement, et demeureront, après avoir subi leur peine, à la disposition du Gouvernement pendant le temps qu'il déterminera, en égard à leur conduite.

272. Les individus déclarés vagabonds par jugement, pourront, s'ils sont étrangers, être conduits, par les ordres du Gouvernement, hors du territoire de l'Empire.

273. Les vagabonds nés en France pourront, après un

jugement même passé en force de chose jugée, être réclamés par délibération du conseil municipal de la commune où ils sont nés, ou cautionnés par un citoyen solvable.

Si le Gouvernement accueille la réclamation ou agréé la caution, les individus ainsi réclamés ou cautionnés seront, par ses ordres, renvoyés ou conduits dans la commune qui les a réclamés, ou dans celle qui leur sera assignée pour résidence, sur la demande de la caution.

§. III.

Mendicité.

274. Toute personne qui aura été trouvée mendiant dans un lieu pour lequel il existera un établissement public organisé afin d'obvier à la mendicité, sera punie de trois à six mois d'emprisonnement, et sera, après l'expiration de sa peine, conduite au dépôt de mendicité.

275. Dans les lieux où il n'existe point encore de tels établissements, les mendiants d'habitude valides seront punis d'un mois à trois mois d'emprisonnement.

S'ils ont été arrêtés hors du canton de leur résidence, ils seront punis d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

276. Tous mendiants, même invalides, qui auront usé de menaces, ou seront entrés sans permission du propriétaire ou des personnes de sa maison, soit dans une habitation, soit dans un enclos en dépendant,

Ou qui feindront des plaies ou infirmités,

Ou qui mendieront en réunion, à moins que ce ne soient le mari et la femme, le père ou la mère et leurs jeunes enfans, l'avengle et son conducteur,

Seront punis d'un emprisonnement de six mois à deux ans.

Dispositions communes aux Vagabonds et Mendiants.

277. Tout mendiant ou vagabond qui aura été saisi travesti d'une manière quelconque,

Ou porteur d'armes, bien qu'il n'en ait usé ni menacé,

Ou muni de limes, crochets ou autres instrumens propres soit à commettre des vols ou d'autres délits, soit à lui procurer les moyens de pénétrer dans les maisons,

Sera puni de deux à cinq ans d'emprisonnement.

278. Tout mendiant ou vagabond qui sera trouvé porteur d'un ou de plusieurs effets d'une valeur supérieure à cent francs, et qui ne justifiera point d'où ils lui proviennent, sera puni de la peine portée en l'article 276.

279. Tout mendiant ou vagabond qui aura exercé quelque acte de violence que ce soit envers les personnes, sera puni de la reclusion, sans préjudice de peines plus fortes, s'il y a lieu, à raison du genre et des circonstances de la violence.

280. Tout vagabond ou mendiant qui aura commis un crime emportant la peine des travaux forcés à temps, sera en outre marqué.

281. Les peines établies par le présent Code contre les individus porteurs de faux certificats, faux passe-ports ou fausses feuilles de route, seront toujours, dans leur espèce, portées au *maximum* quand elles seront appliquées à des vagabonds ou mendiants.

282. Les vagabonds ou mendiants qui auront subi les peines portées par les articles précédens, demeureront, à la fin de ces peines, à la disposition du Gouvernement.

SECTION VI.

Délits commis par la voie d'Écrits, Images ou Gravures, distribués sans noms d'Auteur, Imprimeur ou Graveur.

283. Toute publication ou distribution d'ouvrages, écrits, avis, bulletins, affiches, journaux, feuilles périodiques ou autres imprimés, dans lesquels ne se trouvera pas l'indication vraie des noms, profession et demeure de l'auteur ou de l'imprimeur, sera, pour ce seul fait, punie d'un emprisonnement de six jours à six mois, contre toute personne qui aura sciemment contribué à la publication ou distribution.

284. Cette disposition sera réduite à des peines de simple police,

1.º A l'égard des crieurs, afficheurs, vendeurs ou distributeurs qui auront fait connaître la personne de laquelle ils tiennent l'écrit imprimé;

2.º A l'égard de quiconque aura fait connaître l'imprimeur;

3.º A l'égard même de l'imprimeur qui aura fait connaître l'auteur.

285. Si l'écrit imprimé contient quelques provocations à des crimes ou délits, les crieurs, afficheurs, vendeurs et distributeurs seront punis comme complices des provocateurs, à moins qu'ils n'aient fait connaître ceux dont ils tiennent l'écrit contenant la provocation.

En cas de révélation, ils n'encourront qu'un emprisonnement de six jours à trois mois; et la peine de complicité ne restera applicable qu'à ceux qui n'auront point fait connaître

les personnes dont ils auront reçu l'écrit imprimé, et à l'imprimeur, s'il est connu.

286. Dans tous les cas ci-dessus, il y aura confiscation des exemplaires saisis.

287. Toute exposition ou distribution de chansons, pamphlets, figures ou images contraires aux bonnes mœurs, sera punie d'une amende de seize francs à cinq cents francs, d'un emprisonnement d'un mois à un an, et de la confiscation des planches et des exemplaires imprimés ou gravés de chansons, figures ou autres objets du délit.

288. La peine d'emprisonnement et l'amende prononcées par l'article précédent, seront réduites à des peines de simple police,

1.º A l'égard des crieurs, vendeurs ou distributeurs qui auront fait connaître la personne qui leur a remis l'objet du délit ;

2.º A l'égard de quiconque aura fait connaître l'imprimeur ou le graveur ;

3.º A l'égard même de l'imprimeur ou du graveur qui auront fait connaître l'auteur ou la personne qui les aura chargés de l'impression ou de la gravure.

289. Dans tous les cas exprimés en la présente section, et où l'auteur sera connu, il subira le *maximum* de la peine attachée à l'espèce du délit.

Disposition particulière.

290. Tout individu qui, sans y avoir été autorisé par la police, fera le métier de crieur ou afficheur d'écrits imprimés, dessins ou gravures, même munis des noms d'auteur, imprimeur, dessinateur ou graveur, sera puni d'un emprisonnement de six jours à deux mois.

SECTION VII.

Des Associations ou Réunions illicites.

291. Nulle association de plus de vingt personnes, dont le but sera de se réunir tous les jours ou à certains jours marqués, pour s'occuper d'objets religieux, littéraires, politiques ou autres, ne pourra se former qu'avec l'agrément du Gouvernement, et sous les conditions qu'il plaira à l'autorité publique d'imposer à la société.

Dans le nombre de personnes indiqué par le présent article, ne sont pas comprises celles domiciliées dans la maison où l'association se réunit.

292. Toute association de la nature ci-dessus exprimée, qui se sera formée sans autorisation, ou qui, après l'avoir

obtenue, aura enfreint les conditions à elle imposées, sera dissoute.

Les chefs, directeurs ou administrateurs de l'association seront en outre punis d'une amende de seize francs à deux cents francs.

293. Si, par discours, exhortations, invocations ou prières, en quelque langue que ce soit, ou par lecture, affiche, publication ou distribution d'écrits quelconques, il a été fait, dans ces assemblées, quelque provocation à des crimes ou à des délits, la peine sera de cent francs à trois cents francs d'amende, et de trois mois à deux ans d'emprisonnement, contre les chefs, directeurs et administrateurs de ces associations; sans préjudice des peines plus fortes qui seraient portées par la loi contre les individus personnellement coupables de la provocation, lesquels, en aucun cas, ne pourront être punis d'une peine moindre que celle infligée aux chefs, directeurs et administrateurs de l'association.

294. Tout individu qui, sans la permission de l'autorité municipale, aura accordé ou consenti l'usage de sa maison ou de son appartement, en tout ou en partie, pour la réunion des membres d'une association même autorisée, ou pour l'exercice d'un culte, sera puni d'une amende de seize francs à deux cents francs.

(N.º V.) Loi du 17 Février 1810.

TITRE II.

Crimes et Délits contre les particuliers.

CHAPITRE Ier

Crimes et Délits contre les personnes.

SECTION Ire

Meurtre et autres Crimes capitaux, Menaces d'attentats contre les personnes.

§. Ier

Meurtre, Assassinat, Parricide, Infanticide, Empoisonnement.

295. L'homicide commis volontairement est qualifié meurtre.

296. Tout meurtre commis avec préméditation ou de guet-apens, est qualifié assassinat.

297. La préméditation consiste dans le dessein formé, avant l'action, d'attenter à la personne d'un individu déter-

miné, ou même de celui qui sera trouvé ou rencontré, quand même ce dessein serait dépendant de quelque circonstance ou de quelque condition.

298. Le guet-apens consiste à attendre plus ou moins de temps, dans un ou divers lieux, un individu, soit pour lui donner la mort, soit pour exercer sur lui des actes de violence.

299. Est qualifié parricide le meurtre des pères ou mères légitimes, naturels ou adoptifs, ou de tout autre ascendant légitime.

300. Est qualifié infanticide le meurtre d'un enfant nouveau-né.

301. Est qualifié empoisonnement tout attentat à la vie d'une personne, par l'effet de substances qui peuvent donner la mort plus ou moins promptement, de quelque manière que ces substances aient été employées ou administrées, et quelles qu'en aient été les suites.

302. Tout coupable d'assassinat, de parricide, d'infanticide et d'empoisonnement, sera puni de mort, sans préjudice de la disposition particulière contenue en l'art. 13, relativement au parricide.

303. Seront punis comme coupables d'assassinat, tous malfaiteurs, quelle que soit leur dénomination, qui, pour l'exécution de leurs crimes, emploient des tortures ou commettent des actes de barbarie.

304. Le meurtre emportera la peine de mort, lorsqu'il aura précédé, accompagné ou suivi un autre crime ou délit.

En tout autre cas, le coupable de meurtre sera puni de la peine des travaux forcés à perpétuité.

§. II.

Menaces.

305. Quiconque aura menacé, par écrit anonyme ou signé, d'assassinat, d'empoisonnement, ou de tout autre attentat contre les personnes, qui serait punissable de la peine de mort, des travaux forcés à perpétuité, ou de la déportation, sera puni de la peine des travaux forcés à temps, dans le cas où la menace aurait été faite avec ordre de déposer une somme d'argent dans un lieu indiqué ou de remplir toute autre condition,

306. Si cette menace n'a été accompagnée d'aucun ordre ou condition, la peine sera d'un emprisonnement de deux ans au moins et de cinq ans au plus, et d'une amende de cent francs à six cents francs.

307. Si la menace faite avec ordre ou sous condition a été verbale, le coupable sera puni d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et d'une amende de vingt-cinq francs à trois cents francs.

308. Dans les cas prévus par les deux précédens articles, le coupable pourra de plus être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police pour cinq ans au moins et dix ans au plus.

SECTION II.

Blessures et Coups volontaires non qualifiés Meurtre, et autres Crimes et Délits volontaires.

309. Sera puni de la peine de la reclusion, tout individu qui aura fait des blessures ou porté des coups, s'il est résulté de ces actes de violence une maladie ou incapacité de travail personnel pendant plus de vingt jours.

310. Si le crime mentionné au précédent article a été commis avec préméditation ou guet-apens, la peine sera celle des travaux forcés à temps.

311. Lorsque les blessures ou les coups n'auront occasionné aucune maladie ni incapacité de travail personnel, de l'espèce mentionnée en l'article 309, le coupable sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans, et d'une amende de seize francs à deux cents francs.

S'il y a eu préméditation ou guet-apens, l'emprisonnement sera de deux ans à cinq ans, et l'amende de cinquante francs à cinq cents francs.

312. Dans les cas prévus par les articles 309, 310 et 311, si le coupable a commis le crime envers ses père ou mère légitimes, naturels ou adoptifs, ou autres ascendans légitimes, il sera puni ainsi qu'il suit :

Si l'article auquel le cas se référera prononce l'emprisonnement et l'amende, le coupable subira la peine de la reclusion;

Si l'article prononce la peine de la reclusion, il subira celle des travaux forcés à temps ;

Si l'article prononce la peine des travaux forcés à temps, il subira celle des travaux forcés à perpétuité.

313. Les crimes et les délits prévus dans la présente section et dans la section précédente, s'ils sont commis en réunion séditieuse, avec rebellion ou pillage, sont imputables aux chefs, auteurs, instigateurs et provocateurs de ces réunions, - rebellions ou pillages, qui seront punis comme coupables de ces crimes ou de ces délits, et condamnés aux mêmes peines que ceux qui les auront personnellement commis.

314. Tout individu qui aura fabriqué ou débité des stilets,

tromblons ou quelque espèce que ce soit d'armes prohibées par la loi ou par des réglemens d'administration publique, sera puni d'un emprisonnement de six jours à six mois.

Celui qui sera porteur desdites armes, sera puni d'une amende de seize francs à deux cents francs.

Dans l'un et l'autre cas, les armes seront confisquées.

Le tout sans préjudice de plus forte peine, s'il y échet, en cas de complicité de crime.

315. Outre les peines correctionnelles mentionnées dans les articles précédens, les tribunaux pourront prononcer le renvoi sous la surveillance de la haute police, depuis deux ans jusqu'à dix ans.

316. Toute personne coupable du crime de castration, subira la peine des travaux forcés à perpétuité.

Si la mort en est résultée avant l'expiration des quarante jours qui auront suivi le crime, le coupable subira la peine de mort.

317. Quiconque, par alimens, breuvages, médicamens, violences, ou par tout autre moyen, aura procuré l'avortement d'une femme enceinte, soit qu'elle y ait consenti ou non, sera puni de la reclusion.

La même peine sera prononcée contre la femme qui se sera procuré l'avortement à elle même, ou qui aura consenti à faire usage des moyens à elle indiqués ou administrés à cet effet, si l'avortement s'en est ensuivi.

Les médecins, chirurgiens et autres officiers de santé, ainsi que les pharmaciens qui auront indiqué ou administré ces moyens, seront condamnés à la peine des travaux forcés à temps, dans le cas où l'avortement aurait eu lieu.

318. Quiconque aura vendu ou débité des boissons falsifiées, contenant des mixtions nuisibles à la santé, sera puni d'un emprisonnement de six jours à deux ans, et d'une amende de seize francs à cinq cents francs.

Seront saisies et confisquées les boissons falsifiées trouvées appartenir au vendeur ou débitant.

SECTION III.

Homicide, Blessures et Coups involontaires; Crimes et Délits excusables, et Cas où ils ne peuvent être excusés; Homicide, Blessures et Coups qui ne sont ni Crimes ni Délits.

§. Ier

Homicide, Blessures et Coups involontaires.

319. Quiconque, par maladresse, imprudence, inattention,

négligence ou inobservation des réglemens, aura commis involontairement un homicide, ou en aura involontairement été la cause; sera puni d'un emprisonnement de trois mois à deux ans, et d'une amende de cinquante francs à six cents francs.

320. S'il n'est résulté du défaut d'adresse ou de précaution que des blessures ou coups, l'emprisonnement sera de six jours à deux mois, et l'amende sera de seize francs à cent francs.

§. II.

Crimes et Délits excusables, et Cas où ils ne peuvent être excusés.

321. Le meurtre, ainsi que les blessures et les coups sont excusables, s'ils ont été provoqués par des coups ou violences graves envers les personnes.

322. Les crimes et délits mentionnés au précédent article sont également excusables, s'ils ont été commis en repoussant pendant le jour, l'escalade ou l'effraction des clôtures, murs ou entrée d'une maison ou d'un appartement habité ou de leurs dépendances.

Si le fait est arrivé pendant la nuit, ce cas est réglé par l'article 320.

323. Le parricide n'est jamais excusable.

324. Le meurtre commis par l'époux sur l'épouse, ou par celle-ci sur son époux, n'est pas excusable, si la vie de l'époux ou de l'épouse qui a commis le meurtre n'a pas été mise en péril dans le moment même où le meurtre a eu lieu.

Néanmoins, dans le cas d'adultère, prévu par l'article 336, le meurtre commis par l'époux sur son épouse, ainsi que sur le complice, à l'instant où il les surprend en flagrant délit dans la maison conjugale, est excusable.

325. Le crime de castration, s'il a été immédiatement provoqué par un outrage violent à la pudeur, sera considéré comme meurtre ou blessures excusables.

326. Lorsque le fait d'excuse sera prouvé,

S'il s'agit d'un crime emportant la peine de mort, ou celle des travaux forcés à perpétuité, ou celle de la déportation, la peine sera réduite à un emprisonnement d'un an à cinq ans.

S'il s'agit de tout autre crime, elle sera réduite à un emprisonnement de six mois à deux ans.

Dans ces deux premiers cas, les coupables pourront de plus être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance

Code pénal.

de la haute police pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

S'il s'agit d'un délit, la peine sera réduite à un emprisonnement de six jours à six mois.

§. III.

Homicide, Blessures et Coups non qualifiés Crimes ni Délits.

327. Il n'y a ni crime ni délit, lorsque l'homicide, les blessures et les coups étaient ordonnés par la loi et commandés par l'autorité légitime.

328. Il n'y a ni crime ni délit, lorsque l'homicide, les blessures et les coups étaient commandés par la nécessité actuelle de la légitime défense de soi-même ou d'autrui.

329. Sont compris dans les cas de nécessité actuelle de défense, les deux cas suivans :

1.º Si l'homicide a été commis, si les blessures ont été faites, ou si les coups ont été portés en repoussant pendant la nuit l'escalade ou l'effraction des clôtures, murs ou entrée d'une maison ou d'un appartement habité ou de leurs dépendances;

2.º Si le fait a eu lieu en se défendant contre les auteurs de vols ou de pillages exécutés avec violence.

SECTION IV.

Attentats aux Mœurs.

330. Toute personne qui aura commis un outrage public à la pudeur, sera punie d'un emprisonnement de trois mois à un an, et d'une amende de seize francs à deux cents francs.

331. Quiconque aura commis le crime de viol, ou sera coupable de tout autre attentat à la pudeur, consommé ou tenté avec violence contre des individus de l'un ou de l'autre sexe, sera puni de la reclusion.

332. Si le crime a été commis sur la personne d'un enfant au-dessous de l'âge de quinze ans accomplis, le coupable subira la peine des travaux forcés à temps.

333. La peine sera celle des travaux forcés à perpétuité, si les coupables sont de la classe de ceux qui ont autorité sur la personne envers laquelle ils ont commis l'attentat, s'ils sont ses instituteurs ou ses serviteurs à gages, ou s'ils sont fonctionnaires publics, ou ministres d'un culte, ou si le coupable, quel qu'il soit, a été aidé dans son crime par une ou plusieurs personnes.

334. Quiconque aura attenté aux mœurs, en excitant, favorisant ou facilitant habituellement la débauche ou la cor-

ruption de la jeunesse de l'un ou de l'autre sexe au-dessous de l'âge de vingt-un ans, sera puni d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et d'une amende de cinquante francs à cinq cents francs.

Si la prostitution ou la corruption a été excitée, favorisée ou facilitée par leurs pères, mères, tuteurs ou autres personnes chargées de leur surveillance, la peine sera de deux ans à cinq ans d'emprisonnement, et de trois cents francs à mille francs d'amende.

335. Les coupables du délit mentionné au précédent article, seront interdits de toute tutelle et curatelle, et de toute participation aux conseils de famille; savoir: les individus auxquels s'applique le premier paragraphe de cet article, pendant deux ans au moins et cinq ans au plus, et ceux dont il est parlé au second paragraphe, pendant dix ans au moins et vingt ans au plus.

Si le délit a été commis par le père ou la mère, le coupable sera de plus privé des droits et avantages à lui accordés sur la personne et les biens de l'enfant par le Code Napoléon, livre Ier, titre IX *de la Puissance paternelle*.

Dans tous les cas, les coupables pourront de plus être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police, en observant, pour la durée de la surveillance, ce qui vient d'être établi pour la durée de l'interdiction mentionnée au présent article.

336. L'adultère de la femme ne pourra-être dénoncé que par le mari: cette faculté même cessera, s'il est dans le cas prévu par l'article 339.

337. La femme convaincue d'adultère subira la peine de l'emprisonnement pendant trois mois au moins et deux ans au plus.

Le mari restera le maître d'arrêter l'effet de cette condamnation, en consentant à reprendre sa femme.

338. Le complice de la femme adultère sera puni de l'emprisonnement pendant le même espace de temps, et, en outre, d'une amende de cent francs à deux mille francs.

Les seules preuves qui pourront être admises contre le prévenu de complicité, seront, outre le flagrant délit, celles résultant de lettres ou autres pièces écrites par le prévenu.

339. Le mari qui aura entretenu une concubine dans la maison conjugale, et qui aura été convaincu sur la plainte de la femme, sera puni d'une amende de cent francs à deux mille francs.

340. Quiconque étant engagé dans les liens du mariage, en aura contracté un autre avant la dissolution du précédent, sera puni de la peine des travaux forcés à temps.

L'officier public qui aura prêté son ministère à ce mariage, connaissant l'existence du précédent, sera condamné à la même peine.

SECTION V.

Arrestations illégales et Séquestrations de personnes.

341. Seront punis de la peine des travaux forcés à temps, ceux qui, sans ordre des autorités constituées et hors les cas où la loi ordonne de saisir des prévenus, auront arrêté, détenu ou séquestré des personnes quelconques.

Quiconque aura prêté un lieu pour exécuter la détention ou séquestration, subira la même peine.

342. Si la détention ou séquestration a duré plus d'un mois, la peine sera celle des travaux forcés à perpétuité.

343. La peine sera réduite à l'emprisonnement de deux ans à cinq ans, si les coupables des délits mentionnés en l'article 341, non encore poursuivis de fait, ont rendu la liberté à la personne arrêtée, séquestrée ou détenue, avant le dixième jour accompli depuis celui de l'arrestation, détention ou séquestration. Ils pourront néanmoins être renvoyés sous la surveillance de la haute police, depuis cinq ans jusqu'à dix ans.

344. Dans chacun des trois cas suivans,

1.º Si l'arrestation a été exécutée avec le faux costume, sous un faux nom, ou sur un faux ordre de l'autorité publique;

2.º Si l'individu arrêté, détenu ou séquestré, a été menacé de la mort;

3.º S'il a été soumis à des tortures corporelles,

Les coupables seront punis de mort.

SECTION VI.

Crimes et Délits tendant à empêcher ou détruire la preuve de l'état civil d'un Enfant, ou à compromettre son existence ; Enlèvement de Mineurs ; Infraction aux lois sur les Inhumations.

§. Ier

Crimes et Délits envers l'Enfant.

345. Les coupables d'enlèvement, de recélé ou de suppression d'un enfant, de substitution d'un enfant à un autre, ou de supposition d'un enfant à une femme qui ne sera pas accouchée, seront punis de la reclusion.

La même peine aura lieu contre ceux qui, étant chargés d'un enfant, ne le présenteront point aux personnes qui ont le droit de le réclamer.

346. Toute personne qui, ayant assisté à un accouchement,

n'aura pas fait la déclaration à elle prescrite par l'article 56 du Code Napoleon, et dans le délai fixé par l'article 55 du même Code, sera punie d'un emprisonnement de six jours à six mois, et d'une amende de seize francs à trois cents francs.

347. Toute personne qui, ayant trouvé un enfant nouveau-né, ne l'aura pas remis à l'officier de l'état civil, ainsi qu'il est prescrit par l'article 58 du Code Napoléon, sera punie des peines portées au précédent article.

La présente disposition n'est point applicable à celui qui aurait consenti à se charger de l'enfant, et qui aurait fait sa déclaration à cet égard devant la municipalité du lieu où l'enfant a été trouvé.

348. Ceux qui auront porté à un hospice un enfant au-dessous de l'âge de sept ans accomplis, qui leur aurait été confié afin qu'ils en prissent soin ou pour toute autre cause, seront punis d'un emprisonnement de six semaines à six mois, et d'une amende de seize francs à cinquante francs.

Toutefois aucune peine ne sera prononcée, s'ils n'étaient pas tenus ou ne s'étaient pas obligés de pourvoir gratuitement à la nourriture et à l'entretien de l'enfant, et si personne n'y avait pourvu.

349. Ceux qui auront exposé et délaissé en un lieu solitaire un enfant au-dessous de l'âge de sept ans accomplis; ceux qui auront donné l'ordre de l'exposer ainsi, si cet ordre a été exécuté, seront, pour ce seul fait, condamnés à un emprisonnement de six mois à deux ans, et à une amende de seize francs à deux cents francs.

350. La peine portée au précédent article sera de deux ans à cinq ans, et l'amende de cinquante francs à quatre cents francs, contre les tuteurs ou tutrices, instituteurs ou institutrices de l'enfant exposé et délaissé par eux ou par leur ordre.

351. Si, par suite de l'exposition et du délaissement prévus par les articles 349 et 350, l'enfant est demeuré mutilé ou estropié, l'action sera considérée comme blessures volontaires à lui faites par la personne qui l'a exposé et délaissé; et si la mort s'en est ensuivie, l'action sera considérée comme meurtre: au premier cas, les coupables subiront la peine applicable aux blessures volontaires; et, au second cas, celle du meurtre.

352. Ceux qui auront exposé et délaissé en un lieu non solitaire un enfant au-dessous de l'âge de sept ans accomplis, seront punis d'un emprisonnement de trois mois à un an, et d'une amende de seize francs à cent francs.

353. Le délit prévu par le précédent article sera puni d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et d'une amende de

vingt-cinq francs à deux cents francs, s'il a été commis par les tuteurs ou tutrices, instituteurs ou institutrices de l'enfant.

§. II.

Enlèvement de Mineurs.

354. Quiconque aura, par fraude ou violence, enlevé ou fait enlever des mineurs, ou les aura entraînés, détournés ou déplacés, ou les aura fait entraîner, détourner ou déplacer des lieux où ils étaient mis par ceux à l'autorité ou à la direction desquels ils étaient soumis ou confiés, subira la peine de la reclusion.

355. Si la personne ainsi enlevée ou détournée est une fille au-dessous de seize ans accomplis, la peine sera celle des travaux forcés à temps.

356. Quand la fille au-dessous de seize ans aurait consenti à son enlèvement ou suivi volontairement le ravisseur, si celui-ci était majeur de vingt-un ans ou au-dessus, il sera condamné aux travaux forcés à temps.

Si le ravisseur n'avait pas encore vingt-un ans, il sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans.

357. Dans le cas où le ravisseur aurait épousé la fille qu'il a enlevée, il ne pourra être poursuivi que sur la plainte des personnes qui, d'après le Code Napoléon, ont le droit de demander la nullité du mariage, ni condamné qu'après que la nullité du mariage aura été prononcée.

§. III.

Infraction aux lois sur les Inhumations.

358. Ceux qui, sans l'autorisation préalable de l'officier public, dans le cas où elle est prescrite, auront fait inhumer un individu décédé, seront punis de six jours à deux mois d'emprisonnement, et d'une amende de seize francs à cinquante francs; sans préjudice de la poursuite des crimes dont les auteurs de ce délit pourraient être prévenus dans cette circonstance.

La même peine aura lieu contre ceux qui auront contrevenu, de quelque manière que ce soit, à la loi et aux réglemens relatifs aux inhumations précipitées.

359. Quiconque aura recélé ou caché le cadavre d'une personne homicide ou morte des suites de coups ou blessures, sera puni d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et d'une amende de cinquante francs à quatre cents francs; sans préjudice de peines plus graves, s'il a participé au crime.

360. Sera puni d'un emprisonnement de trois mois à un an, et de seize francs à deux cents francs d'amende, quiconque se sera rendu coupable de violation de tombeaux ou de

sépultures ; sans préjudice des peines contre les crimes ou les délits qui seraient joints à celui-ci.

SECTION VII.

Faux témoignage ; Calomnie , Injures , Révélation de secrets.

§. Ier

Faux témoignage.

361. Quiconque sera coupable de faux témoignage en matière criminelle , soit contre l'accusé , soit en sa faveur , sera puni de la peine des travaux forcés à temps.

Si néanmoins l'accusé a été condamné à une peine plus forte que celle des travaux forcés à temps , le faux témoin qui a déposé contre lui subira la même peine.

362. Quiconque sera coupable de faux témoignage en matière correctionnelle ou de police , soit contre le prévenu , soit en sa faveur , sera puni de la reclusion.

363. Le coupable de faux témoignage en matière civile , sera puni de la peine portée au précédent article.

364. Le faux témoin en matière correctionnelle , de police ou civile , qui aura reçu de l'argent , une récompense quelconque ou des promesses , sera puni des travaux forcés à temps.

Dans tous les cas , ce que le faux témoin aura reçu sera confisqué.

365. Le coupable de subornation de témoins sera condamné à la peine des travaux forcés à temps , si le faux témoignage qui en a été l'objet emporte la peine de la reclusion ; aux travaux forcés à perpétuité , lorsque le faux témoignage emportera la peine des travaux forcés à temps , ou celle de la déportation ; et à la peine de mort , lorsqu'il emportera celle des travaux forcés à perpétuité ou la peine capitale.

366. Celui à qui le serment aura été déféré ou référé en matière civile , et qui aura fait un faux serment , sera puni de la dégradation civique.

§. II.

Calomnie , Injures , Révélation de secrets.

367. Sera coupable du délit de calomnie , celui qui , soit dans des lieux ou réunions publics , soit dans un acte authentique et public , soit dans un écrit imprimé ou non , qui aura été affiché , vendu ou distribué , aura imputé à un individu quelconque des faits qui , s'ils existaient , exposeraient celui contre lequel ils sont articulés à des poursuites criminelles ou correctionnelles , ou même l'exposeraient seulement au mépris ou à la haine des citoyens.

La présente disposition n'est point applicable aux faits dont la loi autorise la publicité, ni à ceux que l'auteur de l'imputation était, par la nature de ses fonctions ou de ses devoirs, obligé de révéler ou de réprimer.

368. Est réputée fausse, toute imputation à l'appui de laquelle la preuve légale n'est point rapportée : en conséquence, l'auteur de l'imputation ne sera pas admis, pour sa défense, à demander que la preuve en soit faite ; il ne pourra pas non plus alléguer comme moyen d'excuse que les pièces ou les faits sont notoires, ou que les imputations qui donnent lieu à la poursuite sont copiées ou extraites de papiers étrangers, ou d'autres écrits imprimés.

369. Les calomnies mises au jour par la voie de papiers étrangers, pourront être poursuivies contre ceux qui auront envoyé les articles ou donné l'ordre de les insérer, ou contribué à l'introduction ou à la distribution de ces papiers en France.

370. Lorsque le fait imputé sera légalement prouvé vrai, l'auteur de l'imputation sera à l'abri de toute peine.

Ne sera considérée comme preuve légale, que celle qui résultera d'un jugement, ou de tout autre acte authentique.

371. Lorsque la preuve légale ne sera pas rapportée, le calomniateur sera puni des peines suivantes :

Si le fait imputé est de nature à mériter la peine de mort, les travaux forcés à perpétuité ou la déportation, le coupable sera puni d'un emprisonnement de deux à cinq ans, et d'une amende de deux cents francs à cinq mille francs.

Dans tous les autres cas, l'emprisonnement sera d'un mois à six mois, et l'amende de cinquante francs à deux mille francs.

372. Lorsque les faits imputés seront punissables suivant la loi, et que l'auteur de l'imputation les aura dénoncés, il sera, durant l'instruction sur ces faits, sursis à la poursuite et au jugement du délit de calomnie.

373. Quiconque aura fait par écrit une dénonciation calomnieuse contre un ou plusieurs individus, aux officiers de justice ou de police administrative ou judiciaire, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à un an, et d'une amende de cent francs à trois mille francs.

374. Dans tous les cas, le calomniateur sera, à compter du jour où il aura subi sa peine, interdit pendant cinq ans au moins et dix ans au plus des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code.

375. Quant aux injures ou aux expressions outrageantes qui ne renfermeraient l'imputation d'aucun fait précis, mais celle d'un vice déterminé, si elles ont été proférées dans des lieux ou réunions publiques, ou insérées dans des écrits impri-

més ou non, qui auraient été répandus et distribués, la peine sera une amende de seize francs à cinq cents francs.

376. Toutes autres injures ou expressions outrageantes qui n'auront pas eu ce double caractère de gravité et de publicité, ne donneront lieu qu'à des peines de simple police.

377. A l'égard des imputations et des injures qui seraient contenues dans les écrits relatifs à la défense des parties, ou dans les plaidoyers, les juges saisis de la contestation pourront, en jugeant la cause, ou prononcer la suppression des injures ou des écrits injurieux, ou faire des injonctions aux auteurs du délit, ou les suspendre de leurs fonctions, et statuer sur les dommages-intérêts.

La durée de cette suspension ne pourra excéder six mois : en cas de récidive, elle sera d'un an au moins et de cinq ans au plus.

Si les injures ou écrits injurieux portent le caractère de calomnie grave, et que les juges saisis de la contestation ne puissent connaître du délit, ils ne pourront prononcer contre les prévenus qu'une suspension provisoire de leurs fonctions, et les renverront, pour le jugement du délit, devant les juges compétens.

378. Les médecins, chirurgiens et autres officiers de santé, ainsi que les pharmaciens, les sages-femmes, et toutes autres personnes dépositaires, par état ou profession, des secrets qu'on leur confie, qui, hors le cas où la loi les oblige à se porter dénonciateurs, auront révélé ces secrets, seront punis d'un emprisonnement d'un mois à six mois, et d'une amende de cent francs à cinq cents francs.

(N.º VI.) Loi du 19 Février 1810.

CHAPITRE II.

Crimes et Délits contre les propriétés.

SECTION Ire

Vols.

379. Quiconque a soustrait frauduleusement une chose qui ne lui appartient pas, est coupable de vol.

380. Les soustractions commises par des maris au préjudice de leurs femmes, par des femmes au préjudice de leurs maris, par un veuf ou une veuve quant aux choses qui avaient appartenu à l'époux décédé; par des enfans ou autres descendans au préjudice de leurs pères ou mères ou autres ascendans; par des pères et mères ou autres ascen-

dans au préjudice de leurs enfans ou autres descendans ; ou par des alliés aux mêmes degrés, ne pourront donner lieu qu'à des réparations civiles.

A l'égard de tous autres individus qui auraient recélé ou appliqué à leur profit tout ou partie des objets volés, ils seront punis comme coupables de vol.

381. Seront punis de la peine de mort, les individus coupables de vols commis avec la réunion des cinq circonstances suivantes :

1.º Si le vol a été commis la nuit ;

2.º S'il a été commis par deux ou plusieurs personnes ;

3.º Si les coupables ou l'un d'eux étaient porteurs d'armes apparentes ou cachées ;

4.º S'ils ont commis le crime soit à l'aide d'effraction extérieure ou d'escalade ou de fausses clefs, dans une maison, appartement, chambre ou logement habités ou servant à l'habitation, ou leurs dépendances, soit en prenant le titre d'un fonctionnaire public ou d'un officier civil ou militaire, ou après s'être revêtus de l'uniforme ou du costume du fonctionnaire ou de l'officier, ou en alléguant un faux ordre de l'autorité civile ou militaire ;

5.º S'ils ont commis le crime avec violence ou menace de faire usage de leurs armes.

382. Sera puni de la peine des travaux forcés à perpétuité, tout individu coupable de vol commis à l'aide de violence, et de plus, avec deux des quatre premières circonstances prévues par le précédent article.

Si même la violence à l'aide de laquelle le vol a été commis, a laissé des traces de blessures ou de contusions, cette circonstance seule suffira pour que la peine des travaux forcés à perpétuité soit prononcée.

383. Les vols commis dans les chemins publics, emporteront également la peine des travaux forcés à perpétuité.

384. Sera puni de la peine des travaux forcés à temps, tout individu coupable de vol commis à l'aide d'un des moyens énoncés dans le n.º 4 de l'article 381, même quoique l'effraction, l'escalade et l'usage des fausses clefs aient eu lieu dans des édifices, parcs ou enclos non servant à l'habitation et non dépendans des maisons habitées, et même que l'effraction n'aurait été qu'intérieure.

385. Sera également puni de la peine des travaux forcés à temps, tout individu coupable de vol commis, soit avec violence, lorsqu'elle n'aura laissé aucune trace de blessure ou de contusion, et qu'elle ne sera accompagnée d'aucune autre circonstance, soit sans violence, mais avec la réunion des trois circonstances suivantes :

1.º Si le vol a été commis la nuit ;

2.º S'il a été commis par deux ou plusieurs personnes ;

3.º Si le coupable, ou l'un des coupables, était porteur d'armes apparentes ou cachées.

386. Sera puni de la peine de la reclusion, tout individu coupable de vol commis dans l'un des cas ci-après :

1.º Si le vol a été commis la nuit, et par deux ou plusieurs personnes, ou s'il a été commis avec une de ces deux circonstances seulement, mais en même temps dans un lieu habité ou servant à l'habitation ;

2.º Si le coupable, ou l'un des coupables, était porteur d'armes apparentes ou cachées, même quoique le lieu où le vol a été commis ne fût ni habité ni servant à l'habitation, et encore quoique le vol ait été commis le jour et par une seule personne ;

3.º Si le voleur est un domestique ou un homme de service à gages, même lorsqu'il aura commis le vol envers des personnes qu'il ne servait pas, mais qui se trouvaient soit dans la maison de son maître, soit dans celle où il l'accompagnait ; ou si c'est un ouvrier, compagnon ou apprenti, dans la maison, l'atelier ou le magasin de son maître, ou un individu travaillant habituellement dans l'habitation où il aura volé ;

4.º Si le vol a été commis par un aubergiste, un hôtelier, un voiturier, un batelier ou un de leurs préposés, lorsqu'ils auront volé tout ou partie des choses qui leur étaient confiées à ce titre ; ou enfin, si le coupable a commis le vol dans l'auberge ou l'hôtellerie dans laquelle il était reçu.

387. Les voituriers, bateliers ou leurs préposés, qui auront altéré des vins ou toute autre espèce de liquide ou de marchandises dont le transport leur avait été confié, et qui auront commis cette altération par le mélange de substances malfaisantes, seront punis de la peine portée au précédent article.

S'il n'y a pas eu mélange de substances malfaisantes, la peine sera un emprisonnement d'un mois à un an, et d'une amende de seize francs à cent francs.

388. Quiconque aura volé, dans les champs, des chevaux, ou bêtes de charge, de voiture ou de monture, gros et menus bestiaux, des instrumens d'agriculture, des récoltes ou meules de grains faisant partie de récoltes, sera puni de la reclusion.

Il en sera de même à l'égard des vols de bois dans les ventes et de pierres dans les carrières, ainsi qu'à l'égard du vol de poisson en étang, vivier ou réservoir.

389. La même peine aura lieu, si pour commettre un vol il y a eu enlèvement ou déplacement de bornes servant de séparation aux propriétés.

390. Est réputée maison habitée, tout bâtiment, logement, loge, cabane même mobile, qui, sans être actuellement habité, est destiné à l'habitation, et tout ce qui en dépend, comme cours, basses-cours, grangès, écuries, édifices qui y sont enfermés, quel qu'en soit l'usage, et quand même ils auraient une clôture particulière dans la clôture ou enceinte générale.

391. Est réputé *parc* ou *enclos*, tout terrain environné de fossés, de pieux, de claies, de planches, de haies vives ou sèches, ou de murs de quelque espèce de matériaux que ce soit, quelles que soient la hauteur, la profondeur, la vétusté, la dégradation de ces diverses clôtures, quand il n'y aurait pas de porte fermant à clef ou autrement, ou quand la porte serait à claire-voie et ouverte habituellement.

392. Les parcs mobiles destinés à contenir du bétail dans la campagne, de quelque matière qu'ils soient faits, sont aussi réputés enclos; et lorsqu'ils tiennent aux cabanes mobiles ou autres abris destinés aux gardiens, ils sont réputés dépendans de la maison habitée.

393. Est qualifié *effraction*, tout forcement, rupture, dégradation, démolition, enlèvement de murs, toits, planchers, portes, fenêtres, serrures, cadenas, ou autres ustensiles ou instrumens servant à fermer ou à empêcher le passage, et de toute espèce de clôture quelle qu'elle soit.

394. Les effractions sont extérieures ou intérieures.

395. Les effractions extérieures sont celles à l'aide desquelles on peut s'introduire dans les maisons, cours, basses-cours, enclos ou dépendances, ou dans les appartemens ou logemens particuliers.

396. Les effractions intérieures sont celles qui, après l'introduction dans les lieux mentionnés en l'article précédent, sont faites aux portes ou clôtures du dedans, ainsi qu'aux armoires ou autres meubles fermés.

Est compris dans la classe des effractions intérieures, le simple enlèvement des caisses, boîtes, ballots sous toile et corde, et autres meubles fermés, qui contiennent des effets quelconques, bien que l'effraction n'ait pas été faite sur le lieu.

397. Est qualifié *escalade*, toute entrée dans les maisons, bâtimens, cours, basses-cours, édifices quelconques, jardins, parcs et enclos, exécutée par-dessus les murs, portes, toitures ou toute autre clôture.

L'entrée par une ouverture souterraine, autre que celle

qui a été établie pour servir d'entrée, est une circonstance de même gravité que l'escalade.

398. Sont qualifiés *fausses clefs*, tous crochets, rossignols, passe-partout, clefs imitées, contrefaites, altérées, ou qui n'ont pas été destinées par le propriétaire, locataire, aubergiste ou logeur, aux serrures, cadenas, aux fermetures quelconques auxquelles le coupable les aura employées.

399. Quiconque aura contrefait ou altéré des clefs, sera condamné à un emprisonnement de trois mois à deux ans, et à une amende de vingt - cinq francs à cent cinquante francs.

Si le coupable est un serrurier de profession, il sera puni de la reclusion.

Le tout sans préjudice de plus fortes peines, s'il y échet, en cas de complicité de crime.

400. Quiconque aura extorqué par force, violence ou contrainte, la signature ou la remise d'un écrit, d'un acte, d'un titre, d'une pièce quelconque contenant ou opérant obligation, disposition ou décharge, sera puni de la peine des travaux forcés à temps.

401. Les autres vols non spécifiés dans la présente section, les larcins et filouteries, ainsi que les tentatives de ces mêmes délits, seront punis d'un emprisonnement d'un an au moins et de cinq ans au plus, et pourront même l'être d'une amende qui sera de seize francs au moins et de cinq cents francs au plus.

Les coupables pourront encore être interdits des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code, pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, à compter du jour où ils auront subi leur peine.

Ils pourront aussi être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police pendant le même nombre d'années.

SECTION II.

Banqueroutes, Escroqueries, et autres espèces de Fraude.

§. Ier

Banqueroutes et Escroqueries.

402. Ceux qui, dans les cas prévus par le Code de commerce, seront déclarés coupables de banqueroute, seront punis ainsi qu'il suit :

Les banqueroutiers frauduleux seront punis de la peine des travaux forcés à temps.

Les banqueroutiers simples seront punis d'un emprisonnement d'un mois au moins et de deux ans au plus.

403. Ceux qui, conformément au Code de commerce, seront déclarés complices de banqueroute frauduleuse, seront punis de la même peine que les banqueroutiers frauduleux.

404. Les agens de change et courtiers qui auront fait faillite, seront punis de la peine des travaux forcés à temps : s'ils sont convaincus de banqueroute frauduleuse, la peine sera celle des travaux forcés à perpétuité.

405. Quiconque, soit en faisant usage de faux noms ou de fausses qualités, soit en employant des manœuvres frauduleuses pour persuader l'existence de fausses entreprises, d'un pouvoir ou d'un crédit imaginaire, ou pour faire naître l'espérance ou la crainte d'un succès, d'un accident ou de tout autre événement chimérique, se sera fait remettre ou délivrer des fonds, des meubles ou des obligations, dispositions, billets, promesses, quittances ou décharges, et aura, par un de ces moyens, escroqué ou tenté d'escroquer la totalité ou partie de la fortune d'autrui, sera puni d'un emprisonnement d'un an au moins et de cinq ans au plus, et d'une amende de cinquante francs au moins et de trois mille francs au plus.

Le coupable pourra être, en outre, à compter du jour où il aura subi sa peine, interdit, pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code ; le tout sauf les peines plus graves, s'il y a crime de faux.

§. II.

Abus de confiance.

406. Quiconque aura abusé des besoins, des faiblesses ou des passions d'un mineur, pour lui faire souscrire, à son préjudice, des obligations, quittances ou décharges, pour prêt d'argent ou de choses mobilières, ou d'effets de commerce, ou de tous autres effets obligatoires, sous quelque forme que cette négociation ait été faite ou déguisée, sera puni d'un emprisonnement de deux mois au moins, de deux ans au plus, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des restitutions et des dommages-intérêts qui seront dus aux parties lésées, ni être moindre de vingt-cinq francs.

La disposition portée au second paragraphe du précédent article, pourra de plus être appliquée.

407. Quiconque, abusant d'un blanc-seing qui lui aura été confié, aura frauduleusement écrit au-dessus une obligation ou décharge, ou tout autre acte pouvant compromettre la personne ou la fortune du signataire, sera puni des peines portées en l'article 405.

Dans le cas où le blanc-seing ne lui aurait pas été confié, il sera poursuivi comme faussaire et puni comme tel.

408. Quiconque aura détourné ou dissipé, au préjudice du propriétaire, possesseur ou détenteur, des effets, deniers, marchandises, billets, quittances ou tous autres écrits contenant ou opérant obligation ou décharge, qui ne lui auraient été remis qu'à titre de dépôt ou pour un travail salarié, à la charge de les rendre ou représenter, ou d'en faire un usage ou un emploi déterminé, sera puni des peines portées dans l'article 406.

Le tout sans préjudice de ce qui est dit aux articles 254, 255 et 256, relativement aux soustractions et enlèvements de deniers, effets ou pièces, commis dans les dépôts publics.

409. Quiconque, après avoir produit dans une contestation judiciaire quelque titre, pièce ou mémoire, l'aura soustrait de quelque manière que ce soit, sera puni d'une amende de vingt-cinq francs à trois cents francs.

Cette peine sera prononcée par le tribunal saisi de la contestation.

§. III.

Contravention aux Réglemens sur les maisons de jeu, les loteries, et les maisons de prêt sur gages.

410. Ceux qui auront tenu une maison de jeux de hasard, et y auront admis le public, soit librement, soit sur la présentation des intéressés ou affiliés, les banquiers de cette maison, tous ceux qui auront établi ou tenu des loteries non autorisées par la loi, tous administrateurs, préposés ou agens de ces établissemens, seront punis d'un emprisonnement de deux mois au moins et de six mois au plus, et d'une amende de cent francs à six mille francs.

Les coupables pourront être de plus, à compter du jour où ils auront subi leur peine, interdits pendant cinq ans au moins et dix ans au plus, des droits mentionnés en l'article 42 du présent Code.

Dans tous les cas, seront confisqués tous les fonds ou effets qui seront trouvés exposés au jeu ou mis à la loterie, les meubles, immeubles, instrumens, appareils employés ou destinés au service des jeux ou des loteries, les meubles et les effets mobiliers dont les lieux seront garnis ou décorés.

411. Ceux qui auront établi ou tenu des maisons de prêt sur gages ou nautissement, sans autorisation légale, ou qui, ayant une autorisation, n'auront pas tenu un registre conforme aux réglemens, contenant de suite, sans aucun blanc ni interligne, les sommes ou les objets prêtés, les noms, domicile et profession des emprunteurs, la nature, la qualité,

la valeur des objets mis en nantissement, seront punis d'un emprisonnement de quinze jours au moins, de trois mois au plus, et d'une amende de cent francs à deux mille francs.

§. IV.

Entraves apportées à la liberté des Enchères.

412. Ceux qui, dans les adjudications de la propriété, de l'usufruit ou de la location des choses mobilières ou immobilières, d'une entreprise, d'une fourniture, d'une exploitation ou d'un service quelconque, auront entravé ou troublé la liberté des enchères ou des soumissions, par voies de fait, violences ou menaces, soit pendant les enchères ou les soumissions, seront punis d'un emprisonnement de quinze jours au moins, de trois mois au plus, et d'une amende de cent francs au moins et de cinq mille francs au plus.

La même peine aura lieu contre ceux qui, par dons ou promesses, auront écarté les enchérisseurs.

§. V.

Violation des Réglemens relatifs aux Manufactures, au Commerce et aux Arts.

413. Toute violation des réglemens d'administration publique, relatifs aux produits des manufactures françaises qui s'exporteront à l'étranger, et qui ont pour objet de garantir la bonne qualité, les dimensions et la nature de la fabrication, sera punie d'une amende de deux cents francs au moins, de trois mille francs au plus, et de la confiscation des marchandises. Ces deux peines pourront être prononcées cumulativement ou séparément, selon les circonstances.

414. Toute coalition entre ceux qui font travailler des ouvriers, tendant à forcer injustement et abusivement l'abaissement des salaires, suivie d'une tentative ou d'un commencement d'exécution, sera punie d'un emprisonnement de six jours à un mois, et d'une amende de deux cents francs à trois mille francs.

415. Toute coalition de la part des ouvriers pour faire cesser en même temps de travailler, interdire le travail dans un atelier, empêcher de s'y rendre et d'y rester avant ou après de certaines heures, et en général pour suspendre, empêcher, enchérir les travaux, s'il y a eu tentative ou commencement d'exécution, sera punie d'un emprisonnement d'un mois au moins et de trois mois au plus.

Les chefs ou moteurs seront punis d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans.

416. Seront aussi punis de la peine portée par l'article précédent et d'après les mêmes distinctions, les ouvriers qui

auront prononcé des amendes, des défenses, des interdictions ou toutes proscriptions sous le nom de damnations et sous quelque qualification que ce puisse être, soit contre les directeurs d'ateliers et entrepreneurs d'ouvrages, soit les uns contre les autres.

Dans le cas du présent article et dans celui du précédent, les chefs ou moteurs du délit pourront, après l'expiration de leur peine, être mis sous la surveillance de la haute police pendant deux ans au moins et cinq ans au plus.

417. Quiconque, dans la vue de nuire à l'industrie française, aura fait passer en pays étranger des directeurs, commis ou ouvriers d'un établissement, sera puni d'un emprisonnement de six mois à deux ans, et d'une amende de cinquante francs à trois cents francs.

418. Tout directeur, commis, ouvrier de fabrique, qui aura communiqué à des étrangers ou à des Français résidant en pays étranger, des secrets de la fabrique où il est employé, sera puni de la reclusion, et d'une amende de cinq cents francs à vingt mille francs.

Si ces secrets ont été communiqués à des Français résidant en France, la peine sera d'un emprisonnement de trois mois à deux ans, et d'une amende de seize francs à deux cents francs.

419. Tous ceux qui, par des faits faux ou calomnieux semés à dessein dans le public, par des sur-offres faites aux prix que demandaient les vendeurs eux-mêmes, par réunions ou coalitions entre les principaux détenteurs d'une même marchandise ou denrée, tendant à ne la pas vendre ou à ne la vendre qu'à un certain prix, ou qui, par des voies ou moyens frauduleux quelconques, auront opéré la hausse ou la baisse du prix des denrées ou marchandises ou des papiers et effets publics au-dessus ou au-dessous des prix qu'aurait déterminés la concurrence naturelle et libre du commerce, seront punis d'un emprisonnement d'un mois au moins, d'un an au plus, et d'une amende de cinq cents francs à dix mille francs. Les coupables pourront de plus être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police pendant deux ans au moins et cinq ans au plus.

420. La peine sera d'un emprisonnement de deux mois au moins et de deux ans au plus, et d'une amende de mille francs à vingt mille francs, si ces manœuvres ont été pratiquées sur grains, grenailles, farines, substances farineuses, pain, vin ou toute autre boisson.

La mise en surveillance qui pourra être prononcée, sera de cinq ans au moins et dix ans au plus.

421. Les paris qui auront été faits sur la hausse ou la baisse des effets publics, seront punis des peines portées par l'article 419.

422. Sera réputé pari de ce genre, toute convention de vendre ou de livrer des effets publics qui ne seront pas prouvés par le vendeur avoir existé à sa disposition au temps de la convention, ou avoir dû s'y trouver au temps de la livraison.

423. Quiconque aura trompé l'acheteur sur le titre des matières d'or ou d'argent, sur la qualité d'une pierre fausse vendue pour fine, sur la nature de toutes marchandises; quiconque, par usage de faux poids ou de fausses mesures, aura trompé sur la quantité des choses vendues, sera puni de l'emprisonnement pendant trois mois au moins, un an au plus, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des restitutions et dommages-intérêts, ni être au-dessous de cinquante francs.

Les objets du délit, ou leur valeur, s'ils appartiennent encore au vendeur, seront confisqués : les faux poids et les fausses mesures seront aussi confisqués, et de plus seront brisés.

424. Si le vendeur et l'acheteur se sont servis, dans leurs marchés, d'autres poids ou d'autres mesures que ceux qui ont été établis par les lois de l'Etat, l'acheteur sera privé de toute action contre le vendeur qui l'aura trompé par l'usage de poids ou de mesures prohibés; sans préjudice de l'action publique pour la punition tant de cette fraude que de l'emploi même des poids et des mesures prohibés.

La peine, en cas de fraude, sera celle portée par l'article précédent.

La peine, pour l'emploi des mesures et poids prohibés, sera déterminée par le livre IV du présent Code, contenant les peines de simple police.

425. Toute édition d'écrits, de composition musicale, de dessin, de peinture ou de toute autre production, imprimée ou gravée en entier ou en partie, au mépris des lois et réglemens relatifs à la propriété des auteurs, est une contrefaçon, et toute contrefaçon est un délit.

426. Le débit d'ouvrages contrefaits, l'introduction sur le territoire français d'ouvrages qui, après avoir été imprimés en France, ont été contrefaits chez l'étranger, sont un délit de la même espèce.

427. La peine contre le contrefacteur, ou contre l'introducteur, sera une amende de cent francs au moins et de deux mille francs au plus; et contre le débitant, une amende de vingt-cinq francs au moins et de cinq cents francs au plus.

La confiscation de l'édition contrefaite sera prononcée tant contre le contrefacteur que contre l'introducteur et le débitant.

Les planches, moules ou matrices des objets contrefaits seront aussi confisqués.

428. Tout directeur, tout entrepreneur de spectacle, toute association d'artistes, qui aurait fait représenter sur son théâtre des ouvrages dramatiques, au mépris des lois et réglemens relatifs à la propriété des auteurs, sera puni d'une amende de cinquante francs au moins, de cinq cents francs au plus, et de la confiscation des recettes.

429. Dans les cas prévus par les quatre articles précédens, le produit des confiscations, ou les recettes confisquées, seront remis au propriétaire pour l'indemniser d'autant du préjudice qu'il aura souffert; le surplus de son indemnité, ou l'entière indemnité, s'il n'y a eu ni vente d'objets confisqués ni saisie de recettes, sera réglé par les voies ordinaires.

§. VI.

Délits des Fournisseurs.

430. Tous individus chargés, comme membres de compagnie ou individuellement, de fournitures, d'entreprises ou régies pour le compte des armées de terre et de mer, qui, sans y avoir été contraints par une force majeure, auront fait manquer le service dont ils sont chargés, seront punis de la peine de la reclusion, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des dommages-intérêts, ni être au-dessous de cinq cents francs; le tout sans préjudice de peines plus fortes en cas d'intelligence avec l'ennemi.

431. Lorsque la cessation du service proviendra du fait des agens des fournisseurs, les agens seront condamnés aux peines portées par le précédent article.

Les fournisseurs et leurs agens seront également condamnés, lorsque les uns et les autres auront participé au crime.

432. Si des fonctionnaires publics ou des agens, préposés ou salariés du Gouvernement, ont aidé les coupables à faire manquer le service, ils seront punis de la peine des travaux forcés à temps, sans préjudice de peines plus fortes en cas d'intelligence avec l'ennemi.

433. Quoique le service n'ait pas manqué, si, par négligence, les livraisons et les travaux ont été retardés, ou s'il y a eu fraude sur la nature, la qualité ou la quantité des travaux ou main-d'œuvres ou des choses fournies, les coupables seront punis d'un emprisonnement de six mois au moins et de cinq ans au plus, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des dommages-intérêts, ni être moindre de cent francs.

Dans les divers cas prévus par les articles composant le présent paragraphe, la poursuite ne pourra être faite que sur la dénonciation du Gouvernement.

SECTION III.

Destructions, Déggradations, Dommages.

434. Quiconque aura volontairement mis le feu à des édifices, navires, bateaux, magasins, chantiers; forêts, bois taillis ou récoltes, soit sur pied, soit abattus, soit aussi que les bois soient en tas ou en cordes, et les récoltes en fâs ou en meules, ou à des matières combustibles placées de manière à communiquer le feu à ces choses ou à l'une d'elles, sera puni de la peine de mort.

435. La peine sera la même contre ceux qui auront détruit, par l'effet d'une mine, des édifices, navires ou bateaux.

436. La menace d'incendier une habitation ou toute autre propriété, sera punie de la peine portée contre la menace d'assassinat, et d'après les distinctions établies par les articles 305, 306 et 307.

437. Quiconque aura volontairement détruit ou renversé, par quelque moyen que ce soit, en tout ou en partie, des édifices, des ponts, digues ou chaussées ou autres constructions qu'il savait appartenir à autrui, sera puni de la reclusion, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des restitutions et indemnités, ni être au-dessous de cent francs.

S'il y a eu homicide ou blessures, le coupable sera, dans le premier cas, puni de mort, et dans le second, puni de la peine des travaux forcés à temps.

438. Quiconque, par des voies de fait, se sera opposé à la confection des travaux autorisés par le Gouvernement, sera puni d'un emprisonnement de trois mois à deux ans, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des dommages-intérêts, ni être au-dessous de seize francs.

Les moteurs subiront le *maximum* de la peine.

439. Quiconque aura volontairement brûlé ou détruit, d'une manière quelconque, des registres, minutes ou actes originaux de l'autorité publique, des titres, billets, lettres de change, effets de commerce ou de banque, contenant ou opérant obligation, disposition ou décharge, sera puni ainsi qu'il suit :

Si les pièces détruites sont des actes de l'autorité publique, ou des effets de commerce ou de banque, la peine sera la reclusion ;

S'il s'agit de toute autre pièce, le coupable sera puni d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans, et d'une amende de cent francs à trois cents francs.

440. Tout pillage, tout dégât de denrées ou marchandises, effets, propriétés mobilières, commis en réunion ou bande et à force ouverte, sera puni des travaux forcés à temps ; chacun

des coupables sera de plus condamné à une amende de deux cents francs à cinq mille francs.

441. Néanmoins ceux qui prouveront avoir été entraînés par des provocations ou sollicitations à prendre part à ces violences, pourront n'être punis que de la peine de la réclusion.

442. Si les denrées pillées ou détruites sont des grains, grenailles ou farines, substances farineuses, pain, vin ou autre boisson, la peine que subiront les chefs, instigateurs ou provocateurs seulement, sera le *maximum* des travaux forcés à temps, et celui de l'amende prononcée par l'article 440.

443. Quiconque, à l'aide d'une liqueur corrosive ou par tout autre moyen, aura volontairement gâté des marchandises ou matières servant à fabrication, sera puni d'un emprisonnement d'un mois à deux ans, et d'une amende qui ne pourra excéder le quart des dommages-intérêts, ni être moindre de seize francs.

Si le délit a été commis par un ouvrier de la fabrique ou par un commis de la maison de commerce, l'emprisonnement sera de deux à cinq ans, sans préjudice de l'amende, ainsi qu'il vient d'être dit.

444. Quiconque aura dévasté des récoltes sur pied, ou des plants venus naturellement ou faits de main d'homme, sera puni d'un emprisonnement de deux ans au moins, de cinq ans au plus.

Les coupables pourront de plus être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police pendant cinq ans au moins et dix ans au plus.

445. Quiconque aura abattu un ou plusieurs arbres qu'il savait appartenir à autrui, sera puni d'un emprisonnement qui ne sera pas au-dessous de six jours, ni au-dessus de six mois, à raison de chaque arbre, sans que la totalité puisse excéder cinq ans.

446. Les peines seront les mêmes à raison de chaque arbre mutilé, coupé ou écorcé de manière à le faire périr.

447. S'il y a eu destruction d'une ou de plusieurs greffes, l'emprisonnement sera de six jours à deux mois, à raison de chaque greffe, sans que la totalité puisse excéder deux ans.

448. Le *minimum* de la peine sera de vingt jours dans les cas prévus par les articles 445 et 446, et de dix jours dans le cas prévu par l'article 447, si les arbres étaient plantés sur les places, routes, chemins, rues ou voies publiques ou vicinales, ou de traverse.

449. Quiconque aura coupé des grains ou des fourrages qu'il savait appartenir à autrui, sera puni d'un emprisonnement qui ne sera pas au-dessous de six jours, ni au-dessus de deux mois.

450. L'emprisonnement sera de vingt jours au moins et de quatre mois au plus, s'il a été coupé du grain en vert.

Dans les cas prévus par le présent article et les six précédents, si le fait a été commis en haine d'un fonctionnaire public et à raison de ses fonctions, le coupable sera puni du *maximum* de la peine établie par l'article auquel le cas se référera.

Il en sera de même, quoique cette circonstance n'existe point, si le fait a été commis pendant la nuit.

451. Toute rupture, toute destruction d'instrumens d'agriculture, de parcs de bestiaux, de cabanes de gardiens, sera punie d'un emprisonnement d'un mois au moins, d'un an au plus.

452. Quiconque aura empoisonné des chevaux ou autres bêtes de voiture, de monture ou de charge, des bestiaux à cornes, des moutons, chèvres ou porcs, ou des poissons dans des étangs, viviers ou réservoirs, sera puni d'un emprisonnement d'un an à cinq ans, et d'une amende de seize francs à trois cents francs. Les coupables pourront être mis, par l'arrêt ou le jugement, sous la surveillance de la haute police pendant deux ans au moins et cinq ans au plus.

453. Ceux qui, sans nécessité, auront tué l'un des animaux mentionnés au précédent article, seront punis ainsi qu'il suit :

Si le délit a été commis dans les bâtimens, enclos et dépendances, ou sur les terres dont le maître de l'animal tué était propriétaire, locataire, colon ou fermier, la peine sera un emprisonnement de deux mois à six mois ;

S'il a été commis dans les lieux dont le coupable était propriétaire, locataire, colon ou fermier, l'emprisonnement sera de six jours à un mois ;

S'il a été commis dans tout autre lieu, l'emprisonnement sera de quinze jours à six semaines.

Le *maximum* de la peine sera toujours prononcé en cas de violation de clôture.

454. Quiconque aura, sans nécessité, tué un animal domestique dans un lieu dont celui à qui cet animal appartient est propriétaire, locataire, colon ou fermier, sera puni d'un emprisonnement de six jours au moins et de six mois au plus.

S'il y a eu violation de clôture, le *maximum* de la peine sera prononcé.

455. Dans les cas prévus par les articles 444 et suivans jusqu'au précédent article inclusivement, il sera prononcé une amende qui ne pourra excéder le quart des restitutions et dommages-intérêts, ni être au-dessous de seize francs.

456. Quiconque aura, en tout ou en partie, comblé des fossés, détruit des clôtures, de quelques matériaux qu'elles soient faites, coupé ou arraché des haies vives ou sèches; quiconque aura déplacé ou supprimé des bornes, ou pieds corniers, ou autres arbres plantés ou reconnus pour établir les limites entre différens héritages, sera puni d'un emprisonnement qui ne pourra pas être au-dessous d'un mois ni excéder une année, et d'une amende égale au quart des restitutions et des dommages-intérêts, qui, dans aucun cas, ne pourra être au-dessous de cinquante francs.

457. Seront punis d'une amende qui ne pourra excéder le quart des restitutions et des dommages-intérêts, ni être au-dessous de cinquante francs, les propriétaires ou fermiers, ou toute personne jouissant de moulins, usines ou étangs, qui par l'élévation du déversoir de leurs eaux au-dessus de la hauteur déterminée par l'autorité compétente, auront inondé les chemins ou les propriétés d'autrui.

S'il est résulté du fait quelques dégradations, la peine sera, outre l'amende, un emprisonnement de six jours à un mois.

458. L'incendie des propriétés mobilières ou immobilières d'autrui, qui aura été causé par la vétusté ou le défaut soit de réparation, soit de nettoyage des fours, cheminées, forges, maisons ou usines prochaines, ou par des feux allumés dans les champs à moins de cent mètres des maisons, édifices, forêts, bruyères, bois, vergers, plantations, haies, meules, tas de grains, pailles, foin, fourrages, ou de tout autre dépôt de matières combustibles, ou par des feux ou lumières portés ou laissés sans précaution suffisante, ou par des pièces d'artifice allumées ou tirées par négligence ou imprudence, sera puni d'une amende de cinquante fr. au moins, et de cinq cents francs au plus.

459. Tout détenteur ou gardien d'animaux ou de bestiaux soupçonnés d'être infectés de maladie contagieuse, qui n'aura pas averti sur-le-champ le maire de la commune où ils se trouvent, et qui même, avant que le maire ait répondu à l'avertissement, ne les aura pas tenus renfermés, sera puni d'un emprisonnement de six jours à deux mois, et d'une amende de seize francs à deux cents francs.

460. Seront également punis d'un emprisonnement de deux mois à six mois, et d'une amende de cent francs à cinq cents francs, ceux qui, au mépris des défenses de l'administration, auront laissé leurs animaux ou bestiaux infectés communiquer avec d'autres.

461. Si, de la communication mentionnée au précédent article, il en résulte une contagion parmi les autres animaux, ceux qui auront contrevenu aux défenses de l'autorité adminis-

trative seront punis d'un emprisonnement de deux ans à cinq ans, et d'une amende de cent francs à mille francs; le tout sans préjudice de l'exécution des lois et réglemens relatifs aux maladies épizootiques, et de l'application des peines y portées.

462. Si les délits de police correctionnelle dont il est parlé au présent chapitre ont été commis par des gardes champêtres ou forestiers, ou des officiers de police, à quelque titre que ce soit, la peine d'emprisonnement sera d'un mois au moins, et d'un tiers au plus en sus de la peine la plus forte qui serait appliquée à un autre coupable du même délit.

Disposition générale.

463. Dans tous les cas où la peine d'emprisonnement est portée par le présent Code, si le préjudice causé n'excède pas vingt-cinq francs, et si les circonstances paraissent atténuantes, les tribunaux sont autorisés à réduire l'emprisonnement, même au-dessous de six jours, et l'amende, même au-dessous de seize francs. Ils pourront aussi prononcer séparément l'une ou l'autre de ces peines, sans qu'en aucun cas elle puisse être au-dessous des peines de simple police.

(N.º VII.) Loi du 20 Février 1810.

LIVRE IV.

Contraventions de Police et Peines.

CHAPITRE PREMIER.

Des Peines.

464. Les peines de police sont,
L'emprisonnement,
L'amende,

Et la confiscation de certains objets saisis.

465. L'emprisonnement, pour contravention de police, ne pourra être moindre d'un jour, ni excéder cinq jours, selon les classes, distinctions et cas ci-après spécifiés.

Les jours d'emprisonnement sont des jours complets de vingt-quatre heures.

466. Les amendes pour contravention pourront être prononcées depuis un franc jusqu'à quinze francs inclusivement, selon les distinctions et classes ci-après spécifiées, et seront appliquées au profit de la commune où la contravention aura été commise.

467. La contrainte par corps a lieu pour le paiement de l'amende.

Néanmoins le condamné ne pourra être, pour cet objet, détenu plus de quinze jours, s'il justifie de son insolvabilité.

468. En cas d'insuffisance des biens, les restitutions et les indemnités dues à la partie lésée sont préférées à l'amende.

469. Les restitutions, indemnités et frais entraîneront la contrainte par corps, et le condamné gardera prison jusqu'à parfait paiement : néanmoins, si ces condamnations sont prononcées au profit de l'Etat, les condamnés pourront jouir de la faculté accordée par l'article 467, dans le cas d'insolvabilité prévu par cet article.

470. Les tribunaux de police pourront aussi, dans les cas déterminés par la loi, prononcer la confiscation, soit des choses saisies en contravention, soit des choses produites par la contravention, soit des matières ou des instrumens qui ont servi ou étaient destinés à la commettre.

CHAPITRE II.

Contraventions et Peines.

SECTION Ire

Première Classe.

471. Seront punis d'amende, depuis un franc jusqu'à cinq francs inclusivement,

1.º Ceux qui auront négligé d'entretenir, réparer ou nettoyer les fours, cheminées ou usines où l'on fait usage du feu ;

2.º Ceux qui auront violé la défense de tirer, en certains lieux, des pièces d'artifice ;

3.º Les auhergistes et autres qui, obligés à l'éclairage, l'auront négligé ; ceux qui auront négligé de nettoyer les rues ou passages, dans les communes où ce soin est laissé à la charge des habitans ;

4.º Ceux qui auront embarrassé la voie publique, en y déposant ou y laissant, sans nécessité, des matériaux ou des choses quelconques qui empêchent ou diminuent la liberté ou la sûreté du passage ; ceux qui, en contravention aux lois et réglemens, auront négligé d'éclairer les matériaux par eux entreposés, ou les excavations par eux faites dans les rues et places ;

5.º Ceux qui auront négligé ou refusé d'exécuter les réglemens ou arrêtés concernant la petite voirie, ou d'obéir à la sommation émanée de l'autorité administrative, de réparer ou démolir les édifices menaçant ruine ;

6.º Ceux qui auront jeté ou exposé, au-devant de leurs édifices, des choses de nature à nuire par leur chute ou par des exhalaisons insalubres ;

7.º Ceux qui auront laissé dans les rues, chemins, places, lieux publics, ou dans les champs, des coutres de charrue, pinces, barres, barreaux ou autres machines, ou instrumens ou armes dont puissent abuser les voleurs et autres malfaiteurs;

8.º Ceux qui auront négligé d'écheniller dans les campagnes ou jardins où ce soin est prescrit par la loi ou les réglemens;

9.º Ceux qui, sans autre circonstance prévue par les lois, auront cueilli ou mangé, sur le lieu même, des fruits appartenant à autrui;

10.º Ceux qui, sans autre circonstance, auront glané, râtelé ou grapillé dans les champs non encore entièrement dépouillés et vidés de leurs récoltes, ou avant le moment du lever ou après celui du coucher du soleil;

11.º Ceux qui, sans avoir été provoqués, auront proféré contre quelqu'un des injures, autres que celles prévues depuis l'article 367 jusques et compris l'article 378;

12.º Ceux qui imprudemment auront jeté des immondices sur quelque personne;

13.º Ceux qui, n'étant ni propriétaires, ni usufruitiers, ni locataires, ni fermiers, ni jouissant d'un terrain ou d'un droit de passage, ou qui n'étant agens ni préposés d'aucune de ces personnes, seront entrés et auront passé sur ce terrain ou sur partie de ce terrain, s'il est préparé ou ensemencé;

14.º Ceux qui auront laissé passer leurs bestiaux ou leurs bêtes de trait, de charge ou de monture, sur le terrain d'autrui, avant l'enlèvement de la récolte.

472. Seront, en outre, confisqués, les pièces d'artifice saisies dans le cas du n.º 2 de l'article 471, les coutres, les instrumens et les armes mentionnés dans le n.º 7 du même article.

473. La peine d'emprisonnement, pendant trois jours au plus, pourra de plus être prononcée, selon les circonstances, contre ceux qui auront tiré des pièces d'artifice; contre ceux qui auront glané, râtelé ou grapillé en contravention au n.º 10 de l'article 471.

474. La peine d'emprisonnement contre toutes les personnes mentionnées en l'article 471, aura toujours lieu, en cas de récidive, pendant trois jours au plus.

SECTION II.

Deuxième Classe.

475 Seront punis d'amende, depuis six francs jusqu'à dix francs inclusivement,

1.º Ceux qui auront contrevenu aux bans des vendanges ou autres bans autorisés par les réglemens;

2.º Les aubergistes, hôteliers, logeurs ou loueurs de maisons garnies, qui auront négligé d'inscrire de suite, et sans aucun blanc, sur un registre tenu régulièrement, les noms, qualités, domicile habituel, dates d'entrée et de sortie de toute personne qui aurait couché ou passé une nuit dans leurs maisons; ceux d'entre eux qui auraient manqué à représenter ce registre aux époques déterminées par les réglemens, ou lorsqu'ils en auraient été requis, aux maires, adjoints, officiers ou commissaires de police, ou aux citoyens commis à cet effet: le tout sans préjudice des cas de responsabilité mentionnés en l'article 73 du présent Code, relativement aux crimes ou délits de ceux qui, ayant logé ou séjourné chez eux, n'auraient pas été régulièrement inscrits.

3.º Les rouliers, charretiers, conducteurs de voitures quelconques ou de bêtes de charge, qui auraient contrevenu aux réglemens par lesquels ils sont obligés de se tenir constamment à portée de leurs chevaux, bêtes de trait ou de charge et de leurs voitures, et en état de les guider et conduire; d'occuper un seul côté des rues, chemins ou voies publiques; de se détourner ou ranger devant toutes autres voitures, et, à leur approche, de leur laisser libre au moins la moitié des rues, chaussées, routes et chemins;

4.º Ceux qui auront fait ou laissé courir les chevaux, bêtes de trait, de charge ou de monture, dans l'intérieur d'un lieu habité, ou violé les réglemens contre le chargement, la rapidité ou la mauvaise direction des voitures;

5.º Ceux qui auront établi ou tenu dans les rues, chemins, places ou lieux publics, des jeux de loterie ou d'autres jeux de hasard;

6.º Ceux qui auront vendu ou débité des boissons falsifiées, sans préjudice des peines plus sévères qui seront prononcées par les tribunaux de police correctionnelle, dans le cas où elles contiendraient des mixtions nuisibles à la santé;

7.º Ceux qui auraient laissé divaguer des fous ou des furieux étant sous leur garde, ou des animaux malfaisans ou féroces; ceux qui auront excité ou n'auront pas retenu leurs chiens lorsqu'ils attaquent ou poursuivent les passans, quand même il n'en serait résulté aucun mal ni dommage;

8.º Ceux qui auraient jeté des pierres ou d'autres corps durs ou des immondices contre les maisons, édifices ou clôtures d'autrui, ou dans les jardins ou enclos, et ceux aussi qui auraient volontairement jeté des corps durs ou immondices sur quelqu'un;

9.º Ceux qui, n'étant propriétaires, usufruitiers, ni jouissant d'un terrain ou d'un droit de passage, y sont entrés et

y ont passé dans le temps où ce terrain était chargé de grains en tuyau, de raisins ou autres fruits mûrs ou voisins de la maturité ;

10.º Ceux qui auraient fait ou laissé passer des bestiaux, animaux de trait, de charge ou de monture, sur le terrain d'autrui, ensemencé ou chargé d'une récolte, en quelque saison que ce soit, ou dans un bois taillis appartenant à autrui ;

11.º Ceux qui auraient refusé de recevoir les espèces et monnaies nationales, non fausses ni altérées, selon la valeur pour laquelle elles ont cours ;

12.º Ceux qui, le pouvant, auront refusé ou négligé de faire les travaux, le service, ou de prêter le secours dont ils auront été requis, dans les circonstances d'accidens, tumultes, naufrage, inondation, incendie ou autres calamités, ainsi que dans les cas de brigandages, pillages, flagrant délit, clameur publique ou d'exécution judiciaire ;

13.º Les personnes désignées aux articles 284 et 288 du présent Code.

476. Pourra, suivant les circonstances, être prononcé, outre l'amende portée en l'article précédent, l'emprisonnement pendant trois jours au plus, contre les rouliers, charretiers, voituriers et conducteurs en contravention ; contre ceux qui auront contrevenu à la loi par la rapidité, la mauvaise direction ou le chargement des voitures ou des animaux ; contre les vendeurs et débitans de boissons falsifiées ; contre ceux qui auraient jeté des corps durs ou des immondices.

477. Seront saisis et confisqués, 1.º les tables, instrumens, appareils des jeux ou des loteries établis dans les rues, chemins et voies publiques, ainsi que les enjeux, les fonds, denrées, objets ou lots proposés aux joueurs, dans le cas de l'article 476 ; 2.º les boissons falsifiées, trouvées appartenir au vendeur et débitant : ces boissons seront répandues ; 3.º les écrits ou gravures contraires aux mœurs : ces objets seront mis sous le pilon.

478. La peine de l'emprisonnement pendant cinq jours au plus, sera toujours prononcée, en cas de récidive, contre toutes les personnes mentionnées dans l'article 475.

SECTION III.

Troisième Classe.

479. Seront punis d'une amende de onze à quinze francs inclusivement,

1.º Ceux qui, hors les cas prévus depuis l'article 434

jusques et compris l'article 462, auront volontairement causé du dommage aux propriétés mobilières d'autrui;

2.º Ceux qui auront occasionné la mort ou la blessure des animaux ou bestiaux appartenant à autrui, par l'effet de la divagation des fous ou furieux, ou d'animaux malfaisans ou féroces, ou par la rapidité ou la mauvaise direction ou le chargement excessif des voitures, chevaux, bêtes de trait, de charge ou de monture;

3.º Ceux qui auront occasionné les mêmes dommages par l'emploi ou l'usage d'armes sans précaution ou avec maladresse, ou par jet de pierres ou d'autres corps durs;

4.º Ceux qui auront causé les mêmes accidens par la vétusté, la dégradation, le défaut de réparation ou d'entretien des maisons ou édifices, ou par l'encombrement ou l'excavation, ou telles autres œuvres, dans ou près les rues, chemins, placés ou voies publiques, sans les précautions ou signaux ordonnés ou d'usage;

5.º Ceux qui auront de faux poids ou de fausses mesures dans leurs magasins, boutiques, ateliers ou maisons de commerce, ou dans les halles, foires ou marchés, sans préjudice des peines qui seront prononcées par les tribunaux de police correctionnelle contre ceux qui auraient fait usage de ces faux poids ou de ces fausses mesures;

6.º Ceux qui emploieront des poids ou des mesures différens de ceux qui sont établis par les lois en vigueur;

7.º Les gens qui font le métier de deviner et pronostiquer, ou d'expliquer les songes;

8.º Les auteurs ou complices de bruits ou tapages injurieux ou nocturnes, troublant la tranquillité des habitans.

480. Pourra, selon les circonstances, être prononcée la peine d'emprisonnement pendant cinq jours au plus,

1.º Contre ceux qui auront occasionné la mort ou la blessure des animaux ou bestiaux appartenant à autrui, dans les cas prévus par le n.º 3 du précédent article; 2.º contre les possesseurs de faux poids et de fausses mesures; 3.º contre ceux qui emploient des poids ou des mesures différens de ceux que la loi en vigueur a établis; 4.º contre les interprètes de songes; 5.º contre les auteurs ou complices de bruits ou tapages injurieux ou nocturnes.

481. Seront, de plus, saisis et confisqués, 1.º les faux poids, les fausses mesures, ainsi que les poids et les mesures différens de ceux que la loi a établis; 2.º les instrumens, ustensiles et costumes servant ou destinés à l'exercice du métier de devin, pronostiqueur, ou interprète de songes.

482. La peine d'emprisonnement pendant cinq jours aura

toujours lieu, pour récidive, contre les personnes et dans les cas mentionnés en l'article 479.

Dispositions communes aux trois Sections ci-dessus.

483. Il y a récidive dans tous les cas prévus par le présent livre, lorsqu'il a été rendu contre le contrevenant, dans les douze mois précédens, un premier jugement pour contravention de police commise dans le ressort du même tribunal.

Disposition générale.

484. Dans toutes les matières qui n'ont pas été réglées par le présent Code, et qui sont régies par des lois et réglemens particuliers, les cours et les tribunaux continueront de les observer.

FIN DU CODE PÉNAL.

TABLE DU CODE PÉNAL.

DISPOSITIONS préliminaires.

Page 1

LIVRE PREMIER.

Des peines en matière criminelle et correctionnelle, et de leurs effets.

ibid.

Chap. 1.—Des peines en matière criminelle.

2

2.—Des peines en matière correctionnelle.

5

3.—Des peines et autres condamnations qui peuvent être prononcées pour crimes ou délits.

6

4.—Des peines de la récidive, pour crimes et délits.

8

LIVRE II.

Des personnes punissables, excusables ou responsables, pour crimes ou pour délits.

ibid.

LIVRE III.

Des crimes, des délits et de leur punition.

11

Tit. 1.—Crimes et délits contre la chose publique.

ibid.

Chap. 1.—Crimes et délits contre la sûreté de l'Etat.

ibid.

Sect. 1.—Des crimes et délits contre la sûreté extérieure de l'Etat.

ibid.

2.—Des crimes contre la sûreté intérieure de l'Etat.

13

§. 1.—Des attentats et complots dirigés contre l'Empereur et sa famille.

ibid.

2.—Des crimes tendant à troubler l'Etat par la guerre civile, l'illégal emploi de la force armée, la dévastation et le pillage public.

ibid.

Dispositions communes aux deux paragraphes de la deuxième section.

15

Sect. 3.—De la révélation et non-révélation des crimes qui compromettent la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat.

16

Chap. 2.—Crimes et délits contre les constitutions de l'Empire.

17

Sect. 1.—Crimes et délits relatifs à l'exercice des droits civiques.	Page 17
2.—Attentats à la liberté.	<i>ibid.</i>
3.—Coalitions des fonctionnaires.	19
4.—Empiétemens des autorités administratives et judiciaires.	20
Chap. 3.—Crimes et délits contre la paix publique.	21
Sect. 1.—Du faux.	<i>ibid.</i>
§. 1.—Fausse monnaie.	<i>ibid.</i>
2.—Contrefaçon des sceaux de l'Etat, des billets de banque, des effets publics, et des poinçons, timbres et marques.	22
3.—Des faux en écritures publiques ou authentiques, et de commerce ou de banque.	23
4.—Du faux en écriture privée.	24
5.—Des faux commis dans les passe-ports, feuilles de route et certificats.	<i>ibid.</i>
Dispositions communes.	25
Sect. 2.—De la forfaiture et des crimes et délits des fonctionnaires publics dans l'exercice de leurs fonctions.	26
§. 1.—Des soustractions commises par les dépositaires publics.	<i>ibid.</i>
2.—Des concussions commises par des fonctionnaires publics.	27
3.—Des délits de fonctionnaires qui se seront ingérés dans des affaires ou commerces incompatibles avec leur qualité.	<i>ibid.</i>
4.—De la corruption des fonctionnaires publics.	28
5.—Des abus d'autorité.	29
1. ^{re} Clas.—Des abus d'autorité contre les particuliers.	<i>ibid.</i>
2. ^e Clas.—Des abus d'autorité contre la chose publique.	30
§. 6.—De quelques délits relatifs à la tenue des actes de l'état civil.	<i>ibid.</i>
7.—De l'exercice de l'autorité publique illégalement anticipé ou prolongé.	31
Disposition particulière.	<i>ibid.</i>
Sect. 3.—Des troubles apportés à l'ordre public par les ministres des cultes dans l'exercice de leur ministère.	32
§. 1.—Des contraventions propres à compromettre l'état civil des personnes.	<i>ibid.</i>
2.—Des critiques, censures ou provocations dirigées contre l'autorité publique, dans un discours pastoral prononcé publiquement.	<i>ibid.</i>

§. 3.—Des critiques, censures ou provocations dirigées contre l'autorité publique dans un écrit pastoral.	Page 33
4.—De la correspondance des ministres des cultes, avec des cours ou puissances étrangères, sur des matières de religion.	<i>ibid.</i>
Sect. 4.—Résistance, désobéissance et autres manquemens envers l'autorité publique.	<i>ibid.</i>
§. 1.—Rébellion.	<i>ibid.</i>
2.—Outrages et violences envers les dépositaires de l'autorité et de la force publique.	35
2.—Refus d'un service dû légalement.	36
4.—Evasion de détenus, recèlement de criminels.	37
5.—Bris de scellés et enlèvement de pièces dans les dépôts publics.	39
6.—Dégradation de monumens.	<i>ibid.</i>
7.—Usurpation de titres ou fonctions.	40
8.—Entraves au libre exercice des cultes.	<i>ibid.</i>
Sect. 5.—Association de malfaiteurs, vagabondage et mendicité.	41
§. 1.—Association de malfaiteurs.	<i>ibid.</i>
2.—Vagabondage.	<i>ibid.</i>
3.—Mendicité.	42
Dispositions communes aux vagabonds et mendiants.	<i>ibid.</i>
Sect. 6.—Délits commis par la voie d'écrits, images ou gravures, distribués sans noms d'auteur, imprimeur ou graveur.	43
Disposition particulière.	44
Sect. 7.—Des associations ou réunions illicites.	<i>ibid.</i>
Tit. 2.—Crimes et délits contre les particuliers.	45
Chap. 1.—Crimes et délits contre les personnes.	<i>ibid.</i>
Sect. 1.—Meurtre et autres crimes capitaux, menaces d'attentats contre les personnes.	<i>ibid.</i>
§. 1.—Meurtre, assassinat, parricide, infanticide, empoisonnement.	<i>ibid.</i>
2.—Menaces.	46
Sect. 2.—Blessures et coups volontaires non qualifiés meurtre, et autres crimes et délits volontaires.	47
3.—Homicide, blessures et coups involontaires; crimes et délits excusables, et cas où ils ne peuvent être excusés; homicide, blessures et coups qui ne sont ni crimes ni délits.	48
§. 1.—Homicide, blessures et coups involontaires.	<i>ibid.</i>

TABLE.

§. 2.—Crimes et délits excusables, et cas où ils ne peuvent être excusés.	Page 49
3.—Homicide, blessures et coups non qualifiés crimes ni délits.	50
Sect. 4.—Attentats aux mœurs.	<i>ibid.</i>
5.—Arrestations illégales et séquestrations de personnes.	52
6.—Crimes et délits tendant à empêcher ou à détruire la preuve de l'état civil d'un enfant, ou à compromettre son existence; enlèvement de mineurs; infractions aux lois sur les inhumations.	<i>ibid.</i>
§. 1.—Crimes et délits envers l'enfant.	<i>ibid.</i>
2.—Enlèvement de mineurs.	54
3.—Infraction aux lois sur les inhumations.	<i>ibid.</i>
Sect. 7.—Faux témoignage, calomnie, injures, révélation de secrets.	55
§. 1.—Faux témoignage.	<i>ibid.</i>
2.—Calomnie, injures, révélation de secrets.	<i>ibid.</i>
Chap. 2.—Crimes et délits contre les propriétés.	57
Sect. 1.—Vols.	<i>ibid.</i>
2.—Banqueroutes, escroqueries et autres espèces de fraude.	61
§. 1.—Banqueroute et escroquerie.	<i>ibid.</i>
2.—Abus de confiance.	62
3.—Contravention aux réglemens sur les maisons de jeu, les loteries et les maisons de prêt sur gages.	63
4.—Entraves apportées à la liberté des enchères.	64
5.—Violation des réglemens relatifs aux manufactures, au commerce et aux arts.	<i>ibid.</i>
6.—Délits des fournisseurs.	67
Sect. 3.—Destructions, dégradations, dommages.	68
Disposition générale.	72

LIVRE IV.

Contraventions de police et Peines.	<i>ibid.</i>
Chap. 1.—Des peines.	<i>ibid.</i>
Chap. 2.—Contraventions et peines.	<i>ibid.</i>
Sect. 1.—Première classe.	<i>ibid.</i>
2.—Deuxième classe.	74
3.—Troisième classe.	76
Dispositions communes aux trois sections ci-dessus.	78
Disposition générale.	<i>ibid.</i>

FIN.

	<u>DISPOSITIONS préliminaires.</u>
LIVRE PREMIER.	
	<u>Des peines en matière criminelle et correctionnelle, et de leurs effets.</u>
	<u>Chap. 1. - Des peines en matière criminelle.</u>
	<u>Chap. 2. - Des peines en matière correctionnelle.</u>
	<u>Chap. 3. - Des peines et autres condamnations qui peuvent être prononcées pour crimes ou délits.</u>
	<u>Chap. 4. - Des peines de la récidive, pour crimes et délits.</u>
LIVRE II.	
	<u>Des personnes punissables, excusables ou responsables, pour crimes ou pour délits.</u>
LIVRE III.	
	<u>Des crimes, des délits et de leur punition.</u>
	<u>Tit. 1. - Crimes et délits contre la chose publique.</u>
	<u>Chap. 1. - Crimes et délits contre la sûreté de l'Etat.</u>
	<u>Sect. 1. - Des crimes et délits contre la sûreté extérieure de l'Etat.</u>
	<u>Sect. 2. - Des crimes contre la sûreté intérieure de l'Etat.</u>
	<u>§ 1. - Des attentats et complots dirigés contre l'Empereur et sa famille.</u>
	<u>§ 2. - Des crimes tendant à troubler l'Etat par la guerre civile, l'illégal emploi de la force armée, la dévastation et le pillage public.</u>
	<u>Dispositions communes aux deux paragraphes de la deuxième section.</u>
	<u>Sect. 3. - De la révélation et non-révélation des crimes qui compromettent la sûreté intérieure ou extérieure de l'Etat.</u>
	<u>Chap. 2. - Crimes et délits contre les constitutions de l'Empire.</u>
	<u>Sect. 1. - Crimes et délits relatifs à l'exercice des droits civiques.</u>
	<u>Sect. 2. - Attentats à la liberté.</u>
	<u>Sect. 3. - Coalitions des fonctionnaires.</u>
	<u>Sect. 4. - Empiétéments des autorités administratives et judiciaires.</u>
	<u>Chap. 3. - Crimes et délits contre la paix publique.</u>
	<u>Sect. 1. - Du faux.</u>
	<u>§. 1. - Fausse monnaie.</u>
	<u>§. 2. - Contrefaction des sceaux de l'Etat, des billets de banque, des effets publics, et des poinçons, timbres et marques.</u>
	<u>§. 3. - Des faux en écritures publiques ou authentiques, et de commerce ou de banque.</u>
	<u>§. 4. - Du faux en écriture privée.</u>
	<u>§. 5. - Des faux commis dans les passe-ports, feuilles de route et certificats.</u>
	<u>Dispositions communes.</u>
	<u>Sect. 2. - De la forfaiture et des crimes et délits des fonctionnaires publics dans l'exercice de leurs fonctions.</u>
	<u>§. 1. - Des soustractions commises par les dépositaires publics.</u>
	<u>§. 2. - Des concussions commises par des fonctionnaires publics.</u>
	<u>§. 3. - Des délits de fonctionnaires qui se seront ingérés dans des affaires ou commerces incompatibles avec leur qualité.</u>
	<u>§. 4. - De la corruption des fonctionnaires publics.</u>
	<u>§. 5. - Des abus d'autorité.</u>
	<u>1.re Clas. - Des abus d'autorité contre les particuliers.</u>
	<u>2.e Clas. - Des abus d'autorité contre la chose publique.</u>
	<u>§. 6. - De quelques délits relatifs à la tenue des actes de l'état civil.</u>
	<u>§. 7. - De l'exercice de l'autorité publique illégalement anticipé ou prolongé.</u>
	<u>Disposition particulière.</u>
	<u>Sect. 3. - Des troubles apportés à l'ordre public par les ministres des cultes dans l'exercice de leur ministère.</u>
	<u>§. 1. - Des contraventions propres à compromettre l'état civil des personnes.</u>
	<u>§. 2. - Des critiques, censures ou provocations dirigées contre l'autorité publique, dans un discours pastoral prononcé publiquement.</u>
	<u>§. 3. - Des critiques, censures ou provocations dirigées contre l'autorité publique dans un écrit pastoral.</u>
	<u>§. 4. - De la correspondance des ministres des cultes, avec des cours ou puissances étrangères, sur des matières de religion.</u>
	<u>Sect. 4. - Résistance, désobéissance et autres manquemens envers l'autorité publique.</u>
	<u>§. 1. - Rébellion.</u>
	<u>§. 2. - Outrages et violences envers les dépositaires de l'autorité et de la force publique.</u>
	<u>§. 3. - Refus d'un service dû légalement.</u>
	<u>§. 4. - Evasion de détenus, recèlement de criminels.</u>
	<u>§. 5. - Bris de scellés et enlèvement de pièces dans les dépôts publics.</u>
	<u>§. 6. - Dégradation de monumens.</u>
	<u>§. 7. - Usurpation de titres ou fonctions.</u>
	<u>§. 8. - Entraves au libre exercice des cultes.</u>
	<u>Sect. 5. - Association de malfaiteurs, vagabondage et mendicité.</u>
	<u>§. 1. - Association de malfaiteurs.</u>
	<u>§. 2. - Vagabondage.</u>
	<u>§. 3. - Mendicité.</u>
	<u>Dispositions communes aux vagabonds et mendiants.</u>
	<u>Sect. 6. - Délits commis par la voie d'écrits, images ou gravures, distribués sans noms d'auteur, imprimeur ou graveur.</u>
	<u>Disposition particulière.</u>
	<u>Sect 7. - Des associations ou réunions illicites.</u>
	<u>Tit. 2. - Crimes et délits contre les particuliers.</u>
	<u>Chap. 1. - Crimes et délits contre les personnes.</u>
	<u>Sect. 1. - Meurtre et autres crimes capitaux, menaces d'attentats contre les personnes.</u>
	<u>§. 1. - Meurtre, assassinat, parricide, infanticide, empoisonnement.</u>
	<u>§. 2. - Menaces.</u>
	<u>Sect. 2. - Blessures et coups volontaires non qualifiés meurtre, et autres crimes et délits volontaires.</u>
	<u>Sect. 3. - Homicide, blessures et coups involontaires; crimes et délits excusables, et cas où ils ne peuvent être excusés; homicide, blessures et coups qui ne sont ni crimes ni délits.</u>
	<u>§. 1. - Homicide, blessures et coups involontaires.</u>
	<u>§. 2. - Crimes et délits excusables, et cas où ils ne peuvent être excusés.</u>
	<u>§. 3. - Homicide, blessures et coups non qualifiés crimes ni délits.</u>
	<u>Sect. 4. - Attentats aux moeurs.</u>
	<u>Sect. 5. - Arrestations illégales et séquestrations de personnes.</u>
	<u>Sect. 6. - Crimes et délits tendant à empêcher ou à détruire la preuve de l'état civil d'un enfant, ou à compromettre son existence; enlèvement de mineurs; infractions aux lois sur les inhumations.</u>
	<u>§. 1. - Crimes et délits envers l'enfant.</u>
	<u>§. 2. - Enlèvement de mineurs.</u>
	<u>§. 3. - Infraction aux lois sur les inhumations.</u>
	<u>Sect. 7. - Faux témoignage, calomnie, injures, révélation de secrets.</u>
	<u>§. 1. - Faux témoignage.</u>
	<u>§. 2. - Calomnie, injures, révélation de secrets.</u>
	<u>Chap. 2. - Crimes et délits contre les propriétés.</u>
	<u>Sect. 1. - Vols.</u>
	<u>Sect. 2. - Banqueroutes, escroqueries et autres espèces de fraude.</u>
	<u>§. 1. - Banqueroute et escroquerie.</u>

§. 2. - Abus de confiance.
§. 3. - Contravention aux réglemens sur les maisons de jeu, les loteries et les maisons de prêt sur gages.
§. 4. - Entraves apportées à la liberté des enchères.
§. 5. - Violation des réglemens relatifs aux manufactures, au commerce et aux arts.
§. 6. - Délits des fournisseurs.
Sect. 3. - Destructiions, dégradations, dommages.
Disposition générale.

LIVRE IV.

Contraventions de police et Peines.
Chap. 1. - Des peines.
Chap. 2. - Contraventions et peines.
Sect. 1. - Première classe.
Sect. 2. - Deuxième classe.
Sect. 3. - Troisième classe.
Dispositions communes aux trois sections ci-dessus.
Disposition générale.
FIN.

(Ceza Kānūn-nāme-i Hümāyūnudur)

(Şūret-i Haṭṭ-ı Hümāyūn)

(Mücibince ‘Amel Oluna)

(Muḳaddime)

(Birinci Faṣl)

(‘Ale’l-‘umūm Cürm ve Cezālarıñ Merātib ve Derecātıyla Ba’z Uşūl-i ‘Umūmiyye Beyānındadır)

- [1] **Birinci Mādde:** Toğrudan toğruya hükümet ‘aleyhine vuḳū‘ bulan cerāyimiñ icrā-yı
 [2] mücāzātı devlete ‘ā’id olduğu gibi bir şahş ‘aleyhinde vuḳū‘ bulan cerāyimiñ āsāyiş-i
 [3] ‘umūmīyi ihlāl eylemesi ciheti daḥi kezālîk devlete ‘ā’id olduğundan ta’yīn ve icrāsı
 [4] şer‘ān emr-i ūlū’l-emre ‘ā’id olan ta’zīrīñ ta’yīn-i derecātını daḥi işbu kānūn-nāme
 [5] mütekeffil ve mutazammın olub ancak her hālde şer‘ān mu‘ayyen olan hūḳūḳ-ı şahsiyyeye
 [6] hālel gelmeyecektir.

- [1] **İkinci Mādde:** Kānūnen mücāzāt olunan cerāyim üç nev‘dir. Birincisi cināyet,
 [2] ikincisi cünḥa, üçüncüsü ḳabāḥatdır.
 [3] **Üçüncü Mādde:** Cināyet, mücāzāt-ı terḥībīyyeyi istilzām eden ef‘āldir. Mücāzāt-ı
 [4] terḥībīyye; ḳatıl ve ma‘a’t-teşhīr, mü’ebbeden yā muvaḳḳaten kürege ḳonmaḳ ve ḳal‘a-bend olmaḳ māddeleleriyle
 [5] nefy-i ebed ve mü’ebbeden rütbe ve me’mūriyyetden maḥrūmiyyet ve hūḳūḳ-ı medeniyyeden isḳāṭ māddeleleridir.

[6] **Dördüncü Mādde:** Cünha, mücāzāt-ı te'dībiyyeyi müstelzim olan ef'āldir. Mücāzāt-ı te'dībiyye

[7] bir haftadan ziyāde habs ve muvaqqaten nefy ve me'mūriyyetden tard ve cezā-yı naqdī mādeleridir.

[8] **Beşinci Mādde:** Kabāhat, mu'āmele-i tekdīriyyeyi istilzām eden ef'āl ve harekâtdır.

[9] Mu'āmele-i tekdīriyye; yigirmi dört sâ'atden bir haftaya kadar habs ve nihāyet yüz ğuruşa

[10] kadar mücāzāt-ı naqdiyyedir.

[11] **Altıncı Mādde:** Kānūnuñ ta'yīn eylediği yerlerde işbu cezālar ba'zān yalnız ve ba'zān

[12] berāber olarak hükm ve icrā olunur.

[13] **Yedinci Mādde:** Nefy-i muvaqqat ve habs-i muvaqqat kal'a-bendlik ve muvaqqat kürek cezālarına

[14] müstahak olanlara mevki'-i cezālarından firār ederler ise tutulduklarında müddet-i baqiyyelerine

[15] asl müddet-i cezālarının ğülüğünden nişfina kadar müddet zammıyla cezāları tezyīd olunur.

[16] Ve eger nefy-i ebed cezāsına müstahak olan kimse menfāsından firār ederse mü'ebbeden

[17] kal'a-bend kılınır ve mü'ebbed kal'a-bendlikden firār eden kimse mü'ebbeden kürege konulur.

[18] **Sekizinci Mādde:** Kānūnuñ ta'yīn etdiği ahvālden mā'adā yerlerde mükerrerler hakkında

[19] cezā iki kat olarak hükm olunur.

[20] **Tokuzuncu Mādde:** İşbu cezāların hükm ve tertīb ve icrāsı erbāb-ı cināyet ve cünha ve kabāyih

[21] 'aleyhine aşhāb-ı da'vānıñ hūkūk ve tazmīnāt-ı maṭlūbesine kaṭ'ān hālel getirmez.

[22] **Onuncu Mādde:** Cezā-yı naqdī ile berāber emvāl-i mesrūka istirdādı ve tazmīnāt

[1] ve sâ'ire birlikde olarak hükm olunduğu hâlde evvel-be-evvel emvāl-i mesrūka

[2] ve tazmīnāt tahşīl olunur.

[3] **On birinci Mādde:** Cezā-yı nakdī ve istirdād-ı emvāl-i mesrūka ve tazmīnāt ve güzeşte

[4] ve meşārif-i sâ'ireye dâ'ir tanzīm olunan i'lāmāt-ı kânūniyye maḥkūmuñ imtinā'ı taqdīrinde

[5] ḥabs ve tazyīkle tenfīz olunur.

[6] **On ikinci Mādde:** Cināyet ve cünḥaya müte'allik mevāddda me'mūrīn-i zabṭiyye tarafından

[7] göz ḥabsine alınmak ve cezā-yı nakdī tertīb olunmak ve vukū'-ı cināyet ve cünḥa ile

[8] ḥāşıl olan emvālī veyā cināyet ve cünḥanın icrāsında müsta'mel olmuş veyāḥūd

[9] isti'māl olunmak üzere bulunmuş olan eşyâyı bi'l-ḥāşşa zabṭ eylemek cezāları daḥi

[10] müştereken ḥükm ve tertīb olunabilir.

[11] **On üçüncü Mādde:** Devletiñ yā dāḥilen yā ḥāricen āsāyişini ihlāl edecek cināyet

[12] ve cünḥaya cür'et etmiş olan eşḥāş kânūnen ta'yīn olunacak müddet-i cezā'iyyesini

[13] tekmīl etdikden-şoñra muṭlakā zabṭiyye nezāreti altında bulunur.

[14] **On dördüncü Mādde:** Zabṭiyye nezāreti altında bulunmak devletiñ ta'yīn edeceği

[15] maḥallerde iḳāmet edememek ve iḳāmet edeceği maḥalli ve oraya gidinceye dek geçeceği

[16] yerleri kendisi ta'yīn ve beyān ederek yol tezkeresine ol-vechle işāret kılınmak

[17] ve ol maḥalle vürūdunda yigirmi dört sâ'at zarfında vürūdunu ḥükūmete haber vermege

[18] ve oradan diğeri bir tarafa gidecek olduğu ḥālde üç gün evvel ḥükūmete ihbār

[19] edib müceddeden yol tezkeresi almağa mecbūr olmak ḥuşuşlarından 'ibāret olub

[20] şerā'it-i mezkūreye ri'āyet etmediği şüretde ol kimse bir seneden ziyāde olmamak

[21] üzere ḥabs ile mücāzāt olunur ve kânūnen lāzım gelmedikçe hīc kimse zabṭiyye

[22] nezāreti altına alınmaz.

[23] **On beşinci Mādde:** Her cināyet ve cünḥa ve kabāḥatiñ taraf-ı ḥükūmetden zāhire ihrāc

[24] olunduğu veyā müdde'isi zuhūr eylediği zamānda mer'ī olan kânūn ve nizām ile

[25] te'dibi icrā olunub mu'aḥḥar olan kânūn ile mücāzātı icrā olunamaz.

(İkinci Faşl)

(Cināyete Mahşûş Olan Cezâlarıñ Tafşîlâtı Beyânındadır.)

- [1] **On altıncı Mâdde:** İ‘dām zırde muharrer olan mevâddda ta‘yîn olunan cināyetler aşhâbı
- [2] hakkında cārîdir. Bu cezāya müstahak olacak cânîniñ cināyetiniñ gübütünü ve hükmünü
- [3] hāvî bālâsı tuğrâ-yı garrâ ile muvaşşah olarak şadır olan emr-i ‘ālî evvel emrde
- [4] meydân-ı siyâsetde ‘alenen kırâ’at olunmadıkça ol cânî katl olunmaz.
- [5] **On yedinci Mâdde:** Maqtûlûñ cesedi veresi olmadığı hâlde mensûb olduğu
- [6] milleti ma‘rifetiyle defn etdirilir.
- [7] **On sekizinci Mâdde:** İ‘dām cezâsına müstahak olan karı hâmile olduğunu lede’l-
- [8] ifâde hamli tahakkuk ve kesb-i gübüt eylediği takdîrde cezâsı vaz‘-ı haml
- [9] etdikden-soñra icrâ olunur.
- [10] **On toközuncu Mâdde:** Kürek, ayaklarında temir olduğu hâlde hıdemât-ı şâkkada
- [11] kullanılmaktadır. Kürek cezâsına müstahak olan şahş hakkında teşhîr uşûlü dañı
- [12] icrâ olunur. Şöyle ki cezāya hükm eden dīvân mazbatasınıñ bir hülâşası gâyet
- [13] kalın hurûf ile yazılıb mücâzât olunacak şahş bulunduğu şehirde bir meydâna
- [14] veyâ memerr-i nâs olan bir mahalle götürölüb işbu hülâşa gögsüne konularak iki sâ‘at
- [15] orada tevķîf ve halka irâ’e olunduktan-soñra ayaklarına temir konularak mahall-i mücâzâtına
- [16] gönderilir. On sekiz yaşından aşğı olan ve yetmiş yaşından ziyâde bulunan
- [17] aşhâb-ı cināyet işbu teşhîr kâ‘idesinde mu‘âf tutulur.
- [18] **Yigirminci Mâdde:** Mü’ebbeden kürek, ba‘de’t-teşhîr devletce ta‘yîn olunacak mahallerde cânîniñ
- [19] ayaklarında temir olarak ilâ-vefâtihi hıdemât-ı şâkkada istiḥdâm olunmasıdır.
- [20] **Yigirmi birinci Mâdde:** Muvakkat kürek, kezâlik ba‘de’t-teşhîr devletiñ ta‘yîn edeceği

[1] yerlerde üç seneden on beş seneye kadar temir-bend olarak hıdemāt-ı şāḳḳada

[2] kullanılmaktadır. Fakat beş seneden aşağı olan kürek cezāsı mahallerinde daḥi

[3] icrā olunabilir.

[4] **Yigirmi ikinci Mādde:** İ‘dām ve teşhīr cezāları, şāḥib-i cināyetin müte‘allik olduğu

[5] dīn ve mezhebin eyyām-ı maḥşūşasında icrā olunmaz.

[6] **Yigirmi üçüncü Mādde:** Mü‘ebbed ḳal‘a-bendlik devletce ta‘yīn olunan ḳal‘aların birinde mücrimiñ

[7] ilā-vefātihi maḥbūsen tevḳīf olunmasıdır.

[8] **Yigirmi dördüncü Mādde:** Muvakḳaten ḳal‘a-bendlik kezālik devletce ta‘yīn olunan ḳal‘aların birinde

[9] üç seneden on beş seneye kadar maḥbūsen tevḳīf olunmaktadır.

[10] **Yigirmi beşinci Mādde:** Ḳal‘a-bendlik, ḥabs ile nefy cezālarını cāmi‘ bir cezā olub

[11] ḳal‘a-bend olan şahş zabṭiyye nizāmātının cevāz verdiği derecede dāḥil ve ḥāric-i

[12] ḳal‘ada bulunanlar ile muḥābere edebilir.

[13] **Yigirmi altıncı Mādde:** Muvakḳat kürek ve ḳal‘a-bendlik cezāları tanzīm olunacak i‘lām

[14] ve mazbataların taḣḣdīki gününden i‘tibār olunur.

[15] **Yigirmi yedinci Mādde:** Muvakḳat pıranḳaya vaz‘ olunacak veyāḥūd ḳal‘a-bend olacak

[16] eşḣāş müddet-i cezāları zarfında mu‘āmelāt-ı ‘ādiyye-i zātiyyeden sāḳıṭ olacaklarından

[17] müddet-i mu‘ayyene-i mezkūre zarfında kendi emvāl ve emlākini idāre etmek üzere ḥükūmetiñ

[18] re‘yiyle tarafından bir vekīl naḣb ve ta‘yīn olunarak müddet-i cezāları zarfında īrādlarından

[19] kendilerine vekīlleri ma‘rifetiyle yalnız ḥabs-ḥāneler nizāmāt-ı maḥşūşasınıñ

[20] tecvīz edeceği kadar şey verilip bundan başka bir şey verilmeyecek ve müddet-i cezālarını

[21] tekmīl etdikden soñra kāffe-i emvāl ve emlāk ve eşyāları kendilerine i‘āde olunarak

[22] ta'yîn olunmuş olan vekîller daħi idāre-i vākı'alarınıñ muḥāsebātını kendilerine i'tā
[23] eyleyeceklerdir.

s. 7

[1] **Yigirmi sekizinci Mādde:** Nefy-i ebed, bir şahşın devletce ta'yîn olunan bir maḥalle mü'ebbeden

[2] gönderilib ikāmet etdirilmesidir. Bu ḥâlde familyasının daħi ol maḥalle naklini

[3] ister ise müsā'ade olunur.

[4] **Yigirmi toḫuzuncu Mādde:** Mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden maḥrûmiyyet cezāsı mücrimiñ

[5] fî-mā-ba'd devletce gerek toḡrudan toḡruya ve gerek iltizām tārîkiyle büyük ve küçük

[6] ḥıdmetde bulunmaḡdan ve rütbe ve ma'āşa nā'il olmaḡdan ve nişān taḡmaḡdan maḥrûm olması

[7] ve aşḥāb-ı rütbe ve me'mûriyyetden ise evvel emrde rütbe ve me'mûriyyet ve ma'āşınıñ ref

[8] olunmasıdır.

[9] **Otuzuncu Mādde:** Ḥaḡlarında mü'ebbeden ve muvaḡḡaten kürek ve mü'ebbeden ḡal'a-bendlik ve nefy-i ebed

[10] cezāları ḥükm olunanlar sālifu'z-zıkr mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden maḥrûmiyyet cezāsına

[11] müstaḡaḡ olur. Ammā muvaḡḡaten ḡal'a-bendlik eger cezā-yı maḡşûş olarak ḥükm ve ta'yîn

[12] olunmuş ise bu cezāya müstaḡaḡ olan şahş müddet-i cezāsında işbu maḥrûmiyyet

[13] cezāsına daħi müstaḡaḡ olub müddet-i cezāsınıñ tekmîlinden soñra devletce işlāḡ-ı

[14] nefs eylediḡi ta'ayyün eder ise tārîḡ ve istiḡdām ḡābiliyyetiniñ i'ādesi cā'iz olub

[15] faḡaḡ ḡal'a-bendlik müddeti ne-ḡadar ise nıṣfı mertebesi geḡmedikḡe işbu i'āde ḡābil

[16] olamaz. Ve eger kürekden bedel olarak ta'yîn buyurulmuş ise ol-vaḡt

[17] ḡal'a-bend ḡılınan şahş kürek cezāsında bulunanlar gibi mü'ebbeden işbu rütbe ve me'mûriyyetden

[18] mahrūmiyyet cezāsına müstaḥaḳ olur.

[19] **Otuz birinci Mādde:** Ḥuḳūḳ-ı medeniyyeden mü'ebbeden isḳāt cezāsı evvelā yigirmi toḳuzuncu

[20] mādde mezkūr olan mü'ebbeden rütbe ve me'mūriyyetden mahrūmiyyet cez[ā]sına müstaḥaḳ olmak

[21] ve ḡāniyen kāffe-i ḥuḳūḳ-ı belediyyeden ya'nī memleketce ve milletce ve eṣnāfca bir me'mūriyyet-i resmiyyede

[22] bulunmaḳdan mahrūm olmak ve ḡāliḡen bir mekteb ḥāceliḡinde kullanılmamak ve rābi'ān icrā-yı

[23] taḥḳīḳātda kullanılmamak ve bir da'vāda kendisinden istīzāḥ-ı keyfiyyet lāzım geldiḡi

[24] taḳdīrde ifādesi bayaḡı ma'lūmāt ḥükmünde ḡabūl olunub da'vāca ḥükm[süz] tutulmak

[25] ve bir da'vāda vekālet edememek ve ḡāmisen vaṣī olamamak ve sādisen silāḥ taṣımaḡa

[26] ṣāliḡ olmamak ḡuṣūṣlarından 'ibāretdir.

s. 8

[1] **Otuz ikinci Mādde:** Yigirmi toḳuzuncu ve otuz birinci māddeelerde mezkūr ref'-i rütbe

[2] ve ḥuḳūḳ-ı medeniyyeden isḳāt cezāları ba'zān mü'ebbed ve muvaḳḳat kürek ve ḡal'a-bendlik

[3] ve nefy-i ebed cezālarıyla berāber ve ba'zān daḡı maḡṣūṣ ve müstaḳil cezā olarak ḥükm olunur.

[4] Böyle cezā-yı maḡṣūṣ olarak ḥükm olunduḡu taḳdīrde üç seneden ziyāde

[5] olmamak üzere ḡabs cezāsı daḡı birlikde ḥükm olunur.

[6] **Otuz üçüncü Mādde:** Zıkr olunan i'dām ve mü'ebbed veyāḡḡūd muvaḳḳat pranḡa ve ḡal'a-bendlik

[7] ve nefy-i ebed ve ref'-i rütbe ve isḳāt-ı ḥuḳūḳ-ı medeniyye cezāları i'lāmlarınıḡ ḡülāṣaları

[8] i'lāmıḡ tanzīm olunduḡu eyālet merkezinde ve cināyetiḡ vukū'-bulduḡu ḡazāda ve i'lāmıḡ

[9] icrā olunacaḡı maḡallde ve mücrimiḡ sākin olduḡu mevḡi'de i'lān kılınıb ṣöyle ki

[10] Der-sa'ādet'de bāb-ı zabṡiyye ve taṣralarda ḡükümet ḡonaḡı ḡapısı öñüne ta'līḡ olunur.

(Üçüncü Faşl)

(Cünha ve Kabāhate Müte‘allik Olan Cezālarıñ Tafşılâtı Beyānındadır)

- [11] **Otuz dördüncü Mādde:** Habs cezāsı, devlet habs-hānelerinde müddet-i maḥkūme içinde
 [12] tevķīf olunmaqdır. Ve işbu habs cezāsının müddeti mücrimiñ ḥabse dūḥūlū tārīḥinden
 [13] i‘tibāren yigirmi dört sā‘atden nihāyet üç senedir. Bu maḥūle maḥbūslarıñ devletce
 [14] ta‘yīn olunan uşul ve nizāma ve ḥāllerine göre ve kendileriniñ isti‘dādı olan
 [15] münāsib işler ile işgāl olunurlar.
- [16] **Otuz beşinci Mādde:** Nefy-i muvaḥḫat mücāzātı, bulunduğu yerden bir başka maḥalle
 gönderilib
 [17] üç aydan üç seneye dek taḡrīb olunmaqdır.
- [18] **Otuz altıncı Mādde:** Me’mūriyyetden ṭard cezāsı, me’mūriyyeti olanlarıñ ḳānūn-ı cezā
 [19] ḥūkmünce me’mūriyyetlerinden çıkarılması ve me’mūriyyete maḥşūş ma‘āşlarıñ ḳat‘
 [20] olunmasıdır. Ve ṭard cezāsının müddeti daḥi üç aydan altı seneye ḳadardır ya’nī bu
 cezāya
 [21] müstahak olanlar müddet-i mücāzātlarında me’mūriyyet ve ma‘āşa nā’il olamazlar.
 Me’mūriyyetde

s. 9

- [1] olmayanlar bu cezāya müstahak olduklarında anlar daḥi müddet-i cezālarında
 me’mūriyyet ve ma‘āşa
 [2] nā’il olamazlar.
- [3] **Otuz yedinci Mādde:** Mücāzāt-ı naḳdiyye bir şahşdan ḳānūnuñ ta‘yīn etdiği üzere
 [4] akçe alınmasıdır. Mücrim olan şahşa hem habs ve hem de cezā-yı naḳdī ḥūkm olunub da
 [5] cezā-yı naḳdīyi ‘adem-i iḳtidārı cihetiyle veremeyen olur ise ol şahşın
 [6] müddet-i maḥbūsiyyetiniñ nışfı ‘ilāve ile müddet-i maḥbūsiyyeti temdīd olunur. Ve yalnız
 [7] cezā-yı naḳdī ḥūkm olunub da veremez ise mücāzāt-ı naḳdiyyeniñ miḳdārına göre

[8] yigirmi dört sâ‘atden üç aya kadar hâbse konulur.

[9] **Otuz sekizinci Mâdde:** Cünhaya müte‘allik bir cezâyı, hüküm edecek mehkâm cānibinden

[10] otuz birinci maddede mezkûr hûkûk-ı medeniyeden iskâf cezâsının ba‘z mevâddı dahi

[11] berâber tertîb olunabilir.

[12] **Otuz toktuzuncu Mâdde:** Cezâ-yı nakdî, hazîne-i devlete ‘â’id olmak üzere hüküm

[13] olunub mücrim olan şahş müddet-i cezâsını tekmîl etdikden-şoñra bu cezâ-yı

[14] nakdîyi i‘tâ etmemesinden tolayı altı ay kadar hâbs olunub da cezâ-yı nakdîyi

[15] îfâya kudreti olmadığını işbât eder ise muvakkâten sebîli tahliye olunur.

[16] Bu cezâ-yı nakdî için hâbs eger kabâyihe müte‘allik mevâdda dâ’ir olur ise

[17] üç mâhdan ziyâde olmaz.

[18] ve muvakkâten sebîli tahliye olunanların kesb-i kudret eyledikleri haber alındığı gibi ahz

[19] u tahşîl olunur.

(Dördüncü Faşl)

(Medâr-ı ‘Afv ve Mes’ûliyyet Olub Olmayan ve Cezâyı İstihkâkı Mûcib Olan Hâlât Beyânındadır.)

[20] **Kırkıncı Mâdde:** Hadd-i bülûğa vâsıl olmayan mücrim işlediği cürme müterettib olan

[21] cezâyı müstahak olmayıb kuvve-i mümeyyize aşhâbından dahi olmadığı şüretde kefâlet-i

[22] kavîyyeye rabtla peder ve vâlidesine veyâ akrabâsına teslim olunur. Peder ve vâlide ve akrabâsı

s. 10

[1] taraflarından kefâlet-i kavîyye gösterilmediği hâlde dahi polis ma‘rifetiyle ıslâh-ı nefis

[2] zımnında müddet-i münāsibe ile hâbs olunur. Ammâ ol mücrim, nâ-bâlig mürâhık bulunduğı

[3] ya‘nî fi‘l ve ‘ameliniñ neticesi bir cürm olacağını fark ve temyîz ederek müte‘ammiden

- [4] ol cürmü işlemiş olduğu şürette eger cürmü i‘dām yā mü‘ebbed kürek veyā kal‘a-
- [5] bendlik yā nefy-i ebed cezālarını müstelzim olan cināyāt kabīlinden ise ıslāh-ı nefis
- [6] için beş seneden on seneye kadar habs olunur. Ve eger muvaqqat kürek veyā muvaqqat
- [7] kal‘a-bendlik yā nefy-i muvaqqat cezālarını mücib olan cerāyimden ise kezālik ıslāh-ı
- [8] nefis için cürmünün müstelzim olduğu cezā müddetiniñ rub‘undan nihāyet gūlūgū miqdārı
- [9] müddete dek habs olunur. Ve bu iki şürette daħi beş seneden on seneye dek
- [10] zabtıyye nezāreti altına alınabilir. Ve eger cürmü hūkūk-ı medeniyyeden iskāt cezāsını
- [11] mücib ise kezālik ıslāh için altı aydan üç seneye kadar habs olunur. Ve eger
- [12] cürmü zıkr olunan cezāların mādūnunda bir cezāyı mücib ise ol cezānıñ gūlūgū müddetini
- [13] tecāvüz etmemek üzere bir müddet-i mu‘ayyene ile kezālik ıslāh için habs olunur.
- [14] **Kırk birinci Mādde:** Mücrimiñ bir cürmü, hīn-i irtikābında cinnet hālinde bulunduğu gābit
- [15] olur ise mücāzāt-ı kānūniyyeden ma‘fuvv tutulur.
- [16] **Kırk ikinci Mādde:** Bir kimse bir cürmü aşlen rızāsı olmayarak mecbüren işlemiş
- [17] olduğu gābit olursa kezālik mücāzāt-ı kānūniyyeden ma‘fuvv tutulur. Ancak bu bābda
- [18] mu‘teber olan mecbūriyyet-i cürmüñ derecātına göre ol kimseyi şī‘ār-ı tōhmetden
- [19] bütün bütün berī’ü’z-zimme gösterecek bir keyfiyyet ve kendisiniñ muķāvemem edemeyecegi
- [20] bir zarūret olmak lāzım gelib ebeveyniñ evlāda ve efendiniñ hıdmet-kāra emri gibi
- [21] ta‘zīm ve ihtirāmdan neş’et eden hāller mecbūriyyet ‘add olunmaz.
- [22] **Kırk üçüncü Mādde:** Mücāzāt-ı kānūniyyede nisānıñ zükūrdan farkı yokdur. Ancak ba‘z
- [23] cezāların şuver-i icrā’iyyesinde anların huşūsiyyet-i hāllerine ri‘āyet olunmak lāzım gelir.
- [24] **Kırk dördüncü Mādde:** Emvāl-i mesrūka her kimiñ yedinde bulunursa andan alınır.
- [25] Ammā tazmīnāt ve meşārif-i sā’ire muṭlaqā ol cürmüñ fā’iline hūkm olunur.

[1] **¶ır¶ beşinci Mdde:** Bir crmn mşterek f‘illeri knnn şarhati olmayan mevddda

[2] ol crmn f‘il-i mştakili gibi mczt olunur.

[3] **¶ır¶ altıncı Mdde:** Crmde mşterek olanlar istirdd-ı emvl-i mesrka ve tazmnt

[4] ve meřrif-i s‘ire ifsında kefil-bi’l-ml k‘idesine taťbıkn yek-dgeriń kefil-i i‘tibr

[5] olunarak biriniń kdreti olmadığı hlde kdreti olandan aťz u taťřil kılınır.

[6] **¶ır¶ Yedinci Mdde:** İ‘dm cezsınıń krege ve krek cezsınıń kal‘a-bendlige ve m‘ebbed

[7] kal‘a-bendligiń nefy-i ebede ve muvaťkat kal‘a-bendlik ile absiń nefy-i muvaťkata tebdili muťlak

[8] irde-i maťřř-i pdiřhiye menťdur.

[9] Ve ber-vech-i muarrer irde-i seniyye-i maťřř olmadıkça ve knn-nmede řarhat bulunmadıkça

[10] bir vech-ile bir cezniń ‘afvı veyd tebdil ve taťfifi c‘iz degildir.

(Birinci Bb)

(Zararı ‘m Olan Cinyet ve Cna İle Mczt-ı Mterettibeleri Beynındadır.)

(Birinci Faşl)

(Devlet-i ‘Aliyye’niń Emniyyet-i ariciyyesini İhll Eden Cinyet ve Cnalar)

[11] **¶ır¶ sekizinci Mdde:** Teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyye’den her kim olur ise olsun

[12] salťanat-ı seniyyeniń dřmanlarıyla berber olarak ‘aleyhine silh tutar ise i‘dm olunur.

[13] **¶ır¶ Tkuzuncu Mdde:** Teba‘a-i Devlet-i ‘Aliyye’den her kim dvel-i ecnebiyyeyi, Devlet-i ‘Aliyye ‘aleyhinde

[14] icr-yı arekt-ı ařm-neye vey arb u kıtle taťrik ve teřvık eylemek veyd Devlet-i

[15] ‘Aliyye ‘aleyhinde icr-yı arekt-ı ařm-ne ve muarebe etmeleriniń sebep ve tariki anlara

[16] istiḥşāl edivermek zımnında düvel-i ecnebiyye veyāḥūd anlarıñ me'mûrları ile icrâ-yı

[17] muḥābere ve fesâda taşaddī eder ise bu maḳûle ef'āl-i fesâdiyyesi gerek ḥarekât-ı ḥaşm-âne

[18] vuḳû'unu müntic olsun ve gerek olmasın kezâlik i'dâm olunur.

[19] **Ellinci Mâdde:** Teba'a-i Devlet-i 'Aliyye'den her kim Devlet-i 'Aliyye düşmanlarınıñ Memâlik-i

s. 12

[1] Maḥrûse'ye düḥûllerini teshîl veyâ saltanat-ı seniyyeniñ bir şehir ve ḳal'a ve mevâḳi'-i müstaḥkeme

[2] ve liman ve anbâr ve tersâne ve sefînesini düşmana teslim veyâ 'asker ve akçe ve zaḥîre ve silâḥ

[3] ve mühimmât i'tâsıyla i'âne etmek yāḥūd gerek cünüd-ı Devlet-i 'Aliyye'niñ şadâkat

[4] ve intizâmlarını ihlâl ve gerek âḥer tarîḳ ile leşker-i a'dânıñ Memâlik-i Maḥrûse'ye taḥaṭṭı

[5] ve istilâ ve 'asâkir-i saltanat-ı seniyyeye galebesine ḥıdmet ve mu'avenet eylemek üzere cânib-i

[6] a'dâ ile muḥābere ve icrâ-yı ḥîle ve desîse eder ise kezâlik i'dâm olunur.

[7] **Elli birinci Mâdde:** Eger bir düşman devletiñ teba'asıyla icrâ olunan muḥāberât yukarıki

[8] mâddede beyân olunan cinâyetleri mutazammın olmayıb faḳaṭ cânib-i düşmana Devlet-i 'Aliyye'niñ

[9] veyāḥūd müttefikleriniñ ahvâl-i 'askeriyyesi ve mülkiyyesi ḥaḳḳında mazarratı mücib olacak

[10] ba'zma'lûmât verilmiş olmasını netice verir ise o maḳûle muḥābereyi eden kimse

[11] derece-i töhmetine göre muvaḳḳaten ḳal'a-bend kılınır. Ve eger o mişilli ma'lûmât vermekde cāsûsluk

[12] fi'li ya'nî Devlet-i 'Aliyye'niñ tedâbîr-i ḥarbiyyesini düşmana bildirmek ğaraḳı tebeyyün eder ise

[13] buña mütecâsir olan şahş derece-i cinâyetine göre muvaḳḳaten kürege ḳonulur. Ve bu ḥareket

[14] ordularda vuḳû'-bulduġu ḥâlde şahş-ı müttehemiñ ḳavânîn-i ḥarbiyyeye taṭbîḳân i'dâmı

[15] daḥi cā'iz olur.

[16] **Elli ikinci Mādde:** Me'mūrīn ve ḥademe-i devlet ve sâ'ireden her kim Devlet-i 'Aliyye'niñ

[17] umūr-ı mühimme-i politikiyyesine dā'ir bir mükāleme-i ḥafıyyesi ve mektūm ve ḥafī bir ḥareket-i 'askeriyye

[18] taşmīmi serā'irine ḥasbe'l-me'mūriyye veyā resmen vākıf olub da anı devletce me'mūr

[19] ve me'zūn olmadığı ḥālde ecnebī veyāḥūd düşman bir devlet me'mūrlarına

[20] toḡrudan toḡruya veyā bi'l-vāsıta ifşā eder ise i'dām olunur.

[21] **Elli üçüncü Mādde:** Me'mūrīn-i Devlet-i 'Aliyye'den her kim Devlet-i 'Aliyye'ye mūte'allık olan

[22] istiḥkāmāt ve tersāne ve limanlarının me'mūriyyeti ḥasebiyle kendisine maḥşūşen tevdī'

[23] olunmuş olan resm ve ḥarīṭalarını veyāḥūd anlardan faḳaṭ birini düşmana veyāḥūd

[24] düşman adamlarına verir ise üç seneden on beş seneye kadar kürege ḳonulur. Ve eger

[25] o mişillü resm ve ḥarīṭaları devletce me'zūniyyeti olmayarak bir dost veya bī-ṭaraf

[26] bir devletiñ adamlarına verir ise bir seneden üç seneye kadar ḥabs olunur.

s. 13

[1] **Elli dördüncü Mādde:** Teba'a-i Ḥazret-i Şāḥāne'den her kim düşman tarafından keşf ü taḥḳīḳ-i

[2] aḥvāl zımnında gönderilmiş olan cāsūsuları cāsūs olduklarını bilerek ketm ü iḥfā

[3] eder ise veyāḥūd ketm ü iḥfā etdirir ise mü'ebbeden kürege ḳonulur.

(İkinci Faşl)

(Devlet-i 'Aliyye'niñ Emniyyet-i Dāḥiliyyesini İhlāl Eden Cināyet ve Cünḥalar)

[4] **Elli beşinci Mādde:** Her kim bi'z-zāt veyā bi'l-vāsıta teba'a-i Devlet-i 'Aliyye ve sekene-i Memālik-i

[5] Maḥrūse'yi saltanat-ı seniyye 'aleyhine müselleḥan 'işyān etdirmek üzere taḥrīk edib de

[6] maqşadı olan azıyye-i ‘ıŷyān tamāmiyle fı‘le ıkar veyāhūd mādde-i ‘ıŷyānıñ

[7] icrāsına başlanmış bulunur ise ol kimse i‘dām olunur.

[8] **Elli altıncı Mādde:** Her kim Memālik-i Maħrūse ahālisini yek-dīgeri ‘aleyhinde

[9] silāhlandırarak muķāteleye tahrīk ve iğrāya veyāhūd ba‘zmaħallerde ğaşb u ğāret

[10] ve tahrīb-i memleket ve atl-i nūfūs ef‘ālını īķā‘a mūtecāsir olub da azıyye-i fesād tamāmiyle

[11] fı‘le ıkar yāhūd mādde-i fesādıñ icrāsına başlanmış olur ise ol kimse kezālİK

[12] i‘dām olunur.

[13] **Elli yedinci Mādde:** Bālāda muħarrer elli beşinci ve elli altıncı māddelede beyān olunan fesādlardan

[14] birini bir akım eşķiyā birlikde olarak icrā eder veyāhūd icrāsına taşaddī eylerler ise

[15] ol cem‘iyyet-i şekāvete dāħil bulunanlardan aşl re‘īs-i eşķiyā ve muħarrik-i mefsedet olanlar

[16] her nerede tutulur ise i‘dām olunub sā‘irlerinden dāħi mevķi‘-i cināyetde aħz u girift

[17] olunanlar mādde-i fesādda tebeyyün edecek cināyet ve medħalleriniñ derecātına göre mü‘ebbeden

[18] yāhūd muvaķķaten küreĝe vaż‘ olunur.

[19] **Elli sekizinci Mādde:** Elli beşinci ve elli altıncı māddelede beyān olunan fesādlardan

[20] birini icrā aşdıyla ba‘zeşhāş beyninde bir ittifāķ-ı ĥafī teşķil olunub da

[21] ol ittifāķda taşmīm olunan fesādıñ icrāsı söyleşilib arār-gīr olduķdan başķa

s. 14

[1] esbāb-ı icrāsını tehyi’e zımnında ba‘z ef‘āl ve tedābīre dāħi teşebbūs olunmuş olub da

[2] mādde-i fesād henüz fı‘len icrā derecesine gelmemiş ise ol ittifāķda bulunan kimseler

[3] nefy-i ebed cezāsıyla mücāzāt olunur. Ve eger öyle bir ittifāķ-ı ĥafīde ber-vech-i muħarrer fesādıñ

[4] esbāb-ı icrā’iyyesini, tehyi’e zımnında teşebbūs olunmuş bir fı‘l ve tedbīr tebeyyün etmeyib yalnız

[5] icrāsı söyleşilerek karar verilmiş olmakdan ‘ibāret bulunur ise ol-hālde dāhil-i

[6] ittifāk bulunan kimseler muvaqqaten kal’a-bend kılınır. Ve yine mādde-teyn-i mezkūreteynde beyān

[7] olunan fesādlardan birini icrā etmek üzere bir ittifāk-ı hafî teşkiline dā’ir teklîf

[8] vukū’-bulub da kabûl olunmamış ise ol teklîfi eden kimse bir seneden üç

[9] seneye kadar habs olunur.

[10] **Elli tokuzuncu Mādde:** Her kim taraf-ı Devlet-i Aliyye’den, me’mûriyyeti veyāhūd devletce

[11] maqbûl olacak bir sebep olmadıkça bir fırka-i ‘askeriyye veyā bir takım ‘asker veyāhūd

[12] donanmasının veyā ceng sefinesinin veyāhūd bir kal’a veyā bir mevki’-i müstahkemin veyāhūd

[13] bir liman veyā bir şehrin kumandasını alır ise ve her kim me’mûr olduğu ‘asker

[14] kumandasını terk etmesi-çün taraf-ı Devlet-i ‘Aliyye’den vāki’ olan emre imtiğāl

[15] etmez ise ve her bir kumanda[n] ma’iyyetinde olan ‘askere izn verilerek tağidılması

[16] hakkında vāki’ olan evāmir-i Devlet-i ‘Aliyye’ye kezālik sebep-i maqbûl olmadıkça imtiğāl

[17] etmeyerek başında tutar ise i’dām olunur.

[18] **Altmışınca Mādde:** Devlet-i ‘Aliyye’niñ, ‘asākir-i muvazzafe ve zabtiyyesini i’māl ve istiḥdāma

[19] me’mûr olanlardan her kim olur ise olsun işbu ‘askerin saltanat-ı seniyye emriyle

[20] icrā olunan aḥz-ı neferāt-ı ‘askeriyye māddesi ‘aleyhine hareket eylemelerini taleb veyāhūd

[21] emr eder ise nefy-i ebed cezāsıyla ve eger bu emr ve talebin āṣār-ı fi’liyyesi görülür

[22] ya’nī me’mûr olan kuvve-i ‘askeriyyenin böyle emr-i nā-marzīye muṭāva‘atıyla Devlet-i ‘Aliyye’niñ

[23] ol ḥuşuşda olan maṭlabının icrāsına fi’len mümāna‘at olunur ise āmir olan

[24] kimse i’dām ile mücāzāt olunur. Ve böyle ḥilāf-ı marzī emre muṭāva‘at

[25] edenlerin zābiṭ ve ser-gerdeleri daḥi muvaqqaten kürek cezāsıyla mücāzāt kılınır.

[26] **Altmış birinci Mādde:** Her kim Devlet-i ‘Aliyye’ye müte‘allik olan ebniye ve her nev’ mühimmāt-ı anbār

[1] ve mahzenlerini ‘an-kaşdin ya’nī hıyāneten iḥrāk ve ‘adem eder ise i’dām olunur.

[2] **Altmış ikinci Mādde:** Her kim Devlet-i ‘Aliyye’niñ, emlāk ve emvāl ve nuḳūdunu veyā ahāliden

[3] bir cemm-i ğafiriñ emlākini zabt ve yağma ve ğāret etmek ve bu miṣillü cināyāt aşhabınıñ

[4] ‘aleyhinde hareket eden ‘asākir-i Devlet-i ‘Aliyye’ye karşı tırnak zımnında teşekkül

[5] etmiş olan müsellaḥ eşkiyā cem‘iyyetine baş olur veyāḥūd bu cem‘iyyet içinde bir kumanda

[6] şāhibi bulunur ise i’dām olunur. Ve bu maḳūle eşkiyā cem‘iyyetlerinde dāhil bulunanlardan

[7] ol cem‘iyyetlerde söz ve kumanda şāhibi olmayanlar maḥall-i fesādda tutuldukları ḥālde

[8] muvaḳḳaten kürege konulur.

[9] **Altmış üçüncü Mādde:** Mādde-i sābıkada beyān olunan eşkiyā ve ḥaydūd cem‘iyyeti bir şirket

[10] şüretinde bulunacağından işbu şirket-i fesādiyyeniñ umūrunu uzakdan ve yakından idāre

[11] eden ve öyle eşkiyā cem‘iyyetini tertib ve teşkil eyleyen veyāḥūd anlara bilerek ve bi’l-i ihtiyār

[12] esliḥa ve ceb-ḥāne ve sā’ir ālāt-ı fesādiyye veren ve tedārik ediveren veyāḥūd zahire

[13] ve me’kulāt gönderen veyāḥūd her ne şüretle olur ise olsun eşkiyā cem‘iyyetleriniñ

[14] müdür ve kumandanlarıyla muḥābere-i ḥafiyeye-i fesādiyyesi vukū’-bulan ve ol şekāvet

[15] cem‘iyyetleriniñ maḳşad ve niyyetlerini ve ḥāl ve sıfatlarını bildigi ḥālde mecbūriyyeti olmayarak

[16] anlara yatacak ve ihtifā edecek ve toplanacak maḥall veren kimseler muvaḳḳaten

[17] kürege konulur.

[18] **Altmış dördüncü Mādde:** Böyle şekāvet cem‘iyyetlerinde bir kumanda ve ḥıdmet şāhibi

[19] olmayan kimselerden me’mūrın-i mülkiyye ve ‘askeriyye taraflarından tağılmaları-çün ilk def’a

[20] vukū’-bulan tenbīh ve teklīfe imtiṣāl ile şavuşub giderek veyāḥūd soñra daḥi

- [21] mevķi‘-i fesādiñ ġayrı maħallerde silahsız olarak bilā-muķāvemēt tutulan eşhāş
- [22] ĥaķlarında ehl-i fesād cezāsı ĥükm olunmayıb bi-şahşin işlemiş oldukları cerāyim-i
- [23] maħşūşaları var ise anlara mebnī mucāzāt olunur. Ve o maķūle eşhāş zabţiyye
- [24] nezāreti altında bulunur.
- [25] **Altmış beşinci Mādde:** ‘Uşāt ve eşkiyā taķımından olub da icrā-yı ‘işyān ve şekāvete

s. 16

- [1] taşaddīden veyā taħarriyāta şürū‘dan muķaddem şerīk-i tōhmet olanları me‘mūrīn-i devlete ĥaber
- [2] verenler yāĥūd taħarriyāta şürū‘ olunduķdan soñra şerīk-i tōhmet olanları tevķīf
- [3] etdirmek esbābını istiĥşāl edenler sā’irleri ĥaķķında icrā olunacak mucāzātdan mu‘āf
- [4] olub faķať iki seneyi tecāvüz etmemek üzere zabţiyye nezāreti altında tutulur.
- [5] **Altmış altıncı Mādde:** Her kim meydān ve esvāķda ve mecma‘-i nās olan maħallerde gerek
- [6] nuťķ īrād ederek ve gerek yafta yapışdırarak veyāĥūd maţbū‘ varaķa neşr eyleyerek
- [7] ahālī ve sekeneyi işbu faşlda beyān olunan cināyetleri işlemege toġrudan toġruya
- [8] taĥrīk eder ise ol cināyetleriñ fi‘len mūrtekibi gibi mucāzāt olunur. Faķať zıkr olunan
- [9] taĥrīkātīñ bir ġüne eşer-i fi‘liyyesi zuhūr etmez ise nefy-i ebed cezāsıyla mucāzāt kılınır.

(Üçüncü Faşl)

(Rüşvet Beyānındadır)

- [10] **Altmış Yedinci Mādde:** Tervīc-i merām için ne nām ile olur ise olsun her ne ki
- [11] alınıb verilir ise rüşvetdir. Kezālik rüşvet yolunda bir mülk veyā bir māl vaķt ve maħalce
- [12] deġerinden fark-ı fāĥiş ile dūn u ziyāde bahāya alınıb şatıldığı şūretde ol mülk
- [13] ve mālīñ bu vech-le şatıldığı fi‘āt ile kıymet-i şahīķası beyninde olan tefāvütü

[14] daḥi ‘aynı rüşvetdir. Her nev‘ düğünlerde ve ‘aḳd cem‘iyyetlerinde ḥademe-i devlete maḥşûş

[15] olmak üzere gerek ḥaremler taraflarından ve gerek erkekler cānibinden ḥademeye verilen

[16] ‘ādī baḥşışler müsteḡnā olmak üzere pāy-endāz nāmıyla ve sā’ir te’vīlāt ve esāmī ile

[17] az ve çok verilen hedāyā daḥi rüşvet ḥükmündedir. Faḳaṭ erbāb-ı ihtiyāc tarafından

[18] ‘aṭiyye ve şadaḳa istid‘āsına vesīle ittihāzıyla taḳdīm olunan ve beyne’l-eḥibbā muḥabbeten te’āfī

[19] kılınan meyve ve sā’ir me’kūlāt ve meşrūbāt mişillü eşyā-yı cüz’iyye ve muḥtācīn ve müstaḥḳḳîne

[20] ve ḥademeye ḥasbīce verilen ‘aṭāyā ve baḥşışler ve devletce bā-ruḥşat-ı seniyye alınan

[21] hedāyā-yı resmiyye ve ‘alenıyye rüşvet degildir.

[22] Gerek ṭoğrudan ṭoğruya bi’z-zāt ve gerek adamları ma’rifetiyle bi’l-vāsıta

[23] rüşvet alana mürteşī ve verene rāşī ve bunlarıñ arasında vāsıta olana

[24] rā’iş denilir.

s. 17

[1] **Altmış sekizinci Mādde:** Mürteşī, her kim olur ise olsun ve her ḳanḡı rütbe ve mansıb

[2] ve me’mūriyyetde bulunur ise bulunsun ibtidā almış olduḡu rüşvet, rāşīniñ cezā-yı

[3] naḳdīsı olmak üzere kendisinden istirdād ve bir mişillü daḥi kendiye cezā olmak

[4] üzere ol mürteşīden alındıḳdan şoñra bu cünḡayı eger ilk def‘a olarak

[5] işlemiş ise muvaḳḳaten ḳal‘a-bend ḳılınır ve altı sene müddetle ṭard cezāsına müstaḥḳḳ olur.

[7] **Altmış ṭoḳuzuncu Mādde:** Rāşī her kim olur ise olsun ve her ḳanḡı rütbe ve mansıb

[8] ve me’mūriyyetde bulunur ise bulunsun verdiḡi rüşvet aḳçası mādde-i sābıḳada beyān

[9] olunduḡu üzere kendiye cezā-yı naḳdī olmak üzere mürteşīden alındıḳdan şoñra

[10] kendisi ‘aynıyla mürteşī gibi bu cünḡayı eger ilk def‘a olarak işlemiş ise

[11] muvaḳḳaten ḳal‘a-bend ḳılınır ve altı sene müddetle ṭard cezāsına müstaḥḳḳ olur.

- [12] **Yetmişinci Mādde:** Rā'ış, her kim olur ise olsun ve kaṅı rütbe ve manşib
- [13] ve me'mūriyyetde bulunur ise bulunsun 'aynıyla mürteşī ve rāşī gibi bu cünhayı eger
- [14] ilk def'a olarak işlemiş ise muvaḳḳaten ḳal'a-bend ḳılınır ve altı sene müddetle
- [15] ṭard cezāsına müstahḳ olur.
- [16] **Yetmiş birinci Mādde:** Mürteşī ve rāşī ve rā'ış erbāb-ı rütbe ve me'mūriyyetden
- [17] olmadıkları ḥalde daḥi ḥaḳlarında 'aynıyla aşḥāb-ı rütbe ve me'mūriyyetden olanlar gibi
- [18] mücāzāt olunur.
- [19] **Yetmiş ikinci Mādde:** Mürteşī nisā ṭā'ifesinden olduḡu ve ḳocası olub da
- [20] mādde-i irtişāda anıñ daḥi 'ilminiñ lāḥıḳ bulunduḡu bi'l-işbāt tebeyyün eylediḡi şüretde
- [21] alınan rüşvet kezālik iki ḳat olarak kendilerinden taḥşīl olunub ḳocasıyla berāber
- [22] ḥaḳlarında altmış sekizinici mādde beyān olunan mürteşī cezāsı icrā olunur.
- [23] Ve mürteşiyeniñ ḳocası olmadıḡı veyāḥūd olub da mādde-i irtişāda ḥaber ve rızāsı
- [24] bi'l-muḥākeme taḥaḳḳuḳ etmediḡi şüretde yalnız ḳarı ḥaḳḳında mücāzāt-ı naḳdiyye icrāsından soñra
- [25] bir sene ḥabs olunur.

s. 18

- [1] **Yetmiş üçüncü Mādde:** Rāşīye ya'nī rüşvet veren ve rā'ışe ya'nī vāsıta-i rüşvet olan
- [2] ḳadınlar ve bunlarıñ mādde-i rüşvetde yek-cihet bulunan ḳocaları ḥaḳlarında daḥi
- [3] mādde-i sābıkada beyān olunduḡu vechle 'aynıyla mürteşīye cezāsı icrā ḳılınır.
- [4] **Yetmiş dördüncü Mādde:** Bir şahş bir kere irtişā töhmetiyle müttehem olub te'dībāt-ı ḳānūniyyesini
- [5] gördükden soñra ikinci def'a olarak tekrār bu fezāḥati irtikāb eylediḡi ḥalde
- [6] almış olduḡu rüşvet kendisinden iki ḳat olarak istirdād birle kendisi
- [7] beş seneden eksik olmamak üzere muvaḳḳaten ḳal'a-bend ḳılınıb mü'ebbeden rütbe ve me'mūriyyetden
- [8] maḥrūmiyyet cezāsı daḥi berāber ḥükm olunur.

[9] **Yetmiş beşinci Mâdde:** Mükerrer olan rāşī ve rā'ış daḥi kezālik beş seneden eksik

[10] olmamak üzere ḳal'a-bend ḳılınıb mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cezāsı daḥi

[11] berāber hükm olunur.

[12] **Yetmiş altıncı Mâdde:** Rüşvet olarak henüz akçe ve eşyā alınıb verilmiş olmayıb da

[13] faḳaṭ ol bâbda sened veyā tahvīl verilmiş veyāḥūd sened daḥi alınmayarak rüşvet

[14] te'āṭisi üzerine yalnız bir muḳāvele-i maḥşûşa vuḳū' bulmuş olduğu ve bu muḳāveleniñ

[15] fi'le çıkmaması rāşī ve mürteşiniñ def'ine muḳtedir olamadıkları ba'z mevāni'den

[16] neş'et eylediği bi'l-muḥākeme ḡābit ve müteḥakkıḳ olur ise bu maḳûle muḳāvelelere bi-aynihi rüşvet

[17] alınıb verilmiş nazarıyla bakılıp bunu mürtekib olanlar ḥaḳlarında mürteşī ve rāşī

[18] ve rā'ış cezāları icrā olunur. Şu kadar ki bu ḥâlde cezā-yı naḳdī olmak üzere

[19] muḳāvele olunmuş olan rüşvet miḳdārı akçe rāşīden ve bir mişillü daḥi mürteşīden

[20] aḥz u tahşīl olunur.

[21] **Yetmiş yedinci Mâdde:** Bir adam cān ve māl ve 'ırzını ve'l-ḥāşıl menfa'at-i meşrû'asını

[22] muḥāfaẓa için birine rüşvet vermeğe ḥaḳīḳaten mecbûr ve muẓṭarr olur da ba'dehu keyfiyyeti

[23] cānib-i hükûmete ḥaber verir ise vermiş olduğu akçe bi'l-istirdād kendisine i'tā

[24] olunub bu rüşveti almış olan şahş ḥaḳḳında mürteşī cezāsı icrā olunur.

[25] Ve bu adam öyle mecbûren verdiği rüşveti ber-vech-i muḥarrer vaktiyle ya'nī sebeb-i mecbûriyyet

s. 19

[1] ve kendisince olan ḥavf u ḥaşyet mündefi' olduğu anda Der-sa'âdet'de ise

[2] bâ-'arz-ı ḥāl maḳām-ı 'ālī-i şadārete ve taşralarda bulunduğu taḳdīrce vālī ve maḥalleri

[3] meclislerine ḥaber vermeyib de āḥer taraḑdan tıyulduḡu taḳdīrde 'âdeten rāşī

[4] cezāsıyla mücāzāt ḳılınır.

[5] **Yetmiş sekizinci Mâdde:** Bir adamın hakka makrûn bir işi olup da anın rû'yet
 [6] ve tesviyesi zımında mürâca'ata mecbûr olduğu me'mûr tarafından akçe
 [7] istenilir ve o daği gelir haber verir ve ıgbât eyler ise maşlahatı ber-vech-i hakkanıyyet
 [8] görüldükden başka kendisinden istenilmiş olan akçe talibinden ahz ile nışfi
 [9] mükâfâten kendisine i'tâ olunur. Ve rüşveti talib olan hakkında mürteşî mücâzâtı
 [10] icrâ olunur.

[11] **Yetmiş tokuzuncu Mâdde:** Her ne huşûş için olursa olsun kendisine rüşvet
 [12] 'arz olunan kimse ol rüşveti gerek almazdan muqaddem ve gerek aldıktan sonra âher
 [13] taraftan tıyulmaksızın nihâyet iki ay zarfında Der-sa'âdet'te makâm-ı vekâlet-i kübrâya
 [14] ve taşralarda ise bulunduğu mahalliñ eñ büyük me'mûruna ve meclisine haber verir ve
 akçeyi
 [15] aldığı şüretde teslim eder ise hakkında mu'âmele-i tahsîniyye icrâ olunur. Ve eger akçe
 [16] henüz alınmamış ise cezâ-yı nakdî olmak üzere ol mîkdâr akçe râşîden ahz
 [17] olunduktan sonra hakkında bâlâda beyân olduğu vechle râşî hakkında mu'ayyen olan
 [18] diğer cezâlar daği icrâ kılınır.

[19] **Sekseninci Mâdde:** Vâridât-ı devletiñ ihâlesi hıdmetinde bulunan her kim olur ise
 [20] olsun vâridât-ı devleti âher talibi var iken birinden akçe alarak veyâhûd menfa'at-ı
 [21] zâtiyyesine bakarak dūn bahâ ile ihâle eder ise bunu irtikâb eden me'mûr emvâl-i devlet
 [22] sârıkı hükmünde olarak ber-vech-i âtî dördüncü faslda seksen ikinci mâddede mu'ayyen
 [23] olan sirkat cezâlarıyla mücâzât olunur.

[24] **Seksen birinci Mâdde:** Bir kimse diğer kimseye bir cinâyeti işletmek için rüşvet
 [25] verir ise ve ol cinâyet bâlâda zıkr olunan rüşvet cezâlarından daha ağır bir cezâyı

s. 20

[1] icâb eden cinâyetlerden olur ise ibtidâ mürteşî ya'nî akçeyi alıp ol cinâyeti
 [2] işleyenden yalnız te'âtî olunmuş olan akçe alındıktan-sonra kendisi ve gerek râşî

- [3] ya'nī akçeyi verib ve ol cināyeti işletmiş olan kimse ve bunlar arasında vāsıta
- [4] var ise işbu Cezā Kānūn-nāme-i Hümāyūn'unda ol cināyeti işleyen ve işleden ve vāsıta
- [5] olanlar haklarında mu'ayyen olan cezālar ile mücāzāt olunurlar.

(Dördüncü Faşl)

(Sirkat-i Emvāl-i Mīriyye ve İrtikābāt-ı Sā'ire)

- [6] **Seksen ikinci Mādde:** Her kim emvāl ve eşyā-yı mīriyyeyi nakden ve 'aynen sirkat eder ise
- [7] sirkat etmiş olduğu şey iki kat olarak kendisinden ahz u istirdād ve hazīne-i
- [8] devlete teslim olunduktan-sonra beş seneden ekall olmamak üzere kal'a-bend kılınıb
- [9] mü'ebbed rütbe ve me'mūriyyetden mahrūmiyyet cezāsı dahi berāber hükm olunur.
- [10] **Seksen üçüncü Mādde:** Her kim Devlet-i 'Aliyye hesabına olarak iştirāsına veyāhūd
- [11] bey'ine veyā i'māline me'mūr olduğu her nev' eşyānıñ bey' ü şirāsında ve behā ve miqdārında
- [12] ve i'mālinde fesād karışdırarak her ne şüretle olur ise olsun irtikāb eyler ise
- [13] sārık olacağından mādde-i sâbıkada ta'yîn olunan mücāzātı görür.
- [14] **Seksen dördüncü Mādde:** Bu maqūle sārıklar erbāb-ı rütbe ve me'mūriyyetden olmadıkları hâlde
- [15] dahi 'aynıyla aşhāb-ı rütbe ve me'mūrın gibi yukarıki mādelerde beyān olunduğu üzere
- [16] mücāzāt olunurlar.
- [17] **Seksen beşinci Mādde:** Me'mūrın-i Devlet-i 'Aliyye'den aşhāb-ı maṭlūb yedinde bulunan
- [18] mīrī düyünü sirki ve senedātından kırma tarīkıyla akçe alanlar veyāhūd aşhāb-ı maṭlūbuñ
- [19] alacaklarını te'diye mukābelesinde kendilerinden pāre ve sā'ir hedāyā ahz u kabūl edenler
- [20] aldıkları akçe ve eşyā her ne ise kendilerinden istirdād olunduktan-sonra muvaqqaten
- [21] kal'a-bend kılınır. Bu mişilli me'mūriniñ dā'ireleri teba'asından ve mütē'allikāt ve mensūbātlarından

[22] kendileriniñ müsā‘adesiyle işbu sirki kırmasını irtikāb edenler olur ise gerek

s. 21

[1] anlar ve gerek buña müsā‘ade eden me’mūr haklarında dañi ‘aynıyla bu cezālar icrā olunur.

[2] **Seksen altıncı Mādde:** Büyük ve küçük kaffe-i me’mūrīn hasbe’l-me’mūriyye istiḥdām

[3] edeceği ‘ameleniñ ta’yīn olunan i‘māliyye ve nakliyye ücretlerini ve eşyā eḡmānını aşḡābına

[4] tamāmen vermez veyā nokḡsān i‘tā eder ve ‘ameleyi anḡarya olarak meccānen işledir ise

[5] bu yüzden etdiği temettu‘uñ bir ḡatı ücret ve eḡmān muḡābilinde aşḡābına verilmek ve dīgeri

[6] cezā-yı nakdī olmak üzere iki ḡat olarak kendiden aḡz olundukdan-şoñra

[7] muvaḡḡaten ḡal‘a-bend kılınır.

[8] **Seksen yedinci Mādde:** Büyük ve küçük me’mūrīnden birisi muḡāfaẓa-i memlekete ve taḡḡīl-i

[9] ḡıdmetine maḡḡūş olan zabṡiyye neferātını nāḡış ḡullanıb ma‘āḡlarını tamām alır

[10] veyāḡḡūd neferāt-ı mevcūdeyi ḡıdmet-i aḡliyyelerinden bütūn bütūn ayırıp dā’ire-i

[11] maḡḡūşasında ḡıdmet-kārlıḡa taḡḡīş eyler veyāḡḡūd dā’iresi ḡademesini zabṡiyye

[12] defterine yazıb ma‘āḡlarını alarak anlara verir ise gerek nokḡsān neferāt için

[13] aldığı ve gerek dā’iresinde ḡullandığı nefer için aḡz etdiği ve ḡademesine

[14] zabṡiyye neferi nāmıyla alıb verdigi ma‘āḡ ne miḡdāra bāliḡ olur ise iki miḡli

[15] kendisinden alındıḡdan-şoñra muvaḡḡaten ḡal‘a-bend kılınır.

[16] **Seksen sekizinci Mādde:** Maḡṡū‘ān ilzām olunan emvāle dā’ir olan niẓāmıñ müẓāyede

[17] ve iḡāle māddeleleri aḡḡāmını iḡlāl ve ifsād edecek ve bu niẓāma muḡāyir olacak ḡāl

[18] ve ḡareketde bulunan me’mūrīn ve sā’ir eşḡāḡ-ı me’mūriyyetden ṡard ve bir seneden

[19] iki seneye ḡadar ḡabs veyāḡḡūd iki seneden üç seneye ḡadar nefy olunurlar.

[20] Ve bu ḡareketlerinden ṡolayı ḡazīne-i devlete ‘ā’id olan zarar kendilerine tazmīn

[21] etdirilir.

[22] **Seksen toktuzuncu Mâdde:** Büyük ve küçük kâffe-i me'mûrîn-i devlet, idâresine ve nezâretine

[23] me'mûr oldukları küllî ve cüz'î mevâddda mîrî için eşyâ ve mâlzeme bey' ü şîrâsında

[24] gerek 'alenen ve gerek sırren bi'z-zât yâhûd bi'l-vâsıta veyâ 'alâ tarîkı'l-müşâreke kendi

[25] temettu'ları-çün ticâret eder veyâhûd i'mâl ve inşââtda maqtû'ıyyet vech-le der-'uhde eyler

s. 22

[1] veyâ der-'uhde edenle şerîk olur ise me'mûriyyetden tîrd ile bir yıldan iki yıla kadar

[2] nefy olunur. Ve eger bu maqtûle mîrî ahz u i'tâsında komisyon alır veyâhû[d]

[3] nûkûd ve meskûkât mübâdelesinde temettu' eder ise me'mûriyyetden tîrd ile berâber bir seneden

[4] iki seneye kadar habs yâhûd iki seneden üç seneye kadar nefy ile mücâzât olunur.

[5] **Toktsanıncı Mâdde:** Her ne şüretle olursa olsun zimmetine mâl-ı mîrî geçiren veyâhûd

[6] âhîre geçmesine müsâ'ade eden mülkiyye ve mâliyye me'mûrları me'mûriyyetinden tîrd ile üç

[7] aydan iki seneye kadar habs veyâhûd altı aydan üç seneye kadar nefy olunur.

[8] **Toktsan birinci Mâdde:** 'Asâkir-i berriyye ve bahriyye levâzımâtı-çün mübâya'âta me'mûr ve müte'ahhid

[9] olub da sebebiyyet yalnız kendisinde olarak levâzımât-ı 'askeriyyeye nakışa ve hâlel

[10] getiren eşhâşdan mübâya'ası muqtâvele olunmuş olan eşyânın bahâsı-çün

[11] 'ale'l-hesâb akçe almış ise istirdâd ve tazmîn etdirildikten-şoñra alınan tazmîniñ

[12] rub'u miqdârı dahî cezâ-yı nakdî ahz olunur.

[13] **Toktsan ikinci Mâdde:** Mübâya'ât-ı mîriyye mâddesine hâlel veren eşhâşa me'mûrîn-i

[14] devletden mu'âvenet eden olur ise üç sene habs olunur.

[15] **Toktsan üçüncü Mâdde:** Levâzımât-ı 'askeriyyeye müte'allık i'mâl ve mübâya'ası muqtâvele

[16] ve ta'ahhüdât altına giren şeyler bilâ-'özt-i maqbûl vaktiyle verilmeyib te'ahhûr etmiş olduğu

[17] veyāhūd i'tā ve i'māl olunacak eşyānıñ cins ve keyfiyyet ve kemmiyyetine hile ve fesād

[18] karışdırıldığı taqdırce kendilerinden lāzım gelen tazmīnātıñ rub'u miqdārı cezā-yı

[19] nakdī daħi alınır.

(Beşinci Faşl)

(Nüfūz-ı Me'mūriyyet ve Mevķi'ini Sū'-i İsti'māl Edenler ve Vazīfe-i Me'mūriyyetini İfā Etmeyenler)

[20] **¶ Toksan dördüncü Mādde:** Murāfa'a ve muhākemesi der-dest-i rü'yet olan her nev'

s. 23

[1] de'āvīde, mücerred emr-i haķķāniyyete hıdmet için her kim olur ise olsun mehākim ve mecālise

[2] şifāhen ve taħrīren ma'lūmāt vermege me'zūn olduğundan ve böyle teblīgātıñ hükme

[3] medārı qarā'in ve emārāt mertebesinde olacağından bu kā'ide müstegnā olarak

[4] sā'ir şüretle taşaħhub yā ğaraż ile müdde'ī ve müdde'ā 'aleyhiñ lehinde ve 'aleyhinde mehākim

[5] ve mecālise büyük ve küçük me'mūrın tarafından bi'z-zāt veyā bi'l-vāsıta taħrīren ve şifāhen

[6] bir güne emr ü iltimās ve ricā vukū'a gelir ise bu maķūle me'mūrın haķķlarında ve bu yolda

[7] hilāf-ı uşul hareket eden mehākim ve mecālis haķķında tertīb eden mücāzātıñ derecātı

[8] ber-vech-i ātī beyān olunur.

[9] **¶ Toksan beşinci Mādde:** Bālāda beyān olunduĝu vechle vukū' bulan müdāhale bir me'mūruñ

[10] mevķi'-i me'mūriyyeti nüfūzuyla emr ü taħakküm ü tecebbür şüretinde vukū' bulmuş ise mecālis ve mehākim

[11] tarafından muhālefetle devlete bildirildikde ol me'mūr tırd cezāsıyla te'dīb olunur.

[12] Eger bu müdāḥale, iltimās ve ricā şüretinde vuḳū‘ bulur ise meḥākim ve mecālis tarafından

[13] kezālik muḥālefetle devlete bildirildikde bu ricā ve iltimāsı eden kimseden on mecādiyye

[14] altınından elli mecādiyye altınına kadar mücāzāt-ı naḳdiyye alınır.

[15] **Ṭoḳsan altıncı Mādde:** Bu maḳūle de‘āviye vuḳū‘ bulan müdāḥale üzerine evvel da‘vā

[16] bi-ḡayr-ı ḥaḳḳin ḥükm olunmuş ise bu ḥükmü emr ile etdirmiş olan me’mūr me’mūriyyetinden

[17] ṭard olundukdan soñra üç aydan bir buḳuḳ yıla kadar ḥabs yāḥūd altı aydan üç yıla kadar

[18] nefy ile mücāzāt olunur. Ve eger bu ḥükm iltimās ve ricā üzerine vuḳū‘ bulmuş ise

[19] o maḳūle ricā ve iltimās eden kimseden alınacak mücāzāt-ı naḳdiyyeden başka bir buḳuḳ aydan

[20] üç aya kadar ḥabs yāḥūd üç aydan altı aya kadar nefy olunur.

[21] **Ṭoḳsan yedinci Mādde:** Bir da‘vāda vuḳū‘ bulan emr ü iltimās ve ricāyı meḥākim ve mecālisden

[22] biri devlete beyān ve iḥbār eylemez ise, velev ol emr ü iltimās ve ricāyı icrā etmemiş olsa bile

[23] ḥākim yā re’īs bulunan kimse me’mūriyyetden ṭard ile mücāzāt olunur.

[24] **Ṭoḳsan sekizinci Mādde:** Eger bu maḳūle vuḳū‘ bulan emr ü iltimās ve ricāyı meḥākim

[25] ve mecālisden biri devlete iḥbār etmedikden başka ol emr ü iltimās ve ricāya mebnī

s. 24

[1] ḥilāf-ı ḥaḳḳāniyyet ḥükm eylemiş ise gerek ḥākim ve gerek meclis re’īsi altı sene müddetle ṭard

[2] ve üç sene müddetle nefy cezālarıyla ve meclis a‘zāsı yalnız altı sene müddetle ṭard cezāsıyla

[3] mücāzāt olunurlar. Ve gerek ḥākim ve re’īsīñ ve gerek a‘zānīñ hīc bir vaḳtde meḥākim

[4] ve mecālis me’mūriyyetlerinde istiḥdāmları cā’iz olamaz.

[5] **Ṭoḳsan ṭoḳuzuncu Mādde:** Büyük ve küçük me’mūrīnden her kim olur ise olsun

[6] evāmīr-i devlet ve aḥkām-ı ḳavānīn ü niḫāmātīñ icrāsına ve her nev‘ emvāl-i mürettebenīñ

[7] tahşiline muhâlefet için şarf-ı nüfûz ve kuvve-i mü'essire edecek ve etdirecek olur ise

[8] muvaqqaten habs cezâsıyla mücâzât olunur.

[9] ve eger me'mûrların bu vechle hareketi âmirlerinin emriyle zarûrî ve mecbûrî

[10] vukû' bulmuş ise bu cezâ bu ma'ûlelerin hakkında cârî olmayıb ibtidâ emr kimden

[11] zuhûr etmiş ise anın hakkında icrâ kılınır. Ve eger bu mişilli bir hareket daha ağır

[12] bir cinâyeti mü'eddî olur ise ol ağır cinâyetin cezâsı hükm ü icrâ olunur.

[13] **Yüzüncü Mâdde:** Vâlî ve mutaşarrıf ve kı'ım-ma'âm ve defter-dâr ve hükâm ve mâl müdürleri ve kazâ

[14] müdürleri bulundukları eyâlet ve sancağlar ve kazâlar ve'l-hâşıl hükümetlerinin cereyân etdiği

[15] mahallerde ahâlînin havâyic-i zarûriyyesiden olan hubûbât ve erzâk ve sâ'ir mâlzemeleri

[16] alıb şatarak ticâret eylemeleri memnû' iyyet-i külliyye ile memnû' olduğundan bunlardan işbu

[17] ticâret-i memnû' aya bi'z-zât ve her dürlü iştirâk ve vâsıta ile 'alenen ve sırren her kim cesâret

[18] eyler ise me'mûriyyetinden tîrd ile yigirmi beş mecîdiyye altınından biñ mecîdiyye altınına kadar

[19] cezâ-yı nakdî alınır. Ve bunların bulundukları mahallerde kendi emlâk ve ârâzîsi var ise

[20] mahşûlâtının ticâreti işbu kı'ideden müsteğnâ tutulur.

[21] **Yüz birinci Mâdde:** Her bir me'mûr-ı Devlet-i 'Aliyye'nin, i'lân ve işâ'asını irâde eylediği

[22] fermân-ı 'âlî ve emr-nâme-i sâmi ve tenbîhât-ı sâ'ireyi nezd-i Devlet-i 'Aliyye'de kabûle şâyân

[23] olacak bir ma'zeret-i şahîhaya mübtenî olmayarak te'hîr eyler ise me'mûriyyetinden

[24] tîrd olunur. Ve bu hareketin egeri, devlet ve memleketce bir mazarratı mücib olur ise

[25] o ma'ûle mazarrata sebep olanlar haklarında müretteb olan cezâ dağı başkaca

[26] icrâ kılınır.

- [1] **Yüz ikinci Mādde:** Ma'ıyyet me'mûru, mā-fevkinde bulunan âmiri tarafından vazîfe-i
- [2] me'mûriyyetine 'ā'id olan tenbîhâtı infâz ve icrâda bilâ-sebeb-i şahîh terâhî ve kuşûr
- [3] eder ise bir aylık ma'âşî miqdârı cezâ-yı nakdî alınır. Ve eger zâbıtınıñ tenbîhâtını
- [4] 'adem-i itâ'atle icrâ etmez ise me'mûriyyetinden tard ile te'dîb olunur. Ve bu te'hîr
- [5] ve ta'tîl ve 'adem-i itâ'at keyfiyetleri devlet ve memleketce bir mazarratı mücib olur ise
- [6] o ma'kûle mazarrata sebep olanlar haklarında müretteb olan cezâ dahi başkaca icrâ kılınır.

(Altıncı Faşl)

(Me'mûrîn-i Hükümet Tarafından Efrâd Hakkında Ta'addiyât ve Sû'-i Mu'âmelât Vuqu'unda İcrâ Olunacak Mücâzât)

- [7] **Yüz üçüncü Mādde:** Mehâkim ve mecâlis erbâbından ve sâ'ir me'mûrîn-i devletden biri, müttehem
- [8] olan eşhâşa cürmlerini söyletmek için eziyyet ve işkence etmegi hüküm veyâhûd
- [9] icrâ eder ise muvakkâten kal'a-bendlik ve mü'ebbeden rütbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cezâlarıyla
- [10] mücâzât olunur. Ve bunu ma'ıyyet me'mûrları mā-fevkinde bulunan âmirleriniñ emriyle
- [11] yapmış ise bu cezâlar bu emri eden kimse hakkında icrâ kılınır. Ve işkence olunan
- [12] şahş bundan müte'essiren fevt olur yâhûd eziyyetden tolayı a'zâsından birine bir güne
- [13] zarar ve nokşân işâbet eyler ise buña cür'et eden me'mûr hakkında kâtil yâhûd
- [14] cârih cezâsı dahi icrâ edilir.
- [15] **Yüz dördüncü Mādde:** Mehâkim ve mecâlis erbâbından ve sâ'ir me'mûrîn-i devletden biri mücrimîne
- [16] kânûnen ta'yîn olunan mücâzâtdan ziyâde ve ağır şüretle mu'âmele eylemegi hüküm veyâ icrâ
- [17] eder ise altı aydan üç seneye kadar habs ve fî-mâ-ba'd mehâkim ve mecâlis me'mûriyyetlerinde

[18] kullanılmamak üzere tırd olunur.

[19] **Yüz beşinci Mâdde:** Her bir me'mûr, kavânîn-i mülkiyye ve 'askeriyye ve mü'esses olan zabtîyye

[20] nizâmının cevâz verdiği huşûşâtdan gayrı ahvâlde ve kavânîn ve nizâmâtın

[21] ta'yîn etdiği uşûlden başka olarak me'mûriyyeti şıfatıyla bir kimsenin hânesine cebren

[22] girer ise altı aydan üç seneye kadar habs olunur. Ve bunu, âmirinin emriyle

s. 26

[1] yapmış olduğu tebeyyün eder ise kendisi cezâdan ma'fuvv tutulub âmiri her kim ise

[2] bu cezâ anın hakkında icrâ olunur. Ve me'mûrünün gayrı daği her kim olur ise olsun

[3] yâ ihâfe veyâhûd cebr ile bir kimsenin hânesine girer ise bir haftadan altı aya kadar

[4] habs ile mücâzât kılınır.

[5] **Yüz altıncı Mâdde:** Kuvve-i cebriyye i'mâline me'mûr olanlar ve zabtîyye me'mûrları ve ihzâr

[6] me'mûrları, emr-i me'mûriyyetlerini icrâda ve mâ-fevkinde bulunan âmirlerinin emrini

[7] infâzda kânûn ve nizâmın ta'yîn etdiği uşûlden gayrı şüretde olarak bir kimse

[8] hakkında bir sū'-i mu'âmeleye ya'nî yâ kesr-i 'ırz u nāmûsa sebep olacak veyâhûd cismen

[9] ezâ verecek hâlete taşaddî eder ise harekât-ı vâkı'asının derece-i şiddetine göre

[10] bir haftadan bir seneye kadar habs ile mücâzât olunur.

[11] **Yüz yedinci Mâdde:** Büyük ve küçük me'mûrîn ve aşhâb-ı rûteb-i Devlet-i 'Aliyye taraflarından

[12] bir kimsenin māl ve emlâki cebren iştirâ ve fuzûlî iddi'â ile bi-gayr-i hakkın zabt olunmak

[13] veyâhûd şatdırılmağ miğilli hâlât vukû' bulur ise ol emlâk ve emvâl 'aynen ve mevcûd

[14] olmadığı hâlde kıymeti nakden şâhib-i evveline red etdirilib buña mütecâsir olan

[15] me'mûr her kanğı rûtbede olur ise olsun derece-i töhmetine göre altı aydan üç seneye

[16] kadar nefy ve mü'ebbeden rûtbe ve me'mûriyyetden mahrûmiyyet cezâsıyla mücâzât olunur.

[17] **Yüz sekizinci Mâdde:** Re's-i me'mûriyyetde bulunan, büyük ve küçük me'mûrîn ve bunlarıñ

[18] ma'iyyetlerine ta'yîn olunan me'mûrlar ve me'mûrîniñ istiḥdām eyledikleri âdemler ve her nev'

[19] vâridât-ı devleti maḳtû'ân der-'uhde edenler ve bunlarıñ âdemleri devletce mu'ayyen olan vergi

[20] ve a'sâr ve rûsûmât ve sâ'ir 'â'idâtıñ miḳdârından ziyâde bir şey aḥz u istiḥşâl ederler

[21] ise re's-i me'mûriyyetde bulunan me'mûrîn ile mültezimler muvaḳḳaten ḳal'a-bendlik cezâsıyla ve ma'iyyet

[22] me'mûrları ve me'mûrîn âdemleri altı aydan üç seneye kadar ḥabs cezâsıyla mücâzât

[23] olunur. Ve zâ'id olarak aldıkları aḳçe her ne miḳdâr ise redd etdirildikden soñra

[24] me'hûzları olan aḳçeniñ bir miḡli daḡi cezâ-yı naḳdî olarak aḥz

[25] u istiḥşâl kılınır.

[26] **Yüz toḳuzuncu Mâdde:** Ḳânûnen ta'yîn olunan, mücâzât-ı naḳdiyyeden mâ-'adâ cerîme olarak

s. 27

[1] büyük ve küçük kâffe-i me'mûrîn, cüz'î ve küllî aḳçe ve sâ'ir şey alır veya ḳânûnen taḥşîline

[2] me'mûr olduḡu mücâzât-ı naḳdiyyeniñ, miḳdârından fazla olarak cüz'î ve küllî bir şey

[3] aḥz eyler veyaḥûd ta'yîn olunacak cezâ-yı naḳdîyi ḳable'l-muḥâkeme alır ise

[4] aldığı şey, iki ḳat olarak kendisinden aḥz ile biri aşḡabına verilip buña

[5] mütecâsir olan me'mûr rüşvet cezâsıyla mücâzât olunur.

[6] **Yüz onuncu Mâdde:** Devletce ve nizâmen ta'yîn olunan ve ahâlîce bi'l-icâb lüzûm görünen

[7] ḥidemât-ı 'umûmiyyeden başḡa me'mûrîn-i devlet ve vücûh-ı memleket, anḡarya olarak

[8] bilâ-ücret meccânen her nev' işde âdem ḳullanır ise buña mütecâsir olan kimseden

[9] öyle meccânen istiḥdâm eyledikleri âdemleriñ maḡallerince olan ücret-i ma'rûfeleri

[10] aḥz ile aşḡabına bi't-teslîm me'mûriyyetden ise ṭard olunub her biri derece-i tōhmetine

[11] göre altı aydan üç seneye kadar nefy ile mücāzāt olunur.

[12] **Yüz on birinci Mādde:** Büyük ve küçük kāffe-i me'mūrīn ve me'mūr ādemleri ve maşlahat

[13] ve ihzār mübāşirleri ve zabıyye ve 'asākīr-i muvazzāfa neferātı ve zābıṭānı gelib geçdikleri

[14] yerlerde ahālīnīn hānelerine konub cebren ve meccānen yem ve yiyecek alırlar ise aldıkları

[15] her ne ise şemeni aşhābına redd etdirildikten ve kendileri me'mūriyyet ve hıdmetlerinden

[16] tard olunduktan sonra bir haftadan bir aya kadar habs ile te'dīb ve 'asākīr-i muvazzafanīn

[17] hey'etce hareketlerinde bu mişilli şeylere cesāret ederler ise aldıkları eşyānıñ eşmānı

[18] zābıṭānından ahz ile şāhiblerine teslim etdirildikten sonra hıdmetlerinden daḥi

[19] çıkarılıb altı aydan üç seneye kadar habs ile mücāzāt olunur.

(Yedinci Faşl)

(Me'mūrīn-i Devlet-i 'Aliyye'ye Muḥālefet ve 'Adem-i İṭā'at ve Ḥaḳāret Edenlerin Cezası)

[20] **Yüz on ikinci Mādde:** Meḥākim ve mecālīs me'mūrlarına ve sā'ir me'mūrīn-i Devlet-i 'Aliyye'ye

[21] me'mūriyyetlerini icrāda iken veyāḥūd icrā etdikleri ḥūkm-i me'mūriyyetden tolayı

[22] bunların ḳadr ü nāmūslarına naḳışa verecek şüretle mu'āmele-i ḥaḳārete ve iṭāle-i lisāna

s. 28

[1] ve ihāfeye cūr'et eyleyenler olur ise bir haftadan altı aya kadar habs olunur.

[2] Ve bu ḥaḳāret ve iṭāle-i lisān ve ihāfe keyfiyetleri meḥākim ve mecālīsīn mūrāfa'ası

[3] vaktinde vukū' bulur ise buña mütecāsir olan kimse altı aydan bir yıla kadar

[4] habs olunur.

[5] **Yüz on üçüncü Mādde:** ‘Asākir-i nizāmiyyeniñ ve hükümet tarafından ‘ale’l-ıtlāk

[6] zābıtaya ve idāreye me’mūr bulunanlarıñ me’mūriyyetlerini icrāda veyāhūd icrā

[7] etdikleri hük-m-i me’mūriyyetden tolayı qadr ü nāmūslarına naķışa verecek şüretle

[8] hāklarında mu‘āmele-i hāķārete ve itāle-i lisāna ve ihāfeye cūr’et edenler olur ise

[9] bir mecīdiyye altınından üç mecīdiyye altınına kadar cezā-yı naķdī aķz olunur ve bu mişilli

[10] hāķāretler ‘asākir-i nizāmiyye zābıtanı ve zabtıyye ser-gerdeleri hāklarında

[11] vuķū‘ bulur ise bir haftadan bir aya kadar habs olunur. Ve eger bu mişilli hāķāret

[12] ve ihāfeniñ icrāsında teşhīr-i silāh eden olur ise her hālde altı aydan iki seneye

[13] kadar habs olunur.

[14] **Yüz on dördüncü Mādde:** Me’mūrından birini veyā ‘asākir-i nizāmiyye ve zabtıyyeden

[15] bir neferi me’mūriyyetlerini icrāda iken veyāhūd icrā etdikleri hük-m-i me’mūriyyetden

[16] tolayı darbe cūr’et eden olur ise velev bilā-silāh olarak eķer-i cerh zuhūr

[17] etmese bile altı aydan iki seneye kadar habs olunur.

[18] **Yüz on beşinci Mādde:** İcrā-yı hükūmete ve zabt u idāre-i memlekete me’mūr olan

[19] büyük ve küçük kāffe-i me’mūrın-i devlet, icrā-yı vazīfe-i me’mūriyyet eder iken veyāhūd

[20] icrā etdikleri hük-m-i me’mūriyyetden tolayı bir ādem bunlardan birini cerh eder

[21] veyāhūd hastalı[ğ]ına sebep olacak şüretle bir fi’l-i mü’essire cesāret eyler ise

[22] vuķū‘ bulan cürmünün derecesine göre kânūnen tertīb eden cezānıñ iki katı ile

[23] mucāzāt olunur.

[24] **Yüz on altıncı Mādde:** Mehākim ve mecālise resmen da‘vet olunanlar bilā-‘öẓr-i maķbūl gelmekden

[25] istinkāf ederler ise, bir beyāz mecīdiyyeden beş altın mecīdiyyeye kadar

[1] cezā-yı naḳdī alınıb bu istinkāf tekerrür etdikce mücāzāt daḥi ḳat ḳat zamm

[2] ve aḥz olunur.

(Sekizinci Faşl)

(Maḥbūs Kaçırmağa ve Erbāb-ı Cināyeti İḥfāya Mütecāsir Olan Eşḥāşa Dā'irdir)

[3] **Yüz on yedinci Mādde:** Her ne şüretle olur ise olsun ḥükümet tarafından

[4] aḥz u tevḳīf olunan eşḥāşın firārı vuḳū'unda bunların naḳl u işāline

[5] me'mūr olan zābıtān ve neferāt ve mübāşirler ve bunların maḥbeslerde muḥāfazalarına

[6] me'mūr olan ḳaraḡol ve ḥabsci ve zindāncı ve nöbetci ve ḳapıcı ve bunlar gibi me'mūrlar

[7] ḥilāf-ı uşul ve nizām ḳaydsızlık ve teseyyüb ederek erbāb-ı cināyetiñ firārı

[8] vuḳū' bulur ise ol şüretle hareketleri zuhūra gelenler bir haftadan iki aya ḳadar

[9] ḥabs olunur. Ve bunda me'mūriniñ şun' ve ḡarażı var ise buña mütecāsir olan me'mūr

[10] firār eden eşḥāşın bādī-i maḥbūsiyyeti olan cināyetiñ derecātına göre altı aydan

[11] üç seneye ḳadar ḥabs ile te'dīb olunur.

[12] **Yüz on sekizinci Mādde:** Ḥabs ve tevḳīf olunan eşḥāşın muḥāfazasına me'mūr

[13] olmayan kimselerden bir ādem maḥbūsiniñ firārı esbābını taḥşīl ve teshīl eder ise

[14] bir haftadan altı aya ḳadar ḥabs ile mücāzāt olunur.

[15] **Yüz on toḡuzuncu Mādde:** Gerek maḥbūsiniñ muḥāfazasına me'mūr olan ve gerek

[16] sâ'ir kimselerden bir ādem maḥbūsiniñ zūr ile firārları esbābını taḥşīl için

[17] bunlara ālāt ve ve edevāt ve esliḥa i'tā eder ise muvaḳḳaten kürek cezāsıyla

[18] mücāzāt olunur.

[19] **Yüz yigirminci Mādde:** Maḥbūsiniñ muḥāfazasına me'mūr olanlardan bir kimse aḳçe

[20] alarak bir maḥbūs kaçırıldığı şüretde eger maḥbūsuñ cürmü katl ve mü'ebbed kürek

[21] yā ḳal'a-bendlik cezālarından birini mücib olan cināyātdan ise aldığı aḳçeniñ

[1] iki katı cezā-yı nakdī alındıktan başka muvaqqaten kürek cezāsıyla mücāzāt olunur.

[2] ve eger mahbûsuñ cürmü bunlarıñ mādûnunda bir cürm ise mürteşî haqqında mu‘ayyen olan

[3] cezā ile mücāzāt olunur.

[4] **Yüz yigirmi birinci Mādde:** Maḥbesden firār edeni veyāḥūd bir cināyet ile müttehem olanı

[5] bir kimse bilerek ḥānesinde ketm ü iḥfā eder ise altı aydan iki seneye kadar

[6] ḥabs olunur. Ve uşûl ve fûrû‘dan olan aḳrabā ve ezvāc ve birāder ve hemşiresi

[7] işbu mücāzātdan bi’l-istignā mu‘āf olurlar.

(Toḳuzuncu Faşl)

(Mühr Fekkine ve Emānet Eşyā ve Evrāk-ı Resmiyyeniñ Ahzına Mütecāsir Olanlarıñ Mücāzâtı)

[8] **Yüz yigirmi ikinci Mādde:** Devlet idāresiniñ veyāḥūd meḥākiminiñ emriyle her ne

[9] maşlahata dā’ir olur ise olsun bir maḥall veyā eşyā ve evrākıñ hıfzı için

[10] vaz‘ olunan mühr bozulub açıldığı ḥâlde ol mührüñ muḥāfaẓa me’mûru

[11] var ise ve bu keyfiyyet anıñ ğaflet ve teseyyübüyle vuḳû‘a gelmiş ise beş mecīdiyye altınından

[12] elli mecīdiyye altınına kadar cezā-yı nakdī alınır. Ve bu mühr cināyāta dā’ir evrāk ve eşyā

[13] üzerinde bulunub da fekk olunmuş ise bu cezā-yı nakdīden başka ol evrāk ve eşyāniñ

[14] mütē‘allık olduğu cināyetiñ derecesine göre muḥāfazasına me’mûr olan ādem üç aydan

[15] bir seneye kadar ḥabs ile mücāzāt olunur.

[16] **Yüz yigirmi üçüncü Mādde:** Bālāda beyān olunduğu üzere cināyāta dā’ir olan evrāk

[17] ve eşyā üzerine vaz‘ olunan mührü bozub açan kimse altı aydan bir seneye kadar

[18] ḥabs ile te’dīb olunur. Ve bunu bi’z-zāt muḥāfazaya me’mûr olan yapmış ise

[19] bir seneden üç seneye kadar habs ile mücāzāt kılınır.

[20] **Yüz yigirmi dördüncü Mādde:** Sā'ir her nev' meşālihe dā'ir olarak bir maḥall ve eşyā

[21] ve evrāk üzerinde bulunan mührü bozub açan kimse bir haftadan altı

s. 31

[1] aya kadar habs ile mücāzāt kılınır. Ve bunu bi'z-zāt muḥāfazasına me'mūr olanlar yapmış

[2] ise altı aydan bir seneye kadar habs olunur.

[3] **Yüz yigirmi beşinci Mādde:** Mühr fekki ile vuḳū' bulan sirḳate mütecāsir olanlar

[4] haklarında 'aynıyla maḥfūz ve kapalı maḥalliñ kapı kilidlerin kırarak sirḳate mütecāsir

[5] olanlar haklarında müretteb olan mücāzāt icrā kılınır.

[6] **Yüz yigirmi altıncı Mādde:** Devletce evrāk-ı mühimme ve senedāt ve cerīde ve defātir

[7] ve muḥākemāta dā'ir olan kāğıdlar muḥāfazalarına maḥşūş olan maḥallerden veyāḥūd

[8] muḥāfazasına me'mūr olan ādemleriñ ellerinden aḥz u sirḳat olunur veyā maḥv u telef

[9] etdirilir ise bu keyfiyyet muḥāfazasına me'mūr olanlarıñ 'adem-i teḳayyüd ve teseyyüblerinden

[10] neş'et etdiği müteḥakkık olduğda bir aylık ma'āşı miḳdārı cezā-yı naḳdī alınır.

[11] Ve bir haftadan üç aya kadar habs olunur.

[12] **Yüz yigirmi yedinci Mādde:** Yukarıki mādde beyān olunduğu vechle sirḳate

[13] veyā maḥv u telef māddelerine cesāret eden kimseler altı aydan iki seneye kadar habs

[14] ve bu evrāk-ı mühimme sirḳati veyāḥūd telefī ḥıfzına me'mūr olanlar taraflarından

[15] vuḳū' bulur ise cezā-yı naḳdī olarak bir aylığı alındıktan soñra bir seneden

[16] üç seneye kadar habs ile mücāzāt kılınır.

[17] **Yüz yigirmi sekizinci Mādde:** İşbu mühr fekki ve sirḳat ve maḥv u itlāf-ı evrāk

[18] cināyetleri ḥıfz-ı evrāka me'mūr olanlar üzerine ba'z eşḥāş tarafından cebr

[19] ü hücum ile vuḳū' bulduğu ḥalde buña mütecāsir olanlar muvaḳḳat kürek cezāsıyla

[20] mücāzāt kılınır.

- [21] **Yüz yigirmi toközuncu Mādde:** Posta ve sâ'ir bu maķūle vāsıtalara tevdī' olunan
- [22] mekātibi küşād eden ve etdiren me'mūrlar ve bi'l-hāşşa buña ma'lūmātı olan posta
- [23] me'mūrları bir mecīdiyye altınından beş mecīdiyye altınına kadar cezā-yı nakdī alındıķdan
- [24] başka bir aydan üç seneye kadar habs olunur.

s. 32

(Onuncu Faşl)

(Şalāhiyyet ve Me'zūniyyeti Olmaķsızın Şıfat-ı Resmiyyede Bulunanlar)

- [1] **Yüz otuzuncu Mādde:** Her kim Devlet-i 'Aliyye'den şalāhiyyet ve me'zūniyyeti olmaķsızın
- [2] hod-be-hod bir me'mūriyyet-i mülkiyye ve 'askeriyye şıfatında görünür veyāhūd
- [3] bu me'mūriyyetlere müteferri' mevāddı icrā eyler ise üç aydan eksik olmamak üzere
- [4] habs cezāsıyla mücāzāt olunur. Ve bu harekete mütecāsir olan sāhte fermān-ı 'ālī ve emr-nāme-i
- [5] sāmī ve buyuruldu mişilli evrāk-ı resmiyye irā'e ve neşriyle sāhte-kārlığa cür'et
- [6] eder ise haķķında on beşinci faşlda beyān olunacağı vechle sāhte-kār
- [7] cezāsı daħi ayrıca hükm ve icrā kılınır.
- [8] **Yüz otuz birinci Mādde:** Taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den nā'il ve me'zūn olmađı nişānı
- [9] taķan ve kendi rütbesiniñ mā-fevķinde elbise-i resmiyye giyen veyāhūd hıc rütbe
- [10] ve me'mūriyyeti olmađı hālde üniforma telebbüs eyleyen, eşhāş üç aydan
- [11] bir seneye kadar habs ile te'dīb olunur.

(On Birinci Faşl)

(İmtiyâzât-ı Mezhe[bi]yyeye Ta‘arruż Edenler İle Ba‘z Āşār-ı Qadīme ve Mu‘tebereyi Tahrib ve Raḥne-dār Edenlere Dā’irdir)

[12] **Yüz otuz ikinci Mādde:** Şunūf-ı teba‘a-i Şāhāne’niñ, devletce icrāsına me’zūn oldukları

[13] resm ve āyīnlerine bir kimse tarafından ta‘arruż vukū‘ bulur, veyāḥūd bunlarıñ icrāsına

[14] fī‘len ve tehdīden mūmāna‘at vukū‘a gelir ise ol kimse derece-i mu‘āmelesine göre

[15] bir haftadan üç aya kadar ḥabs ile te’dīb olunur.

[16] **Yüz otuz üçüncü Mādde:** Ḥayrāt-ı şerīfe ve tezyīnāt-ı belediyyeden olan ebniye

[17] ve āşār-ı maşnū‘ayı hedm ü tahrib veyāḥūd ba‘z maḥallerini kırıp raḥne-dār

[18] eden ve cevāmi‘ ḥavlularında ve seyr yerlerinde ve esvāk ve meydānlardaki ağacları kaṭ‘

[19] ve telef eyleyen olur ise zararları, tazmīn etdirildikten soñra bir aydan bir seneye kadar

s. 33

[1] ḥabs ile mūcāzāt olunur. Ve bir mecīdiyye altınından on mecīdiyye altınına kadar

[2] cezā-yı naḥdī alınır.

(On İkinci Faşl)

(Telğıraf Muḥāberātını İhlāl Edenler)

[3] **Yüz otuz dördüncü Mādde:** Her kim olur ise olsun, kaydsızlık ile telğırafıñ

[4] ḥıdmet ve ḥareketini, veyāḥūd ālātını muḥābereye māni‘ olacak şüretle ihlāl eder ise

[5] beş mecīdiyye altınından elli mecīdiyye altınına kadar cezā-yı naḥdī alınır. Ve eger bunu kaşden

[6] yapmış olduğı sābit olursa bu cezā-yı naḥdīden fazla üç aydan iki seneye

[7] kadar ḥabs olunur.

- [8] **Yüz otuz beşinci Mâdde:** Her kim olur ise olsun, telğıraf tellerini veyâhüd
- [9] porselen ve direklerini kesr ü tahrıb miğilli hâlât ile ta‘tıl-i muhâbereye sebep olur
- [10] ise üç mâhdan iki seneye kadar habs olunur. Ve beş mecîdiyye altınından elli
- [11] mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı nakdî alınır.
- [12] **Yüz otuz altıncı Mâdde:** Her kim olur ise olsun, Memâlik-i Devlet-i ‘Aliyye’de bir güne
- [13] ihtilâl ve fesâd vukû‘u eşnâsında telğırafıñ bir veyâhüd daha ziyâde hatlarını tahrıb
- [14] veyâhüd sâ’ir cihetle işlemlerini men‘ veyâhüd cebren ve sâ’ir şüretle zabt ederek
- [15] beyne’l-me’mûrîn cereyân edecek muhâberât ve mürâselâtı ta‘tıl ve vâsıta-i telğıraf ile
- [16] mektûb gönderenleri, te‘âtî-i mürâselâtdan men‘ ve zecr eyler ise veyâhüd telğıraf
- [17] hattınıñ ta‘mîrine cebren muhâlefet eder ise elli mecîdiyye altınından iki yüz mecîdiyye
- [18] altınına kadar mücâzât-ı nakdiyye alındıktan başka muvaqqâten kürege konulur.

(On Üçüncü Faşl)

(Bilâ-ruḥṣat Maṭba‘a Küşâd Edenlere ve Emr ü Ruḥṣatla Açılmış Olan Maṭba‘alarda
Evrâk-ı Mużırra Ṭab‘ ve Neşr Eyleyenlere ve Mektebleriñ Uşul-i Ta‘lîmiyyesine
Dâ’irdir)

s. 34

- [1] **Yüz otuz yedinci Mâdde:** Her kim Devlet-i ‘Aliyye’niñ, emr ü ruḥṣatı olmayarak bir maṭba‘a
- [2] küşâdıyla kitâb ve evrâk ṭab‘ eyler ise maṭba‘ası kapatdırıldıktan soñra, cezâ-yı nakdî
- [3] olarak elli mecîdiyye altını aḥz olunur.
- [4] **Yüz otuz sekizinci Mâdde:** Devlet-i ‘Aliyye’niñ emr ü ruḥṣatıyla açılmış olan maṭba‘alarda
- [5] saltanat-ı seniyye ve erbâb-ı hükümet ve teba‘a-i saltanat-ı seniyyeden olan bir millet ‘aleyhinde
- [6] gazete veyâ kitâb ve evrâk-ı mużırra ṭab‘ ve neşrine mütecâsir olan kimsenin ibtidâ
- [7] başdırmış olduğı şeyleriñ, zabtıyla derece-i cürmüne göre maṭba‘ası muvaqqâten

[8] veyāhūd bütün bütün kapatdırıldıktan soñra on mecīdiyye altınından elli mecīdiyye altınına

[9] kadar cezā-yı naqđī aḥz olunur.

[10] **Yüz otuz toközuncu Mādde:** Ādāb-ı ‘umūmiyyeye muḥālif olarak nazmen ve neşren hezl

[11] ve hicve dā’ir şeyleri veyāhūd edebsizce resm ve taşvīri başan ve başdıran

[12] ve neşr eden kimseden bir mecīdiyye altınından beş mecīdiyye altınına kadar mücāzāt-ı naqđiyye

[13] alınır. Ve yigirmi dört sâ’atden bir haftaya kadar ḥabs olunur.

[14] **Yüz kırkıncı Mādde:** Ma‘ārif-i ‘umūmiyye nizāmātınıñ ḥilāfına olarak bir kimse mekteb

[15] açar ise açdığı mekteb kapatdırıldıktan soñra beş mecīdiyye altınından otuz mecīdiyye

[16] altınına kadar cezā-yı naqđī alınır.

[17] **Yüz kırk birinci Mādde:** Ma‘ārif-i ‘umūmiyye nizāmātınıñ, ḥilāfına olarak bilā-ruḥşat

[18] mu‘allimlik eden olur ise mu‘allimlikden men‘ ile iki mecīdiyye altınından on mecīdiyye

[19] altınına kadar cezā-yı naqđī alınır.

[20] **Yüz kırk ikinci Mādde:** Ma‘ārif-i ‘umūmiyye nizāmātınıñ ḥilāfına olarak bir mektebde

[21] bir kitāb tadrīs olunur ise ol kitābı okutduran mekteb müdürü ve eger mektebiñ

[22] müdürü yoğ-ise ol kitābı okudan mu‘allim bir haftadan bir seneye kadar ḥabs ile

[23] mücāzāt olunur.

s. 35

(On Dördüncü Faşl)

(Kâlpazanlık Beyânındadır)

[1] **Yüz kırk üçüncü Mādde:** Devlet-i ‘Aliyye’de, tedāvülü nizāmen maḳbûl ve muḳarrer olan altın

[2] ve gümüş meskūkâta taklīden meskūkât kaṭ‘ eden ve zıkr olunan meskūkât-ı muḳarrereden

- [3] ege ve zınba ve tîz-âb veyâ sâ'ir âlât ve tarîk ile az çok altın ve gümüş ihrâc
- [4] ve ifrâz ederek kıymetlerini tenkîş eyleyen ve bir sikkeyi daha kıymetli olan âher bir sikke
- [5] yerine sürmek üzere anıñ renginde yaldızlayan ve o mişilli kalb ve zuyûf meskûkâtıñ,
- [6] Memâlik-i Maḥrûse'de tedâvülüne veyâḥûd bilâd-ı ecnebiyyeden gelib Memâlik-i Ḥazret-i
- [7] Şâhâne'ye, düḥûlüne mu'tın olan ve kalb sürücülüğüyle meşgûl bulunan kimseler
- [8] on seneden eksik olmamak üzere muvaḳḳaten kürege konulur.
- [9] **Yüz kırk dördüncü Mâdde:** Her kim Memâlik-i Maḥrûse'de, tedâvül etmekde olan
- [10] meskûkât-ı nuḥâsiyyeye taḳlîden sikke kaṭ' eder ve o mişilli kalb meskûkâtıñ
- [11] Memâlik-i Maḥrûse'de tedâvülüne veyâḥûd bilâd-ı ecnebiyyeden gelib derûn-ı Memâlik-i
- [12] Ḥazret-i Pâdişâhî'ye düḥûlüne mu'tın olur ise muvaḳḳaten kürege konulur.
- [13] **Yüz kırk beşinci Mâdde:** Her kim Memâlik-i Maḥrûse'de, meskûkât-ı ecnebiyyeye taḳlîden
- [14] sikke kaṭ' eder veyâ meskûkât-ı ecnebiyyeniñ yüz kırk üçüncü mâddede beyân olunan
- [15] tarîklar ile kıymetini tenkîş yâ rengini taḡyîr eyler veyâḥûd o maḳûle kalb ve zuyûf
- [16] meskûkât-ı ecnebiyyeniñ, Memâlik-i Maḥrûse'de tedâvülüne ve ḥâricden Memâlik-i Ḥazret-i
- [17] Mülûkâne'ye düḥûlüne mu'tın olur veyâ bunlarıñ sürümüyle meşgûl bulunur ise muvaḳḳaten
- [18] kürege konulur.
- [19] **Yüz kırk altıncı Mâdde:** Mevâdd-ı sâbıkada beyân olunan kalb ve zuyûf meskûkâtı şaḥîḥ
- [20] zannıyla alıb veren kimseler ḥaḳlarında kalb sürücülük töhmeti 'azv olunmak iḳtizâ
- [21] etmeyib faḳaṭ o maḳûle meskûkât-ı fâside ellerine geçdikden soñra kalb ve zuyûf
- [22] olduğuna vâḳıf oldukları ḥâlde sürerler ise sürdükleri meblaḡıñ lâ-eḳall
- [23] üç mişli ve nihâyet altı mişli cezâ-yı naḳdî alınır. Ve bu cezâ-yı naḳdî, ḥic bir ḥâlde
- [24] bir mecîdiyye altınından aşağı olmaya.

[1] **Yüz kırk yedinci Mâdde:** Yüz kırk üçüncü ve yüz kırk dördüncü ve yüz kırk beşinci

[2] maddelerde beyân olunan cinâyetler ile müttehem olan kimselerden ol cinâyetleriñ tamâmî-i

[3] icrâsından evvel yâhûd daha hükümet tarafından emr-i taharriyâta şürû‘ olunmazdan

[4] muqaddem keyfiyyeti ve mütecâsir olanları cânib-i hükûmete ihbâr eden ve emr-i taharriyâta şürû‘

[5] olundukdan sonra daha sâ’ir müttehemleriñ ahz u girift olunmalarına hizmet eyleyenler

[6] mücâzâtıdan mu’âf olub faqat muvaqqaten zabtıyye nezâreti altına alınırlar.

(On Beşinci Fasıl)

(Sâhte-kârlık Beyânındadır)

[7] **Yüz kırk sekizinci Mâdde:** Evâmir-i Devlet-i ‘Aliyye’ye taklîd eden ve etdiren veyâhûd

[8] evâmir-i ‘aliyyeyi tağyîr eden ve etdiren ve me’mûrîn-i devletiñ, şahh ve imzâsını taklîd eden

[9] ve etdiren ve Devlet-i ‘Aliyye me’mûriyetlerine ve me’mûrlarına mahşûş bir mühre taklîden

[10] sâhte mühir i’âl eden ve böyle sâhte mührü isti’âl eyleyen ve bi’l-cümle hazâ’in

[11] ve mâl şandıklarının mütedâvil olan eshâm ve tahvîlât ve sirki ve sâ’ir her güne

[12] senedâtını taklîd veyâ sâhte-kârlıkla tağyîr eden ve böyle sâhte kavâ’im ve senedler isti’âl

[13] veyâhûd Memâlik-i Maḥrûse’ye, idḥâl eyleyen kimseler on seneden aşağı olmamak üzere

[14] muvaqqaten kürek yâ kal’a-bendlik cezâsıyla mücâzât olunur.

[15] **Yüz kırk toktuzuncu Mâdde:** Her kim mîrîye müte’allık olan her nev’ tuğralı tamğalardan

[16] birini taklîd veyâ sâhte-kârlık şüretiyle tağyîr eder ise on seneyi tecâvüz etmemek

[17] üzere muvaqqaten kürek yâ kal’a-bendlik cezâsıyla mücâzât kılınır. Ve böyle tuğralı mîrî

- [18] tamğalarından birini bir takrīb ele geçirib de anı devlet ve memlekete muzırr olacak
- [19] şüretde isti‘māl eden kimse üç sene habs olunur.
- [20] **Yüz ellinci Mādde:** Her nev‘ emti‘a ve eşyā üzerine Devlet-i ‘Aliyye nāmına olarak
- [21] başılmağa maḥşūş olan ve gerek bir me’mūriyyete ve gerek devletiñ ruḥṣatıyla olan
- [22] bir şirkete veyāḥūd bir ticāret evine maḥşūş bulunan her nev‘ mühr ve tamğa ve nişānlara
- [23] taklīd veyāḥūd o maḳūle sāḥte tamğa ve nişānları isti‘māl eyleyen kimse üç sene

s. 37

- [1] habs ile mücāzāt olunur. Ve bu sāḥte-kārlığından ṭolayı vāḳi‘ olan zarar
- [2] kendisine tazmīn etdirilir. Ve her kim bu miṣilli mühr ve tamğa ve nişānlarıñ aşıllarını
- [3] bir takrīb ele geçirib de gerek hükūmet ve me’mūriyyetleriñ ve gerek bir cem‘iyyet-i ticāretiñ
- [4] ve bunlarıñ emḡali hey‘et ve şirket-i maḥşūşanıñ, menfa‘atine muzırr olacak hālde
- [5] isti‘māl eyler ise altı aydan bir seneye kadar habs ile te’dīb kılınır. Ve bu şüretle
- [6] vāḳi‘ olan zarar daḡi ol kimseye tazmīn etdirilir.
- [7] **Yüz elli birinci Mādde:** Mevādd-ı sābıkada beyān olunan, sāḥte-kārlık ile müttehem olan
- [8] kimselerden her kim ol cināyetleriñ tamāmī-i icrāsından evvel veyāḥūd daha hükūmet
- [9] tarafından emr-i taḥarriyāta şürū‘ olunmazdan muḳaddem keyfiyyeti ve mütecāsir olanları cānib-i
- [10] hükūmete iḡbār eder ve emr-i taḥarriyāta şürū‘ olundukdan soñra daḡi sā’ir müttehemleriñ
- [11] aḡz u girift olunmalarına ḡidmet eyler ise mücāzātdan mu‘āf olub faḳat muvaḳḳaten
- [12] zabṭiyye nezāreti altında tutulur.
- [13] **Yüz elli ikinci Mādde:** Me’mūrinden her kim olur ise olsun ḡin-i icrā-yı
- [14] me’mūriyyetinde muḳaddemen yapılmış olan i‘lām ve mazbaṭa ve sā’ir senedātıñ veyā defter ve cerīde
- [15] ve sā’ir sicillātıñ gerek sūtūru arasına ‘ilāve ve gerek ḡaṭṭ u ḡātem veyā imzāyı

- [16] tağyîr ile veyâ bir şahşın ismi yerine diğer bir şahşın ismini koymağla sâhte-
- [17] kârlık eder ise on seneden aşağı olmamak üzere muvaqqaten kürek yâhûd
- [18] kal‘a-bendlik cezâsıyla mücâzât olunur. Ve eger bu sâhte-kârlığı eden kimse
- [19] me‘mûrînden degil ise yedi seneyi tecâvûz etmemek üzere muvaqqat kürek veyâhûd
- [20] kal‘a-bendlik cezâsıyla mücâzât olunur.
- [21] **Yüz elli üçüncü Mâdde:** Bir me‘mûr mecâlis ve meḥâkimde ve sâ‘ir umûr-ı ‘ibâd rû’yet olunan
- [22] mahâllerde erbâb-ı meṣâlih için yapılan her nev‘ senedât ve evrâk-ı resmiyyeyi me‘mûriyyeti
- [23] iktizâsınca tanzîm eder iken gerek şâhib-i maṣlaḥat olanların takrîr ve ifâdelerini
- [24] başka dürlü yazarak ve gerek keyfiyyet-i ğayr-ı şâḥîḥayı şâḥîḥ yerine veyâhûd i‘tirâf
- [25] olunmayan bir hâl ve keyfiyyeti i‘tirâf olunmuş hükmüne koyarak hîle-kârlıkla aṣl māddeyi
- [26] veyâhûd ahvâl-i müteferri‘asını tağyîr ile sâhte-kârlık eyler ise on seneden

s. 38

- [1] aşağı olmamak üzere muvaqqaten kürek yâhûd kal‘a-bendlik cezâsıyla mücâzât olunur.
- [2] **Yüz elli dördüncü Mâdde:** Mâddeteyn-i sâbıkateynde beyân olunan sâhte evrâkı bilerek
- [3] isti‘mâl edenler yedi seneyi tecâvûz etmemek üzere muvaqqaten pıranka-bend yâ kal‘a-bend kılınır.
- [4] **Yüz elli beşinci Mâdde:** Bir şahşa müte‘allik olan evrâk-ı maḥşûsada bālâda
- [5] beyân olunan şüretle sâhte-kârlık eden ve bu maḥûle sâhte evrâkı bilerek
- [6] isti‘mâl eyleyen kimseler bir seneden üç seneye kadar ḥabs ile mücâzât olunur.
- [7] **Yüz elli altıncı Mâdde:** Yol emri ve mürûr tezkeresi ve pasaportalara sâhte
- [8] ism yazdıran veyâhûd bu maḥûle hîle ile yol kâğıdlarını istiḥşâl için
- [9] kefâlet eyleyen şahş altı aydan iki seneye kadar ḥabs olunur.
- [10] **Yüz elli yedinci Mâdde:** Yol emri ve mürûr tezkeresi ve pasaportayı sâhte
- [11] olarak yapan veyâhûd şâḥîḥ olan böyle bir yol kâğıdını tağyîr ve taḥrîf eden

[12] ve bu maḳūle sāḥte ve taḡyīr ve taḥrīf olunmuş evrākı isti‘māl eyleyen eşḡāş

[13] bir seneden üç seneye kadar ḥabs olunur.

[14] **Yüz elli sekizinci Mādde:** Ḥāncı ve ḳahveci ve bī-kār oṭacı ve loḳandacı

[15] ve sā’ir bu miḡilli icāre-i yevmiyye ile şunu bunu iskān eden kimseler oṭa ve süknā

[16] verdikleri eşḡāşın şaḥīḥ ismlerini bildikleri ḥālde nām-ı dīgerle sāḥte olarak

[17] deftere ḳayd etdirir ise bir aydan üç aya kadar ḥabs olunur.

[18] **Yüz elli toḳuzuncu Mādde:** Mer‘ī olan uşūl ve nizāmı iḳtizāsınca kefālete rabṭ

[19] etmeksizin mūrūr tezkeresi veren me’mūrlar me’mūriyyetlerinden ‘azl ve altı aydan

[20] bir seneye kadar ḥabs ile mücāzāt olunur. Bu miḡilli me’mūrın, verecekleri yol

[21] kāğıdlarını bilerek sāḥte ism yazar ise altı aydan iki seneye kadar ḥabs olunur.

[22] **Yüz altmışıncı Mādde:** Her nev‘ ḥıdemāt-ı devletden kendini veyāḥūd āḡerini mu‘āf

s. 39

[1] etdirmek üzere eṭibbā ve cerrāḥ nāmına olarak ‘illet-i vücūdiyyesini mutaḡammın sāḥte

[2] şehādet-nāme yapan şaḡş bir seneden üç seneye kadar ḥabs olunur.

[3] **Yüz altmış birinci Mādde:** Ṭabīb ve cerrāḥlardan her kim biriniñ iltimāsına mebnī veyāḥūd

[4] ḥāṭıra ri‘āyeten ḥıdmet-i devletden mu‘āf etdirmek için aşlı olmayarak maraḡı

[5] ve ‘illeti vardır diye şehādet eder ise bir seneden üç seneye kadar ḥabs olunur. Ve eger

[6] bu sāḥte-kārlığı aḳçe ve hediye aḡzıyla irtikāb etmiş ise ḥaḳḳında mūrteşī cezāsı

[7] ve aḳçe veren ḥaḳḳında dāḡi rāşī cezāsı icrā olunur.

[8] **Yüz altmış ikinci Mādde:** Her ne dürlü sāḥte ve taḳlīd şey olur ise olsun

[9] bilmeyerek isti‘māl edenler cezādan ma‘fuvv tütulur.

(On Altıncı Faşl)

(Kundağıcı Mücâzâtı)

[10] **Yüz altmış üçüncü Mâdde:** Şehr ve kaçaba ve karye derûnunda meskûn ve ğayr-ı meskûn

[11] her nev‘ ebniyeye ve hâricde insâna mahşûş ve kâbil-i sükna ve isti‘mâl olan binâlara

[12] ve sefînelere, kendi mâlı olsun olmasın ‘amden âteş verib ihrāk eden şahş

[13] cezâ-yı i‘dâm ile mücâzât olunur.

[14] **Yüz altmış dördüncü Mâdde:** Hâric-i şehr ve kaçaba ve kurrâda insâna mahşûş yâhûd

[15] kâbil-i sükna ve isti‘mâl olmayan binâlara ve sefînelere ve kuru ve orman ve henüz toprak

[16] üzerinde bulunan mahşûlâta kendi mâlı olmadığı hâlde ‘amden âteş koyub ihrāk

[17] eden kimse mü‘ebbeden ve kendi mâlı olub da kezâlik ‘amden ihrāk etmesinden harîkıñ

[18] sirâyetiyle âhere mazarratı tokunduğu hâlde dahî muvaqqâten kürek cezâsına müstahak

[19] olur.

[20] **Yüz altmış beşinci Mâdde:** Kesilmiş odun ve kereste ve biçilmiş mahşûlâta kendi

[21] mâlı olmadığı hâlde ‘amden âteş veren şahş muvaqqâten kürege konulur. Ve kendi

[22] mâlı olub da böyle bi’l-ihtiyâr ihrākıyla âhere mazarratı tokunduğu hâlde muvaqqâten

[23] kal‘a-bend kılınır.

s. 40

[1] **Yüz altmış altıncı Mâdde:** Her hâlde vâkı‘ olan harîk, hîn-i zuhûrunda mevâkı‘-i

[2] muhterekada bir veyâhûd daha ziyâde şahşın telefîni mücib olduğu hâlde kundağ

[3] vaz‘ edenler ‘ale’l-ıtlāk i‘dâm cezâsıyla mücâzât olunur.

[4] **Yüz altmış yedinci Mâdde:** Her dürlü ebniye ve ve emvâl ve emlâki ihrāk için bir şahşa

[5] cebr ve ikrâh eden kimse kürek cezâsıyla mücâzât olunur.

(Bāb-ı Şānī)

(Eşhāş Hakkında Vuḳū‘ Bulan Cināyet ve Cünḫalarla Mücāzāt-ı Müterettibeleri)

(Birinci Faşl)

(Ḳatl ve Cerḥ ve Ḍarb ve İḥāfeye Dā’irdir)

[6] **Yüz altmış sekizinci Mādde:** Ḳatl gerek silāḥ ile ve gerek temsīm ile ve gerek şuver-i

[7] uḥrā ile bir şahşı i‘dām etmektir.

[8] **Yüz altmış toktuzuncu Mādde:** Ta‘ammüden ḳatl, bir kimse ḳatl fi‘lini īḳā‘dan muḳaddem zihninde

[9] taşavvur ve taşmīm etmiş bulunmasıdır.

[10] **Yüz yetmişinci Mādde:** Bir kimseniñ ta‘ammüden ḳātil olduđu ḳānūnen taḥaḳḳuḳ eyler ise ḳānūnen

[11] i‘dāmına ḥükm olunur.

[12] **Yüz yetmiş birinci Mādde:** Ḥükm-i ḳānūnī, ḥuḳūḳ-ı şahşıyyeyi iskāt edemeyeceğinden

[13] maḳtūlūñ vereşesi var ise anlarıñ iddi‘aları üzerine ḥuḳūḳ-ı şahşıyye da‘vāsı

[14] muḥākeme-i şer‘iyyeyye ḥavāle olunur.

[15] **Yüz yetmiş ikinci Mādde:** Ḳışāş yā i‘dām cezālarından ‘afv olunan ḳātil mü’ebbeden

[16] yāḥūd on beş seneden eḳall olmamak üzere muvaḳḳaten kürege ḳonulur.

[17] **Yüz yetmiş üçüncü Mādde:** Bir kimse cināyet ve şeḳāvet-i müstemirre aşḫābından olub

s. 41

[1] bir cināyet-i ‘azīmeyi işlemek için diğeri eşḫāşa işkence veyāḥūd pek ziyāde

[2] ḡaddār-āne şüretle eziyyet eder ve bunuñ sābıkalı olduğu taḥaḳḳuḳ ve ta‘ayyün eyler ise siyāseten

[3] ḳātil cezāsıyla ḥükm olunur.

[4] **Yüz yetmiş dördüncü Mādde:** Bir kimse min ḡayr-ı ta‘ammüd bir şahşı itlāf etmiş ise

[5] on beş sene müddetle kürege vaz‘ olunur. Faḳaṭ işbu telef-i nefis ḳaziyyesi āḥer

[6] bir cināyeti icrā eder iken yā kable'l-icrā veyā ba'de'l-icrā veyāhūd bir cünhayı berāy-ı

[7] icrā vuḳū' bulmuş ise itlāf-ı nefis eden şahş kânūnen i'dām cezāsıyla

[8] mücāzāt olunur.

[9] **Yüz yetmiş beşinci Mādde:** Mu'ın-i kâtil olan kimse muvaḳḳaten kürege konulur.

[10] **Yüz yetmiş altıncı Mādde:** Maḳtülün cesedini ihfā veyāhūd hükūmete haber vermeksizin

[11] ve keşf olunmaḳsızın defn eden kimse bir aydan bir seneye kadar ḥabs olunur. Ve bir mecīdiyye

[12] altınından beş mecīdiyye altınına kadar cezā-yı naḳdī alınır. Faḳat ol kimsede mādde-i ḳatle

[13] şirket var ise anıñ için göreceḡi cezā başkaca icrā olunur.

[14] **Yüz yetmiş yedinci Mādde:** Bir kimse bir şahş ı cerḥ yā ḍarb ile bir 'uḫvunu ḳat'

[15] yā ta'tıl eder ise meşārif-i cerrāhiyyesi ve hükūm olunacak diyeti istifā olunmasıyla

[16] berāber üç sene müddetle kürege konulur. Ve eger bu cināyeti evvelce taḫavvur ve taḫmīm ederek

[17] işlemiş olduḡu tebeyyün eyler ise kürek cezāsı on seneye kadar temdīd olunur.

[18] **Yüz yetmiş sekizinci Mādde:** Bir kimse bir şahş ı yigirmi günden ziyāde işinden ḳalmasını

[19] yāhūd ḫastalanmasını mücib olacak şüretle cerḥ yā ḍarb eyler ise iki aydan

[20] iki seneye kadar ḥabs olunur. Ve meşārif-i cerāhiyyesiyle mecruh ve maḍrūbuñ

[21] ḫāl-i şihḫatinde kesb edeceḡi ticāret ve ücretiniñ miḡli kendisinden alınıb mecruh

[22] ve maḍrūba verilir.

[23] Ve eger bunu evvelce taḫavvur ve taḫmīm ederek yapmış olduḡu tebeyyün eder ise ḥabs

[24] müddeti üç aydan üç seneye kadar temdīd olunur.

[1] **Yüz yetmiş tokuzuncu Mādde:** Cerh ve darb eger mādde-i sâbıkada mezkûr olan

[2] dereceden hafif olur ise, cārih ve dārib olan kimse bir haftadan bir seneye

[3] kadar habs olunur. Yāhūd buña bedel bir mecīdiyye altınından beş mecīdiyye altınına kadar

[4] akçe alınıb mecrūh ve maḍrūba verilir. Veyāhūd bu şüretleriñ ikisi birden

[5] icrā olunur.

[6] Ve eger bunu evvelce taşavvur ve taşmīm ederek yapmış olduğu tebeyyün eder ise miḳdār-ı

[7] mezkûr akçe alınıb verildikten başka habsi müddeti daḥi bir aydan iki seneye kadar

[8] temdīd olunur.

[9] **Yüz sekseninci Mādde:** Eger cerh ve darb fi‘li, zāten katl kaşdıyla olub da

[10] cārih ve dāribiñ yed-i ihtiyārında olmayan esbāb-ı māni‘a ḥaylūletiyle mādde-i katl fi‘le

[11] çıkmamış idüğü tebeyyün eyler ise yara ve beresi gerek ağır olsun ve gerek hafif

[12] olsun mevādd-ı ḡelāḡe-i sâbıkada beyān olunduğu vechle cerh ve darbıñ derecesine göre

[13] hükm olunacak diyet yāhūd miḳdār-ı ma‘lūm meblaḡ ile meşārif-i cerrāhiyyesi istifā

[14] olundukdan soñra cārih ve dārib olan kimse, her ḥālde muvaḳḳaten kürege konulur.

[15] **Yüz seksen birinci Mādde:** Katl ve cerh ve darb fi‘lleri, bir gūne ihtilāl ve nehb

[16] ü ḡāret-i emvāl ile berāber icrā olunur ise bunlara bi’l-ḡāḡa cesāret edenleriñ

[17] görecekləri mücāzātadan başka, bu ḥāl-i ihtilālīñ sebep ve muḥrik ve mücibi olanlar daḥi

[18] ‘aynıyla bu fi‘lleri işlemiş gibi mücāzāt olunurlar. Faḳaṭ emr-i kıṣāṣda hükm-i

[19] şer‘ī ne ise icrā olunur.

[20] **Yüz seksen ikinci Mādde:** Bir kimse bir şahşı ḡaṭā’en itlāf eder yāhūd bi-ḡayr-ı

[21] kaşdin telef-i nefsine sebep olur ise vereḡe-i maḳtūlūñ ḥuḳūḳ-ı şer‘iyyesi bi’l-muḡākeme

[22] istifā olundukdan soñra eger bu katl keyfiyyeti diḳḳatsizlikden ve nizāmāta ri‘āyetsizlikden

[23] neş'et etmiş ise altı aydan iki seneye kadar habs ile mücāzāt olunur.

[24] **Yüz seksen üçüncü Mādde:** Bir kimse bir şahşı haṭā'en cerḥ ve ḍarb eder yāḥūd

s. 43

[1] bi-ğayr-ı kaşdin yaralanmasına yā berelenmesine sebep olur ise meşārif-i cerrāḥiyyesi

[2] ve bir 'uzvuñ kaṭ' ve ta'ṭilini mücib olduğu taḳḍīrce diyet-i şer'iyyesi istīfā

[3] olundukdan soñra eger bu cerḥ ve ḍarb keyfiyyeti diḳḳatsizlikden ve nizāmāta

[4] ri'āyetsizlikden neş'et etmiş ise bir haftadan iki aya kadar habs daḥi olunur.

[5] **Yüz seksen dördüncü Mādde:** Bir kimse āmir-i mücbiriñ emriyle bir şahşı ḳatl etse

[6] ḳātil cezāsı āmiri ḥaḳḳında icrā olunur.

[7] Āmir-i mücbir, me'mūru emrine muḥālefet etdiği taḳḍīrce itlāfa muḳtedir olan kimse

[8] demektir. Bundan mā'adā şüretlerde ma'mūr olan kimse, ma'zūr olamayb ḳatl

[9] cezāsı anıñ ḥaḳḳında icrā kılınır. Ve bu mişilli āmir-i ğayr-ı mücbir ḥaḳḳında daḥi muvaḳḳaten

[10] kürek cezāsı ḥükm olunur.

[11] **Yüz seksen beşinci Mādde:** Bir kimse āmir-i mücbiriñ emriyle, bir şahşı cerḥ yā ḍarb

[12] ederse yara ve beresiniñ derecesine göre bālāda mezkūr olan cerḥ ve ḍarb

[13] cezāları āmiri ḥaḳḳında icrā olunur. Ve eger āmir ğayr-ı mücbir ise, bu cezālar fā'ili

[14] ḥaḳḳında icrā olunub bu mişilli āmir-i ğayr-ı mücbir olanlar daḥi bir haftadan bir seneye kadar

[15] habs olunur. Faḳaṭ kaṭ' yā ta'ṭil-i 'uzv ile emreden kimse her ḥālde muvaḳḳaten

[16] kürek cezāsına müstahāḳ olur.

[17] **Yüz seksen altıncı Mādde:** Müdāfa'a ve muḥāfaza-i nefis ve 'ırz için vuḳū' bulan

[18] ḳatl ve cerḥ fi'illeri mu'āfıdır.

[19] **Yüz seksen yedinci Mādde:** Geceleyin bir kimse, bir ādemiñ ḥāne yā dükkān yā oṭasına

[20] nerdübān ḳurub ḳıḳarken yāḥūd cebren kilīd altındaki yerleri bozarken veyāḥūd

[21] bir meskūn ḥāneniñ yā müştemilātınıñ dīvārını deler veyā ḳapısını kırar iken ol kimseyi

[22] def' için vukū' bulan katl ve cerh ve darb fi'lleri kezālik mu'āfıdır.

[23] Ve eger bu keyfiyyet gündüzün olur ise işbu katl ve cerh ve darb fi'lleri bütün bütün

[24] mu'āf tutulmaz ise de fā'ili ma'zūr olub hakkında 190. mādde beyān olunacak

[25] vech-le mu'āmele olunur.

s. 44

[1] **Yüz seksen sekizinci Mādde:** Bir kimse zevcesini yāhūd diğer maḥāriminden birini

[2] bir şahş ile fi'l-i şenī' icrā ederken görüb de ikisini birden katl eylese

[3] kezālik ma'zūrdur.

[4] **Yüz seksen toktuzuncu Mādde:** Bi'l-muḳābele vukū' bulan katl ve cerh ve darb

[5] fi'llerini irtikāb eden kimse kezālik ma'zūrdur. Faḳaṭ zābıta me'mūrları

[6] bu bābda müsteḡnā olarak anlar vazīfe-i me'mūriyyetlerini icrāda nizām-ı maḥşūşunuñ

[7] gösterdiği mesāḡ üzre tḳā' edebilecekleri katl ve cerh ve darb fi'llerinden

[8] mes'ul olmazlar. Ve anlara muḳābele edenler bir vechle ma'zur olamazlar.

[9] **Yüz toktısanıncı Mādde:** Ma'zūriyyeti müteḥakkıḳ olan ḳātil ve cāriḥ ve dārib üç aydan

[10] üç seneye ḳadar ḥabs olunur. Ve bu maḳūleler, icābına göre beş seneden on seneye

[11] ḳadar zabṭıyye nezāreti altına daḫi alınır.

[12] **Yüz toktısan birinci Mādde:** Bir şahş kendisine yāhūd ta'yīn etdiği bir maḥalle naḳd

[13] akçe veyā ba'z eşyā göndermesini veyā sā'ir meṭālib ve tekālīfi ḥāvī bir kimseye

[14] mührlü yā mührsüz ve imzalı yā imzāsız kāḡıd irsāl ederek veyāḥūd ādem

[15] göndererek istedigini göndermez ve teklīfi icrā eylemez ise hakkında ba'z mazarrat

[16] vukū'a getirecegi beyānıyla iḥāfe ve tehdīd eder ve beyān etdiği mazarrat fā'ili

[17] hakkında ḳānūnen i'dām yā mü'ebbeden kürek cezāsını mücib olub faḳaṭ fi'le çıkmamış

[18] bulunur ise bu nev' cināyete mütecāsir olan şahş muvaḳḳaten kürege ḳonulur.

[19] Ve eger icrā edeceğını iḥbār eylediği mazarrat, ḳānūnen bālāda zıkr olunan cezāları

[20] mücib olacak cināyetlerden olmayıb da daha ḥafīf nev'lerden olur ve kezālik fi'le

[21] çıkmamış bulunur ise şahş-ı merķūm bir seneden üç seneye dek ħabs olunur.

[22] Ve kendisinden üç mecīdiyye altınından yigirmi mecīdiyye altınına kadar cezā-yı nakdī alınır.

(İkinci Faşl)

(İşkāt-ı Cenīn ve Ķarışık Meşrūbāt ve Kefilsiz Semmiyāt Fūruht Edenleriñ Mūcāzāt-ı Mūterettibeleri)

s. 45

[1] **Yüz toľsan ikinci Mādde :** Bir kimse đarb yāĥūd sā'ir gūne bir fī'l ile bir ĥāmīle ĥātūnuñ

[2] isķāt-ı cenīn eylemesine sebep olur ise diyet-i şer'ıyyesi istīfā olunduktan soñra

[3] eger bu ta'addīsi 'an kaşdin olmuş ise muvaķķaten kürege ķonulur.

[4] **Yüz toľsan üçüncü Mādde:** Bir ĥāmīle ĥātūnuñ gerek rızāsı olsun ve gerek rızāsı

[5] olmasın isķāt-ı cenīn ettirmek için 'ilāc içirib yāĥūd esbāb ve vesā'ilini

[6] ta'rīf edib de eşeriyle çocuğu düşürölür ise buña sebep olan kimse altı aydan

[7] iki seneye kadar ħabs olunur. Ve eger buña sebep olan řabīb ve cerrāĥ ve eczācı

[8] ise muvaķķaten kürege ķonulur.

[9] **Yüz toľsan dördüncü Mādde:** İtlāf-ı nefis etmeyib ancak kaşden ba'z şeyler

[10] i'tāsıyla bir ādemiñ ĥastalığına yāĥūd bir mīķdār kār u kesbiyle meşęöl olamamasına

[11] sebep olan şahş bir māhdan bir seneye kadar ħabs olunur. Ve üç mecīdiyye altınından

[12] yigirmi beş mecīdiyye altınına kadar tazmīn aķçesi alınıb mūte'essir olan ādeme verilir.

[13] **Yüz toľsan beşinci Mādde:** Yedinde şehādet-nāmesi olmayarak eczācı dükkānı ačan

[14] eczācılarıñ ibtidā dükkānı ķapatdırıldıktan soñra on mecīdiyye altınından elli mecīdiyye

[15] altınına kadar cezā-yı nakdī aĥzıyla mūcāzāt olunur.

[16] **Yüz toľsan altıncı Mādde:** Şıĥĥat-ı 'umūmiyyeyi iĥlāl edecek eczā-yı muzırıra

[17] ve ķarışık meşrūbāt ve kefāletsiz semmiyāt fūruht edenler bir haftadan iki seneye

[18] kadar habs olunur. Ve bir mecîdiyye altınından yigirmi beş mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı

[19] nakdî alınır. Ve şatdığı eşyâ her ne ise cānib-i hükümetden zabt olunur.

(Üçüncü Faşl)

(Hetk-i ‘İrz Edenleriñ Mücâzâtı Beyânındadır.)

[20] **Yüz toksan yedinci Mâdde:** Her kim on bir yaşından aşağı bir çocuğa fi‘l-i şenî‘ icrâ

[21] eyler ise altı aydan eḳall olmamak üzere muvaḳḳaten habs cezâsıyla mücâzât olunur.

s. 46

[1] **Yüz toksan sekizinci Mâdde:** Bir âdem bir kimseye cebren fi‘l-i şenî‘ icrâ eder ya‘nî

[2] ‘îrzına geçer ise muvaḳḳaten kürege konulur.

[3] **Yüz toksan toktuzuncu Mâdde :** Cebren fi‘l-i şenî‘ icrâsı, buña dūḳâr olanlarıñ

[4] üzerlerine hükmleri cārî olan mürebbîleri veyâḥūd velîleri veyâḥūd aylıklı

[5] hıdmet-kârları taraflarından vukū‘ bulur ise beş seneden eḳall olmamak üzere

[6] muvaḳḳat kürek cezâsı hüküm olunur.

[7] **İki yüzüncü Mâdde:** Eger böyle cebren fi‘l-i şenî‘ henüz bir ere tezvîc olunmamış

[8] kız hakkında vukū‘ bulur ise buña mütecâsir olan kimse işbu kürek cezâsından

[9] başka tazmîn vermege daḥî müstaḥak olur.

[10] **İki yüz birinci Mâdde:** Her kim zükûr ve inâşdan genc kimseleri izlâl ve iḡfâl

[11] ederek fuḥşıyyâta tahrîk ve iḡrâ ve esbâb-ı huşûlünü teshîl etmegi i‘tiyâd ederek

[12] âdâb-ı ‘umûmiyyeye münâfi harekete cesâret eyler ise bir mâhdan bir seneye kadar habs ile

[13] mücâzât olunur.

[14] Ve eger bu şüretle izlâl ve iḡfâl kaḳıyyesi, baba yâḥūd ana veyâ vaşî olan kimselerden

[15] zuhūr eder ise altı mähdan bir buçuk seneye kadar habs ile mücāzāt kılınır.

[16] **İki yüz ikinci Mādde** : Muğāyir-i ‘ār u hayā ‘alenen fi‘l-i şenī‘ icrāsına ictisār eden

[17] şahş üç aydan bir seneye kadar habs olunur. Ve bir mecīdiyye altınından on mecīdiyye

[18] altınına kadar cezā-yı nakdī alınır.

(Dördüncü Faşl)

(Hilāf-ı Uşul Habs ve Tevkīf-i Eşhāş ve Şabī ve Mürāhık Sirḳati ve Kız Kaçırmaḳ Fezāḫati)

[19] **İki yüz üçüncü Mādde** : Her kim olur ise olsun me’mūrīn-i hükūmetiñ emri

s. 47

[1] olmaḳsızın aşhāb-ı töhmetiñ, tevkīfi ḥaḳḳında ḳavānīn ve nizāmātıñ ta’yīn etmiş olduḡu

[2] uşulūñ ḥāricinde olarak bir şahş, habs ve tevkīf eyler veyā rehn şüretiyle

[3] şaḳlar ise altı mähdan üç seneye kadar habs ile mücāzāt olunur.

[4] Bu şüretle habs ve tevkīf olunan veyā rehn şüretiyle şaḳlanılan eşhāş

[5] ihfā için bilerek yer gösteren kimse daḫi kezālik üç mähdan üç seneye

[6] kadar habs olunur.

[7] **İki yüz dördüncü Mādde**: Mādde-i sābıkada mezkūr olan, tevkīf-i eşhāş cürmünü

[8] bir kimse devlet me’mūru zey ve kıyāfetine girerek veyāḫūd sāḫte ism söyleyerek

[9] veyāḫūd me’mūrīn tarafından sāḫte emr göstererek icrāya cesāret eyler ise

[10] ḥaḳḳında muvaḳḳat kürek cezāsı icrā olunur.

[11] Kezālik tevkīf olunan şahş, i’dām ile ihāfe olunmuş veyāḫūd ḥaḳḳında cismen

[12] eziyyet ve işkence edilmiş ise buña cesāret eden şahş, her ḥālde muvaḳḳat

[13] kürek cezāsına müstaḫaḳ olur.

[14] **İki yüz beşinci Mādde**: Bir şabīniñ yerine diğeriñi ḳoyarak deḡiştirmek yāḫūd

[15] bir hātūnuñ tevliḍ etmemiş olduđu çocuđu andan tevellūd etmiş yerine koymak gibi

[16] fezāḥatlere ictisār edenler altı aydan üç seneye kadar ḥabs olunur.

[17] Bir şabīyi sirķat veyā ġā’ib eden kimse daḥi kezālik altı aydan üç seneye kadar

[18] ḥabs ile mūcāzāt kılınır. Ancak bu müddet zarfında şabīyi meydāna çıkarmaz ise

[19] şabīyi getirmedikce veyāḥūd şabīniñ vefātı taḥaḳḳuḳ etmedikce ḥabsden

[20] ıtlāk olunmaz.

[21] **İki yüz altıncı Mādde:** Her kim sinn-i bülūğa varmamış bir çocuğu cebr veyā ḥīle ile

[22] bir tarafa kaçırır ise üç aydan bir seneye kadar ḥabs olunur.

[23] Ve eger bu şüretle kaçırılan çocuk, ḥadd-i bülūğa varmamış bir kız ise kaçırın

[24] şahş muvaḳḳaten kürege konulur.

[25] Ve eger kaçırılan kız ḥaḳḳında fi’l-i şenī‘ icrā olunmuş ise bunu mürteķib olanlar

s. 48

[1] ḥaḳḳlarında o fi’l için mu’ayyen olan cezāniñ müntehā-yı derecesi icrā olunur.

[2] Ve bir kız kaçırıldığı ḥālde nikāḥ vuḳū‘ bulmuş ise iḳtizā-yı şer‘īsi üzere

[3] ḥareket olunur.

(Beşinci Faşl)

(Yalan Şāhidligi ve Yalan Yere Yemīn Edenleriñ Cezāları)

[4] **İki yüz yedinci Mādde:** Cināyāta mūte‘allīḳ mevādd ile müttehem olan kimseniñ gerek

[5] lehinde ve gerek ‘aleyhinde yalan şāhidligi eden şahş, ba‘de’t-teşhīr muvaḳḳaten

[6] kürege konulur.

[7] Ve eger ‘azv-i cināyāt ile müttehem olan kimse, anıñ şehādet-i kāzibesiyle muvaḳḳat kürek

[8] cezāsından eşedd bir cezā görmüş ise şāhid-i zūr ḥaḳḳında daḥi ‘aynıyla bu cezā

[9] icrā olunur.

[10] **İki yüz sekizinci Mādde:** Cünha ve kabāyihe müte‘allik mevādd ile müttehem olanların gerek

[11] lehinde ve gerek ‘aleyhinde kezālik yalan şahidligi eden şahş, bir aydan beş aya kadar

[12] habs olunur.

[13] **İki yüz toktuzuncu Mādde:** De‘āvī-i ‘ādiyyede, yalan şahidligini irtikāb eden şahş,

[14] altı aydan bir seneye kadar habs olunur.

[15] **İki yüz onuncu Mādde:** Yalan şahidligini irtikāb eden şahş, bunuñ zımnında

[16] para almış ise te‘āfī olunan akçeniñ, bir mişli dañi istīfā olunarak alan ve veren

[17] haklarında mürteşī ve rāşī cezāları icrā olunur.

[18] **İki yüz on birinci Mādde:** Şehādet-i şahīha ve müstaķīme aşhābını, ifā-yı şehādetden

[19] kerhen men‘ eden veyāhūd cebren yalan şehādeti etdiren kimse hakkında yalan şahidleriniñ

[20] derece-i tōhmetine göre terettüb eden cezā-yı kānūnī icrā olunur.

s. 49

[1] **İki yüz on ikinci Madde:** Hukūkca da‘vālarda, yemīn düşüb de yalan yere yemīn eden

[2] kimse ba‘de’t-teşhīr altı aydan aşağı olmamak üzere habs cezāsıyla mücāzāt olunur.

(Altıncı Faşl)

(İftirā ve Şetm ve İfşā-yı Sır Beyānındadır.)

[3] **İki yüz on üçüncü Mādde:** Bir ādemiñ şahīhan mürtekib olmuş olması lāzım gelse

[4] mücāzāt-ı kānūniyyeyi da‘vet edecek cürmü ve halkıñ nefretini mūcib olacak şeyleri

[5] dīger bir şahş kendisine bir cem‘iyyetde lisānen veyāhūd el yazısı veyā başma kāğıd

[6] ta‘līk ve neşriyle isnād eder ve me’mūrīn-i devlet hakkında li-ğarazın müftereyāta taşaddī eder

[7] ve şahş-ı merkūmuñ, bu isnādātı iftirā olduğu tebeyyün eyler ise ‘azv olunan māddeniñ
 [8] fā‘ili haqqında kânūnen terettüb edecek cezā ‘aynıyla müfterī haqqında icrā olunur. Faqat
 [9] kânūnen ve nizāmen hükūmete iḥbār-ı vukū‘āt etmek veyāḥūd da‘vā-yı hūkūḳ eylemek
 [10] bu kā‘ideden müsteḡnādır.

[11] **İki yüz on dördüncü Mādde:** Bir mādde-i maḥşūşa isnādı olmayıb faqat me‘āyibden
 [12] bir şey taḥşīşiyle yā diğeri şüretle bir kimse diğeri kimse haqqında muḥill-i nāmūs söz
 [13] söyler veyāḥūd şetm eyler ise yigirmi dört sā‘atden bir aya kadar ḥabs olunur. Veyāḥūd
 [14] buña bedel yarım mecīdiyye altınından üç mecīdiyye altınına kadar cezā-yı naḳdī alınır.
 [15] **İki yüz on beşinci Mādde:** Eṭibbā ve cerrāḥ ve eczācī ve kābile ḥātūnlar ve bunlarıñ
 [16] emşāli kimseler, şan‘atları iktizāsınca kendilerine tevdi‘ kılınmış olan serā’ir-i
 [17] şahşıyyeyi, kânūnen iḥbāra mecbūr oldukları aḥvālden ḡayride ifşā ederler ise
 [18] yigirmi dört sā‘atden bir haftaya kadar ḥabs ile bir yigirmilik mecīdiyyeden bir
 mecīdiyye
 [19] altınına kadar cezā-yı naḳdī alınır.

(Yedinci Faşl)

(Sirḳat Haqqındadır.)

[20] **İki yüz on altıncı Mādde:** Zevc ve zevce birlikde oldukları veyā birbirlerinden
 müfāraḳat

s. 50

[1] eyledikleri ḥalde yek-diğeri ‘ā’id olan mālī ve evlād ve sā’ir fūrū‘uñ baba ve ana ve
 sā’ir

[2] uşūlden olan aḳrabānıñ mālını ve baba ve ana ve sā’ir uşūlden olan aḳrabā, evlād

[3] ve sā’ir fūrū‘uñ mālını aḥz ederler ise me’ḥūzāt-ı vāḳı‘a istirdād olunarak

[4] şāḥibine verilir. Ve māl-i me’ḥūz şarf ve istiḥlāk olunub āḥiz daḥi tazmīnine

[5] muhtedir olmadığı ve kendisi mādde-i sirḳatı i'tiyād etmiş bulunduğu hālde ḥabs

[6] cezāsıyla mücāzāt olunur. Ve bu yolda aḥz olunan eşyāya ḥāricden yataklık eden

[7] veyāḥūd bunun cümlesini veyā bir miqdārını kendi menfa'atleri için isti'māl eyleyen

[8] eşḥāş 'ādiyen sārık gibi mücāzāt olunur.

[9] **İki yüz on yedinci Mādde:** Zırde muḥarrer beş ḥālîñ, cümlesi berāber olarak icrā

[10] olunan sirḳatîñ cezāsı mü'ebbeden kürekdir. İşbu aḥvāl-i ḥamseniñ, birincisi gece vakti

[11] olmaḳdır. İkincisi, iki yāḥūd daha ziyāde eşḥāş birlikde bulunmaḳdır. Üçüncüsü,

[12] bunlar veyāḥūd içlerinden velev birisi ḥafî yā celî müsellaḥ olmaḳdır. Dördüncüsü bir ḥāne

[13] veyāḥūd müştamilātına veyā bir oḫasına ve'l-ḥāşıl içinde ādem oturur her nev' maḥalle

[14] dīvārını yıkarak veyā dīvārından nerdübān ile aşarak veyāḥūd ḳapısını ḳırarak

[15] veyā bir ālet ile kilîdini açarak veyā devlet me'mûru zey ve ḳıyāfetine girerek veyāḥūd

[16] zābıtān tarafından sāhte emr göstererek girmekdir. Beşincisi, mu'āmele-i şiddet

[17] ve teşḥîr-i silāḥ ile ihāfe eylemekdir.

[18] **İki yüz on sekizinci Mādde:** Mādde-i sâbıkada beyān olunan, beş ḥālîñ birincisi

[19] ve ikincisi ile berāber mu'āmele-i cebr ü şiddet icrāsıyla ḥırsızlık edenler muvaḳḳaten

[20] kürege ḳonulurlar. Ve eger böyle ḥırsızlık icrāsında vuḳū' bulan mu'āmele-i

[21] şedîdeden eḡer-i cerḥ zuḥûr etmiş ise bu hālde böyle ḥırsızlığa mütecāsir olanlar

[22] mü'ebbeden kürege vaz' olunurlar.

[23] **İki yüz on ṭoḳuzuncu Mādde:** Gece birkaç kişi ṭarîḳ-i 'āmda ḥırsızlık etdikleri

[24] hālde mü'ebbeden kürege ḳonulurlar.

[25] **İki yüz yigirminci Mādde:** Her ne ḳadar insān iḳāmet eder maḥall olmasa veyāḥūd

[1] meskûn maḥalle müte‘allik bulunmasa bile ḳapalı ve dīvār ile maḥdūd olan maḥalleriñ dīvārını

[2] delerek veyā nerdübān ile aşarak veyā ālet-i maḥşūşa ile ḳapısını açarak hırsızlık

[3] edenler muvaḳḳaten kürege ḳonulurlar.

[4] **İki yüz yigirmi birinci Mādde:** Hırsızlık, mu‘āmele-i şedīde icrāsıyla vuḳū‘ bulub

[5] faḳat böyle mu‘āmele-i şiddetden eṣer-i cerḥ zuhūr etmemiş ve başka bir ḥāl munzamm olmamış

[6] ise veyāḥūd mu‘āmele-i şiddet vuḳū‘ bulmayıp faḳat evvelā gece olduḡu ve ḡāniyen

[7] iki ve daha ziyāde eşḡāş taraflarından cümlesi veyāḥūd içlerinden birisi müsellaḥ

[8] bulunduḡu ḥālde vuḳū‘ bulmuş ise mütecāsir olanlar kezālik muvaḳḳaten kürege

[9] ḳonulurlar.

[10] **İki yüz yigirmi ikinci Mādde:** Zırde ta‘dād olunan aḥvālden biriyle irtikāb-ı

[11] sirḳat eden şahş üç sene müddetle ḥabs olunur. Aḥvāl-i mezkūreniñ birincisi

[12] gece vaḳti olmak ve iki veyāḥūd daha ziyāde eşḡāş birlikde bulunmak veyā bu iki

[13] keyfiyyetiñ yalnız birisi olub faḳat ādem oturur bir maḥalde veyā me‘ābidde olmaḳdır.

[14] İkincisi, mādde-i sirḳat gündüz veyāḥūd şahş-ı vāḥid tarafından vuḳū‘ bulsa

[15] ve maḥall-i sirḳat ādem oturur maḥal olmasa bile sārık olan şahşın ḥafī yā celī

[16] müsellaḥ bulunmasıdır. Üçüncüsü, bir şahş muvazḡaf ḥıdmet-kār olub da ḥıdmet etdiḡi

[17] efendiniñ yāḥūd efendisiniñ ḥānesine gelmiş olan kimseniñ veyāḥūd efendisiyle

[18] bi’r-refāḳa gitmiş olduḡu ḥāne şāḥibiniñ mālını sirḳat eylemek veyāḥūd hırsızlık

[19] eden kimse ‘amele veyā eşnāf şākirdi olub ustasınıñ ḥāne ve dükkān

[20] ve maḡazasında veyāḥūd bir şahş müstemirren ḳalıḡıḡı bir maḥalde hırsızlık eylemekdir.

[21] Dördüncüsü, ḥancı ve loḳandacı ve ‘arabacı ve ḳayıḳcı ve emḡālī eşnāf veyāḥūd bunlarıñ

[22] ādemleri kendilerine tevdī‘ olunan eşyāniñ hepsini veyā bir miḳdārını sirḳat

[23] etmektedir.

[24] **İki yüz yigirmi üçüncü Mādde:** ‘Arabacı ve kirācı ve ḳayıḳcı naḳl etdikleri

[25] me’kūlāt ve meşrūbātdan bir miqdār çalarak yerine vücūda mazarratı olan bir şey

s. 52

[1] kōrlar ise böyle hırsızlığa cesāret edenler kezālik üç sene müddetle hābse

[2] konulurlar. Ve eger bu maķūle me’kūlāt ve meşrūbāta kātđıkları şey vücūdca mazarratlı

[3] bir şey degil ise bir māhdan bir seneye kadar hābs ile mūcāzāt olunub yarım mecīdiyye

[4] altınından beş mecīdiyye altınına kadar cezā-yı naķdī daķı alınır.

[5] **İki yüz yigirmi dördüncü Mādde:** Her kim at ve sā’ir yük ve ‘araba ve binek hayvānātını

[6] ve kezālik tavar ıtlak olunan büyük ve küçük hayvānātı veyāhūd zirā‘ate mūte‘allık ālāt

[7] ve edevātı ve bey‘ ve fūruht olunmak üzere kesilib tehyi’e olunmuş olan hātab

[8] ve keresteyi ve taş ocaķlarında kırılmış taşları ve talyanlarda bulunan balıķları

[9] ve göllerde olan sūlūkleri sirķat eyler ise bir māhdan bir seneye kadar

[10] hābs ile mūcāzāt olunur. Ve māl-i mesrūk mevcūd olduđu hālde ‘aynen šāhibine

[11] red kılınır. Ve mevcūd olmadığı şūretde daķı tazmīn etdirilir.

[12] **İki yüz yigirmi beşinci Mādde:** Her kim biķilmiş ve kōparılmış mezrū‘āt ve sā’ir

[13] intifā‘ olunan maķşūlāt-ı arziyyeden veyāhūd hāşıl olan hūbūbāt yığınlarından

[14] sirķat eyler ise šāhibiniñ hāķķı tīfā etdirildikten soñra yigirmi dōrt sā‘atden

[15] üç māha kadar hābse konulur. Eger böyle maķşūlāt hāķķında olan hırsızlık

[16] gece vakti ve bir kaç kişi taraflarından ‘araba veyā hayvānāt vāsıtasıyla vāķi‘

[17] olur ise bir seneye kadar hābs ile mūcāzāt olunur.

[18] **İki yüz yigirmi altıncı Mādde:** Mezrū‘āt ve sā’ir intifā‘ olunan maķşūlāt-ı

[19] arziyye henüz biķilmiş ve kōparılmış olmadığı hālde, gerek kūfe ve gerek tōrba

[20] ve bunuñ emşāli şeylerle ve gerek ‘araba ve hayvānāt vāsıtasıyla veyā birķaç kişi ma‘rifetiyle

[21] sirķat vuķū‘ bulduđu hālde buña mūtecāsir olanlar yigirmi dōrt sā‘atden

[22] üç māha kadar hābs olunur.

[23] **İki yüz yigirmi yedinci Mādde:** Bir kimse hırsızlık etmek için tefrīk-i emlāk

[24] ‘alāmetleriniñ yerlerini değışdirir ise on beş günden üç māha kadar habs ile

[25] mücāzāt olunur.

s. 53

[1] **İki yüz yigirmi sekizinci Mādde:** Her kim bir anahtara taqlīd eder veyāhūd kilīd

[2] açacak bir nev‘ ālet yapar ise üç māhdan bir seneye kadar habsə konulur. Ve eger

[3] buña cesāret eden çilingir eşnāfindan olur ise muvaqqāten kürek cezāsıyla

[4] mücāzāt olunur.

[5] **İki yüz yigirmi toközuncu Mādde:** Her kim cebr ve zūr ile bir ādemiñ elinden deyn

[6] taḥvīli veyāhūd maḳbūz senedi alır veyāhūd böyle bir taḥvīle mühr başdırır

[7] ve imzā etdirir ise muvaqqāten kürege konulur.

[8] **İki yüz otuzuncu Mādde:** İşbu faşlda ta‘yīn olunan sirḳat māddelelerinden başka

[9] āḫiz ve yan kesicilik gibi sirḳatlere mütecāsir olanlar üç māhdan bir seneye kadar

[10] habsə konulur. Ve bu maḳūle eşḥāş zabṭiyyece kefālet altına daḫi alınır.

(Sekizinci Faşl)

(İflās ve Tolandırıcılık İle Müttehem Olanlarıñ Cezāsı)

[11] **İki yüz otuz birinci Mādde:** Ticāret ḳānūn-nāmesinde aḥvāli muḥarrer olduḡu üzere

[12] ḫīleli müflis olanlar ve ḳānūn-ı ticāret ḫūkmünce bunlara şerīk-i tōhmet oldukları

[13] tebeyyūn edenler muvaqqāt kürek cezāsıyla mücāzāt olunur.

[14] **İki yüz otuz ikinci Mādde:** ‘Ādī iflās ile müttehem olanlar ya‘nī teseyyüb ile

[15] iflāsa çıkanlar bir aydan iki seneye kadar habs olunur.

[16] **İki yüz otuz üçüncü Mādde:** Tolandırıcılık yolunda dürlü ḫīle ve desā’is i‘māliyle

[17] bir ādemiñ akçe yā emlāk veyā taḥvīlāt ve senedātını ve sā’ir eşyāsını bir taḳrīb ile

[18] elinden alan şahş, üç aydan üç seneye kadar habs olunur. Ve kendisinden

[19] bir mecīdiyye altınından elli mecīdiyye altınına kadar cezā-yı nakdī daħi alınır. Ve me'mūrīn-i

s. 54

[1] devletden ise bu cezālardan başka me'mūriyyetden tard cezāsına daħi

[2] müstahak olur.

(Toğuzuncu Faşl)

(Emniyyetiñ Sü'-i İsti'mālī)

[3] **İki yüz otuz dördüncü Mādde:** Her kim bir şabiyy-i mümeyyiziñ ihtiyācāt ve za'f ve hevāsını

[4] sü'-i isti'māl ile zararına olarak akçe ikrāzına ve eşyā i'āresine veyā ticāret

[5] ve sā'ir gūne evrāķıñ i'tāsına dā'ir ta'ahhüd veyā ibrāyı mutazammın elinden hīle ile

[6] her naşıl yapılmış olur ise olsun bir sened alır ise iki aydan iki seneye kadar

[7] habs olunur. Ve vukū' bulan zararı, tazmīn etdirildikten başka tazmīn olunan

[8] akçeniñ rub'undan ziyāde ve her hālde bir mecīdiyye altınından aşağı olmamak üzere

[9] cezā-yı nakdī alınır.

[10] Ve eger bu senedi alan kimse ol şabiyy-i mümeyyiziñ velī yā vaş'si ise habs müddeti

[11] üç aydan üç seneye kadar temdīd olunur.

[12] **İki yüz otuz beşinci Mādde:** Bir şahş kendisine emniyyeten tevdi' ve teslīm olunan

[13] mührlü veyā imzālı beyāz kāğıdı, sü'-i isti'māl ile hīle ve sirkat şüretinde

[14] o mişilli mührlü yā imzālı kāğıdıñ üst tarafına bir ta'ahhüdü veyā bir ibrāyı mutazammın olan

[15] 'ibārāt ile tıdudur veyā şāhib-i mühr ve imzāyı zāten ithām ve mālen ızrār edecek

[16] bir sened tanzīm ederse altı aydan aşağı olmamak üzere habs ile mücāzāt

[17] olunur. Ve beş mecîdiyye altınından elli mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı nakdî alınır.

[18] Ve eger o mişilli mührlü ve imzalı kâğıd, kendisine emniyyeten tevdî ve teslîm olunmayıb

[19] bir takrîble ele getirerek öyle sâhte şeyler yazmış ise sâhte-kâr hükmünde

[20] tutularak sâhte-kâr cezâsıyla te'dîb olunur.

[21] **İki yüz otuz altıncı Mâdde:** Emānet ve vekālet tarîkiyle veyāhūd ibrāz ve i'āde etmek

[22] veyāhūd mu'ayyen olan bir şüret ile isti'māl eylemek üzere ücretli ve ücretsiz

s. 55

[1] bir hıdmet şıfatıyla kendisine i'tā ve telsîm kılınmış olan emvāl ve eşyā ve nūkūd

[2] ve tahvîlāt ve sâ'ir her dürlü ta'ahhüdāt ve ibrāyı mutaẓammın senedāt ve sâ'ireyi aşhābını

[3] ızrāren ketm veyāhūd zāyi' eden şahş iki aydan iki seneye kadar habs

[4] olunur. Ve kendisinden, lâzım gelecek tazmînâtın ifāsıyla bedel-i tazmîniñ rub'u

[5] kadar cezâ-yı nakdî daħi alınır.

[6] Ve eger bu cürmü, muvazzaf hıdmet-kâr ve çırağ ve yazıcı ve 'amele takımından biri kendi

[7] āmir veyā üstādını ızrāren irtikāb eyler ise tazmîn-i zarar etdirildikten sonra

[8] bir seneden aşağı olmamak üzere habs edilir.

[9] **İki yüz otuz yedinci Mâdde:** Bir da'vânın egnā-yı cereyān ve muhākemesinde bir sened veyā bir kâğıdı

[10] mahkemeye ibrāz ve teslîm etdikden sonra her ne şüretle olur ise olsun, istirāk

[11] ve ihfā eden şahş bir mecîdiyye altınından on beş mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı nakdî

[12] ahzıyla mücāzāt olunur.

(Onuncu Faşl)

(Müzāyede ve Umūr-ı Ticārete Fesād Karışdıranlarıñ Mücāzâtı)

[13] **İki yüz otuz sekizinci Mādde:** Beyne'n-nās bi'l-müzāyede bey' ü şirā veyāhūd icār

[14] ve isticār olunacak emvāl ve emlākiñ müzāyedesine kavlen yā fi'len hālel veren eşhāş

[15] on beş günden üç aya kadar habs ve bir mecīdiyye altınından yüz mecīdiyye altınına kadar

[16] cezā-yı nakdī aḥz ile mücāzāt olunur.

[17] **İki yüz otuz tokuzuncu Mādde:** Her kim kaşden ḥalk beynine şıḥhate maḥrūn olmayan

[18] veyāhūd iftirā yolunda olan ba'z mādeler neşri ve bāyi' iñ istediği fi'ātdan ziyāde

[19] bahā 'arzı ile veyāhūd emti'a ve erzākdan bir şey' iñ başlıca şāhibleri ol şey'i

[20] şatmamak veyā bir bahādan ziyādeye bey' etdirmemek üzere ittifāk ile veyāhūd sā'ir

[21] ḥileli ṭuruk ve esbābı ittiḥāz ile emti'a ve eşyāniñ veyāhūd devlet kavā'im

[22] ve eshāmınıñ serbesti-i bey' ü şirāniñ ta'yin edeceği bahālarınıñ tezyid ve tenkışine

s. 56

[1] taşaddi eyler ise bir aydan bir seneye kadar habs ile mücāzāt olunur. Ve beş mecīdiyye

[2] altınından yüz mecīdiyye altınına kadar cezā-yı nakdī alınır. Ve eger bālāda beyān olunan

[3] fi'l ve hareket, et ve ekmek ve odun ve kömür ve bunlar gibi ahālīniñ ḥavāyic-i aşliyyesinden

[4] olan erzāk ve eşyā hakkında vukū'a gelir ise bālāda beyān kılınan mücāzāt iki kat

[5] olarak icrā kılınır.

[6] **İki yüz kırkıncı Mādde:** Her kim altın ve gümüşüñ 'ayarı veyā şāḥiḥ cevher gibi

[7] şatılmış bir yalancı taş veyā sā'ir her nev' emti'anıñ keyfiyyeti üzerine müşteriyi

[8] aldadır veyāhūd eksik vezn ve zirā' isti'māl eyleyerek bey' olunan eşyāniñ

[9] kemiyyeti hakkında ḥile eyler ise üç aydan bir seneye kadar habs olunur. Ve tazmīn-i

[10] zarar etdirildikten başka bedel-i tazmīniñ rub'u miqdārını tecāvüz etmemek ve her ḥālde

- [11] üç mecîdiyyeden aşağı olmamak üzere cezâ-yı nakdî alınır. Ve eksik vezn
- [12] zirâ‘ı daħi kesr ü imhâ kılınır.
- [13] **İki yüz kırk birinci Mâdde:** Mü‘ellifiniñ imtiyâzâtı ‘aleyhine olarak kitâb başan
- [14] ve başdıran ve i‘mâl ve icrâsı bir şahşâ yâhûd bir şirkete imtiyâz olarak haşr
- [15] edilmiş olan şey’i yapan ve yapıdıran kimse bir nev‘ sâhte-kârlık etmiş
- [16] olacağından tab‘ etdirdigi kütüb ve sâ‘ire veyâhûd yapırdığı şeyler zabtla
- [17] şâhib-i imtiyâza verilir ve beş mecîdiyye altınından yüz mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı
- [18] nakdî alınır. Ve bu şüretle hâricde tab‘ ve i‘mâl olunmuş olanları Memâlik-i Maħrûse’ye
- [19] idhâl edenlerden kezâlik beş mecîdiyye altınından yüz mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı
- [20] nakdî ahz olunur. Ve bu maķûle maţbû‘ât ve ma‘mûlâtı bilerek şatanlar bir mecîdiyye
- [21] altınından yigirmi beş mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı nakdî ahzıyla mücâzât
- [22] kılınır.

(On Birinci Faşl)

(Kumâr ve Piyanķo Mücâzâtı)

- [23] **İki yüz kırk ikinci Mâdde:** Kûmâr-bâzlıķı kâr ı şan‘at edib bir maħall-i maħşûşa

s. 57

- [1] halkı da‘vet ile orada kûmâr oynamak için celb ve kabûl eden ve şarrâflık
- [2] şüretiyle orada akçe veren eşhâş bir aydan altı aya kadar hâbse konulur.
- [3] Ve bir mecîdiyye altınından elli mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı nakdî alınır. Ve kûmâr maħallinde
- [4] bulunan bi‘l-cümle nuķûd ve eşyâ cānib-i mîrîden zabt olunur.
- [5] **İki yüz kırk üçüncü Mâdde:** Piyanķo kûşâd edenler kezâlik bir aydan altı aya kadar
- [6] hâbs ile bir mecîdiyye altınından elli mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı nakdî alınır.

[7] Ve piyanşoya konulmuş olan nuşūd ve eşyā cānib-i mīrīden zabt olunur.

(On İkinci Faşl)

(İzā‘a-i Māl ve İzrār-ı Nās)

[8] **İki yüz kırk dördüncü Mādde:** Her kim biriniñ ālāt ve edevāt-ı zirā‘atini ve hayvānāt

[9] ağıllarını ve bekçi kulübelerini kırar ve bozar ise, mutaşarrıf olan şahşın hakkı

[10] ifā etdirildikten sonra bir haftadan altı aya kadar habsle mücāzāt olunur.

[11] **İki yüz kırk beşinci Mādde:** Her kim biriniñ binek veyā ‘araba atını ve sā’ir hayvānātını

[12] ve kezālik yük ve binek hayvānātını ve her nev‘ tavarını bilā-zarūret kaşden helāk

[13] eder ise, derecāt-ı ātiyyeye göre te’dīb olunur. Şöyle ki işbu cürm eger i‘dām

[14] ve itlāf olunan hayvānātın şāhibi olan kimseniñ, mutaşarrıf veyā mültezim ve müste’cir

[15] veyāhūd ortakçı olduğu emlakın ahır ve ağıl ve sā’ir müştemilātında ve arāzisi

[16] üzerinde vuķū‘ bulmuş ise müttehem olan şahş bir aydan altı aya kadar habsle konulur.

[17] Ve eger müttehem olan şahşın, mutaşarrıf veyā mültezim ve müste’cir veyāhūd ortakçı olduğu

[18] bir maħall üzerinde vuķū‘ bulmuş ise bir haftadan bir māha kadar habs olunur. Ve eger sā’ir

[19] maħalde vuķū‘ bulmuş ise on beş günden bir buçuk māha kadar habs ile mücāzāt

[20] kılınır. Ve zıkr olunan hayvānātı tesmīm ile ihlāk eden kimse her hālde üç aydan

[21] iki seneye kadar habs edilir. Ve şuver-i mezkūreniñ kāffesinde hayvānāt şāhibiniñ

[22] zararı tazmīn etdirilir. Ve bir yigirmilik beyāz mecīdiyyeden iki mecīdiyye altınına

[23] kadar cezā-yı naķdī alınır.

s. 58

[1] **İki yüz kırk altıncı Mādde:** Her kim biriniñ mutaşarrıf olduğu emlak ve arāziniñ

[2] ‘alāmet-i taħdīdi olan hendekleri taldurur veyāhūd yaş ve kuru ağaç ile

[3] ve sâ'ir şüretle yapılmış olan havluları bozar ise bir haftadan üç mâha kadar

[4] habs ile mücâzât olunur. Ve zarar ve ziyân tazmîn etdirildikten sonra bedel-i tazmîniñ

[5] rub' u kadar cezâ-yı naqdî dañi alınır.

[6] **İki yüz kırk yedinci Mâdde:** Şu degirmeni ve şu ile idâre olunan sâ'ir dest-gâh

[7] ve havz ve şınâ'î göl aşhâbı yâhûd müste'ciri, şularınıñ mecrâsını

[8] uşûl ve nizâmınıñ ta'yîn etdiği şüretten başka dürlü yaparak yolları yâhûd

[9] âheriniñ tarlasını şuya başdırır ise vukû' bulan zarar tazmîn

[10] etdirildikten sonra miqdâr-ı tazmîniñ rub' u kadar cezâ-yı naqdî dañi alınır.

[11] **İki yüz kırk sekizinci Mâdde:** Her kim fırın ve ocağ ve sâ'ir âteş ile işletilen

[12] mahalleriñ tañhîr ve ta'mîrinde kuşûr ederek yâhûd kırlarda hâne ve sâ'ir ebniye ve orman

[13] ve bağ ve bağçe ve şaman ve ot yığınları ve sâ'ir kâbil-i iñrâk olan eşyâ civârında

[14] âteş yakarak veyâhûd mahalle arasında fişeng atarak veyâ buña mümâşil bir şey yaparak

[15] yangın zuhûruna sebeb olur ise üç günden bir haftaya kadar habs olunur.

[16] Ve bir mecîdiyye altınından yigirmi beş mecîdiyye altınına kadar cezâ-yı naqdî alınır.

[17] **İki yüz kırk toñuzuncu Mâdde:** Bir şahş kendiniñ olmayan hân ve hâne ve her dürlü

[18] ebniyeyi ve 'ale'l-'umûm tarîk ve köprü ve çeşme ve şu yolları ve sâ'ireyi

[19] her ne şüretle olur ise olsun bi'l-ihtiyâr hedm ü harâb eder ise üç aydan

[20] iki seneye kadar habs olunur. Ve mazarrat-ı vâkı'a tazmîn etdirildikten sonra verecegi

[21] tazmîniñ rub'-ı bedeline mu'âdil cezâ-yı naqdî dañi alınır. Ve telef-i nefis ve cerh

[22] vukû' bulur ise haqqında telef-i nefis ve cerh mücâzâtı başkaca icrâ olunur.

[23] **İki yüz ellinci Mâdde:** Taraf-ı Devlet-i 'Aliyye'den inşâsına izn verilmiş olan ebniyeniñ

[24] vaz' ve iğâmesine bilâ-sebebi fi'len mümâna'at eden şahş bir aydan bir seneye kadar habs

[25] olunur. Ve bu mümâna'atdan tolayı vâkı' olan zarar ve ziyân tazmîn etdirilir.

[1] Ve bedel-i tazmīnīn rub‘u kadar cezā-yı nakdī alınır.

[2] **İki yüz elli birinci Mādde:** Gerek hükūmete ‘ā’id olan defātir ve senedāt ve sicillāt

[3] ve sā’ir evrāk-ı resmiyyeyi ve gerek erbāb-ı ticāret ve şarrāfāna mütē‘allik police ve tahvīlāt

[4] senedātı ve’l-hāşıl itlāfından tolayı mazarratı müntic olacak her dürlü evrākı

[5] bi’l-ihtiyār yağan ve her ne şüretle olur ise olsun telef eden bir seneden üç

[6] seneye kadar habs olunur. Ve kendisinden bir mecīdiyye altınından on beş mecīdiyye

[7] altınına kadar cezā-yı nakdī dahı alınır.

[8] **İki yüz elli ikinci Mādde:** Bir takım eşhāş, ictimā‘ ederek ‘alenī zūr ve cebr ile

[9] āheriniñ emvāl ve eşyāsını ve maḥşūlātını nehb ü gāret ve ḥarāb eder ise muvaḳḳaten

[10] pıranḳa cezāsıyla mücāzāt olunur. Ve zāyi‘āt-ı vākı‘aları, aşḥābına istirdād ve tazmīn

[11] olundukdan soñra her birerlerinden birer mecīdiyye altınından ellişer mecīdiyye altınına kadar cezā-yı

[12] nakdī alınır. Bu mişilli yağma ve gārātta bulunanlar kendileriniñ bu fezāhetden ḥişşe-dār

[13] olmaları āher taraflıñ tahrikāt ve ibrāmātıyla vukū‘ bulmuş idüğünü igbāt ederler ise

[14] bir seneden üç seneye kadar habs cezāsıyla mücāzāt olunurlar.

[15] **İki yüz elli üçüncü Mādde:** Henüz biçilmemiş olan maḥşūlātı ve ṭabī‘ī bitmiş

[16] veyā dikilmiş olan ağac veyāḥūd nebātāt-ı sā’ireyi ḳaṭ‘ ve telef eden ve aşılانmış

[17] ağaçları bozan ve bir kimseniñ bağ ve bağçesini tahrib eyleyen eşhāş bir haftadan

[18] on beş güne kadar habs cezāsıyla mücāzāt olunur. Ve aşḥābınıñ zarar ve ziyānları

[19] tazmīn etdirilir.

(Bāb-ı Şālīs)

(Umūr-ı Tahaffuẓiyye ve Tanẓifiyye ve Zābıtaya Muḥālif Hareket Eden Aşḥāb-ı Kabāyiḥiñ Cezāları Beyānı[da]dır.)

[20] **İki yüz elli dördüncü Mādde:** Hāncı ve loḳandacılar dan geceleri fenār yakması

s. 60

[1] kendisine cānib-i zabtıyyeden tenbīh olunduğu ḥālde ihmāl eden ve sūhūlet-i mūr

[2] ve ‘ubūr-ı nāsa toḳunacak şeyleri bilā-zarūret yollara vaz‘ ve terk eyleyen ve bu miḡilli

[3] şeyler ḥasbe’l-icāb soḳaḳ ve meydānlara vaz‘ olunduğu veyāḥūd memerr-i nās olan

[4] maḥallerde şu yolu ve laḡım ḳazılıb da geceleri açık ḳaldığı ḥālde gelib geçenlere

[5] bir gūne saḳatlıḳ olmamak için yığılmış eşyā ve ḳazılmış maḥal üzerine bir ḳandīl

[6] ve fenār vaz‘ etmeyen kimseler ve ṭuruk nīzāmātına ve müşrif-i ḥarāb olan ebniyeyi ta‘mīr

[7] yā hedm etmek üzere ṭaraf-ı ḥükümetden şadır olan tenbīhāta muḡāyir hareket ve soḳaḳda

[8] süprüntü ve sā’ir ta‘affünātı mūcib şeyler ilkā eyleyenler ve ḳaydsızlıḳ ile bir kimseniñ

[9] üzerine süprüntü veyā pislik dökenler ve suḳūtuyla yoldan geçenlere zarar verebilecek

[10] şeyleri soḳaḳa atanlar ve gerek nīzāmāt-ı mülkiyyeye ve gerek idāre-i belediyye tarafından

[11] neşr olunan nīzāmāta tevfiḳ hareket etmeyenler bir beyāz beşlikden beş beyāz

[12] beşlige ḳadar cezā-yı naḳdī aḥz ile mūcāzāt olunur.

[13] **İki yüz elli beşinci Mādde:** Ateş isti‘māl eden eşnāfdan dükkān ve fırın

[14] ve fabrikalarınıñ ocaḳ ve bacalarını aralıḳ aralıḳ taṭhīr ve ta‘mīr etmeyenler

[15] ve maḥallāt içinde ve mażarratı mūcib olacak yerlerde fişeng atanlar ve kezā şehir

[16] ve ḳaşaba ve ḳurā içinde ṭabanḳa ve tūfeng atanlar daḡi bir beşlikden beş beşlige ḳadar

[17] cezā-yı naḳdī aḥzıyla mūcāzāt olunduklarından başḳa bu maḳūleler yigirmi dört sā‘atden

[18] üç gūne dek ḥabs daḡi olunurlar.

- [19] **İki yüz elli altıncı Mādde:** Hāncılar ve loḳandacılar ve sâ'ir kirā-hānecilerden
- [20] mütevāridini kayd etmede ve uşūlü üzere tutmaları lāzım gelen defteri me'mūrīne
- [21] vaktiyle ibrāzda ihmāl ve kuşūr edenler ve mecma'-ı nās olan yerlerde at koşduranlar
- [22] ve zīr-i muḥāfazalarında bulunan delileri ve muzır ve yırtıcı ḥayvānātı şalıverenler ve devlet
- [23] sikkesini fey-i mu'ayyeni üzere aḥz ve ḳabūlden imtinā' edenler ve büyük bir ḥādiḡe ve ḳayıḳ ve gemi
- [24] ḳazāsı ve şu tuḡyānı ve ḥarīḳ ve āfāt-ı sâ'ire ve ḥaydudluḳ ve nehb ü ḡāret ve 'alenī
- [25] bir cināyet ve feryād-ı 'umūmī ve şikāyet vukū'unda ṭaleb olunan ḥıdmet ve mu'āvenete muktedir
- [26] olduḡu ḥalde istinkāf ve müsāmaḥa eyleyenler altı beşlikden on beşlige ḳadar
- [27] cezā-yı naḳdī aḥzıyla mücāzāt olunurlar.

s. 61

- [1] **İki yüz elli yedinci Mādde:** Tenāvülü sıḥḥat-ı vücūda muzır olan veyāḥūd dükkānlarda
- [2] ḳalıb çürüyerek ta'affūn eyleyen meyve ve sâ'ire baḥr veyā nehre veyāḥūd ḥāric-i şehre
- [3] tarḥ ve ilḳā etdirildikden başḳa bunları şatanlardan kezālik altı beşlikden
- [4] on beşlige ḳadar cezā-yı naḳdī alınır.
- [5] **İki yüz elli sekizinci Mādde:** Bi'l-iḥtiyār bir ādemiñ üzerine yāḥūd ḥānesine veyā ebniye-i
- [6] sâ'iresine ve ḥavlusuna ve baḡçesine taş ve sâ'ir ecsām-ı şulbe veyā pislik atanlar ve ḥaḳḳ-ı
- [7] düḥūlü olmayan maḥalle girenler ve ḥaḳḳ-ı mūrūru olmayan yerden mūrūr edenlerden kezālik
- [8] altı beşlikden on beşlige ḳadar cezā-yı naḳdī aḥz olunduḡdan başḳa yigirmi dört
- [9] sâ'atden beş güne dek ḥabs daḥi olunurlar.
- [10] **İki yüz elli ṭoḳuzuncu Mādde:** Dīḡerleriniñ emvāl-i menḳūlesine bi'l-iḥtiyār īrāḡ-ı
- [11] ḥasār edenler ve deli veyā muzır ve yırtıcı ḥayvānātı şalıvermekle veyāḥūd ḥadden

- [12] aşırı koşdurmak veyā yük yükletmek veyāhūd taş ve sâ'ir ecsām-ı şulbe atmak
- [13] veyā bir maḥalli kazmak ile bir kimseniñ ḥayvān ve tavarınıñ helākine yā mecrūhiyyetine
- [14] sebep olanlar ba'de't-tazmīn on beşlikden on beş beşlige kadar cezā-yı nakdī
- [15] ahzıyla mücāzāt olunurlar.
- [16] **İki yüz altmışıncı Mādde:** Ahālīniñ rāḥatını selb edecek şüretde bilā-mücib
- [17] gürüldü ve şamātā edenler ve emr-i hükümet ile yapışdırılmış olan i'lānāt evrākını
- [18] bi'l-iltizām koparanlar ve yırtanlar kezālik on beşlikden on beş beşlige kadar cezā-yı
- [19] nakdī ahz ve üç günden bir haftaya kadar ḥabs ile mücāzāt olunurlar.
- [20] **İki yüz altmış birinci Mādde:** Bir kimseniñ muḥrez veyā mezrū' olan veyāhūd içinde
- [21] maḥşülāt ve mezrū'āt bulunan arāzīsine ve bāğ ve bağçesine ḥayvān şaliveren
- [22] kimse kezālik on beşlikden on beş beşlige kadar cezā-yı nakdī ahzıyla mücāzāt
- [23] olunur. Ve zarar ve ziyān tazmīn etdirilir.
- [24] **İki yüz altmış ikinci Mādde:** Dükkān ve mağazasında ve çarşı ve pazarda ve panayırlarda

s. 62

- [1] eksik dirhem ve fāsīd kanṭar ve terāzi ve nākış ölçü ve kīle şaklayan ve nizāmen
- [2] mu'ayyen ve müsta'mel olan vezn ve ölçüden başka vezn ve ölçü kullanan eşḥāşdan
- [3] o maḥūle vezn ve ölçüler ahz ve zabṭ olunduktan sonra on beşlikden on beş
- [4] beşlige kadar cezā-yı nakdī alınır.
- [5] **İki yüz altmış üçüncü Mādde:** Nizāmen ta'yīn ve i'lān olunan narḥdan ziyādeye eşyā
- [6] şatanlar kezālik on beşlikden on beş beşlige kadar cezā-yı nakdī ahz ve yigirmi
- [7] dört sā'atden üç güne kadar ḥabs ile mücāzāt olunur. Ve eger bu vechle narḥdan
- [8] ziyāde şatdığı eşyā nān ve laḥm ve odun ve kömür gibi nāsıñ ḥavāyic-i zarūriyyesinden
- [9] ise üç günden bir haftaya kadar ḥabs olunur. Ve on beş beşlikden yigirmi
- [10] beşlige kadar cezā-yı nakdī alınır.

[11] **İki yüz altmış dördüncü Mādde:** Ṯuruk-ı ‘āmmeyi ve meydān ve seyr yerleri gibi menāfi‘-i ‘āmmeye

[12] için terk ve tahşīş kılınmış olan yerleri bozan ve ṯul ü ‘arzından yer çalan

[13] kimseden bozduğu yeriñ meşārif-i ta‘mīriyyesi aḥz ve istīfā ve aldığı yer istirdād

[14] olunduktan sonra üç günden bir haftaya kadar ḥabs ve on beş beşlikden yigirmi

[15] beşlige kadar cezā-yı naḥdī aḥz ile mücāzāt olunur. **Fī 28 z sene 1274**

Taḳvīm-ḥāne-i ‘āmirede ṭab‘ olunmuştur.

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

3 3433 07595602 3

1. Criminal law - France

E12

*The
Gordon Lester Ford
Collection
Presented by his Sons
Worthington Chauncy Ford
and
Paul Leicester Ford
to the
New York Public Library.*

17

SLA
Fence
Sund

France. Statutes

THE
PENAL CODE

OF

FRANCE,

Translated into English;

WITH

A PRELIMINARY DISSERTATION,

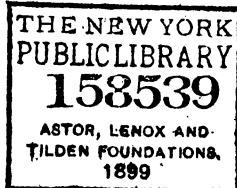
AND NOTES.

LONDON;

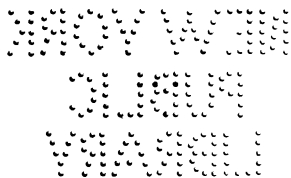
**PUBLISHED AND SOLD BY H. BUTTERWORTH, 7, FLEET-STREET;
AND BALDWIN, CRADOCK, AND JOY, PATERNOSTER-ROW.**

1819.

NEW

Printed by I. WILCOCKSON, 17, Market-Place, Preston.

Preliminary Dissertation.

THE present translation of the "CODE PENAL" has been undertaken, in the hope, that a more general acquaintance with the provisions of that Code, at this particular time, may, in some degree, assist the study of legislation; a science intimately connected with the peace and comfort of social life, and upon which a mass of intellect is now employed in almost every nation of civilized Europe.

It is by a mutual and friendly interchange of sentiments amongst enlightened men of different countries, laying aside their respective national prejudices, that systems of legislation and jurisprudence are most likely to be ultimately established, upon just principles, for securing, so far as human institutions can secure them, the liberties and happiness of mankind. May we not look forward, with hope, to the time when it will be possible to ascertain such of those leading principles as are common to all nations, and upon which the legislature of each may engraft particular laws, adapted, exclusively, to its own peculiar situation and circumstances; retaining, however, a common system of arrangement;—and when the civil and criminal laws of every state may be expressed with clearness, certainty, and brevity; so as to form a real guide to the people, whose lives and fortunes are subject to them?

We cannot, perhaps, expect any great effort for the accomplishment of this important object, from such of the

English lawyers as are most distinguished for learning and talents; but who, for that very reason, find their time and attention laboriously occupied, in the various departments of professional practice. It may also be observed, that perfect impartiality is not within the power of man; and those who have advanced themselves to rank, wealth, and consideration, by the practice of the existing law, are naturally disposed to regard, with a favourable eye, the system which has been just to their merit; to think that the science, which it has cost them the labour of a life to acquire in perfection, must be, in all respects, worthy of the sacrifices they have made for it; to identify its honour with their own; and to oppose, too indiscriminately, all attempts at alteration.

How few men have been found, how few can we expect to find, who, like the late Sir Samuel Romilly, shall unite the talents which raise a lawyer to the head of his profession, with that earnest and persevering desire to promote, on an extended scale, the interests of justice and humanity, which induced him to add to his professional labours the task of reducing into form his plans for the improvement of the law; submitting them repeatedly to the legislature, and pleading for their adoption; unwearied by opposition and frequent disappointment, and unceasing in his exertions, while he considered a prospect of success to remain.

But the loss of this eminent person does not extinguish our hopes of seeing carried into effect those attempts at improvement, in which, unhappily, he has not lived to assist.

The idea of digesting the English law into a more orderly and convenient form, than that in which it now appears, has been entertained by many of those who have made that law their study. Dr. Burn, in the conclusion of his well-known work, assures us that this task, so far as concerns the statute law, "seemeth no way impossible to be done, by any person of a tolerable understanding, endowed only

“with a clear head and much patience:” and that book is itself an excellent digest of those branches of the law which it professes to treat.

Mr. Evans, Vice-Chancellor of the County Palatine of Lancaster, has lately undertaken, and performed with great ability, a classification, in eight volumes, of our existing statutes. For this work the profession and the public are much indebted to him: its condensed form and methodical arrangement make it useful to the lawyer, and the editor's notes and appendix cannot fail to interest the learned reader, or to afford valuable assistance to those who shall originate, or be called upon to consider, any improvement of the law.

To several heads of the following Code, notes are subjoined, stating the number of English statutes now in force, upon the same subjects, with the corresponding title in Mr. Evans's Collection. It would have been easy to make, at much greater length, a comparison between the French and English law, but the only object of these notes is to shew into how much less room the French legislators have been able to compress their rules, upon some subjects. There are upwards of 750 acts of parliament applicable to criminal law, besides 380 which relate to proceedings before Justices of the Peace. All these are divided by Mr. Evans into 40 classes, comprised in his four last volumes. The foreign reader should recollect, that the statute book contains only a portion of the laws of England; being the alterations which have been, from time to time, made by parliament, in the *common* or *unwritten* law. This last is to be collected from the decisions of the courts, upon particular cases, which are published by individuals under the name of *Reports*.

The learned compiler of the statutes, above referred to, bears his testimony to the expedience of a revision. “It certainly is difficult,” he says, “to conceive upon what principles it should be assumed, that, while every other science

“has been progressive, and followed the natural course of observation and experience, in the correction of errors and the extension of useful discovery, the sciences of legislation and jurisprudence should alone be considered as stationary or retrograde.”—Appendix, No. II, page 26.

This opinion is confirmed, by that of one who ranks as the most profound and enlightened philosopher of the present day.

“Among the many circumstances favourable to human happiness in the present state of the world, the most important perhaps, is, that the same events, which have contributed to loosen the foundations of the ancient fabrics of despotism, have made it practicable, in a much greater degree than it ever was formerly, *to reduce the principles of legislation to a science*, and to anticipate the probable course of popular opinions. It is easy for the statesman to form to himself a distinct and steady idea of the ultimate objects at which a wise legislator ought to aim; and to foresee that modification of the social order to which human affairs have, of themselves, a tendency to approach; and therefore his practical sagacity and address are limited to the care of accomplishing the important ends which he has in view, as effectually and rapidly as is consistent with the quiet of individuals, and with the rights arising from actual establishments.

“In order to lay a solid foundation for the science of politics, the first step ought to be, to ascertain that form of society which is perfectly agreeable to nature and to justice; and what are the principles of legislation necessary for maintaining it. Nor is the inquiry so difficult as might at first be apprehended; for it might be easily shewn, that *the greater part of the political disorders, which exist among mankind, do not arise from a want of foresight in politicians, which has rendered their laws too general*, but from their having trusted too little to the

“operation of those simple institutions which nature and justice recommend; and, of consequence, that, *as society advances to its perfection, the number of laws may be expected to diminish, instead of increasing, and the science of legislation to be gradually simplified.*”—Stewart’s Elements of the Philosophy of the Human Mind, vol. I. pp. 249, 250.

The FRENCH CODES are the work of the revolution;—till that period France consisted of many states and provinces, governed each by its own laws, varying much from each other, but of which the chief distinction was that which divided the kingdom into the *païs coutumier* and *païs de droit écrit*.

In England, we know, by experience, the inconveniences inseparable from an unwritten law. At some period, lost in remote antiquity, some chief, who had obtained authority over the savages that surrounded him, enforced obedience to his own rude ideas of justice. It was natural that he, and those who succeeded him, should aim at uniformity. Some kind of general system was formed by a regard to precedent; and this state of things, in which the judge ascertains, or conjectures, how his predecessor would have decided, forms the simplest state of the unwritten law.

As decisions multiplied, certain general principles were so well established, that it was no longer necessary to cite a precedent in support of them; certain maxims, or wise sayings, were considered as of great authority; it became extremely difficult to decide any question, otherwise than the same point had been decided, in a cause precisely similar; and the reason, justice, and convenience of each particular case, furnished arguments, which weighed more or less in the mind of the judge.

Unfortunately, these different forces often act in different directions, and contend for mastery. The judge finds that

much may be said on both sides, balances, in the best way he can, the weight of the opposing principles, and every decision is another ingredient in the caldron.

This confusion is by no means peculiar to the common law. The operation of *Acts of Parliament* varies with the law upon which they operate. An act of parliament is only a principle of law. Every principle of law is liable to yield, when more and stronger principles can be set in opposition to it; and numerous cases, in which acts of parliament have been indirectly, or even directly, over-ruled in our courts, must be familiar to the English lawyer.

If such inconveniences were most felt in the *pais coutumier*, they extended, in some degree, to those parts of France where the Roman law was acknowledged, as the basis of their jurisprudence. The Roman law was, for ages, an unwritten law; the object of Justinian, and of those who preceded him, was rather to compile, than to create, a code; and, notwithstanding the wisdom displayed in the civil law, it has never been found convenient in practice.

The French revolution afforded the opportunity for a complete change. It required the energy of a free nation to undertake the task of preparing a code, which, emanating from the representatives of the people, should bind the people by its own authority, supersede a jurisprudence resting only upon custom, or adopted from foreign nations, and contain in itself the governing rules of civil society. The work, once begun, was completed, under the despotism that followed, with more of order and uniformity than can well be expected in a time of liberty.

The codes of the French empire are five in number.

1st. The CIVIL CODE, decreed at several successive times in the years 1803 and 1804. These enactments were, in the year 1804, united by law into one volume, under

2

the title of "The Civil Code of the French;" since that time usually called the CODE NAPOLEON.

2nd. The CODE OF CIVIL PROCEDURE, decreed in 1806.

3rd. The CODE OF COMMERCE, decreed in 1807.

4th. The CODE OF CRIMINAL INSTRUCTION, decreed in 1808.

5th. The PENAL CODE, decreed in 1810.

The study of these codes will be much facilitated by a perusal of the "*Motifs et Rapports*," the motives or reasons by which their several parts were successively recommended, by order of the government, to the French legislature; and the reports made thereon by the committees. We must not, indeed, expect to find in them a free discussion; the legislatures of the empire were not required to deliberate: but they are the work of able men; and their arguments, if not impartial, are still instructive.

The readers of the *Edinburgh Review* will remember several excellent articles upon this subject; but the celebrity of that journal makes it unnecessary to refer to them at length.

The equity of the French codes, as between individuals, is little disputed; their luminous and philosophical arrangement, clearness, certainty, and brevity, are without parallel in the existing laws of any other country. Still, perfect precision is not yet attained; the French lawyer still draws many of his arguments from decisions of the tribunals, and rules of the civil law; and we can only say, with truth, that he appears to argue more in proportion from the text of the law, than the English lawyer does from strict legal principles; and less from other authorities.

The Code Napoleon, of which an English translation has been published by Mr. Barrett, defines the rights of persons, and of things. Its leading principles are those of the civil law—indeed of natural justice; and the general excellence of its provisions is such, that it has survived the power of the person from whom it was named, and is now in force with an exception too honourable to the present King, not to be mentioned. The pernicious facility of divorce, established in the earlier part of the revolution, is somewhat restrained by the Code; but it was reserved for the reign of a religious Prince, entirely to abolish a practice, which, in whatever degree, and on whatever pretence, it is tolerated, must be considered as a triumph of human passions and motives over the commands of the Holy Scriptures, the authority of the Church, and the most important interests of morality and virtue.

As the Penal Code is now submitted to the English reader, it seems unnecessary to enter into any discussion of its general merits.

It will be observed, that the punishment of *branding* is frequently used in France. With us it is inflicted in a different manner, and has been very sparingly resorted to in modern times; except in bad cases of manslaughter, where it has certainly produced a good effect in checking the brutal practice of *kicking*, which formerly prevailed, and is not yet completely abandoned, in certain districts. *Whipping* is entirely unknown in France. A certain Act of Parliament has exempted females from this degrading punishment, and it is very seldom ordered by the judges on their circuits. It was, however, actually inflicted, publicly and privately, about 150 times, in one county, during the year 1818!

Of the codes of civil and criminal procedure, the feature most interesting to an Englishman is, that they establish the right of the subject to an open trial by jury, in

most criminal cases of importance; but not in trials for smaller offences. Unanimity is not required from the jury; they decide by a mere majority; and, if the voices are equal, the prisoner is acquitted. If the verdict is unfavourable to him, the judges have power, under certain restrictions, to reverse it, or grant a new trial: but the regulations, for this purpose, are somewhat complicated, and are now under revision. The prisoner is allowed a seat during his trial; and, in this respect, we may learn humanity from our neighbours, both in France and in Scotland. In civil cases, trial by jury is altogether excluded; nor are the witnesses examined publicly, as in our courts of common law. These Codes, and the Commercial one, have not yet been translated; but, if other occupations permit, and the public seems to desire it, they may perhaps appear in the English language.

These Codes have, all of them, been established as law in the full extent of the French empire, and still continue in force, not only in France, properly so called, but, with few exceptions, in the provinces incorporated with the empire, but now restored to their ancient sovereigns. It is reported that the king of Sicily has lately determined to organize tribunals all over his territory, insular as well as continental, after the model of those established in France; and from the actual state of jurisprudence, in several other nations, the still further extension of the French system is by no means improbable.

If the institutions, by which so many millions of our neighbours are governed, have not yet become so well known in England as one might have expected, this must be attributed, in a great degree, to the state of war which has existed between the two nations, and which has made many amongst us unwilling to derive instruction from so bitter an enemy. To no other cause than to a want of acquaintance with the subject can we ascribe the very strong prejudices, which we frequently see to prevail, and which

perhaps, are no where more strongly expressed than in a late number of the *British Review*; where, amongst other remarks upon the trials for the assassination of M. Fualdès the reviewers go the length of declaring it "manifest that "the observances which common sense, prudence, humanity "and justice impose, to guide and define the course of a trial "for life or death, do not exist for a prisoner in France;" "that the proceedings include almost every possible variety "of absurdity and unfairness;" and, finally, "that they (the "reviewers), have placed beyond doubt, their assertion, "that a fair trial is not to be had in France, under its present system of judicial proceedings,"—*British Review*, No. 22, pp. 522—539.

As the publication, above quoted, is, in general, highly respectable; and its opinions and sentiments, on some important subjects, are those of a large part of the community, its occasional errors in reasoning and fact are the more unfortunate. Let us examine upon what grounds the above conclusions are built.

The trials in question, offered extreme difficulties to the magistrates engaged in them. Several persons, of a superior situation in life, were to be tried capitally; and the principal witness was a female, who alone could give the information required for the purposes of justice, but whose evidence, if she *spoke out*, must necessarily state a fact destructive of her own character, and must also send to the scaffold, along with the other prisoners, one who had rescued her from the hands of his companions, who intended to sacrifice her life to their own safety.

Besides the atrocity of the case, there was another powerful reason for not allowing the accused, if really guilty, to escape. It was necessary to satisfy the public mind, that full justice was done; for some reports had got abroad that the murder was owing to political causes, and was attributable to the government; and these reports, however absurd, had obtained some credit,

Is it then a matter of surprise, that the greatest pains should be taken to extract the truth from this reluctant witness, that threats and persuasion should be used for this purpose, with all the ingenuity that the parties concerned possessed; that, if a certain quantity of flattery was thought likely to produce an effect, this expedient should not be omitted; and that the judge should not allow his patience to be exhausted by the capricious behaviour to be expected from such a character?

Much of what is reported, as having taken place in the courts at Rodes and Albi, must have happened equally at the Old Bailey, upon a trial before the English judges, with whom the French president is, by the reviewers, perpetually compared—rather unfairly indeed; for though a member of a *cour royale*, presiding at the *cour d'assises*, has to perform similar functions, his rank and pay bear no proportion to those enjoyed by their lordships upon the English bench; and, in fact, are understood to resemble pretty nearly those of a captain in our army. And when a reasonable allowance is made for the *flowery* style, and, apparently, impassioned manner, in which the French are more accustomed than the English to express themselves, the difference between the course of proceeding in the two countries, will appear much less than it does at first sight.

The points most essentially different, and upon which the charges of the reviewers come in a more tangible shape, are principally these :

First, it is charged as a fault in the president that he allowed the witnesses to state things of no importance, such as hear-say evidence, and their own opinions and suspicions. When one of these persons gave a long account, which, in truth, was nothing at all to the purpose, the president is accused of *having had the patience to hear him out*, and then of having asked the prisoner Bastide what he had to say to *this testimony*! And, when the prisoner's counsel at-

tempted to interrupt another of these impertinent witnesses, the court stopped the advocate in the *proper discharge of his duty*.

Now, when the law expressly commands that "the witness must not be interrupted," and that "after every deposition the president shall ask the accused whether he will answer to what has just been said against him,"—(Code d'Instruction Criminelle, article 319);—it is not necessary to add much, in order to shew that, upon the above charge, the judge, at least, must be acquitted of having done more than his duty. The practice of hearing every witness tell his story in his own way, without interruption, and then examining him to further particulars, is not in itself absurd, particularly with regard to French witnesses, though the English law is certainly otherwise.

If it be asked why witnesses were called, of whose whole evidence no part could affect the verdict, it may be answered, that it is frequently necessary to do so in criminal cases; and a reason has been above given why the public prosecutor should not keep back any person who tendered his evidence, and of whom the public might suspect that he was not brought into court because he would have disclosed facts implicating government.

Within these few days, the Advocate-General brought to trial for their lives, at the London Admiralty Sessions, several persons whom he must have *known* to be innocent; and many witnesses were examined on that occasion, of whom the public prosecutor must have *known* that they came to give false evidence; but then the prisoners were the master and soldiers on board a transport ship, who had fired upon the convicts;—the fact of homicide was notorious; that it was done in self-defence could be known only to those who had examined the witnesses; and a prosecution was considered necessary, for the purpose, not of obtaining conviction, but of satisfying the public that the prisoners

were justified in what they had done; and that, if they were not justified, government would not protect them.

To this it may be added, that all rules declaring evidence inadmissible are, theoretically at least, liable to much objection. It is absurd to control, by arbitrary rules, the process by which the mind may arrive at certainty upon a question of fact.* Who would now think of reading

* The Code d'Instruction Criminelle gives the following admonition to juries:—

“The law requires no account from jurymen of the reasons by which they have convinced themselves: it prescribes to them no rules upon which they are to make the fulness and sufficiency of a proof depend: it requires them to ask themselves, in silence and reflection, and to enquire in the sincerity of their own conscience, what impression the proofs brought against the accused, and his defence, have made upon their minds. The law does not say to them, *You shall receive as true every fact attested by such or such a number of witnesses*; no more does it say to them, *You shall not consider as sufficiently made out, every proof which may not be formed of such a record, of such documents, of so many witnesses, or of such a quantity of evidence*; it asks them this single question, which comprises the whole measure of their duty, *Are you inwardly convinced?*”

“What is most essential not to lose sight of, is this; that all the deliberation of the jury must bear upon the indictment; it is to the facts contained in or depending upon it, that they ought exclusively to apply themselves; and they fail in their first duty, when, taking into consideration the dispositions of the penal laws, they think about the consequences which the verdict they are to pronounce may have, in reference to the accused. Their function has not for its object the prosecution or the punishment of offences; they are only called upon to decide whether the accused is or is not guilty of the crime imputed to him.” Art. 342.

This charge is fixed up in the jury's retiring room, and the foreman must read it over to his fellows before they begin their deliberation. Such a precaution was not useless in a country where men had been accustomed to see the fate of prisoners depend upon a system of presumptions, commencements of proof, half proofs, full proofs, and adminicular proofs. Some of the French lawyers greatly lament the change. They consider “*l'intime conviction*,” and the neglect of ancient rules, to have been the death of Lebrun, Calas, &c. The judge who attended to rules could calculate the guilt or innocence of a prisoner with as much ease and certainty as a sum in arithmetic; and, if he now and then hanged a person unjustly, the public had at least the satisfaction of knowing that every thing had been done strictly according to art.

books written by Aristotle, to teach men how to syllogize? Such rules are discarded from the affairs of common life, in which a sense of men's own interest will always induce them to reason as well as they can. In trials, these rules are a manifest encroachment upon the province of the jury, whom they presume incompetent to their duty, and govern under pretence of assisting them. Nor can they possibly be carried into complete effect. The judge who excludes what is not evidence, should, to be consistent, compel the jury to estimate at its due value that which he admits, and to reject from their consideration every thing that he would not have permitted them to hear, if it had not been mixed up with something that he could not refuse to hear. But this is impossible; and therefore the jury, who are assisted in the easier task, are left to perform the more difficult one for themselves.

The case of James Ashcroft and others, tried at Lancaster, August assizes, 1817, furnishes an example of men convicted and executed, upon evidence which had no *legal* application to their case.* Let any one read over a report of their trial, and say whether all or any of those men could have been convicted unless the elder Ashcroft had made a confes-

* As a reference is here made to a case which excited much attention, it is proper to state most distinctly, that it is done without the slightest intention to impeach the *justice* of those men's punishment. That they were guilty of the murder for which they suffered, was, whether legally or not, most satisfactorily proved at the trial, and it is understood that additional circumstances have since transpired, which strongly confirm the belief of their guilt. Their own protestations of innocence, vehemently made and persisted in to the last, created at the time a considerable sensation; but will have little weight with any one who reflects that those protestations afforded the prisoners their only chance of acquittal or reprieve. It is not very surprising that men, whose conduct had been for many years a continued course of profligacy, should, to save their own lives, attempt to speak the language of innocence. It is more surprising that any one should argue from the dying speeches of such abandoned persons, as certainly containing a true statement of the facts they assert, the opinions they hold, or the hopes they entertain:

sion. That confession was evidence against him alone; and, if the prisoners had been tried separately, and by distinct juries, could not have been repeated except upon *his* trial. Could it be expected that the jury should separate the prisoners' cases, in obedience to a rule of law, which is not a rule of common sense? They reasoned, as all men who have the free use of their faculties must reason, that the confession, if well proved, was conclusive against him, Ashcroft, and that it was impossible to believe him guilty and the others innocent. Yet where is the difference, in principle, between convicting men without any *légal* evidence at all, and convicting them in a case where there does indeed exist a certain quantum of legal evidence, but not enough to prove them guilty.

The other charge relates to the judge's conduct towards the prisoners. To Bastide and Jaussion he said, "You certainly were in the house of Bancal; tell us which of you saved a woman's life." He told the woman Bancal that she knew herself to be guilty, and, pointing to a crucifix, conjured her to give glory to God, and no longer conceal the truth.

The law is by no means ambiguous, "The president may ask from the witness, *and the accused, equally*, all the information which he shall think necessary for the manifestation of the truth." Code d'Instruction Criminelle, art. 319. This article will certainly confirm the reviewers in their opinion, that the just and humane rule of our law, that no prisoner can be called upon to criminate himself, (*this just and humane* rule takes for granted that the prisoner is really criminal) has no place in French theory or practice. It appeared to the legislators of that country that the prisoner was at least as likely as any of the witnesses to know his own guilt or innocence; and, if really innocent, had the most interest in giving all the information in his power. Upon this principle the courts must act; and, in the questions above stated, it is not easy to see any thing unbecoming an upright judge or a good man. Is it not the duty of every

man to speak the truth when lawfully required? Degraded as a prisoner may be by his crimes, is he not still a man and a brother? Has he not still a moral sense, a conscience, and a soul? And is not that an undue tenderness to his temporal interests, which, by shielding him from all interrogation, does, in fact, encourage him to hope that he may escape a just punishment by deceiving his judges. We are accustomed to hear of the *justice and humanity* of this rule till we really believe in it, and are astonished when any man has the boldness to call it "a rule invented by the guilty for the benefit of the guilty, and from which none but "the guilty can possibly derive any benefit."

To this defence of the French trials, the English reader must give such weight as he thinks due to it; but if he be still of opinion that the superior excellence of the English law; the equity of its principles and the correctness of their application; its mild spirit; its adaptation to the present state of society; and the expedition, convenience, and dignity of our legal procedure, entitle us to look down upon our less enlightened neighbours with contempt,—let him reflect upon the case of *Ashford v. Thornton*, (reported 1 Barnewall and Alderson, 461) a case depending for several months, argued by learned counsel, fully considered, and finally decided, not even one judge dissenting, a few days only before the publication of that review in which the French magistrates are so severely censured for their unjust and senseless behaviour.*

* While this translation is in the press, notice has been given of a motion in the House of Commons for a bill to abolish Wager of Battel. As this mode of trial is supposed to be the present law of England, not only in appeals, but in real actions, which are now become not unfrequent, it is to be hoped that the repeal will extend to these last cases; and if essoigns, imparlances, writs of view, demurrers of the parol, and the election of recognitors to serve on the grand assize, should be repealed also, the law would not suffer much, either in substantial justice or in public opinion.

A real grievance, and a more serious one than those noticed by the British Reviewers, is the long interval which elapses between arrest and trial. It is true, that neither in France nor England is a prisoner committed without some reason to believe that he is guilty; and, in France, a very minute enquiry takes place immediately after the arrest, in order to ascertain whether there are sufficient grounds to put him in accusation; but every prisoner has a right to expect that the suspicions which may exist against him, should be, as soon as possible, removed or confirmed by a definitive trial.

From an examination of the *Recueil des Causes Célèbres*, edited by M. Méjan, in 12 volumes, Paris, 1811, it appears that the persons, whose cases are there reported, were confined, before trial, for a period of generally five or six months, and sometimes even more. This is far too long for any man to remain in prison uncondemned; but, if we compare it with our own proceedings, we shall not find much reason to congratulate ourselves. In the northern counties, every assize prisoner must lie in jail till the judges come to try him, which they do *once a-year*. This was perhaps unavoidable before the invention of post-chaises, mail coaches and turnpike-roads and whilst the northern borders were subject to hostile incursions; but we are advancing in the 19th century, and even now a reformation is only agitated, and is discountenanced by many of the lawyers. Surely, if these counties were placed upon an equality with the rest of the kingdom, we should still be far from what the necessity of the case requires. Every three months at least, as in France, should the jails be delivered of every prisoner whose case is ready for trial; and, if this cannot be done with the present judges, an additional number should be appointed.

The attention of parliament is now strongly called to a revision of the Criminal Code, and, upon one part only of that subject, shall any further observation be here offered.

When men receive sentence of death by fifty at a time, some reform is imperiously required; and it ought to be such as will greatly diminish the number of capital convictions, and then leave the law nearly certain in its operation.

The idea of entirely abolishing capital penalties, which was entertained in the earlier part of the French revolution, has, in that country, given way to wiser dispositions; and it seems a duty to protest, both against that blind clemency which would deprive the law of its most effectual sanction, and against those doubts of the lawfulness of capital punishment, which seldom originate from any other cause, than a reluctance in the human mind to acknowledge the unpleasing doctrine, that the wages of sin is death. The magistrate who would enforce this truth as he ought, must not always bear the sword in vain.

Another observation shall be added, and also from a sense of duty, as applicable to the whole subject. Important as legislation is, it is not in legislation only that we must seek the causes of a nation's prosperity. Political institutions are only the *form*, the hearts and dispositions of men are the *substance* of society; while *these* are unreformed, the statesman may erect a specious edifice, faultless in shape and proportions, but crumbling to ruin from the unsoundness of its materials. Reform *here* is most desirable; it will produce good laws, or make bad ones tolerable; and these reflections shall now conclude, with the prayer, that we may obtain, through Divine aid, that moral improvement, which alone can place upon sure foundations the peace and happiness of man.

February 12, 1819.

TABLE OF CONTENTS.

PRELIMINARY DISPOSITIONS	PAGE
	1

BOOK I.

Of Penalties in Criminal and Correctional Matters, and of their Effects.

CHAP. I. Of Penalties in Criminal Matters	4
II. Of Penalties in Correctional Matters	8
III. Of Penalties and other Condemnations, which may be pronounced for Crimes or Delicts	9
IV. Of the Penalties for the repetition of Crimes and Delicts	11

BOOK II.

Of the Persons punishable, excusable, or responsible for Crimes or for Delicts.

CHAP. I.	13

BOOK III.

Of Crimes and Delicts, and of their Punishment.

TITLE I. CRIMES AND DELICTS AGAINST THE COMMONWEALTH.

CHAPTER I. *Crimes and Delicts against the safety of the State.*

SECT. I. Of Crimes and Delicts against the Exterior Safety of the State	17
II. Of Crimes against the Interior Safety of the State	19
§ I. Of Attempts and Plots directed against the Emperor and his Family	ibid
II. Of Crimes tending to disturb the State by Civil War, Illegal Employment of the Armed Force, Public Devastation and Pillage	20
Disposition common to the two paragraphs of the preceding Section	23
SECT. III. Of the revealing, and not revealing, of Crimes which endanger the Interior or Exterior Safety of the State	ibid

CHAPTER II. *Crimes and Delicts against the Constitutions of the Empire.*

SECT. I. Of Crimes and Delicts relative to the exercise of Civic Rights	24

	PAGE
SELT. II. Attempts against Liberty - - - -	25
III. Conspiracies by Public Officers - - - -	28
IV. Encroachment of administrative and judiciary authorities - - - -	ibid
SECT. I. Of Forgery - - - -	ibid
CHAPTER III. Crimes and Delicts against the Public Peace.	
§. I. False Money - - - -	ibid
II. Counterfeiting of the Seals of the State, of Bank Notes, of the Public Stocks, and of Puncheons, Stamps and Marks - - - -	32
III. Of Forgery of Private or Authentic Writings, and of Commercial or Banking Instruments - - - -	33
IV. Of Forgery of Private Writings - - - -	34
V. Of Forgery committed in Passports, Route-papers, and Certificates - - - -	ibid
Common Dispositions - - - -	36
SECT. II. Of Forfeitures, and of Crimes or Delicts committed by Public Officers, in the Exercise of their Functions - - - -	ibid
§. I. Of Embezzlements committed by Public Depositaries - - - -	ibid
II. Of Extortions committed by Public Officers - - - -	37
III. Of Delicts of Public Officers, who have taken part in Affairs or Commerce incompatible with their quality - - - -	38
IV. Of Corruption in Public Officers - - - -	39
V. Of Abuses of Authority - - - -	40
FIRST CLASS. Of Abuses of Authority against Private Persons - - - -	ibid
SECOND CLASS. Of abuses of Authority against the Commonwealth - - - -	41
§. VI. Of some Delicts relative to the keeping of the Acts of the Civil State - - - -	42
VII. Of the Exercise of Public Authority, illegally anticipated or prolonged - - - -	ibid
Particular Disposition - - - -	43
SECT. III. Of Disturbances of Public Order, occasioned by Ministers of Religious Worship, in the exercise of their Ministry - - - -	44
§. I. Of Contraventions endangering the Civil State of Persons - - - -	ibid
II. Of Criticisms, Censures, or Provocations, directed against the Public Authority, in any Pastoral Discourse, publicly pronounced - - - -	ibid
III. Of Criticisms, Censures, or Provocations, directed against the Public Authority, in any Pastoral Writing - - - -	45
IV. Of the Correspondence of Ministers with any Foreign Courts or Powers, on Matters of Religion - - - -	ibid
SECT. IV. Resistance, Disobedience, and other Defaults, in regard to the Public Authority - - - -	46
§. I. Rebellion - - - -	ibid
II. Outrages and Violences against the Depositaries of the Public Authority and Force - - - -	48
III. Refusal of a Service legally due - - - -	50
IV. Escape of Prisoners and concealment of Malefactors - - - -	ibid
V. Breaking Seals and carrying off Documents from the Public Depositaries - - - -	53
VI. Degradation of Monuments - - - -	54
VII. Usurpation of Titles and Functions - - - -	54
VIII. Obstructions of the free Exercise of Public Worship - - - -	ibid

TABLE OF CONTENTS.

xxiii

	PAGE
SECT. V. Associations of Malefactors, Vagrancy, and Mendicity	55
§. I. Associations of Malefactors	ibid
II. Vagrancy	56
III. Mendicity	57
Dispositions common to Vagabonds and Beggars	ibid
SECT. VI. Delicts committed in the way of Writings, Images, or Engravings, distributed without the Names of the Authors, Printers, or Engravers	58
Particular Disposition	59
VII. Of unlawful Associations or Assemblies	60

TITLE II. CRIMES AND DELICTS AGAINST INDIVIDUALS.

CHAPTER I. *Crimes and Delicts against the Person.*

SECT. I. Murders and other Capital Crimes,—Threats of Bodily Injury	61
§. I. Murder,—Assassination,—Parricide,—Infanticide,—Poisoning	ibid
II. Threats	62
SECT. II. Wilful Wounds and Blows, not amounting to Murder, and other wilful Crimes and Delicts	63
III. Involuntary Homicide, Wounds, and Blows;—Excusable Crimes and Delicts, and Cases not admitting Excuse,—Homicide, Wounds, and Blows, which are neither Crimes nor Delicts	65
§. I. Involuntary Homicide, Wounds and Blows	ibid
II. Excusable Crimes and Delicts, and Cases not admitting Excuse	ibid
III. Homicide, Wounds, and Blows, not denominated Crimes or Delicts	66
SECT. IV. Attacks upon Morals	67
V. Illegal Arrests and Sequestrations of Persons	69
VI. Crimes and Delicts tending to hinder or destroy the Proof of the Civil State of a Child, or to endanger its Life;—Stealing of Minors;—Breach of the Laws respecting Interments	ibid
§. I. Crimes and Delicts towards Children	ibid
II. Stealing of Minors	71
SECT. VII. False Evidence, Calumny, Slander, and Disclosure of Secrets	ibid
§. III. Breaches of the Laws respecting Interments	72
§. I. False Evidence	ibid
II. Calumny, Slander, and Disclosure of Secrets	73
CHAPTER II. <i>Crimes and Delicts against Property.</i>	
SECT. I. Thefts	76
II. Bankruptcies, Swindlings, and other kinds of Fraud	81
§. I. Bankruptcy and Swindling	ibid
II. Abuse of Confidence	83
III. Offences against the Regulations with respect to Gaming-houses, Lotteries, and Pawnbrokers' Offices	84
IV. Impediments to the freedom of bidding at Auctions	85
V. Breach of the Regulations relative to Manufactures, to Commerce, and the Arts	ibid
VI. Delicts of Contractors	89
SECT. III. Destruction, Spoil, and Damage	90
General Disposition	95

BOOK IV.

Offences of Police, and Penalties.

CHAP. I.	Of Penalties	-	-	-	-	97
II.	Contraventions and Penalties	-	-	-	-	98
SECT. I.	FIRST CLASS	-	-	-	-	ibid
II.	SECOND CLASS	-	-	-	-	100
III.	THIRD CLASS	-	-	-	-	102
	Dispositions common to the above three Sections					104
	General Disposition.	-	-	-	-	ibid

The reader will observe, that the technical expressions of the Code are frequently preserved in the following translation. An instance occurs in the first article, where offences are divided into *crimes, delicts, and contraventions*. This division is of importance, as it affects not only the degree of punishment, but the mode of trial. The English terms of *felony, misdemeanors, and offences* cognizable in a summary way by justices, would answer pretty nearly to the distinctions of the French law, but not with sufficient exactness to avoid the hazard of misleading the reader. The original French words are always inserted, where they were thought likely to afford assistance.

ERRATA.

- Page 55, line 26, for §. II. read §. I.
 — 76, line - 7. for Section II, read Section I
 — 75, line 9, read, not less than five years nor more than ten years, reckoning from the day.
 — 77, line 11, for extend read exterior.
 — 84, Note. Begin the parenthesis after the word gain.

PENAL CODE.

OFFENCES and PENALTIES.

[Law decreed February 12th, promulgated February 22d, 1810.]

PRELIMINARY DISPOSITIONS.

ARTICLE 1. **THE** offence which the laws punish with penalties of *police* is called a CONTRAVENTION (*contravention.*)

The offence which the laws punish with *correctional* penalties is called a DELICT (*délit.*)

The offence which the laws punish with an *afflictive* or *infamous* penalty is called a CRIME (*crime.*)

2. Every attempt to commit a crime, which shall have been manifested by open acts and followed by a commencement of execution, if it hath been suspended or hath failed to take effect only by reason of fortuitous circumstances or such as are independent of the will of the actor, is considered the same as the crime itself.

3. Attempts to commit delicts are only considered as delicts in the cases determined by a special disposition of the law.*

4. No contravention, delict, or crime can be punished with any penalty not pronounced by the law before the commission thereof.

5. The dispositions of the present code do not apply to military contraventions, delicts, or crimes.

* Such special dispositions are to be found only in articles 179, 401, 405, 414 and 415.

BOOK THE FIRST.

Of Penalties in criminal and correctional Matters, and of their Effects.

6. THE penalties in criminal matters are either afflictive and infamous, or merely infamous.

7. Afflictive and infamous penalties are:

1st. Death.

2^d. Hard labour (*travaux forcés*) in perpetuity.

3^d. Transportation (*deportation.*)

4th. Hard labour for time.

5th. Solitary imprisonment (*réclusion.*)

Branding and general confiscation* may be pronounced concurrently with an afflictive penalty, in the cases determined by the law.

8. Infamous penalties are:

1st. The Pillory (*carcan.*)

2^d. Banishment (*bannissement.*)

3^d. Civic degradation.

9. The penalties in correctional matters are:

1st. Imprisonment for time in a house of correction (*Maison de force.*)

2^d. Interdiction, for time, from certain civil or family rights.

3^d. Fine (*l'amende.*)

10. Condemnation to the penalties established by the law, is always pronounced without prejudice to the claims of the injured parties, to the restitutions, damages and costs, (*restitutions et dommages intérêts*) which may be due to them.

* Since the accession of Louis XVIII. confiscation is entirely abolished.

11. The placing (*le renvoi*) under the special superintendence of the high Police; fine and special confiscation, either of the subject of the delict, (*corps du délit*) when the property of it belongs to the condemned person; or of the things produced by the delict, or of those which have been employed, or were intended to be employed, to commit the delict; are penalties common to criminal and correctional matters.

CHAPTER I.

Of Penalties in criminal Matters.

12. Every person condemned to death shall be beheaded.

13. The person condemned to death for parricide, shall be conducted to the place of execution in a shirt, barefooted, and with his head covered by a black veil.

He shall be exposed upon the scaffold, whilst a serjeant (*huissier*) shall read to the people the sentence of condemnation; he shall then have his right hand cut off, and immediately be put to death.*

14. The bodies of those who are executed shall be delivered to their families, if their families require them, upon condition of having them interred without any public ceremony.

15. Male persons condemned to hard labour shall be employed in the most severe works; a cannon ball shall be chained to the feet of each such person; or the convicts shall be chained together two and two, whenever the kind of work in which they are employed will permit.

16. The females condemned to hard labour shall not be set to work, except in a House of Correction.

17. The penalty of transportation shall consist in be-

* For exceptions, and causes (*moyens*) of extenuation, see articles 64, 66, 68 and 319.

ing removed to, and in remaining for life at, a place fixed upon by the government out of the continental territory of the empire.

If the transported person be found within the territory of the empire, he shall be condemned, on the mere proof of his identity, to perpetual hard labour.

The transported person who shall be taken in any country occupied by the French armies, not within the territory of the empire, shall be sent back to the place of his transportation.

18. Condemnation to perpetual hard labour, and transportation shall carry with it the civil death of the person condemned.

Nevertheless, the government shall have power to allow to the transported person, in the place of his transportation, the exercise of civil rights, or of some of them.

19. Condemnation to the penalty of hard labour for time, shall be pronounced for not less than five years, nor more than twenty years.

20. Whoever shall have been condemned to the penalty of perpetual hard labour, shall be branded in the market-place (*la place publique*) with a stamp of hot iron on the right shoulder.

Persons condemned to other penalties, shall undergo the branding only in those cases where it shall be added by the law to the other penalties inflicted upon them.

The stamp shall consist of the letters T. P. for persons condemned to perpetual hard labour (*travaux forcés à perpétuité*); and of the letter T. for persons condemned to hard labour for time, in cases where such persons are also sentenced to be branded.

The letter F. shall be added to the stamp, if the condemned has been guilty of forgery (*est un faussaire*.)

21. Every individual of either sex, condemned to the penalty of solitary imprisonment, shall be confined in a House of Correction, and shall be employed in some work, the produce of which may be applied in part for the prisoner's benefit, according to the discretion of the government.

The duration of this punishment shall be not less than five years, nor more than ten years.

22. Whoever shall have been condemned to perpetual hard labour; to hard labour for time; or to solitary imprisonment; shall, before he undergo his punishment, be set in the pillory in the market-place, and shall remain there exposed to the view of the people for one hour; above his head shall be placed a label, containing, in large and legible characters, his names, profession, dwelling-place (*domicile*), his punishment, and the cause of his condemnation.

23. The duration of hard labour for time, and of solitary imprisonment, shall be reckoned from the day of the exposure.

24. Condemnation to the penalty of the pillory shall be carried into effect after the manner prescribed by article 22.

25. No condemnation can be executed on any of the days of national or religious feasts, nor on a Sunday.

26. Every execution shall be performed in one of the public places of the town which shall be indicated by the sentence of condemnation.

27. If a woman, condemned to death, declare herself, and be proved to be, with child, she shall not undergo the penalty until after her delivery.

28. Whoever shall have been condemned to the penalty of hard labour for time, banishment, solitary imprisonment, or the pillory, cannot afterwards be a jurymen (*juré*), or a viewer (*expert*), an attesting witness (*témoin dans les actes*), or an evidence in a court of justice, except only to give information (*pour y donner de simples renseignements*.)

He shall be incompetent to act as a guardian (*incapable de tutelle*), or committee (*de curatelle*), except of his own children, and then only with the consent of his family.

He shall be deprived of the right of bearing arms, and of the right of serving in the armies of the empire.

29. Whoever shall have been condemned to the penalty of hard labour for time, or solitary imprisonment, shall be also, during the term of his punishment, in a state of legal interdiction;* a committee (*curateur*), shall be appointed

* i. e. Not allowed to manage his own affairs; as in cases of lunacy.

to manage and administer his property, in the same form as is prescribed for the appointment of committees of lunatics (*interdicts*.)

30. The property of the condemned shall be restored to him when he has undergone his punishment, and the committee shall render him an account of his administration thereof.

31. During the term of the punishment, no money, no provision, no portion of his own income shall be given to him.

32. Whoever shall have been condemned to banishment shall be removed by order of the government out of the territory of the empire.

The duration of the banishment shall be not less than five years, nor more than ten years.

33. If the banished person, during the time of his banishment, be found within the territory of the empire, he shall be condemned, on the mere proof of his identity, to transportation for life.

34. Civic degradation consists in the deprivation of, and exclusion from, all public offices or employments; and in the deprivation of all the rights expressed in article 28.

35. The duration of the banishment is reckoned from the day on which the sentence becomes irrevocable.

36. An extract shall be printed of every sentence of death; of perpetual hard labour; of hard labour for time; of transportation; of solitary imprisonment; of the pillory; of banishment; or of civic degradation.

Such extract shall be posted up in the central town of the department; in that where the sentence shall have been pronounced; in the township (*commune*) where the delict has been committed; in that where the sentence shall be executed; and in that where the condemned person shall have his residence (*domicile*.)

37. General confiscation is the adjudication of the property of the condemned to the revenues of the state.

It shall not be the necessary consequence of any condemnation, but shall take place only in the cases in which the law pronounces it expressly.

38. Property which has become the subject of general confiscation remains charged with all lawful debts, so far

as it will extend; and, also, with the obligation of furnishing to the children, or other issue, the half of the fortune of which the father had not the power of depriving them.*

It is also charged with aliment where due of common right.

39. The emperor may dispose of the confiscated property in favour either of the father, mother or other ascendants, or of the widow, children or other descendants, either legitimate, natural, or adopted; or of any other relations of the condemned,

CHAPTER II.

Of Penalties in correctional Matters.

40. Whoever shall have been condemned to the penalty of imprisonment, shall be confined in a House of Correction: he shall be there employed in one of the works established in such house, according to his own choice.

The duration of this penalty shall be not less than six days, and not more than five years; except in cases of relapse (*recidive*), or others in which the law has fixed different periods.

Twenty-four hours are reckoned one day of imprisonment, and thirty days one month.

41. The produce of the labour of each person, imprisoned for a correctional delict, shall be applied, in part, towards the ordinary expenses of the house; in part, to afford to the imprisoned person some comforts, if he deserve them; in part, to make to him, when he leaves the house, a fund of resource: the regulation of all which matters shall be prescribed by the public administration.

42. The tribunal judging in correctional matters shall

* By the French law, a father has not the power of entirely disinheriting his children.

have power, in certain cases, to interdict, in whole or in part, the exercise of the civic, civil, and family rights following :

1st. Of voting (*vote*) and election.

2^d. Of eligibility.

3^d. Of being called to, or nominated for, the function of jurymen, or other public functions, or the offices of administration, or of exercising these functions, or employments.

4th. Of bearing arms.

5th. Of voting and suffrage in the family council (*délibérations de famille*.)

6th. Of being guardian (*tuteur*) and committee (*curateur*) except of his own children, and then only with the consent of the family.

7th. Of being a viewer, or an attesting witness.

8th. Of giving testimony in a court of justice, except only to give information (*faire de simples déclarations*.)

43. The tribunals shall pronounce the interdiction mentioned in the preceding article, only when it has been authorized or prescribed by a particular disposition of the law.

CHAPTER III.

Of Penalties, and other Condemnations, which may be pronounced for Crimes or Delicts.

44. The effect of the placing under the superintendence (*inspection*) of the high police of the state, shall consist, in giving to the government, as well as to the injured party, the right of requiring, either from the individual placed in this state, when he has undergone his punishment, or from his father and mother, guardian, or trustee, if he be a minor, sufficient bail or security (*caution*) for his good behaviour, to the amount of the sum fixed by the sentence or judgment; any person may be admitted to furnish such security.

For want of such bail and security, the condemned remains

B

at the disposal of the government, which has the right of ordering, either the removal of the individual from a certain place, or his continual residence in a fixed place, in one of the departments of the empire.

45. In case of disobedience of this order, the government shall have the power of causing the condemned person to be arrested, and detained during a space of time, not exceeding the period for which he was placed under the superintendence of the high police.

46. When the person placed under the special superintendence of the government, being let out on bail, shall have been condemned by a sentence or judgment, become irrevocable, for one or more crimes, or for one or more delicts, committed in the interval for which such bail shall have been given, the bail shall be responsible, even corporally (*par corps*) for the payment of the sums expressed in their bond.

The sums recovered shall be applied, in the first place, to the restitutions, damages, and costs, adjudged to the injured parties.

47. Persons condemned to hard labour for time, and to solitary imprisonment, shall, by necessary consequence, after they have undergone their punishments, and during the remainder of their lives, be under the superintendence of the high police of the state.

48. Persons condemned to banishment shall, by necessary consequence, be under the same superintendence, during a period of time equal to the duration of the penalty which they have undergone, commencing from and after the determination of such penalty.

49. Those persons shall be placed under the same superintendence, who have been condemned for crimes or delicts which concern the exterior or interior safety of the state.

50. Except in the cases determined by the preceding articles, the guilty persons shall be placed under superintendence in those cases only in which a particular disposition of the law has permitted it.

51. In those cases in which restitution is ordered, the convict shall be condemned besides, and for the benefit of the injured party, to such further indemnifications as shall be determined by the court or tribunal, when the law has not fixed it; but so that the same indemnifications do not exceed

the fourth-part of the restitution, and that the court or tribunal shall not, even with the consent of the party, direct the application thereof to any public work.

52. The execution of the sentence of fine, of restitution, damages, and costs, may be carried into effect by arresting the body of the condemned person, in default of payment (*pourra etre poursuivie par la voie de la contrainte par corps*).

53. When fines and costs are awarded for the benefit of the state, if after the expiration of an afflictive and infamous punishment, the imprisonment of the convict for the acquittance of these pecuniary condemnations, has lasted a complete year, he may, upon legal proof of his absolute insolvency, obtain his liberty.

The duration of such imprisonment shall be reduced to six months, in cases of delicts; but, in all cases, the right to imprison the convict, in default of payment, shall revive, if he afterwards become possessed of the means of payment.

54. If fine or confiscation be awarded, concurrently with restitutions and damages, and the property of the convicted be insufficient, the restitutions and damages shall have precedence in payment before the fine.

55. All the individuals condemned for the same crime, or the same delict, shall be jointly and severally bound with each other for the payment of the fines, restitutions, damages and costs.

CHAPTER IV.

Of the Penalties for the REPETITION of Crimes and Delicts.

56. Whoever, having been condemned for a crime, has committed a second crime, punishable with civic degradation, shall be condemned to the pillory.

If the second crime be punishable by the pillory or banishment, the criminal shall be condemned to solitary imprisonment.

✓ If the second crime be punishable by solitary imprisonment, he shall be condemned to hard labour for time, and to branding.

If the second crime be punishable by hard labour for time, or transportation, he shall be condemned to perpetual hard labour.

If the second crime be punishable by perpetual hard labour, he shall be condemned to the penalty of death.

57. Whoever, having been condemned for a crime, has committed a delict punishable with a correctional penalty, shall be sentenced to the *maximum* of the punishment directed by the law ; and this penalty may be increased, so as not to be more than double such *maximum*.

58. Persons condemned, in correctional matters, to an imprisonment of more than one year, shall also, in case of a fresh delict, be condemned to the *maximum* of punishment allowed by the law ; and this penalty may be increased so as not to be more than double such *maximum*. They shall be also placed under *surveillance*, for not less than five years, nor more than ten years,

BOOK THE SECOND.

Of the PERSONS punishable, excusable or responsible for CRIMES or for DELICTS.

[Law decreed February 13th, 1810, promulgated February 23d, 1810.]

CHAPTER I.

59. THE accomplices of a crime or of a delict shall be punished with the same penalty as the principals in the commission of such crime or delict, except where the law may otherwise direct.

60. Those shall be punished as accomplices of a crime or delict, who, by gifts, promises, threats, abuse of authority, or of power, machinations, or culpable artifices, have abetted the offence, or given instructions for the commission of it.

Those also who have knowingly furnished arms, instruments, or any other means, for the commission of the offence.

Those also who have knowingly aided or assisted the principal or principals in the offence, in the acts done for the preparation, facilitation, or consummation of it; and this without prejudice to the penalties which shall be specially pronounced by the present code, against the authors of plots or provocations attempted against the exterior or interior safety of the state; even where the crime which was the object of the conspirators, or of the abettors, shall not have been committed.

61. Those who, knowing the criminal conduct of persons committing robberies or outrages against the safety of the state, the public peace, or against persons or property, shall habitually provide for them a place of retreat or meeting, shall be punished as accomplices.

62. Those who knowingly have received, in whole or in part, any things stolen, taken, or obtained by the means of a crime or delict, shall also be punished as accomplices in such crime or delict.

63. Nevertheless, in regard to the receivers of stolen goods,* designated in the preceding article, the penalty of death, of perpetual hard labour, or of transportation, as the case may be, shall be applied to them only where they are convicted of having had, at the time of the concealment, a knowledge of the circumstances to which the law applies the above penalties; otherwise they shall undergo only the penalty of hard labour for time,

64. There can be no crime, or delict, where the accused was in a state of madness, at the time of the action; or when he has been constrained by a force which he had not the power to resist.

65. No crime or delict can be excused, nor the penalty of it mitigated, except in the cases or circumstances in which the law declares the fact excusable, or permits the application of a less severe penalty.

66. When the accused is less than sixteen years old, if it be decided that he has acted without a competent knowledge

* In Mr. Evans's Collection of the English Statutes, he gives the following note on the "Offences relating to Stolen Goods," which form a distinct Article, occupying 19 Pages, and extracted from 13 different Acts of Parliament—

"It is observed in Rede's Essay towards a free examination of the Laws of England, Vol. II. p. 75. (apparently with much justice) that 'Receiving Stolen Goods is perhaps the most prominent evil in the whole Penal Code; and that instead of the piece-meal System, which has been from time to time adopted, on suggestions only applicable to particular cases, one general Law should embrace every object, and remedy every defect in the existing Statutes. When (it is added) the Receiver is in reality the greatest Offender, and even the source from whence most Burglaries and Robberies have their origin, the receipt of Stolen Goods should be made an original Offence.'"

Mr. Evans adds,

"Certainly a Law which provided in three lines—That receiving Stolen Goods, Money, Bills, &c., knowing them to be stolen, and whether the value did or did not amount to more than 1*l.* should be Felony; and that the offenders should be liable to be transported for any term not exceeding 14 years; or to be punished by Whipping, Fine and Imprisonment, or any one or more of such punishments, would seem to be much preferable to the present complicated system."

See Evans's Statutes, Vol. 6, p. 516.

of right and wrong, in the commission of the action (*sans discernement*), he shall be acquitted; but he shall, according to the circumstances, be either sent back to his relations, or placed in a House of Correction, to be there brought up and detained during such a number of years as the sentence shall determine; but which shall not extend beyond his attainment to the age of twenty years.

67. If it be decided that he has acted with full knowledge (*avec discernement*), the penalties shall be pronounced as follows:

If he have incurred the penalty of death, perpetual hard labour, or transportation, he shall be condemned to the penalty of from ten to twenty years' imprisonment in a House of Correction.

If he have incurred the penalty of hard labour for time, or of solitary imprisonment, he shall be condemned to be confined in a House of Correction, for not less than one-third, nor more than one-half, of the time for which he might have been condemned to one of those penalties.

In all these cases he may be placed by the sentence or judgment, under the superintendence of the high police, for not less than five years, nor more than ten years.

If he have incurred the penalty of the pillory, or of banishment, he shall be condemned to be confined for not less than one year, nor more than five years, in a House of Correction.

68. In none of the cases provided for by the preceding article, shall the condemned undergo public exposure.

69. If the convict have only incurred a correctional penalty, he may be condemned to such a correctional penalty as shall be thought fit; provided that it be less than half of that which he should have undergone, if he had been sixteen years old.

70. The penalties of perpetual hard labour, of transportation, and of hard labour for time, shall not be pronounced against any person of the age of seventy years complete, at the time of the judgment.

71. These penalties shall be commuted, in favour of such persons, for solitary imprisonment, either in perpetuity, or for time, and according to the duration of the penalty, in lieu of which it shall be awarded.

72. As soon as a person, condemned to the penalty of perpetual hard labour, or hard labour for time, shall have attained the age of seventy years complete, he shall be relieved from his hard labour, and imprisoned in the House of Correction for the remainder of his time, as if he had been only condemned to solitary imprisonment.

73. Innkeepers, convicted of having lodged, for more than twenty-four hours, a person who, during his abode with them, shall commit a crime or delict, shall be civilly responsible for the restitutions, damages, and costs adjudged to those to whom that crime or delict may have occasioned any damage, if such innkeepers have not inscribed, in their registers, the name, the profession, and the domicile of the guilty person; without prejudice to their responsibility, under articles 1952 and 1953 of the Code Napoleon.*

74. In other cases of civil responsibility, which may occur in criminal or correctional affairs, or affairs of police, the courts and tribunals, before which such affairs shall be brought, shall conform themselves to the dispositions of the Code Napoleon, third book, fourth title, second chapter.†

* These articles relate to the responsibility of Inn-keepers towards their guests.

† This chapter relates to delicts and quasi-delicts.

BOOK THE THIRD.

Of CRIMES and DELICTS, and of their PUNISHMENT.

[Law decreed February 15th, 1810, promulgated February 25th, 1810.]

TITLE I.

Crimes and Delicts against the Commonwealth.

CHAPTER I.

*Crimes and Delicts against the Safety of the
State.**

SECTION I.

*Of Crimes and Delicts against the EXTERIOR Safety of
the State.*

75. EVERY Frenchman, who shall have borne arms against France, shall be punished with death.

His property shall be confiscated.

76. Whoever shall have practised any machinations, or kept up any understanding with foreign powers, or their agents, to induce them to commit hostilities, or undertake war

* In Mr. Evans's Collection of the English Statutes, the title "Treason and other Offences against the State," occupies 136 pages, extracted from 67 different Acts of Parliament.

against France, or to procure them the means of doing so, shall be punished with death; and his property shall be confiscated.

This disposition shall take place, even in the case where the above machinations or understanding, shall not have been followed by hostilities.

77. Whoever shall have practised any manœuvres, or kept up any understanding, with the enemies of the state, for the purpose of facilitating their entry upon the territory and dependencies of the French empire, or of betraying to them the towns, fortresses, places, stations, ports, magazines, arsenals, ships or vessels belonging to France; or of providing the enemies with supplies of soldiers, men, money, provisions, arms or ammunition; or of advancing the progress of their arms against the French possessions or forces, by land or sea, either by shaking the fidelity of the officers, soldiers, seamen or others, towards the emperor and the state, or in any other manner, shall be punished with death, and confiscation of property.

78. If the correspondence with the subjects of a hostile power, without having for its object any of the crimes mentioned in the preceding article, has, nevertheless, had for its result, the giving to the enemy information prejudicial to the military or political situation of France, or its allies, those who shall have kept up such correspondence, shall be punished with banishment; without prejudice to the infliction of heavier penalties, in case any such information have been given in consequence of such a plot, as amounts to an act of espionage.

79. The penalties, mentioned in articles 76 and 77, shall be the same, whether the machinations or manœuvres, mentioned in those articles, have been committed against France, or against the allies of France, acting against the common enemy.

80. Every public officer, agent of government, or other person, who, being intrusted, or being officially or by reason of his situation, acquainted with the secret of any negotiation or expedition, shall have betrayed it to the agent of any foreign or hostile power, shall be punished with the penalties expressed in article 76.

81. Every public officer, agent, or overseer of government, with whom, by reason of his functions, any plans of fortifica-

tions, arsenals, ports, or roads for ships, shall have been deposited; and who shall have given up those plans, or any of them, to the enemy, or to any agent of the enemy, shall be punished with death, and his property shall be confiscated.

He shall be punished with banishment, if he have communicated those plans to the agent of any foreign power, neutral or ally.

82. Every person who, by corruption, fraud, or violence, shall have got possession of any such plans, and shall have communicated them, either to the enemy or to the agent of a foreign power, shall be punished in the same manner as the officer or agent, mentioned in the preceding article, and according to the distinctions there established.

If the person who has communicated any such plans, has obtained them without the previous use of unlawful means, the penalty shall be transportation, in the first case mentioned in article 81;

And in the second case of the same article, an imprisonment of from two to five years.

83. Whoever shall have concealed, or caused to be concealed, any spy or soldier of the enemy, sent to reconnoitre, and whom he shall have known so to be, shall be condemned to the penalty of death.

84. Whoever shall, by hostile actions, not approved by the government, have exposed the state to a declaration of war, shall be punished with banishment; and if war has actually ensued, with transportation.

85. Whoever shall, by any act not approved by the government, have exposed any Frenchman to suffer reprisals, shall be punished with banishment.

SECTION II.

Of Crimes against the INTERIOR Safety of the State.

§. I. Of Attempts and Plots directed against the Emperor and his Family.

86. An attempt or plot against the life, or against the person of the emperor, is a crime of high treason (*lèse majesté*);

this crime is punished as parricide; and, moreover, infers the confiscation of property.

87. Every attempt or plot against the life or the person of any member of the imperial family ;

Every attempt or plot, the object of which shall be,

Either to destroy or change the government, or the order of succession to the throne ;

Or to incite the citizens or inhabitants to arm themselves against the imperial authority,

Shall be punished with death and confiscation of property.

88. Such an attempt (*attentat*) exists, whenever any act is committed or commenced, in order to the execution of those crimes, though they have not been actually effected.

89. Such a plot (*complot*) exists, whenever the purpose of acting is concerted and resolved upon, between two or more conspirators, though there may not have been an attempt.

90. If there has not been a plot resolved upon, but only a proposition made, but not agreed to, for forming a plot, to effect the crime mentioned in article 86, he who shall have made such proposition, shall be punished with solitary imprisonment.

The person making a proposition, tending to any of the crimes mentioned in article 87, though such proposition be not agreed to, shall be punished with banishment.

§. II. *Of Crimes tending to disturb the State by Civil War, Illegal Employment of the Armed Force, Public Devastation and Pillage.*

91. Every attempt or plot, the object of which shall be, either to excite civil war, by arming or inducing the citizens or inhabitants to arm themselves against one another,

Or to carry devastation, massacre, and pillage into one or more communes,

Shall be punished with death ; and the property of the offenders shall be confiscated.

92. Those who shall have raised, or caused to be raised, armed troops ; or shall have engaged or enrolled soldiers, or caused them to be engaged or enrolled ; or shall have furnished or procured them arms or ammunition, without order

of authority of the lawful power, shall be punished with death, and confiscation of property.

93. Those who, without right or lawful motive, shall have taken the command of a *corps d'armée*, of a troop, of a fleet, of a squadron of ships, of a ship of war, of a strong place, of a station, of a port, or of a town ;

Those who shall have retained any military command, contrary to the order of the government ;

The commander who shall have kept his army or troop assembled, after the disbanding or separation thereof shall have been ordered,

Shall be punished with death and confiscation of property.

94. Every person who, having the disposition of the public force, shall have required or ordered, or caused to be required or ordered, the action or employment thereof, in obstruction of the raising of soldiers, legally ordained, shall be punished with transportation.

If such requisition or order has been put in execution, the offender shall be punished with death, and confiscation of property.

95. Whoever shall have set fire to, or destroyed by the explosion of a mine, any buildings, magazines, arsenals, ships, or other property, belonging to the state, shall be punished with death and confiscation of property.

96. Whoever, either in order to seize any domains or public property, or money, places, towns, fortresses, ships, or vessels, belonging to the state ; or to plunder or divide any public or national property, or property belonging to any public body of citizens ; or in order to make any attack or resistance against the public force, employed in the suppression of those crimes, shall have put themselves at the head of armed bands, or shall have exercised amongst them, any office or command whatever, shall be punished with death, and confiscation of property.

The same penalties shall be inflicted on those who shall have directed such association, levied or cause to be levied, organised or caused to be organised, such bands ; or shall have, knowingly and voluntarily, furnished or procured for them, arms, ammunition, and instruments of crime ; or shall have sent them supplies of subsistence ; or who shall, in any other manner, have held intercourse with the directors or commanders of such bands,

97. In the cases where one or more of the crimes mentioned in articles 86, 87, and 91, shall have been effected, or only attempted by a band, the penalty of death, with confiscation of property, shall be inflicted, without distinction of degrees, on all the individuals making a part of the band, and who shall have been seized upon the spot of the seditious assembly.

Whoever shall have directed the sedition, or shall have exercised any function or command in the band, shall be punished with the same penalties, though he has not been seized upon the spot.

98. In cases where the seditious assembly shall not have had for its object or result, one or more of the crimes mentioned in articles 86, 87, and 91, the individuals making a part of the bands above mentioned, without exercising in them any command or function, and who shall have been seized upon the spot, shall be punished with transportation.

99. Those who, knowing the object and character of the above mentioned bands, shall, without constraint, have furnished them lodgings or places of retreat or meeting, shall be condemned to the penalty of hard labour for time.

100. No penalty shall be awarded, for the fact of sedition, against those who, having made part of those bands, without exercising in them any command or any employment or function, shall have retired, at the first order of the civil or military authorities, or even afterwards; provided such persons shall not have been taken upon the spot of the seditious assembly, and shall have been taken unarmed and without making resistance.

They shall be punished in this case, only for the particular crimes which they shall have personally committed; but, nevertheless, they may be placed, for not less than five, nor more than ten years, under the special superintendence of the high police.

101. In the word *arms* are comprized all machines, instruments, and utensils, capable of producing cuts, wounds, or bruises.

Pocket knives and scissars, or mere walking sticks, shall be reputed arms only when they shall have been made use of in order to kill, wound, or strike.

Disposition common to the two paragraphs of the preceding Section.

102. Those who, either by discourses pronounced in public places or meetings, or by bills posted up, or by printed writings, shall have directly excited the citizens or inhabitants to commit the crimes and plots mentioned in the present section, shall be punished as guilty of those crimes or plots.

Nevertheless, in the cases where these incitements shall not have been followed by any effect, the actors thereof shall only be punished with banishment.

SECTION III.

Of the revealing, and not revealing, of Crimes which endanger the Interior or Exterior Safety of the State.

103. The persons who shall have had knowledge of plots formed, or crimes projected, against the foreign or domestic safety of the state, and shall not have made known those plots or crimes, and shall not have revealed to the government, or to the administrative authorities, or authorities of judicial police, the circumstances of which they may have acquired the knowledge, the whole within twenty-four hours next after they shall have learnt the same, although they may not be accomplices, shall be punished for the very fact of not having revealed them, in the manner and according to the distinctions following.

104. With respect to high treason, every one who, in the case mentioned in the preceding article, shall not have made the declarations which are prescribed therein, shall be punished with solitary imprisonment.

105. With respect to the other crimes or plots mentioned in the present chapter, every person who shall have acquired the knowledge of them, and shall not have made the declarations prescribed by article 103, shall be punished with an imprisonment of from two to five years, and with a fine of from 500 to 2,000 francs.*

106. The person who shall have had knowledge of the above-named crimes or plots, and shall not have revealed the same, shall not be excused on pretence that he has

* The Franc is equal to about tenpence English.

not approved of them, or even that he has opposed himself to them, and has endeavoured to dissuade the authors thereof from carrying them into effect.

107. Nevertheless, if the author of the plot or crime be husband or wife, (even though divorced), ascendant or descendant, brother or sister, or related by affinity in the same degrees, to the person accused of concealment, the latter shall not be subject to the penalties pronounced in the preceding articles; but he may be placed, by sentence or judgment, under the special superintendence of the high police, for not more than ten years.

108. The offenders who, before any execution of plots or other crimes endangering the interior or exterior safety of the state, or any attempt thereat, and before any prosecution has commenced, shall have been the first to give information of those crimes or plots, and of the authors or accomplices thereof, to the authorities mentioned in article 103; or who, even after the commencement of the prosecution, shall have procured the apprehension of such authors or accomplices, shall be exempted from the penalties pronounced against the authors of such crimes or plots.

Offenders who shall have given such information, or procured such apprehension, may, nevertheless, be placed, for the remainder of their lives, or for time, under the special superintendence of the high police.

CHAPTER II.

Crimes and Delicts against the Constitutions of the Empire.

SECTION I.

Of Crimes and Delicts relative to the exercise of Civic Rights.

109. Whenever, by tumult (*attroupement*), actual force (*voies de fait*), or threats, one or more citizens shall have been hindered from exercising their civic rights, every one

of the guilty persons shall be punished with an imprisonment of not less than six months, nor more than two years, and with interdiction from the right of voting and being eligible, during not less than five years, nor more than ten years.

110. If such crime has been committed in consequence of a concerted plan, to be executed either all over the empire, or in one or more departments, or in one or more communal arrondissements, the penalty shall be banishment.

111. Every citizen who, being entrusted in any scrutiny, with the opening of the tickets containing the votes of the citizens, shall be detected falsifying any such tickets, or abstracting any of them, or adding any to their number, or writing upon the tickets of illiterate voters, any other names than those which he shall have been directed by them so to write, shall be punished with the penalty of the pillory.

112. All other persons guilty of the facts mentioned in the preceding article, shall be punished with an imprisonment of not less than six months, nor more than two years, and with interdiction from the right of voting or being eligible, during not less than five years, nor more than ten years.

113. Every citizen who shall have bought or sold a vote at any election, for any price whatever, shall be punished with interdiction from the rights of a citizen, and from all public functions or employments, during not less than five years, nor more than ten years.

The seller and purchaser of such vote, shall, moreover, each of them be condemned to a fine of double the value of the thing received or promised.

SECTION II.

Attempts against Liberty.

114. If any public officer, agent, or overseer, of the government, shall have ordered or done any arbitrary act, prejudicial (*attentatoire*), either to the individual liberty, or to the civic rights, of one or more citizens, or to the

constitutions of the empire, he shall be condemned to the penalty of civic degradation.

If, nevertheless, he can prove that he has acted by order of his superiors, in matters within their jurisdiction, and concerning which obedience was due to them from their inferiors, he shall be exempted from the penalty, which, in this case, shall be inflicted only on the superiors who shall have given the order.

115. If it be a minister who has ordered or done the acts mentioned in the preceding article, or any one or more of them, and if, after the invitations mentioned in articles 63 and 67, of the *senatus consultum* of the 28th Floréal, in the 12th year of the republic, he has refused or neglected to cause such acts to be redressed, within the time fixed by the said *senatus consultum*, he shall be punished with banishment.

116. If the ministers accused of having ordered or authorized the act contrary to the constitutions, pretend that the signature imputed to them has been obtained from them by surprise, they shall be obliged, when they recall such act, to denounce the person, whom they shall declare the author of such surprise, otherwise they shall be prosecuted personally.

117. The damages which may be adjudged, on account of the attempts expressed in article 114, shall be sued for, either in the criminal prosecution, or civilly; and in assessing them respect shall be had to the persons, circumstances, and detriment suffered; but in no case, nor whoever may be the individual wronged, shall the above damages be less than twenty-five francs, for each day of illegal and arbitrary detention, for each individual.

118. If the act contrary to the constitutions has been done in consequence of the false signature of a minister or public officer, the authors of such forgery (*faux*), and those who shall have knowingly made use of it, shall be punished with hard labour for time, whereof the *maximum* shall always be inflicted in this case.

119. The public officers entrusted with the administrative and judiciary police, who shall have refused or neglected to comply with any legal requisition, made for the purpose of substantiating any illegal and arbitrary detentions, either in the houses appointed for the custody of the detained persons, or elsewhere, and who shall not prove that they have denounced such detentions to the superior

authority, shall be punished with civic degradation, and shall be liable to the damages, which shall be assessed as is prescribed in article 117.

120. The guardians and keepers of lock-up houses, bridewells, or houses where prisoners are kept for trial or for punishment, (*maisons de dépôt, d'arrêt, de justice, ou de peine*), who shall have received any prisoner without warrant (*mandat*) or sentence, or without provisional order of the government; those who shall have detained him or refused to produce him to the officer of police, or to the bearer of his orders, without shewing any prohibition so to do from the attorney general (*procureur impérial*), or the judge; and those who shall have refused to exhibit their registers to the officer of police, shall be punished as persons guilty of arbitrary detention, with an imprisonment of from six months to two years, and with a fine of from sixteen francs to two hundred francs.

121. All officers of judiciary police, attorneys general, deputy attorneys general, or judges, who shall have demanded, given, or signed any judgment, ordinance or warrant, tending to the personal prosecution or accusation, either of a minister, or of a member of the senate, council of state, or legislative body, without the authority prescribed by the constitutions; or who, except in case of persons taken in the fact, (*flagrant délit*) or of hue and cry (*clameur publique*) shall have given or signed, without such authority, any order or warrant for seizing or arresting one or more ministers or members of the senate, council of state, or legislative body, shall be punished, as persons guilty of forfeiture, with civic degradation.

122. The attorneys general, deputy attorneys general, judges, or public officers, who shall have detained, or caused to be detained, any individual out of the places appointed by the government or the public administration, or who shall have brought (*traduit*) before a court of assizes, or a special court, any citizen who has not previously been placed legally in accusation, shall also be punished with civic degradation.

SECTION III.

Conspiracies by Public Officers,

123. Every concert of measures contrary to the laws, practised either by a combination of individuals, or of bodies entrusted with some part of the public authority, or by any deputation or correspondence amongst them, shall be punished with an imprisonment of not less than two months, nor more than six months, to be inflicted upon each guilty person; who may, moreover, be condemned to interdiction of civic rights, and of every public office, for a time not exceeding ten years.

124. If, by any of the above-mentioned means, any measures shall have been concerted against the execution of the laws, or against the orders of the government, the penalty shall be banishment.

If such concert have taken place between any civil authorities, and any military bodies, or their commanders, those who shall be the authors or inciters (*provocateurs*) of such concert, shall be punished with transportation; the other guilty persons shall be banished.

125. Where such a concert shall have had for its object or result, a plot against the interior safety of the state, the guilty persons shall be punished with death, and their property shall be confiscated.

126. The public officers who shall, by deliberation amongst themselves, have agreed to give in resignations, the object or the effect of which, would be to disturb or suspend, either the administration of justice, or the performance of any public service, shall be guilty of forfeiture, and be punished with civic degradation.

SECTION IV,*Encroachment of administrative and judiciary authorities,*

127. 1st. The judges, attornies-general, deputy attornies-general, and officers of police, who shall have intermeddled in the exercise of the legislative power, either by regulations containing any legislative dispositions, or by hindering or suspending the execution of one or more laws, or

by deliberating upon the question, whether or not the laws shall be published or executed;

2^d. The judges, attornies-general, deputy attornies-general, and officers of judiciary police, who shall have exceeded their power, by intermeddling in matters belonging to the administrative authorities, either by making any regulations upon such matters, or by forbidding the execution of orders issuing from the administration; or who, after having permitted or ordered the administrators to be cited, on account of the exercise of their functions, shall have persisted in the execution of their judgments, or ordinances, notwithstanding the reversal thereof, which shall have been pronounced, or the appeal against the same, whereof they shall have notice;

Shall be guilty of forfeiture, and be punished by civic degradation,

128. The judges who, notwithstanding the claim of cognisance (*revendication*), formally made by the administrative authority, of an affair brought before them, shall have proceeded to judgment, before the decision of the superior authority, shall be punished, each of them, with a fine of not less than sixteen francs, nor more than one hundred and fifty francs.

The officers of the public ministry, who shall have made requisitions, or given in arguments (*conclusions*), for such judgment, shall be punished with the same penalty.

129. The penalty shall be a fine of not less than one hundred francs, nor more than five hundred francs, against each of the judges who, notwithstanding a legal reclamation of the interested parties, or of the administrative authority, shall, without the authority of the government, have made ordinances, or granted warrants, against its agents or overseers, who may be accused of crimes or delicts committed in the exercise of their functions.

The same penalty shall be inflicted on the officers of the public ministry, or of police, who shall have required the said ordinances or warrants.

130. The prefects, sub-prefects, mayors, and other administrators, who shall have intermeddled in the exercise of legislative power, as is mentioned in the first number of article 127; or who shall have taken upon themselves to make general orders, tending to intimate any command or prohibition whatever, to courts or tribunals, shall be punished with civic degradation.

181. When such administrators shall inroach upon the judiciary functions, by taking upon themselves the cognisance of private rights and interests, belonging to the jurisdiction of the tribunals, and shall have proceeded, notwithstanding the reclamation of the parties, or of any of them, to decide the cause before the superior authority has pronounced upon such reclamation, they shall be punished with a fine of not less than sixteen francs, nor more than one hundred and fifty francs.

CHAPTER III.

Crimes and Delicts against the Public Peace.

[Law decreed February 16th, 1810, promulgated February 26th, 1810.]

SECTION I.

*O F F O R G E R Y.**

§ I. *False Money.*

182. Whoever shall have counterfeited or altered the silver or gold coin, legally current in France; or shall have taken part in the issue or uttering of such counterfeit or altered coin; or in bringing the same within the French territory, shall be punished with death, and his property shall be confiscated.

183. Whoever shall have counterfeited or altered the coin below standard (*de billon*), or copper coin legally current in France; or shall have taken part in the issue or

* In Mr. Evans's Collection of the English Statutes, the "*Offences relating to Coin and Bullion*" occupy 86 Pages, comprizing Extracts from 83 Acts of Parliament; and the Title "*Forgery*" extends to upwards of 40 Pages, extracted from 26 Acts of Parliament.

uttering of such counterfeit or altered coin, or in bringing the same within the French territory, shall be punished with perpetual hard labour.

134. Whoever shall have been guilty, in France, of counterfeiting or altering foreign coin, or of taking part in the issue, uttering, or bringing into France, of counterfeit or altered foreign coin, shall be punished with hard labour for time.

135. The taking part, mentioned in the preceding articles, does not apply to those who, having received counterfeited or altered coin, as good, shall have put the same again into circulation.

Nevertheless, whoever shall have made use of the said coin, knowing the same to be bad, shall be punished with a fine of not less than three times, nor more than six times the sum represented by the coin which he shall have so put into circulation; but this fine shall never be less than sixteen francs.

136. Those who shall know of any place where gold, silver, *billon*, or copper coin, legally current in France, shall be counterfeited or altered; or where such counterfeit or altered coin is deposited; and who shall not, within twenty four hours, reveal what they know to the administrative authorities, or authorities of judiciary police, shall, for the mere fact of not revealing, and even though they are acknowledged to be not guilty as accomplices, be punished with an imprisonment of from one month to two years.

137. Nevertheless, the ascendants, descendants, husbands and wives, even divorced, brothers and sisters of the persons actually guilty, and those related to them by affinity in the same degree, shall be excepted from the preceding disposition.

138. The persons guilty of the crimes mentioned in articles 132 and 133 shall be exempted from punishment, if, before the consummation of those crimes, and before any prosecution, they have given information of them, and revealed the authors to the constituted authorities; or if even after prosecution commenced, they have procured the arrest of other guilty persons.

They may, nevertheless, be placed, for the remainder of their lives, or for time, under the special superintendence of the high police.

§ II. *Counterfeiting of the Seals of the State, of Bank Notes, of the Public Stocks, (Effets) and of Puncheons, Stamps, and Marks.*

139. Those who shall have counterfeited the Seal of the State, or made use of such counterfeit seal ;

Those who shall have counterfeited or falsified, either any stock certificates (*effets*), issuing from the public treasury, with its stamp ; or bank notes, or bills, authorized by law ; or who shall have made use of such counterfeited or falsified certificates, notes, or bills, or who shall have brought them into the French territory ;

Shall be punished with death, and their property shall be confiscated.

140. Those who shall have counterfeited or falsified, either one or more national stamps, or the hammers of the state used for forest marks, or the puncheon or puncheons used to mark gold and silver plate ; or who shall have made use of such falsified or counterfeited papers, stock certificates, stamps, hammers, or puncheons, shall be punished with hard labour for time ; the *maximum* of which punishment shall always be inflicted in this case.

141. Whoever, having unduly possessed himself of the genuine stamps, hammers, or puncheons, intended for any of the purposes expressed in article 140, shall have made any application or use of them, prejudicial to the rights and interests of the state, shall be punished with solitary imprisonment.

142. Those who shall have counterfeited the marks appointed to be put, in the name of the government, on the different kinds of provisions or merchandizes, or shall have made use of such false marks ;

Those who shall have counterfeited the seal, stamp, or mark, of any authority whatever, or of any private banking or commercial establishment, who shall have made use of such counterfeit seals, stamps, or marks ;

Shall be punished with solitary imprisonment.

143. Whoever, having unduly possessed himself of the genuine seals, stamps, or marks intended for any of the purposes expressed in article 142, shall have made any application or use of them, prejudicial to the rights or interests of the state, of any authority whatever, or even of any private establishment, shall be punished with the pillory.

144. The dispositions of articles 136, 137, and 138, are applicable to the crimes mentioned in article 139.

§ III. *Of Forgery of Public or Authentic Writings, and of Commercial or Banking Instruments.*

145. Every functionary, or public officer, who, in the exercise of his functions, shall have committed a forgery, (*faux*),

Either by false signatures,

Or by altering the acts, writings, or signatures,

Or by means of personation (*par supposition de personnes*),

Or by means of writings made or interpolated in registers or other public acts, after their completion or closing.

Shall be punished with perpetual hard labour.

146. Every functionary or public officer who, in drawing up the acts relating to his ministry, shall have fraudulently altered the substance or the circumstances of them, either by writing down contracts different from those which shall have been drawn or dictated by the parties, or by stating, as true, any false facts, or by stating confessions not really made; shall also be punished with perpetual hard labour.

147. All other persons who shall have committed a forgery in any public or authentic writing, or in any commercial or banking instrument,

Either by counterfeiting or altering any writings or signatures,

Or by forging contracts, conveyances, obligations, or releases, or by inserting the same in any such acts after signature,

Or by adding to, or altering, the clauses, declarations, or facts, which such acts were intended to contain or to state,

Shall be punished with hard labour for time.

148. In all the cases expressed in the present paragraph, he who shall have made use of such false acts shall be punished with hard labour for time.

149. Forgeries of passports and route papers (*feuilles de route*), are excepted from the above dispositions, and shall be hereinafter particularly provided for.

§ IV. *Of Forgery of private Writings.*

150. Whoever, in any of the ways expressed in article 147, shall have committed a forgery of any private writing, shall be punished with solitary imprisonment.

151. Whoever shall have made use of such forged writing, shall be punished with the same penalty.

152. Certificates, of the kind hereinafter mentioned, are excepted from the above dispositions.

§ V. *Of Forgery committed in Passports, Route-papers and Certificates.*

153. Whoever shall fabricate a false passport, or falsify a passport originally genuine, or shall make use of a fabricated or falsified passport, shall be punished with an imprisonment of not less than one year, nor more than five years.

154. Whoever shall take an assumed name, in a passport, or shall have concurred, as a witness, in procuring the passport to be delivered in such assumed name, shall be punished with an imprisonment of from three months to one year.

The keepers of lodgings, and innkeepers who shall knowingly enter in their registers, the persons lodged at their houses, under false or assumed names, shall be punished with an imprisonment of not less than six days, nor more than one month.

155. The public officers who shall deliver a passport to a person whom they do not know personally, without having caused his names and description to be attested by two citizens known to them, shall be punished with an imprisonment of from one month to six months.

If the public officer, knowing the name to be assumed, has, nevertheless, delivered the passport under the assumed name, he shall be punished with banishment.

156. Whoever shall fabricate a false route-paper, or falsify a route-paper originally genuine, or make use of a fabricated or falsified route-paper, shall be punished as follows;

With an imprisonment of not less than one year, nor more than five years, if the false route-paper has only had for its object to deceive the superintendence of the public authority;

With banishment, if the public treasury has paid to the

bearer of the false route-paper any travelling expenses which were not due to him, or which exceeded those to which he was entitled, in case the sums unduly received are less than one hundred francs;

With solitary imprisonment, if the sums unduly received amount to one hundred francs or more.

157. The penalties expressed in the preceding article shall be inflicted, with the distinctions which are therein established, on every person who shall have procured to be delivered to himself, by the public officer, a route-paper, under an assumed name.

158. If the public officer knew the name to be assumed, when he delivered the route-paper, he shall be punished as follows;

In the first case established in article 156, with banishment;

In the second case of the same article, with solitary imprisonment;

In the third case, with hard labour for time.

159. Whoever, in order to screen himself, or another person, from any public service, shall have fabricated, under the name of a physician, or other officer of health, any certificate of sickness or infirmity, shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

160. Every physician, surgeon, or other officer of health, who, in order to favour any person, shall falsely certify any sickness or infirmity, exempting such person from any public service, shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

If he has been induced so to do, by gifts or promises, he shall be punished with banishment: the persons bribing him shall, in this case, be punished with the same penalty.

161. Whoever shall fabricate, under the name of a public officer, any certificate of good behaviour, indigence, or other circumstance, calculated to draw the benevolence of the government, or of individuals, towards the person designated therein, and procure to him places, credit, or assistance; shall be punished with an imprisonment of from six months to two years.

The same penalty shall be inflicted; 1st. upon him who shall have falsified a certificate of this kind, originally genuine, in order to adapt it to any person, other than him to whom it has been originally delivered; 2^d. on every one

who shall have made use of the certificate thus fabricated or falsified.

162. False certificates, of every other nature, and from which may result, either injury to third persons, or prejudice to the public treasury, shall be punished, as the case may require, according to the dispositions of the 3d and 4th paragraphs of the present section.

Common Dispositions.

163. The application of the penalties, enacted against those who have made use of false, counterfeited, fabricated, or falsified, coin, notes, or bills, seals, stamps, hammers, puncheons, marks, or writings, shall not take place, whenever the forgery shall not have been known by the person who shall have made use of the thing forged.

164. In all cases where the punishment of forgery is not accompanied by the confiscation of property, the guilty persons shall be punished with a fine, the *maximum* of which may amount to the fourth part of the unlawful advantage which the forgery shall have procured, or been intended to procure, to the authors of the crime, to their accomplices, or to those who have made use of the thing forged. The *minimum* of such fine shall never be less than 100 francs.

165. Branding shall be inflicted upon every forger, condemned either to hard labour for time, or even to solitary imprisonment.

SECTION II.

Of Forfeitures, and of Crimes or Delicts committed by Public Officers, in the Exercise of their Functions.

166. Every crime committed by a public officer, in his functions, is a forfeiture.

167. Every forfeiture against which the law does not pronounce any higher penalty, is punished with civic degradation.

168. Mere delicts do not place public officers in a state of forfeiture.

§ I. Of Embezzlements committed by Public Depositaries.

169. Every receiver (*percepteur*), clerk in a receiver's office, depositary, or person accountable to the public,

who shall have misapplied or embezzled, any public or private money, or credits (*effets actifs*), representing the value thereof, or any documents, titles, acts, or moveable effects, which were in his hands in consequence of his functions, shall be punished with hard labour for time, if the things misapplied or embezzled were of a value of above 3,000 francs.

170. The penalty of hard labour for time shall also take place, whatever may be the value of the money or effect misapplied or embezzled, if this value equals or exceeds, either the third part of the receipt or deposit, in cases of money or effects at one time received or deposited; or the security given in cases of receipts or deposits, connected with any place for which security is required; or the third part of the usual amount of the receipt for a month, in case of a receipt composed of successive sums, and for which security is not required.

171. If the value of what is misapplied or embezzled, be under 3,000 francs, and also under the measures expressed in the preceding article, the penalty shall be an imprisonment of not less than two years, nor more than five years; and the condemned person shall, moreover, be declared for ever incapable of exercising any public function.

172. In the cases expressed in the three preceding articles, a fine, the *maximum* of which shall be a fourth part of the restitutions and indemnifications, and the *minimum* a twelfth part thereof, shall always be awarded against the guilty person.

173. Every judge, administrator, functionary, or public officer, who shall have destroyed, suppressed, embezzled, or misapplied the acts, or titles of which he was (in that quality) the depositary; or which shall have been committed or communicated to him in consequence of his functions, shall be punished with hard labour for time.

The agents, overseers, or clerks, either of the government, or of the public depositaries, who shall have been guilty of the same embezzlements, shall be punished with the same penalty.

§. II. Of Extortions committed by Public Officers.

174. Functionaries or public officers, their clerks or overseers, receivers of public or communal rights, taxes,

contributions, money, or revenues, and their clerks or overseers, who shall have been guilty of the crime of extortion, by exacting, or receiving, or ordering the receipt of, what they knew not to be due, or to exceed what was really due, for such rights, taxes, contributions, money, or revenues, or for salaries or allowances; shall be punished as follows: namely, functionaries or public officers, with the penalty of solitary imprisonment; and their clerks or overseers, with an imprisonment of not less than two years, nor more than five years.

The guilty persons shall, moreover, be condemned to a fine, the *maximum* of which shall be a fourth part of the restitutions and damages, and the *minimum*, a twelfth part.

§. III. Of Delicts of Public Officers who have taken part in Affairs or Commerce, incompatible with their quality.

175. Every functionary, public officer, or agent of the government, who, either openly, or by means of simulated acts, or the interposition of other persons, shall have taken or received any interest whatever, in the acts, adjudications, contracts, or government monopolies (*régies*), of which he has, or had at the time of the act, in whole or in part, the administration or superintendence, shall be punished with an imprisonment of not less than six months, nor more than two years; and shall, moreover, be condemned to a fine which must not exceed a fourth part, nor be under a twelfth part, of the restitutions and indemnifications.

He shall, moreover, be declared for ever incapable of exercising any public function.

The present disposition is applicable to every officer or agent of government who shall have taken any interest whatever, in any affair of which he was entrusted to manage the payment or liquidation.

176. Every commander of military divisions, of departments, or of places and towns, every prefect or sub-prefect, who shall have carried on, within the extent of the places where he has right to exercise his authority, openly or by means of simulated acts, or the interposition of other persons, any trade in corn, grain, flour, farinaceous substances, wines, or liquors, not being the produce of his own estates;

shall be punished with a fine of not less than 500 francs, nor more than 10,000 francs, and with the confiscation of the wares belonging to such trade.

§ IV. *Of Corruption in public Officers.*

177. Every public officer of the administrative or judiciary order, every agent or overseer of any public administration, who shall have accepted any offers or promises, or received any gifts or presents, to do any act of his function or employment, even if just, but not entitling him to payment; shall be punished with the pillory, and condemned to a fine of double the value of the promises accepted, or things received; the said fine to be never less than 200 francs.

The present disposition is applicable to every officer, agent, or overseer, of the quality above expressed, who, for offers or promises accepted, gifts or presents received, shall have abstained from doing any act relating to the duty of his office.

178. In case the corruption shall have had for its object a criminal act requiring a penalty more severe than the pillory, that severer penalty shall be inflicted upon the guilty persons.

179. Whoever shall have compelled, or attempted to compel, by actual violence or threats; or shall have corrupted, or attempted to corrupt, by promises, offers, gifts, or presents, any public officer, agent, or overseer, of the quality expressed in article 177, in order to obtain from him, either a favourable opinion, or any minutes (*procès-verbaux*), statements of accounts (*états*), certificates, or estimates, contrary to the truth; or any places, employments, adjudications, contracts, or other benefits whatever; or any other act whatever of the ministry of such public officer, agent, or overseer; shall be punished with the same penalties as the corrupted officer, agent, or overseer.

Nevertheless, if the attempts at corruption or compulsion have had no effect, the authors of such attempts, shall only be punished with an imprisonment of not less than three months, nor more than six months, and a fine of from 100 to 300 francs.

180. No restitution shall be made to the corrupter,* of the things by him given or delivered, or of the value thereof; they shall be confiscated to the use of the hospitals of the places where the corruption shall have been committed.

181. If it be a judge, giving judgment in any criminal matter, or a juryman, who has suffered himself to be corrupted, either in favour, or to the prejudice, of the accused, he shall be punished with solitary imprisonment, besides the fine ordained by article 177.

182. If, in consequence of the corruption, there has been a condemnation to a greater penalty than solitary imprisonment, that penalty, whatever it may be, shall be inflicted upon the judge or juryman guilty of the corruption.

183. Every judge or administrator, who shall have permitted himself to be governed by favour for, or enmity against, either party, shall incur the penalty of forfeiture; and be punished with civic degradation.

§. V. *Of Abuses of Authority.*

FIRST CLASS.

Of Abuses of Authority against Private Persons.

184. Every judge, attorney general, deputy attorney general, substitute, administrator, or other officer of justice or police, who shall have entered the dwelling of any citizen, except in the cases provided for by law, and without the formalities which the law has prescribed, shall be punished with a fine of not less than 16 francs, nor more than 200 francs.

185. Every judge or tribunal, administrator, or administrative authority, who, under any pretence whatsoever, even under pretence of the silence or obscurity of the law, shall have refused to render the justice which they owe to the parties, after having been required so to do, and who shall have persevered in such refusal, after warning or injunction of his superiors; may be prosecuted, and shall be punished with a fine of not less than 200 francs, nor more than 500 francs; and with interdiction from the exercise of public functions, for from five years to twenty years.

186. When any functionary or public officer, administrator, agent, or overseer of the government or police; any executor of the warrants of justice or judgments, any commander in chief, or subordinate officer of the public force, shall, without lawful cause, have used, or caused to be used, any violence towards persons, in the exercise, or on occasion of the exercise, of his functions; he shall be

punished according to the nature and degree of such violence; the penalty being increased according to the rule established in article 198, hereafter.

187. Every suppression or opening of letters intrusted to the post, committed or facilitated by an officer or agent of the government, or of the post office, shall be punished with a fine of from 16 to 300 francs. The guilty person shall, moreover, be interdicted from any public function or employment whatever, during not less than five years, nor more than ten years.

SECOND CLASS.

Of Abuses of Authority against the Commonwealth.

188. Every public officer, agent, or overseer of government, of whatever condition or degree, who shall have required or ordered, or caused to be required or ordered, the action or employment of the public force, against the execution of any law, or against the collection of any legal contribution, or against the execution, either of any order or warrant of justice, or of any other order issuing from lawful authority; shall be punished with solitary imprisonment.

189. If such requisition or order have produced their effect, the penalty shall be transportation.

190. The penalties established in articles 188 and 189, shall cease to be applicable to officers or overseers, who shall have acted by order of their superiors, only in the case where such order shall have been given by such superiors, for objects within their jurisdiction, and about which obedience was due to them from their inferiors; in this case the penalties above expressed, shall be inflicted only upon the superiors, who shall have first given such order.

191. If, in consequence of the said orders or requisitions, other crimes shall ensue, punishable with penalties more severe than such as are expressed in articles 188 and 189, those severer penalties shall be inflicted upon the officers, agents, and overseers, guilty of having given the said orders, or made the said requisitions.

§. VI. *Of some Delicts relative to the keeping of the Acts of the Civil State.**

192. The officers of the civil state, who shall have entered their acts upon mere loose sheets, shall be punished with an imprisonment of not less than one month, nor more than three months, and with a fine of from 16 to 200 francs.

193. When, for the validity of a marriage, the law requires the consent of fathers, mothers, or other persons, and the officer of the civil state shall not have assured himself of the existence of such consent; he shall be punished with a fine of from 16 to 300 francs, and with an imprisonment of not less than six months, nor more than one year.

194. The officer of the civil state shall also be punished with a fine of from 16 to 300 francs, when he shall have taken, before the term prescribed by article 228 of the Code Napoleon, the act of marriage of a woman who has been before married.†

195. The penalties pronounced in the preceding articles, against the officers of the civil state, shall be inflicted upon them, even in the cases where the nullity of their acts shall not have been required, or shall have been cured (*couverte*);‡ all without prejudice to the more severe penalties pronounced in case of collusion, and also without prejudice to the other penal dispositions of the Vth Title of the 1st Book of the Code Napoleon.§

§. VII. *Of the Exercise of Public Authority, illegally anticipated or prolonged.*

196. Every public officer, who shall have entered upon

* These acts correspond nearly with parochial registers in England. The civil state is the condition of individuals in relation to births, marriages, deaths, &c. The acts or registers are said to be taken (*recus*) by the officer of the civil state.

† *i. e.* Ten months after the dissolution of the former marriage.

‡ The causes for which acts, judgements, or proceedings may be annulled are said to be covered or cured, when the parties are no longer allowed to bring forward such causes for that purpose.

§ Articles 156, 176, and 193, Code Napoleon, which inflicts fine, imprisonment, and interdiction upon the public officers, for irregularities in respect to the publication or forbidding of bans, or to ascertaining the consent of proper parties.

the exercise of his functions, without having taken the oath, may be prosecuted, and shall be punished with a fine of from 16 to 150 francs.

197. Every public officer who, after being discharged, dismissed, suspended, or legally interdicted, and having been officially informed thereof, shall have continued the exercise of his functions, or who, holding an elective or temporary office, shall have exercised his functions after the appointment of his successor; shall be punished with an imprisonment of not less than six months, nor more than two years, and with a fine of from 100 to 500 francs.

He shall be interdicted from the exercise of any public function, for not less than five years, nor more than ten years, commencing from the day upon which he shall have undergone his punishment; all without prejudice to the more severe penalties awarded against military officers or commanders, in article 93 of the present code.

Particular Disposition.

198. In cases where the law does not settle, specially, the penalties incurred for crimes or delicts committed by public officers, such of them as shall have participated in other crimes or delicts, which they were charged to watch over or repress, shall be punished as follows:

In case of a delict of correctional police, they shall always undergo the *maximum* of the penalty pronounced against that kind of delict;

And in case of crimes requiring an afflictive penalty, they shall be condemned as follows, namely:

To solitary imprisonment, if the crime would require, against any other guilty person, the penalty of banishment, or the pillory;

To hard labour for time, if the crime would require, against any other guilty person, the penalty of solitary imprisonment;

To perpetual hard labour, when the crime would require, against any other guilty person, the penalty of transportation, or hard labour for time,

Except in the cases above expressed, the ordinary penalty shall be inflicted without aggravation.

SECTION III.

*Of Disturbances of Public Order, occasioned by Ministers of Religious Worship, in the exercise of their Ministry.****§. I. Of Contraventions endangering the Civil State of Persons.**

199. Every minister of any sect, who shall proceed to the religious ceremonies of a marriage, without having it proved to him that an act of marriage has been previously taken (*recu*), by the officers of the civil state, shall be punished, for the first offence, with a fine of from 16 to 100 francs.

200. In case of repeated contraventions of the kind expressed in the preceding article, the minister of worship who shall have committed them, shall be punished as follows, namely :

For the first repetition of the offence, with an imprisonment of from two years to five years ;

And for the second, with transportation.

§ II. Of Criticisms, Censures, or Provocations, directed against the public Authority, in any Pastoral Discourse, publicly pronounced.

201. Ministers of religion, who shall pronounce, in the exercise of their ministry, and in a public assembly, any discourse, containing any criticism upon, or censure of, government, or of any law, imperial decree, or other act of the public authority, shall be punished with an imprisonment of from three months to two years.

202. If the discourse contains any direct incitement to disobedience of the laws, or any other acts of the public authority, or if it tend to stir up or arm a part of the citizens against the others; the minister of religion who shall have pronounced it, shall be punished with an imprisonment of from two to five years, if the provocation has not been followed by any effect; and with banishment, if it has caused any disobedience, other than such as shall have ended in sedition or revolt.

* There are 97 English Statutes affecting "*Religion and Ecclesiastical Authority*," which Title occupies 93 Pages in Mr. Evans's Collection.

203. When the incitement shall have been followed by any sedition or revolt, the nature of which shall give occasion to any penalty, more severe than that of banishment, against one or more of the guilty persons; such penalty, whatever it may be, shall be inflicted upon the minister guilty of the incitement.

§. III. *Of Criticisms, Censures, or Provocations, directed against the public Authority, in any pastoral Writing.*

204. Every writing, containing pastoral instructions, in whatever form it may be, and in which a minister of religion shall have taken upon himself to criticise or censure, either the government, or any act of the public authority, shall occasion the penalty of banishment, against the minister who shall have published it.

205. If the writing, mentioned in the preceding article, contain a direct incitement to disobedience of the laws, or other acts of the public authority, or if it tend to stir up or arm a part of the citizens against the others, the minister who shall have published it, shall be punished with transportation.

206. When the incitement, contained in the pastoral writing, shall have been followed by a sedition or revolt, the nature of which shall give occasion to any penalty more severe than that of transportation, against one or more of the guilty persons, such penalty, whatever it may be, shall be inflicted upon the minister guilty of the incitement.

§. IV. *Of the Correspondence of Ministers with any Foreign Courts or Powers, on Matters of Religion.*

207. Every minister of religion, who shall have kept up a correspondence with any foreign court or power, upon questions of religions concern, without having previously given information thereof to the minister of the emperor, entrusted with the superintendence of religious sects, and without having obtained his authority; shall be punished, for this mere fact, with a fine of from 100 francs to 500 francs, and with an imprisonment of from one month to two years.

208. If the correspondence, mentioned in the preceding article, has been accompanied or followed by other actions, contrary to the formal dispositions of any law, or decree of the emperor; the guilty person shall be punished

with banishment, unless the penalty resulting from the nature of such facts be more severe, in which case that severer penalty alone shall be inflicted.

SECTION IV,

Resistance, Disobedience, and other Defaults, in Regard to the Public Authority.

§. I. REBELLION.*

209. Every attack or resistance, with violence and actual force, against the ministerial officers, the rural or forestal guards, the public force, the overseers of the receipt of taxes or contributions, or the persons enforcing payment under their warrant, the overseers of the customs, the sequestrators, the officers or agents of the administrative or judiciary police, acting for the execution of the laws, the orders or ordinances of the public authority, the warrants of justice or judgments; is denominated, according to the circumstances, the crime or delict of rebellion.

210. If it has been committed by more than twenty persons armed, the guilty persons shall be punished with hard labour for time; and if there has been no bearing of arms, they shall be punished with solitary imprisonment.

211. If the rebellion has been committed by an armed assembly of three persons or more, up to twenty, inclusively, the penalty shall be solitary imprisonment; if there has been no bearing of arms, the penalty shall be an imprisonment of not less than six months, nor more than two years.

212. If the rebellion has been committed only by one or two persons, with arms, it shall be punished with an imprisonment of from six months to two years; and if it has been committed without arms, it shall be punished with an imprisonment of from six days to six months.

* In Mr. Evans's Collection of the English Statutes, the title "Riots, and Offences attended with Riot and Violence, occupies 103 pages, extracted from 67 different acts of parliament.

213. In case of rebellion, by band or gathering of people; article 100 of the present code, shall be applicable to the rebels, without functions or employment in the band, who shall have retired at the first warning, by the public authority, or even afterwards, if they have only been taken at a distance from the place of the rebellion, without fresh resistance, and without arms.

214. Every assembly of individuals, for a crime or delict, is considered an armed assembly, when more than two persons bear ostensible arms.

215. The persons who shall be found provided with concealed arms, and who shall have made part of a troop or assembly, not considered as armed, shall be individually punished, as if they had made part of an armed troop, or assembly.

216. The authors of the crimes and delicts, committed during the course, and on the occasion, of a rebellion, shall be punished with the penalties pronounced against each of such crimes, if they are more severe than those for rebellion.

217. Whoever shall have incited a rebellion, either by discourses pronounced in any public places or assemblies, or by bills posted up, or by printed writings, shall be punished as guilty of such rebellion.

In case the rebellion shall not have taken place, the inciter (*provocateur*), shall be punished with an imprisonment of not less than six days, nor more than one year.

218. In all cases where a simple penalty of imprisonment shall be awarded for rebellion, the guilty persons may be condemned, moreover, to a fine of from 16 to 200 francs.

219. Assemblies, formed with or without arms, and accompanied by violence or threats, against the administrative authority, against the officers or agents of police, or against the public force,

1st. By workmen, or journeymen in public work-shops, or in manufactories;

2^d. By individuals admitted into hospitals;

3^d. By prisoners charged with offences, accused or condemned;

Shall be punished as assemblies of rebels.

220. The penalty awarded for rebellion, against prisoners

charged with, accused of, or condemned for, other crimes or delicts, shall be undergone by them as follows, namely ;

By those who, for the crimes or delicts which shall have caused their detention, are or shall be condemned to a penalty, neither capital nor perpetual, immediately after the expiration of that punishment ;

And by the others, immediately after the sentence or judgment in the last resort, which shall have acquitted them, or discharged them absolved, of the fact for which they were detained.

221. The leaders of a rebellion, and those who shall have incited it, may be condemned to remain, after the expiration of their punishment, under the special superintendence of the high police, during not less than five years, nor more than ten years.

§. II. *Outrages and Violences against the Depositaries of the Public Authority and Force.*

222. When one or more magistrates, of the administrative or judiciary order, shall have received, in the exercise of their functions, or on occasion of that exercise, any outrage, by means of words spoken, tending to inculcate their honour or delicacy ; he who shall have thus insulted them, shall be punished with an imprisonment of from one month to two years.

If the outrage have taken place during the sitting of a court or tribunal, the imprisonment shall be from two years, to five years.

223. An outrage, committed by gestures or threats, upon a magistrate in the exercise, or on occasion of the exercise, of his functions, shall be punished with an imprisonment of from one month to six months ; and if the outrage have taken place during the sitting of a court or tribunal, it shall be punished with an imprisonment of from one month to two years.

224. An outrage committed by words, gestures, or threats, upon any ministerial officer, agent, or depositary of the public force, in the exercise, or on occasion of the exercise, of his functions, shall be punished with a fine of from 16 to 200 francs.

225. The penalty shall be from six days to one month

of imprisonment, if the outrage mentioned in the preceding article has been directed against a commandant of the public force.

226. In the cases of articles 222, 223, and 225, the offender may be condemned, besides the imprisonment, to make an apology (*réparation*), either at the next sitting of the court, or by writing; and the time of the imprisonment awarded against him, shall be computed only from the day on which the apology shall have been made.

227. In the case of article 224, the offender may be also condemned, besides the fine, to make an apology to the offended person; and if he delay or refuse, he shall be compelled so to do, by imprisonment (*par corps*).

228. Every individual who, even without arms, and without any wound having ensued, shall have struck a magistrate, in the exercise, or on occasion of the exercise, of his functions, shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

If such actual force has taken place during the sitting of a court or tribunal, the guilty person shall be punished with the pillory.

229. In both the cases expressed in the preceding article, the guilty person may, moreover, be condemned to remove himself, during a period of from five to ten years, from the place where the magistrate sits, and to a distance of two myriameters therefrom.*

This disposition shall be put into execution, reckoning from the day on which the condemned person shall have undergone his punishment.

If the condemned person infringe this order, before the expiration of the time fixed, he shall be punished with banishment.

230. Violences of the kind expressed in article 228, directed against a ministerial officer, an agent of the public force, or a citizen entrusted with a ministry of the public service, if they have taken place whilst such person was in the exercise of his ministry, or on that occasion; shall be punished with an imprisonment of from one month to six months.

* About twelve English miles.

231. If the violences committed against the officers or agents designated in articles 228, and 230, have occasioned effusion of blood, wounds, or sickness, the penalty shall be solitary imprisonment; and if death have ensued therefrom, within forty days, the guilty person shall be punished with death.

232. Even in the case where such violences shall not have caused effusion of blood, wounds, or sickness; blows shall be punished with solitary imprisonment, if they have been given with premeditation or lying in wait.

233. If the wounds are of that description which bear the character of murder, the criminal shall be punished with death.

§. III. *Refusal of a Service legally due.*

234. Every commandant, officer, or sub-officer of the public force, who, having been legally required by the civil authority, shall refuse to put in action the force under his command, shall be punished with an imprisonment of from one month, to three months; without prejudice to the civil reparations which may be due, in terms of article 10 of the present code.

235. The penal laws and regulations relative to the military conscription, shall continue to be executed.

236. Witnesses and jurymen, who shall have alledged an excuse, discovered to be false, shall be condemned, besides the fines awarded for their non-attendance, to an imprisonment of from six days to two months.

§. IV. *Escape of Prisoners, and Concealment of Malefactors.*

237. Whenever an escape of detained persons shall take place, the serjeants (*huissiers*), the commanders in chief, or subordinate officers, either of the patrol (*gendarmerie*), or of the armed force, serving as escorts, or guarding the posts, the keepers, wardens, jailers and other persons, appointed to watch, remove, or keep, the detained persons, shall be punished as follows:

238. If the person escaping was charged with delicts of police, or crimes merely infamous, or if he was a prisoner of war; the officers set over his guard or conduct, shall be

punished, in case of negligence, with an imprisonment of from six days to two months; and in case of connivance, with an imprisonment of from six months to two years.

Those who, not being entrusted with the guard or conduct of the detained person, shall have procured or facilitated his escape, shall be punished with an imprisonment of from six days to three months.

239. If the detained persons escaping, or any of them, were charged with, or accused of, a crime of such nature as to deserve an afflictive penalty for time, or were condemned for any of such crimes; the penalty shall be, against the persons set over the guard or conduct, in case of negligence, an imprisonment of from two to six months; and in case of connivance, solitary imprisonment.

The individuals, not entrusted with the guard of the detained persons, who shall have procured or facilitated their escape, shall be punished with an imprisonment, of from three months to two years.

240. If the escaped prisoners, or any of them, were charged with, or accused of, crimes of such a nature as to require the penalty of death, or any perpetual penalty; or if they have been condemned to any of those penalties; their conductors or keepers, shall be punished with an imprisonment, of from one year to two years, in case of negligence; and with hard labour for-time, in case of connivance.

The individuals, not entrusted with their conduct or guard, who shall have facilitated, or procured, such escape, shall be punished with an imprisonment of not less than one year, nor more than five years.

241. If the escape has taken place, or has been attempted, with violence or breaking of prison; the penalties against those who shall have assisted it, by furnishing any instruments for the purpose, shall, in case the escaped person was of the description expressed in article 238, be from three months to two years of imprisonment; in case of article 239, from two to five years of imprisonment; and in case of article 240, solitary imprisonment.

242. In all the above cases, when the persons who shall have procured or facilitated the escape, shall have done it by corrupting the keepers or jailers, or by connivance with them; such other persons shall be punished with the same penalties as the said keepers or jailers.

243. If the escape, by breaking open or violence, has been assisted by the furnishing of arms, the keepers and conductors, who shall have participated therein, shall be punished with perpetual hard labour; the other persons, with hard labour for time.

244. All those who shall have connived at the escape of a prisoner shall be condemned, jointly and severally (*in solido*), by way of damages, to whatever the party, at whose suit such prisoner was detained, would have had a right to make him pay.

245. With respect to prisoners who shall have escaped, or attempted to escape, by breaking prison, or by violence, such prisoners shall, for this fact alone, be punished with an imprisonment, of from six months to one year; and shall undergo that penalty immediately after the expiration of that which they shall have incurred for the crime or delict for which they were detained, or immediately after the sentence or judgment which shall have acquitted them, or dismissed them absolved from the said crime or delict; all without prejudice to the more severe penalties which they may have incurred, for any other crimes which they may have committed in the course of their violence.

246. Whoever shall be condemned, for having assisted in an escape, or attempt at an escape, to an imprisonment of more than six months, may, moreover, be placed under the special superintendence of the high police, for a period of from five to ten years.

247. The penalties of imprisonment, above established, against the conductors or keepers, in case of negligence only, shall cease, when the escaped shall be retaken or produced; provided that it be within four months from the escape, and they be not arrested for other crimes or delicts, committed subsequent to such escape.

248. Those who shall have concealed, or caused to be concealed, any persons whom they knew to have committed crimes, requiring afflictive penalties, shall be punished with an imprisonment of not less than three months, nor more than two years.

The ascendants or descendants, husband or wife, even divorced, brothers or sisters of the criminals concealed, and the persons related to such criminals by affinity in the same degree, are excepted from the present disposition.

§. V. *Breaking Seals, and carrying off documents from the Public Depositories.*

249. When the seals put, either by command of government, or in consequence of any judicial order made in any legal proceeding, shall have been broken, the keepers shall be punished, for mere negligence, with an imprisonment of from six days to six months.

250. If the breaking of seals happen in regard to the papers or effects of an individual charged with, or accused of, a crime requiring the penalty of death, perpetual hard labour, or transportation, or condemned to any of those penalties; the negligent keeper shall be punished with an imprisonment of from six months to two years.

251. Whoever shall, intentionally, have broken any seals, put upon any papers or effects, of the quality expressed in the preceding article, or participated in such breaking of seals, shall be punished with solitary imprisonment; and if it be the keeper himself, he shall be punished with hard labour for time.

252. In regard to any other breaking of seals, the guilty persons shall be punished with an imprisonment of from six months to two years; and if it be the keeper himself, he shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

253. Any theft, committed by means of breaking of seals, shall be punished as a theft committed by means of house-breaking (*effraction*).

254. As for the embezzlement, destruction, and carrying away of documents or proceedings, in criminal matters, or other papers, registers, records, and effects, contained in the archives, registers, or public depositories, or committed to any public depositary by reason of his office; the penalties shall be, against the registrars, keepers of archives, notaries, or other depositaries, for negligence, an imprisonment of from three months to one year, and a fine of from 100 to 300 francs.

255. Whoever shall have been guilty of the embezzlement, carrying away, or destruction mentioned in the preceding article, shall be punished with solitary imprisonment.

If the crime has been committed by the depositary himself, he shall be punished with hard labour for time.

256. If the breaking of seals, embezzlement, carrying away, or destruction of documents, has been committed with personal violence, the penalty against all persons concerned, shall be that of hard labour for time; without prejudice to more severe penalties, as the law may direct, according to the nature of the violences and other crimes connected with such offence.

§. VI. *Degradation of Monuments.*

257. Whoever shall destroy, pull down, mutilate, or remove, any monuments, statues, or other objects, intended for public utility or ornament, and erected by the public authority, or with its approbation, shall be punished with an imprisonment of from one month to two years, and a fine of from 100 to 500 francs,

§. VII. *Usurpation of Titles and Functions.*

258. Whoever shall, without title, intermeddle with any public, civil, or military function, or make the acts or records of any such function, shall be punished with an imprisonment of from two to five years; without prejudice to the penalty of forgery, if the act bear the character of that crime.

259. Every person who shall publicly wear a costume, uniform, or decoration, which does not belong to him, or who shall take upon himself any imperial titles, which have not been legally conferred upon him, shall be punished with an imprisonment of from six months to two years.

§. VIII. *Obstructions of the Free Exercise of Public Worship.*

260. Every individual who, by actual force, or threats, shall compel any one or more persons to exercise any of the authorized forms of religion; or to assist at the exercise of such form of religion; or to celebrate any particular festivals; or to observe any particular days of rest; and, by consequence, to open or close their work-shops or warehouses; or to do, or cease to do, any particular work; or who, by actual force or threats, shall hinder any one or more persons from so doing; shall be punished, for this fact alone, with a fine of from 16 to 200 francs, and an imprisonment of from six days to two months.

261. Those who shall hinder, retard, or interrupt, the exercise of any form of religious worship, by disturbances or disorders committed in the temple,* or other place intended or actually used for such exercise, shall be punished with a fine of from 16 to 300 francs, and an imprisonment of from six days to three months.

262. Every person who, by speeches or gestures, shall abuse the things used for the purposes of any religious worship, in the places intended or actually used for the exercise of it, or the ministers of such worship, in the exercise of their functions; shall be punished with a fine of from 16 to 500 francs, and an imprisonment of from fifteen days to six months.

263. Whoever shall strike the minister of any religious worship, in the exercise of his functions, shall be punished with the pillory.

264. The dispositions of the present paragraph, only apply to such disturbances, abuses, or actual force, the nature or circumstances of which shall not give occasion to more severe penalties, according to the other dispositions of the present Code.

SECTION V.

Associations of Malefactors, Vagrancy and Mendicity.

§. II. *Associations of Malefactors.*

265. Every association of malefactors against persons or property, is a crime against the public peace.

266. This crime is committed by the mere fact of the organization of bands, of correspondence between such bands, or their chiefs or commanders, or of making agreements to ren-

* Protestant places of worship are, in France, usually called temples. It is proper to observe that the dispositions of this whole paragraph were principally intended for the protection of protestants, who, before the revolution, were subject to great oppression. Since the restoration of Louis XVIII. certain proceedings on the part of the magistrates, tending to punish the protestants for not conforming with some customs of the Catholic Church, such as adorning their houses on occasion of religious processions, have been reversed by the justice of the supreme court.

der any account, or make any distribution or division of the profits of delinquency.

267. When this crime shall not have been accompanied or followed by any other, the authors of it, that is to say, the directors of the association, and the commanders in chief, or subordinate commanders, of such bands, shall be punished with hard labour for time.

268. The penalty of solitary imprisonment shall be inflicted upon all other individuals, charged with any service whatever, in such bands, and upon those who shall have knowingly and willingly furnished to such bands, or their divisions, any arms, ammunition, instruments of crime, lodgings, retreat, or place of meeting.

§. II. Vagrancy.

269. Vagrancy, (*vagabondage*) is a *delict*.

270. Vagabonds, or unowned people (*gens sans aveu*), are those who have no certain domicile, or means of subsistence, and who do not habitually exercise any trade or profession.

271. The vagabonds, or unowned people, who have been legally declared to be so, shall, for that fact alone, be punished with an imprisonment of from three to six months; and shall remain, after they have undergone their penalty, at the disposal of the government, during the time which it shall determine, regard being had to their conduct.

272. The individuals declared vagabonds, by a judgment, may, if they are foreigners, be conveyed, by order of the government, out of the territory of the empire.

273. Vagabonds, born in France, may, after judgment, and even though such judgment has become final and conclusive (*passé en force de chose jugée*), be claimed by a resolution of the municipal council of the commune where they were born, or be bailed by a solvent citizen.

If the government admits the claim, or accepts the bail, the individuals, thus claimed or bailed, shall be, by its orders, sent back or conveyed to the commune which has claimed them, or to that which shall be appointed for their residence, upon the demand of the bail.

§. III. *Mendicity.*

274. Every person who shall be found begging, in a place for which there shall exist a public institution organized for the purpose of obviating mendicity, shall be punished with an imprisonment of from three to six months; and after the expiration of his punishment, shall be conveyed to the bridewell (*depôt de mendicité*).

275. In the places where there does not yet exist any such institution, habitual, sturdy beggars, shall be punished with an imprisonment of from one to three months.

If they have been arrested out of the canton where they reside, they shall be punished with an imprisonment of from six months to two years.

276. All beggars, even disabled persons, who shall have made use of threats, or shall have entered, without leave of the proprietor, or of the persons of his house, either into a habitation, or into any inclosure belonging thereto;

Or who shall feign wounds or infirmities;

Or who shall beg in company, unless they are husband and wife, father or mother and their young children, a blind man and his guide;

Shall be punished with an imprisonment of from six months to two years.

Dispositions common to Vagabonds and Beggars.

277. Every vagabond or beggar, who shall have been taken disguised, in any manner whatever, or carrying arms, though he may not have made use of them, or threatened therewith;

Or provided with files, pick-locks, or any other instruments adapted either to commit thefts or other delicts, or to procure him the means of getting into houses;

Shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

278. Every beggar or vagabond, who shall be found in possession of property to the value of more than one hundred francs, and who shall not shew how he came by the same, shall be punished with the penalty pronounced in article 276.

279. Every beggar or vagabond, who shall have exer-

cised any act of personal violence whatever, shall be punished with solitary imprisonment; without prejudice to more severe penalties, if need be, according to the nature and circumstances of the violence.

280. Every vagabond or beggar, who shall have committed a crime, punishable with hard labour for time, shall, moreover, be branded.

281. The penalties established by the present Code, against individuals bearing false certificates, pass-ports, or route-papers, shall always, in their kind, be carried to the *maximum*, when they are applied to vagabonds or beggars.

282. The vagabonds or beggars who shall have undergone the penalties pronounced by the preceding articles, shall remain, at the expiration of those penalties, at the disposal of government.

SECTION VI.

Delicts committed in the Way of Writings, Images, or Engravings, distributed without the Names of the Authors, Printers, or Engravers.

283. Every publication, or distribution of works, writings, advertisements, bulletins, journals, periodical papers or other prints, which shall not contain a true indication of the names, profession, and abode of the author or printer, shall, on this account alone, be punished with an imprisonment of from six days to six months, against every person who shall have knowingly contributed to such publication or distribution.

284. This disposition shall be reduced to penalties of simple police;

1st. In regard to the cryers, posters, venders, or distributors, who shall make known the person from whom they have received the printed writing;

2^d. In regard to whoever shall make known the printer;

3^d. In regard even to the printer who shall make known the author.

285. If the printed writing contains any incitement to crimes or delicts, the cryers, posters, sellers, and distributors shall be punished as accomplices of the inciters, unless they have made known those from whom they have received the writing containing such incitement.

In case of their giving such information, they shall only incur an imprisonment of from six days to three months; and the punishment of accomplices shall remain applicable only to those who shall not have made known the persons from whom they have received the printed writing; and to the printer, if he be known.

286. In all the above cases, the copies seized shall be confiscated.

287. Every exposure or distribution of songs, pamphlets, figures, or images, contrary to good manners, shall be punished with a fine of from 16 to 500 francs, an imprisonment of from one month to one year, and the confiscation of the copper-plates and printed or engraved copies of the songs, figures or other objects of such delict.

288. The penalty of imprisonment and fine, pronounced by the preceding article, shall be reduced to penalties of simple police;

1st. In regard to the cryers, venders, or distributors, who shall make known the person from whom they have received the object of the delict;

2^d. In regard to whoever shall make known the printer or engraver;

3^d. In regard even to the printer or engraver who shall make known the author, or the person who shall have entrusted them with the printing or engraving.

289. In all the cases expressed in the present section, and where the author shall be known, he shall undergo the *maximum* of the penalty attached to that kind of delict,

Particular Disposition.

290. Every individual who, without having been authorized by the police, shall carry on the trade of cryer or poster of printed writings, drawings, or engravings, even though they are furnished with the names of the author, printer, designer, or engraver, shall be punished with an imprisonment of from six days to two months.

SECTION VII.

Of unlawful Associations or Assemblies.

291. No association, of more than twenty persons, the object of which shall be that of meeting every day, or on certain fixed days, to discuss religious, literary, political, or other subjects, can be formed; except with the consent of the government, and under the conditions which the public authority shall be pleased to impose upon such society.

The persons, domiciled in the house where the association meets, shall not be counted in the number of persons indicated by the present article.

292. Every association, of the nature above expressed, which shall have been formed without authority, or which, after having obtained such authority, shall have broken the conditions imposed upon it, shall be dissolved.

The chiefs, directors, or administrators of the association shall, moreover, be punished with a fine of from 16 to 200 francs.

293. If, by discourses, exhortations, invocations, or prayers, in whatever language, or by readings, bills posted up, publication, or distribution of any writings whatever, there has been made, at such meetings, any incitement to any crimes or delicts, the penalty shall be a fine of from 100 to 300 francs, and an imprisonment of from three months to two years, against the chiefs, directors, or administrators of such associations; without prejudice to more severe penalties, which may be enacted by the law against the individuals personally guilty of the incitement, which persons shall not, in any case, be punished with penalties less severe than those inflicted upon the chiefs, directors, or administrators of the association.

294. Every individual who, without permission of the municipal authority, shall have granted, or consented to, the use of his house or apartment, in whole or in part, for the meeting of the members of an association, even authorized, or for the exercise of any religious worship, shall be punished with a fine of from 16 to 200 francs.

TITLE II.

Crimes and Delicts against Individuals.

[Law decreed February 17th, 1810, promulgated February 27th, 1810.]

CHAPTER I.

Crimes and Delicts against the Person.

SECTION I.

Murder and other Capital Crimes,—Threats of Bodily Injury.

§. 1. *Murder,—Assassination,—Parricide,—Infanticide,
—Poisoning.**

295. HOMICIDE, committed wilfully, is denominated *murder*.

296. Every murder, committed with premeditation, or with lying in wait, is denominated *assassination*.

297. Premeditation consists in a design formed, before the action, of attacking the person of any particular individual, or even of any one who shall be found or met with, even though such design may be dependant upon some circumstance or condition.

298. Lying in wait, (*guet apens*), consists in waiting, more or less time, in one or several places, for an individual, either to kill him, or to exercise against him any act of violence.

* The article Homicide occupies 25 pages of Mr. Evans's Book, and refers to 20 Acts of Parliament.

299. The murder of fathers or mothers, legitimate, natural, or adoptive, or of any other legitimate ascendant, is denominated *parricide*.

300. The murder of a new born infant is denominated *infanticide*.

301. Every attempt upon the life of a person, by means of substances which may occasion death, more or less quickly, in whatever manner such substances may have been employed or administered, and whatever may have been the effects thereof, is denominated *poisoning*.

302. Every person guilty of assassination, parricide, infanticide, or poisoning, shall be punished with death; without prejudice to the special disposition contained in article 13, relative to parricide.

303. All malefactors, of whatever denomination, who, for the execution of their crimes, make use of tortures, or commit acts of barbarity, shall be punished as guilty of assassination.

304. Murder shall be punished with death, whenever it shall have preceded, accompanied, or followed any other crime or delict.

In all other cases, the person guilty of murder shall be punished with perpetual hard labour,

§. II. *Threats.*

305. Whoever, by any writing, anonymous or signed, shall have threatened any one with assassination, poisoning, or any other personal attack, punishable with death, perpetual hard labour, or transportation, shall be punished with hard labour for time, in case such threat shall have been accompanied by any order to deposit a sum of money in any particular place, or to perform any other condition.

306. If such threat has not been accompanied by any order or condition, the penalty shall be an imprisonment of not less than two years, nor more than five years, and a fine of from 100 to 600 francs.

307. If such threat, with order, or upon condition, shall be made verbally, the criminal shall be punished with an imprisonment of from six months to two years, and a fine of from 25 to 300 francs.

308. In the cases provided for by the two preceding arti-

cles, the criminal may, moreover, be placed, by sentence or judgment, under the superintendence of the high police, for not less than five years, nor more than ten years.

SECTION II.

Wilful Wounds and Blows, not amounting to Murder, and other wilful Crimes and Delicts.

309. Every individual, who shall have given any wounds or blows, shall be punished with solitary imprisonment, if there shall have resulted from such acts of violence, a sickness or inability to work, for more than twenty days.

310. If the crime, mentioned in the preceding article, has been committed with premeditation, or with lying in wait, the penalty shall be that of hard labour for time.

311. When the wounds or blows shall not have occasioned any sickness, or inability to work, of the kind mentioned in article 309, the offender shall be punished with an imprisonment of from one month to two years, and a fine of from 16 to 200 francs.

If there has been premeditation, or lying in wait, the imprisonment shall be from two to five years, and the fine from 50 to 500 francs.

312. In the cases provided for by articles 309, 310, and 311, if the criminal has committed the crime against his father or mother, legitimate, natural, or adoptive, or other legitimate ascendants, he shall be punished as follows :

If the article to which the case shall relate, pronounces imprisonment and fine, the guilty person shall undergo the penalty of solitary imprisonment ;

If the article pronounces the penalty of solitary imprisonment, he shall undergo that of hard labour for time ;

If the article pronounces the penalty of hard labour for time, he shall undergo that of perpetual hard labour.

313. If the crimes and delicts, provided for in the present and preceding sections, have been committed in a seditious assembly, with rebellion, or pillage, they are imputable to the chiefs, authors, instigators, and inciters of such assembly, rebellion, or pillage ; who shall be punished as

guilty of such crimes or delicts, and condemned to the same penalties as are awarded against those who have personally committed them.

314. Every individual who shall fabricate or sell, stilet-toes, blunderbusses (*tromblons*), or any kind of arms, prohibited by law, or by the regulations of public administration, shall be punished with an imprisonment of from six days to six months.

Whoever shall be in possession of such arms, shall be punished with a fine of from 16 to 200 francs.

In both cases, the arms shall be confiscated.

All without prejudice to more severe penalties, if need be, in case of their being accomplices in crimes.

315. Besides the correctional penalties, mentioned in the preceding articles, the tribunals may direct the person convicted, to be placed under the special superintendence of the high police, for from two years to ten years.

316. Every person, guilty of the crime of castration, shall undergo the penalty of perpetual hard labour.

If death has resulted therefrom, before the expiration of forty days, next after the crime, the criminal shall undergo the penalty of death.

317. Whoever, by means of substances to be swallowed, either solid or liquid; by medicines; by violence; or by any other means; shall have caused the miscarriage of a woman with child, whether she has consented to it or not, shall be punished with solitary imprisonment.

The same penalty shall be awarded against the woman who shall have procured her own miscarriage, or shall have consented to make use of the means prescribed to her, or administered for that purpose, if the miscarriage has actually ensued therefrom.

The physicians, surgeons, and other officers of health, who shall have prescribed or administered such means, shall be condemned to hard labour for time, if the miscarriage has actually taken place.

318. Whoever shall have sold adulterated liquors, containing mixtures prejudicial to health, shall be punished with an imprisonment of from six days to two years, and a fine of from 16 to 500 francs.

The adulterated liquors, which shall be found belonging to the vender or retailer, shall be seized and confiscated.

SECTION III.

Involuntary Homicide, Wounds and Blows;—Excusable Crimes and Delicts, and Cases not admitting Excuse,
—Homicide, Wounds, and Blows, which are neither Crimes nor Delicts.*

§. I. *Involuntary Homicide, Wounds, and Blows.*

319. Whoever, by unskilfulness, imprudence, heedlessness, negligence, or non-observance of rules, shall have committed a homicide involuntarily, or shall have been involuntarily the cause of it, shall be punished with an imprisonment of from three months to two years, and a fine of from 50 to 600 francs.

320. If only wounds or blows have resulted from such want of skill or caution, the imprisonment shall be from six days to two months, and the fine from 16 to 100 francs.

§. II. *Excusable Crimes and Delicts, and Cases not admitting Excuse.*

321. Murder, as well as wounds and blows, are excusable, if they have been provoked by blows, or grievous personal violence.

322. The crimes and delicts, mentioned in the preceding articles, are likewise excusable, if they have been committed in repelling, by day-time, the scaling or breaking open of the inclosures, walls, or entries of a house, or inhabited apartment, or of the appurtenances thereof.

If the fact has happened in the night, this case is governed by article 329.

323. Parricide is never excusable.

324. Murder, committed by the husband, upon his wife, or by the wife, upon her husband, is not excusable, if the life of the husband or wife, who has committed such murder, has not been put in peril, at the very moment when the murder has taken place.

* It will be seen, by the following articles, that the cases called excusable are not exempt from punishment, but the punishment is mitigated.

Nevertheless, in the case of adultery, provided for by article 336, murder committed upon the wife as well as upon her accomplice, at the moment when the husband shall have caught them in the fact, in the house where the husband and wife dwell, is excusable.

325. The crime of castration, if it has been immediately provoked by a violent outrage to chastity, shall be considered as an excusable murder or wound.

326. When the fact of excuse shall be proved :

If it be the case of a crime punishable with death, perpetual hard labour, or transportation, the penalty shall be reduced to an imprisonment, of from one year to five years ;

If it be the case of any other crime, the penalty shall be reduced to an imprisonment of from six months to two years ;

In these two first cases, the criminal may be placed, by the sentence or judgment, under the superintendence of the high police, for not less than five years, nor more than ten years ;

If it be the case of a delict, the penalty shall be reduced to an imprisonment, of from six days to six months.

§. III. *Homicide, Wounds, and Blows, not denominated Crimes or Delicts.*

327. There is neither crime nor delict, when the homicide, wounds, and blows, were ordained by the law, and commanded by lawful authority.

328. There is neither crime nor delict, when the homicide, wounds, and blows, were commanded by the actual necessity of lawful self-defence, or defence of another person.

329. The two following cases are reckoned among those of actual necessity of defence.

1st. If the homicide has been committed, the wounds occasioned, or the blows given, in repelling, during the night, the scaling or breaking open of the inclosures, walls, or entries, of a house or inhabited apartments, or of the appurtenances thereof.

2^d. If the fact has taken place in self-defence, against the actors of thefts or robbery, committed with violence.

SECTION IV.

*Attacks upon Morals.**

330. Whoever shall commit any public outrage against modesty, shall be punished with an imprisonment of from three months to one year, and a fine of from 16 to 200 francs.

331. Whoever shall commit the crime of rape, or shall be guilty of any other attack upon modesty, consummated or attempted, with violence, against an individual of either sex, shall be punished with solitary imprisonment.

332. If the crime has been committed upon the person of an infant, under the age of fifteen years complete, the criminal shall undergo the penalty of hard labour for time.

333. The penalty shall be perpetual hard labour, if the criminals are of the class of those who have authority over the persons upon whom they have made such attack; if they are the instructors or hired servants of such person; or if they are public officers, or ministers of worship; or if the criminal, whoever he may be, has been assisted in his crime by one or more other persons.

334. Whoever shall have attacked morals, by exciting, favouring, or facilitating, habitually, debauchery or corruption in the youth of both sexes, under the age of twenty-one years, shall be punished with an imprisonment of from six months to two years, and a fine of from 50 to 500 francs.

If the prostitution or corruption has been excited, favoured, and facilitated by their fathers, mothers, guardians, or other persons entrusted with their superintendence, the penalty shall be an imprisonment of from two to five years, and a fine of from 300 to 1,000 francs.

335. The persons guilty of the delict mentioned in the preceding article, shall be interdicted from all guardianship or trusteeship (*tutelle ou curatelle*), and from all participation in family councils; to wit, the individuals to whom the first paragraph of that article applies, during not less than two years nor more than five years; and those mentioned in the second paragraph, during not less than ten years nor more than twenty years.

* This subject, and that of the 2d paragraph of section VI. are provided for by 13 English Acts of Parliament, occupying as many pages of Mr. Evans's Book.

If the delict has been committed by the father or mother, the criminal shall, moreover, be deprived of the rights and privileges, allowed to him, over the person and property of the child, by the Code Napoleon, Book I. Title IX. *of the Paternal Power*.

In all cases, the criminals may be placed, by the sentence or judgment, under the superintendence of the high police ; observing, as to the duration of such superintendence, what has been just before directed as to the duration of the interdiction, mentioned in the present article.

336. The adultery of the wife cannot be denounced, except by the husband ; nor by him, if he be in the case provided for by article 339.

337. The wife, convicted of adultery, shall undergo the penalty of imprisonment, during not less than three months, nor more than two years.

The husband shall have the power of stopping the effect of this condemnation, by consenting to take his wife again.

338. The accomplice of the adulterous wife shall be punished with imprisonment, during the same space of time, and, moreover, with a fine of from 100 to 2,000 francs.

The only proofs which can be admitted against the person charged as an accomplice, (except his being taken in the fact) shall be such as result from letters or other papers, written by the person accused.

339. The husband, who shall keep a concubine in the house where he and his wife live, and who shall be convicted, upon the complaint of the wife, shall be punished with a fine of from 100 to 2,000 francs.

340. Whoever, being engaged in the bond of wedlock, shall contract a second marriage, before the dissolution of the preceding one, shall be punished with hard labour for time.

The public officer, who shall perform his office in regard to such a marriage, knowing the existence of the preceding one, shall be condemned to the same penalty.

SECTION V.

*Illegal Arrests, and Sequestrations of Persons.**

341. The penalty of hard labour for time shall be inflicted upon those who, without order from the constituted authorities, and out of the cases where the law directs the seizing of persons charged with offences, shall have arrested, detained, or sequestered any persons whomsoever.

Whoever shall have afforded a place for the purpose of such detention or sequestration, shall undergo the same penalty.

342. If the detention or sequestration has lasted more than one month, the penalty shall be that of perpetual hard labour.

343. The penalty shall be reduced to an imprisonment of from two to five years, if the persons guilty of the delicts, mentioned in article 341, while not yet actually prosecuted, have set at liberty the person arrested, sequestered, or detained, before the tenth day complete, after that of the arrest, detention, or sequestration. They may, nevertheless, be placed under the superintendence of the high police, during from five to ten years.

344. In each of the three following cases :

1st. If the arrest has been executed with a false costume, under a false name, or upon a false order of the public authority ;

2^d. If the arrested, detained, or sequestered individual has been threatened with death ;

3^d. If he has been put to corporal tortures ;

The criminals shall be punished with death.

SECTION VI.

Crimes and Delicts tending to hinder or destroy the Proof of the civil State of a Child, or to endanger its Life ;—Stealing of Minors ;—Breach of the Laws respecting Interments.

§. I. Crimes and Delicts towards Children.†

345. The persons guilty of stealing, concealing, or sup-

* This section corresponds to the Habeas Corpus Act.

† One English Act of Parliament has recently passed, to punish the crime of child-stealing.

pressing a child ; of substituting one child for another ; or of imposing a child upon the world, as the offspring of a woman who has not been actually delivered ; shall be punished with solitary imprisonment.

The same penalty shall be inflicted upon those who, being entrusted with a child, shall not produce it to the persons who have a right to claim it.

346. Every person who, having assisted at a delivery, shall not have made the declaration, directed by article 56, of the Code Napoleon,* within the time fixed by article 55, of the same Code,† shall be punished with an imprisonment of from six days to six months, and a fine of from 16 to 300 francs.

347. Every person who, having found a new-born child, shall not bring it to the officer of the civil state, as directed by article 58 of the Code Napoleon, shall be punished with the penalties established in the preceding article.

The present disposition is not applicable to the person who shall have consented to take charge of the child, and shall have made his declaration in that behalf, before the municipality of the place where the child has been found.

348. Those who shall have taken to an hospital, a child under the age of seven years complete, which shall have been entrusted to them to be taken care of, or for any other cause, shall be punished with an imprisonment of from six weeks to six months, and a fine of from 16 to 50 francs.

Nevertheless, no penalty shall be awarded, if they were not bound, or had not obliged themselves, to provide, without pay, for the nurture and support of the child, and if nobody had made such provision.

349. Those who shall have exposed and abandoned, in a solitary place, a child under the age of seven years complete ; those who shall have given the order so to expose it, if such order has been executed ; shall, for this fact alone, be condemned to an imprisonment of from six months to two years, and a fine of from 16 to 200 francs.

350. The penalty, mentioned in the preceding article, shall be from two years to five years, and the fine from 50 to 400 francs, against the guardians or teachers of the child exposed and abandoned by them, or by their order.

* This declaration is to be made for the purpose of registering the child's birth.

† Three days.

351. If, in consequence of the exposure and abandonment, provided for by articles 349 and 350, the child has become mutilated or lamed, the act shall be considered as wilful wounds given to it by the person who shall have exposed or abandoned it; and if death has ensued, the act shall be considered as murder: in the first case, the criminals shall undergo the penalty applicable to wilful wounds; and in the second case, that of murder.

352. Those who shall have exposed or abandoned, in a place not solitary, a child under the age of seven years complete, shall be punished with an imprisonment of from three months to one year, and a fine of from 16 to 100 francs.

353. The delict, foreseen by the present article, shall be punished with an imprisonment of from six months to two years, and a fine of from 25 to 200 francs, if it has been committed by the guardians or teachers of the child.

§. II. *Stealing of Minors.*

354. Whoever, by fraud or violence, shall steal, or cause to be stolen, any minors; or shall spirit away, seduce or remove them; or cause them to be spirited away, seduced, or removed, from the places where they were placed by those to whose authority or direction they had been submitted or entrusted, shall undergo the penalty of solitary imprisonment.

355. If the person, thus stolen or seduced, is a girl under the age of sixteen years complete, the penalty shall be that of hard labour for time.

356. When the girl, under the age of sixteen years, shall have consented to such stealing, or shall have voluntarily followed the seducer, this latter, if he was twenty-one years of age or more, shall be condemned to hard labour for time.

If the seducer was not twenty-one years of age, he shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

357. In case the seducer shall have married the girl whom he has stolen, he can only be prosecuted, upon the complaint of those persons who, by the Code Napoleon, have the right of requiring such marriage to be declared void; and he can only be condemned when the marriage has been declared void.

§. III. *Breaches of the Laws respecting Interments.*

358. Those who shall cause a deceased person to be buried, without the previous authority of the public officer, in cases where such authority is required, shall be punished with an imprisonment of from six days to two months, and a fine of from 16 to 50 francs; without prejudice to the prosecution of any other crimes with which the authors of this delict may be charged under such circumstances.

The same penalty shall be inflicted upon those who shall contravene, in any manner whatever, the law and regulations relative to premature interments.

359. Whoever shall have concealed or hidden the corpse of a person murdered, or dead in consequence of blows and wounds, shall be punished with an imprisonment of from six months to two years, and a fine of from 50 to 400 francs; without prejudice to more severe penalties, if he has taken part in the crime.

360. Whoever shall have been guilty of violating graves or burying-places, shall be punished with an imprisonment of from three months to one year, and a fine of from 16 to 200 francs; without prejudice to the penalties against the other crimes and delicts which may be connected with this one.

SECTION VII.

False Evidence, Calumny, Slander, and Disclosure of Secrets.

§. I. *False Evidence.*

361. Whoever shall be guilty of false evidence, in a criminal matter, either against the accused, or in his favour, shall be punished with the penalty of hard labour for time.

Nevertheless, if the party accused has been condemned to a penalty more severe than that of hard labour for time, the false witness who has deposed against him, shall suffer the same penalty.

362. Whoever shall have been guilty of false evidence, in a correctional matter, or in a matter of police, either against the person charged, or in his favour, shall be punished with solitary imprisonment.

363. The person guilty of false evidence, in a civil matter, shall be punished with the penalty established in the preceding article.

364. The false witness, in a correctional or civil matter, or a matter of police, who shall have received any money, reward, or promise, shall be punished with hard labour for time.

In every case, what the false witness shall have received shall be confiscated.

365. The person guilty of subornation of witnesses shall be condemned to hard labour for time, if the false evidence, which has been the object of such subornation, is punishable with solitary imprisonment; to perpetual hard labour, if the false evidence is punishable with hard labour for time, or transportation; and to the penalty of death, when the false evidence shall be punishable with perpetual hard labour, or capital punishment.

366. The party to whom the oath shall have been tendered or referred, in a civil matter, and who shall have made a false oath, shall be punished with civic degradation.*

§. II. *Calumny, Slander, and Disclosure of Secrets.*

367. He, who either in public places or assemblies, or in a public and authentic act or deed; or in any writing, printed or not printed, which shall have been posted up, sold, or

* This article applies to the provisions of the French law, for examining the parties to a cause.

In certain cases, a party may require his adversary to confess or deny the matter in question, upon oath: he to whom the oath is so tendered (*déferé*), may either answer upon oath, or refer, i. e. tender back the oath to the other; and the refusal of this last, or the oath of either party, to whom it is so tendered, must decide the cause. This is called the *decisory oath*.

In certain cases, where the proof would be otherwise insufficient, the judge may finally decide the cause upon the oath of one party; and this resembles the *suppletory oath* of the civil law.

Code Napoleon, article 1357, to article 1369.

distributed ; shall have imputed to any individual whatever, facts, which, if they really existed, would expose the person, against whom they are charged, to criminal or correctional prosecution, or even would only expose him to the contempt or hatred of the citizens ; shall be guilty of the delict of calumny.*

The present disposition is not applicable to facts, the publication whereof is authorised by the law ; nor to those which the author of the imputation was, by the nature of his functions or duties, obliged to disclose or repress.

368. Every imputation, in support of which legal proof is not produced, is presumed to be false ; consequently, the author of the imputation shall not be allowed, in his defence, to require that the falsehood be proved ; nor can he allege, as matter of excuse, either that the publications or facts are notorious, or that the imputations, which give rise to the prosecution, have been copied or extracted from foreign papers or other printed writings.

369. The calumnies, published by means of foreign papers, may support a prosecution against those who shall have sent the articles, or ordered them to be inserted, or contributed to the introduction or distribution of such papers in France.

370. When the imputed fact shall be legally proved true, the author of the imputation shall not be liable to any penalty.

No proof shall be considered legal but that which results from a judgment, or some other authentic act.

371. When the legal proof shall not be produced, the calumniator shall be punished with the following penalties:

If the imputed fact is of such a nature as to deserve the penalty of death, perpetual hard labour, or transportation, the criminal shall be punished with an imprisonment of from two to five years, and a fine of from 200 to 5,000 francs.

In all other cases, the imprisonment shall be from one month to six months, and the fine from 50 to 2,000 francs.

372. When the imputed facts shall be punishable by law, and the author of the imputation shall have denounced them, the prosecution and judgment of the delict of calumny, shall be respite^d during the proceedings upon the prosecution for the imputed facts.

* Calumny, being a delict, is tried without the intervention of a jury. This has been complained of, and the subject, at present, (1819), occupies the attention of the French legislators.

373. Whoever shall have made, in writing, a calumnious denunciation against one or more individuals, to the officers of justice, or of the administrative or judiciary police, shall be punished with an imprisonment of from one month to one year, and a fine of from 100 to 3,000 francs.

374. In *all* cases, the calumniator shall be interdicted from the rights mentioned in article 42, of the present Code, during not less than five years' reckoning, nor more than ten years, from the day on which he shall have undergone his punishment.

375. As for slanders, or other insulting expressions, which do not include the imputation of any precise fact, but that of some particular vice; if they have been uttered in public places or assemblies, or inserted in writings, printed or not printed, which shall have been circulated and distributed; the penalty shall be a fine of from 16 to 500 francs.

376. All other slanders, or insulting expressions, which shall not have the above double character of gravity and publicity, shall only be punished with penalties of mere police.

377. In regard to the imputations and abuse, which may be inserted in writings relative to the defence of the parties, or in pleadings; the judges, who are in possession of the cause, may, in giving judgment, either award the suppression of the abuse, or abusive writings, or give admonitions (*injonctions*), to the authors of the delict, or suspend them from their functions, and also decide upon the damages.

The duration of such suspension shall not exceed six months; in case of repeated offence, it shall be of not less than one year, nor more than five years.

If the abuse, or abusive writings, bear the character of grave calumny, and the judges in possession of the cause cannot take cognizance of the delict, they can only award, against the persons charged with calumny, a provisional suspension of their functions, and shall send them to trial for the delict, before the competent judges.

378. The physicians, surgeons, and other officers of health, likewise the apothecaries and midwives, and all other persons, to whom, in consequence of their state or profession, secrets are confided, and who, except in cases where the law obliges them to give information, shall

have disclosed such secrets ; shall be punished with an imprisonment of from one month to six months, and a fine of from 100 to 500 francs.

CHAPTER II.

Crimes and Delicts against Property.

[Law decreed February 19th, 1810, promulgated March 1st, 1810.]

SECTION II.

*Thefts.**

379. WHOEVER has fraudulently abstracted a thing which does not belong to him, is guilty of theft.

380. The abstractions which are committed by husbands to the prejudice of their wives ; † by wives to the prejudice of their husbands ; by a widower or a widow, as to the things which had belonged to the deceased spouse ; by children or other descendants, to the prejudice of their fathers, mothers, or other ascendants ; by fathers, mothers, or other ascendants, to the prejudice of their children, or other descendants ; or by persons related by affinity in the same degrees ; shall not afford ground for any thing more than civil reparations.

In regard to all other individuals, who shall have concealed, or applied to their own use, the whole or a part of the stolen goods, they shall be punished as guilty of theft. ‡

* Under the head of Larceny, &c. Mr. Evans cites 51 Acts of Parliament, extending to 62 pages of his Book.

† The French law, like the civil, considers the husband and wife as distinct persons, capable of having separate property.

‡ See note to article 62.

381. The penalty of death shall be inflicted upon the individuals guilty of theft, committed with the aggravation of all the five circumstances following:

1st. If the theft has been committed by night;

2^d. If the theft has been committed by two or more persons;

3^d. If the criminals, or any of them, were in possession of arms, apparent or concealed;

4th. If they have committed the crime;

Either by means of extend house-breaking (*effraction exterieure*), or of scaling, or of false keys, in a house, apartment, chamber, or lodgings, inhabited or used for habitation, or their appurtenances;

Or by assuming the title of a public functionary, or civil or military officer, or dressed in the uniform or costume of such functionary, or officer, or by alleging a false order of the civil or military authority.

5th. If they have committed the crime with violence, or threats of making use of their arms.

382. The penalty of perpetual hard labour shall be inflicted upon every individual guilty of theft, committed by means of violence, and, moreover, with any two of the first four circumstances enumerated in the preceding article.

If the violence, with which the theft has been committed, has left marks of wounds or bruises, this circumstance alone shall suffice, that the penalty of perpetual hard labour shall be awarded,

383. Thefts, committed on the highways, shall also be punishable with perpetual hard labour.

384. The penalty of hard labour for time shall be inflicted upon every individual guilty of theft, committed by any of the means expressed in number 4 of article 381, even though the breaking, scaling, or use of false keys, may have taken place in buildings, parks, or inclosures, not used for habitation, or not belonging to inhabited houses, and though the breaking may have been only interior.

385. The penalty of hard labour for time shall, in like manner, be inflicted upon every individual guilty of theft committed, either with violence, when it shall not have left any mark of wound or bruise, and shall not have been accompanied by any other circumstance of aggravation; or without violence, but with the aggravation of all the three following circumstances:

1st. If the theft has been committed by night;

2^d. If it has been committed by two or more persons;

3^d. If the criminals, or any of them, were in possession of arms, apparent or concealed.

386. The penalty of solitary imprisonment shall be inflicted upon every individual guilty of theft, committed in any one of the following cases :

1st. If the theft has been committed by night, and by two or more persons; or if it has been committed with one only of those two circumstances, but also in a place inhabited or used for habitation.

2^d. If the criminals, or any of them, were in possession of arms, apparent or concealed; even though the place where the theft has been committed, was neither inhabited nor used for habitation, and though the theft has been committed in the day, and by one person only.

3^d. If the thief is a domestic servant, or person working for wages, even when he shall have committed the theft against persons whom he did not serve, but who were either in the house of his master, or in that to which the criminal did accompany him; or if he is a workman, mate (*compagnon*), or apprentice, in the house, workshop, or warehouse of his master; or an individual, working habitually in the habitation where he shall have stolen.

4th. If the theft has been committed by an innkeeper, tavernkeeper, carrier, or boatman, or any of their overseers (*préposés*), when they shall have stolen the whole or a part of the things entrusted to them in that quality; or, lastly, if the criminal has committed the theft in the inn where he was received.

387. Carriers, boatmen, or their overseers, who shall have altered any wines, or any other sort of liquors or merchandize, whereof the carriage had been entrusted to them, and who shall have committed such alteration, by the admixture of unwholesome substances, shall be punished with the penalty established in the preceding article.

If there has not been an admixture of unwholesome substances, the penalty shall be an imprisonment of from one month to one year, and a fine of from 16 to 100 francs.

388. Whoever shall have stolen, in the fields, any horses, or beasts, used for bearing burthens, drawing, or riding; any great or small cattle, instruments of agriculture, crops, or stacks of grain, forming part of crops; shall be punished with solitary imprisonment.

The same rule shall hold good in regard to timber, stolen from the places where it is felled (*ventes*), and to stone, stolen from the quarry; also with regard to fish, stolen from ponds, preserves, or reservoirs.

389. The same penalty shall take place, if, to commit the theft, there has been any carrying off or displacing of land-marks.

390. Every building, lodging, lodge, or hut, even moveable, which, though not actually inhabited, is intended for habitation, is considered an inhabited house; so likewise all the dependencies thereof, as courts, yards, barns, stables, and buildings, which are inclosed therein, whatever may be the use thereof, and even though they may have a particular inclosure within the general inclosure or fence (*enceinte*).

391. Every ground (*terrain*), is considered a park or inclosure, when it is surrounded by ditches, stakes, hurdles, planks, hedges, either of quickset or of dead-wood, or by walls, of whatever materials, and whatever may be the height, depth, antiquity, or decay of those different inclosures, though there be no gate shutting with a lock or otherwise, or though the gate should afford a passage (*serait à claire voie*), and be left constantly open.

392. The moveable pens, intended to hold cattle in the country, of whatever materials they may be formed, are also considered as inclosures; and when they are connected with moveable huts or other shelters, intended for the keepers, they are considered as depending upon an inhabited house.

393. By breaking is meant, any forcing open, fracture, pulling down, demolishing, or carrying away, of walls, roofs, floors, doors, windows, locks, pad locks, or other utensils or instruments, used for shutting or for preventing a free passage; and of any other kind of inclosure whatsoever.

394. Breaking is either exterior or interior.

395. Exterior breakings are those by means of which houses, courts, yards, inclosures, or dependencies, or the apartments or lodgings of an individual, are entered.

396. Interior breakings are those which, after the entry into the places mentioned in the preceding article, are made of inner-doors or inclosures; also of cupboards or other articles of furniture, which are shut.

The mere carrying away of chests, boxes, bales packed

with cloth and cordage ; or other closed articles, containing any effects whatever, is considered as an interior breaking, notwithstanding that such things have not been broken open upon the spot.

397. Every entry into houses, buildings, courts, yards, edifices of whatever kind, gardens, parks, or inclosures, effected by getting over the walls, doors, roofing (*toitures*), or any other inclosure, is denominated scaling.

The entering, by any subterraneous passage, other than that which has been established to serve as an entry, is a circumstance of the same gravity as scaling.

398. All hooks, pick-locks, master-keys, keys imitated, counterfeited, or altered ; or which were not intended by the proprietor, tenant, innkeeper, or lodger, for the locks, padlocks, or any other fastenings, to which the criminal shall have applied them, are denominated false keys.

399. Whoever shall have counterfeited or altered any keys, shall be condemned to an imprisonment of from three months to two years, and a fine of from 25 to 150 francs.

If the criminal is a locksmith by profession, he shall be punished with solitary imprisonment.

All, without prejudice to more severe penalties, if need be, in case of his being an accomplice of crime.

400. Whoever shall have extorted, by force, violence, or constraint, the signature or surrender (*remise*), of any writing, act, or legal instrument ; or of any document whatever, containing or operating any obligation, conveyance, or release ; shall be punished with hard labour for time.

401. All other thefts, not mentioned in the present section ; all acts of stealth and larceny ; and all attempts to commit those delicts ; shall be punished with an imprisonment of not less than one year, nor more than five years ; and may also be punished with a fine of not less than 16 nor more than 500 francs.

The criminals may also be interdicted from the rights mentioned in article 42, of the present Code, during not less than five years, nor more than ten years, reckoning from the day when they shall have undergone their punishment.

They may also be placed, by the sentence or judgment, under the superintendence of the high police, during the same number of years.

SECTION II.

Bankruptcies, Swindlings, and other Kinds of Fraud.§. I. *Bankruptcy and Swindling (Escroquerie).*

402. Those who, in the cases provided for by the Code of Commerce, shall be declared guilty of bankruptcy, shall be punished as follows:

Fraudulent bankrupts shall be punished with hard labour for time;

Simple bankrupts shall be punished with an imprisonment of not less than one month, nor more than two years.*

* It must be observed, that by the French law (as by the more ancient English acts of parliament) the word Bankruptcy implies an offence. The simple insolvency of a trader is called failure (*faillite*); the culpable insolvent is called a bankrupt.

It is thought proper to subjoin those articles of the Code of Commerce which establish the distinctions above referred to. It is a frequent subject of complaint, that some such distinctions are wanting in the English Law, which denounces capital punishment against the bankrupt, for a concealment to the amount of £20, but does not provide any effectual correction for the other more common offences mentioned below.

CODE DE COMMERCE.—Art. 437. *Every trader who stops payment is in a state of failure:*

438. *Every trader who fails, and who falls under one of the cases of culpability or fraud provided for by the present law, is in a state of bankruptcy.*

439. *There are two kinds of bankruptcies: Simple Bankruptcy; It shall be tried by the correctional tribunals.*

Fraudulent Bankruptcy; It shall be tried by the courts of criminal justice.

440. *Every failer shall be bound, within three days from the time when he stops payment, to make a declaration thereof at the registry of the tribunal of commerce; the day on which he stops shall be reckoned one of the three.*

In case of failure of a partnership under a firm, the declaration of the failer shall contain the name and indication of the domicile of each of the general partners (associés solidaires).

886. *The failing trader who shall fall under one or more of the following cases, to wit:*

1st. *If his household expences, which he is bound to enter month by month, in his journal, are considered excessive;*

2nd. *If he is found to have wasted large sums in gaming, or dealings of mere chance;*

3rd. *If it appears from his last stock-taking that he has incurred considerable debts, while his credit (actif) was 50 per cent below his debit (passif), and if he has sold again wares to a loss, or below the market price;*

403. Those who, conformably to the Code of Commerce shall be declared accomplices of fraudulent bankruptcy,

4th. If he has signed notes or bills (a donné des signatures de crédit ou de circulation) to an amount equal to three times his credit, according to his last stock taking;

May be prosecuted as a simple bankrupt, and declared such.

587. The failer who has not made at the registry the declaration prescribed by Art. 440 ;

He who, having absented himself, shall not present himself in person to the commissioners (agens), and to the assignees (syndics), within the time fixed, and without lawful excuse;

He who, having a partnership, shall not conform himself to Art. 440 ;

May be prosecuted as a simple bankrupt, and declared such.

593. Every failing trader who shall fall under one or more of the following cases, to wit:

1st. If he has set up any fictitious expenses or losses, or does not shew how he has applied all his receipts ;

2nd. If he has embezzled (détourné) any sum of money, credit, merchandise, wares, or moveables ;

3rd. If he has made any fictitious sales, bargains, or gifts ;

4th. If he has made any fictitious debts, by collusion with pretended creditors, by means of simulated writings, or by making himself debtor, without consideration or value received, by public acts or engagements under private signature ;

5th. If, having received upon a special commission (mandat), or for safe custody, any commercial goods, wares, or merchandises, he has, to the prejudice of the consigner or owner, applied to his own use the goods so received, or the value of them ;

6th. If he has bought moveable or immoveable goods in another person's name ;

7th. If he has concealed his books ;

Shall be declared a fraudulent bankrupt,

594. The failer who has kept no books, or whose books do not shew his true situation of debit and credit ;

He who, having obtained a safe conduct, shall not surrender himself to justice ;

May be prosecuted as a fraudulent bankrupt, and declared such.

597. The individuals convicted of having had an understanding with the bankrupt, for the purpose of concealing or withdrawing all or part of his moveable or immoveable goods; those convicted of having obtained from him fictitious credits, and who, at the proof of their debts, shall persist in making them pass as real and bona fide ;

Shall be declared accomplices of the fraudulent bankrupts, and condemned to the same penalties as the accused.

598. The same judgment which shall award the penalties against the accomplices of fraudulent bankrupts shall condemn them,

1st. To refund to the general creditors the goods, rights, and actions fraudulently withdrawn ;

2nd. To pay to the said general creditors, damages equal to the sum of which they have attempted to defraud them.

shall be punished with the same penalty as the fraudulent bankrupts.

404. Exchange brokers, and brokers, who have failed, shall be punished with hard labour for time; if they are convicted of fraudulent bankruptcy, the penalty shall be that of perpetual hard labour.

405. Whoever, either by making use of false names or descriptions; or by using fraudulent contrivances to induce the belief of false speculations, or of imaginary means or credit, or to suggest the hope or fear of any success, accident, or other chimerical event; shall procure to be remitted or delivered to him, any funds, moveables, obligations, dispositions, bills, promises, acquittances, or releases; and shall, by any of these means, fraudulently obtain, or attempt to obtain, the whole or part of the fortune of others; shall be punished with an imprisonment of not less than one year, nor more than five years, and a fine of not less than 50 francs, nor more than 3,000 francs.

The criminal may, moreover, be interdicted from the rights mentioned in article 42 of the present code, during not less than five years, nor more than ten years, to be reckoned from the day on which he shall have undergone his penalty; all without prejudice to more severe penalties, if the crime of forgery has been committed.

§. II. Abuse of Confidence.

406. Whoever shall have abused the wants, weaknesses, or passions of a minor, to induce him to subscribe, to his own prejudice, any obligations, releases, or discharges, in consideration of the loan of money or moveable goods, or of commercial paper (*effets*), or any other securities, under whatever form such negotiation may have been made or disguised; shall be punished with an imprisonment of not less than two months, nor more than two years, and a fine which may neither exceed the fourth part of the restitutions and damages which shall be due to the parties injured, nor be less than 25 francs.

The disposition established in the second paragraph of the preceding article, may, moreover, be applied.

407. Whoever, abusing a paper signed in blank, (*blanc-seing*), which has been entrusted to him, shall have fraudulently written upon it any obligation or discharge, or any other act which may endanger the person or fortune of

the subscriber (*signataire*), shall be punished with the penalties established in Article 405.

In case the blank signature shall not have been entrusted to him, he shall be prosecuted as a forger, and punished as such.

408. Whoever shall have embezzled or squandered, in prejudice of the proprietor, possessor, or holder, any effects, money, goods, bills, releases, or other writings, containing or operating any obligation or discharge, which shall have been only committed to him as a deposit, or to be kept with a compensation for his trouble, under the condition of restoring or producing them, or of making some particular use or employment of them; shall be punished with the penalties established in Article 406.

All without prejudice to what is said in Articles 254, 255, and 256, in relation to the abstraction and carrying away of money, effects, or documents, placed in public depositories.

409. Whoever, after having produced, in a judiciary cause, any document, paper, or memorial, shall have subtracted it in any manner whatever, shall be punished with a fine of from 25 to 300 francs.

This penalty shall be awarded by the tribunal in possession of the cause.

§. III. *Offences against the Regulations with respect to Gaming-houses, Lotteries, and Pawnbrokers'-offices.*

410. Those who shall keep any house for games of chance, to which the public shall be admitted, either indiscriminately, or upon the introduction of persons interested or initiated; the bankers of such house; all those who shall have established or kept any lottery not authorised by law; all managers, overseers, or agents of any such establishment; shall be punished with an imprisonment of not less than two months, nor more than six months, and a fine of from 100 to 6,000 francs.*

* The English and French law resemble each other in prohibitions of all unlicensed lotteries; and it is too evident that, in both cases, the intention is not that of preserving public morals, but that of securing to the public treasury, as much as possible of the gain if it can with propriety be so called,) which may be derived from the practice.

It may, however, be hoped, that the exertions of Mr. Lyttelton will soon effect an entire abolition of the English lotteries. This notice cannot add to that gentleman's honour, but it would be an act of ingratitude to omit the mention of his name.

The offenders may, moreover, be interdicted from the rights mentioned in Article 42 of the present Code, during not less than five years nor more than ten years, to be reckoned from the day when they shall have undergone their punishment.

In all cases, the funds or effects which shall be found exposed in the game, or put in the lottery; the furniture, instruments, utensils, and implements employed in, or intended for the use of, the games or lotteries; the furniture and moveable effects with which the places shall be furnished or adorned; shall be confiscated.

411. Those who shall establish or keep offices for lending money upon pledges or pawns, without legal authority; or who, having such authority, shall not keep a register, conformably to the regulations, containing consecutively, without blank or interlineation, the sums or things lent, the names, domiciles, and professions of the borrowers, and the nature, quality, and value of the things pledged; shall be punished with an imprisonment of not less than fifteen days, nor more than three months, and a fine of from 100 to 2,000 francs.

§. IV. *Impediments to the Freedom of bidding at Auctions.*

412. Those who, at the disposal of the property, usufruct, or letting out, of moveable or immoveable goods, of any contract or distress (*exploitation*), or of any work whatever, shall have impeded or disturbed the liberty of biddings or tenders (*soumissions*), by actual force, violence, or threats, either before or during the time of taking such biddings or tenders; shall be punished with an imprisonment of not less than fifteen days, nor more than one year, and a fine of not less than 100 nor more than 5,000 francs.

The same penalty shall be inflicted upon those who shall get the bidders out of the way by gifts or promises.

§. V. *Breach of the Regulations relative to Manufactures, to Commerce, and the Arts.*

413. Every breach of the regulations of public administration, relative to the produce of the French manufactures, which shall be exported to foreign countries; the object of which regulations is to warrant the good quality, the dimensions, and the nature of the fabric; shall be punished with a fine of not less than 200 nor more than 3,000 francs, and

confiscation of the goods. These two penalties may be awarded, accumulatively or separately, according to circumstances.

414. Every combination among those who employ workmen, tending to enforce, unjustly and abusively, the diminution of wages, followed by an attempt or commencement of execution, shall be punished with an imprisonment of from six days to one month, and a fine of from 200 to 3,000 francs.

415. Every combination, on the part of the workmen, to cease working, all at the same time; to forbid work being done in any particular shop; to hinder any one from going thereto and remaining therein, before or after certain hours; and, in general, to suspend or hinder the works, or raise the wages thereof; shall be punished with an imprisonment of from one month to three months, if there has been an attempt or commencement of execution.

The chiefs or movers shall be punished with an imprisonment of from two to five years.

416. The penalty, established in the preceding article, with the same distinctions, shall be inflicted upon the workmen, who shall have awarded any fines, prohibitions, interdictions, or any proscriptions, by the name of "*damaing*,"* or by any other name whatever; either against the directors of work-shops, or undertakers of works, or against each other.

In the cases of the present and preceding articles, the chiefs or movers of the delict may, after the expiration of their punishment, be placed under the superintendence of the high police, during not less than two years, nor more than five years.

417. Whoever, with a view to injure French industry, shall have caused to pass into foreign countries, any directors, clerks, or workmen, of any establishment, shall be punished with an imprisonment of from six months to two years, and a fine of from 50 to 300 francs.*

418. Every director, clerk, or manufacturer, who shall

* The English law carries this principle still further, and pronounces heavy penalties of fine and imprisonment against any artificer who shall attempt to emigrate. Prosecutions are sometimes instituted for this offence, but we believe that they are not effectual in preventing emigration, and, so far as they do operate, produce harm rather than good.

communicate to foreigners, or to Frenchmen resident in foreign countries, any secrets of the manufacture in which he is employed, shall be punished with solitary imprisonment, and a fine of from 500 to 20,000 francs.

If those secrets have been communicated to Frenchmen, living in France, the penalty shall be an imprisonment of from three months to two years, and a fine of from 16 to 200 francs.

419. Those who, by false or slanderous reports, purposely spread among the people; or by offering higher prices than those which were asked by the venders themselves; or by coalitions or combinations among the principal holders of the same kind of merchandize or provisions, tending to prevent such goods being sold at all, or being sold under a certain price; or by any fraudulent ways or means whatever, shall have effected the enhancement or reduction of the price of provisions or merchandize; or of the public securities and stocks, above or below the prices which would have been determined by the free and natural competition of trade; shall be punished with an imprisonment of not less than one month, nor more than one year, and a fine of from 500 to 10,000 francs. The offenders may, moreover, be placed, by sentence or judgment, under the superintendence of the high police, during not less than two years, nor more than five years.

420. The penalty shall be an imprisonment of not less than two months, nor more than two years, and a fine of from 1,000 to 20,000 francs, if such contrivances have been practised upon corn, grain, flour, farinaceous substances, bread, wine, or any kind of liquor.

The placing under superintendence, which may be awarded, shall be for not less than five years, nor more than ten years.

421. Wagers, made upon the high or low price of the public funds, shall be punished with the penalties established in article 419.

422. Every agreement to sell, or deliver up, any public funds, which the vender shall not prove that he either had at his disposal, at the time of the agreement, or had a right to have at his disposal, at the time of the delivery, shall be considered as a wager of this kind.*

* As the French law does not allow any action to be maintained upon a mere wager, or gaming debt, (Code Napoleon, article 1965) this disposi-

423. Whoever shall have cheated the purchaser in the standard of gold and silver articles; in the quality of a false stone, sold as a precious one; or in the nature of any goods; whoever, by use of false weights or measures, shall have cheated in the quantity of the things sold; shall be punished with an imprisonment of not less than three months, nor more than one year, and a fine which must neither exceed the fourth-part of the restitutions and damages, nor be under 50 francs.

The objects of the delict, or the value thereof, if they still belong to the vender, shall be confiscated; the false weights and measures shall also be confiscated; and, moreover, broken.

424. If the vender and purchaser have made use, in their bargains, of other weights or measures than those which have been established by the laws of the state, the purchaser shall be deprived of all action against the vender, who shall have cheated him by the use of the forbidden weights or measures; without prejudice to the public prosecution, for the purpose of punishing, as well this fraud, as the use of the forbidden weights and measures.

The penalty, in case of fraud, shall be that expressed in the preceding example.

The penalty, for the use of prohibited weights or measures, shall be determined by the fourth book of the present Code, which contains the penalties of simple police.

425. Every edition of writings, of musical compositions, of drawings, paintings, or any other production, wholly or in part, printed or engraved, in contempt of the laws and regulations relative to the property of authors, is a counterfeiting; and every counterfeiting is a delict.

426. The sale of counterfeited works, the introduction into the French territory of works which, after having been printed in France, have been counterfeited in foreign countries, are delicts of the same kind.

427. The penalty against the counterfeiter or the intro-

tion is less anomalous than the Act 7th Geo. 2, c. 8, made to prevent what is there called the infamous practice of stockjobbing.

Public opinion does not go along with this declaration of the English law; and it is certainly difficult to perceive any real objection to the morality of stock-jobbing, which does not apply equally to all contracts in the nature of wagers or games of chance.

ducer, shall be a fine of not less than 100 nor more than 2,000 francs; and against the seller a fine of not less than 25 nor more than 500 francs.

The confiscation of the counterfeited edition shall be awarded, as well against the counterfeiter as against the introducer and the seller.

The plates, moulds, or dies, of the counterfeited objects, shall also be confiscated.

428. Every director or undertaker of a spectacle, every company of performers, who shall cause to be represented at their theatre, any dramatic works, in contempt of the laws and regulations relative to the property of authors; shall be punished with a fine of not less than 50 nor more than 500 francs; and with the confiscation of the receipts.

429. In the cases provided for by the four preceding articles, the produce of the confiscations, or the confiscated receipts, shall be paid to the proprietor, to indemnify him for so much of the damage which he shall have sustained; the remainder of his indemnification, or the entire indemnification, if there has been neither sale of confiscated objects, nor confiscation of receipts, shall be settled in the ordinary way.

§. VI. *Delicts of Contractors.*

430. All individuals entrusted, either as members of a partnership, or individually, with contracts, undertakings, or managements, on account of the land or sea forces; who, without being constrained by superior power, shall have permitted the service with which they are intrusted to fail; shall be punished with solitary imprisonment, and with a fine which must neither exceed the fourth-part of the damages, nor be under 500 francs; all without prejudice to more severe penalties, in case of intelligence with the enemy.

431. When the failure of service shall proceed from the act of the agents of the contractors, the agents shall be condemned to the penalties established by the preceding article.

The contractors and their agents shall be equally condemned, when both shall have participated in the crime.

432. If any public officers or agents, or persons employed or paid by the government, have assisted the guilty persons

in making the service fail, they shall be punished with hard labour for time, without prejudice to more severe penalties, in case of intelligence with the enemy.

433. Though the service has not failed, yet if, by negligence, the deliveries or works have been delayed; or if there has been fraud in the nature, quality, or quantity, of the works or workmanship, or of the things furnished; the offenders shall be punished with an imprisonment of not less than six months, nor more than five years, and with a fine which must neither exceed the fourth-part of the damages, nor be less than 100 francs.

In the different cases provided for by the articles composing the present paragraph, no prosecution can take place, except upon the denunciation of government.

SECTION III.

Destruction, Spoil, and Damage.

434. Whoever shall wilfully set fire to any buildings, ships, boats, warehouses, dock or timber yards; woods, underwoods, or crops, either standing or cut down; and whether the wood be in heaps or cords, and the crops in heaps or stacks; or to combustible materials, so placed as to communicate the fire to such objects, or any of them; shall be punished with death.

435. The penalty shall be the same, against those who shall have destroyed, by means of a mine, any buildings, ships, or boats.

436. The threat of burning a habitation, or any other property, shall be punished with the penalty provided against the threat of assassination, and according to the distinctions established by articles 305, 306, and 307.

437. Whoever shall wilfully destroy or throw down, by any means whatever, in whole or in part, any buildings, bridges, piers, at cause-ways; or any other constructions which he knew to belong to others; shall be punished with solitary imprisonment, and a fine which must neither exceed the fourth part of the restitutions and damages, nor be under 100 francs.

If homicide or wounds have taken place, the criminal shall be punished, with death in the first case, and with hard labour for time in the second case.

438. Whoever, by actual force, shall oppose the completion of works authorised by government, shall be punished with an imprisonment of from three months to two years, and with a fine which may not exceed the fourth part of the damages, nor be under 16 francs.

The movers shall undergo the *maximum* of the penalty.

439. Whoever shall wilfully burn or destroy, by any means whatever, any registers, minutes, or original acts of public authority; any deeds, notes, bills of exchange, banking or commercial papers, containing or operating any obligation, conveyance, or release; shall be punished as follows:

If the destroyed papers are acts of public authority, commercial or banking papers, the penalty shall be solitary imprisonment;

In case of any other papers, the criminal shall be punished with an imprisonment of from two to five years, and a fine of from 100 to 300 francs.

440. All pillage or waste of provisions or goods, effects, or moveable property, committed by assemblies or bands, and with open force, shall be punished with hard labour for time; each of the criminals shall, moreover, be condemned to a fine of from 200 to 5,000 francs.

441. Nevertheless, those who shall prove that they were seduced by incitements or solicitations, to take part in such violences, *may* be punished with solitary imprisonment only.

442. If the provisions, plundered or destroyed, are corn, grain, flour, farinaceous substances, bread, wine, or liquor of any kind, the penalty which shall be inflicted, upon the chiefs, instigators, or inciters only, shall be the *maximum* of hard labour for time, and the *maximum* of the fine pronounced by article 440.

443. Whoever, by means of a corrosive liquor, or by any other means, shall have wilfully spoiled any wares or materials, used for manufacture, shall be punished with an imprisonment of from one month to two years, and a fine which must neither exceed the fourth-part of the damages, nor be less than 16 francs.

If the delict has been committed by a workman of the manufacture, or a clerk of the commercial house, the im-

prisonment shall be from two years to five years, without prejudice to the fine, as is just above said.

444. Whoever shall have laid waste any standing crops, or any plants, growing naturally or by means of cultivation, shall be punished with an imprisonment of not less than two years, nor more than five years.

The criminals may, moreover, be placed, by sentence or judgment, under the superintendence of the high police, during not less than five years nor more than ten years.

445. Whoever shall have felled one or more trees, which he knew to belong to others, shall be punished with an imprisonment of not less than six days, nor more than six months, for each tree ; so that the whole imprisonment do not exceed five years.

446. The penalties shall be the same for each tree mutilated, cut, or stripped of the bark, so as to cause it to perish.

447. If there has been a destruction of one or more grafts, the imprisonment shall be from six days to two months, for each graft ; so that the whole imprisonment do not exceed two years.

448. The *minimum* of the penalty shall be twenty days, in the cases provided for by articles 445 and 446 ; and ten days, in the case provided for by article 447, if the trees were planted in the squares, ways, streets, public or cross roads, or ways through fields.

449. Whoever shall have cut any grain or forage, which he knew to belong to others, shall be punished with an imprisonment of not less than six days, nor more than two months.

450. The imprisonment shall be not less than twenty days, nor more than four months, if the grain has been cut green.

In the cases provided for by the present and the six preceding articles, if the fact has been committed out of spite against a public officer, and by reason of his functions, the offender shall be punished with the *maximum* of the penalty, established by the article to which the case shall relate.

It shall be the same, though this latter circumstance may not exist, if the fact has been committed in the night.

451. Every fracture or destruction, of agricultural instruments, of folds for cattle, or of the keepers' huts ; shall be punished with an imprisonment of not less than one month, nor more than one year.

452. Whoever shall have poisoned any horses, or other beasts used for drawing, riding, or bearing burdens ; any horned cattle, sheep, goats, or swine ; or fish in ponds, preserves, or reservoirs ; shall be punished with an imprisonment of from one year to five years, and a fine of from 16 to 300 francs. The offenders may be placed, by sentence or judgment, under the superintendence of the high police, for not less than two years, nor more than five years.

453. Those who, without necessity, shall have killed any of the animals mentioned in the preceding article, shall be punished as follows :

If the delict has been committed in the buildings, inclosures, or dependencies, or upon the lands of which the owner of the animal was proprietor, tenant, cultivator, or farmer, the penalty shall be imprisonment from two to six months.

If it has been committed in any places of which the offender was proprietor, tenant, cultivator, or farmer, the imprisonment shall be from six days to one month.

If it has been committed in any other place, the imprisonment shall be from fifteen days to six weeks.

The *maximum* of the penalty shall always be awarded, in case of breach of inclosures.

454. Whoever shall, without necessity, kill a domestic animal, in a place of which the person to whom such animal belongs, is proprietor, tenant, cultivator, or farmer ; shall be punished with an imprisonment of not less than six days, nor more than six months.

If there has been a breach of inclosure, the *maximum* of the penalty shall always be awarded.

455. In the cases provided for by articles 444 and the following, up to the preceding article, inclusively, a fine shall be awarded, which must neither exceed the fourth-part of the restitutions and damages, nor be under 16 francs.

456. Whoever shall, in whole, or in part, fill up any ditches ; destroy any inclosures, of whatever materials the same are made ; cut down or pull up any quick or dead hedges ; displace or remove any land-marks, or trees which

mark the limits of cutting wood in a forest (*piéds corniers*); or other trees, planted or known to establish the limits between different estates; shall be punished with an imprisonment, which must not be less than one month, nor exceed one year; and a fine, which shall be equal to the fourth-part of the restitutions and damages, and which must not, in any case, be less than 50 francs.

457. The proprietors, farmers, or other persons, making use of mills, forges, or ponds; who, by raising their sluices, above the heights fixed by the competent authority, shall inundate the roads, or the properties of others; shall be punished with a fine, which must not exceed one-fourth of the restitutions and damages, nor be under 50 francs.

If any waste (*dégradation*), shall have resulted, the penalty shall be, besides the fine, imprisonment from six days to one month.

458. The combustion of the moveable or immoveable properties of others, which shall have been caused by the decay, or the default of repair or cleansing, of the adjoining ovens, chimneys, smithies, houses, or forges; or by any fires kindled in the fields, within a hundred metres* from the houses, buildings, forests, heaths, woods, orchards, plantations, hedges, stacks, heaps of grain, straw, hay, or forage, or any other deposit of combustible materials; or by fires or lights, carried or left, without sufficient care; or by fireworks, kindled or let off, negligently or imprudently; shall be punished with a fine of not less than 50 nor more than 500 francs.

459. Every owner or keeper of animals or cattle, suspected of being infected with contagious distempers, who shall not have immediately given notice to the mayor of the commune where such animals are, and who, even before the mayor may have given an answer to such notice, shall not have kept them shut up; shall be punished with an imprisonment of from six days to two months, and a fine of from 16 to 200 francs.

460. Those who, in contempt of the prohibitions of the administration, shall have left their infected animals or cattle to communicate with other animals or cattle; shall be punished with imprisonment from two months to six months, and a fine of from 100 to 500 francs.

* About 200 yards English.

461. If, from the communication mentioned in the preceding article, any contagion has resulted among the other animals; those who shall have contravened the prohibitions of the administrative authority, shall be punished with imprisonment from two years to five years, and a fine of from 100 to 1,000 francs; all without prejudice to the execution of the laws and regulations relative to distempers among cattle, and to the application of the penalties established therein.

462. If the delicts of correctional police, which are mentioned in the present chapter, have been committed by any rural or forest-guards, or officers of police, of any description whatever; the penalty of imprisonment shall be, one month at least, and one-third at most, more than the most severe penalty which should be inflicted upon any other person guilty of the same delict.

General Disposition.

463. In all the cases where the penalty of imprisonment is established by the present Code, if the damage done does not exceed 25 francs, and if the circumstances appear extenuating, the tribunals are authorized to reduce the imprisonment even under six days, and the fine even under 16 francs. They may also award either the one or the other of these penalties separately; so that, in no case, the penalty be less than the penalties of mere police.

BOOK THE FOURTH.

OFFENCES of POLICE, and PENALTIES.

[Law decreed February 20th, 1810, promulgated March 2d, 1810.]

CHAPTER I.

Of Penalties.

464. The penalties of police are,

1st. Imprisonment ;

2^d. Fine ;

3^d. Confiscation of certain objects seized.

465. The imprisonment for offences of police must not be less than one day nor more than five days, according to the classes, distinctions, and cases, hereafter specified.

The days of imprisonment are complete days, of four and twenty hours.

466. The fines, awarded for offences of police may be from 1 to 15 francs, inclusively, according to the classes and distinctions hereafter specified, and shall be applied to the use of the *commune*, where the offence shall have been committed.

467. The payment of the fine may be enforced by imprisonment of the person.

Nevertheless, the condemned person must not be, for that reason, detained more than fifteen days, if he proves himself to be insolvent.

468. In case of insufficiency of effects, the restitutions and indemnifications, due to the offended person, shall be levied before the fine.

469. Payment of the restitutions, indemnifications, and costs, shall be enforced by imprisonment of the person ;

The condemned person shall remain in prison till complete payment is made ; nevertheless, if such condemnations are awarded for the benefit of the state, the condemned persons may have the benefit of article 467, in the case of insolvency provided for by that article.

470. The tribunals of police may also, in the cases determined by the law, award the confiscation, either of the things seized in offence, or of the things produced by the offence ; or of the materials or instruments which have been used, or intended to be used, to commit it.

CHAPTER II.

Contraventions and Penalties.

SECTION I.

FIRST CLASS.

471. 1st. Those who shall neglect to keep in good repair, or clean, the ovens, chimneys, or mills (*usines*), where fire is used ;

2^d. Those who shall infringe the prohibitions of letting off, in certain places, any fire-works ;

3^d. The innkeepers and other persons, who, being obliged to keep up lights, shall neglect this duty ; those who shall neglect to clean the streets and passages in the *communes*, where this charge is imposed upon the inhabitants ;

4th. Those who shall stop the public road, by placing or leaving therein, without necessity, any materials, or other objects whatever, which prevent or diminish the freedom or safety of passage ; those who, in contravention of the laws and regulations, shall neglect to illuminate the materials by them placed, or the excavations by them made, in the streets or squares ;

5th. Those who shall neglect, or refuse to execute the regulations or orders concerning scavenging, or to obey the notices, issuing from the administrative authority, to repair or pull down buildings, which are in danger of falling;

6th. Those who shall lay or expose, before their buildings, any things of a nature to do injury, by falling, or by unwholesome exhalations;

7th. Those who shall leave in the streets, roads, squares, or public places, or in the fields, any plough-shares, crows, bars, rails, or other machines or instruments, or arms, whereof thieves and other malefactors may make a bad use;

8th. Those who shall neglect to clear away caterpillars, from fields or gardens, where this obligation is imposed by the law or regulations;

9th. Those who, without any other aggravation provided for by the laws, shall have plucked or eaten upon the spot, any fruit belonging to others;

10th. Those who, without any other aggravation, shall have gleaned, raked, or plucked grapes, either in fields not entirely stripped and cleared of the crop, or before sunrise, or after sunset;

11th. Those who, without provocation, shall pronounce against any one, injurious expressions, other than those provided for from article 367 to article 378, inclusively;

12th. Those who shall have imprudently thrown filth upon any one;

13th. Those who, having neither the property nor the usufruct, nor being the tenants, farmers, or occupiers, of any ground or right of passage, nor being the agents or overseers of any of such persons, shall enter into, or pass over, such ground, or any part thereof, when it is tilled or sown;

14th. Those who shall leave their cattle, or beasts of draught, burthen, or carriage, upon the land of others, before the crop is carried off;

Shall be punished with a fine, from one to five francs, inclusively.

472. The fire-works, seized in case of number 2 of article 471, the plough-shares, instruments, and arms, mentioned in number 7 of the same article, shall, moreover, be confiscated.

473. The penalty of imprisonment, for three days at most, may, moreover, be awarded, according to the circumstances, against those who shall have let off fire-works; and against those who shall have gleaned, raked, or plucked grapes, contrary to number 10 of article 471.

474. The penalty of imprisonment, during not more than three days, shall always take place against the persons mentioned in article 471, in case of relapse.

SECTION II.

SECOND CLASS.

475. 1st. Those who shall break the rules (*bans*), of vintage or other bans, authorized by the regulations;

2^d. The innkeepers, tavernkeepers, letters of lodgings, or of furnished houses, who shall neglect to enter, consecutively, and without any blank, in a register regularly kept, the names, qualities, habitual domicile, dates of coming and going away, of every person who shall sleep or pass the night in their houses; those who shall fail to produce such register at the times fixed by the regulations, or when they shall be thereto required, to the mayors, adjuncts, officers, or commissaries of police, or other citizens, authorized for that purpose: all without prejudice to the cases of responsibility, mentioned in article 73 of the present Code, in relation to the crimes or delicts of those who, having lodged or sojourned at such houses, shall not have been regularly entered in the register;

3^d. The waggoners, carmen, conductors of carriages, or beasts of burden, who shall offend against the regulations by which they are obliged to keep constantly near their horses, beasts of draught or burden, and carriages, so as to be able to guide and conduct them; to keep their own side of the streets, ways, or public roads; to swerve off, or stand on one side, before any other carriages; and, at the approach thereof, to leave them, at least one-half of the streets, causeways, ways, and roads, free;

4th. Those who shall cause or allow their horses, beasts of draught, burden, or carriage, to run into any

habitation ; or shall break the regulations concerning the over-loading, furious or bad driving of carriages ;

5th. Those who shall establish or keep, in the streets, roads, squares, or public places, any lotteries, or other games of chance ;

6th. Those who shall vend or retail any adulterated liquors : without prejudice to the more severe penalties, which shall be awarded by the tribunals of correctional police, in case they shall contain any mixtures prejudicial to health ;

7th. Those who shall allow to go at large the idiots or insane persons, who were under their care, or any mischievous or wild animals ; those who shall set on, or shall not hold back, their dogs, when they attack or run after passengers, even though no mischief or damage may have resulted therefrom ;

8th. Those who shall throw stones or other hard substances or filth, against the houses, buildings, or inclosures of others, or into gardens or inclosures ; and those also who shall wilfully throw hard substances or filth at any person ;

9th. Those who having neither the property, usufruct, nor occupation of any ground, or right of passage, shall enter into, or pass through, the same, while such ground is covered with corn in the stalk, or with grapes or other fruit, ripe, or near maturity ;

10th. Those who shall cause or allow any cattle, beasts of draught, burden, or carriage, to pass over the ground of others, sown or covered with crop, in any season whatever, or through any underwood belonging to others ;

11th. Those who shall refuse to receive the national specie or coin, not being counterfeit or altered, at the value for which the same has currency ;*

12th. Those who, though able, shall refuse or neglect to do the work or service, or to give the assistance, required of them in case of accidents, riots, shipwreck,

* This has been a subject of frequent legislation in England, and will, no doubt, continue to be so, as long as Parliament shall imagine that it possesses the power of making men hold in equal estimation different currencies, of unequal intrinsic value, whether made of gold, silver, or paper : or, knowing this to be impossible, shall still have reasons for attempting to make men act as if they did believe such currencies to be equally valuable.

inundation, fires, or other misfortunes, or in case of robberies, pillages, flagrant delict, hue and cry, or judiciary execution ;

13th. The persons mentioned in articles 284 and 288. of the present Code ;

Shall be punished with a fine from six to ten francs, inclusively.

476. An imprisonment, for three days at most, may, according to the circumstances, be awarded, besides the fine established in the preceding article, against the offending waggoners, carmen, carriers and conductors ; against those who shall offend, against the law, concerning the furious or bad driving, or overloading of carriages or animals ; against the sellers and retailers of adulterated liquors ; and against those who shall throw any hard substances or filth.

477. The following objects shall be seized and confiscated :

1st. The tables, instruments, and utensils of games or lotteries, established in the streets, ways, and public roads ; as also the stakes, funds, wares, objects, or prizes, proposed to the adventurers in the case of article 475 ;

2^d. The adulterated liquors, found belonging to the seller and retailer : such liquors shall be thrown away ;

3^d. The writings or engravings, contrary to good manners : such objects shall be destroyed.

478. The penalty of imprisonment, during five days at most, shall always be awarded, in case of relapse, against the persons mentioned in article 475.

SECTION III.

THIRD CLASS.

479. 1st. Those who, out of the cases provided for from article 434, to (and including) article 462, shall wilfully do any damage to the moveable properties of others ;

2^d. Those who shall occasion the death or wounds of the beasts or cattle of others, by means of leaving at large ideots or insane persons, or mischievous and wild animals, or of the furious or bad driving or over-loading of horses, carriages, beasts of draught, burden, or carriage ;

3^d. Those who shall occasion the same damages, by means of the careless or unskilful employment or use of arms, or by throwing stones or other hard substances ;

4th. Those who shall occasion the same damages, by the decay, waste, want of repair or keeping, of houses or buildings ; or by means of incumbrances, excavations, or other such like works, within or near the streets, ways, squares, or public roads, without the precautions or signals ordered or usual ;

5th. Those who shall have false weights or measures in their warehouses, shops, work-shops, or counting houses ; or in the halls, fairs, or markets : without prejudice to the penalties which shall be awarded, by the tribunals of correctional police, against those who shall have made use of such false weights or measures ;

6th. Those who shall make use of weights or measures different from those established by the laws in force ;

7th. The persons who exercise the profession of divining, or prognosticating, or of explaining dreams ;

8th. The authors or accomplices of injurious or nocturnal noises or rackets, disturbing the tranquillity of the inhabitants ;

Shall be punished with a fine of from eleven to fifteen francs, inclusively.

480. The penalty of imprisonment, during five days at most, may be pronounced, according to the circumstances, against ; 1st. Those who shall occasion the death or wounding of animals, or cattle belonging to others, in the cases provided for by number 3 of the preceding article ; 2^d. The possessors of false weights or measures ; 3^d. Those who make use of weights or measures, different from those which the law in force has established ; 4th. The interpreters of dreams ; 5th. The authors or accomplices of injurious or nocturnal noises or rackets.

481. 1st. The false weights and measures, as also the weights, different from those established by law ; 2^d. The instruments, utensils, and dresses, employed, or intended to be employed, in the exercise of the profession of a diviner, prognosticator, or interpreter of dreams ; shall, moreover, be seized and confiscated.

482. The penalty of imprisonment, for five days, shall always take place, in case of relapse, against the persons and in the cases mentioned in article 479.

Dispositions common to the above three Sections.

483. There is relapse in all the cases provided for by the present book, whenever there has been pronounced against the offending person, within the twelve months preceding, a first judgment for an offence of police, committed within the jurisdiction of the same tribunal.

General Disposition.

484. In all the matters, not settled by the present Code, and which are settled by particular laws and regulations, the courts and tribunals shall continue to observe them.

20

1929

ÖZGEÇMİŞ

1. **Adı Soyadı: SENEM ÖNER**
2. **Doğum Tarihi: 15.08.1980**
3. **Unvanı: Öğretim Görevlisi**
4. **Öğrenim Durumu:**

Derece	Alan	Üniversite	Yıl
Lisans	Mütercim-Tercümanlık	Boğaziçi Üniversitesi, İstanbul	2002
Y. Lisans	Kültürel İncelemeler	İstanbul Bilgi Üniversitesi	2005
Doktora	Diller ve Kültürlerarası Çeviribilim	Yıldız Teknik Üniversitesi	2010-

5. Akademik Unvanlar:

Yardımcı Doçentlik Tarihi :

Doçentlik Tarihi :

Profesörlük Tarihi :

2010- Öğretim Görevlisi, İstanbul Arel Üniversitesi, İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü

2009-2010 Öğretim Görevlisi, Beykent Üniversitesi İngilizce Mütercim-Tercümanlık Bölümü

2002-2008 Araştırma Görevlisi, Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü

6. Yayınlar

6.1. Uluslararası hakemli dergilerde yayınlanan makaleler (SCI & SSCI & Arts and Humanities)

Öner, Senem. 2008. Folk Songs in Translation and the Question of (Pseudo-)Original. **Translation and Music, The Translator özel sayısı**, Şebnem Susam-Sarajeva. ed. c. 14. s. 2. Manchester, England: St. Jerome.

6.2. Uluslararası bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında (*Proceedings*) basılan bildiriler

Öner, Senem. 2008. Lawmaking through/as Translation: Tracing the Concept of Law in Translation. **Fachtagung Translation als Schlüsselbegriff der Interdisziplinarität**. Johannes Gutenberg-Universität Mainz, Gernersheim, Almanya, 22-23 Kasım, 2008. Bildiri, Institute for the Study of Culture Heidelberg websitesinde ses dosyası olarak yayınlandı. (<http://www.kulturforschung-hd.de/de/publikationen/audio/schluessel/index.htm>)

6.3. Ulusal bilimsel toplantılarda sunulan ve bildiri kitabında basılan bildiriler

Öner, Senem. 2012. Çevirmenlik 'Mesleği'-Çeviri Eğitimi İlişkisi Bağlamında Türkiye'de Çeviri Alanına Bakış. **Avrupa Birliği Bakanlığı Çeviri Platformu**, 9 Haziran 2012, İstanbul.

6.4. Diğer yayınlar

Öner, Senem (Ahu Selin Erkul ve diğerleri ile birlikte). 2007. Çevrilemez Olanın Çevrilmesi Sorunsalı: Kur'an'ın Türkçe Anlamlandırılmasında Kullanılan Yordamlar. **Journal of Turkish Studies Türklük Bilgisi Araştırmaları, In Memoriam Şinasi Tekin**, c. 31/I. Cambridge, Harvard Üniversitesi.

Öner, Senem. Çeviri-Yorum-Sınır: Üç Boyutlu Bir Sorunsal. *Ç.N. Çevirmenin Notu Dergisi*. İstanbul. (yayımlanacak).

Öner, Senem. **Orijinalin Mülkiyetinde Çeviri. Çeviri Eleştirisini Yeniden Düşünmek**. İstanbul: Diye. (yayımlanacak).

7. Projeler

2008-2009 Avrupa Birliği "AutoLearn" Projesi'nde idari asistan.

8. Ödüller

2007, Konferans katılım bursu, California Üniversitesi, Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, Irvine, California, ABD

2002-2005, Yüksek Lisans bursu, İstanbul Bilgi Üniversitesi, Kültürel İncelemeler Yüksek Lisans Programı

9. Son iki yılda verdiği lisans ve lisansüstü düzeydeki dersler

Akademik Yıl	Dönem	Dersin Adı	Haftalık Saati		Öğrenci Sayısı
			Teorik	Uygulama	
2010-2011	Güz	MTB 211 Professional English I	3	0	14
		MTR 103 Textual Analysis I	3	0	17
		MTR 105 Comparative Syntax I	3	0	17
		MTR 205 Introduction to Oral & Written Translation I	3	0	7
		MTR 209 Anthropology of Language I	3	0	7
	Bahar	MTR 102 Linguistics II	3	0	17

		MTR 106 Comparative Syntax II	3	0	17
		MTR 104 Textual Analysis II	3	0	17
		MTR 206 Introduction to Oral & Written Translation II	3	0	7
		MTR 210 Anthropology of Language II	3	0	7
Akademik Yıl	Dönem	Dersin Adı	Haftalık Saati		Öğrenci Sayısı
			Teorik	Uygulama	
2011-2012	Güz	MTR 103 Textual Analysis I	3	0	30
		MTR 205 Introduction to Oral & Written Translation I	3	0	20
		MTR 301 Translation of EU Texts	2	0	7
		MTR 355 Translation Seminar	3	0	7
		MTR 307 Translation Theories	3	0	7
	Bahar	MTR 104 Textual Analysis II	3	0	30
		MTR 206 Introduction to Oral & Written Translation II	3	0	20
		MTR 202 Speaking II	3	0	20
		MTR 308 Research Techniques in Translation	3	0	7
		MTR 306 Advanced Oral Translation II	3	0	7

10. Katıldığı Bilimsel Toplantılar:

Namus: Woman as Translation (of Man) başlıklı bildiri ile. **1. Uluslar arası IDEA Konferansı.** Boğaziçi Üniversitesi İngiliz Dili ve Edebiyatı Bölümü, İstanbul, 24-26 Nisan, 2006.

Problematizing the Turkish Civil Code: Translation, Language and the Question of Gender başlıklı bildiri ile. **The 18th Summer Session of CETRA.** Istituto San Pellegrino – Scuola Superiore per Mediatori Linguistic, Misano Adriatico, İtalya, 4 -16 Eylül, 2006.

‘Pilfering, Converting, Turk(ish)ifying...’ başlıklı bildiri ile. **translation and translation – des faux amis. tracing translations across disciplines.** Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü, İstanbul, 5-8 Nisan 2007.

The Translation of the Turkish Penal Code and The Question of Subject(ivity) başlıklı bildiri ile. **The 19th Summer Session of CETRA.** K.U. Leuven, Belçika, 20 -31 Ağustos, 2007.

Hukukun Çevirisi: Çeviribilimden Bir Bakış başlıklı bildiri ile. **Ankara Barosu Uluslararası Hukuk Kurultayı.** 11-15 Ocak, Ankara 2010.

(Prof.Dr. Işın Bengi-Öner ile birlikte) Exploring the Writing and Translation of Technical Documentation for its Integration into Translator Training Programs in Turkey: A Preliminary

Model başlıklı bildiri ile. **Aspects in Production and Translation of Technical Documentation Uluslararası Tekom Konferansı**. Doğu Üniversitesi, İstanbul, 12 Aralık 2011

Bir Meslek Olarak Çevirmenlik, Bir Uzmanlık Alanı Olarak Hukuk Çevirisi başlıklı bildiri ile. **Çeviri İşletmeleri Derneği Dünya Çeviri Günü Etkinliği: Meslekleşme Sürecinde Çeviri: 21. Yüzyılda Değişen Profiller**. Feriye, İstanbul, 29 Eylül 2012.

Davetli konuşmacı olarak. **Çevirmenin ve Çeviri İşletmelerinin Hak ve Yükümlülükleri Toplantısı**. Çeviri Derneği, Taksim Gönen Otel, İstanbul, 25 Şubat 2012.

11. Düzenlenmesinde Yer Aldığı Bilimsel Toplantılar:

Konferans Asistanı, **Accession Negotiations with the European Union: Implications on the Future of Conference Interpreting in Turkey**. Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü, İstanbul, 25 Kasım 2005.

Konferans Asistanı, **translation and translation – des faux amis. tracing translation(s) across disciplines**. Boğaziçi Üniversitesi Çeviribilim Bölümü, İstanbul, 5-8 Nisan 2007.

12. Çeviriler:

Öner, Senem. 2002. **Ahlaki Protesto Sanatı, Toplumsal Hareketlerde Kültür, Biyografi ve Yaratıcılık**. (James M. Jasper, **The Art of Moral Protest, Culture, Biography and Creativity in Social Movements**), İstanbul: Ayrıntı Yayınları. 535 s.

Öner, Senem. 2006. Tohumlar (Sheerwood Anderson, Seeds). **Öyküler I**. Bülent Aksoy. ed., İstanbul: Epsilon Yayınları.

13. Bildiği Diller:

Türkçe (anadil), İngilizce (İleri)

Araştırmada kullanılan pasif diller: Almanca, Fransızca